Overblik
Inspiration
Viden

Fondshåndbogen 2022

Fondsret for erhvervs- og ikke-erhvervsdrivende fonde, regnskab, fondsbeskatning, moms, lønsumsafgift og ejendomsskatter i overbliksform

pwc

www.pwc.dk/fh

Udgiver: PwC, Strandvejen 44, 2900 Hellerup
Download: www.pwc.dk/fh
Redaktion: Christian Fredensborg Jakobsen, Henrik Steffensen (ansvarshavende redaktør), Jens Olsson, Martin Kristensen, Gert Fisker Tomczyk, Thomas Wraae Holm, René Otto Poulsen, Claus Christensen, Nikolaj Erik Johnsen, Jeanne Kubel, Daniel Nielsen, Julius Engell Bjergvang, Anne Cathrine Primdal Allentoft, Henrik Nielsen, Per Ørtoft Jensen, Lars Ellegård Holst, Ahmad Shaban, Claus Boldt, Anders Strandet Jepsen, Maja Nyborg Hammel, Brian Christiansen, Monna Maria Nielsen, Susanne Stormer, Jens Pultz Pedersen, Claus Hartmann Lund, Vivi Clemmensen (sekretær)
Produktion: M&C – 0252-21
Design: Anders Cold/Antistandard
ISBN: 978-87-94274-01-2
ISSN:2446-189X

Redaktionen er afsluttet 7. oktober 2021.

Denne publikation udgør ikke og kan ikke erstatte professionel rådgivning. PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab påtager sig intet ansvar for tab, nogen måtte lide som følge af handlinger eller undladelser baseret på publikationens indhold, ligesom PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab ikke påtager sig ansvar for indholdsmæssige fejl og mangler.

© 2021 PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab.

Alle rettigheder forbeholdes. I dette dokument refererer ”PwC” til PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, som er et medlemsfirma af PricewaterhouseCoopers International Limited, hvor hver enkelt virksomhed er en særskilt juridisk enhed.

Overblik
Inspiration
Viden

Fondshåndbogen 2022

pwc

Forord

Med Fondshåndbogen 2022 byder vi velkommen til niende udgave af håndbogen. Den har – ligesom de tidligere udgaver – til formål at formidle viden om lovreguleringen af fonde, regnskabsaflæggelse og ledelsesforhold samt om de skatte- og afgiftsmæssige forhold, som danske fonde er underlagt.

Fondene uddelte ifølge Danmarks Statistik i 2019 19,7 mia. DKK. Et beløb, som har været stærkt stigende de seneste ti år. Fondene er således udover ejerskabet over mange store virksomheder en stor bidragsyder til samfundet.

Moderniseringen af erhvervsfondsloven og indførelsen af Anbefalingerne for god Fondsledelse har medført et øget samfundsmæssigt fokus på Danmarks fonde – primært de erhvervsdrivende fonde, men også de større ikke-erhvervsdrivende fonde, selvom disse ikke er omfattet af de nævnte regler og anbefalinger. Det er således vores erfaring fra rådgivning af danske fonde, at der er behov for en håndbog, som kan hjælpe med vejledning til fondenes mange udfordringer.

En kommende modernisering af lov om fonde og visse foreninger (det vil sige ikke-erhvervsdrivende fonde) er netop sat i gang i regi af Justitsministeriet. Det er PwC's forventning, at dette arbejde også vil munde ud i væsentlige forandringer af reglerne for ikke-erhvervsdrivende fonde. Det er forventningen, at udvalget vil afgive betænkning indenfor det næste års tid.

I år har vi medtaget afsnit om følgende særlige fokusområder:

- Compliance
- Bæredygtighed
- Særlige overvejelser og konsekvenser ved indførelse af lagerbeskatning af ejendomme
- Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger
- Dataetik – praktisk tilgang
- Whistleblowerordninger
- Fondes bidrag til samfundet
- Fondsmyndighedernes fokusområder
- Samspil mellem fondsret, skatteret og regnskabsmæssige regler
- Redegørelse for god fondsledelse stiller krav til fondes kapitalforvaltning.

Omfanget af reglerne vokser hurtigt, og derfor har vi i år medtaget en oversigt over de mest almindelige complianceregler, som fondene skal efterleve. Nogle af disse regler er blandt andet:

- Årsregnskabsloven stiller for fonde i regnskabsklasse store C krav om at redegøre for samfundsansvar, hvilket på nuværende tidspunkt handler om at afdække risici, der stammer fra miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter (på engelsk: Environment, Social and Governance, forkortet ESG) – og flere fonde ønsker at kunne dokumentere de positive aftryk, som deres investeringer og uddelinger har. Endvidere har EU-kommissionen offentliggjort et forslag om Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som forventes endeligt vedtaget i Kommission, Råd og Parlament senest i foråret 2022. Det skal gælde for årsregnskaber, der udarbejdes efter den 1. januar 2023 – det vil sige for regnskabsåret 2022, hvis fonden har kalenderårsregnskab. Det er PwC's forventning baseret på udkastet, at direktivet vil omfatte store virksomheder og børsnoterede virksomheder, men at de små børsnoterede virksomheder kan blive fritaget.
- Whistleblowerordningerne, hvor fonde med mindst 250 ansatte inden den 17. december 2021 skal have etableret en intern whistleblowerordning – og fonde med mellem 50 og 249 ansatte senest den 17. december 2023 skal have etableret en intern whistleblowerordning.
- Fonde i regnskabsklasse store C skal for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2021 og senere, skal udarbejde en redegørelse om deres dataetik. Denne redegørelse skal offentliggøres sammen med årsrapporten 2021.
- Alle fonde, der vil efterleve Anbefalingerne om god Fondsledelse, skal også have løbende forholde sig til fondens kapitalforvaltning. Dette rækker videre end lovkravet, hvor ledelsen har pligt til at sikre fondens kapitalberedskab.

Herudover er der i lovgivningen også udfordringer i forhold til skattereglerne, eksempelvis:

- I henhold til lov om fonde og visse foreninger kan fonde overføre skattemæssige kursgevinster til de disponible midler til uddeling. Fonden kan dog ikke uden Civilstyrelsens samtykke overføre beløb til betaling af den skat, som fonden bliver pålagt af gevinster i den bundne formue, hvilket kan synes mærkeligt under hensyn til, at bestyrelsens valg af at betale skatten bedre sikrer fondens formue end at uddele hele kursgevinsten.
- Regeringen overvejer at indføre lagerbeskatning på udlejningsejendomme. Det risikerer at få betydelig effekt på likviditeten i de erhvervsdrivende fonde, der har udlejningsejendomme.
- Der er ikke fradrag for uddelinger til ikke-almennyttige og ikke-velgørende uddelingsformål. Dette giver ofte samspilsmæssige udfordringer i forhold til de fondsretlige og regnskabsmæssige regler (især familiefonde og fonde med "blandede uddelingsformål" er ramt).
- Brug af definitioner, som er forskellige i fondsretten og i moms- og skatteretten. I fondsretten har man for eksempel ikke begrebet "interne uddelinger", mens dette begreb anvendes i moms- og skatteretten.

PwC vil fortsat gerne bidrage til at udvikle praksis for Danmarks fonde og vejlede om fondenes udfordringer.

Bogen er i lighed med tidligere år inddelt i kapitler, der gennemgår lovgivningen for henholdsvis erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde, regnskabsaflæggelse samt fondsbeskatning og moms. Endvidere har vi medtaget en række bilag, der bidrager til fortolkning af reglerne. Herunder indgår som inspiration modelregnskaber for erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde.

Det er PwC's håb, at Fondshåndbogen 2022 vil bidrage med inspiration til fondsledelserne, både i det daglige arbejde og ved tilrettelæggelsen af regnskabsaflæggelsen, og ikke mindst give et overblik over de komplekse skatte- og afgiftsmæssige forhold, der gør sig gældende for fonde. Ved specifikke spørgsmål til konkrete problemstillinger henviser vi til vores fondseksperter. Kontaktoplysninger findes bagerst i bogen.

København, oktober 2021

PwC

Indhold

Indhold

Forord **5**

Introduktion

1. Introduktion **21**
1.1 Hvad er fonde? 21
1.2 Regulering af fonde 21
1.2.1 Erhvervsdrivende fonde 22
1.2.2 Ikke-erhvervsdrivende fonde 24
1.3 Fonde og foreninger mv. som ikke er behandlet i Fondshåndbogen 24

Væsentlige fokusområder 2021

1. Compliance **29**
1.1 Specifikke eksempler på complianceregler for ikke-erhvervsdrivende fonde 30
1.2 Specifikke eksempler på complianceregler for erhvervsdrivende fonde 30
1.3 Complianceregler gældende for begge fondstyper 32

2. Bæredygtighed **33**
2.1 Trends 35
2.2 Hvorfor skal fonde orientere sig om ESG? 36
2.3 Spørgsmål fra fonde 37
2.4 Investerings- og erhvervsaktiviteter 37
2.5 Uddelinger 38
2.6 Samarbejdspartnere 39
2.7 Effektmålinger 39

3. Særlige overvejelser og konsekvenser ved indførelse af lagerbeskatning af udlejningsejendomme **39**

4. Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger **43**

5. Dataetik – praktisk tilgang **48**

6. Whistleblowerordning **51**
6.1 Baggrund 51
6.2 Krav om etablering af intern whistleblowerordning 51
6.3 Lovens materielle anvendelsesområde 52
6.4 Beskyttelse af whistleblowere 53
6.5 Den beskyttede personkreds 54
6.6 Procedurekrav 54
6.7 Outsourcing af whistleblowerordning til et moder- eller datterselskab 55

6.8 Ekstern whistleblowerordning og offentliggørelse ... 55
6.9 Sektorspecifik regulering vedrørende whistleblowerordninger ... 56

7. Fondens bidrag til samfundet ... 56
7.1 Fondenes samfundsmæssige betydning og uddelingernes betydning for statskassen ... 57
7.2 Udviklingen i bevillinger og den historiske betydning ... 60
7.3 Afslutning ... 62

8. Fondsmyndighedernes fokusområder ... 62
8.1 Erhvervsstyrelsen ... 62
8.2 Civilstyrelsen ... 65

9. Samspil mellem fondsret, skatteret og regnskabsmæssige regler ... 66
9.1 Konsolidering ... 67
9.2 Likviditetsstyring mv. ... 67
9.3 Manglende skattemæssig fradragsret for uddelinger ... 68
9.4 Skat af kursgevinster i ikke-almennyttige fonde ... 69
9.5 Skattemæssige hensættelser til senere uddeling ... 70
9.6 Vedtægtsmæssig konsolidering kontra realisationsprincippet ... 70
9.7 Udskudt skat af skattemæssige hensættelser til senere uddeling ... 71
9.8 Undtagelsesbestemmelser i årsregnskabsloven om koncernregnskabspligt ... 71
9.9 Fusion af fonde ... 72
9.10 Negative renter af bankindeståender i ikke-erhvervsdrivende fonde ... 73

10. Redegørelse for god fondsledelse stiller krav til fondes kapitalforvaltning ... 73
10.1 Analyse ... 76

Fondsret – Erhvervsdrivende fonde

Aktuelle problemstillinger i lov om erhvervsdrivende fonde ... 78

1. Fondsbegrebet ... 81
1.1 En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue ... 82
1.2 Fonden skal have ét eller flere bestemte formål ... 83
1.3 Efterlevelse i en længere årrække ... 84
1.4 Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse ... 84
1.4.1 Ledelsens uafhængighed ... 85
1.4.2 Hvem anses som nærtstående i forhold til stifter? ... 87
1.5 Udøvelse af erhvervsdrift ... 89
1.6 Ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue ... 89
1.7 Anvendelse af betegnelsen ”fond” ... 89
1.8 Fondsmyndighed ... 90

2. Hvornår er en fond erhvervsdrivende? ... 91
2.1 Erhvervsdrift ... 92
2.2 Begrænset erhvervsdrift ... 95
2.3 Ikke-omfattede fonde og undtagne fonde ... 97

3. Stiftelse af erhvervsdrivende fonde ... 98
3.1 Stiftelsesprocessen ... 99
3.1.1 Generelt ... 99
3.1.2 Fondens formål ... 100
3.1.3 Fondens grundkapital ... 101
3.1.4 Regnskabsmæssig virkning ... 101
3.1.5 Anmeldelsesfrist ... 102
3.2 Vedtægtens indhold ... 103
3.3 Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond ... 103
3.4 Efterfølgende erhvervelser fra fondens stifter og væsentlige gavegivere ... 106
3.5 Eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der tillægges stifter eller andre ... 106

4. Kapitalændringer i erhvervsdrivende fonde ... 107
4.1 Forhøjelser af grundkapitalen ... 107
4.1.1 Gældskonvertering/gældseftergivelse ... 108
4.1.2 Kapitalforhøjelse ved indskud af andre værdier end kontanter ... 108
4.1.3 Kapitalforhøjelser ved overførelse af reserver eller overskud ... 109
4.2 Kapitalnedsættelse ... 109
4.2.1 Kapitalnedsættelse til dækning af underskud ... 109
4.2.2 Kapitalnedsættelse til uddeling ... 110
4.2.3 Kapitalnedsættelse til henlæggelse til særlig reserve ... 111

5. Ledelse i erhvervsdrivende fonde ... 112
5.1 Bestyrelsens sammensætning ... 113
5.2 Sammenfald i ledelsen i fonden og ledelsen i underliggende selskaber (”dobbeltposter”) ... 116
5.3 Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen ... 117
5.4 Forretningsorden for bestyrelsen ... 120
5.5 Direktion – en mulighed, ikke et krav ... 122
5.6 Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver ... 123
5.7 Administrator ... 130
5.8 Medarbejderrepræsentation ... 131
5.9 Kønsmæssig repræsentation i bestyrelsen ... 133
5.10 Vederlag til bestyrelse og direktion ... 136
5.11 Reelle ejere ... 138
5.11.1 Baggrund ... 138
5.11.2 Specifikke regler for fonde ... 140
5.11.3 Hvilke oplysninger skal registreres? ... 142

6. Uddelinger fra erhvervsdrivende fonde ... 142
6.1 Ansvaret for at foretage uddelinger fra fonden ... 143
6.2 Uddeling af andre værdier end kontanter – vurderingsberetning ... 144
6.3 Indirekte uddelinger ... 145
6.4 Interne uddelinger ... 146
6.5 Uddeling til vedtægtsbestemte formål ... 149
6.6 Flere uddelingsformål ... 150
6.7 Kapitalforbrugende fonde/løbende uddeling ... 153
6.8 Uddelingspolitik og legatarfortegnelse ... 153
6.9 Krav om rimelige henlæggelser ... 154
6.10 Hvad kan anvendes til uddelinger? ... 155
6.10.1 Uddelingsrammen ... 156
6.10.2 Mellembalancer ... 157
6.10.3 Forsvarlighed ... 157
6.11 Fondsmyndighedens henstilling eller påbud om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger ... 159
6.12 Forbud mod uddelinger til stiftere, ledelsesmedlemmer mv. ... 160

7. Revisors funktion i erhvervsdrivende fonde ... 162
7.1 Udpegning af revisor ... 162
7.2 Revisors opgaver ... 162
7.3 Revisors pligter over for fondsmyndigheden ... 165
7.4 Særregler for virksomheder af særlig offentlig interesse ... 167
7.5 Revisors afsættelse og fratræden ... 168

8. Fusion og spaltning af erhvervsdrivende fonde ... 170
8.1 Fusion af erhvervsdrivende fonde ... 170
8.1.1 Fondsmyndighedens samtykke ... 170
8.1.2 De krævede dokumenter ved en fusion ... 171
8.2 Spaltning af erhvervsdrivende fonde ... 172

9. Opløsning af erhvervsdrivende fonde ... 172
9.1 Likvidation ... 173
9.1.1 Likvidationsproceduren ... 173
9.1.2 Indsendelse af årsrapport ... 174
9.2 Tvangsopløsning ... 174
9.3 Konkurs og rekonstruktion ... 175
9.4 Fusion og omdannelse ... 175

10. Governance/Fondsledelse ... 176
10.1 Indledning ... 176
10.2 Bestyrelsens opgaver og kompetencer ... 178
10.3 Uddelinger ... 181
10.4 Kapitalforhold ... 184
10.5 Vederlag til bestyrelsen ... 184

11. Anbefalinger for god Fondsledelse ... 187
11.1 Generelt om anbefalingerne ... 188
11.2 De enkelte anbefalinger ... 189
11.2.1 Åbenhed og kommunikation ... 190
11.2.2 Bestyrelsens opgaver og ansvar ... 190
11.2.3 Ledelsens vederlag ... 195
11.3 Efterlevelse af god fondsledelse ... 196

12. Databeskyttelsesforordningen (GDPR) ... 197
12.1 Indledning ... 197
12.1.1 Dataansvarlig og databehandler ... 198
12.1.2 Den dataansvarliges pligter ... 199
12.2 De registreredes rettigheder ... 200
12.3 Behandlingssikkerhed og sletning ... 201

Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde

1. Ikke-erhvervsdrivende fonde ... 205
1.1 Særlige fokusområder ... 205
1.2 Hvilke fonde er ikke-erhvervsdrivende fonde? ... 205
1.3 Stiftelse ... 208
1.3.1 Stiftelsesprocessen ... 208
1.3.2 Vedtægtens indhold ... 210
1.3.3 Kapitalforhold ... 214
1.3.4 Efterfølgende erhvervelser fra nærtstående (stifter eller væsentlige gavegivere) ... 215
1.4 Kapitalændringer ... 215
1.4.1 Kapitalforhold ... 215
1.4.2 Anbringelsesbekendtgørelsen ... 218

2. Ledelse ... 226
2.1 Bestyrelsens sammensætning ... 227
2.2 Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen ... 229
2.3 Forretningsorden for bestyrelsen ... 229
2.4 Direktion – en mulighed, ikke et krav ... 229
2.5 Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver ... 230
2.6 Vederlag til bestyrelse og direktion ... 231
2.7 Administrationsudgifter ... 233
2.8 Anbefalinger for god Fondsledelse ... 234
2.9 Reelle ejere ... 235

3. Overskudsanvendelse og uddeling ... 235
3.1 Uddelinger ... 235
3.1.1 Ansvaret for at foretage uddelinger fra fonden ... 236
3.1.2 Uddeling af modtagne gaver ... 240
3.1.3 Uddeling ved udlodning af andre værdier end kontanter ... 241
3.1.4 Interne uddelinger ... 241
3.1.5 Uddeling til vedtægtsbestemte formål ... 242
3.1.6 Flere uddelingsformål ... 242
3.1.7 Kapitalforbrugende fonde/løbende uddeling ... 242
3.1.8 Hvad kan anvendes til uddelinger? ... 243
3.1.9 Fondsmyndighedens henstilling eller påbud om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger ... 243
3.1.10 Forbud mod uddelinger til stiftere, ledelsesmedlemmer mv. ... 244
3.2 Konsolidering ... 244

4. Revisors funktion ... 245
4.1 Udpegning af revisor ... 245
4.2 Revisors opgaver ... 246
4.3 Revisors pligter over for fondsmyndigheden ... 249
4.4 Revisors afsættelse og fratræden ... 250

5. Fusion, spaltning og afvikling ... 250
5.1 Fondsmyndighedens samtykke ... 251
5.2 Opløsning ... 252

Regnskab

1. Erhvervsdrivende fonde ... 254
1.1 Regnskabsregulering ... 255
1.1.1 Årsregnskabsloven ... 255
1.1.2 Internationale regnskabsstandarder ... 258
1.2 Væsentlige bekendtgørelser vedrørende erhvervsdrivende fonde ... 258
1.2.1 Anmeldelsesbekendtgørelsen ... 258
1.2.2 Indsendelsesbekendtgørelsen ... 259
1.3 Særlige fokusområder ved regnskabsaflæggelsen ... 262
1.3.1 Modtagne gaver eller arv mv. ... 262
1.3.2 Tilskud til dattervirksomheder ... 263
1.3.3 Uddelinger ... 265
1.3.4 Definition på uddelinger ... 269
1.3.5 Opgørelse af værdien af uddelinger ... 274
1.3.6 Præsentation af uddelinger i årsrapporten ... 276
1.3.7 Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond ... 278
1.3.8 Klassifikation af disponerede uddelinger i balancen ... 283
1.3.9 Sondringen mellem investeringer, omkostninger og uddelinger ... 284
1.3.10 Udvidelse af uddelingsrammen ... 288

1.4 Skatteomkostning og udskudt skat ... 289
1.4.1 Aktuel skat ... 289
1.4.2 Udskudt skat ... 289
1.4.3 Uddelinger og den tilhørende præsentation af udskudt skat ... 290
1.5 Nedskrivninger af anlægsaktiver i erhvervsdrivende fonde ... 294
1.6 Nærtstående parter og transaktioner med nærtstående parter ... 295
1.6.1 Definitionen på nærtstående parter ... 296
1.6.2 Særligt om nære familiemedlemmer ... 298
1.6.3 Ledelsesmedlemmer ... 299
1.6.4 Eksempler på oplysninger om transaktioner med nærtstående parter ... 300
1.7 Ledelsesvederlag ... 301
1.7.1 Vederlaget til administrator ... 305
1.8 Øvrige udvalgte regnskabsforhold ... 307
1.8.1 Kapitalinteresser ... 307
1.8.2 Dagsværdi ... 308
1.9 Koncernregnskab ... 308
1.9.1 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab på grund af størrelse ... 310
1.9.2 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, og erhvervsaktiviteten er begrænset ... 312
1.9.3 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis dette i stedet udarbejdes af en underliggende dattervirksomhed ... 313
1.9.4 Fonden udarbejder fortsat koncernregnskab – men uden at fonden selv indgår ... 315
1.9.5 Faktisk kontrol uden at fonden besidder flertallet af stemmerne ... 315

2. Ikke-erhvervsdrivende fonde ... 317
2.1 Grundlæggende krav til årsregnskabet med afsæt i årsregnskabsloven og Civilstyrelsens tjekliste og regnskabsskabeloner ... 319
2.1.1 Resultatopgørelse ... 320
2.1.2 Resultatdisponering – konsolidering og binding på egenkapital af andel af årets resultat ... 320
2.1.3 Bundne aktiver = Bunden egenkapital ... 323
2.1.4 Disponible aktiver fratrukket tilhørende gæld = Disponibel kapital ... 324
2.1.5 Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning ... 324
2.2 Gaver og arv ... 325
2.3 Uddelinger ... 326
2.4 Skatteomkostninger og udskudt skat ... 327
2.4.1 Udskudt skat – samspil mellem regnskabs- og skattemæssig konsolidering ... 327
2.4.2 Særligt om datterselskabers brug af transparensreglen ... 328
2.5 Anvendt regnskabspraksis ... 329
2.5.1 Værdipapirer ... 329
2.5.2 Kapitalandele ... 330
2.5.3 Materielle anlægsaktiver ... 330

2.6 Præsentation ... 330
2.6.1 Præsentation af uddelinger, resultatdisponering, resultatopgørelse, balancen og behandling af skat og udskudt skat ... 331
2.6.2 Særlige præsentationsmæssige problemstillinger på grund af skattekrav om brug af lagerprincip – regnskabsmæssig effekt og indregning af effekten ... 332

Fondsbeskatning

1. Hovedtræk i beskatningen af fonden og beskatningen af fondsstifter ... 337
1.1 Fondens skattemæssige forhold ... 337
1.2 Beskatningen af fondsstifter ... 339
1.3 Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter ... 340

2. Beskatning af fonden ... 341
2.1 Fondens indtægter ... 341
2.2 Gaver ... 341
2.3 Arv ... 343
2.4 Oversigt over samlet beskatning af gaver og arv ... 343
2.5 Erhvervsindkomst ... 344
2.6 Øvrig indkomst ... 344

3. Kapitalgevinstbeskatning ... 344
3.1 Kapitalgevinst på fordringer og gæld mv. ... 344
3.2 Aktieafkast ... 345
3.3 Afståelse af aktier, hvorpå der hviler stifterskat ... 346
3.4 Investeringsforeningsbeviser ... 349
3.5 Oversigt over beskatning af kapitalgevinst ... 349
3.6 Konsekvenser af lagerbeskatning ... 350
3.7 CFC-beskatning ... 350

4. Fondens udgifter ... 350
4.1 Driftsomkostninger ... 351
4.2 Det udvidede driftsomkostningsbegreb ... 351
4.3 Driftsomkostning eller uddeling ... 352
4.4 Skattemæssige afskrivninger på aktiver, der ikke benyttes erhvervsmæssigt ... 352

5. Uddelinger og hensættelser ... 353
5.1 Almennyttige og almenvelgørende aktiviteter ... 353
5.2 Uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål, herunder interne uddelinger ... 355
5.3 Uddelinger til vedtægtsmæssige formål ... 356
5.4 Periodisering af uddelingsfradrag ... 357
5.5 Uddelinger til andre fonde ... 358
5.6 Hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål ... 358
5.7 Skattemæssig konsolidering (konsolideringsfradrag) ... 359

5.8 Særlige regler for fonde, som anvender realisationsprincip på børsnoterede aktier ... 359
5.9 Prioriteringsreglen ... 360

6. Underskud ... 362

7. Opsummering af indkomstopgørelse ... 363

8. Transparensreglen ... 365

9. Øvrige skattemæssige forhold ... 368
9.1 Sambeskatning mellem koncernforbundne datterselskaber ... 368
9.2 Fusion, spaltning og tilførsel af aktiver ... 368
9.3 Tilskud ... 369

10. International fondsskatteret ... 369
10.1 Udenlandske fonde, trusts og stiftelser stiftet af en dansk person ... 369
10.2 Afgift ved stiftelse af udenlandske fonde ... 370
10.3 Ledelsens sæde ... 370
10.4 Beskatning af udenlandske fonde/trusts af indkomst fra Danmark ... 370
10.5 CFC-beskatning ... 371

11. Oplysningsskema og indberetningspligter mv. ... 372
11.1 Oplysningsskema ... 372
11.1.1 Mindstekravsbekendtgørelsen ... 372
11.1.2 Oplysningsfristen ... 375
11.2 Erklæringsskema ... 375
11.3 Oplysningspligten vedrørende uddelinger/beskatning hos modtager ... 376
11.3.1 Uddelinger, der ikke skal indberettes ... 376
11.3.2 Beskatning af modtager ... 377
11.4 Transfer pricing (almindelige regler gælder) ... 377
11.4.1 Armslængdeprincippet ... 377
11.4.2 Oplysnings- og dokumentationspligten ... 378
11.5 Beholdningsoversigt og saldo for stifterskat ... 378

12. Ikke-erhvervsdrivende fonde med en aktivmasse under 1 mio. DKK ... 379
12.1 Fonde, som ikke er omfattet af lov om fonde og visse foreninger ... 379
12.1.1 Ophørsbeskatning ... 379
12.1.2 Overgangstidspunktet ... 379
12.1.3 Opgørelse af aktivmassen ... 380
12.2 Den objektive skattepligt ... 380
12.2.1 Avancebeskatning ... 381
12.2.2 Uddelinger og hensættelser ... 381
12.2.3 Transparensreglen ... 382
12.3 Oplysningspligt ... 382

Moms, lønsumsafgift og ejendomsskatter

1. Moms ... 385
1.1 Fondes aktiviteter (indtægter) ... 385
1.1.1 Almennyttige fonde (momslovens § 13, stk. 1, nr. 21) ... 385
1.1.2 Afholdelse af velgørende arrangementer (momslovens § 13, stk. 1, nr. 17) ... 388
1.1.3 Gaver, arv og andre donationer samt tilskud ... 389
1.1.4 Investeringsaktiviteter ... 390
1.2 Fondes momsfradrag ... 390
1.2.1 Uddelinger ... 392
1.2.2 Mulighed for momsfradragsret, når en fond modtager tilskud uden for momslovens område og har momspligtige aktiviteter ... 393
1.2.3 Fradrag og dobbelt fondsstruktur ... 394
1.3 Momskompensation for almenvelgørende fonde ... 395
1.3.1 Beregning af momskompensation ... 396
1.3.2 Indsendelse og udbetaling ... 397
1.3.3 Oversigt – moms i almenvelgørende og almennyttige fonde ... 398

2. Lønsumsafgift ... 398

3. Ejendomsskatter ... 399
3.1 Grundskyld ... 399
3.1.1 Obligatorisk fritagelse fra grundskyld ... 399
3.1.2 Potentiel fritagelse for grundskyld ... 400
3.2 Dækningsafgift ... 400
3.2.1 Privatejede ejendomme ... 400
3.2.2 Offentligt ejede ejendomme ... 400

Bilag

Overblik over bilag ... 402
1. Overblik over væsentlige forskelle mellem selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde samt ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger ... 404

2. Overblik over væsentlige forskelle mellem regnskabsreglerne for selskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde ... 414

3. Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde ... 418

4. Tjekliste for erhvervsdrivende fonde, der aflægger regnskab efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse C-mellemstor, regnskabsklasse C-stor eller aflægger koncernregnskab ... 468

5. Erhvervsdrivende fonde, LBK nr. 984 af 20. september 2019 493

6. Bekendtgørelse om oplysninger om vederlag mv. som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond....531

7. Bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift 532

8. Bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven.... 533

9. Oversigt over strafsanktionerede bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde ..536

10. Oversigt over vejledninger fra Erhvervsstyrelsen.... 544

11. Vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde 545

12. Vejledning om Fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse....564

13. Skema for lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a 572

14. Notat fra Erhvervsstyrelsen om opmærksomhedspunkter for bestyrelses-medlemmer i erhvervsdrivende fonde....578

15. Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde....583

16. Fonde og visse foreninger, Lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020 604

17. Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde 621

18. Erhvervsstyrelsens notat om regnskabskrav til klasse A-virksomheder 666

19. Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik 674

20. Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde....676

21. Eksempler på indberetninger til Skattestyrelsen af foretagne uddelinger....678

Kontakt

Kontaktoplysninger 682

Introduktion

1. Introduktion

1.1 Hvad er fonde?

Lovgivningsmæssigt er der klare definitioner af, hvad fonde er. En fond er en juridisk person, der selvstændigt kan opnå rettigheder og indgå forpligtelser, og er uden ejere – dvs. at den er selvejende. Ingen juridisk eller fysisk person har ejendomsret til fondens formue. Fondens midler må aldrig gå tilbage til fondens stifter. I Fondshåndbogen behandler vi følgende to typer af fonde:

1. Erhvervsdrivende fonde – som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde
2. Ikke-erhvervsdrivende fonde – som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger.

1.2 Regulering af fonde

Fondshåndbogen behandler fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde eller af lov om fonde og visse foreninger – og dermed de fonde, som skattemæssigt er omfattet af fondsbeskatningsloven. I lov om erhvervsdrivende fonde og lov om fonde og visse foreninger fremgår en række undtagne fonde og selvejende institutioner, som ikke omfattes af lovene - og disse fonde behandles ikke i Fondshåndbogen. Det betyder, at vi ikke behandler andre fonde mv. og dermed heller ikke fonde, som er omfattet af selskabsskatteloven mv., herunder kapitalfonde, medarbejderfonde, små ikke-erhvervsdrivende fonde og skatteundtagne institutioner, og heller ikke fonde, der er fritaget for beskatning grundet særlovgivning, for eksempel museumsdrift eller virksomhed sidestillet hermed. Vi behandler dog de ikke-erhvervsdrivende fonde, som på grund af størrelsesgrænserne beskattes i henhold til selskabsskatteloven og ikke efter fondsbeskatningsloven.

I nedenstående oversigt fremgår, hvilken lovgivning henholdsvis erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde er omfattet af.

	Lovregulering	Regnskabsregulering	Skattelovgivning
Erhvervs-drivende fonde	Lov om erhvervsdrivende fonde (inklusive krav om reelle ejere)	Årsregnskabsloven	Fondsbeskatnings-loven
Ikke-erhvervs-drivende fonde	Lov om fonde og visse foreninger (inklusive krav om reelle ejere)	Lov om fonde og visse foreninger samt god regnskabsskik og eventuelt fondens vedtægter	Fondsbeskatnings-loven (små fonde jf. selskabsskatteloven § 1, stk. 1, nr. 6)

På indtægtssiden skelnes der således imellem, om indkomsten kommer fra erhvervsdrift eller fra ikke-erhvervsdrift. På uddelingssiden skelnes der – især skatteretligt – imellem, om uddelingerne er almennyttige eller almenvelgørende, eller om de ikke er almennyttige eller almenvelgørende.

I skatteretten ses meget på, om der er fradrag for uddelinger, hvilket der er for almennyttige og almenvelgørende uddelinger.

Opdeling af uddelinger i almennyttige eller almenvelgørende uddelinger henholdsvis ikke almennyttige eller ikke-almenvelgørende uddelinger er væsentlig af skattemæssige årsager, da det har betydning for opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst og fondens skattemæssige konsolideringsfradrag. Der er ikke en entydig definition af begreberne almennyttig og almenvelgørende. Begrebet almennyttig dækker over aktiviteter, der er nyttige for almenvældet, og som er til fordel for en større kreds af personer, mens begrebet almenvelgørende dækker over aktiviteter, der er af filantropisk karakter, eller hvor der er tale om personer i trang. Begreberne har ikke et bestemt fast og entydigt indhold. For en uddybning af begreberne henviser vi til omtalen i kapitlet *Fondsbeskatning,* afsnit 5.1 *Almennyttige og almenvelgørende aktiviteter.*

Det bemærkes endvidere, at der er forskel mellem Civilstyrelsens accepterede fondsretlige og regnskabsmæssige konsolidering og det skattemæssige konsolideringsfradrag.

1.2.1 Erhvervsdrivende fonde

Definitionen af en erhvervsdrivende fond anses efter lov om erhvervsdrivende fonde som en fond, der:

1. overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag eller
2. udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom eller
3. har den i selskabslovens § 7 anførte forbindelse (det vil sige et moder-datterselskabsforhold, hvor moderselskabet har kontrol over datterselskabet) med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed.

Er den erhvervsmæssige virksomhed af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue, anses fonden ikke for at være erhvervsdrivende.

Vedrørende moder-/datterselskabsforhold og vurderingen af, hvornår der indtræder kontrol, er det vigtigt at overveje, om fonden udøver faktisk kontrol for eksempel på datterselskabets generalforsamlinger. En tidligere afgørelse fra Erhvervsstyrelsen fastslog, at selvom en fond kun kontrollerede en beskeden del af stemmerettighederne i en virksomhed, blev fonden anset for at have bestemmende indflydelse over virksomheden, fordi de øvrige aktionærer hen over flere år ikke mødte op på generalforsamlingen i tilstrækkeligt omfang til at forhindre, at fonden reelt kunne bestemme. Afgørelsen er omtalt i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.9.5 *Faktisk kontrol uden at fonden besidder flertallet af stemmerne.*

Erhvervsstyrelsen er tilsynsmyndighed for erhvervsdrivende fonde, og disse fonde skal være registreret i Erhvervsstyrelsen. Først når fonden er registreret, kan fonden som sådan opnå rettigheder og forpligtelser i forhold til lovgivningen.

- Nogle erhvervsdrivende fonde har ingen dattervirksomheder, og hele deres erhvervsmæssige aktivitet er placeret direkte i fonden.
- Nogle erhvervsdrivende fonde har erhvervsmæssig aktivitet i selvstændige juridiske dattervirksomheder, oftest omfattet af selskabslovens bestemmelser.
- Nogle erhvervsdrivende fonde har både egen driftsaktivitet for eksempel ejendomsdrift direkte i fonden og driftsaktivitet i datterselskaber. Nogle erhvervsdrivende fonde har både egen driftsaktivitet for eksempel ejendomsdrift direkte i fonden og driftsaktivitet i datterselskaber.

Strukturen vil derfor se forskellig ud – og som illustration heraf er gengivet tre eksempler:

Fondens uddelingsformål:

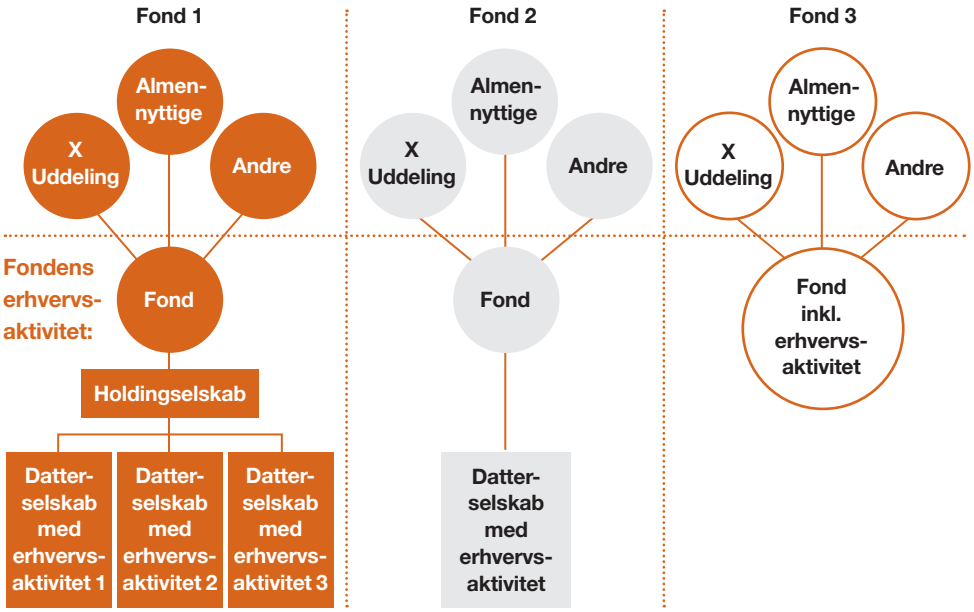

Fond 1: Fonden har tre uddelingsformål og et holdingselskab med tre datterselskaber, som erhvervsaktiviteten drives i.
Fond 2: Fonden har tre uddelingsformål og et datterselskab med erhvervsaktiviteten.
Fond 3: Fonden har tre uddelingsformål, og den erhvervsmæssige aktivitet er i selve fonden.

Fonde kan have et vidt forskelligt antal kategorier af uddelingsformål. I modellen er anvendt tre formål, som kan omfatte almennyttige uddelinger, uddelinger til familien efter stifter og andre formål, som kan være uddelinger til foreninger og personer, hvor uddelingen ikke anses for almennyttig.

Lov om erhvervsdrivende fonde omfatter alle forskellige typer af erhvervsdrivende fonde – men især i forhold til fondsbestyrelsens ansvar og opgaver samt den praktiske styring af fonden er der stor forskel på, hvordan fondsbestyrelsen skal organisere sit arbejde både i forhold til overvågningen af den erhvervsmæssige aktivitet og de fondsretlige aktiviteter.

Dette gælder således i forhold til, hvordan uddelingerne skal kontrolleres og i forhold til driften i fonden henholdsvis i datterselskaberne.

Dette behandles nærmere i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 10 *Governance/ Fondsledelse.*

1.2.2 Ikke-erhvervsdrivende fonde

Den væsentligste grundlæggende forskel mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde er, at ikke-erhvervsdrivende fonde ikke har erhvervsmæssig aktivitet og ikke kan have dattervirksomheder (men de kan have associerede virksomheder) – men kan ligesom de erhvervsdrivende fonde også have flere uddelingsformål.

Civilstyrelsen er fondsmyndighed for de ikke-erhvervsdrivende fonde. Civilstyrelsen fører tilsyn med, at lov om fonde og visse foreninger overholdes. Lov om fonde og visse foreninger indeholder regler, hvorefter fonde skal have fondsmyndighedens samtykke til en række dispositioner. Det gælder blandt andet vedtægtsændringer og opløsning samt overdragelse og pantsætning af fondens aktiver.

Fondsretligt og regnskabsmæssigt er der stor fokus på bevarelse af fondens aktiver/formue, således at fonden kan vedblive med at bestå – og det, som fonden modtager ved stiftelse (og i nogle situationer ved arv og gave) og det, der træder i stedet herfor, skal forblive bundet. Der er derfor forholdsvis detaljerede og restriktive regler om anbringelse af fondens aktiver. Hvis fondens vedtægt ikke anviser, hvad der må investeres i, skal fonden anbringe sine bundne aktiver i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen. Formålet med anbringelsesbekendtgørelsen er at sikre en fornuftig og forsvarlig spredning i investeringerne. Dette behandles nærmere i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 1.4.2 *Anbringelsesbekendtgørelsen.*

Civilstyrelsen har praksis for, at de disponible midler som oftest uddeles i indtjeningsåret eller i det efterfølgende år – og at der kun undtagelsesvist ”spares” sammen til større uddelinger. Dette behandles nærmere i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit *3 Overskudsanvendelse og uddeling.*

På den baggrund har der udviklet sig en regnskabspraksis, hvor man opdeler både fondens aktiver og fondens formue i bundne og disponible midler.

Dette behandles nærmere i kapitlet *Regnskab*, afsnit 2.1.3 *Bundne aktiver = Bunden egenkapital* og afsnit 2.1.4 *Disponible aktiver fratrukket tilhørende gæld = Disponibel kapital.*

1.3 Fonde og foreninger mv. som ikke er behandlet i Fondshåndbogen

Begrebsmæssigt anvendes ”fond” i mange andre sammenhænge. Vi behandler ikke i denne bog en lang række af andre typer fonde, som er undtaget fra lov om erhvervsdrivende fonde og fra lov om fonde og visse foreninger, eller som er organiseret i henhold til anden lovgivning end disse to love.

I lov om erhvervsdrivende fonde § 3 er anført følgende fonde, som ikke er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde:

1. Danmarks Nationalbank,
2. fonde, der er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,
3. fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til sociallovgivningen eller anden lovgivning, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver af væsentligt omfang, eller
4. fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed eller anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning.

I lov om fonde og visse foreninger § 1, stk. 4 og 6, er anført følgende typer af fonde, som ikke er omfattet af lov om fonde og visse foreninger:

1. fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,
2. fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,
3. folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver,
4. fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, 5. fonde, der i medfør af § 1, stk. 4 og
5. i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af nævnte lov,
6. selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning,
7. selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning, og
8. fonde, hvis aktiver ikke overstiger 1 mio. DKK. Bestemmelserne i § 6, stk. 1, § 7, § 8, stk. 1, 2. pkt., og kapitel 9 gælder dog også for disse fonde.

Af begge love fremgår, at fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvist skal være undtaget fra loven.

Herudover anvendes begrebet ”fond” ofte i andre sammenhænge for eksempel i forbindelse med kapitalfonde og investeringsforeninger/-fonde. Disse selskaber er dog sjældent reelt etableret i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde eller lov om fonde og visse foreninger og behandles derfor ikke i Fondshåndbogen.

Væsentlige fokusområder 2021

PwC's kommentar

I dette kapitel sætter vi særlig fokus på nogle af de i øjeblikket mest aktuelle forhold. Aktuelt er følgende markante fokusområder af stor betydning for fonde eller for samfundet:

- *Compliance*
- *Bæredygtighed*
- *Særlige overvejelser ved indførsel af lagerbeskatning af udlejningsejendomme*
- *Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger*
- *Dataetik – praktisk tilgang*
- *Whistleblowerordning*
- *Fondes bidrag til samfundet*
- *Fondsmyndighedernes fokusområder*
- *Samspil mellem fondsret, skatteret og regnskabsmæssige regler*
- *Kapitalforvaltning – det nye afsnit i Anbefalinger for god Fondsledelse.*

Compliance

Fonde mødes i stigende grad af forskellige regler for compliance. I afsnittet lister vi en lang række af de regelsæt, som den enkelte fond skal leve op til. De fleste af de omtalte regelsæt er i forvejen adresseret i andre kapitler i Fondshåndbogen. Formålet med afsnittet er således alene at give et overblik over nye og tilbagevendende complianceopgaver. En måde at få afdækket fondens aktuelle niveau af compliance kan være at få lavet en egentlig complianceundersøgelse af en uafhængig rådgiver.

Bæredygtighed

Samfundsmæssigt er der øget fokus på bæredygtighed – herunder opfyldelse af verdensmålene – og på de risici, der hidrører fra miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter (ESG). Dette samfundsfokus påvirker overvejelserne i ledelserne i en række fonde – især i forhold til fondens investeringer og fondens uddelinger.

Særlige overvejelser ved indførelse af lagerbeskatning af udlejningsejendomme

I forbindelse med indførelsen af "Arne-pensionen" er der indgået en politisk aftale om, at finansieringen heraf skal ske ved indførelse af lagerbeskatning af udlejningsejendomme. Der er ikke på nuværende tidspunkt fremsat et lovforslag, men de kommende regler forventes at få ikrafttrædelse med virkning fra den 1. januar 2023. Reglerne kan medføre forskellige problemstillinger, hvor de væsentligste synes at være:

- *øget pres på fondens likviditet og deraf behov for enten at realisere aktiver eller optage ekstern belåning, eller at fondens fremtidige uddelinger alternativt må neddrosles*
- *det er ønskeligt, at fonde får en mulighed for at fastholde realisationsbeskatning på ejendomme*
- *det er ikke sikkert, at de fonde, der på nuværende tidspunkt anvender undtagelsen om realisationsbeskatning af værdipapirer, kan opretholde brugen heraf.*

Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger

Justitsministeren nedsatte i juni 2021 et udvalg, der skal fremkomme med et oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger. Forud for nedsættelsen af udvalget har PwC foretaget en Pulsmåling på nogle af de områder, hvor vi vurderer, at der kan være behov for ændringer af loven. Vi spurgte blandt andet om følgende:

- *skal tilsynet flyttes til Erhvervsstyrelsen?*
- *bør der indføres regnskabskrav?*
- *skal der indføres særlige revisionskrav?*
- *skal der udarbejdes anbefalinger for god fondsledelse?*
- *skal det være lettere at opløse fonde med begrænsede midler?*

Se omtalen af PwC's Pulsmåling her: pwc.dk/da/artikler/2021/03/en-aendring-af-lov-om-fonde-og-visse-foreninger-er-pa-vej---hvad.html

Dataetik – praktisk tilgang

Med virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2021 eller senere, skal store fonde og virksomheder oplyse om deres politik og arbejde med dataetik. Det er tanken med lovændringen, at fondens politik og dataetik skal bygge oven på de allerede eksisterende regler for fondens/koncernens behandling af personoplysninger. I afsnit 5 Dataetik – praktisk tilgang *gives eksempler på oplysninger, som politikken for dataetik kan indeholde.*

Whistleblowerordning

Pligten til at oprette interne whistleblowerordninger pålægges alle juridiske enheder i den offentlige og private sektor med 50 eller flere ansatte.

Arbejdsgivere med minimum 250 ansatte skal have etableret en intern whistleblowerordning senest den 17. december 2021. Arbejdsgivere med 50-249 ansatte har frist til at etablere en ordning senest den 17. december 2023. Ansatte omfatter både fuldtidsansatte, deltidsansatte samt sæsonansatte.

Fondes bidrag til samfundet

Fonde bidrager væsentligt til samfundet i form af uddelinger. De danske fondes uddelinger svarer til ca. 2 % af det samlede offentlige forbrug på 1.151 mia. DKK. Uddelingerne har endvidere stor effekt på de direkte og indirekte skatter. Det tyder på, at der tilfalder de offentlige kasser ca. 40 øre i form af personbeskatning, moms og afgifter mv. af hver uddelt krone.

Fondsmyndighedernes fokusområder

Erhvervsstyrelsen og Civilstyrelsen – som er de myndigheder, der sædvanligvis er fondsmyndighed for de danske fonde – har fokus på fondene. Erhvervsstyrelsen fortsætter i 2021 især deres fokus på vederlaget til fondenes ledelse og administrator, herunder aflønning og væsentlige dispositioner. Endvidere har Erhvervsstyrelsen i deres årsberetning for 2020 oplyst om de overordnede resultater af de fokusområder, som de havde for 2020 (se omtalen nedenfor i afsnit 8.1 Erhvervsstyrelsen*).*

Civilstyrelsen har ikke udmeldt fokuspunkter, men Civilstyrelsen fremhæver, at de i forhold til fonde har en række primære arbejdsopgaver, som de løbende har fokus på.

Samspil mellem fondsret, skatteret og regnskabsmæssige regler

Fonde er – ud over fondslovene – omfattet af særlige skatteregler, som kan give anledning til udfordringer, da skattereglerne ikke altid harmonerer med fondsretten. Det gælder for eksempel konsolidering, likviditetsstyring, manglende skattemæssig fradragsret for uddelinger, skat af kursgevinster i ikke-almennyttige fonde, skattemæssige hensættelser til senere uddeling, vedtægtsmæssig konsolidering kontra realisationsbeskatning og udskudt skat af skattemæssige hensættelser til senere uddelinger. Herudover kan det anføres,

- *at erhvervsdrivende fonde ikke kan fusionere med ikke-erhvervsdrivende fonde, men i nogle situationer kan opløsning reglerne anvendes, og*
- *at undtagelsesbestemmelser i årsregnskabsloven om koncernregnskab ikke kan opretholdes, hvis fonden for eksempel etablerer sikkerhedsstillelser eller udlån til datterselskaber.*

Kapitalforvaltning – det nye afsnit i Anbefalinger for god Fondsledelse

I henhold til lov om erhvervsdrivende fonde skal bestyrelsen påse, at fondens kapitalberedskab er forsvarligt. Med justeringen af Anbefalingerne for god Fondsledelse i 2020 er der også sat fokus på fondenes kapitalforvaltning, som skal modsvare fondens formål og behov på kort og lang sigt.

1. Compliance

Fondsbestyrelserne har i stigende grad fokus på compliance og rapporteringskrav om en række forskellige forhold. Dette skyldes ikke mindst et ønske om at reducere risikoen for dårlig omtale i pressen.

De mange regler, der skal overholdes, er samtidig over tid blevet mere komplekse – ikke alene i forhold til at efterleve reglerne, men også i forhold til at afrapportere om forskellige regler.

En måde at adressere compliance på i fondsbestyrelserne kan være at lave en egentlig compliance-analyse, der dækker de forhold, fondsbestyrelsen skønner er relevante. Det kan for eksempel være omkring uddelinger/uddelingsproces/GDPR, CSR/ESG, regnskabsaflæggelse og god fondsledelse.

Nedenfor har vi oplistet en række af de overordnede compliancerelaterede regler, der sædvanligvis er relevante for de fleste fonde. Listen er ikke udtømmende – og der kan være særregler for den enkelte fond, som ikke er omtalt. Listen indledes med de ikke-erhvervsdrivende fondes regler, derpå listes reglerne for de erhvervsdrivende fonde – og vi afslutter med de regler, der er gældende for begge fondstyper.

1.1 Specifikke eksempler på compliance-regler for ikke-erhvervsdrivende fonde

Reglerne for ikke-erhvervsdrivende fonde omfatter især følgende i henhold til lov om fonde og visse foreninger:

- Iagttagelse af reglerne i lov om fonde og visse foreninger, hvilket blandt andet også omfatter fornøden kontakt til tilsynsmyndigheden (Civilstyrelsen), se omtalen i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde.*
- Placere fondens midler i overensstemmelse med fondens vedtægt – og hvor den ikke konkret angiver midlernes placering, skal midlerne placeres i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen, se omtalen i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 1.4.2 *Anbringelsesbekendtgørelsen.*
- Uddele årets genererede overskud (skal sædvanligvis uddeles senest i året efter, at resultaterne er skabt), se omtalen i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 3.1 *Uddelinger.*
- Årsregnskab skal udarbejdes senest seks måneder efter balancedagen – men fondene skal alene følge vedtægten og god regnskabsskik for fonde og visse foreninger og er derfor ikke omfattet af årsregnskabslovens. Årsregnskabsloven for regnskabsklasse A anvendes dog ofte for at give en fast ramme for aflæggelse af årsregnskabet. Se omtalen i kapitlet *Regnskab*, afsnit 2 *Ikke-erhvervsdrivende fonde.*

Civilstyrelsen har i 2021 på deres hjemmeside offentliggjort tjeklisten “God regnskabsskik”, som er optrykt i bilag 19 *Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik*, og en lille og en stor regnskabsskabelon, som kan hjælpe fondene til at efterleve god regnskabsskik. Se omtalen i kapitlet *Regnskab,* afsnit 2 *Ikke-erhvervsdrivende fonde.*

Reglerne er således på nuværende tidspunkt forholdsvis begrænsede for de ikke-erhvervsdrivende fonde. Vi gør dog opmærksom på, at der er nedsat et udvalg, der skal se nærmere på en opdatering af lov om fonde og visse foreninger – herunder blandt andet om der skal indføres regler om god fondsledelse. Hvis ikke-erhvervsdrivende fonde ønsker at være på forkant med udviklingen, kan det overvejes at implementere Anbefalingerne om god Fondsledelse for de erhvervsdrivende fonde.

1.2 Specifikke eksempler på compliance-regler for erhvervsdrivende fonde

Reglerne for erhvervsdrivende fonde omfatter især følgende specifikke love og regelsæt:

- Lov om erhvervsdrivende fonde, se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* herunder:
  - Sikre fornøden kontakt til tilsynsmyndighed (Erhvervsstyrelsen)
  - Forholde sig til de 17 anbefalinger om god fondsledelse, se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse*
    - Åbenhed og kommunikation (én anbefaling)
    - Bestyrelsens opgaver og ansvar
      - Overordnede opgaver og ansvar (to anbefalinger)
      - Formanden og næstformanden for bestyrelsen (to anbefalinger)
      - Bestyrelsens sammensætning og organisering (fem anbefalinger)
      - Uafhængighed (én anbefaling)
      - Udpegningsperiode (to anbefalinger)
      - Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og direktionen (to anbefalinger).

- Ledelsens vederlag (to anbefalinger).

- Årsregnskabsloven, herunder skal fonde altid (se omtalen i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1 *Erhvervsdrivende fonde*):
  - Give oplysninger om transaktioner med nærtstående parter
  - Give oplysninger om ledelsesvederlag
  - Redegøre for, hvordan fonden forholder sig til de 17 Anbefalinger for god Fondsledelse (og heri er blandt andet oplysningsniveauet for ledelsesvederlaget mere omfangsrigt end efter årsregnskabsloven)
  - Redegøre for fondens uddelingspolitik
  - Indsende legatarfortegnelse til Erhvervsstyrelsen sammen med årsrapporten (legatarfortegnelsen offentliggøres dog ikke, medmindre den er en integreret del af årsrapporten).

- For de store erhvervsdrivende fonde omfatter årsregnskabslovens bestemmelser endvidere:
  - Redegørelse om samfundsansvar, og heri skal der redegøres for:
    - Miljøforhold og virksomhedens arbejde med at reducere klimapåvirkningen
    - Sociale forhold
    - Personaleforhold
    - Forhold vedrørende menneskerettigheder
    - Bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

      For hvert af disse punkter kan det være relevant at vurdere punktet i forhold til virksomhedens afsætning, indkøb og uddelinger – og ofte i hele kæden af indkøbs-, produktions- og salgsfunktionerne og ikke udelukkende i led i forsyningskæden. Der kan være behov for for eksempel hos en leverandør eller en kunde at se længere tilbage i forsyningskæden hhv. længere frem i kæden end blot den nærmeste leverandør/kunde for at afdække, om der for eksempel bruges børnearbejde i de tidligere produktionsled, og om fondens/koncernens produkter anvendes af kunders kunder, og om de iagttager og respekterer menneskerettigheder – ligesom uddelingerne for eksempel ikke bliver brugt som bestikkelse for, at fondens produktionsselskaber kan levere varer til et givet land.

      For fonde vil der være behov for at kende dette for alle de virksomheder, som de investerer i og ikke kun i egne dattervirksomheder.

- Opstille måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i det øverste ledelsesorgan og opstille politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn, herunder årligt redegøre for status på opfyldelsen af måltallet mv. Der henvises til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 5.9 *Kønsmæssig repræsentation i bestyrelsen.*
- Udarbejde redegørelse for dataetik, herunder hvordan fonden sikrer, at data opbevares og håndteres korrekt og sikkert . Der henvises til kapitlet *Væsentlige fokusområder,* afsnit 5 *Dataetik – praktisk tilgang.*

Der henvises endvidere til bilag 4 *Tjekliste for erhvervsdrivende fonde, der aflægger regnskab efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse C-mellemstor, regnskabsklasse C-stor eller aflægger koncernregnskab*.

1.3 Complianceregler gældende for begge fondstyper

Udover ovenstående eksempler på regler, der skal overholdes, kan der gives en række eksempler, der er fælles for begge fondstyper:

- Sikre overholdelse af bogføringsloven
- Sikre overholdelse af rettidige indberetninger til Skattestyrelsen, herunder:
  - Indberetninger af lønninger, gaver og andre vederlag, herunder løbende indeholdelse af AM-bidrag og A-skatter og årlig indberetning af de samlede beløb
  - Hvis fonden er momspligtig eller lønsumsafgiftspligtig, skal der løbende ske indberetning heraf
  - Årlig indberetning af fondens selvangivelse
  - Transfer pricing-dokumentation såfremt fonden er en del af en koncern, der er omfattet af disse regler
  - Indberetning af udbetalte donationer. Der henvises til bilag 21 *Eksempler på indberetninger til Skattestyrelsen af foretagne uddelinger.*
- Whistleblowerordning: Med virkning fra den 17. december 2021 træder loven om whistleblowerordning i kraft. Den medfører, at alle arbejdsgivere med 250 eller flere ansatte skal etablere en whistleblowerordning inden den 17. december 2021. Arbejdsgivere med mellem 50 og 249 ansatte skal etablere en whistleblowerordning inden den 17. december 2023 – men disse arbejdsgivere skal dog allerede fra den 17. december 2021 sikre beskyttelse af eventuelle whistleblowere, selvom selve ordningerne først skal etableres på det senere tidspunkt. Se afsnit 6 *Whistleblowerordning.*
- GDPR-reglerne om håndtering af persondata skal iagttages, når fonden håndterer oplysninger om personer, hvilket ofte i fonde vil være særlig relevant ved indsamlinger, uddelinger og personalehåndtering, men kan også være relevant i forhold til almindelige købs- og salgstransaktioner. Se kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 12 *Databeskyttelsesforordningen (GDPR).*
- Sikre, at der løbende sker opdatering af fondens reelle ejere, herunder at bestyrelsesmedlemmerne registreres som reelle ejere i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Se kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.11 *Reelle ejere* og kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 2.9 *Reelle ejere.*
- Periodevis afrapportering til Danmarks Statistik – blandt andet om fondens uddelinger.

2. Bæredygtighed

Det fokus på ansvarlighed, der de seneste år har bredt sig blandt virksomheder og investorer, og især den øgede opmærksomhed på miljø og klima gælder også hos fondene. Der er to vinkler. Dels handler det om at afdække risici, der stammer fra miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter (på engelsk: Environment, Social and Governance, forkortet ESG). Dels ønsker flere fonde at kunne dokumentere de positive aftryk, som deres investeringer og uddelinger har.

Kommende, udvidede lovkrav om rapportering

De nuværende lovkrav om rapportering, som er beskrevet i årsregnskabslovens § 99 a om redegørelse for samfundsansvar og krav til kapitalforvalteres redegørelse for politik for aktivt ejerskab med implementeringen af aktionærrettighedsdirektivet i dansk lovgivning, giver fondene mulighed for i højere grad at kunne indhente oplysninger om bæredygtighed og vurdere såvel aktiver som samarbejdspartnere i forhold til deres beredskab, indsats og resultater på alment vigtige områder som miljø og klima, menneskerettigheder, medarbejderforhold og antikorruption.

Årsregnskabslovens krav til redegørelse for samfundsansvar omfattende virksomheder, der aflægger årsregnskab efter regnskabsklasse C for store virksomheder, vil undergå forandringer og forventes at blive væsentligt udvidet i de kommende år. Den danske årsregnskabslovs § 99 a er udtryk for implementering af EU's Non-Financial Reporting Directive (NFRD, Direktiv nr. 2014/95/EU). EU-Kommissionen ønsker at opdatere og styrke dette direktiv og har i foråret 2021 offentliggjort et forslag, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som forventes endeligt vedtaget i Kommission, Råd og Parlament senest i foråret 2022. Det skal gælde for regnskaber udgivet efter den 1. januar 2023.

En af de foreslåede opdateringer til NFRD er en ændring af de nuværende størrelsesgrænser for omfattede virksomheder, således at virksomheder og koncerner, der aflægger årsregnskab efter reglerne for regnskabsklasse C (stor), også omfattes i alle EU's medlemsstater. I Danmark er disse virksomheder, herunder en række erhvervsdrivende fonde, allerede omfattet.

Opdateringen af NFRD til CSRD vil, med udgangspunkt i de udkast, der har været i høring, medføre øgede og mere konkrete krav om at medtage data i rapporteringen, baseret på princippet om dobbelt væsentlighed. Det går kort fortalt ud på, at virksomheder skal gøre rede for, hvordan deres aktiviteter påvirker miljø, mennesker og samfund, og hvordan virksomhedens resultater og fremtidige indtjening påvirkes af ændringer i dens omgivende miljø og samfundets forventninger. Vægten lægges her på, at risici og data i redegørelsen for samfundsansvar skal omfatte forhold, der er væsentlige for såvel virksomheden eller den erhvervsdrivende fond som det omkringliggende samfund.

Emneområderne miljø, klima, medarbejderforhold, menneskerettigheder og antikorruption forventes således at bestå, men med en præcisering af hvilke data og nøgletal, de omfattede virksomheder skal indsamle og medtage i rapporteringen. Formålet er at sikre større anvendelighed og sammenlignelighed for læseren med særlig fokus på den finansielle interessent.

Direktivet vil blive ledsaget at et sæt standarder, der vil give konkrete anvisninger på, hvad der skal rapporteres, og præcisere hvilke krav, der vil være til kvaliteten af data. Dette arbejde pågår, og der findes derfor ikke endnu vejledning om, hvilke nøgletal for egen drift og påvirkning af det omkringliggende samfund, virksomhederne vil skulle rapportere på. Der findes dog allerede en række nøgletal, som kendes fra eksisterende, frivillige rapporteringsstandarder, og disse forventes at blive inkluderet i den nye standard. Det vil bl.a. gælde klimarapportering under anvendelse af Greenhouse Gas Protokollens (GHG Protocol, WRI og WBCSD, 2003) scopes 1, 2 og 3 for opgørelse af direkte og indirekte emissioner, frekvensen af arbejdsskader og antallet af whistleblowersager som en indikation af indsatsen mod risikoen for korruption.

Endelig fremgår det af forslaget til CSRD, at de omfattede virksomheders rapportering skal undergå ekstern kontrol og forsynes med en erklæring med begrænset sikkerhed (review, ISAE 3000).

Hvis de foreslåede ændringer om virksomhedsstørrelse vedtages, vil virksomheder i regnskabsklasserne D og C (stor) også blive omfattet af EU's Taksonomi Forordning (Forordning EU/2020/852). Denne forordnings artikel 8 formulerer rapporteringskrav til "ikke-finansielle" virksomheder, dvs. virksomheder, der følger årsregnskabsloven, herunder en række af de danske, erhvervsdrivende fonde. Konkret fordrer EU's Taksonomiforordning, at virksomhederne redegør i årsrapportens ledelsesberetning for andelen af deres omsætning, OPEX og CAPEX, der i rapporteringsperioden ud fra nærmere definerede screeningskrav i seks delegerede retsakter, kan karakteriseres som grøn. De børsnoterede virksomheder med over 500 medarbejdere er omfattet allerede fra 2021 (nuværende størrelseskrav i NFRD), mens erhvervsdrivende fonde i regnskabsklasse C (stor) først omfattes med vedtagelsen og implementeringen af CSRD.

For fondene vil kravene om angivelse i ledelsesberetningen af andel af omsætning, OPEX og CAPEX, der er grøn, give mulighed for at efterspørge og inddrive data fra virksomheder, de har investeret i, da i hvert fald alle de i EU hjemmehørende vil være forpligtede til at opgøre og redegøre for de samme tre tal på virksomhedsniveau.

Rapporteringen om grøn andel af omsætning, OPEX og CAPEX er ikke omfattet af krav om erklæring fra en revisor. Det forventes imidlertid, at rapporteringen og den korrekte udformning vil blive omfattet af revisors konsistenstjek og udtalelse om den samlede ledelsesberetnings efterlevelse af gældende lovkrav og sammenhæng til det aflagte, finansielle regnskab.

Det kommer også til udtryk i, at Komitéen for god Fondsledelses justerede Anbefalinger for god Fondsledelse, der implementeres med virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2020:

"2.1.2 Det anbefales, at bestyrelsen løbende forholder sig til, om fondens kapitalforvaltning modsvarer fondens formål og behov på kort og lang sigt."

I forlængelse af anbefalingen er anført følgende kommentar:

"Bestyrelsen bør definere og løbende forholde sig til de overordnede principper, i henhold til hvilke bestyrelsen forvalter fondens kapital. De overordnede principper bør blandt andet vedrøre det forventede afkast, uddelinger, likviditetsbehov i øvrigt samt timingen heraf blandt andet i forhold til fondens erhvervsaktivitet, uddelingspolitik, investeringer og omkostninger.

Bestyrelsen bør herunder forholde sig til målene med fondens investeringer, tilladte aktivtyper, risikoprofil, risikospredning og kapitalberedskab i forhold til fondens virksomhed, samt overvågning og rapportering."

Fondens kapitalforvaltning bør helt overordnet sikre fondens langsigtede levedygtighed og mulighed for til stadighed at opfylde sit formål og understøtte et eventuelt ejerskab af dattervirksomheder.

2.1 Trends

I nogle større danske fonde ser man det øgede fokus på ansvarlighed som et udtryk for en trend, der nok har sit afsæt i det bredere samfund, men afgjort også har potentiale til at påvirke fondenes ageren. Denne udvikling kommer blandt andet til udtryk i en bevægelse, hvor brede fokus- og indsatsområder afløses af fokuserede indsatser, hvor signalpolitik erstattes af en mere adaptiv tilgang til forretningen, og hvor partnerskaber i stigende grad finder indpas. FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling har medvirket kraftigt som eksponent for, hvordan ansvarlighed defineres, og hvilke mål verdenssamfundet bør arbejde mod. Verdensmålene fastsætter, hvad vi som menneskehed har sat os for at have opnået i 2030, og under de 17 verdensmål findes yderligere 169 delmål, der konkretiserer de nødvendige handlinger.

FN's 17 verdensmål som vedtaget af FN's generalforsamling i 2015

Målene forpligter alene nationalstaterne, men virksomheder og andre samfundsaktører opfordres til at vurdere og identificere konkrete indsatsområder, hvor deres strategi, beslutninger og indsats kan have en direkte positiv effekt på opnåelse af målene, og hvor der er behov for at afværge eller helt undgå uønskede negative påvirkninger på miljø, mennesker og samfund. Identifikation og beslutning om indsats til understøttelse af konkrete Verdensmål kan hjælpe til at fokusere og videreudvikle en virksomheds indsats og tilgang.

En kategorisering af alle 17 mål kan inddele indikatorerne efter, hvor virksomheden kan have en markant effekt gennem sin forretningsstrategi og aktiviteter, hvor man har mulighed for at udøve indflydelse, og hvor man kun i meget begrænset omfang kan skabe en effekt. Verdensmålene er således i vidt omfang allerede en del af virksomhedernes kommunikation om bæredygtighed. Informationer om virksomheders aktiviteter til at bidrage til opnåelse af Verdensmålene kan anvendes af investorer som grundlag for såvel en risikovurdering som en vurdering af vækstpotentiale. Det gælder også virksomhedens beredskab til at kunne overholde ny lovgivning for eksempel om miljøforhold, medarbejdervilkår, menneskerettigheder og antikorruption.

Et andet eksempel på EU's ambition er aktionærrettighedsdirektivet, der skal få investorers overvejelser og beslutninger gjort til en integreret del af en samlet tilgang til øget bæredygtighed. Det er allerede implementeret i dansk lovgivning som vedtagne ændringer til selskabsloven, lov om kapitalmarkeder, lov om finansiel virksomhed og forskellige andre love. Således pålægger selskabslovens § 139, stk. 3, børsnoterede selskaber at redegøre for, hvordan de enkelte medlemmer af direktion og bestyrelse aflønnes, herunder for resultater opnået i forhold til opsatte bæredygtighedsmål. Endvidere er der krav til investorer og forvaltere om at redegøre for deres politik for aktivt ejerskab, alternativt forklare, hvorfor man ikke ser behov for en sådan politik. Det er gennem det aktive ejerskab, investorer og kapitalejere kan påvirke aktivernes ambitioner for bæredygtighed. Med hjemmel i de nye regler vil fonde således kunne udbede sig oplysninger vedrørende bæredygtighed hos deres kapitalforvaltere og samarbejdspartnere, som vil kunne ligge til grund for fondens egen rapportering om bæredygtighed, herunder hvordan politikker er ført ud i livet, og hvilken indsats og resultater det har affødt i perioden.

2.2 Hvorfor skal fonde orientere sig om ESG?

ESG-begrebet har sit udspring blandt institutionelle investorer og investeringsforvaltere. Her er det blevet brugt til at identificere de udfordringer og muligheder, som knytter sig til investeringer. Derfor bruges begrebet også i såvel screening af mulige investeringer som i due diligence fasen. Derudover er det et vigtigt begreb i forhold til aktivt ejerskab og som forberedelse til exit. Når eksempelvis institutionelle investorer forholder sig til ESG-risici, er det ikke mindst som et resultat af en øget opmærksomhed fra kunder, presse, beslutningstagere samt den bredere offentlighed i forhold til, hvorledes investeringer påvirker omverdenen, ud over gennem det afkast, der skabes. Nogle af de samme bevæggrunde vil formentlig kunne findes hos de erhvervsdrivende fonde.

I takt med, at flere aktører, eksempelvis investorer, begynder at orientere sig om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige udfordringer og muligheder, sker der ofte en konsolidering af de begreber og fortolkninger, der anvendes. Dette er også tilfældet for ESG. ESG dækker i dag således risici, retningslinjer og handlinger, der tidligere er beskrevet under overskrifter som sustainability, samfundsansvar, responsible investing (RI), socially responsible investing (SRI), corporate social responsibility (CSR) og responsible business.

Et af de tydelige tegn på, at investorer og virksomheder arbejder på at nærme sig en fælles fortolkning af ESG-begrebet og dets anvendelighed, er den række af retningslinjer, som publiceres med ESG-nøgletalsindikatorer – "Key Performance Indicators" (KPI'er). Blandt disse er Nasdaq Nordic's "ESG Reporting Guide 2.0 – A support Resource for Companies".

Guiden fokuserer på nordiske og baltiske børsnoterede virksomheder og giver anbefalinger til 30 KPI'er fordelt på miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige områder.

Nogle fonde vil stå med den udfordring, at de associeres tæt med virksomheder, der har en meget avanceret og højt profileret tilgang til ESG-rapportering, uden at fonden selv nødvendigvis kan mønstre samme ambitiøse tilgang for dens øvrige aktiver. Dette kan give udfordringer, eksempelvis i forbindelse med en konsolideret koncernredegørelse for samfundsansvar, som kræves efter årsregnskabslovens § 99 a og § 128 (krav til konsolideret koncernredegørelse).

2.3 Spørgsmål fra fonde

De fonde, der vælger at adressere ESG-udfordringerne i forhold til deres aktiviteter, kan med fordel stille sig selv nogle af de nedenstående spørgsmål for at få en vurdering af deres modenhed set i forhold til ESG:

- Har vi formuleret et sæt retningslinjer eller politikker for vores aktiviteter i forhold til sociale, miljømæssige og ledelsesmæssige udfordringer?
- Lever vi op til fondens formål og eksisterende politik set fra et ESG-synspunkt i forhold til vores investerings- og erhvervsaktiviteter?
- Har vores investeringsaktiviteter de ønskede positive påvirkninger i forhold til sociale og miljømæssige problemstillinger?
- Har vi tilstrækkeligt afdækket risici og afværget uønskede negative påvirkninger i forhold til sociale og miljømæssige problemstillinger?
- Har vi de nødvendige procedurer for at dokumentere fondens påvirkning af det omkringliggende samfund ("effektmålinger")?
- Har fonden et format for rapportering, der gør det muligt for fondens interessenter at få et retvisende indblik i fondens uddelinger samt investerings- og erhvervsaktiviteter?
- Er der overensstemmelse mellem politikker for uddelinger og politikker for vores aktiver og aktiviteter?
- Har vi et system på plads, der kan dokumentere aktiviteter og beslutningsgange i fonden i forhold til uddelinger samt investerings- og erhvervsaktiviteter?
- Har vi den ønskede kontrol over forvalteres og samarbejdspartneres ageren, når disse varetager vores interesser og optræder på vores vegne?
- Er vi klare i forhold til værdier og ambitioner inden for bæredygtighed, så vi fortsat vil kunne tiltrække og fastholde kompetente medarbejdere?

2.4 Investerings- og erhvervsaktiviteter

Nogle af de opgaver, der ligger i forbindelse med besvarelsen af ovenstående spørgsmål, kan indledningsvist adresseres internt i fondens ledelse. Andre må i højere grad løses i samarbejde med bestyrelsen, interessenter og eksterne aktører. I forhold til konkrete investerings- og erhvervsaktiviteter, fra screening over due diligence og til exit, viser nedenstående et udsnit af fondens mulige handlinger til afdækning af risici med afsæt i ESG-faktorer:

- Screening af investerings- og erhvervsaktiviteter:
  - Hvad er porteføljeselskabets/investeringsforvalters historik på ESG-området?
  - Har porteføljeselskabet/investeringsforvalter grundlæggende politikker på plads?
- Due diligence proces:
  - Har porteføljeselskabet/investeringsforvalter procedurer på plads i forhold til ESG?
  - Er porteføljeselskabet/investeringsforvalter involveret i en branche, der overordnet oplever ESG-udfordringer, eksempelvis minedrift, skovbrug, landbrug, nye markeder generelt, infrastruktur, fødevarer, energi, energitunge sektorer, varekæder inden for palmeolie, kakao, sukker samt olie og gas?
  - Hvorledes rapporterer porteføljeselskabet/investeringsforvalter på ESG-området?
- Exit:
  - Tydeliggøre at miljømæssige og sociale aspekter ikke udgør en risiko, der giver anledning til en reduktion i prissætning af det enkelte aktiv.
  - Sikre dokumentation for politikker, procedurer og initiativer på ESG-området.

2.5 Uddelinger

Ud over de her beskrevne forhold og mulige handlinger i investerings- og erhvervsaktiviteter knytter der sig en række handlinger i forhold til fondens mulige uddelinger. Optimalt set bør uddelinger underkastes den samme grad af risikoafdækning som fondens øvrige aktiviteter. Hvor der for investerings- og erhvervsaktiviteter særligt er fokus på at sikre det risikojusterede afkast og mindre fokus på risikoen for tab af omdømme, er det lige modsat for uddelingsaktiviteter. Her er det særligt fondens omdømme, der kan risikere at opleve en negativ påvirkning. De spørgsmål, fonden bør stille sig selv, kan eksempelvis lyde:

- Har vi formuleret et sæt retningslinjer eller en politik for vores aktiviteter i forhold til en social og miljømæssig effekt af vores uddelingsaktiviteter?
- Er vores uddelinger i overensstemmelse med fondens formål?
- Kan Verdensmålene anvendes til at identificere formål med vores uddelinger, så det samfundsmæssige udbytte kan konkretiseres?
- Lever vi op til vores egen politik og formål set fra et ESG-synspunkt i forhold til vores uddelingsaktiviteter?
- Har vores uddelingsaktiviteter de ønskede positive effekter i forhold til sociale og miljømæssige problemstillinger, og kan vi dokumentere denne effekt?
- Har vi dannet de partnerskaber, og kender vi de interessenter, der bedst muligt kan understøtte vores uddelingsaktiviteter?
- Har vi en dokumenteret og velfungerende proces i forhold screeninger af ansøgninger og projekter?
- Har vi en løbende opfølgning og vurdering af performance i forhold til de aktiviteter, vi støtter?
- Er vi som fond i stand til at rapportere fyldestgørende, internt eller eksternt, om den påvirkning og værdiskabelse, vi bidrager til?
- Kan Verdensmålene med fordel bruges som rapporteringsramme for den effekt, vi skaber med vores uddelinger?

2.6 Samarbejdspartnere

En tydelig trend blandt nogle fonde er et øget fokus på samarbejdspartnere. Samarbejdspartnere udvælges i stigende grad på baggrund af, hvorledes de kan bidrage til fondenes langsigtede strategiske mål. Samtidigt bliver de enkelte bevillinger større og løber over længere tid.

Som en konsekvens bliver også samarbejdet betragteligt mere langsigtet og fører til færre samarbejdspartnere. Herved stiger risikoen i relation til den enkelte samarbejdspartner og dermed behovet for at styrke udvælgelsesprocessen. Langvarige partnerskaber med få samarbejdspartnere, som afløser for tidligere tiders uddelingsmønster, fører også til større uddelinger til den enkelte modtager.

Fonde, der anvender kapitalforvaltere inden for konkrete områder eller porteføljer, kan med fordel udbede sig de lovpligtige redegørelser for aktivt ejerskab (som følge af implementeringen af aktionærrettighedsdirektivet i dansk lovgivning), herunder politikken for aktivt ejerskab, og hvordan den konkret er ført ud i livet i rapporteringsperioden og med hvilket resultat. Disse redegørelser kan udgøre bruttolisten for fondenes egne redegørelser for samfundsansvar, særligt hvis der er elementer eller informationer, der lader sig konsolidere, og som fondene i konsolideret form kan anvende som udtryk for, hvordan deres egne investeringspolitikker og ønsker om effekter i relation til samfundsansvar er ført ud i livet.

2.7 Effektmålinger

Som en naturlig konsekvens af længerevarende engagementer med samarbejdspartnere opstår også et behov for en bedre forståelse af de effekter, fondens arbejde har. Målinger af effekten ændrer i den forbindelse også karakter. Nogle fonde vil i fremtiden i langt højere grad forsøge at måle på påvirkning af samfundet (impact) snarere end tildelinger, aktiviteter og umiddelbare resultater. Dette vil i højere grad også muliggøre og retfærdiggøre ændringer undervejs i en tildelingsperiode. Samarbejdspartnere får således længere tidshorisonter at arbejde med, men må samtidig forvente at blive evalueret og eventuelt få justeret deres mål undervejs. De målte effekter kan med fordel relateres til eksempelvis Verdensmålene.

3. Særlige overvejelser og konsekvenser ved indførelse af lagerbeskatning af udlejningsejendomme

Lagerbeskatning af selskaber – herunder fondes urealiserede ejendomsavancer på udlejningsejendomme – er en del af finansieringselementet af "Arne-pensionen" indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten.

Fonde skal som udgangspunkt opgøre den skattepligtige indkomst efter selskabsskattelovens regelsæt sammen med ”særreglerne” efter fondsbeskatningsloven. Hvorved fonde også bliver omfattet af dette indgreb.

De nye regler får formentlig ikrafttrædelse den 1. januar 2023. Nærværende kapitel belyser de konsekvenser, som loven får for fonde med udlejningsejendomme til en samlet markedsværdi på over 100 mio. DKK. Lovforslaget medfører, at skattepligtige avancer før den 1. januar 2023 ”fastfryses” og realiseres ved et efterfølgende salg. Fonde skal derfor skattemæssigt opgøre en markedsværdi pr. 1. januar 2023 for fondens udlejningsejendomme. Lovforslaget vil ikke omfatte domicilejendomme, som anvendes af fonden og dens datterselskaber. Eftersom loven ikke er vedtaget i endelig form, beskriver dette kapitel ikke det nye regelsæt, men belyser nogle af de konsekvenser, som lovforslaget har for fonde og samfundet som helhed.

Fondene bliver omfattet af regelsættet, fordi der i fondsbeskatningsloven henvises til selskabsskattelovens regelsæt. Hvis fondsbeskatningsloven var en ”selvstændig” lov uden henvisning til selskabsskatteloven, var problemstillingen måske ikke opstået.

Skatteministeriet har i sine provenuberegninger forudsat en årlig værdistigning på 2,2 %. Ejendomsmarkedet er blandt andet påvirket af efterspørgsel og finansieringsmulighederne. Derudover har ”ejendomsinvesteringer” de senere år været et alternativ til obligationer, hvor den effektive forrentning har været/er meget beskeden.

Det nuværende renteniveau er forholdsvist lavt, men spørgsmålet er, om den lave rente kan fastholdes på sigt – foranlediget af politiske og strukturelle forhold. Et højere renteniveau kan medføre værdifald.

Skatteministeriet er endnu ikke kommet med en ”drejebog” til, hvorledes markedsværdien skal opgøres. Når der tænkes på udfordringerne med de nye ejendomsvurderinger, bliver det interessant at følge, hvordan håndteringen af værdiansættelsen af udlejningsejendomme i fonde (og selskaber) bliver fra myndighedernes side.

Det er især de erhvervsdrivende fonde, som påvirkes af regelsættet. I Danmark er der ca. 1.400 erhvervsdrivende fonde. Erhvervsstyrelsen oplyser i deres rapport af den 6. marts 2020, at ca. en tredjedel af disse fonde ejer ejendomme. Omfanget af fonde, som påvirkes af lovforslaget er således relativt stort.

Kendetegnet for fonde er, at de ikke har nogen ejerkreds, dvs. at de er selvejende. Som udgangspunkt kommer der ikke ny kapital ind i fonden, og likviditeten skal sædvanligvis fremskaffes fra fondens ejerskab af værdipapirer, virksomheder og selskaber mv.

Fonde har et uddelingsformål i vedtægten, som kan omfatte almennyttige/almenvelgørende formål og andre vedtægtsmæssige formål (eksempelvis familiefonde).

I nogle fonde kan selve aktiviteten være almennyttig/almenvelgørende, som det ses i kollegiefonde, særlige boligfonde, naturfonde mv.

Skatteministeriet har offentliggjort i deres provenuberegninger, at man forventer, at ejendomme i fremtiden vil have en årlig værdistigning på 2,2 %.

Eksempel

Nedenstående vil eksemplificere konsekvenserne af lovindgrebet for en fond med en ejendom til en markedsværdi på 1.000 mio. DKK. Der vil ikke blive set på regnskabsmæssige og øvrige fondsretlige forhold/konsekvenser af regelændringen.

Hvis det antages, at fonden:

- *ingen rentebærende gæld har*
- *afkastet af ejendomsdriften er 4 % svarende til 40 mio. DKK*
- *øvrige driftsudgifter udgør 5 mio. DKK*
- *uddelinger til almennyttige formål udgør 25 mio. DKK*
- *skatten af den skattemæssige værdiregulering indarbejdes i resultatopgørelsen (ejendommen står til kostpris, og der afsættes ikke udskudt skatteaktiv af forskelsværdi),*

vil det – som det fremgår af nedenstående taleksempel – medføre, at resultatet før skat og uddelinger (i resultatdisponeringen) udgør 35 mio. DKK. Såfremt der ikke laves skattemæssige dispositioner (eksempelvis hensættelser), vil skatten udgøre 2 mio. DKK, og det overførte resultat til egenkapitalen vil udgøre 8 mio. DKK (som kan anvendes til konsolidering eller uddelinger på et senere tidspunkt).

Mio. DKK	Uden lager-beskatning	Med lager-beskatning
Resultatopgørelse		
Driftsresultat	40	40
Driftsomkostninger	-5	-5
	35	35
Skat	-2	-7
	33	28
Resultatdisponering		
Uddelinger, almennyttige	25	25
Overførsel	8	3
	33	28
Opgørelse af skattepligtig indkomst		
Resultat før skat	35	35
Lagerbeskatning, ejendomme	0	22
Uddelinger, almennyttige	-25	-25
Konsolideringsfradrag	-1	-1
Skattepligtig indkomst	9	31
Skat heraf, 22%	2	7

Når fonden bliver skattepligtig af en værdistigning på "sandsynligvis" 2,2 %, medfører det en skattepligtig indkomst på 22 mio. DKK, som med en skatteprocent på 22 vil udløse en skat svarende til ca. 5 mio. DKK.

Den øgede skattebyrde vil i dette eksempel medføre, at det overførte resultat reduceres med 5 mio. DKK fra 8 mio. DKK til 3 mio. DKK.

Hvis fonden i eksemplet har et resultat omkring nul, vill det som udgangspunkt medføre, at fonden enten må reducere sine omkostninger/uddelinger eller eventuelt låne for at kunne finansiere skatten og kan eventuelt ikke imødekomme sit uddelingsformål, som oftest er af almennyttig/almenvelgørende karakter.

Ovenstående er et forenklet eksempel til at anskueliggøre konsekvenserne for fonde, som har udlejningsejendomme over en værdi på 100 mio. DKK på ikrafttrædelsestidspunktet.

For fonde eksisterer en særregel om, at fonde kan anvende realisationsbeskatning på aktier mv. under den forudsætning, at den skattepligtige indkomst er nul – opgjort efter en konkret metode. Lagerbeskatning på udlejningsejendomme kombineret med særreglen og forudsætningerne for anvendelse af realisationsprincippet på aktier kan medføre nogle uhensigtsmæssige konsekvenserne for fondene. Det er muligt at uddele en realiseret avance på aktier som følge af, at aktien er solgt (likviditeten er modtaget som følge af salget). En sådan mulighed eksisterer ikke umiddelbart ved værdistigninger på lagerbeskattede ejendomme.

Det kan frygtes, at konsekvensen bliver, at der enten uddeles mindre, eller at der i fondene spares på øvrige udgifter på eksempelvis vedligeholdelse og forbedringer. Det kan have den samfundsmæssige konsekvens, at fonde ikke foretager de nødvendige investeringer i deres beboelsesejendomme, og herved opnår lejerne på sigt ikke en tidssvarende bolig. Det må formodes, at det ikke har været hensigten med lovforslaget.

Det kan opsummeres, at lovforslaget vil have en væsentlig betydning for danske fonde og deres samfundsmæssige bidrag:

1. For at kunne skaffe den nødvendige finansiering til enten skattebetalingen eller til uddelingerne vil nogle fonde være nødsaget til enten at realisere dele af formuen eller optage ekstern finansiering i ejendommene.
2. For at kunne enten uddele eller betale denne nye aktuelle skat, skal bestyrelsen i den ikke-erhvervsdrivende fond være særlig opmærksom på at overføre eventuelle positive nettokursgevinster fra den bundne formue til den disponible formue jf. punkt 4.
3. Tidligere har den lovgivende magt indført lagerbeskatning på aktiver såsom værdipapirer – herunder aktier. Lagerbeskatning af aktier er for sin vis ikke et direkte problem, eftersom aktier er likvide, der løbende kan afhændes på et reguleret marked, hvor der ikke skal tages hensyn til lejere mv.

4. Historisk blev danske fonde tilgodeset ved overgangen til lagerbeskatningen for aktier, da det blev muligt for fonde at anvende undtagelsen om realisationsprincippet – det er ønskværdigt, at fonde får samme mulighed for ejendomme.
5. Udlejningsejendomme er pr. definition et illikvidt aktiv, hvor lovforslaget vil kræve beskatning efter lagerprincippet dvs. løbende af værdireguleringer. Dette åbner spørgsmålet – er det muligt at betale skat med mursten?
6. Lovforslaget om lagerbeskatning af udlejningsejendomme kan have store konsekvenser for de fonde, som anvender særreglen om realisationsbeskatning på aktier mv. i form af opretholdelse af forudsætninger for at anvende særreglen.

4. Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger

Justitsministeren nedsatte i juni 2021 et udvalg, der skal komme med et oplæg til at foretage en "gennemgribende revision af lov om fonde og visse foreninger (fondsloven)". Den primære årsag til revisionen er, at loven ikke har haft en væsentlig ændring siden 1991, og der siden da kun har været mindre justeringer. Loven er med andre ord ikke længere tidssvarende særligt i forhold til den udvikling, fonde har haft både i relation til ønsket om øget transparens og udviklingen på de finansielle markeder herunder bl.a. renteniveauet. Revisionens fokus er at understøtte fondenes arbejde og skabe den fornødne kontrol og oplysning på området.

Udvalget, bestående af myndigheder og interessenter skal i henhold til det offentliggjorte kommissorium foretage en overordnet gennemgang af de gældende regler og afdække behovet for ændringer og modernisering af lovgivningen og skal bl.a. overveje følgende emner:

- Fondslovens anvendelsesområde, herunder i forhold til selvejende institutioner og mindre fonde
- Stiftelse af fonde, herunder evt. kapitalkrav
- Registreringskrav for fonde, herunder oprettelse af et fondsregister
- Krav til fondenes regnskaber, herunder om der skal indføres en pligt til at indsende regnskaber til Civilstyrelsen
- Krav til bestyrelsesmedlemmer
- Sammenlægning af fonde, herunder fondes mulighed for at indgå i administrationsfællesskaber
- Styrkelse af tilsyn og kontrol med ikke-erhvervsdrivende fonde, herunder Civilstyrelsens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder
- Anbringelse og bestyrelse af midler
- Statusskifte (fx overgang fra erhvervsdrivende til ikke-erhvervsdrivende fond)
- Særregler for aktivitetsfonde
- Opløsning af fonde, herunder evt. kapitalkrav ved opløsning.

PwC har – inden kommissoriet blev udarbejdet – i starten af 2021 lavet en mini-survey, hvis formål var at afdække behovet for udvalgte ændringer i loven.

PwC's undersøgelse af udvalgte forhold i lov om fonde og visse foreninger koncentrerede sig udelukkende om de ikke-erhvervsdrivende fonde. Undersøgelsen var alene tiltænkt at kunne give et pejlemærke inden for udvalgte områder og er således ikke repræsentativ i forhold til antal besvarelser og heller ikke i forhold til at afdække alle problemstillinger. Det skal særligt nævnes, at en del af besvarelserne kommer fra rådgivere og fra respondenter med tilknytning til de erhvervsdrivende fonde.

Nedenfor gengives nogle af undersøgelsens hovedpunkter:

Antal besvarelser

Svarene udgøres af 81 respondenter.

- 6 Advokater (7 %)
- 32 Anden rådgiver (40 %)
- 15 Ansatte i en erhvervsdrivende fond (19 %)
- 4 Ansatte i et selskab ejet af en erhvervsdrivende fond (5 %)
- 4 Ansatte i en ikke-erhvervsdrivende fond (5 %)
- 20 Øvrige (25 %)

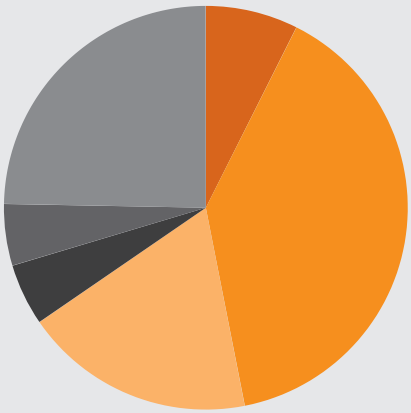

Skal tilsynet flyttes til Erhvervsstyrelsen?

Af undersøgelsen fremgår følgende besvarelser:

Bør tilsynet med ikke-erhvervsdrivende fonde efter din vurdering opretholdes i Civilstyrelsen, eller bør det flyttes til Erhvervsstyrelsen, der i forvejen har tilsyn med erhvervsdrivende fonde?

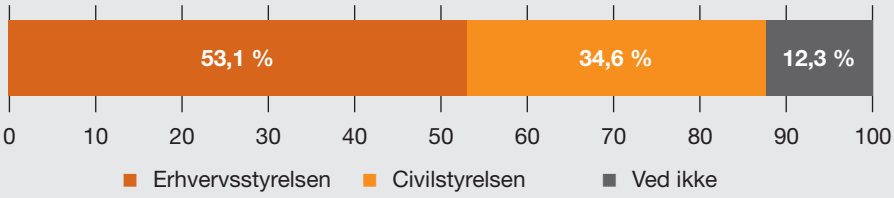

Årsagen til, at flertallet ønsker at flytte tilsynet, er ikke kendt. Det kan være for at sikre et ensartet tilsyn af de erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde. En anden årsag kan være,

at der er et ønske om et egentligt register over fondene – og et sådant findes allerede i Erhvervsstyrelsen, jf. besvarelsen af et andet spørgsmål i undersøgelsen:

Bør der efter din vurdering etableres et offentligt tilgængeligt fondsregister for ikke-erhvervsdrivende fonde, hvor der er tilsvarende adgang og åbenhed som tilfældet er med erhvervsdrivende fonde? For erhvervsdrivende fonde er der i dag adgang til oplysninger via cvr.dk, hvor f.eks. medlemmerne af bestyrelsen fremgår.

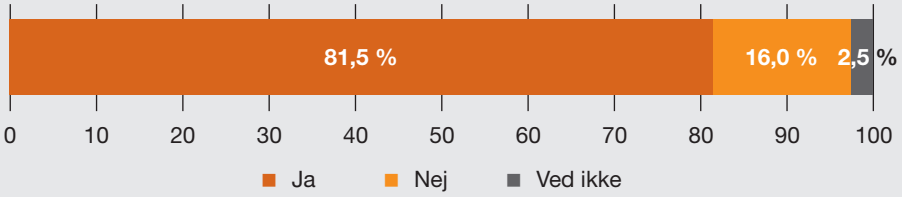

Et offentligt tilgængeligt register understøtter det underliggende ønske om åbenhed, som mange forhold i samfundet indretter sig efter. Der synes da også at være meget, som taler for, at når der skal være åbenhed om forholdene i erhvervsdrivende fonde, bør man ligeså vel etablere åbenhed for ikke-erhvervsdrivende fonde. Begge fondsmodeller er således en vigtig brik i den danske samfundsmodel, hvor der via fondene ydes betydelig støtte til mange forskellige formål. Det er endvidere vores vurdering, at en højere grad af åbenhed meget vel kan understøtte fondenes rolle som vigtige samfundsaktører i endnu højere grad end i dag.

Bør ikke-erhvervsdrivende fonde efter din vurdering have større frihed til at investere formuen, end hvad anbringelsesbekendtgørelsen tillader i dag (det vil sige udover hvad der blev gennemført i anbringelsesbekendtgørelsen med virkning fra 1. november 2020)?

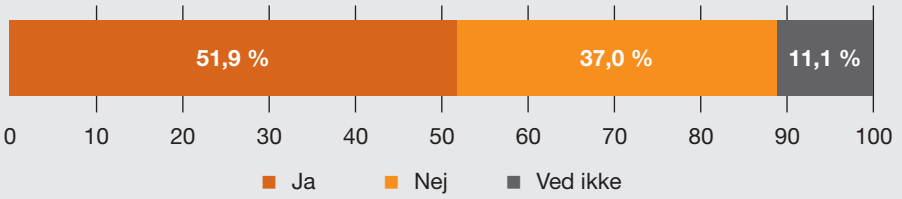

Dette spørgsmål er et af de mere vanskelige. Anbringelsesbekendtgørelsen, der regulerer, hvad de ikke-erhvervsdrivende må placere sin formue i, er senest ændret i efteråret 2020 for at imødekomme problemstillingen, der er knyttet til det lave renteniveau, som har medført faldende afkast og dermed reducerede muligheder for uddelinger. Undersøgelsen viser med et flertal, at der er et ønske om at lempe yderligere.

En for stor frihed til at anbringe midlerne risikerer at føre til, at fondene – særligt i det nuværende rentemiljø – risikerer at tage for store risici. For lille frihed fører omvendt til, at formuen stille og roligt eroderer. Et eventuelt justeret sæt af regler skal således udvikles med stor varsomhed og under skyldig hensyn til de oprindelige stiftere af fondene, som har haft et ønske om at tilgodese bestemte formål. Se mere nedenfor vedrørende muligheden for i højere grad at lade fonde blive opløst.

I forhold til regnskabs- og revisionskrav viser undersøgelsen følgende:

Bør der indføres regnskabs- og revisionskrav?
Af undersøgelsen fremgår følgende:

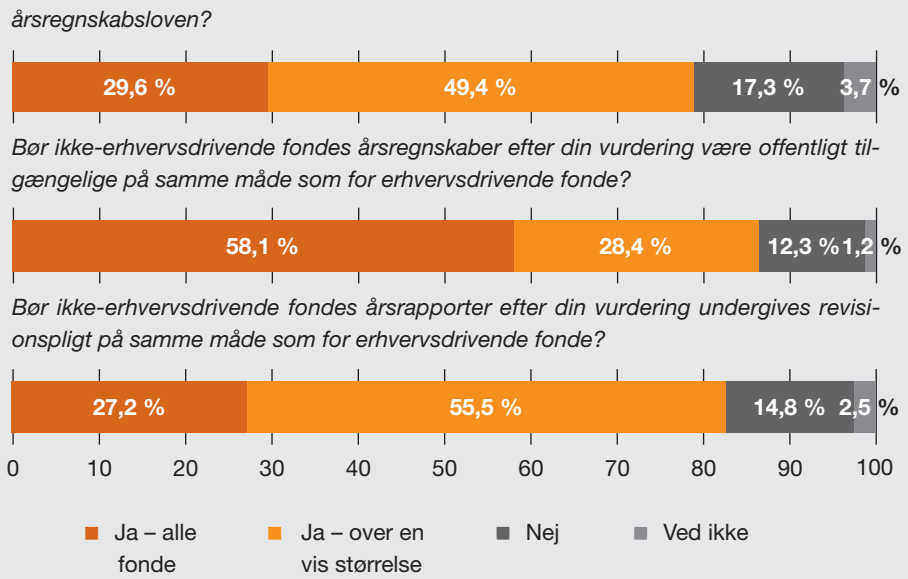

Disse besvarelser er næppe overraskende. Det skyldes, at der i de senere år er kommet et langt større fokus på åbenhed i samfundet generelt. Også politikerne har i stigende grad rettet fokus mod fondene, ikke mindst da (de store) fonde løser store samfundsmæssige opgaver. Herunder er kontrollen af regnskaber for erhvervsdrivende fonde også intensiveret via et øget tilsyn i Erhvervsstyrelsen. Mange har derfor vænnet sig til større åbenhed i fondsverdenen.

En overvejelse vil ganske givet være, om der på regnskabsområdet skal etableres en form for byggeklodsmodel, som vi kender den fra årsregnskabsloven. Det skal dog understreges, at undersøgelsen ikke afdækker, om der skal etableres regnskabskrav efter et alternativt sæt regnskabsregler. Der er tilmed en klar tendens i retning af, at regnskaberne skal være offentligt tilgængelige.

I forbindelse med en mulig udbygning af regnskabskravene skal vi henlede opmærksomheden på nogle af de udfordringer, som regnskabsreglerne for erhvervsdrivende fonde har givet anledning til. Det gælder bl.a., at uddelinger skal ske til dagsværdi – herunder at der samtidig skal laves vurderingsberetning. Selve dagsværdisystemet kan være fornuftigt nok, men vi opfordrer til, at lovgiver ved en ændring for ikke-erhvervsdrivende fonde nøje overvejer detaljerne baseret på de mange erfaringer fra de erhvervsdrivende fonde.

Vedrørende revisionspligten er der 82,8 %, som mener, at enten "alle fonde" eller "fonde over en vis størrelse" skal være underlagt samme revisionspligt, som de erhvervsdrivende fonde. Spørgsmålet er rejst som følge af, at advokater og forvaltningsinstitutter i henhold til loven kan foretage revision af de regnskaber, som de udarbejder på vegne af fondene. Dermed har man ikke lovmæssigt en uafhængig revision efter samme retningslinjer som for erhvervsdrivende fonde.

Fælles for eventuelle nye regnskabs- og revisionskrav gælder, at der bør foretages en vurdering af nytten heraf i forhold til de forventede omkostninger. Det vil naturligvis koste at ændre – men omvendt vil der også være fordele ved et øget fokus på såvel regnskab og revision. I den forbindelse kan størrelsesgrænser være relevante, herunder for eksempel også om der blot skal indføres regnskabskrav uden krav om revision (men evt. med krav om review), som det kendes for små selskaber omfattet af årsregnskabsloven. Helt små selskaber kan være fritaget for revision og review.

PwC's undersøgelse afdækkede også, hvorvidt der for ikke-erhvervsdrivende fonde skal etableres anbefalinger for god fondsledelse:

I erhvervsdrivende fonde er der i dag pligt til at forholde sig til anbefalinger om god fondsledelse ("følg-eller-forklar"). Bør der efter din vurdering udarbejdes tilsvarende anbefalinger for god fondsledelse i ikke-erhvervsdrivende fonde, som disse fondes bestyrelse skal forholde sig aktivt til (som "følg eller forklar")?

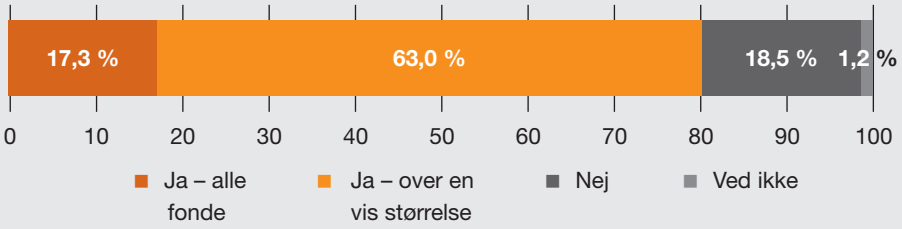

Det skal understreges, at det næppe vil være passende at kopiere alle anbefalinger fra de erhvervsdrivende fonde ind i retningslinjer for ikke-erhvervsdrivende fonde, men det forekommer rigtigt at lade sig inspirere. Samlet mener over 80 %, at der er behov for regler om god fondsledelse i de ikke-erhvervsdrivende fonde.

Bør det efter din vurdering være lettere at opløse ikke-erhvervsdrivende fonde, hvis midler er begrænsede (og derved ikke giver tilstrækkeligt afkast til at kunne honorere uddelinger af betydning)?

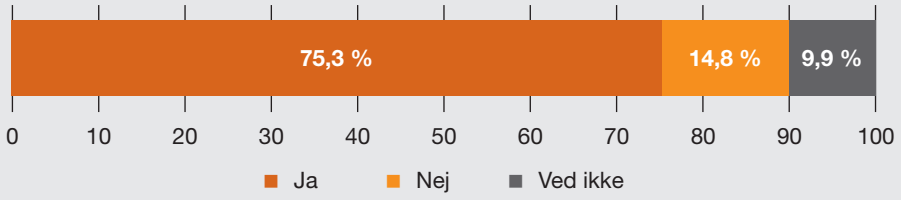

Undersøgelsen viser, at fonde, hvor indtægter og omkostninger ikke står i mål til en rimelig uddelingsstørrelse, bør overveje at lade sig opløse ved, at midlerne går til fondens formål. Alternativt kan det overvejes at sammenlægge fonden med andre fonde med samme formål. Endvidere kan det undersøges og overvejes, om der kan optimeres på henholdsvis omkostnings- og indtægtssiden.

5. Dataetik – praktisk tilgang

Lov nr. 741 af 30. maj 2020 har indført et krav i årsregnskabslovens § 99 d om, at store virksomheder, børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2021 eller senere, skal supplere ledelsesberetningen med en redegørelse for fondens/virksomhedens politik og arbejde med dataetik. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om fondens/koncernens arbejde med og politik for dataetiske spørgsmål.

Store virksomheder defineres i årsregnskabsloven som virksomheder, der i to på hinanden følgende år overstiger to af følgende størrelsesgrænser:

- Nettoomsætning på 313 mio. DKK
- Balancesum på 156 mio. DKK
- Antal ansatte 250.

Da størrelsesgrænserne skal vurderes på koncernniveau, er større erhvervsdrivende fonde således fra regnskabsåret 2021 omfattet af kravet om at offentliggøre en redegørelse for politik og arbejde med dataetik. Det er dog muligt for fondene at tilvælge kravet, hvis man ønsker det. Tilsvarende kan ikke-erhvervsdrivende fonde også tilvælge kravet.

Fonden kan vælge mellem at indeholde redegørelsen i ledelsesberetningen eller at offentliggøre den på hjemmesiden. Vælges det at offentliggøre redegørelsen på hjemmesiden, er det et krav, at der indarbejdes en henvisning hertil i ledelsesberetningen (dybt link direkte til redegørelsen).

Lovkravet følger i lighed med redegørelsen for god fondsledelse følg eller forklar-princippet. Lovændringen har således ikke medført et specifikt krav om, at fonden/koncernen skal have en politik for dataetik. Såfremt fonden ikke har en politik for dataetik, er der krav om, at fonden redegør nærmere for baggrunden herfor. Det må anses for ikke at være tilstrækkeligt at henvise til eksempelvis fondens/koncernens størrelse eller branche. Begrundelsen skal således bunde i, at fonden/koncernen for eksempel ikke ligger inde med, behandler eller anvender data mv.

Det overordnede formål med redegørelsen er – sammen med årsrapportens øvrige elementer – at medvirke til at give et helhedsbillede af fonden/koncernen og skabe større gennemsigtighed og fokus på fondenes/koncernens arbejde med dataetik. Endvidere medvirker lovkravet til at sikre, at ledelsen aktivt tager stilling til fondens/koncernens ansvar for og arbejde specifikt med dataetik.

Begrebet "dataetik" er ikke nærmere defineret i årsregnskabsloven eller andre love og kan derfor synes lidt vanskeligt at gå til. I forarbejderne til ændringen af årsregnskabsloven fremgår dog følgende:

"Begrebet dataetik forstås overordnet som den etiske dimension af forholdet mellem på den ene side teknologi og på den anden side borgernes grundlæggende rettigheder, retssikkerhed og grundlæggende samfundsmæssige værdier, som den teknologiske udvikling giver anledning til at overveje. Begrebet dataetik omfatter brugen af alle former for data og er således ikke begrænset til brugen af personoplysninger."

Det er således tanken, at en politik for dataetik skal bygge oven på de allerede eksisterende regler for fondens/koncernens behandling af personoplysninger, der er fastlagt i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, og tilføje hensyn til dataetik og tilgangen til den teknologiske anvendelse af data generelt.

Såfremt fonden/koncernen har en politik for dataetik, skal redegørelsen indeholde en beskrivelse af indholdet i politikken, og hvordan fonden/koncernen arbejder med politiken og dataetik. Alene en oplysning om, at fonden/koncernen har etableret en politik for dataetik kan således ikke anses for tiltrækkeligt.

Af årsregnskabslovens § 99 d fremgår der ikke specifikke formkrav eller krav til indholdet af en politik for dataetik. Det er således op til fonden/koncernen selv at beslutte, hvad politikken skal indeholde. Det fremgår dog af Erhvervsstyrelsens "Vejledning om lovpligtig redegørelse for dataetik" (*erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-vejledning-om-lovpligtig-redegoerelse-dataetik*), at der ved politikker for dataetik bredt skal forstås virksomhedens interne retningslinjer, målsætninger eller andet, der beskriver, hvordan virksomheden arbejder med dataetik. Det fremgår endvidere, at der ikke er krav om, at politikken er skriftlig – den kan således godt være en mundtligt formuleret politik, omend det formentlig vil være meget usædvanligt.

Tilsvarende gælder, at der i lovgivningen heller ikke er fastlagt specifikke formkrav eller krav til selve indholdet i redegørelsen for fondens/koncernens politik for dataetik. Det er således den enkelte fond/koncern, der individuelt og frivilligt beslutter, hvad politikken skal indeholde, og hvordan der arbejdes med politikken – og hvordan og i hvilket omfang der redegøres herfor.

En redegørelse for fondens/koncernens politik for dataetik kan for eksempel indeholde følgende oplysninger (ej udtømmende):

- Hvilke typer data virksomheden anvender
- Hvordan disse data tilvejebringes
- Om virksomheden selv indsamler data og/eller anvender data fra eksterne parter som eksempelvis sociale medier
- Hvorvidt virksomheden køber andre virksomheders data eller køber data hos tredjeparter (data brokers)
- Hvilke dataetiske overvejelser ved køb eller anvendelse af tredjeparters data har givet anledning til hos virksomheden
- Hvorvidt tredjeparter, der samarbejdes med, i relation til data har en politik for dataetik
- Dataetiske overvejelser i virksomheden, såfremt virksomheden selv sælger eller deler data med tredjeparter
- Virksomhedens dataetiske overvejelser i relation til, hvordan og til hvilke formål virksomheden anvender nye teknologier, herunder kunstig intelligens eller maskinlæring i udviklingen og udbuddet af produkter og tjenester, herunder til prissætning, optimering af produktion, afgørelser, beslutninger og lignende
- Redegørelse for – hvis det findes relevant – om virksomheder træner sine algoritmer på et datagrundlag, der er repræsentativt for den gruppe mennesker, der serviceres eller udbydes tjenester til
- Hvorvidt virksomheden har processer, der sikrer, at forudindtagethed (bias) i data undgås
- Redegørelse for dataetiske overvejelser ved eventuel segmentering og personalisering af virksomhedens produkter og tjenester baseret på data
- Beskrivelse af, hvordan og i hvilket omfang virksomhedens medarbejdere bliver trænet, testet og evalueret i dataetik og tilhørende dilemmaer
- Beskrivelse af, hvordan og på hvilket ledelsesmæssigt niveau i virksomheden, beslutninger om anvendelse af data og ny teknologi er forankret.

Omfanget af politikken for dataetik og den efterfølgende redegørelse for politik for dataetik vil derfor afhænge af, hvor datadrevet og datastyret den enkelte fond er og kompleksiteten af de anvendte data og databehandlingen samt anvendelsen heraf.

Der kan findes yderligere information og konkrete eksempler og cases i nedenstående links, som kan anvendes dels til inspiration for udarbejdelsen af politik for dataetik, og dels til brug for selve redegørelsen om politik for dataetik, der skal indgå som et element i årsrapporten for 2021 og frem:

- Erhvervsstyrelsens "Vejledning om lovpligtig redegørelse for dataetik": *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-vejledning-om-lovpligtig-redegoerelse-dataetik*
- Virksomhedsguidens temaside om dataetik *virksomhedsguiden.dk/content/temaer/dataetik/*
- Erhvervsministeriets overvejelser omkring nyt mærke for it-sikkerhed og ansvarlig dataanvendelse: *em.dk/nyhedsarkiv/2019/oktober/nyt-maerke-for-it-sikkerhed-og-ansvarlig-data-anvendelse-paa-vej/* og
- "Rapport om udviklingen af prototype for datamærkningsordning": *em.dk/media/13338/afrapportering-fra-sprintforloeb-til-udvikling-af-prototype-for-ny-datamaerkningsordning.pdf.*

6. Whistleblowerordning

6.1 Baggrund

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 23. oktober 2019 direktiv (EU) 2019/1937 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten. Formålet med direktivet er at sikre et ensartet og højt niveau af beskyttelse af whistleblowere i alle medlemslandene i EU – i både den offentlige og den private sektor. EU-direktivet forpligter alle medlemslande i EU til at fastsætte national lovgivning, som skal sikre, at arbejdsgivere i EU, med mere end 50 ansatte, etablerer interne whistleblowerordninger.

EU-direktivet fastsætter minimumsstandarder for en effektiv beskyttelse mod repressalier over for whistleblowere, som har viden eller mistanke om alvorlige lovovertrædelser og andre alvorlige forhold på offentlige og private arbejdspladser. Beskyttelsen skal medvirke til, at overtrædelser af EU-lovgivningen afsløres og hindres, og at alvorlige skader på offentlighedens interesser forebygges. En forpligtelse til at etablere whistleblowerordninger i den offentlige og private sektor vil kunne understøtte en effektiv afsløring, efterforskning og retsforfølgning af sådanne forhold.

Med beskyttelsen af whistleblowere vil alvorlige og kritisable forhold kunne komme frem og ikke holdes skjult af whistleblowere af frygt for de negative konsekvenser, som whistleblowe-ren kan blive mødt med, som følge af at indberette. Det kan være en frygt for skade på karrieren ved kritiske ytringer, pålæg om tavshed eller fyring, men også trusler på liv og forfølgelse.

Beskyttelsen skal gælde for indberetninger om overtrædelser inden for en række områder, hvor overtrædelser kan forårsage alvorlige skader på offentlighedens interesser.

På den baggrund har man den 24. juni 2021 vedtaget en ny dansk lov om beskyttelse af whistleblowere, som skal implementere EU-direktivet i dansk ret. Med den nye lov forpligtes arbejdsgivere i den private og offentlige sektor med 50 eller flere ansatte til at etablere en intern whistleblowerordning, som giver ansatte mulighed for at indberette oplysninger om overtrædelser omfattet af lovens anvendelsesområde. Loven træder i kraft den 17. december 2021.

6.2 Krav om etablering af intern whistleblowerordning

Når loven træder i kraft, bliver det lovpligtigt for danske arbejdsgivere med 50 eller flere ansatte at etablere en whistleblowerordning, der skal beskytte whistleblowere. Dette krav gælder på tværs af alle brancher og gælder offentlige såvel som private arbejdsgivere.

Arbejdsgivere med minimum 250 ansatte skal have etableret en intern whistleblowerordning senest den 17. december 2021. Arbejdsgivere med 50-249 ansatte får frist til at etablere en ordning senest den 17. december 2023. Ansatte omfatter både fuldtidsansatte, deltidsansatte samt sæsonansatte. Antallet af ansatte gælder for hver juridiske enhed, dvs. enhed med selvstændigt CVR nr. Hvis en koncern for eksempel tilsammen har 60 ansatte fordelt på tre selskaber med hver deres CVR nr., vil hverken koncernen eller de tre selvstændige juridiske enheder blive forpligtet til at etablere en intern whistleblowerordning.

Pligten til at oprette interne whistleblowerordninger pålægges alle juridiske enheder i den offentlige og private sektor med 50 eller flere ansatte. Den offentlige sektor omfatter alle juridiske enheder, som er omfattet af den offentlige forvaltning, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2. Selvejende institutioner, foreninger, fonde mv., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og selvejende institutioner, foreninger, fonde mv., der er oprettet på privatretligt grundlag og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol, er således omfattet.

Arbejdsgivere er alene forpligtede til at gøre ordningen tilgængelig for ansatte, men kan frivilligt vælge at åbne op for indberetninger fra andre personer, som har en arbejdsrelateret tilknytning. Den enkelte arbejdsgiver kan beslutte, at for eksempel samarbejdspartnere, leverandører og andre eksterne kan benytte sig af ordningen. Hvis en virksomheds ordning alene håndterer indberetninger fra dens ansatte, kan eksterne personer i stedet benytte sig af de eksterne whistleblowerordninger.

6.3 Lovens materielle anvendelsesområde

EU-direktivet, som den danske whistleblowerlov skal implementere, foreskriver, at whistleblowerordninger skal kunne modtage og behandle indberetninger om overtrædelser af visse dele af EU-retten. Det skal være muligt at indberette overtrædelser inden for bl.a. områder såsom terrorfinansiering og hvidvask af penge, skatteunddragelse, korruption, offentlige indkøb og udbud, finansielle tjenesteydelser, produkt- og transportsikkerhed, miljøbeskyttelse samt forbruger- og databeskyttelse.

EU-direktivet er et minimumsdirektiv. Det betyder, at der er adgang til ved implementeringen af direktivet i national lovgivning at indføre bestemmelser, som udvider den beskyttelse, der følger af direktivet.

I Danmark har man netop valgt at udvide det materielle anvendelsesområde, som direktivet fastsatte. Whistleblowerlovens materielle anvendelsesområde omfatter både indberetninger om overtrædelser af visse områder af EU-retten, som omfattet af whistleblowerdirektivet, og i tillæg hertil indberetninger, som i øvrigt vedrører alvorlige lovovertrædelser af dansk ret samt øvrige alvorlige forhold. Man har ved tilrettelæggelsen af loven valgt at medtage alvorlige overtrædelser af dansk lovgivning og andre alvorlige forhold, som offentligheden kan have interesse i at få afdækket.

Ordningerne skal kunne håndtere indberetninger om strafbare forhold, herunder: overtrædelse af eventuelle tavshedspligter, misbrug af økonomiske midler, tyveri, underslæb, svig, bedrageri, bestikkelse og korruption.

Whistleblowere kan indberette om forhold, der ligger forud for lovens ikrafttræden, så længe de falder inden for lovens anvendelsesområde. Sådanne indberetninger kan således ikke afvises.

Indberetninger omkring HR-forhold, konflikter mellem to eller flere medarbejdere og whistleblowerens eget ansættelsesforhold vil ikke kunne indberettes via whistleblowerordningen, medmindre det drejer sig om alvorlige lovovertrædelser eller alvorlige forhold, såsom sexchikane eller grove personrelaterede konflikter på arbejdspladsen. Seksuelle krænkelser og grov chikane vil falde ind under lovens anvendelsesområde.

Den interne whistleblowerordning skal fungere som et supplement til den direkte og daglige kommunikation på en arbejdsplads, dvs. igennem den normale ledelsesstruktur, men også i forhold til muligheden for at rette henvendelse til HR-afdelingen eller en tillidsrepræsentant.

6.4 Beskyttelse af whistleblowere

Historisk set har whistleblowere været særligt udsat. De har risikeret ansættelsesretlige konsekvenser eller andre former for repressalier. Erfaringsmæssigt kan det føre til, at whistlebloweren i sidste ende afskrækkes fra at indberette.

Det er vigtigt, at ansatte trygt skal kunne benytte en whistleblowerordning uden at frygte at blive udsat for negative konsekvenser eller anden uretmæssig behandling. Whistleblowerloven indeholder derfor et forbud mod enhver form for repressalier over for whistleblowere. Der er også indført særlige tiltag for at sikre beskyttelse af whistleblowerens identitet, herunder kan databeskyttelsesreglerne om oplysningspligt og indsigtsret i nogen grad fraviges, så de ikke indirekte afslører en whistleblowers identitet.

Formålet med forbuddet mod repressalier over for whistleblowere er at sikre, at whistleblowere ikke afskrækkes fra at foretage indberetning omkring forhold, som er omfattet af lovens anvendelsesområde. Forbuddet mod repressalier gælder ikke alene for whistlebloweren selv, men også for dennes familie og pårørende.

Repressalier skal forstås som ufordelagtig behandling som reaktion på indberetningen, for eksempel: afskedigelse, suspension, degradering, undladt forfremmelse, lønnedgang, intimidering, chikane, diskrimination. At hindre eller forsøge at hindre en indberetning og at anlægge retssag til skade for whistlebloweren er også omfattet af forbuddet.

Det er op til arbejdsgiveren at bevise, at whistlebloweren ikke er mødt med repressalier i tilfælde, hvor whistlebloweren kan godtgøre, at vedkommende har foretaget indberetning og i den forbindelse har været udsat for ufordelagtig behandling. Der introduceres således en omvendt bevisbyrde, som arbejdsgiveren skal løfte i forhold til at bevise, at repressalier over for en whistleblower ikke er en konsekvens af indberetningen.

Whistleblowere, som udsættes for repressalier, har krav på godtgørelse for ikke-økonomisk skade. Der kan foruden godtgørelse for ikke-økonomisk skade kræves erstatning for økonomisk tab efter dansk rets almindelige erstatningsregler, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Godtgørelsens størrelse vil fastsættes ud fra en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag.

Loven fastsætter visse betingelser for, at whistleblowere kan ydes beskyttelse. God tro omkring de indberettede oplysninger er i henhold til loven en forudsætning for at opnå beskyttelse som whistleblower. Det kræves, at whistlebloweren har rimelig grund til at tro, at de oplysninger vedkommende ønsker at anmelde, er korrekte og omfattet af lovens anvendelsesområde.

Whistleblowerloven beskytter whistleblowere, som indberetter i god tro, mod eventuelle repressalier. En whistleblower, der indgiver bevidst urigtige oplysninger til en whistleblower-ordning, kan straffes med bøde.

6.5 Den beskyttede personkreds

En whistleblower er en person, som indberetter eller offentliggør oplysninger om alvorlige, ulovlige eller kritisable forhold, om overtrædelser eller mistanke herom, som whistlebloweren har skaffet sig adgang til i en arbejdsrelateret sammenhæng, inden for whistleblowerlovens anvendelsesområde. Det kan være som led i whistleblowerens ansættelsesforhold, dvs. som arbejdstager eller også som selvstændig erhvervsdrivende, anpartshaver eller underleverandør. Tidligere ansatte og personer, som indberetter oplysninger om overtrædelser, der er kommet til personens kundskab i for eksempel ansættelsesprocessen, er også beskyttede.

6.6 Procedurekrav

Whistleblowerloven indeholder en række procedurekrav samt krav om tilrettelæggelse af en uafhængig whistleblowerenhed. Arbejdsgivere, som ikke lever op til forpligtelserne, straffes med bøde.

Der skal etableres en whistleblowerenhed – en upartisk og uafhængig person eller afdeling, der har ansvaret for at følge op på indberetninger. Whistleblowerenheden skal modtage indberetninger, have dialog med whistleblowere og sikre, at forhold undersøges objektivt og sagligt. Denne enhed kan etableres internt eller outsources helt eller delvist til en ekstern leverandør, for eksempel revisor.

Whistleblowerloven indeholder krav til, hvordan indberetninger skal håndteres, hvordan man følger op på indberetninger samt hvordan etableringen skal dokumenteres.

Indberetningsprocessen i whistleblowerordningen skal muliggøre skriftlige eller mundtlige indberetninger. Det skal dokumenteres skriftligt, at der er etableret passende procedurer, som sikrer modtagelse, behandling og opfølgning samt fortroligheden af whistleblowerens identitet.

Den interne whistleblowerordning skal indrettes og anvendes på en sådan måde, at fortroligheden af identiteten af whistlebloweren sikres.

Whistleblowerenheden er forpligtet til omhyggeligt at følge op på indberetninger og underrette whistlebloweren inden for en rimelig frist om denne opfølgning, dvs. tre måneder.

Efter anmodning fra whistlebloweren skal der tilbydes dialog ved fysisk møde inden for en rimelig frist.

6.7 Outsourcing af whistleblowerordning til et moder- eller datterselskab

Whistleblowerloven åbner op for, at virksomheder kan etablere en koncernfælles ordning. Det betyder, at en intern whistleblowerordning kan outsources helt eller delvis til et koncernforbundet selskab, for eksempel et moder- eller datterselskab. Dette selskab kan dermed varetage funktionen som whistleblowerenhed og behandle indberetninger, forestå kontakten med whistlebloweren, forestå opfølgning på indberetningen og gennemføre nødvendige undersøgelser.

Dette adskiller sig fra den oprindelige fortolkning af EU-direktivet, som alene gav mellemstore private virksomheder med 50-249 ansatte lov til at gå sammen om en fælles løsning og dele ressourcer. Virksomheder med mere end 249 ansatte var påkrævet at etablere en selvstændig ordning.

Dette element i loven er besluttet på baggrund af bl.a. henvendelser fra en række interesseorganisationer og større danske virksomheder, som har rejst en bekymring for, at forpligtelsen til at etablere whistleblowerordninger i hver enkelt juridisk enhed i en koncern ville forringe beskyttelsen af whistleblowere. Justitsministeriet besluttede at indsætte en adgang for alle virksomheder – uanset størrelse – til at etablere koncernfælles whistleblowerordninger for bl.a. at mindske risiko for uensartet og/eller mindre specialiseret behandling af sager og manglende koncernoverblik og styring.

Der er dog tvivl om, hvorvidt denne mulighed er i overensstemmelse med whistleblowerdirektivet. Justitsministeriet vil følge EU-Kommissionens og andre EU-landes fortolkning af direktivet på dette punkt, hvorfor der er indsat en hjemmel i whistleblowerloven, som betyder, at virksomhederne ikke kan gøre brug af en koncernfælles ordning, hvis den danske fortolkning af direktivet viser sig at afvige fra EU-Kommissionens og de andre EU-landes fortolkning.

Modellen med en koncernintern ordning har også betydning, hvor erhvervsdrivende fonde ejer erhvervsvirksomheder. Her kan det således være oplagt at overveje en fælles ordning for at undgå at sætte en ordning op i hvert af de ellers omfattede selskaber.

6.8 Ekstern whistleblowerordning og offentliggørelse

Udover de interne whistleblowerordninger, som arbejdsgiver har pligt til at etablere, etableres også eksterne indberetningskanaler. I overensstemmelse hermed er der udpeget kompetente myndigheder, der skal etablere uafhængige og selvstændige eksterne indberetningskanaler i Datatilsynet og Politiets og Forsvarets Efterretningstjeneste.

En whistleblower kan vælge at offentliggøre sin viden, hvis whistlebloweren forinden har indberettet via en intern whistleblowerordning, men oplevet, at whistleblowerenheden ikke behandler indberetningen med alvor og i overensstemmelse med lovens krav, eller hvis whistlebloweren har

rimelig grund til at antage, at der er risiko for repressalier ved indberetning til en ekstern whistleblowerordning. En offentliggørelse kan ske i dagspressen eller for eksempel på sociale medier.

6.9 Sektorspecifik regulering vedrørende whistleblowerordninger

Der findes allerede i dag særlige regler om indberetning af overtrædelser, der er fastsat i medfør af sektorspecifikke EU-retsakter og national lovgivning, der gennemfører disse retsakter, som forpligter arbejdsgivere inden for specifikke brancher til at etablere whistleblowerordninger. Således blev der i 2017 for eksempel indført krav om, at sparevirksomheder og investeringsfonde etablerer whistleblowerordninger.

Sektorspecifikke regler finder fortsat anvendelse, selvom der er vedtaget en ny whistleblowerlov. Whistleblowerloven supplerer de sektorspecifikke regler.

En whistleblowerordning, som er oprettet i overensstemmelse med særlige regler herom, skal overholde minimumsstandarderne, der er fastsat i whistleblowerdirektivet og skal dermed leve op til de krav, som gælder i whistleblowerloven. Hvis en ordning, som er etableret i medfør af sektorspecifik regulering, giver et eventuelt højere beskyttelsesniveau end i whistleblowerloven, skal sådanne sektorspecifikke whistleblowerordninger opretholdes. Det betyder for eksempel, at grænsen på de 50 ansatte ikke finder anvendelse på virksomheder, der opererer i henhold til EU-lovgivningen vedrørende finansielle tjenesteydelser, forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme.

Set i forhold til gældende krav i lov om finansiel virksomhed og anden særlovgivning er det materielle anvendelsesområde i whistleblowerloven udvidet betydeligt.

Justitsministeriet er i dialog med bl.a. Finanstilsynet om behovet for udarbejdelse af specifikt vejledningsmateriale for den finansielle sektor.

7. Fondens bidrag til samfundet

Fondene uddelte i 2019[1] ifølge Danmarks Statistik 19,7 mia. DKK (2018: 17,0 mia. DKK svarende til en stigning på ca. 16 %) og bidrager således væsentligt mere til samfundet end tidligere år. Tallene for uddelinger for 2020 offentliggøres først efter afslutningen af redaktionen af Fondshåndbogen 2022 – men forventningen er, at uddelingerne også i 2020 er på niveau eller højere end de foregående år.

1. Statistikken beskriver primært bevillinger og udbetalinger til almennyttige aktiviteter, men omfatter også uddelinger til for eksempel familieformål. Statistikgrundlaget indeholder informationer om fondenes bevillinger fordelt på formål, hovedområder, virkemidler og modtagertyper.

Ud over uddelingerne bidrager fondene med skattebetalinger (hvilket oprindeligt efter fondsbeskatningsloven ikke var hensigten, når fondene ellers foretog uddelinger). Skattebetalingerne er blandt andet en følgevirkning af ændringen i reglerne for skattemæssig konsolidering (konsolideringsfradraget) og bortfald af fradrag for ikke almenvelgørende uddelinger.

Når fonde uddeler 19,7 mia. DKK, vil der naturligt være afledte effekter til statskassen som følge af de øvrige skatter og afgifter, som vi har i Danmark, når modtagerne anvender de modtagne donationer.

7.1 Fondenes samfundsmæssige betydning og uddelingernes betydning for statskassen

Politisk er der tilsyneladende bred enighed om, at fondene er en væsentlig positiv faktor for det danske samfund med stor betydning for erhvervsdrift og bevarelse af danske arbejdspladser til gavn for beskæftigelse og eksport. Samtidig spiller fondene en væsentlig rolle på en lang række områder gennem uddelingerne til støtte for forskning, kunst og kultur og inden for det sociale område mv.

På trods af denne enighed og den positive omtale høres det alligevel ofte fra forskellige politikere, at:

"Jamen fondene betaler jo ikke skat".

Dette er imidlertid ikke altid korrekt.

De ikke-almenvelgørende fonde har ikke skattemæssigt fradrag for de uddelinger, der ikke er almenvelgørende – og dermed er de reelt skattepligtige af en del af deres overskud. Lovgivningen er med vilje indrettet således, at de almenvelgørende fonde ikke betaler skat, hvis de iagttager grundreglen om at *uddele hele deres overskud.*

Dette skyldes, at de har fradrag for deres almenvelgørende og/eller almennyttige uddelinger i deres skattepligtige indkomst på samme måde, som selskaber har fradrag for deres omkostninger.

Da uddelingerne går til almenvældet, som er samfundet, kan det siges, at Fondene "betaler" 100 % i bidrag til samfundet fordelt med 60 % til modtagere af uddelingerne og 40 % indirekte til statskassen i form af skatter og afgifter af uddelingerne (jf. eksemplet nedenfor.)

De mange kompetente fondsbestyrelser beslutter således, at bevillingsmodtager skal modtage uddelinger i overensstemmelse med den vedtægt, som fondens stifter har besluttet, men heraf modtager statskassen indirekte de 40 %.

Skatteministeriets rapport om "Beskatning ved overdragelse af erhvervsvirksomheder til erhvervsdrivende fonde" fra arbejdsgruppen om succession til erhvervsdrivende fonde (offentliggjort den 26. juni 2018) understreger fondenes betydning, idet der i indledningen anføres:

”Erhvervsdrivende fonde spiller en betydelig rolle i dansk erhvervsliv og generelt i det danske samfund. De kontrollerer i dag en række af de største og mest værdifulde børsnoterede selskaber og står for en betydelig andel af beskæftigelsen. Erhvervsdrivende fonde ejer således helt eller delvist nogle af Danmarks største virksomheder opgjort på omsætning, antal ansatte m.v. Ny forskning har vist, at de fondsejede virksomheder står for 8 procent af beskæftigelsen, 14 procent af omsætningen, 25 procent af eksporten og 60 procent af forskningsindsatsen i den private sektor i Danmark. Af en undersøgelse af de 100 største fondsejede virksomheder fremgår, at disse virksomheder har ca. 100.000 fuldtidsarbejdspladser i Danmark og ca. 300.000 på verdensplan. De 100 største fondsejede virksomheder bidrager således med ca. 5 pct. af alle arbejdspladser i Danmark. Hertil kommer, at de fondsejede virksomheder har deres hovedkvarter i Danmark”. Skatteministeriet har beregnet, at den gennemsnitlige marginalskat for alle danskere for 2016 udgør 38,9 %, hvorfor denne procentsats anvendes til beregning af direkte personskatter i form af A-skat og AM-bidrag.”

Og

”De erhvervsdrivende fonde i Danmark uddelte i 2016 ca. 10 mia. (red. jf. Danmarks Statistik alle fondes bevillinger i 2019 19,7 mia. DKK) til almennyttige formål, og dette beløb har været stigende de senere år. Knap 6 mia. kr. (red. jf. Danmarks Statistik alle fondes bevillinger til videnskabelige formål i 2019 8,0 mia. DKK) af disse uddelinger gik til videnskabelige formål m.v. Foruden støtten til forskning uddeler de erhvervsdrivende fonde betydelige beløb til blandt andet kunst, kultur, undervisning og uddannelse, arkitektur og sociale formål”.

Når hertil lægges effekten på det samlede uddelingsniveau af uddelingerne fra tusindvis af ikke-erhvervsdrivende fonde, udgør uddelingerne ifølge Danmarks Statistik cirka 19,7 mia. DKK for 2019.

PwC har ud fra konkrete uddelinger analyseret de afledte virkninger af de omtalte uddelinger – i form af personskatter, moms og afgifter.

Modellens formål er at vise, hvor meget af en uddeling på 1 mio. DKK, der går til de offentlige kasser, dvs. staten og kommunerne i form af de nævnte direkte og indirekte skatter.

Forudsætningerne for beregningerne i modellen er baseret på oplysninger fra:

- Danmarks Statistik om uddelinger for 2019
- Skatteministeriet om gennemsnitlig marginalskatteprocent og
- Finansministeriet beregning af afgiftstryk
- Refusion af moms fra Økonomistyrelsen
- Analyse af omkostningsfordelingen på konkrete uddelinger.

Skatteministeriet har beregnet, at den gennemsnitlige marginalskat for alle danskere for 2019 udgør 38,9 %, hvorfor denne procentsats anvendes til beregning af direkte personskatter i form af A-skat og AM-bidrag.

Finansministeriet har i april 2019 reduceret nettoafgiftsfaktoren fra 24,5 % til 23,0 %, hvorfor denne sats er anvendt ved beregning af den gennemsnitlige afgiftsbelastning, der viser afgiftsindholdet af danskeres private forbrug.

Refusion af moms fra Økonomistyrelsen er taget med i beregningerne, da bevillingerne fra fondene til universiteter mv. indgår uden modydelse, og der derfor ikke opkræves moms af donationen. I det omfang, donationen anvendes til køb af momspligtige ydelser (maskiner – inventar og lign.), betaler universiteter mv. moms af disse ydelser, men får momsen refunderet fra Økonomistyrelsen.

Analyse af fordeling af skatte- og afgiftsbelastningen på konkrete uddelinger, der anvendes til lønninger og materialer, er foretaget ud fra konkrete fondes uddelinger og anvendt til provenuberegning af en uddeling på 1 mio. DKK.

Følsomhed: Såfremt uddelingerne har en anden fordeling mellem lønninger og materialer, vil provenuet til staten og kommunerne blive forøget/reduceret med brutto ca. 3 TDKK, når der flyttes 1 % (10 TDKK) til/fra lønninger og materialer, idet skatte- og afgiftsbelastningen er mindre for materialer end for lønninger.

Baseret på disse forudsætninger kan pengestrømmene og fordelingen på de forskellige skattetyper opgøres således:

Eksempel

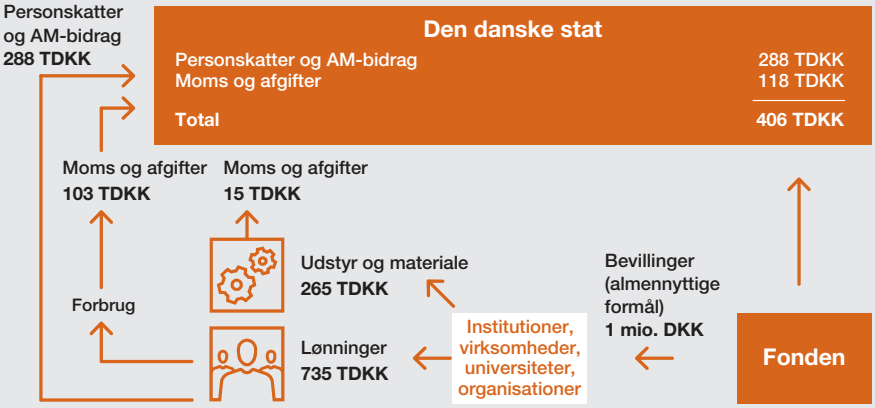

En uddeling til almennyttige og almenvelgørende formål på DKK 1 mio. vil således bidrage med TDKK 406 eller ca. 41 øre pr. uddelt krone til statskassen.

Midlerne til fondenes uddelinger indtjenes gennem afkast af fondenes ejerandele i erhvervsvirksomheder, ejendomme og besiddelser af værdipapirer mv.

Konklusion
I det anvendte eksempel anvendes af en uddeling på 1 mio. DKK ca. 73 % eller 735 TDKK til lønninger til modtagerne af donationerne, og de resterende 265 TDKK anvendes til køb af udstyr og materialer.

Med en gennemsnitlig marginalskat på ca. 38,9 % betales 286 TDKK til staten, kommunerne mv. i form af personskatter og AM-bidrag mv. Desuden betales 103 TDKK til staten i form af moms og afgifter via lønmodtagerens forbrug af det tilbageværende beløb.

Lønskatter, moms og afgifter som følge af uddelinger til lønninger udgør herefter i alt et bidrag på ca. 389 TDKK.

De resterende ca. 265 TDKK af en uddeling på 1 mio. DKK anslås at blive forbrugt til køb af udstyr og materialer. Det estimeres, at der med en afgiftsbelastning på 23,0 % betales ca. 61 TDKK i moms og afgifter til staten, men at der refunderes 46 TDKK fra Økonomistyrelsen, hvorfor der netto betales 15 TDKK i moms og afgifter.

Det betyder samlet set, at uddelinger fra en fond på nævnte 1 mio. DKK skaber et merprovenu til staten på ca. 404 TDKK svarende til ca. 40 øre pr. uddelt krone.

Hvis analysen er repræsentativ for fondenes samlede uddelinger i 2019 reduceret for uddelinger til udenlandske modtagere og uddelinger, hvor grundlaget tilvejebringes fra donationer, der giver bidragsyder fradrag på selvangivelsen, har fondene skønsmæssigt bidraget med mere end 7,5 mia. DKK til staten for 2019.

Hertil kommer det beløb, som fondene betaler i selskabsskat og direkte til staten og kommunerne i A-skat og AM-bidrag for egne ansatte samt i moms og afgifter af indkøb, i det omfang fondene ikke kan blive momsregistreret. Disse beløb er ikke medregnet. Ligeledes er der heller ikke indregnet dynamiske effekter, for eksempel af at lønmodtagernes forbrug også skaber øget beskæftigelse i andre virksomheder, eller at andre virksomheder skal ansætte medarbejdere til at producere materialerne.

7.2 Udviklingen i bevillinger og den historiske betydning

Ifølge Danmark Statistik er danske fondes bevillinger i 2016 til 2019 steget fra 16,7 mia. DKK til 19,7 mia. DKK.

Med udgangspunkt i ovenstående analyse, som viste, at for hver uddelt krone kommer ca. 41 ører tilbage til staten i form af betalt skatter og afgifter. For perioden 2016-2019 vil dette betyde, at de danske fonde har betalt skatter og afgifter for 28,2 mia. DKK.

Bevillinger og de afledte skatter og afgifter i perioden er illustreret nedenfor:

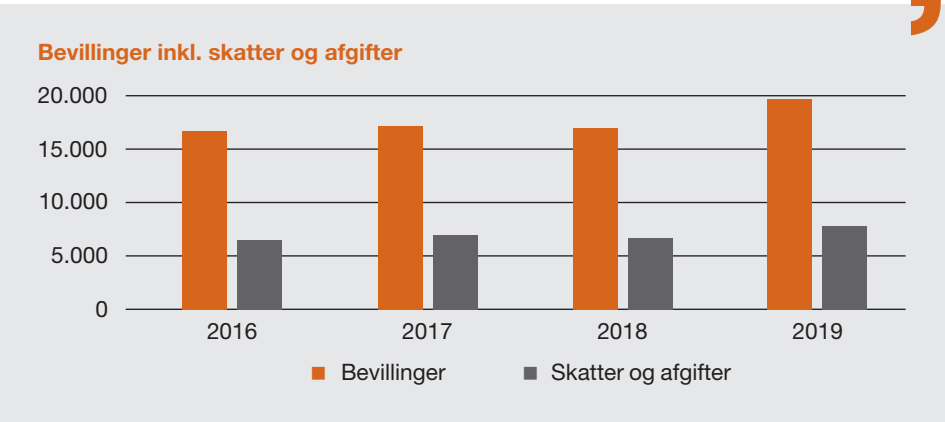

Fondene har konstant haft et højt uddelingsniveau de seneste år og bidrager væsentligt til det danske samfund. Til sammenligning var det offentlige forbrug i 2019 på ca. 1.151 mia. DKK.

Derudover er det værd at nævne, at mange af de danske fonde har en stor direkte ejerandel af mange større virksomheder. Fondene er med deres tilstedeværelse en medvirkende årsag til, at mange virksomheder bliver på danske hænder, hvilket også sikrer arbejdspladser, kapital og sikkerhed under lavkonjunktur og krisetider for eksempel under COVID-19. Dette har også været billedet, hvor flere fondsbestyrelser offentligt har udtalt, at de videst muligt vil fastholde medarbejderne i de selskaber, de er medejer i under COVID-19.

Som ovenstående analyse viser, er bidraget til det danske samfund større for lønninger end materialer. Derfor er det afgørende for Danmark, at arbejdspladser bliver i Danmark, eftersom disse samlet set har den største effekt på den samlede velfærd i Danmark.

Fondene er det supplement til det danske samfund, men ud fra et samfundsmæssigt synspunkt skal fondene ikke overtage statens funktion med fordelingspolitik/finansloven. Fondene skal heller ikke understøtte nødlidende projekter, som statens ikke har kunnet stimulere.

Fondene har mulighed for at foretage uddelinger til filantropiske forskningsprojekter, som ikke i samme grad er mulige med offentlige midler.

Dette bekræfter vigtigheden af de danske fonde, som sikrer, at Danmark fortsat kan være aktive inden for forskning og udvikling af ikke afprøvede teknologier.

De stiftere, som i levende live har overdraget deres virksomheder til fondskonstruktioner, har været meget visionære og forud for sin tid. Virksomhederne har kunnet overleve og forblive på danske hænder, og man har muliggjort langsigtede ejerskaber, og kontrollen er forblevet på danske hænder.

Vi skylder derfor de danske fonde en særlige tak for at bidrage til den danske velfærd.

7.3 Afslutning

Ovenstående analyser viser, at den danske fondsmodel fortjener størst mulig anerkendelse og stabile forhold.

Den enkelte fond skal som udgangspunkt bestå evigt. Samfundsmæssigt giver fondene stabilitet i de virksomheder, de ejer, og fondene er garanter for at bevare dansk kontrol over de danske virksomheder og arbejdspladser.

Fondene er ydermere ofte garant for, at langsigtede visioner kan gennemføres, og fondene er sjældent fokuseret på kortsigtet profit.

8. Fondsmyndighedernes fokusområder

8.1 Erhvervsstyrelsen

Erhvervsstyrelsen offentliggjorde i juli 2021 deres årsberetning for 2020. Årsberetningen indeholder en nærmere beskrivelse af Erhvervsstyrelsens kontrol og tilsyn af de virksomheder, fonde mv., der er underlagt tilsyn.

Erhvervsstyrelsens tilsyn med de erhvervsdrivende fonde gennemføres blandt andet på baggrund af de anmodninger om forudgående tilladelser eller samtykke (for eksempel vedrørende ekstraordinære dispositioner), som Erhvervsstyrelsen modtager fra fondene og deres rådgiver – og på baggrund af kontroller baseret på de årsrapporter, som fondene indberetter via Erhvervsstyrelsens digitale indberetningsløsning.

Når kontrollen er baseret på baggrund af anmodninger om forudgående tilladelser eller samtykke, er det vigtigt, at der udarbejdes en fyldestgørende og velbegrundet redegørelse til brug for sagsbehandlingen. Dette sikrer udover et bedre beslutningsgrundlag også en hurtig proces.

Kontroller baseret på de indberettede årsrapporter er som følge af den digitale tagging af årsrapportens elementer mere automatiseret, og her er Erhvervsstyrelsens fokus på, om alle påkrævede elementer i årsrapporten indgår for eksempel redegørelsen om god fondsledelse, uddelingspolitik og notekrav.

Erhvervsstyrelsen oplyser, at der pr. 31. december 2020 er registreret ca. 1.410 erhvervsdrivende fonde i deres register. Kontrollen af de erhvervsdrivende fonde de seneste fire år kan illustreres med følgende tabel fra deres årsberetning:

Afsluttede sager fordelt på sagstyper	2017	2018	2019	2020
Stiftelser	42	32	28	36
Ændringer – formålsændringer	14	17	5	12
Ændringer – øvrige vedtægtsændringer	144	123	123	125
Ændringer – ændring af ledelse eller revisor	726	680	303	809
Ændringer – øvrige ændringssager*	954	149	92	157
Fusioner	7	5	7	10
Overgang til erhvervsdrivende fond	7	12	8	25
Overgang til ikke-erhvervsdrivende fond	24	18	12	8
Tilladelse til likvidation	13	13	19	18
Registrering af opløsning	21	15	15	30
Øvrige sager**	382	260	427	474
I alt	**2.334**	**1.324**	**1.039**	**1.702**

*) Øvrige ændringssager omfatter bl.a. sager vedrørende registrering af reelle ejere (særligt i 2017), meddelelse om kapitalnedsættelse og adresseændringer.

**) Øvrige sager omhandler bl.a. sager vedrørende samtykke til ekstraordinære dispositioner, forhåndsgodkendelse af vedtægtsændringer, aktindsigt, indsendelse af legatarfortegnelse og diverse henvendelser.

Som kommentar til ovenstående sager ved Erhvervsstyrelsens modtagekontrol og kontrol ved anmodning anfører styrelsen følgende:

"Erhvervsstyrelsen har i flere sager – bl.a. i forbindelse med tilladelse til likvidation – kunnet konstatere, at bestyrelsen for den pågældende fond har solgt en virksomhed eller en ejendom, som fonden har til formål at eje, eller hvor salget kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, uden at anmode styrelsen om den nødvendige, forudgående tilladelse.

Det er alvorligt, hvis en bestyrelse undlader at kontakte Erhvervsstyrelsen, inden der træffes væsentlige beslutninger i fonden, som kræver styrelsens tilladelse eller samtykke. De bestyrelsesmedlemmer, som har truffet beslutningen, kan risikere at blive afsat af Erhvervsstyrelsen, ligesom de kan ifalde et erstatningsansvar for det tab, fonden eventuelt måtte lide".

Se omtalen kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.6 *Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver.*

"Erhvervsstyrelsen har derudover kunnet konstatere, at flere ikke-erhvervsdrivende fonde eller undtagne fonde i højere grad er blevet opmærksomme på, at den pågældende fond eventuelt kan være omfattet af erhvervsfondsloven. I nogle af sagerne har Erhvervsstyrelsen på baggrund af eksterne henvendelser eller af egen drift taget kontakt til en fond for at undersøge, om den pågældende fond burde være registreret hos styrelsen som en erhvervsdrivende fond. Styrelsen har i disse sager foretaget en vurdering af den enkelte fonds erhvervsmæssige aktiviteter, truffet afgørelse om, at fonden er omfattet af erhvervsfondsloven samt registreret dette i styrelsens register".

Se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde* , afsnit 2 *Hvornår er en fond erhvervsdrivende?*

Udover kontrol ved anmodninger og modtagekontroller, når årsrapporterne indberettes, består Erhvervsstyrelsens kontrol også af en risikobaseret kontrol og temakontrol.

Erhvervsstyrelsen oplyser, at de har rejst følgende antal sager i de seneste fire år:

Rejste kontrolsager	2017	2018	2019	2020
Risikobaseret kontrol	15	22	31	54
Temakontrol	381	15	131	153

Den risikobaserede kontrol af erhvervsdrivende fonde har i 2020 haft fokus på følgende forhold:

- Fonde i kapitaltab, det vil sige fonde, som har tabt mere end halvdelen af grundkapitalen.
- Fonde, som har foretaget uddelinger uden tilstrækkelige frie reserver.
- Fonde, hvor den godkendte revisor har fremhævet forhold i årsregnskabet eller givet oplysninger vedrørende andre forhold.
- Fonde, hvor den registrerede grundkapital ikke stemmer overens med grundkapitalen i årsregnskabet.

Temakontrollen har i 2020 haft fokus på ledelsesvederlag og registrering af bestyrelsesformænd.

"Et vederlag til en fonds bestyrelse og direktion skal holde sig inden for rammen af, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds og i moderfonde koncernens økonomiske stilling.

Der er samtidig krav om, at fonden i årsrapporten angiver det samlede vederlag m.v. til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen og det samlede vederlag m.v., medlemmer af fondens bestyrelse og direktion modtager som ledelsesmedlem i andre virksomheder i koncernen. Derudover skal årsrapporten angive fondens samlede vederlag m.v. til fondens eventuelle administrator og det vederlag m.v., som administrator modtager i andre virksomheder i koncernen".

Det er i denne sammenhæng væsentligt at bemærke, at årsregnskabslovens minimumskrav er forskellig fra de endnu mere omfangsrige oplysninger, som skal gives, hvis fonden vælger at følge Anbefalingerne for god Fondsledelse. Se den yderligere beskrivelse af disse oplysningskrav i kapitlet *Regnskab* afsnit 1.7 *Ledelsesvederlag.*

På baggrund af vederlagsanalysen fra 2019, *"har Erhvervsstyrelsen anmodet ni fonde, hvor størrelsen på ledelsesvederlaget adskilte sig væsentligt fra andre sammenlignelige fonde, om at redegøre nærmere for fondens vederlag til dens ledelse. Styrelsen har derudover påbudt 23 fonde at angive de lovpligtige noteoplysninger om vederlag til fondens ledelse i de kommende årsrapporter".*

Se omtale heraf i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.10 *Vederlag til bestyrelse og direktion.*

"Erhvervsstyrelsen har derudover undersøgt ledelsesregistreringerne af de erhvervsdrivende fondes bestyrelsesmedlemmer. Indsatsen har været målrettet de fonde, som ikke havde foretaget korrekt registrering af bestyrelsesformanden. Korrekt registrering af hvilket bestyrelsesmedlem, der varetager funktionen som formand i en erhvervsdrivende fond, er vigtig, bl.a. fordi formanden ikke må være direktør i fonden eller fondens dattervirksomheder. Erhvervsstyrelsen fandt i alt 126 fonde, som ikke havde registreret en formand i styrelsens register.

I forbindelse med gennemgangen konstaterede styrelsen, at 61 af fondene havde angivet en formand et andet sted. Det kunne for eksempel være i fondens årsrapport, hvor et medlem af bestyrelsen underskriver som formand, eller at formanden angives med navn i fondens redegørelse vedrørende Anbefalinger for god Fondsledelse. Erhvervsstyrelsen antager, at flertallet af disse sager alene vedrører manglende registrering af den valgte formand.

I de 65 øvrige sager har Erhvervsstyrelsen ikke været i stand til at identificere en formand. I hvilket omfang dette skyldes, at bestyrelsen helt har undladt at udpege en formand, eller om det alene skyldes manglende registrering, er under afklaring".

Temakontrol 2021

Erhvervsstyrelsen har i årsberetningen for 2020 også offentliggjort, hvilket fokusområder der vil være for 2021. Fokus vil være på ejendomsfonde (indregning og måling af ejendomme samt brug af administrator) og rettidig og korrekt registrering af ledelsesmedlemmer m.v.

8.2 Civilstyrelsen

Civilstyrelsen vil øge deres kontrol og tilsyn med ikke-erhvervsdrivende fonde i 2021 og har for 2021 modtaget en ekstra bevilling hertil. Civilstyrelsen har i deres mål for 2021 offentliggjort, at styrelsen i 1. halvår 2021 skal udarbejde en risikobaseret kontrolmodel, der skal styrke kontrollen på fondsområdet mm. Indholdet i denne kontrolmodel er ikke offentliggjort.

Civilstyrelsen har ikke udmeldt fokuspunkter, men har tidligere set sine primære opgaver som følgende:

- Civilstyrelsen fører – som fondsmyndighed for alle ikke-erhvervsdrivende fonde – tilsyn med, at fondsloven overholdes.
- Fondsloven indeholder regler, hvorefter fonde skal have fondsmyndighedens samtykke til en række dispositioner. Det gælder blandt andet vedtægtsændringer og opløsning samt overdragelse og pantsætning af fondens aktiver.
- Tilsynet føres endvidere ved, at styrelsen stikprøvevis indkalder fondes regnskaber til gennemgang. Styrelsen kan også foretage en undersøgelse af fondens forhold på grundlag af en henvendelse fra fondens revisor, en godkendt forvaltningsafdeling, et bestyrelsesmedlem eller som følge af medieomtale.

- Ikke-erhvervsdrivende fonde skal alene indsende årsregnskaber til Civilstyrelsen efter anmodning. Civilstyrelsen har således som udgangspunkt alene fondenes regnskaber, i det omfang styrelsen har anmodet fondens bestyrelse om at indsende dem.
- Ud over at påse formelle forhold vedrørende regnskabet har Civilstyrelsen i forbindelse med stikprøvegennemgangen særlig fokus på, om fondens midler er anbragt og bestyret i overensstemmelse med fondens vedtægter og/eller anbringelsesbekendtgørelsen, og på om fondens afkast er anvendt i overensstemmelse med formålet.
- Civilstyrelsen påser i den forbindelse blandt andet, om fondens formue er opdelt i bundne og disponible midler og spørger herunder ind til eventuelle mellemregninger. Styrelsen påser, om stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, er tillagt andre ydelser end et efter hvervets art og arbejdets omfang sædvanligt vederlag. Det samme gælder de pågældende personers eventuelle mindreårige børn, ægtefæller og samlevere. Samtidig påses det, om der er stillet sikkerhed eller ydet lån til persongruppen. Herudover kontrolleres det, om udgifterne til administration er rimelige efter fondens forhold.
- Civilstyrelsen afkræver i fornødent omfang yderligere oplysninger fra fondens bestyrelse, revisor eller andre med kendskab til fondens forhold.

Praksis

Civilstyrelsen har tidligere tilkendegivet, at når en fond havde flere uddelingsformål, så skulle der over tid gennemføres uddeling i lige forhold mellem formålene, medmindre andet var bestemt i vedtægten. Med Højesteretsdom af den 30. april 2019 er det afgjort, at Civilstyrelsen ikke har hjemmel til kræve ligedeling, men dommen anfører, at uddelingsformål må ikke udsultes. Se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål.*

Civilstyrelsen giver nu mulighed for, at flere af de mindre fonde kan opløses. Civilstyrelsen skal fortsat – baseret på en henvendelse fra fondsbestyrelsen – foretage en konkret vurdering af, om fondens midler ikke længere står i rimeligt forhold til formålet.

9. Samspil mellem fondsret, skatteret og regnskabsmæssige regler

Fonde er omfattet af en række komplicerede skatteregler, som giver anledning til forskellige overvejelser i bestyrelserne og blandt rådgivere. Det skyldes blandt andet skattereglernes indflydelse på fondsretlige beslutninger og øvrige økonomiske og regnskabsmæssige forhold.

Nedenfor er i kortfattet form beskrevet nogle af de situationer, hvor beslutninger på det skattemæssige område kan få indflydelse på fondens øvrige forhold:

9.1 *Konsolidering*
9.2 *Likviditetsstyring mv.*
9.3 *Manglende skattemæssig fradragsret for uddelinger*
9.4 *Skat af kursgevinster i ikke-almennyttige fonde*
9.5 *Skattemæssige hensættelser til senere uddeling*

9.6 *Vedtægtsmæssig konsolidering kontra realisationsprincippet*
9.7 *Udskudt skat af skattemæssige hensættelser til senere uddelinger*
9.8 *Undtagelsesbestemmelser i årsregnskabsloven om koncernregnskabspligt*
9.9 *Fusion af fonde*
9.10 *Negative renter af bankindeståender i ikke-erhvervsdrivende fonde.*

9.1 Konsolidering

Fonde kan i vedtægterne have bestemmelser om konsolidering af fondskapitalen, således at denne bevarer sin værdi i forhold til udviklingen i inflationen. Hertil kommer, at fondsbestyrelsen – selv i mangel af vedtægtsbestemmelser – kan beslutte at anvende en del af årets overskud til at konsolidere fondskapitalen. Dette gælder både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde.

Det skattemæssige konsolideringsfradrag, der før vedtagelsen af lov nr. 651 af 8. juni 2016 om reduktion af konsolideringsfradrag (sædvanligvis omtalt som L71) blev beregnet som 25 % af fondenes almennyttige uddelinger, var medvirkende til, at fondenes konsolidering kunne gennemføres med ubeskattede midler. Med vedtagelsen af loven blev konsolideringsfradraget reduceret til 4 % af uddelingerne. Dette kan medføre et væsentligt problem, når fonde vedtægtsmæssigt skal konsolidere sig med for eksempel 25 % af årets resultat, eller når bestyrelsen i øvrigt anser det for hensigtsmæssigt at konsolidere fondens formue, idet fondene nu helt eller delvist kan være henvist til at gøre dette med beskattede midler.

Hertil kommer det forhold, at fonde, der har foretaget hensættelser til senere uddeling, har gjort dette i forventning om, at udligningen heraf gennem uddelinger ville medføre et konsolideringsfradrag på 25 % af uddelingerne. Dette fradrag vil nu kun udgøre 4 %, hvorved den skattepligtige indkomst alt andet lige vil blive højere.

9.2 Likviditetsstyring mv.

Der er ofte i fonde en tæt sammenhæng mellem afkast af formuen i form af renter, udbytter og kursavancer og anvendelsen af disse indtægter til formålsbestemte uddelinger. Denne sammenhæng stiller krav om en styring af likviditeten, som sikrer, at der er tilstrækkelige likvide midler til stede på det rigtige tidspunkt. Renter og udbytter giver sjældent anledning til problemer desangående, hvilket tilsvarende gælder kursavancer på værdipapirer, i hvert fald når disse beskattes efter realisationsmetoden, som sikrer samtidighed mellem indtægtsførsel og likviditetstilgang.

I modsætning hertil giver lagerbeskatning af børsnoterede værdipapirer for både de erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde udfordringer med at styre den likviditet, der skal anvendes til uddelinger, da likviditeten ved anvendelse af dette beskatningsprincip ikke nødvendigvis er til stede, når denne skal bruges.

Fonde beskattes efter lagerprincippet af kursavancer på obligationer og kan alene anvende realisationsbeskatning af aktier, hvis hele fondens indkomst uddeles.

Hvis for eksempel en fond konstaterer en urealiseret, skattepligtig avance på balancetidspunktet og ønsker at udligne denne gennem en almennyttig uddeling, kan der opstå en situation, hvor fonden ikke har likviditeten til finansiering af uddelingen. Fonden må derfor realisere de værdipapirer, alternativt andre værdipapirer, der er årsag til den skattepligtige indkomst og giver den tilstrækkelige likviditet. Uanset hvad fonden vælger at sælge, er der ikke tale om en beslutning med udgangspunkt i investeringsmæssige overvejelser, men skatte- og likviditetsmæssige, hvilket selvfølgelig kan være uhensigtsmæssigt.

For de ikke-erhvervsdrivende fonde suppleres problemstillingen af en fondsretlig og en regnskabsmæssig udfordring, idet disse fonde efter fondsloven skal træffe beslutning om at anvende de skattemæssige avancer til uddelinger senest seks måneder efter regnskabsårets udløb og indarbejde konsekvensen heraf i årsregnskabet.

Denne beslutning skal følges op af en kontant overførsel af et beløb fra de bundne aktiver til de disponible aktiver svarende til de skattemæssige avancer. Overførslen skal ske i forlængelse af den trufne beslutning (helst inden udgangen af det igangværende regnskabsår), hvilket bankernes forvaltningsafdelinger påser.

Hvis ikke disse foranstaltninger gennemføres, kan fonden som følge af manglende likviditet ikke uddele de skattemæssige avancer og må derfor betale fondsskatten heraf. Likviditeten til dette må fremskaffes efter ansøgning hos Civilstyrelsen, jf. nedenfor i afsnit 9.4 *Skat af kursgevinster i ikke-almennyttige fonde.*

9.3 Manglende skattemæssig fradragsret for uddelinger

Efter vedtagelsen af lov nr. 473 af 17. maj 2017, justering af fondes adgang til fradrag for ikke-almennyttige uddelinger (L27) har fonde (med en enkelt undtagelse) ikke skattemæssig fradragsret for uddelinger, som ikke er almennyttige. Dette gælder både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde.

Fonden kan i denne situation vælge at fortsætte det hidtidige uddelingsniveau, men da der ikke er fradrag for uddelingerne, må fonden betale skatten af det manglende fradrag.

Hvis en fond vælger at reducere uddelingerne og har til formål at uddele både til almennyttige og ikke-almennyttige formål, opstår spørgsmålet, om der også skal ske en reduktion af uddelingerne til de almennyttige formål, selvom uddelinger til disse formål er skattemæssigt fradragsberettigede.

Skal skatteudgiften fordeles på begge formål eller alene på det formål, som ikke er fradragsberettiget? Der er ikke noget entydigt svar herpå, men det er et emne, som fondsbestyrelsen må drøfte med udgangspunkt i vedtægter og uddelingspolitik, der måske bør genovervejes. I den sammenhæng er det relevant også at iagttage den praksis, som udvikler sig hos de enkelte tilsynsmyndigheder i forhold til flere uddelingsformål. Praksis kan muligvis efter Højesteretsdommen af 30. april 2019 blive forskellig. Se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål.*

På tilsvarende vis kan det diskuteres, om den skattebesparelse, som konsolideringsfradraget på 4 % af almennyttige uddelinger medfører, alene bør anvendes til fordel for de almennyttige formål eller også skal komme eventuelle ikke-almennyttige formål til gode.

Ophævelse af skattemæssig fradragsret for uddelinger til ikke-almennyttige formål var i bemærkningerne til lovforslaget oplyst til at være provenuneutralt.

9.4 Skat af kursgevinster i ikke-almennyttige fonde

Ikke-almennyttige fonde har efter vedtagelsen af lov nr. 473 af 17. maj 2017, justering af fondes adgang til fradrag for ikke-almennyttige uddelinger ikke skattemæssigt fradrag for uddelinger. Det vil sige, at denne type fonde fremover skal betale skat af skattepligtige nettoindtægter.

For de ikke-erhvervsdrivende fonde gælder, at de skattemæssige kursgevinster ofte konstateres i den bundne kapital. Der vil derfor være behov for at frigive kontante midler fra de bundne aktiver for at kunne betale skatten, hvilket ikke umiddelbart er muligt, da aktiverne er bundne efter fondsloven. Denne frigivelse kan derfor alene ske ved at ansøge Civilstyrelsen om tilladelse.

Anvendelse af reglen om frigivelse af skattemæssige kursavancer inden seks måneder efter balancedagen (jf. ovenfor under ”Likviditetsstyring mv.”) er ikke umiddelbart mulig, da disse midler alene kan anvendes til uddelinger.

Spørgsmålet er imidlertid, om ikke der burde åbnes for muligheden af, at disse fonde også skal kunne anvende en del af de overførte midler efter seksmånedersreglen til at betale skatten med. Hvor fondene med de nuværende regler kan overføre for eksempel 100 DKK fra de bundne midler til de disponible for at uddele beløbet, burde det være muligt for fondene nu at fordele de 100 DKK med 78 DKK til uddeling og 22 DKK til fondsskat. Alternativt give disse fonde lov til at kunne vælge kun at overføre de 22 DKK fra de bundne midler til skattebetalingen, da fondskapitalen ellers yderligere svækkes og tvinges til et højere uddelingsniveau. Ordlyden i loven giver imidlertid ikke mulighed herfor.

På nuværende tidspunkt må den enkelte fond rette henvendelse til Civilstyrelsen og anmode om at anvende de bundne midler til at betale skat. Dette selvom regnskabsskabelonerne giver mulighed for denne kontering.

Der henvises i øvrigt til bilag 20 *Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde*, hvor der er beskrevet en administrativ procedure, som sikrer, at fonde kan frigive kursgevinster efter seksmåneders reglen uden at komme i strid med reglerne.

9.5 Skattemæssige hensættelser til senere uddeling

Fra praksis ses ofte, at fonde (både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende) benytter sig af muligheden for at foretage skattemæssigt fradrag for hensættelser til senere uddelinger til almennyttige formål. Reglen er betydningsfuld, idet den muliggør udjævning af svingende skattepligtige indkomster, men forudsætter, at fonden har de fornødne disponible aktiver til brug for uddelingerne.

Et problem kan opstå, hvis der er tale om såkaldte blandede fonde, som ifølge vedtægten kan uddele til både almennyttige og ikke-almennyttige formål.

De skattemæssige hensættelser skal udlignes gennem almennyttige uddelinger senest fem år efter hensættelsen.

Hvis fonden ikke har de fornødne disponible midler at uddele, kan hensættelsen ikke udlignes. Årsagen til, at fonden kan komme i denne situation, kan være, at fonden har anvendt de disponible midler til at uddele til ikke-almennyttige formål (hvilket der ikke er skattemæssigt fradrag for) og udlignet den skattepligtige indkomst gennem hensættelser til senere uddeling til almennyttige formål.

En sådan situation kan derfor medføre genbeskatning af hensættelserne, hvis ikke det gennem henvendelse til Civilstyrelsen lykkes at frigive midler fra den bundne kapital til brug for almennyttige uddelinger.

Den del af hensættelsen, som har medført fradrag i den skattepligtige indkomst, genbeskattes i fradragsåret med tillæg af 5 % for hvert indkomstår indtil genbeskatning eller i alt op til 25 %. Hertil kommer sædvanligt rentetillæg af skyldig skat. Der er tale om en meget ufordelagtig situation for fonden.

9.6 Vedtægtsmæssig konsolidering kontra realisationsprincippet

Det ses ofte, at fonde i vedtægterne har bestemmelser om at skulle konsolidere fondskapitalen efter bestemte kriterier, for eksempel gennem henlæggelse af en procentdel af årets overskud. Hvis der er tale om en ikke-erhvervsdrivende fond med almennyttige formål, som har valgt at anvende realisationsprincippet for beskatning af porteføljeaktier ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan bestyrelsen komme i et dilemma.

På den ene side skal bestyrelsen efterleve vedtægtens bestemmelse om konsolidering, på den anden side kan det berøre muligheden for at kunne bevare realisationsbeskatningen, hvilket forudsætter, at den skattepligtige indkomst udlignes helt eller delvist gennem uddelinger eller skattemæssige hensættelser hertil. Se kapitlet *Fondsbeskatning,* afsnit 5.8 *Særlige regler for fonde, som anvender realisationsprincip på børsnoterede aktier.*

Med et skattemæssigt konsolideringsfradrag på 25 % var der bedre muligheder for at forene de to formål, mens et skattemæssigt konsolideringsfradrag på 4 % i mange tilfælde næppe vil være tilstrækkeligt.

Konsolidering med beskattede midler kan medføre, at fonden tvinges til at overgå fra realisationsbeskatning til lagerbeskatning af porteføljeaktierne. Dette vil for mange fonde medføre en betydelig skattebetaling af akkumulerede, urealiserede kursstigninger.

9.7 Udskudt skat af skattemæssige hensættelser til senere uddeling

Skattemæssige hensættelser til senere uddeling, der ikke er indregnet som en regnskabsmæssig hensat forpligtelse, udgør, hvad der i regnskabsterminologi betegnes som en "midlertidig forskel", og vil som sådan kunne danne grundlag for beregning og indregning af en udskudt skatteforpligtelse.

Praksis er lidt forskellig i de erhvervsdrivende og de ikke-erhvervsdrivende fonde, idet de førstnævnte skal anvende årsregnskabslovens regler, mens de sidstnævnte ofte vil gøre det, men ikke er tvungne hertil.

Det er således vigtigt, at fonden i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen iagttager problemstillingen. Fonden skal opgøre skatteforpligtelsen, og hvis skatten bliver aktuel, skal skatten afsættes i årsregnskabet – eller hvis skatten ikke bliver aktuel, skal den enten noteoplyses eller afsættes som udskudt skat.

Hvor fonden har både hensigt og evne til at udligne de skattemæssige hensættelser gennem fradragsberettigede uddelinger, har der været praksis for, at en oplysning om forholdet under eventualforpligtelser er tilstrækkeligt, såfremt fondens frie (disponible) reserver er tilstrækkelige til at foretage de nødvendige uddelinger. Se kapitlet *Regnskab,* afsnit 1.4.3.1 *Skattemæssige hensættelser til senere uddelinger efter årets udløb.*

9.8 Undtagelsesbestemmelser i årsregnskabsloven om koncernregnskabspligt

Erhvervsdrivende fonde, som har indrettet sig med erhvervsdrift placeret i et eller flere datterselskaber, har efter årsregnskabsloven muligheder for at undlade koncernregnskabsudarbejdelse, selvom de almindelige betingelser herfor (som gælder for selskaber) ikke er opfyldt.

Mulighederne for fonde til at fravælge udarbejdelse af koncernregnskab er omtalt i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.9 *Koncernregnskab* og omfatter blandt andet;

- Erhvervsaktiviteten i fonden er begrænset
- Fonden må ikke have tilgodehavender eller stille sikkerhed for datterselskabet, bortset fra:
  - Konvertible gældsbreve
  - Ikke udbetalt udbytte.

Mens den anden betingelse er enkel at forholde sig til, kan den første give anledning til tvivl, idet den indeholder et element af skøn. En begrænset erhvervsmæssig drift er ikke en éntydig størrelse og vil kunne måles på forskellige måder. Et eksempel herpå kunne være et investeringsprojekt, som fonden ønsker at deltage i sammen med datterselskabet, så ejerskabet til de investerede aktiver er fælles.

En indikation af beløbsgrænsernes størrelse fås måske i Bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift, hvorefter en erhvervsdrivende fonds erhvervsdrift anses som begrænset, hvis de erhvervsmæssige bruttoindtægter ikke overstiger 250.000 DKK, hvis disse udgør mindre end 10 % af fondens samlede årlige indtægter, eller hvis de erhvervsmæssige aktiver udgør mindre end 10 % af fondens samlede aktiver. Bekendtgørelsen regulerer, om en fond er erhvervsdrivende, eller om den i stedet er omfattet af lov om fonde og visse foreninger, men ses ikke umiddelbart at være rettet mod koncernregnskabsbestemmelsen.

Et ønske om at etablere fælles momsregistrering mellem moderfond og datterselskab, fordi der leveres momspligtige ydelser mellem enhederne, vil efter momsreglerne medføre, at både fonden og datterselskabet hæfter for skyldig moms. Fonden kommer derved til at stille sikkerhed for datterselskabets forpligtelse, hvilket (muligvis) kolliderer med den tredje betingelse. Et andet eksempel kunne være en fond, der overfører et beløb til datterselskabet, som får til opgave at investere beløbet på fondens vegne og afregne overskuddet heraf til fonden. Denne kapitaloverførsel skal (hvis man vil undgå koncernregnskabsudarbejdelse) ske som en egentlig kapitalforhøjelse i datterselskabet, selvom det måske ville være mere hensigtsmæssigt som et udlån.

Som det fremgår, skal en koncern, som består af en moderfond og et datterselskab, og hvor der ikke er en skarp opdeling af erhvervsmæssig aktiviteter, og/eller hvor der optræder tilgodehavender i eller sikkerhedsstillelser for datterselskabet, overveje, om pligten til at udarbejde koncernregnskab i fonden måske er indtrådt.

9.9 Fusion af fonde

Fra tid til anden finder to fonde det rigtigt at fusionere, hvilket blandt andet kan have baggrund i administrative forhold. Et sådant tilfælde har været forelagt fondsmyndighederne og Skatterådet i 2019 (*SKM2019.222SR*). Der var tale om en erhvervsdrivende fond (omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde) og en ikke-erhvervsdrivende fond (omfattet af lov om fonde og visse foreninger), der ønskede at blive fusioneret med den ikke-erhvervsdrivende fond som den fortsættende enhed. Fusionen ønskedes gennemført efter reglerne for skattefri fusion. Begge fonde var omfattet af fondsbeskatningsloven.

Det er imidlertid ikke muligt fondsretligt at fusionere fonde, hvis de ikke omfattes af den samme fondslov. En erhvervsdrivende fond kan således ikke fusioneres med en ikke-erhvervsdrivende fond. Det er derimod muligt at ”sammenlægge” fonde. Efter henvendelse til Erhvervsstyrelsen og Civilstyrelsen opnåede de to fonde således tilladelse til at blive sammenlagt. En sammenlægning er imidlertid ikke det samme som en fusion, idet en sammenlægning består af en række trin, hvoraf det første består i, at den ophørende fond bliver likvideret. Dette er ikke i sig selv problematisk i henhold til fondslovgivningen, men viste sig at være det efter skattelovgivningen.

En skattefri fusion efter fusionsskatteloven forudsætter, at den ophørende fond opløses uden likvidation, hvorefter der indtræder universalsuccession. Da fusionsskattelovens bestemmelser således ikke var opfyldt, blev de to fonde nægtet at fusionere skattefrit.

Afgørelsen er et eksempel på, at de fondsretlige og de skatteretlige regler "krydser spor", og at samspillet mellem disse i den aktuelle sag giver udfordringer i forhold til den sammenlægning, som fondene ønskede.

Det bemærkes i øvrigt, at en fusion af erhvervsdrivende fonde efter Erhvervsstyrelsens praksis skal ske ved brug af overtagelsesmetoden, hvorefter nettoaktiverne (inklusive en eventuel goodwill) i den overtagne fond skal omvurderes til dagsværdi i den overtagende fonds års-/koncernregnskab, jf. årsregnskabslovens krav om brug af overtagelsesmetoden.

9.10 Negative renter af bankindeståender i ikke-erhvervsdrivende fonde

Anbringelsesbekendtgørelsen foreskriver følgende:

> ***§ 3.*** *Kontante midler, der fremkommer ved udtrækning af obligationer, salg af aktiver, afdrag på eller indfrielse af pantebreve eller på lignende måde, skal indsættes på en særskilt bank- eller sparekassekonto (kapitalkonto). Indestående på kontoen anbringes snarest muligt og senest 3 måneder efter beløbets indsættelse på kontoen efter reglerne i §§ 5-16 eller efter særlige bestemmelser i vedtægten.*

De fonde, der er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen, har således i udgangspunktet en forpligtelse til at geninvestere likviditeten. I det nuværende marked har bankerne ofte negative renter af bankindeståender. De negative renter af bankindeståender indregnes i resultatopgørelsen på samme måde, som hvis det var renteindtægter - her blot som en omkostning. Det betyder også, at det negative afkast påvirker den disponible kapital og reducerer derfor uddelingsmulighederne i fonden. De negative renter kan således ikke reduceres i de bundne midler.

Hvis de disponible midler bliver negative som følge af resultatet, må fonden ansøge Civilstyrelsen om at få midler frigivet fra de bundne midler.

10. Redegørelse for god fondsledelse stiller krav til fondes kapitalforvaltning

Den 17. juni 2020 offentliggjorde Komitéen for god Fondsledelse ajourførte Anbefalinger for god Fondsledelse. Herunder blev introduceret en ny anbefaling om kapitalforvaltning.

Ledelsen har i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 38, stk. 1 nr. 5, pligt til at påse, at kapitalberedskabet er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligt til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt (en tilsvarende bestemmelse findes i selskabsloven § 115, stk.1, nr. 5, for selskabers kapitalberedskab).

Loven går således meget på, at fonden kan honorere sine forpligtelser i takt med, at de forfalder – og ikke på, om fonden har midler til også i fremtiden at foretage uddelinger.

Den nye anbefaling har følgende ordlyd:

"2.1.2 Det anbefales, at bestyrelsen løbende forholder sig til, om fondens kapitalforvaltning modsvarer fondens formål og behov på kort og lang sigt."

De seneste år er rentemiljøet ændret radikalt med nul-renter. I forlængelse heraf har Justitsministeret også været nødsaget til at ajourføre Anbringelsesbekendtgørelsen. Disse tendenser indebærer, at både de ikke-erhvervsdrivende fonde og de erhvervsdrivende fonde er nødt til at nytænke deres investeringer, herunder vurdere fondens kapitalforvaltning og placering af midler, så bestyrelsen sikrer, at fonden kan opfylde sine formål både på kort og lang sigt.

Komitéen for god Fondsledelse har knyttet følgende kommentar til den nye anbefaling:

"Bestyrelsen bør definere og løbende forholde sig til de overordnede principper, i henhold til hvilke bestyrelsen forvalter fondens kapital. De overordnede principper bør blandt andet vedrøre det forventede afkast, uddelinger, likviditetsbehov i øvrigt samt timingen heraf blandt andet i forhold til fondens erhvervsaktivitet, uddelingspolitik, investeringer og omkostninger. Bestyrelsen bør herunder forholde sig til målene med fondens investeringer, tilladte aktivtyper, risikoprofil, risikospredning og kapitalberedskab i forhold til fondens virksomhed samt overvågning og rapportering.

Fondens kapitalforvaltning bør helt overordnet sikre fondens langsigtede levedygtighed og mulighed for til stadighed at opfylde sit formål og understøtte et eventuelt ejerskab af dattervirksomheder".

Anbefalingen er således et supplement til loven og dækker bredere end loven og er et samspil mellem kapitalberedskab, likviditet, investeringer og uddelinger i henhold til formålsparagraffen.

Bestyrelserne skal aktivt tage stilling til de investeringer, som fonden er i besiddelse af, og/eller som de ønsker at investere i. Investeringer skal være i overensstemmelse med eventuelle særlige bestemmelser i fondens vedtægt. Det kan også være relevant at vurdere, om investeringerne er ESG-ansvarlige i overensstemmelse med Verdensmålene.

På den baggrund er det vigtigt at overveje fondens investeringspolitik og -strategi, herunder i samspil med fondens uddelingspolitik og -strategi.

Det kan blandt andet betyde, at bestyrelsen skal være opmærksom ved større og længerevarende niveauskifte i fondens afkast af investeringer, hvorved indtjeningen kan påvirke det fremtidige uddelingsniveau, ligesom ændringer i det påtænkte niveau for uddelinger kan medføre en forøgelse/reduktion af det beløb, der er til rådighed for langsigtede investeringer.

Følgende aspekter i forbindelse med kapitalforvaltningen kan indgå i bestyrelsens overvejelser (som i princippet er cirkulære og indbyrdes afhængige):

- Risiko og investeringspolitik: Fondene skal investere i overensstemmelse med deres vedtægt. Erhvervsdrivende fonde er sædvanligvis vedtægtsmæssigt låst i deres erhvervsaktivitet, men selvom dette er tilfældet, kan fondsbestyrelsen skalere denne aktivitet op eller ned og dermed øge eller mindske risikoen. Tilsvarende kan fondsbestyrelsen justere deres investeringspolitik i værdipapirer mv. Det drejer sig således om, at bestyrelsen i forbindelse med deres investeringspolitik får klarlagt den risiko, som fonden vil påtage sig i den enkelte investering og den erhvervsaktivitet, som fonden skal udføre. Derfor forsøger nogle fonde at opnå en risikospredning i deres værdipapirbeholdning ved at investere i forskellige aktivtyper:
  1) Traditionelle obligationer
  2) Højrenteobligationer
  3) Aktier
  4) Alternative investeringer
     a) Private Equity
     b) Råvarekontrakter
     c) Optioner mv.

  Der er mange måder, hvorpå en fondsbestyrelse kan vurdere og kvalificere denne risiko. Et af de mest udbredte styringsværktøjer og vurdering af afkast kontra risiko er “sharp ratio”. En sharp ratio omkring 1 vurderes af mange professionelle som værende godt.

  I vurderingen af risiko er der generelt øget fokus på, om investeringerne er bæredygtige (se afsnit 2 *Bæredygtighed*).

- Likviditet på de enkelte aktiver: Det er mere sikkert at investere i likvide aktiver end i illikvide, fordi det er nemmere for en investor at få sine penge ud af investeringen.

  Særligt når investeringerne skal bruges til uddelinger, er det nødvendigt at have en relativ andel placeret i likvide aktiver – således at fondene kan imødekomme sit uddelingsformål.

- Uddelingspolitik: Fondens uddelingspolitik vil alt andet lige påvirke, hvor meget likviditet, som er til rådighed for langsigtede investeringer, og hvad likviditetsbehovet er på kort sigt.

  Det er vigtigt, at en fondsbestyrelse afstemmer uddelingspolitikken med investeringspolitikken, som er væsentlige elementer i fondens kapitalforvaltning.

I vurderingen af risiko er det generelt vigtigt at have fokus på, om investeringerne og uddelinger er bæredygtige, se afsnit 2 *Bæredygtighed.*

Der er ingen krav i den nye anbefaling 2.1.2 om fondens kapitalforvaltning i forhold til, hvordan bestyrelsen konkret skal forholde sig til kapitalforvaltning. Anbefalingen siger blot, at bestyrelsen løbende skal forholde sig til kapitalforvaltningen.

10.1 Analyse

PwC og Fondenes Videncenter har tidligere analyseret fondes og fondslignende foreningers kapitalforvaltning (*Kilde: Fondenes Videncenter – Analyse af fondes og fondslignende foreningers kapitalforvaltning).*

Fondene i undersøgelsen har 603,7 mia. DKK under forvaltning, heraf er 262,1 mia. DKK investeret i finansielle aktiver, og 341,7 mia. DKK er ejerskab af virksomheder, hvor fondene har bestemmende indflydelse.

Analysens fokus er på investeringer i finansielle aktiver (og således ikke på de optimeringsmuligheder, der måtte være i den daglige drift, for eksempel ved at optimere fondens arbejdskapital). Analysen viser blandt andet, at investeringerne fordeler sig:

	mia. DKK	%
Børsnoterede aktier	118,5	45
Unoterede aktier	37,5	14
Obligationer	44,6	17
Kredit	24,4	9
Ejendomme	22,2	8
Af de 262,1 mia. DKK er der i alt specificeret	247,2	93

- 77 % af fondene investerer via investeringsforeninger.
- 52 % af fondene foretog impact-investeringer, og 61 % af fondene ønsker at øge andelen af impact-investeringer. Imidlertid er det oplyst, at investeringen i impact-investeringer for de 16 fonde, der havde impact-investeringer, udgør 3,1 mia. DKK.

Eftersom det er blevet mere udbredt at placere en del af formuen i “impact-investeringer”, er det vigtigt at holde sig for øje, hvilken risiko der er tilknyttet til investeringerne, for eksempel likviditetsrisiko mv.

Undersøgelsen viser imidlertid, at en stor del af formuerne er placeret i aktie- og obligationsrelaterede produkter.

Fondsret – Erhvervs-drivende fonde

Aktuelle problemstillinger i lov om erhvervsdrivende fonde

Lov om erhvervsdrivende fonde medførte mange ændringer og fornyelser i de erhvervsdrivende fonde. Det skyldes ikke mindst, at lovgiver valgte at lade lov om erhvervsdrivende fonde gælde for alle erhvervsdrivende fonde, uanset hvordan fonden er organiseret og uanset størrelse. Særligt de mindre fonde oplever en forholdsvis stor administrativ byrde med loven blandt andet i forhold til at skulle redegøre for god fondsledelse, hvor der ofte er flere anbefalinger, som disse fonde ikke følger, og som derfor skal forklares eller implementeres i bestyrelsesarbejdet.

Lov om erhvervsdrivende fonde skaber åbenhed og gennemsigtighed, men stiller samtidig en række krav til de erhvervsdrivende fonde. De små fonde er udfordret af reglerne – og i visse fonde kan reglerne for regnskabsmæssig håndtering af uddelingerne virke meget komplekse.

Revisor er pålagt en ”straks rapporteringspligt” til fondsmyndigheden – Erhvervsstyrelsen - når der konstateres eventuelle overtrædelser af lovgivning eller vedtægter, som revisor støder på som led i sit arbejde. Erhvervsstyrelsen har fået tilført flere ressourcer, ligesom XBRL-rapporteringen af årsrapporten til styrelsen giver styrelsen gode muligheder for kontrol og analyser.

Det er pointeret fra Erhvervsstyrelsen, at bestyrelsen alene skal varetage fondens formål og interesser. Blandt andet på den baggrund stilles ofte spørgsmålene:

- Er fonden i compliance med alle regler – både fondsretligt og regnskabsmæssigt?
- Hvordan håndterer vi Anbefalingerne for god Fondsledelse?
- Hvorledes forholder vi os til uddelingsreglerne – med ”fiktive indtægter[1]”, uddelingspolitik, mellembalancer, uddelingsramme og legatarfortegnelse?
- Hvorledes håndteres bestyrelsesevalueringen?
- Hvordan med reelle ejere i fonden og i fondens associerede virksomheder og dattervirksomheder?

Eksempler på væsentlige forhold, som fondsbestyrelsen blandt andet skal forholde sig til, er:

Fondsretlige forhold:

- Fondsbestyrelsen skal i nogle tilfælde forholde sig til og eventuelt opdatere vedtægten, så den opfylder bestemmelserne i loven.
- Fondsbestyrelsen skal i nogle tilfælde opdatere en forretningsorden.
- Fondsbestyrelsen skal ajourføre fondens politik for uddelinger og følge den i praksis.

1. Når der uddeles for eksempel fribolig, skal værdien af uddelingen opgøres til markedspris – og denne tilhørende indtægt indregnes som omsætning.

- Fondsbestyrelsen skal iagttage Anbefalingerne for god Fondsledelse – dvs. Fondsbestyrelsen skal følge anbefalingerne, eller hvis anbefalingerne ikke følges, skal fondsbestyrelsen i årsrapporten eller på fondens hjemmeside forklare, hvorfor fonden ikke følger anbefalingen, og hvad fonden gør i stedet.
- Fondsbestyrelsen skal forholde sig til administrators rolle.
- Bestyrelses- og direktionssammenfald er vigtig at undgå – og skal iagttages i fonden og fondens datterselskaber.
- Fondens bestyrelse skal fastsætte vederlaget til sig selv og til direktionen. Det er et fokusområde for Erhvervsstyrelsen at kontrollere, at dette er gjort på et sagligt grundlag, herunder at bestyrelsen kan forklare, hvorfor niveauet for vederlaget er, som det er.

Uddelinger:

- Uddelinger senere end seks måneder efter seneste balancedag kræver som udgangspunkt mellembalance, som gennemgås af fondens revisor. Mellembalancen kan undgås, når der afsættes en uddelingsramme i årsrapporten, eller uddelingsrammen besluttes inden for seks måneder efter balancedagen for senest godkendte årsrapport. Uddelingsrammen skal fastsættes ud fra forsvarlighed og kan ikke overstige fondens frie reserver, ligesom den enkelte uddeling også på uddelingstidspunktet af bestyrelsen skal vurderes som forsvarlig. For at undgå mellembalancer til uddelinger, skal uddelingsrammen være så tilstrækkelig stor, at den kan dække uddelinger fra godkendelsen af en årsrapport frem til tidspunktet for godkendelsen af den næste årsrapport.
- Nyetablerede fonde kan ikke uddele i fondens første regnskabsår.

Årsrapporten:

- I resultatdisponeringen indgår normalt årets faktiske uddeling, reguleringer af uddelingsrammen og bortfaldne uddelinger. Årets uddelinger skal præsenteres samlet i resultatdisponeringen og skal i alt svare til legatarfortegnelsen. PwC har været i dialog med Erhvervsstyrelsen om dette præsentationskrav i resultatdisponeringen, og det er styrelsens opfattelse, at årets faktiske uddelinger i stedet kan vælges præsenteret i egenkapitalopgørelsen (sædvanligvis som afgang på uddelingsrammen). Men det kræver, at man ikke bruger muligheden i årsregnskabsloven for at fravælge udarbejdelse af note for egenkapitalen (små fonde).
- Legatarfortegnelsen skal indsendes sammen med årsrapporten til Erhvervsstyrelsen – enten som en del af årsrapporten eller i et særskilt dokument.
- Oplysninger om ledelsesvederlag, herunder skal der oplyses om vederlag fra andre koncernvirksomheder, hvis fonden ikke selv udarbejder koncernregnskab, og i henhold til Anbefalingerne for god Fondsledelse skal der i årsregnskabet gives oplysninger om vederlaget på personniveau.
- Oplysninger om vederlag til administrator.
- Redegørelse for god fondsledelse[2]. Redegørelse for fondens uddelingspolitik, hvilket kan omfatte kriterierne for at modtage en given uddeling, og hvordan man kan komme i betragtning til en uddeling, eller om fonden selv finder de uddelingsmodtagere, de vil donere til.

2. Erhvervsstyrelsens holdning er, at fondene skal forholde sig til og rapportere på alle 17 anbefalinger i ledelsesberetningen eller i noterne eller på fondens hjemmeside. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at skrive om dem, man ikke følger. Der er ikke formkrav til, hvordan fonden forholder sig til de 17 anbefalinger, men for de anbefalinger, hvor fonden vælger ikke at følge ordlyden i anbefalingen, skal fonden angive dette og forklare, hvordan fonden så har indrettet sig i stedet.

- De fonde, som skattemæssigt har interne uddelinger, må forholde sig til, hvordan de interne uddelinger håndteres regnskabsmæssigt og indberetningsmæssigt i legatarfortegnelsen. Fondsretligt er interne uddelinger normalt ikke at anse som uddelinger.
- Alle transaktioner i årets løb med nærtstående parter skal beskrives, ligesom eventuelle mellemværender på balancedagen skal oplyses. Vi har konstateret, at det ofte er uklart for fondsledelsen, hvor omfattende begrebet nærtstående er (det omfatter også familie og andre virksomheder, som bestyrelsesmedlemmet eller bestyrelsesmedlemmets familie har kontrol eller fælleskontrol over) – og dermed er det vanskeligt at få afdækket alle transaktioner mellem parterne og fonden og fondens datterselskaber mv.
- PwC har været i dialog med Erhvervsstyrelsen om, hvornår transaktioner med fondsbestyrelsen og fondens dattervirksomheder skal beskrives i årsrapporten. Når fonden udarbejder koncernregnskab, skal der ske beskrivelse af transaktioner med nærtstående parter for alle de selskaber, som indgår i koncernregnskabet. Udarbejdes der ikke koncernregnskab, skal der alene rapporteres om fondens egne transaktioner med nærtstående, herunder med datterselskaber, bestyrelsen og deres nærtstående samt selskaber, som bestyrelsen og deres nærtstående har bestemmende eller betydelig indflydelse på. Bemærk dog, at ledelsesaflønning i henhold til årsregnskabslovens § 69, altid skal oplyses totalt i forhold til, hvad fondens ledelsesmedlemmer får udbetalt fra fonden og fra øvrige virksomheder i hele koncernen, uanset om der udarbejdes koncernregnskab.

PwC's kommentar

Nærværende kapitel om lov om erhvervsdrivende fonde er skrevet med afsæt i lov om erhvervsdrivende fonde (bekendtgørelse af lov om erhvervsdrivende fonde af optrykt i bilag 5 Erhvervsdrivende fonde, LBR nr. 984 af 20. september 2019*). Afsnittet indledes med en kort omtale af de væsentligste erfaringer og konsekvenser, som vi i PwC har gjort, siden loven blev vedtaget.*

I processen med lovforarbejdet til lov om erhvervsdrivende fonde introducerede Erhvervsstyrelsen begrebet "uddelingsramme". PwC har tidligere omtalt, at der under egenkapitalen kan være en særlig reserve, som vi benævnte "henlæggelser til senere uddelinger" som en reservation i egenkapitalen til et eller flere påtænkte uddelingsmæssige formål, hvor modtageren ikke på balancedagen var informeret om den påtænkte uddeling. "Uddelingsrammen" og "henlæggelser til senere uddeling" svarer i det væsentligste til hinanden. Imidlertid var lovprocessen så fremskreden, at begrebet ikke blev indarbejdet i loven, men det fremgår af Erhvervsstyrelsens statusbrev af 15. maj 2014, som optrykt i bilag 15 Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde *og er yderligere bearbejdet i en vejledning om uddelinger fra Erhvervsstyrelsen.*

Endvidere henviser vi til bilag 1 Overblik over væsentlige forskelle mellem selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde samt ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger *og i bilag 10* Oversigt over vejledninger fra Erhvervsstyrelsen.

Af anden lovgivning, der har særlig betydning for de erhvervsdrivende fonde, skal vi fremhæve registrering af reelle ejere, som har til formål at begrænse hvidvask. Ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 indførtes bestemmelser, der kræver, at fonde skal registrere sine reelle ejere (bestyrelsen og væsentlige vedtægtsbestemte uddelingsmodtagere – ligesom datterselskaberne skal registrere fondsbestyrelsen som deres reelle ejere). Efterfølgende er reglerne om reelle ejere strammet ved lov nr. 676 af 29. maj 2018 og lov nr. 554 af 7. maj 2019, der blandt andet stiller krav om registrering af reelle ejere ved stiftelse af fonde og giver mulighed for, at Erhvervsstyrelsen kan opløse erhvervsdrivende fonde i situationer, hvor der ikke er registreret reelle ejere, eller fonden ikke har dokumentation for sine reelle ejere – og fra den 10. januar 2020 trådte en række skærpede krav til virksomheders indhentelse, opbevaring og registrering af oplysninger om reelle ejere i kraft.

De skærpede krav tilsiger, at ledelsen i de erhvervsdrivende mindst én gang årligt skal foretage en undersøgelse af, om der er sket ændringer i kredsen af fondens reelle ejere, i forhold til hvad der er registreret hos Erhvervsstyrelsen.

Resultatet af undersøgelsen skal fremlægges for fondens centrale ledelsesorgan (bestyrelsen) på årsregnskabsmødet, hvor årsrapporten godkendes.

Fonden er dels forpligtet til at opbevare dokumentation for de oplysninger, der indhentes om fondens reelle ejere i minimum fem år og dels i fem år opbevare dokumentation for, at fonden har forsøgt at identificere fondens reelle ejere fra tidspunktet for gennemførelsen af identifikationsforsøget.

1. Fondsbegrebet

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 1 de betingelser, der alle skal være opfyldt for, at der er tale om en fond. Ved en fond forstås således en juridisk person:

1. som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue
2. som varetager et eller flere i vedtægten bestemte formål, der skal kunne efterleves i en længere årrække
3. hvor rådighedsbeføjelserne i fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse
4. hvor der udøves erhvervsaktivitet
5. hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Hertil kommer, at fonde ikke har ”medlemmer” eller selskabsdeltagere.

Stifteren af en erhvervsdrivende fond har en særstilling i forhold til fonden. Væsentlige gavegivere sidestilles med stiftere med henblik på at undgå omgåelse af stifterbegrebet. Var dette ikke tilfældet, ville det være muligt at stifte en fond af en strømand, mens kapitalen blev tilvejebragt af en bidragsyder, der efterfølgende kunne få (dele af) kapitalen tilbageført.

Væsentlige gavegivere har som følge heraf samme særstilling i relation til fonden som stifterne. Særstillingen gælder både ved stiftelsen af fonden og efterfølgende under fondens virke.

En fond anses for et selvstændigt retssubjekt. Det betyder, at fonden kan erhverve rettigheder og påtage sig forpligtelser vedrørende fondens formue. Fonden betragtes således som en selvstændig juridisk person.

En erhvervsdrivende fond bliver en selvstændig juridisk person ved registrering i Erhvervsstyrelsen, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 30, stk. 2.

1.1 En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue

En af hovedbetingelserne for, at der foreligger en fond, er, at fonden skal have en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue.

Ved bedømmelsen af, om der er sket en uigenkaldelig udskillelse af aktiver af økonomisk værdi, indgår de almindelige retlige betingelser for at påtage sig bindende forpligtelser. Hertil kommer, at det skal kunne godtgøres, at stifteren har påtaget sig forpligtelsen i tilstrækkelig klar form. Som indikationer på, at stifteren har påtaget sig bindende forpligtelser, kan nævnes:

- at der udpeges en selvstændig ledelse
- at ledelsen er uafhængig
- at formålet er fastlagt ved oprettelse af en vedtægt (fundats)
- at indskud af aktiver har fundet sted.

Er formålet med etableringen af en fond for eksempel alene at udlåne midlerne til stifteren eller dennes ægtefælle, er der ikke tale om en fond, og fonden vil i et sådant tilfælde ikke kunne stiftes.

Kravet om uigenkaldelig udskillelse af en formue fra stifterne består i almindelighed af to led:

1. fondens aktiver skal ved oprettelsen være uigenkaldeligt overdraget til fonden, og
2. fondens midler må ikke efterfølgende kunne overgå til stifteren eller personer, som er stifteren nærtstående.

Dette forbud mod tilbagebetaling omfatter blandt andet tilbagebetaling af grundkapitalen og fondens øvrige egenkapital, herunder ved fondens opløsning, ved tildeling af legater, ved lån af enhver art, herunder lån mod sikkerhed og kaution og garantistillelse for fondens nærtståendes forpligtelser. Forbuddet omfatter ud over stifter tillige stifterens ægtefælle eller faste samlever og stifterens mindreårige børn. Endvidere omfattes væsentlige gavegivere, bidragsydere eller lignende også af forbuddet – og deres familie må antages også at være omfattet, da gavegivere mv. sidestilles med stifter. Forbuddet omfatter endvidere ledelsen eller eventuelle majoritetsaktionærer mv. med bestemmende indflydelse på fondens stifter, hvis denne er en juridisk person.

Parallelt med ovenstående regler gælder også et forbud mod at indskyde aktiver, hvis værdi afhænger af arbejds-/serviceydelser, der udføres af stifter. Forbuddet er således også udtryk for, at en fonds eksistens ikke må bero på en bestemt relation til stifter/gavegiver, jf. LEF § 32.

Betingelsen om, at formuen skal være uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, betyder endvidere, at stiftere af fonde, som har til hensigt at etablere en selvbåndlæggelse, ikke gyldigt kan stifte en sådan fond. Ved selvbåndlæggelse forstås, at en person/stifter har til hensigt at skabe et kreditorly ved, at aktiver formelt overføres til en anden juridisk person, så de unddrages kreditorforfølgelse. Ved en sådan konstruktion mister stifter ikke reelt råderetten over aktiverne.

Eksempelvis kan det i vedtægten foreskrives, at fondens midler skal udbetales, og fonden opløses ved anfordring eller ved stifters død. Sådanne betingelser bevirker, at formuen ikke er uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue, og fonden er derfor ikke gyldigt stiftet.

Reglerne forhindrer iøvrigt også, at stifter kan indskyde for eksempel 1 mio. DKK., hvoraf for eksempel kun 300.000 DKK er indskudt, og resten indskydes på et senere tidspunkt. En sådan model indebærer, at fonden stiftes med et tilgodehavende mod stifter, hvilket ikke er lovligt.

1.2 Fonden skal have ét eller flere bestemte formål

En fond skal have ét eller flere nærmere angivne formål, som fonden skal varetage. Vedtægten skal indeholde en angivelse af fondens formål, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, nr. 3.

Ifølge forarbejderne til lov om erhvervsdrivende fonde kan formålet udelukkende tilsigte varetagelsen af erhvervsmæssige interesser som for eksempel at bevare og udbygge en erhvervsvirksomhed, som fonden enten selv driver, eller i hvilken fonden ejer en betydelig kapital- eller stemmeandel. Dette betyder samtidig, at en fond anses som erhvervsdrivende, selv om erhvervsdrift ikke indgår i fondens formålsangivelse. Formålsangivelsen kan for eksempel være en almennyttig målsætning, uden at det af formålet udtrykkeligt fremgår, at midlerne hertil tilvejebringes gennem drift af en erhvervsvirksomhed.

Der forekommer således vedtægter, hvor en erhvervsdrivende fonds formål er at foretage uddelinger til nærmere angivne formål, og hvor erhvervsdriften alene er en aktivitet, som skal sikre midler til at foretage de konkrete uddelinger. Erhvervsdriften er dog oftest en del af fondens formål.

Der gælder herudover visse grænser for, hvor ubestemt et formål kan angives. Angives for eksempel, at fonden skal udøve de formål, som bestyrelsen ønsker, er det for upræcist. Et formål skal være så præcist inden for en nærmere ramme, at bestyrelsen ikke efter eget frie skøn kan bestemme fondens formål.

1.3 Efterlevelse i en længere årrække

Ud over de betingelser, der er beskrevet ovenfor, er en fond endvidere karakteriseret ved, at fonden principielt er oprettet uden tidsbegrænsning og derfor i udgangspunktet skal leve evigt. Efter Erhvervsstyrelsens og Civilstyrelsens administrative praksis vil en levetid på fire til fem år ikke være tilstrækkeligt, hvorimod en periode på omkring ti år i praksis er accepteret.

Dette "levetidskrav" indebærer samtidig, at hvis kapitalen skal forbruges i løbet af en ganske kort årrække, vil dette formål ikke kunne varetages gennem oprettelsen af en selvstændig fond.

Konstaterer Erhvervsstyrelsen ved behandlingen af en sag om oprettelse af en ny erhvervsdrivende fond, at fonden alene er stiftet til en enkelt begivenhed, eller at den påtænkte levetid er mindre end ti år i praksis, er der efter styrelsens opfattelse ikke tale om en (erhvervsdrivende) fond.

1.4 Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse

For at der foreligger en fond, er det en betingelse, at rådighedsbeføjelsen over fondens midler tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse.

I en erhvervsdrivende fond er bestyrelsen det øverste ledelsesorgan. Bestyrelsen i en fond er således ikke – som tilfældet er i et selskab – underlagt kontrol af en eller flere ejere eller en forsamling af ejere (generalforsamling).

Til gengæld er fonden underlagt tilsyn af fondsmyndigheden, og for erhvervsdrivende fonde varetages dette tilsyn af Erhvervsstyrelsen.

Rådighedsbeføjelsen over en fond skal tilkomme en selvstændig ledelse, hvor der ved selvstændighed forstås, at der i bestyrelsen skal være ét eller flere af stifter uafhængige medlemmer.

Bestyrelsen skal i den sammenhæng være særlig opmærksom på lovens § 38, hvor der blandt andet står:

> *Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser.*

Erhvervsstyrelsen har uddybet dette i deres notat "opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde" af 7. april 2017, som mere detaljeret gennemgår følgende:

Hvis man sidder som medlem af en fondsbestyrelse, er det særligt vigtigt at være opmærksom på følgende:

1. *Fonden er selvejende, hvilket betyder, at ingen uden for fonden kan udøve nogen former for ejerbeføjelser.*
2. *Bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og skal alene varetage fondens formål og interesser.*
3. *Bestyrelseshvervet – og dermed også ansvaret – er personligt.*
4. *Alle bestyrelsesmedlemmer har lige rettigheder og pligter.*
5. *Bestyrelsen skal være selvstændig i forhold til fondens stifter, væsentlige gavegivere o.lign.*

Notatet er i sin helhed optrykt i bilag 14 *Notat fra Erhvervsstyrelsen om opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde.*

1.4.1 Ledelsens uafhængighed

Af loven og lovforarbejderne fremgår forskellige uafhængighedsbestemmelser:

- Bestyrelsens uafhængighed af stifter er omtalt i lovforarbejderne til § 1 og sætter et minimumsantal af personer, som skal være uafhængige af stifter.
- Stifteren og en bred kreds af stifterens familie må ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal (jf. lovens § 40).
- God fondsledelse – anbefaling 2.4 – har udgangspunkt i foranstående to punkter, men har herudover en række yderligere forhold, som skal inddrages i vurderingen af uafhængighed, som i god fondsledelse også går på uafhængighed af fonden og ikke kun i forhold til stifter – (se afsnittet om Anbefalingerne for god Fondsledelse, 11.2.2 *Bestyrelsens opgaver og ansvar*).

Som en del af det "at være en selvstændig ledelse" er uafhængighed en væsentlig forudsætning.

Uafhængighedsbestemmelserne i § 1 og i § 40 er fokuseret mod forholdet til stifter og fondens væsentligste bidragsydere mv., mens uafhængighedsbestemmelserne i Anbefalingerne om god Fondsledelse også favner andre uafhængighedsbestemmelser, som for eksempel antal år i direktionen eller i bestyrelsen, at man ikke har væsentlig forretningsrelation med fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden, og at bestyrelsesmedlemmet ikke er ledelsesmedlem i en organisation, der modtager donationer fra fonden.

Kravet om en selvstændig ledelse betyder således ikke, at der er et forbud mod, at der sidder stiftere eller væsentlige gavegivere i bestyrelsen. Ét eller flere medlemmer af bestyrelsen skal dog være uafhængig og uvildig i forhold til stifteren og dennes nærtstående samt eventuelle gavegivere og deres nærtstående. Denne uafhængighedsbestemmelse afviger i personkredsen fra den personkreds, der ikke kan ske uddelinger til, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 87.

Der kan således ikke ske uddeling til ledelsesmedlemmer, stifter og disses nærtstående. Bestemmelsen er mindre restriktiv end uafhængighedsbestemmelsen i anbefaling 2.4.1, jf. Anbefalingerne for god Fondsledelse, der blandt andet også omfatter antal år i fondsbestyrelsen og i fondens direktion. Anbefalingerne er gennemgået i afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse*.

Der skal være tale om et egentligt/reelt uafhængigt medlem, som vil kunne sikre bestyrelsens selvstændighed. Det nytter således eksempelvis ikke, at det uafhængige medlem ofte vil være inhabil og derfor ofte vil være afskåret fra at deltage i bestyrelsens behandling af konkrete sager.

Det er præciseret i lovforarbejderne, at der mindst skal være ét medlem, der er uafhængig af stifter, hvis bestyrelsen består af tre til fire vedtægtsudpegede medlemmer, mindst to medlemmer, der er uafhængige af stifter mv., når bestyrelsen består af fem til otte vedtægtsudpegede medlemmer osv. (se efterfølgende tabel).

Antal bestyrelses-medlemmer	**3-4**	**5-8**	**9-11**	**12-14**	**15-17**
Heraf uafhængige	1	2	3	4	5

Væsentlige gavegivere sidestilles som nævnt med stiftere for at undgå omgåelse af stifterbegrebet. Ledelsen af en fond skal derfor også være selvstændig i forhold til væsentlige gavegivere. Efter Erhvervsstyrelsens administrative praksis er der endvidere krav om, at ledelsen af en fond skal være selvstændig i forhold til fondens væsentlige legatmodtagere. Kravet om selvstændighed i forhold til væsentlige legatmodtagere skyldes, at fondens bestyrelsesmedlemmer i modsat fald vil være inhabile i forbindelse med uddelinger. Hvis fonden for eksempel skal støtte en bestemt institution eller organisation, må der ikke være fuldt sammenfald mellem fondsbestyrelsen og ledelsen af den pågældende institution, der skal støttes. I givet fald vil der kunne stilles spørgsmål ved, hvorvidt fondsbestyrelsen alene varetager fondens interesser.

Kravet om en selvstændig ledelse betyder blandt andet, at det i vedtægten for en fond ikke kan bestemmes, at ledelsen kun kan træffe alle beslutninger med stifters samtykke, eller at stifteren med veto kan spærre for ledelsens beslutninger.

Stifters ønsker med fonden må således komme til udtryk ved udarbejdelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Efter stiftelsen har stifter ikke særlige rettigheder i forhold til fonden ved for eksempel efterfølgende vedtægtsændringer, hvis det ikke klart fremgår af fondens (oprindelige) vedtægt.

Kravet om en selvstændig ledelse medfører endvidere, at de beslutninger, bestyrelsen træffer i en fond, skal kunne begrundes alene i fondens formål og langsigtede interesser.

Ovennævnte bestemmelser begrænses endvidere af reglerne i lov om erhvervsdrivende fonde § 40, hvorefter stifteren eller nærtstående til denne ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

1.4.2 Hvem anses som nærtstående i forhold til stifter?

Konkret er uafhængigheden i forhold til repræsentation i bestyrelsen reguleret i lov om erhvervsdrivende fonde §§ 40, stk. 1 og stk. 2.

§ 40 stk. 1. har følgende ordlyd:

§ 40. Stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægtseller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.

Kredsen af personer efter § 40, stk. 1, er illustreret af professor, cand. jur., Ph.d. Rasmus K. Feldthusen på følgende måde:

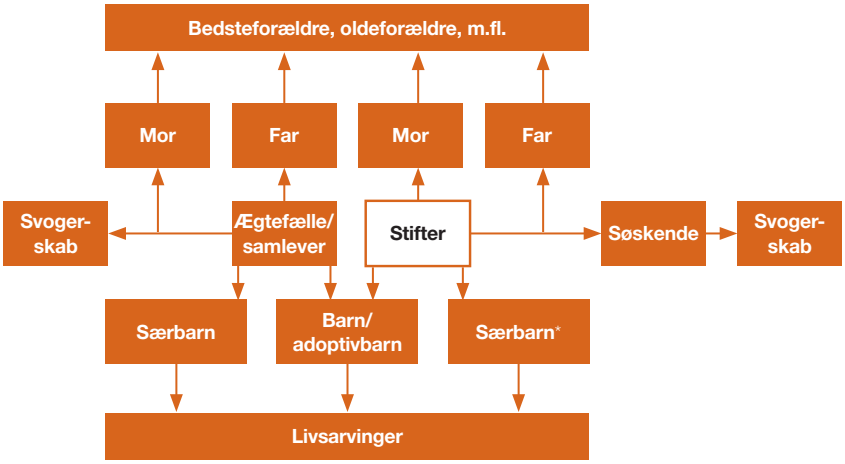

*) Ved særbarn under stifter forstås, at det er et barn af stifter – og er medtaget for at adskille personen fra de børn/adoptivbørn, som stifter har med ægtefælle/samlever.

§ 40, stk. 2 har følgende ordlyd:
Stk. 2. Stiftes en erhvervsdrivende fond af en virksomhed, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i virksomheden, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal. På samme måde kan flertallet af stiftervirksomhedens ledelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med personer, der har den i stk. 1 angivne tilknytning til de pågældende ledelsesmedlemmer.

Kredsen af personer efter § 40, stk. 2 er illustreret af professor, cand. jur., Ph.d. Rasmus K. Feldthusen på følgende måde:

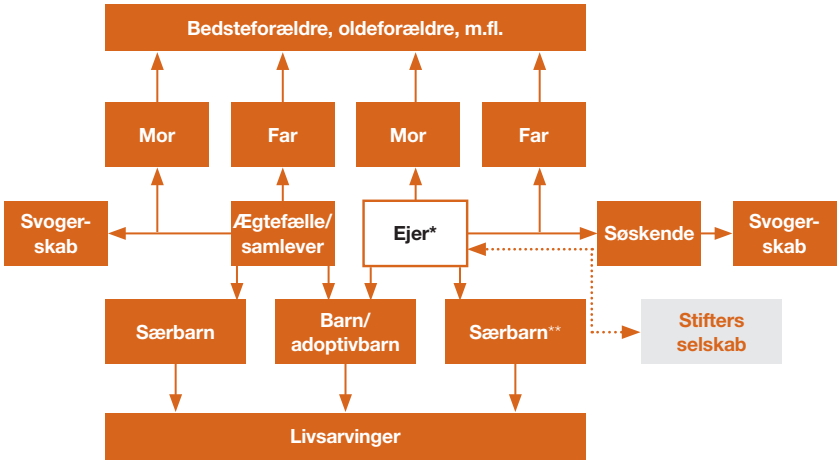

*) Vedkommende skal direkte eller indirekte eje mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i selskabet.

**) Ved særbarn under stifter forstås, at det er et barn af stifter – og er medtaget for at adskille personen fra de børn/adoptivbørn, som stifter har med ægtefælle/samlever.

Illustrationen forstås på den måde, at man ser på en ejer af det selskab, som stifter fonden. Denne persons familiemedlemmer – som de fremgår af figuren – må ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre fondsbestyrelsens flertal (hverken med eller uden medregning af ejeren af selskabet, der stifter selskabet).

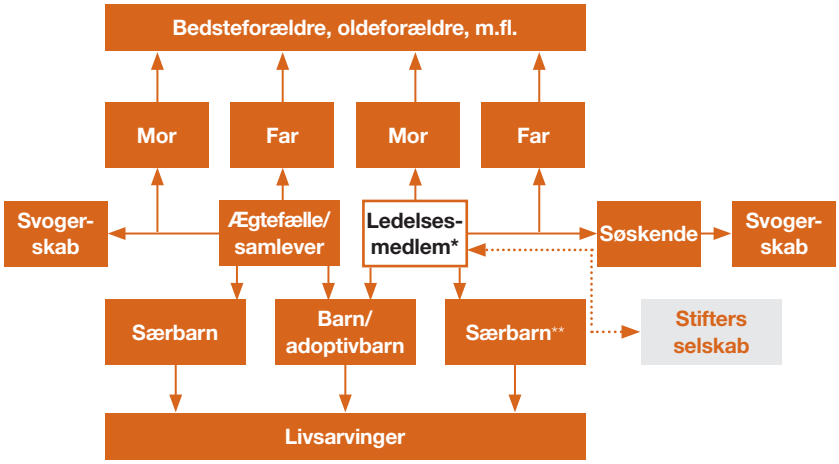

*) Vedkommende skal være ledelsesmedlem i virksomheden, der stifter den erhvervsdrivende fond.

**) Ved særbarn under stifter forstås, at det er et barn af stifter – og er medtaget for at adskille personen fra de børn/adoptivbørn, som stifter har med ægtefælle/samlever.

Illustrationen forstås på den måde, at man ser på ledelsesmedlemmer i det selskab, som stifter fonden. Disse ledelsesmedlemmer og deres familiemedlemmer – som de fremgår af figuren – må som gruppe ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre fondsbestyrelsens flertal.

Vurderingen af uafhængighed skal således ske både af ejeren og ledelsen i virksomheden, som stifter fonden. Det er vigtigt at bemærke omfanget, da det også omfatter ledelsesmedlemmets familiemedlemmer.

1.5 Udøvelse af erhvervsdrift

Der henvises til afsnit 2 *Hvornår er en fond erhvervsdrivende?*

1.6 Ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue

En fond er selvejende. Det betyder, at ejendomsretten til fondens aktiver alene tilkommer fonden. Ingen andre – hverken fysiske eller juridiske personer – kan have ejendomsret til fondens aktiver.

Det medfører, at formuen ikke kan falde i arv, og at der ikke gyldigt kan ske uddeling til en ”ejerkreds” hverken i fondens levetid eller i forbindelse med opløsning af fonden.

Både i fondens levetid og ved opløsning er bestyrelsen bundet til alene at tjene fondens interesser og uddele fondens overskud i overensstemmelse med, hvad der er angivet om fondens uddelingsformål i vedtægten.

Modtagere af uddelinger i henhold til fondens vedtægt har ikke retskrav på uddelinger. Det er således bestyrelsen, der selvstændigt tager stilling til, om fondens økonomiske stilling bevirker, at der kan/skal ske uddelinger og til hvem i henhold til fondens formål. Hvis der historisk har været ubalance i uddelingsforholdet mellem uddelingerne til de forskellige formål, må dette løses fremadrettet og ved – under hensyn til forsvarlighed – at uddele mere til de(t) formål, som tidligere var underrepræsenteret.

1.7 Anvendelse af betegnelsen ”fond”

Erhvervsdrivende fonde skal benytte ordet ”fond” i deres navn. Denne bestemmelse gælder dog ikke for fonde stiftet før den 1. januar 1985.

Betegnelsen ”erhvervsdrivende fond”, ”erhvervsfond” eller ”ERF” må kun benyttes af en fond, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system. Reglerne er hermed bragt i overensstemmelse med selskabsloven, hvorefter A/S’er og ApS’er er eneberettigede og forpligtede til i deres navn at anvende henholdsvis ”aktieselskab” eller ”anpartsselskab” eller forkortelserne ”A/S” og ”ApS”.

Der skal gives oplysning om fondens navn, hjemsted og CVR-nummer på fondens breve og andre forretningspapirer, herunder elektroniske meddelelser samt på fondens eventuelle hjemmeside.

Ved anvendelse af binavne er der ikke krav om, at hovednavnet skal angives i parentes.

1.8 Fondsmyndighed

Erhvervsstyrelsen blev med virkning fra den 1. december 2014 fondsmyndighed for alle erhvervsdrivende fonde. Erhvervsdrivende fonde, der tidligere havde Civilstyrelsen som fondsmyndighed, blev overført til Erhvervsstyrelsen. Lovændringen begrundes særligt med, at lov om erhvervsdrivende fonde i vidt omfang bygger på selskabsloven, og at det forekommer mest hensigtsmæssigt at nøjes med én fondsmyndighed for alle erhvervsdrivende fonde. Enkelte erhvervsdrivende fonde er ikke registreret som erhvervsdrivende fonde og er derfor ikke automatisk overflyttet til Erhvervsstyrelsen. Det er den enkelte fondsbestyrelses ansvar løbende at vurdere, om fonden er registreret korrekt hos myndighederne. Se yderligere i afsnit 2.1 *Erhvervsdrift* og afsnit 2.2 *Begrænset erhvervsdrift.*

Ansøgning om tilladelse til ændring af vedtægtsbestemmelser om formål, uddelinger eller fondens opløsning, som forelægges Erhvervsstyrelsen, vil dog medføre, at Erhvervsstyrelsen inddrager Civilstyrelsen i denne beslutning.

I henhold til lov om erhvervsdrivende fonde er fondsmyndigheden for en erhvervsdrivende fond tillagt følgende kompetencer:

	Lov om erhvervs-drivende fonde	Beskrivelse af kompetencer
1	§ 3, stk. 2	Undtagelse fra lov om erhvervsdrivende fonde hvis undergivet offentligt tilsyn
2	§ 4	I tvivlstilfælde afgørelse af om en fond er omfattet af loven
3	§ 12, stk. 4	Meddele forlængelse af frister
4	§ 17, stk. 1 og 2	Forlange dokumentation for lovlig registrering
5	§ 17, stk. 3	Påbud til ledelse og revisor om overholdelse af lov og vedtægt
6	§ 25	Granskning
7	§ 40, stk. 2	Samtykke til at bestyrelsens flertal udgøres af ikke-uafhængige personer
8	§ 45	Afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør
9	§ 46	Påbud om at bestyrelsen afskediger en direktør
10	§ 47, stk. 2	Foretage udpegning af et bestyrelsesmedlem
11	§ 49, stk. 2	Nedsætte et bestyrelsesvederlag, der skønnes for højt
12	§ 55	Forlange indkaldelse til bestyrelsesmøde
13	§ 60, stk. 2	Påbyde bestyrelsen at redegøre for stillingtagen til regler for god fondsledelse

	Lov om erhvervs-drivende fonde	Beskrivelse af kompetencer
14	§ 61	Samtykke til ekstraordinære dispositioner
15	§ 62	Godkende erhvervelse af aktiver fra stifter mv.
16	§ 69, stk. 2 og § 70	Udpegning af revisor
17	§ 72, stk. 2	Afsættelse af revisor
18	§ 75	Påbyde revisor at give oplysninger om fondens forhold
19	§ 79	Henstille til bestyrelsen at forøge eller nedsætte uddelingerne
20	§ 81, stk. 1	Samtykke til kapitalnedsættelse
21	§ 82	Påbyde bestyrelsen at foretage en kapitalnedsættelse
22	§ 86, stk. 4	Afgørelse af om sikkerhedsstillelse for kreditorer er betryggende
23	§§ 89 og 90	Tilladelse til vedtægtsændring
24	§ 91, stk. 6 og 7	Tilladelse til fusion af fonde i likvidation eller tvangsopløsning
25	§ 93, stk. 1	Dispensation for mellembalance ved fusion
26	§§ 96 og 104	Tilladelse til fusion
27	§ 109, stk. 4	Ændring af likvidator og visse registreringer
28	§ 113	Godkendelse af likvidators honorar
29	114, stk. 1	Godkendelse af uddeling af likvidationsprovenu
30	§ 115	Anmodning til skifteretten om opløsning af fonden
31	§ 117, stk. 2	Godkendelse af genoptagelse eller fusion efter tvangsopløsning
32	§§ 119, stk. 3 og 120, stk. 1	Tilladelse til genoptagelse i forbindelse med likvidation eller tvangsopløsning
33	§ 127	Beslutning om anlæggelse af søgsmål mod ledelse, revisor mv.
34	§ 131, stk. 2	Pålæggelse af bøder

Fondsmyndighedens kompetencer suppleres af bestemmelserne i årsregnskabslovens § 159 om stikprøvevis undersøgelse af årsregnskaber.

2. Hvornår er en fond erhvervsdrivende?

I fondslovgivningen skelnes mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde. Det er således ikke en del af sondringen mellem disse to typer fonde, om uddelingerne er af almennyttig/velgørende karakter, eller om der for eksempel sker uddelinger til stifterens familie (familiefonde).

En almennyttig/almenvelgørende uddelende fond og/eller familiefond kan således være enten erhvervsdrivende eller ikke-erhvervsdrivende. Den konkrete klassifikation afhænger af fondens faktiske aktivitetsudøvelse, som blandt andet afspejles i fondens årsrapport.

Vurderer Erhvervsstyrelsen, at en erhvervsdrivende fond på stiftelsestidspunktet eller senere har begrænset erhvervsdrift, jf. nedenfor, vil den ikke være omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, men af lov om fonde og visse foreninger som en ikke-erhvervsdrivende fond. Det er bestyrelsens ansvar at sikre, at fonden er registreret hos den korrekte myndighed. Det skal imidlertid understreges, at vurderingen af erhvervsdrift er meget konkret, og selv hvis man forventer erhvervsdrift af et vist omfang inden for de kommende år, vil en sådan fond normalt kunne registreres som erhvervsdrivende.

2.1 Erhvervsdrift

Det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde § 2, stk. 1, at en fond er erhvervsdrivende, hvis den:

1. overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag, eller
2. udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom, eller
3. har den i selskabslovens § 7 anførte forbindelse med et aktieeller anpartsselskab eller med en anden virksomhed – dvs. den bestemmende indflydelse.

Disse forhold er beskrevet nærmere i følgende skema:

En fond er erhvervsdrivende, hvis én af følgende betingelser er opfyldt:		Kommentarer
1	Fonden overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag	Udtrykket ”varer eller immaterielle rettigheder eller erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke der normalt modtages en modydelse som vederlag”, skal efter Erhvervsstyrelsens opfattelse forstås bredt. Det betyder, at vurderingen skal gå på, at aktiviteten er egnet erhvervsdrift. Det omfatter blandt andet omsætning af løsøre, værdipapirer, it-udstyr, herunder it-programmer, rettigheder til patenter, varemærker, mønstre mv., håndværksvirksomhed, industri, liberale erhverv og finansierings- og servicevirksomhed mv. Også aktivitet med for eksempel udvikling af undervisningsmaterialer og undervisningsforløb vil i praksis kunne anses som erhvervsdrivende.
2	Fonden udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom	Fonde, der ejer og udlejer fast ejendom, er som udgangspunkt erhvervsdrivende. Er formålet helt eller delvist at uddele en ret til fri bolig uden eller mod en meget lav betaling, kan fonden dog ikke karakteriseres som erhvervsdrivende. Fra Erhvervsstyrelsens praksis kan nævnes, at der ikke skal særligt meget til, før styrelsen anser en ejendomsfond for erhvervsdrivende i medfør af denne bestemmelse. Baggrunden er, at der i dag i praksis ofte betales så stor en husleje eller andel af vedligeholdelsesomkostningerne, at elementet af fribolig er bortfaldet eller kraftigt formindsket, for eksempel hvis det kun er enkelte lejligheder i ejendommen, der har en lavere husleje, mens de øvrige har en normal husleje for at dække fondens driftsudgifter. I sådanne tilfælde anses fonden efter styrelsens praksis for at være erhvervsdrivende.

En fond er erhvervsdrivende, hvis én af følgende betingelser er opfyldt:		Kommentarer
3	Fonden har den i selskabslovens § 7 anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed	Bestemmelsen i § 2, stk. 1, nr. 3, henviser til selskabslovens definition på begrebet "bestemmende indflydelse", som er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger (se mere nedenfor).

I relation til punkt 3 ovenfor skal det nævnes, at koncerndefinitionen er identisk med selskabsloven og årsregnskabsloven. Skattereglerne har imidlertid flere forskellige koncerndefinitioner. Det afgørende kriterium er, om virksomheden (her fonden) har bestemmende indflydelse over en anden virksomhed, således som dette er reguleret i selskabslovens § 7.

Bestemmende indflydelse er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Det er tilfældet,

- når moderselskabet direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af stemmerne i en virksomhed, medmindre det klart kan påvises, at ejerforholdet ikke udgør bestemmende indflydelse,
- når moderselskabet ikke ejer mere end halvdelen af stemmerne i en virksomhed, er der bestemmende indflydelse, hvis moderselskabet har:
  - råderet over mere end halvdelen af stemmerne i kraft af aftale med andre investorer,
  - beføjelse til at styre de finansielle og driftsmæssige forhold i en virksomhed i henhold til vedtægt eller aftale,
  - beføjelse til at indsætte eller afsætte flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i det øverste ledelsesorgan (sædvanligvis bestyrelsen), og dette organ har den bestemmende indflydelse på virksomheden, eller
  - råderet over det faktiske flertal af stemmerne på generalforsamlingen eller i tilsvarende organ og derved besidder den faktiske bestemmende indflydelse over virksomheden.

Potentielle stemmerettigheder, herunder tegningsretter og købsoptioner på kapitalandele i dattervirksomheden, som aktuelt kan udnyttes eller konverteres, skal tages i betragtning ved vurderingen af, om der er bestemmende indflydelse.

Ved opgørelsen af stemmerettighederne i en dattervirksomhed ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til kapitalandele, der besiddes af dattervirksomheden selv eller af dens dattervirksomhed.

I praksis er det oftest spørgsmålet om, hvornår en fond har en faktisk bestemmende indflydelse over en anden virksomhed, der giver anledning til spørgsmål.

Erhvervsstyrelsen har gennem en lang årrække anvendt følgende formodningsregler, når det skal afgøres, om en fond har en faktisk bestemmende indflydelse over en anden virksomhed:

a) Den øvrige aktionærkreds består af højst to aktionærer, og disse aktionærer besidder tilsammen en indflydelse, som er mindre end fondens.
b) Den øvrige aktionærkreds omfatter mere end to aktionærer, men de to næststørste af de andre aktionærer end fonden har tilsammen en indflydelse, der er mindre end fondens ejerandel.

Formodningsreglerne er sammenfaldende med den praksis, som Erhvervsstyrelsen har anlagt i forhold til kapitalselskaber i henhold til selskabsloven.

Det er således muligt at have bestemmende indflydelse uden at have flertallet af ejerandelene i den underliggende virksomhed.

En fond kan således konkret være erhvervsdrivende med for eksempel 30 % af stemmerne i et A/S, hvis de øvrige aktier er fordelt med små aktieposter på mange aktionærer. Det er ikke muligt generelt at angive faste procentsatser for, hvornår en kapitalandel i et selskab kan siges at udøve bestemmende indflydelse (se i øvrigt afgørelsen omtalt i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.9.5 *Faktisk kontrol uden at fonden besidder flertallet af stemmerne*).

En aktionærstruktur med relativt få – men store aktionærer – kan føre til, at der kræves en relativ høj ejerandel, før der er mulighed for at udøve bestemmende indflydelse. Der er alene tale om en formodningsregel. Der er således tale om en konkret vurdering af de faktiske forhold.

En fond har bestemmende indflydelse, hvis den efter en konkret vurdering udøver faktisk kontrol med den tilknyttede virksomhed. Det gælder, uanset om der måtte være stemmeretsbegrænsninger eller lignende i fondens vedtægt.

Erhvervsstyrelsen er af den opfattelse, at der blandt de fonde, der i dag ikke er registreret som erhvervsdrivende fonde, formentlig er en andel, der i praksis har bestemmende indflydelse i en anden virksomhed, og som derfor burde være registreret som erhvervsdrivende fonde. Civilstyrelsen anmoder ind imellem Erhvervsstyrelsen om en udtalelse vedrørende konkrete fondes status. Der eksisterer ingen samlet oversigt eller registrering af de ikke-erhvervsdrivende fonde.

Det er fondens bestyrelse, der er ansvarlig for at vurdere, om en fond er erhvervsdrivende og dermed omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Bestyrelsen skal foretage denne vurdering ved fondens stiftelse og løbende efter stiftelsen.

Bestyrelsens forpligtelse til også løbende at vurdere spørgsmålet gør sig særligt gældende, hvis fondens aktivitet ændrer sig (betydeligt). Bestyrelsens afgørelse kan efterprøves af Erhvervsstyrelsen, der ligeledes i tvivlstilfælde har kompetencen til at afgøre, om en fond er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 4.

Det vil i sagens natur være sjældent, at en fond skifter status fra at være erhvervsdrivende til at blive ikke-erhvervsdrivende, men hvis situationen opstår, kan der hentes yderligere inspiration i Erhvervsstyrelsens vejledning "Overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde".

2.2 Begrænset erhvervsdrift

Efter lov om erhvervsdrivende fonde er en fond ikke-erhvervsdrivende, hvis erhvervsvirksomheden er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue. Bestemmelsen sigter på tilfælde, hvor fondens kapitalgrundlag i al væsentlighed består af obligationer, pantebreve eller eventuelle kapitalandele i form af aktier, anparter eller lignende uden dertil knyttet bestemmende indflydelse. Der tænkes endvidere på tilfælde, hvor fonden driver eller har den krævede indflydelse over en erhvervsvirksomhed, der i forhold til fondens samlede aktivmasse udgør en ubetydelig andel (det relative forhold).

Ved afgørelse af om erhvervsvirksomheden kun udgør en uvæsentlig del af fondens samlede formue, lægger Erhvervsstyrelsen i praksis vægt på den erhvervsmæssige del af fondens bruttoindtægter og de erhvervsrelevante aktiver, når fonden selv driver erhverv. Disse størrelser fra årsregnskabet skal udgøre en uvæsentlig andel af fondens samlede bruttoindtægter og balancesum, hvis fonden skal anses for ikke-erhvervsdrivende.

På tilsvarende måde lægges for holdingfonde vægt på erhvervsindtægterne og aktiverne i den af fonden beherskede virksomhed. Det indebærer, at det er virksomhedens bruttoindtægt og balancesum, der skal vurderes i forhold til fondens øvrige samlede indtægter og balancesum. Samtidig udøves et konkret skøn over virksomhedens stabilitet og soliditet.

Erhvervsstyrelsens hidtidige administrative praksis og formodningsregler er kodificeret i bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift, bekendtgørelse nr. 1448 af 15. december 2014, som gengivet i bilag 7 *Bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift*, som Erhvervsstyrelsen har udstedt jf. bemyndigelsen i lov om erhvervsdrivende fonde § 2, stk. 3. og heri er fastsat følgende:

§ 1. En erhvervsdrivende fonds erhvervsdrift anses for begrænset eller omfatter kun en uvæsentlig del af fondens formue, hvis fonden opfylder et af nedenstående kriterier:

1) Fondens erhvervsmæssige bruttoindtægter udgør mindre end 250.000 kr.,
2) fondens erhvervsmæssige bruttoindtægter udgør mindre end 10 % af fondens samlede årlige indtægter, eller
3) fondens erhvervsmæssige aktiver udgør mindre end 10 % af fondens samlede aktiver.

§ 2. Hvis en erhvervsdrivende fonds i tre på hinanden følgende regnskabsår ikke har opfyldt kriterierne i § 1, anses fonden ikke længere for at være en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovens § 125.

Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2015.

Det betyder, at udgør de erhvervsmæssige aktiviteter i tre på hinanden følgende år en mindre andel på blot én af de tre nævnte størrelses andele, er fonden ikke længere erhvervsdrivende og vil da alt andet lige blive omfattet af lov om fonde og visse foreninger i stedet for lov om erhvervsdrivende fonde og dermed overgå til Civilstyrelsens tilsynskontrol.

I erhvervsfondsudvalgets rapport er givet et eksempel, hvoraf det fremgår, at vurderingen ikke alene afgøres ud fra fondens egen aktivitet, men også ud fra den aktivitet, som udøves i datterviksomheder:

Eksempel

"En fond anså sig omfattet af § 1, stk. 1, nr. 3, efter den relative regel, idet fondens aktiebeholdning i selskabet, ca. 900.000 DKK, efter fondens opfattelse var uvæsentlig i forhold til fondens samlede aktiver på ca. 7 mio. DKK. Fondens samlede bruttoindtægt var på ca. 1 mio. DKK. Aktieselskabsregistret (nu Erhvervsstyrelsen) og Industriministeriet fandt imidlertid ikke, at der var mulighed for undtagelse i henhold til nr. 3, da det 90 %-ejede selskab havde en nettoomsætning på ca. 1,7 mio. DKK og en balancesum på 3 mio. DKK.

Ser man således på den faktiske erhvervsudøvelse, danner der sig et ganske andet billede af fondens erhvervsudøvelse, end hvad en isoleret betragtning af fondens eget regnskab udviser. ... Aktiepostens størrelse er ikke den relevante sammenligningsfaktor, når fonden har en bestemmende indflydelse på selskabet via denne aktiepost".

Det er imidlertid PwC's forståelse af den faktiske anvendelse af bestemmelsen, at Erhvervsstyrelsens praksis er mere nuanceret, end hvad bekendtgørelsen lægger op til. Reglerne praktiseres lidt anderledes:

- Treårsperioden praktiseres for fonde, hvor aktiviteten svinger op og ned – og nogle enkelte år skal ikke føre til, at fonden går ind og ud af erhvervsdrift. Er der derimod tale om, at fonden afvikler sin aktivitet, kan den godt komme ud af loven allerede med det samme – og tilsvarende gælder, hvis den varigt anses for at have betydelig erhvervsmæssig drift, kan den med det samme omfattes af loven. I sådanne tilfælde venter man ikke tre år.
- Afgørelsen træffes ud fra en samlet vurdering og det skal være sikkert, at fonden over en længere årrække vil være erhvervsdrivende, og systemet er derfor følgende:
  1. Udgør erhvervsindtægterne varigt under 250.000 DKK, er fonden ikke erhvervsdrivende.
  2. Udgør erhvervsindtægterne varigt over 250.000 DKK, men varigt under 10 % af de samlede indtægter, er fonden ikke-erhvervsdrivende.
  3. Udgør fondens erhvervsmæssige aktiver over 10 % af fondens samlede aktiver, er fonden altid erhvervsdrivende (dette kriterium anvendes ved holdingfonde).

Det betyder, at fondens ledelse skal kunne påvise, at fonden også over en længere årrække vil være erhvervsdrivende henholdsvis ikke-erhvervsdrivende.

Er en fonds erhvervsaktivitet varigt af begrænset omfang, betyder det, at fonden anses for at være en ikke-erhvervsdrivende fond, og fonden har da ikke ret til være omfattet af lov om fonde og visse foreninger. Indtræder denne situation efter fondens registrering som erhvervsdrivende fond, skal fonden omregistreres til en ikke-erhvervsdrivende fond efter lov om erhvervsdrivende fonde kapitel 13.

I praksis synes Erhvervsstyrelsen at være åben overfor, at en fond registreres som erhvervsdrivende, selvom der går nogle år, inden erhvervsdriften er oppe på det forventede niveau.

2.3 Ikke-omfattede fonde og undtagne fonde

Lov om erhvervsdrivende fonde § 3, stk. 1 og 2, indeholder bestemmelser om, at visse erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Baggrunden for bestemmelserne er, at der ikke skal være fonde, som er underlagt et dobbelt tilsyn, dvs. både fondsmyndighedens tilsyn samt en anden offentlig myndigheds tilsyn.

Nogle fonde har i nogle situationer været undergivet tilsyn fra en kommune eller en anden statslig styrelse. Udgangspunkt er nu, at de erhvervsdrivende fonde skal være underlagt tilsyn af Erhvervsstyrelsen, men efter lov om erhvervsdrivende fonde § 3, stk. 1, er følgende fonde ikke omfattet af loven:

1. Danmarks Nationalbank.
2. Fonde, der er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne.
3. Fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til sociallovgivningen eller anden lovgivning, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver af væsentlig omfang.
4. Fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning (eksempelvis museer, teatre og almene boligorganisationer).

Baggrunden for, at fonde omfattet af nr. 1-4 ikke er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, er, at de er af offentligretlig karakter i modsætning til de almindelige erhvervsdrivende fonde, som er stiftet på et privatretligt grundlag. Offentligretlige fonde stiftes i dag ofte ved lov eller ved aktstykker med hjemmel i en særlov eller ved bekendtgørelse. De pågældende fonde vil dermed have en særlig karakter og er ikke omfattet af fondslovene, da disse fonde er underlagt et offentligt tilsyn og økonomisk kontrol fra en særmyndighed.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 3, stk. 2, er der – ud over de objektivt undtagne fonde som nævnt ovenfor – en yderligere undtagelse fra lov om erhvervsdrivende fonde. Undtagelsen gælder fonde, som på anden måde er undergivet offentligt tilsyn og økonomisk kontrol end efter lov om erhvervsdrivende fonde. Denne undtagelsesbestemmelse forudsætter en dispensation fra Erhvervsstyrelsen. En gennemgang af Erhvervsstyrelsens administrative praksis viser, at styrelsen lægger vægt på følgende kriterier for at undtage en fond efter § 3, stk. 2:

- Hvorvidt et eller flere bestyrelsesmedlemmer skal udpeges eller godkendes af den offentlige myndighed.
- Hvorvidt årsregnskab og/eller budgetter bliver indsendt/godkendt af den offentlige myndighed.
- Hvorvidt vedtægtsændringer og opløsning skal godkendes af den offentlige myndighed.
- Hvorvidt vigtige beslutninger på forhånd skal godkendes af den offentlige myndighed (afhængig af vedtægt, for eksempel køb, salg og pantsætning af fast ejendom og lignende).
- Hvorvidt fondens årsregnskaber revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor (dvs. godkendte revisorer), og hvorledes denne revisor udpeges/godkendes.

Der skal være tale om et reelt offentligt tilsyn, hvis en fond skal undtages af Erhvervsstyrelsen i medfør af bestemmelsen i lov om erhvervsdrivende fonde § 3, stk. 2.

Eksisterende fonde, som ved den nye lov om erhvervsdrivende fondes ikrafttræden er undtaget fra den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde, vil også være undtaget fra den nye lov om erhvervsdrivende fonde. Der skal ikke ske fornyet prøvelse af den enkelte fond, medmindre fondens forhold måtte have ændret sig.

En fond kan ikke undtages fra lov om erhvervsdrivende fonde, hvis stifteren af fonden er tilsynsmyndighed, idet dette ville stride mod definitionen på en erhvervsdrivende fond (rådighedsadskillelsen er ikke reel). Stifter vil således ikke kunne påtage sig tilsynsfunktionen, da der derved ikke vil være tilstrækkelig adskillelse mellem fond og stifter. Erhvervsstyrelsen bliver derfor tilsynsmyndighed.

3. Stiftelse af erhvervsdrivende fonde

Stiftelse af en erhvervsdrivende fond sker efter en række fastsatte regler i lov om erhvervsdrivende fonde. Ét af formålene vedrørende selve stiftelsen er at sikre, at stiftelsen er reel, dvs. at kapitalen i den stiftede fond er effektivt udskilt fra stifteren, hvorved stifteren effektivt er afskåret fra råderetten over det tilførte. Herudover er der – i modsætning til ved stiftelse af selskaber – ikke fundet behov for yderligere detailregulering, eftersom en fond ikke har nogen selskabsdeltagere, og derfor er der ikke behov for særlig regulering af forholdet vedrørende disse.

I det følgende beskrives en række forhold vedrørende stiftelsen:

- Stiftelsesprocessen
- Vedtægtens indhold
- Grundkapitalen, herunder dens størrelse og indbetaling
- Efterfølgende ændringer i grundkapitalen
- Fondes efterfølgende erhvervelser fra nærtstående til fonden.

3.1 Stiftelsesprocessen

3.1.1 Generelt

Stiftelsesprocessen er ikke reguleret indgående i lov om erhvervsdrivende fonde. Det skyldes, at der i en fond ikke er personer, der skal tegne kapitalandele i den nyoprettede fond. Der er ikke som i selskabsloven behov for en række beskyttelsesregler i forbindelse med indskud af kapital.

Der er derfor ikke noget krav om et stiftelsesdokument. Visse af de oplysninger, der kræves i stiftelsesdokumentet i henhold til selskabsloven, skal dog i en erhvervsdrivende fond fremgå af fondens vedtægter, herunder oplysning om stifteren af fonden.

Denne forskel mellem et selskab og en fond skal ses i sammenhæng med, at når et selskab er stiftet, er oplysningerne i stiftelsesdokumentet – herunder om stifteren – mest af historisk karakter. Disse oplysninger har imidlertid stor og vedvarende betydning for en erhvervsdrivende fond – også efter stiftelsen – som følge af stifterens særlige retsstilling, for eksempel at fondens formue skal være uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue.

I forhold til stiftelsesoplysningerne er der således i vedtægterne krav om oplysning om stifter, om grundkapitalen er tilvejebragt ved indskud af kontanter eller andre værdier, hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter samt angivelse af eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre. Se nedenfor i afsnit 3.2 *Vedtægtens indhold* om de detaljerede krav til indholdet af vedtægterne.

Når en ny erhvervsdrivende fond anmeldes til Erhvervsstyrelsen, er der som følge heraf i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde og Erhvervsstyrelsens praksis alene krav om indsendelse af følgende dokumenter:

- anmeldelsesblanket (elektronisk via *www.virk.dk*)
- retligt grundlag for fondens oprettelse, for eksempel testamente eller gavebrev
- en vedtægt for fonden og
- dokumentation for grundkapitalens indbetaling.

Bestyrelse eller anmelder skal desuden indsende et overslag over fondens forventede indtægter de første tre til fem år, så det kan efterprøves, hvorvidt fonden er erhvervsdrivende, eller om fondens erhvervsmæssige aktivitet er af begrænset omfang, og fonden dermed er undtaget efter lov om erhvervsdrivende fonde § 2, stk. 2.

Enhver fysisk og juridisk person kan være stifter af en erhvervsdrivende fond, hvis den pågældende har retsevne og overholder eventuelle særregler, som måtte gælde for den pågældende. Det svarer til, hvad der gælder ved stiftelse af A/S'er og ApS'er. For fysiske personer er det et krav, at stifteren er myndig, og den pågældende må ikke være under værgemål eller konkurs.

3.1.2 Fondens formål

Det er sædvanligt, at erhvervsdrivende fonde har et formål i vedtægterne, der er erhvervsmæssigt. Det er således også Erhvervsstyrelsens opfattelse, at det er fondens aktivitetsmæssige (erhvervsmæssige) formål, der skal angives i vedtægten efter lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, 2. pkt., nr. 3. Som nævnt i afsnit 1.2 *Fonden skal have ét eller flere bestemte formål* er det dog ikke afgørende, at det erhvervsmæssige formål fremgår udtrykkeligt af vedtægterne. Det er således fondens reelle aktivitet, som vil afgøre, om den er erhvervsdrivende.

Det uddelingsmæssige formål skal efter Erhvervsstyrelsens opfattelse angives under vedtægtspunktet "anvendelse af overskud og reserver", jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, 2. pkt., nr. 10. På den måde tales der ofte om, at erhvervsdrivende fonde har et "dobbeltformål": Et erhvervsmæssigt formål, som skal sikre indtægter, og et uddelingsformål, som skal anvende midlerne.

Uddelinger er et "forbrug" af de midler, som erhvervsdriften og afkast af fondens ikke-erhvervsmæssige aktiver har skaffet til fonden.

En moderfonds formål skal tillige kunne dække den virksomhed, som fonden udøver gennem datterselskaber mv. Der kan således ikke stiftes datterselskaber til en moderfond, hvis formål ligger ud over fondens formål, da en erhvervsdrivende fonds formål sætter grænsen for, hvad fonden og eventuelle datterselskaber kan foretage sig.

Uanset Erhvervsstyrelsens opfattelse er der i praksis store forskelle på de vedtægtsmæssige formål i erhvervsdrivende fonde, herunder om det primære formål er uddelinger eller erhvervsdrift.

I henhold til Erhvervsstyrelsens administrative praksis skal fondens uddelingsmæssige formål – som nævnt ovenfor – angives i vedtægten under det punkt, som vedrører anvendelse af overskud og reserver, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, 2. pkt., nr. 10. Det uddelingsmæssige formål anses således ikke som fondens formål – men snarere som en angivelse af, hvorledes de ved formålet indtjente midler skal forbruges. I forhold til alle nye erhvervsdrivende fonde stiller Erhvervsstyrelsen krav om, at det i vedtægten angives:

- hvad fondens løbende overskud skal anvendes til i fondens levetid, og
- hvad fondens midler skal anvendes til ved en eventuel opløsning af fonden.

Bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond kan fastsætte generelle retningslinjer for overskudsanvendelsen, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 3. Sådanne retningslinjer skal indsendes til Erhvervsstyrelsen, da de kan bidrage til fortolkningen af vedtægten. Det er Erhvervsstyrelsens erfaring, at det er meget få fonde, der udarbejder sådanne retningslinjer. I praksis anser bestyrelserne sandsynligvis vedtægternes bestemmelser som tilstrækkelige, men med "god fondsledelse" (hvis anbefalingerne her tilvælges) er der behov for at nedskrive en mere detaljeret politik for fondens uddelinger. Det vil især være tilfældet, hvis flere ansøgere reelt opfylder betingelserne for at modtage uddelinger inden for samme delformål, og bestyrelsen derfor skal vælge mellem ansøgerne. Det bemærkes, at retningslinjerne skal indsendes til fondsmyndigheden – mens uddelingspolitikken skal omtales i fondens årsrapport.

I § 27, stk. 3, anvendes begrebet ”retningslinjer” – i årsregnskabslovens § 77 b anvendes begrebet ”uddelingspolitik for uddelinger”. Ofte vil der være væsentlig lighed i de to begreber, men der kan være forskel. Begrebet ”retningslinjer” må imidlertid antages at være en præcisering af, hvordan uddelingerne mere konkret skal foretages. Eventuelt kan det være bestyrelsens ”nyfortolkning” af den oprindelige vedtægt, for eksempel hvis et uddelingsformål er udtømt, og bestyrelsen derfor vælger – uden at foretage en egentlig ændring af vedtægten – at fordele eller fortolke, hvordan uddelingerne skal foretages mellem flere formål. Uddelingspolitikken kan derimod berøre den praktiske håndtering af ansøgere og uddelinger – for eksempel kan bestyrelsen i uddelingspolitikken bestemme, at bestyrelsen kun behandler ansøgninger, som modtages inden for en bestemt tidsfrist, eller at ansøgninger skal modtages i en bestemt form, eller at bestyrelsen måske selv finder de projekter, de ønsker at støtte.

3.1.3 Fondens grundkapital

Vedtægten for en erhvervsdrivende fond skal indeholde oplysning om grundkapitalens størrelse, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, 2. pkt., nr. 4. Grundkapitalen svarer terminologisk til selskabskapitalen i et A/S eller ApS og skal være mindst 300.000 DKK.

Det skal endvidere fremgå af vedtægten, om kapitalen er indbetalt i kontanter eller andre værdier end kontanter.

Se også afsnit 3.3 *Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond* nedenfor.

3.1.4 Regnskabsmæssig virkning

Fondens løbende regnskabsår og det første regnskabsår skal angives i vedtægten.

Begyndelsestidspunktet for første regnskabsår er som udgangspunkt datoen for underskrivelse af vedtægten. Hvis en fond stiftes ved indskud af en bestående virksomhed eller en bestemmende ejerandel, er det dog muligt at tillægge stiftelsen af fonden regnskabsmæssig virkning tilbage i tid til første dag i indeværende regnskabsår i den virksomhed, der indskydes eller som ejerandelen vedrører. Regnskabsåret kan maksimalt være 18 måneder, men ved indskud af en bestående virksomhed skal det være første dag i indeværende regnskabsår.

Eksempel

Hvis datoen for beslutning om stiftelse af fonden er den 1. maj 20x1, og fonden overtager en virksomhed, får stiftelsen og overtagelsen retsvirkning fra stiftelsesdatoen den 1. maj 20x1.

I stiftelsen kan anføres, at stiftelsen skal have regnskabsmæssig virkning tilbage i tid fra balancedagen i den overtagne virksomhed (for eksempel kalenderårsregnskab – hvorved datoen er den 1. januar 20x1). Derved overtager fonden i realiteten regnskabsmæssigt de økonomiske beslutninger, der er gennemført i perioden fra 1. januar 20x1 til stiftelsesdatoen 1. maj 20x1 (vurderingsberetningen må dog ikke på stiftelsestidspunktet være ældre end fire uger – se nedenfor i afsnit 3.3 Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond).

Det bemærkes, at med stiftelsesdatoen 1. maj 20x1 vil det være meget sjældent, at man kan få en regnskabsmæssig virkningsdato pr. 1. januar 20x0, da den indskudte virksomhed næppe i samme år har en lang regnskabsperiode fra 1 januar 20x0 til for eksempel 30. juni 20x1.

Sluttidspunktet har også betydning for, hvornår fonden kan påbegynde uddelinger, da fonden først kan foretage uddelinger efter aflæggelsen af fondens første årsrapport.

Stiftelsen af en fond kan tillægges regnskabsmæssig virkning efter vedtægternes datering, uanset om fonden stiftes ved indskud af kontanter eller andre værdier end kontanter.

For kontantstiftelser kan retsvirkningstidspunktet fastlægges til et vilkårligt tidspunkt mellem datoen for beslutning om stiftelse og 12 måneder efter denne dato. Der skal være sammenfald mellem retsvirkningstidspunkt og starten af fondens første regnskabsår.

Eksempel
Hvis datoen for beslutning om stiftelse af fonden er den 1. februar 20x1, og det ønskes, at fondens første regnskabsår skal starte den 1. juli 20x1, skal retsvirkningstidspunktet for stiftelsen ligeledes være den 1. juli 20x1.

Da retsvirkningstidspunktet er udskudt til den 1. juli 20x1, kan der ikke træffes økonomiske beslutninger i fonden inden dette tidspunkt, dvs. den 1. juli i eksemplet.

Ved stiftelse af en fond gennem indskud af andre værdier end kontanter kan retsvirkningstidspunktet på grund af risiko for værdiændringer ikke udstrækkes længere end til tidspunktet for registreringen eller anmeldelsen til registrering af fonden i Erhvervsstyrelsens it-system, dvs. to uger efter underskrivelsen af vedtægterne.

Bemærk, at loven forhindrer en nystiftet erhvervsdrivende fond i at foretage uddelinger i selskabets første regnskabsår. Af den grund skal dette overvejes grundigt, såfremt man stifter en fond ved indskud af en eksisterende aktivitet, eftersom et langt første regnskabsår blokerer for uddelingsaktiviteten i denne periode, indtil den første årsrapport er aflagt. Det er da også årsagen til, at nogle fonde er stiftet med ganske korte første regnskabsår, så dette hurtigt kan overstås.

3.1.5 Anmeldelsesfrist

Fonden er et selvstændigt retssubjekt, når fonden er registreret i Erhvervsstyrelsen som erhvervsdrivende fond. Den civilretlige virkning af en stiftelse af en erhvervsmæssig fond indtræder dog som udgangspunkt fra datoen for beslutning om stiftelse, hvilket ofte er sammenfaldende med stifternes underskrivelse af vedtægten.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 12, stk. 1, skal registreringspligtige oplysninger om stiftelse af en erhvervsdrivende fond være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system senest to uger efter stiftelsen, regnet fra tidspunktet for vedtægtens underskrivelse. Ved stiftelse af A/S'er og ApS'er gælder der efter selskabsloven en tilsvarende anmeldelsesfrist på to uger.

Det er bestyrelsens ansvar, at disse frister overholdes.

3.2 Vedtægtens indhold

Lov om erhvervsdrivende fonde § 27 fastsætter minimumskravene til en vedtægt for en erhvervsdrivende fond. Vedtægterne skal således indeholde følgende:

Krav til vedtægter	Se yderligere omtale af de enkelte forhold i afsnit:
1. Fondens navn og eventuelle binavne	1.7
2. Fondens stifter (stiftere)	1.1
3. Fondens formål	3.1.2
4. Grundkapitalens størrelse, og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i andre værdier)	3.1.3
5. Hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter	3.3 og 3.4
6. Eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre	3.5
7. Antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges	5.1
8. Fondens regnskabsår, herunder 1. regnskabsår	3.1.4
9. Fra hvilken bestemt dato stiftelsen skal have retsvirkning, hvis retsvirkningen skal indtræde på et andet tidspunkt end datoen for beslutning om stiftelse af fonden	3.1.4
10. Anvendelse af overskud og reserver	3.1.2 og 6.1

Der var efter den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde krav om, at fondens hjemsted fremgik af vedtægten. Ophævelsen af kravet herom er en naturlig ændring i forhold til, at dette krav også blev fjernet fra selskabsloven, da den blev fornyet i 2009. Der er imidlertid fortsat krav om, at fonde skal have et hjemsted. Hjemsted skal blot alene fremgå af anmeldelsen af stiftelsen og anmeldelsen af senere ændringer af hjemstedet.

3.3 Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.1.3 *Fondens grundkapital* kræves en grundkapital på mindst 300.000 DKK.

I forbindelse med stiftelsen kan den indbetales kontant, eller – hvad der er meget normalt i erhvervsdrivende fonde – ved indskud af en kapitalpost i en virksomhed. I vedtægterne skal således også fremgå, hvorledes kapitalen er tilvejebragt i forbindelse med stiftelsen.

Formålet med en grundkapital er på samme måde som i selskaber at være en "buffer", der tilsigter at kompensere for det begrænsede ansvar, der ligger i fonden. Omvendt er der ikke i fonde behov for at tage hensyn til forholdet mellem forskellige selskabsdeltagere. Grundkapitalen kan som udgangspunkt ikke uddeles.

Der er ikke mulighed for delvis indbetaling af grundkapitalen på samme måde, som det kendes fra selskabsloven. Fonden skal efter stiftelsen være uafhængig af stifter, hvilket ville være illusorisk, hvis stifter alene har indbetalt 25 % af kapitalen og dermed fortsat mangler at indbetale de resterende 75 %. Af samme grund er der forbud mod at indskyde et egentligt tilgodehavende på stifter, hvorfor stifter derfor ikke kan forpligtes til eksempelvis at give et beløb nu og et efterfølgende beløb senere, eftersom dette senere beløb så optages som et tilgodehavende. Konsekvensen er, at fonden i disse tilfælde ikke må have et retskrav på det efterfølgende beløb.

Kapitalen skal angives i danske kroner. Derved adskiller reglerne sig fra selskabsloven, der tillader enten danske kroner eller euro. I årsrapporten kan man have en anden præsentationsvaluta indenfor regnskabslovens regler.

Indbetalingen af kapitalen i en erhvervsdrivende fond kan som nævnt ske ved indskud af kontanter og/eller andre værdier end kontanter (apportindskud).

Ved indskud af kontanter kan dokumentationen for indskuddet bestå af en kontoudskrift, revisorerklæring eller advokaterklæring. Dette svarer til, hvad der gælder for A/S'er og ApS'er, hvis selskabskapitalen indbetales i kontanter. Er der tale om indskud af andre værdier end kontanter, er det et krav, at apportindskuddet skal kunne gøres til genstand for økonomisk vurdering, jf. ligeledes reglerne i selskabsloven.

Skal indbetaling af en fonds grundkapital helt eller delvist ske i andre værdier end i kontanter (apportindskud), eller skal en fond overtage sådanne værdier i forbindelse med stiftelsen, skal bestyrelsen redegøre for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af indskuddet eller overtagelsen.

Der er krav om en vurderingsberetning udarbejdet af en vurderingsmand (typisk revisor), således som det også kendes fra A/S'er og ApS'er, jf. selskabslovens §§ 36 og 160. I praksis vil der dog ikke være forskel på det arbejde, som revisor skal udføre i kraft af sit hverv som vurderingsmand i et selskab henholdsvis som vurderingsmand i en erhvervsdrivende fond.

Vurderingsberetningen skal indeholde:

- en beskrivelse af hvert indskud
- oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen
- en erklæring om, at den ansatte økonomiske værdi mindst svarer til grundkapitalen.

Vurderingen må ikke være foretaget mere end fire uger før beslutning om stiftelsen og skal ved overtagelse af en bestående virksomhed tillige indeholde en åbningsbalance. Denne åbningsbalance skal være udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven og være forsynet med en revisorerklæring om revision.

Vurderingsberetningen kan undlades, hvis indskuddet alene består af aktiver, der allerede har været udsat for en vurdering, der er så objektiv, aktuel og generelt anvendelig, at vurderingen uden risiko kan anvendes i forbindelse med det pågældende indskud. Der kan for eksempel være tale om værdipapirer, der handles på et reguleret marked eller aktiver, der for nylig har været vurderet af en uafhængig sagkyndig i forbindelse med den seneste regnskabsaflæggelse, jf. umiddelbart nedenfor. Bestemmelsen lyder således:

§ 34. Kravet om udarbejdelse af en vurderingsberetning efter § 33, stk. 1, gælder ikke ved indskud af:

1) *Aktiver og forpligtelser, som er præsenteret individuelt i et års- eller koncernregnskab for det forudgående regnskabsår, der er udarbejdet i overensstemmelse med bestemmelserne i årsregnskabsloven eller de internationale regnskabsstandarder, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder, i overensstemmelse med regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lovgivningen for finansielle virksomheder, eller i et regnskab for en udenlandsk virksomhed, der er udarbejdet efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU med senere ændringer og forsynet med en revisionspåtegning, hvis aktivet eller forpligtelsen er målt til dagsværdi i års- eller koncernregnskabet for det forudgående regnskabsår[3].*
2) *Værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter, der optages til den gennemsnitskurs, hvortil de er blevet handlet på et eller flere regulerede markeder i de 4 uger, der går forud for vedtægtens underskrivelse. Vurderingsberetningen efter § 33, stk. 1, skal dog udarbejdes, hvis bestyrelsen vurderer, at denne gennemsnitskurs er påvirket af ekstraordinære omstændigheder eller i øvrigt ikke kan antages at afspejle den aktuelle værdi.*

Undlades vurderingsberetning, er det bestyrelsens ansvar, at indskud ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer. Bestyrelsen skal i disse situationer udarbejde en erklæring herom med følgende indhold:

- En beskrivelse af aktivet og dets værdi
- Oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen
- En udtalelse om, at de angivne værdier mindst svarer til grundkapitalen
- En udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, som har betydning for den oprindelige vurdering.

Erklæringen skal indsendes til Erhvervsstyrelsen sammen med anmeldelsen om stiftelsen.

3. Udgangspunktet for regnskabsaflæggelsen er kostpris både efter IFRS og ÅRL. Enkelte aktiver og forpligtelser kan i nogle situationer måles og indregnes til dagsværdi i regnskabet – for eksempel investeringsejendomme – og de aktiver kan da indskydes, uden at der skal udarbejdes vurderingsberetning, når de er målt til dagsværdi og individuelt præsenteret i et regnskab udarbejdet efter de nævnte forskellige lovregler – men for eksempel prioritetsgæld måles til amortiseret kostpris og således ikke til dagsværdi, betyder det, at hvis gælden også skal indskydes, skal der udarbejdes vurderingsberetning.

3.4 Efterfølgende erhvervelser fra fondens stifter og væsentlige gavegivere

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 62 en bestemmelse om en fonds efterfølgende erhvervelser fra fondens stifter. Bestemmelsen gælder også væsentlige gavegivere.

I selskabsloven gælder sådanne regler alene i aktieselskaber, således at der er krav om vurderingsberetning, hvis der inden for to år efter stiftelsen sker større erhvervelser (mere end 10 % af selskabskapitalen) fra stifter. Reglerne om efterfølgende erhvervelser i selskabsloven og i lov om erhvervsdrivende fonde gælder dog ikke, hvis der er tale om en sædvanlig forretningsmæssig disposition.

Bestemmelsen i § 62 er inspireret af reglerne i selskabsloven. Hvor kravet om vurderingsberetning i selskabsloven er begrænset til to år efter stiftelsen, gælder den tilsvarende regel i lov om erhvervsdrivende fonde dog i hele fondens levetid.

Det er ledelsen, der er ansvarlig for, at efterfølgende erhvervelser fra stifter eller væsentlige gavegivere ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer. Hvis fonden erhverver aktiver fra en stifter, skal fondsmyndigheden godkende erhvervelsen, såfremt fonden yder et vederlag for erhvervelsen, der overstiger 10 % af grundkapitalen. Fondsmyndigheden skal som grundlag for sin godkendelse af erhvervelsen modtage en redegørelse fra bestyrelsen om de nærmere omstændigheder ved erhvervelsen. Herudover skal udarbejdes en vurderingsberetning efter de samme regler, der gælder i forbindelse med stiftelsen af en fond gennem indskud af andre værdier end kontanter, jf. afsnit 3.3 *Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond.*

Såfremt en erhvervelse kan karakteriseres som en sædvanlig forretningsmæssig transaktion, finder disse regler dog ikke anvendelse. Sædvanlige forretningsmæssige transaktioner er som hovedregel karakteriseret ved, at fonden løbende foretager denne type transaktioner med uafhængige personer.

3.5 Eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der tillægges stifter eller andre

I forbindelse med stiftelsen af en fond skal stifter give endeligt afkald på den nettoformue, som tilføres fonden. Det er dog muligt for stifter i vedtægten at bestemme, at en eller flere personer skal oppebære for eksempel en rentenydelse eller brugsretten til en bolig, eller at bestemte personer skal indtræde i fondens bestyrelse, eller at fonden skal uddele til en slægt. I henhold til lovforarbejderne er det endvidere muligt ved stiftelsen i vedtægten at give stifter særlige rettigheder til visse afgrænsede beslutninger, for eksempel ændring af formål eller beslutning om opløsning.

Fondens stifter kan derimod ikke tillægges en generel vetoret over for bestyrelsens beslutninger.

I praksis er der set situationer, hvor stifter, efter stiftelsen er foretaget, har udøvet en særlig beslutningsret/vetoret for eksempel i forhold til den efterfølgende løbende drift af fonden for eksempel i form af, at budgetter eller uddelinger skal godkendes af stifter eller en af stifter anvist person/persongruppe. Sådanne aftaler konflikter imidlertid med, om fonden reelt har en

selvstændig ledelse (jf. omtalen i afsnit 1.4 *Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse*), og der vil endvidere kunne rejses tvivl om, hvorvidt formuen er uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue (jf. omtalen i afsnit 1.1 *En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue*). Sådanne aftaler kan allerede som følge af, at de ikke indgår i vedtægten ved stiftelsen, ikke have virkning efter deres indhold – og selvom en så vidtgående aftale var indarbejdet i vedtægten ved stiftelsen, ville den næppe kunne få virkning. I stedet kan proceduren være, at stifter orienteres om bestyrelsens beslutninger.

For fonde stiftet efter den 1. januar 1985 kan sådanne fordele alene tillægges personer, der er født på stiftelsestidspunktet og én ufødt generation.

En gavegiver kan tilsvarende i forbindelse med afgivelsen af gaven – i gavebrevet – fastsætte bestemmelser om særlige rettigheder, for eksempel hvis en ejendom gives til fonden med betingelse om livslang brugsret for givers børn.

Bestyrelsen skal være meget agtpågivende, når de modtager sådanne betingede donationer, og derfor skal bestyrelsen foretage en økonomisk vurdering af forpligtelsen (i eksemplet skal værdien af brugsretten derfor værdiansættes ved modtagelsen af gaven). I tilfælde af, at forpligtelsen overstiger aktivets værdi, skal bestyrelsen normalt – jf. bestemmelsen § 38 i lov om erhvervsdrivende fonde om, at bestyrelsen alene skal varetage fondens interesser – undlade at acceptere, at fonden modtager gaven.

4. Kapitalændringer i erhvervsdrivende fonde

I en erhvervsdrivende fond kan grundkapitalen efterfølgende ændre sig på samme måde som i et selskab – dog således, at der i sagens natur ikke kan ske tilbagebetaling til en fonds stiftere.

Det betyder, at kapitalen kan forhøjes henholdsvis nedsættes. Forskellen til selskaber er imidlertid, at der i den forbindelse ikke sker transaktioner i forhold til ejerne, men i stedet i forhold til for eksempel gavegivere eller modtagere af midler fra fonden.

4.1 Forhøjelser af grundkapitalen

En erhvervsdrivende fonds grundkapital kan forhøjes ved bestyrelsens beslutning:

- ved overførsel af reserver eller overskud ifølge fondens senest reviderede årsregnskab, eller
- ved overførsel af overskud eller frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsregnskab for, med mindre beløbet er udbetalt, forbrugt eller bundet, eller
- ved arv, gave eller lignende bidrag, som fonden har modtaget til forhøjelse af grundkapitalen.

Bestyrelsen foretager de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af kapitalforhøjelsen.

4.1.1 Gældskonvertering/gældseftergivelse

I selskaber kan kreditor foretage gældskonvertering og som modydelse modtage kapitalandele i selskabet. I fonde kan man i sagens natur ikke udstede kapitalandele til kreditor, men man kan godt konvertere gæld til egenkapital. Dette sker i så fald uden modydelse til kreditor.

Ønsker en kreditor at eftergive gæld, som fonden har til den pågældende, kan dette ske under forudsætning af, at der sker en tilsvarende forhøjelse af grundkapitalen og/eller fondens frie reserver.

Det er også muligt for en kreditor at eftergive fondens gæld til kreditor, uden der sker forhøjelse af grundkapitalen.

Kreditor kan således i forbindelse med gennemførelsen af gældseftergivelsen bestemme, om eftergivelsen skal indgå som en del af grundkapitalen eller de frie reserver. Bestyrelsen beslutter, om de accepterer de af kreditor stillede betingelser for at opnå gældseftergivelsen, men det må formodes, at det alt andet lige er i fondens interesse at acceptere gældseftergivelsen.

Har kreditor ikke stillet betingelser om, at gældseftergivelsen skal tilføres grundkapitalen eller den frie kapital, kan bestyrelsen beslutte, at beløbet skal tillægges grundkapitalen, hvilket i så fald gennemføres efter reglerne om overførsel af frie reserver til grundkapital – eller bestyrelsen kan beslutte, at beløbet kan anvendes til uddelinger.

En gældseftergivelse i kapitalselskaber er ofte at anse som tilskud til kapitalselskabet og posteres derfor regnskabsmæssigt oftest direkte på egenkapitalens frie reserver. I fonde kan en gældseftergivelse ikke være en transaktion med en ejer, og derfor vil en gældseftergivelse skulle resultatføres, medmindre kreditor bestemmer, at det skal være grundkapital.

4.1.2 Kapitalforhøjelse ved indskud af andre værdier end kontanter

Ved kapitalforhøjelse, der sker ved indskud af andre værdier end kontanter, gælder reglerne om bestyrelsens udarbejdelse af en redegørelse samt revisors udarbejdelse af en vurderingsberetning tilsvarende, jf. afsnit 3.3 *Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond.*

Det skal bemærkes, at selvom gavegiver/arvelader har bestemt, at fonden skal have gaven/arven, så skal fondsbestyrelsen stadig i overensstemmelse med lov om erhvervsdrivende fonde § 35, stk. 1, godkende modtagelsen, inden det har gyldighed. En arvelader/gavegiver kan således godt beslutte, at en fond skal modtage noget til fondskapitalen, men beslutningen er ikke bindende for fonden, før bestyrelsen rent faktisk godkender modtagelsen.

Modtagelsen af arv/gave bekræftes på et bestyrelsesmøde, hvor bestyrelsen skal tiltræde vilkårene for arven/gaven, herunder at den tilføres grundkapitalen. Det er i forbindelse hermed, at værdiansættelsen sker, og overførslen til grundkapitalen kan gennemføres.

Kapitalændringen skal anmeldes over for Erhvervsstyrelsen senest to uger efter bestyrelsens beslutning om kapitalforhøjelsen.

4.1.3 Kapitalforhøjelser ved overførelse af reserver eller overskud

Erhvervsdrivende fonde kan forhøje grundkapitalen med såvel reserver eller overskud ifølge det senest reviderede årsregnskab som med overskud eller reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsregnskab for (såfremt disse ikke er uddelt, forbrugt eller bundet).

Dermed gælder de samme regler for erhvervsdrivende fonde som for selskaber, dvs. den erhvervsdrivende fond kan frit konsolidere, når den skal beskytte den erhvervsmæssige drift.

Fonden bliver ikke rigere af transaktionen, men transaktionen forøger bindingen af midler og reducerer de fremtidige uddelingsmuligheder.

4.2 Kapitalnedsættelse

Det er muligt at gennemføre kapitalnedsættelser i en erhvervsdrivende fond. En nedsættelse af grundkapitalen besluttes af bestyrelsen i fonden og kræver altid Erhvervsstyrelsens samtykke.

I en erhvervsdrivende fond kan en kapitalnedsættelse ske til enten dækning af underskud, til uddeling eller til en særlig reserve. Disse bestemmelser er tilnærmelsesvis identiske med de selskabsretlige regler for kapitalnedsættelser. Reglerne for de tre typer af kapitalnedsættelse gennemgås i nedenstående afsnit. Endvidere henviser vi til omtalen af kapitalforbrugende fonde, som på grund af vedtægtsbestemmelse kan forbruge grundkapitalen, jf. afsnit 6.7 *Kapitalforbrugende fonde/løbende uddeling.*

I alle tilfælde er det ved en kapitalnedsættelse et krav, at grundkapitalen ikke nedsættes til et beløb, som er under minimumskravet til grundkapital i en erhvervsdrivende fond, dvs. 300.000 DKK. Hvis grundkapitalen nedsættes til under 300.000 DKK, vil nedsættelsen blive nægtet registrering hos Erhvervsstyrelsen. Fonden må i det tilfælde beslutte en mindre kapitalnedsættelse.

4.2.1 Kapitalnedsættelse til dækning af underskud

Erhvervsdrivende fonde kan foretage kapitalnedsættelse til dækning af underskud. Erhvervsstyrelsen skal altid give samtykke til nedsættelsen.

Hvis en kapitalnedsættelse i en erhvervsdrivende fond skal ske til dækning af underskud, effektueres nedsættelsen samtidig med anmeldelsen til Erhvervsstyrelsen om beslutningen om kapitalnedsættelsen. Der er således ikke krav om offentliggørelse af kapitalnedsættelsen over for fondens kreditorer i styrelsens it-system, da kreditorerne i denne situation ikke har nogen særlige kreditorrettigheder. Tilsvarende gælder for A/S'er og ApS'er.

Hvis fondens egenkapital udgør mindre end halvdelen af grundkapitalen, skal bestyrelsen sikre, at der afholdes bestyrelsesmøde senest tre måneder efter, det er konstateret. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen stille forslag om foranstaltninger, der fører til fuld dækning af grundkapitalen eller stille forslag om opløsning af fonden.

I forhold til selskabsloven er der således både en kortere tidsfrist (i selskabsloven seks måneder) og et krav om, at der er fuld dækning af grundkapitalen (i selskabsloven er det tilstrækkeligt at stille forslag om foranstaltninger, der bør træffes – hvor ét forslag kan være selskabets opløsning). I fonden medfører det opløsning, hvis grundkapitalen ikke fuldt ud er dækket.

En måde, som bestyrelsen kan bringe i anvendelse til at få fuld dækning af grundkapitalen, er at nedsætte grundkapitalen. Grundkapitalen kan dog ikke nedsættes til under 300.000 DKK. Kan fonden ikke opnå en egenkapital på mindst 300.000 DKK, skal bestyrelsen stille forslag om, at fonden opløses.

Bestyrelsen skal senest to uger efter afholdelsen af bestyrelsesmøde indsende protokoludskrift fra bestyrelsesmødet til Erhvervsstyrelsen med en redegørelse for fondens økonomiske stilling.

Indkaldes der ikke til bestyrelsesmøde, eller beslutter bestyrelsen ikke at berigtige fondens kapitalforhold efter § 67 stk. 1, og sker dette ikke inden for en af fondsmyndigheden fastsat frist, foranlediger fondsmyndigheden fonden tvangsopløst efter reglerne i §§ 115-117.

4.2.2 Kapitalnedsættelse til uddeling

Fondens bestyrelse kan beslutte at nedsætte fondens grundkapital med henblik på uddeling i overensstemmelse med fondens uddelingsformål. Kapitalnedsættelse til uddeling kræver tillige altid Erhvervsstyrelsens samtykke. En sådan nedsættelse til uddeling mindsker fondens kapital, hvorved fonden måske får sværere ved at bestå ”evigt” som omtalt i afsnit 1.3 *Efterlevelse i længere årrække*. Bestyrelsen er ansvarlig for, at der ikke uddeles større beløb end forsvarligt under hensyn til fondens og eventuelt koncernens økonomiske stilling. Erhvervsstyrelsen skal imidlertid godkende nedsættelsen.

Bestyrelsen er som følge heraf ansvarlig for, at der efter nedsættelsen er dækning for grundkapitalen og andre bundne reserver.

Erhvervsstyrelsen kræver, at bestyrelsen indsender en redegørelse for, hvorfor bestyrelsen ønsker at foretage kapitalnedsættelsen. Bestyrelsen skal i forbindelse hermed redegøre for forholdet til fondens fremtidige kapitalog konsolideringsbehov, så det sikres, at uddelingen ikke medfører risiko for fonden herunder de formål, fonden skal varetage og dens kreditorer. Hvis bestyrelsen kan redegøre for nedsættelsens nødvendighed eller hensigtsmæssighed, vil Erhvervsstyrelsen kunne meddele samtykke til kapitalnedsættelsen.

Processen er, at Erhvervsstyrelsen i forbindelse med registrering af beslutningen om nedsættelsen opfordrer fondens kreditorer til at anmelde deres krav til fonden. Teksten (proklamaet) med opfordring til fondens kreditorer offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, hvoraf det således fremgår, at bestyrelsen har truffet beslutning om kapitalnedsættelse, og at kreditorerne har fire uger til at anmelde deres krav til fonden.

Når anmeldelsesfristen på fire uger er udløbet – og anmeldelserne ikke har givet anledning til at fortryde beslutningen om kapitalnedsættelsen – kan fondsbestyrelsen anmelde gennemførelsen/effektueringen af nedsættelsen.

Den endelige effektuering af kapitalnedsættelsen skal være identisk med den kapitalnedsættelse, der oprindelig blev besluttet og offentliggjort ved Erhvervsstyrelsens registrering af beslutningen og den samtidige opfordring til kreditorerne. I modsat fald vil anmeldelsen om kapitalnedsættelsens gennemførelse blive nægtet registrering af Erhvervsstyrelsen.

Gennemførelse af en kapitalnedsættelse til uddeling i en erhvervsdrivende fond skal registreres eller anmeldes i Erhvervsstyrelsen senest 12 måneder efter beslutningen om kapitalnedsættelse. Hvis anmeldelsen om gennemførelse af en kapitalnedsættelse til uddeling ikke er modtaget i Erhvervsstyrelsen inden denne frist, mister beslutningen sin gyldighed, og den påtænkte uddeling kan som følge heraf ikke gennemføres.

På samme måde, som er gældende for selskaber, kan Erhvervsstyrelsen uden yderligere anmeldelse fra fonden gennemføre kapitalnedsættelsen, medmindre Erhvervsstyrelsen inden for fire uger har modtaget underretning om, at kapitalnedsættelsen ikke skal gennemføres. Bestemmelsen fremgår af § 86, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Efter § 83 i lov om erhvervsdrivende fonde er det også muligt at gennemføre kapitalnedsættelser i en fond ved udlodning af andre værdier end kontanter.

En sådan kapitalnedsættelse er tilladt, hvis der – ligesom for selskaber – udarbejdes en såkaldt "omvendt" vurderingsberetning fra en revisor eller en vurderingsmand. Erklæringen heri skal afgives med en høj grad af sikkerhed, idet vurderingsmanden positivt skal erklære, at aktivets værdi højst svarer til det uddelte beløb. Vurderingsberetningen i forbindelse med kapitalnedsættelser i værdier skal foreligge på beslutningstidspunktet.

Vedrørende betingelserne for at undlade vurderingsberetning henvises til afsnit 3.3 *Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond.*

4.2.3 Kapitalnedsættelse til henlæggelse til særlig reserve

Når fondsmyndigheden skal vurdere, om der skal meddeles samtykke til en sådan kapitalnedsættelse, skal fondsmyndigheden anlægge den samme vurdering som ved kapitalnedsættelser til uddeling. Dette skyldes, at midlerne umiddelbart efter kapitalnedsættelsen kan uddeles fra fonden. Der skal således foreligge en aktuel plan med nedsættelsen, dvs. en plan for, hvad midlerne skal anvendes til og hvornår. Ved nedsættelse af kapitalen til overførsel til en særlig reserve kan kreditorerne også melde sig inden anmeldelsesfristens udløb. Bestyrelsen kan uddele midlerne inden for de rammer, der aftales med fondsmyndigheden – og dermed uden at overføre beløbet til en uddelingsramme.

Det er Erhvervsstyrelsens praksis, at de som fondsmyndighed alene giver tilladelse til kapitalnedsættelse til uddeling, hvis der er tale om et konkret uddelingsformål og ikke blot mulighed for at have reserver, der kan anvendes til uddelinger på et senere tidspunkt. Ved kapitalnedsættelser med henblik på uddeling stiller Erhvervsstyrelsen ikke krav om, at midlerne skal uddeles med det samme, men at dette skal ske inden for en rimelig periode.

Der kan ikke foretages kapitalnedsættelse til en særlig reserve til dækning af negative frie reserver, der opstår i fremtiden. Opstår der underskud, må kapitalen nedsættes, således som beskrevet i afsnit 4.2.1. *Kapitalnedsættelse til dækning af underskud*, når det konstateres, at de frie reserver er negative.

5. Ledelse i erhvervsdrivende fonde

En erhvervsdrivende fond skal på samme måde som et selskab have en ledelse. Grundlæggende gælder, at enhver erhvervsdrivende fond skal have en bestyrelse, mens det er frivilligt at have en direktion.
Sammenholdes med selskaber, skal aktieselskaber altid have en direktion og enten en bestyrelse eller et tilsynsråd, mens anpartsselskaber kan nøjes med en direktion.

I det følgende er reglerne herom beskrevet nærmere:

- Sammensætning af bestyrelsen
- Sammenfald i ledelsen i fonden og ledelsen i underliggende datterselskaber ("dobbeltposter")
- Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen
- Forretningsorden for bestyrelsen
- Direktion – en mulighed ikke et krav
- Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver
- Medarbejderrepræsentation
- Vederlag til bestyrelsen og direktionen
- Anbefalinger for god Fondsledelse.

I lov om erhvervsdrivende fonde kapitel 7 findes en lang række krav til ledelsen:

	Lov om erhvervs-drivende fonde	Beskrivelse af krav
1	§ 37, stk. 1 og 2	En erhvervsdrivende fond ledes af en bestyrelse og en eventuel direktion
2	§ 37, stk. 3	Begrænset sammenfald mellem bestyrelse og direktion
3	§ 37, stk. 4	Forbud mod dattervirksomheds udpegning af bestyrelsesmedlemmer i fonden
4	§ 37, stk. 5	Forbud mod bestyrelsesformands eller næstformands ansættelse som direktør i datterselskab
5	§ 38	Bestyrelsens opgaver
6	§ 39	Myndighedskrav til ledelsesmedlemmer
7	§ 40	Forbud mod flertal i bestyrelsen via stifter og dennes familie
8	§ 41	Kønsrepræsentation i ledelsen
9	§ 42	Direktionens opgaver

	Lov om erhvervs-drivende fonde	Beskrivelse af krav
10	§ 43	Administrators opgaver
11	§ 44	Bestyrelsesmedlemmers udtræden
12	§ 45	Fondsmyndighedens afsættelse af ledelsesmedlemmer
13	§ 46	Fondsmyndighedens påbud om afskedigelse af direktør
14	§ 47	Udpegning af nye bestyrelsesmedlemmer
15	§ 48	Bestemmelser om bestyrelsessuppleanter
16	§ 49	Vederlag til bestyrelsesmedlemmer
17	§ 50	Forretningsorden
18	§ 51	Ledelsesmedlemmers inhabilitet
19	§ 52, stk. 1	Valg af bestyrelsesformand
20	§ 52, stk. 2 og 3	Bestyrelsesformandens hverv
21	§ 53	Afholdelse af bestyrelsesmøder, bestyrelsens beslutningsdygtighed og lignende
22	§ 54, stk.1	Revisors ret og pligt til at deltage i bestyrelsesmøder
23	§ 54, stk. 2	Revisionsprotokollen
24	§ 55	Ret til at indkalde til et bestyrelsesmøde
25	§ 56	Skriftlige og elektroniske bestyrelsesmøder
26	§ 57	Tavshedspligt
27	§ 58	Revisors og granskningsmands ret til oplysninger
28	§ 59	Afholdelse af årsregnskabsmøde
29	§ 60	Anbefalinger for god Fondsledelse
30	§ 61	Ekstraordinære dispositioner
31	§ 62	Efterfølgende erhvervelser fra stifter mv.
32	§ 63	Ledelsens utilbørlige dispositioner
33	§ 64	Medarbejderrepræsentation
34	§ 65	Underretning om koncernforhold mv.
35	§ 66	Ledelsens deltagelse i spekulationsforretninger
36	§ 67	Bestyrelsens pligter ved kapitaltab
37	§ 68	Repræsentations- og tegningsret

5.1 Bestyrelsens sammensætning

Bestyrelsen for en erhvervsdrivende fond skal bestå af mindst tre bestyrelsesmedlemmer, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 37. Hertil kommer eventuelle medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer.

I vedtægterne kan antallet af bestyrelsesmedlemmer angives som et bestemt tal eller som et interval, hvor det højeste og mindste antal bestyrelsesmedlemmer er angivet.

Det kan bestemmes, at bestyrelsen skal være selvsupplerende. Selvsupplering forekommer hyppigt i praksis og kan gå ud på, at det enkelte medlem selv vælger sin efterfølger, eller at bestyrelsen (eventuelt efter nærmere regler herom i vedtægten) foretager valget af det nye medlem. Vedtægten kan stille krav om, at personerne skal have visse faglige kvalifikationer, for eksempel inden for regnskab, jura, branchekendskab og uddelinger inden for fondens uddelingsformål mv. Se afsnit 11.2.2 *Bestyrelsens opgaver og ansvar* for yderligere uddybning.

Vedtægtens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmernes udpegning kan også gå ud på, at ét eller flere (eventuelt alle) udpeges af en udenforstående organisation, for eksempel en brancheorganisation, faglig organisation, en bestemt virksomhed mv., en udenforstående kreds af personer, for eksempel en familie, bidragydere mv. Ofte foreskrives, at det offentlige skal udpege ét eller flere medlemmer, eller at den til enhver tid værende indehaver af en bestemt privat eller offentlig stilling skal være medlem af bestyrelsen.

Skal en fond anerkendes som et selvstændigt retssubjekt, er et af de karakteristika, der skal være opfyldt, at fonden har en selvstændig ledelse – hvilket blandt andet knytter sig til bestyrelsen.

Kravet om, at rådighedsbeføjelsen over en fond skal tilkomme en selvstændig ledelse, skal først og fremmest forstås som et krav om uafhængighed af stifter. På tilsvarende måde skal bestyrelsen også være uafhængig af væsentlige gavegivere (bidragydere) og væsentlige legatmodtagere.

Kravet om uafhængighed af væsentlige legatmodtagere skyldes, at fondens bestyrelsesmedlemmer i modsat fald vil være inhabile i forbindelse med uddelinger. Hvis fonden for eksempel skal støtte en bestemt institution eller organisation, kan der ikke være fuldt sammenfald mellem fondsbestyrelsen og ledelsen af den pågældende institution, der skal støttes. I modsat fald vil der kunne stilles spørgsmål ved, hvorvidt fondsbestyrelsen er for afhængig af legatmodtager til at træffe beslutningen, og dermed om den vil varetage fondens interesser. Det er vigtigt i sådanne situationer at sikre, at bestyrelsen er beslutningsdygtig, selv hvis et eller flere medlemmer af bestyrelsen er inhabile.

Kravet om en selvstændig ledelse har traditionelt været anset for opfyldt, hvis blot mindst ét medlem af fondens bestyrelse er uafhængigt og uvildigt i forhold til fondens stifter og dennes nærtstående. Dette krav suppleres af lov om erhvervsdrivende fonde § 40, som fastslår følgende:

§ 40. Stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.

Stk. 2. Stiftes en erhvervsdrivende fond af en virksomhed, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i virksomheden, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal. På samme måde kan flertallet af stiftervirksomhedens ledelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med personer, der har den i stk. 1 angivne tilknytning til de pågældende ledelsesmedlemmer.

Som det fremgår, kan bestemmelsen fraviges med fondsmyndighedens samtykke. En fravigelse vil navnlig kunne være motiveret, hvis ydelser fra fonden ikke kan tilfalde stifterens familie.

Efter praksis vil et samtykke efter lovens § 40 sjældent kunne opnås og som nævnt kun, hvis der ikke kan uddeles til familien. Erhvervsstyrelsen har i de senere år konkret stillet skærpede krav til antallet af uafhængige medlemmer, hvis der har været indikationer på, at et enkelt uafhængigt medlem ikke ville være tilstrækkeligt til at sikre en selvstændig bestyrelse. Konkret kan der i en fond således være behov for, at flere bestyrelsesmedlemmer er uafhængige af stifter, gavegivere og legatmodtagere. Erhvervsstyrelsen har konkret krævet, at op til en tredjedel eller halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen er uafhængige, jf. tabellen i afsnit 1.4 *Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse*. Det anføres således også i Erhvervsfondsudvalgets rapport, at i fonde kan et skærpet uafhængighedskrav til bestyrelsen være nødvendigt af hensyn til såvel det erhvervsmæssige formål som uddelingsformålet. Anbefalinger for god Fondsledelse indeholder også bestemmelser vedrørende bestyrelsesmedlemmers uafhængighed.

At udpegning af bestyrelsesmedlemmer af Erhvervsstyrelsen anses for vigtigt, kan man også udlede af Erhvervsstyrelsens vejledning om ledelsen i de erhvervsdrivende fonde. Heri er blandt andet anført:

Hvem, der kan foretage udpegning af fondens bestyrelsesmedlemmer, skal være beskrevet i vedtægten og kan ske på flere forskellige måder:

1) *ved selvsupplering, hvor bestyrelsen (eller det enkelte medlem selv) udpeger et medlems efterfølger, eller*
2) *ved udpegning af udenforstående personer, organisationer, myndigheder og lignende med interesse eller tilknytning til fondens formål og aktiviteter.*

Efter Erhvervsstyrelsens praksis kan et mindretal af fondens bestyrelsesmedlemmer under særlige omstændigheder udpeges af et repræsentantskab, som er reguleret i vedtægten. Kravet om bestyrelsens uafhængighed betyder imidlertid, at repræsentantskabet ikke kan udpege flertallet af medlemmerne af fondens bestyrelse, heriblandt ikke formanden for bestyrelsen.

Uanset at nogle bestemte organisationer, personer eller andre har udpegningsret til bestyrelsen, er det vigtigt at præcisere, at ingen andre end fondsmyndigheden kan afsætte et bestyrelsesmedlem.

Det vil ikke være i overensstemmelse med en fonds selvbestemmelsesret, hvis bestyrelsen modtager bindende direktiver fra personer uden for bestyrelsen – for eksempel en udpegende organisation eller person – med hensyn til varetagelsen af deres bestyrelseshverv. Holdninger fra personer eller andre uden for bestyrelsen er som følge heraf alene kun vejledende for det enkelte bestyrelsesmedlem og fondens samlede bestyrelse.

Bestemmelser i en vedtægt for en erhvervsdrivende fond om, at et medlem af bestyrelsen skal udtræde, hvis de øvrige medlemmer af bestyrelsen træffer beslutning herom, er derfor uvirksomme og vil ikke kunne bringes i anvendelse. I modsat fald ville bestyrelsesmedlemmerne være indbyrdes afhængige af hinanden, hvilket ville være uforeneligt med, at fonden ledes af en uafhængig bestyrelse. På samme måde har foreninger eller organisationer, der har udpeget et medlem til en erhvervsdrivende fonds bestyrelse, ikke mulighed for at afsætte den pågældende i medlemmets funktionsperiode, hvis foreningen eller organisationen for eksempel mener, at den pågældendes udøvelse af sit hverv ikke er hensigtsmæssig. Det samme gælder, hvis den pågældende ikke længere har den nødvendige tilknytning til foreningen eller organisationen.

5.2 Sammenfald i ledelsen i fonden og ledelsen i underliggende selskaber (”dobbeltposter”)

Det forekommer ofte, at der er tale om såkaldte ”dobbeltposter” i fondsbestyrelsen og datterselskabernes bestyrelse og/eller direktion. Sammenfaldet på direktionsposterne forekommer altovervejende i mellemstore holdingfonde.

Sammenfaldene i ledelsesposterne i fond og dattervirksomhed er sjældent vedtægtsbestemte og er således normalt aktive valg fra fondsbestyrelsens side.

Ledelsesposter i fondens datterselskaber kan medvirke til at give indsigt i og kendskab til datterselskabernes forhold – på samme måde, som der ofte er dobbeltposter i selskabskoncerner. Fondens deltagelse i datterselskabernes ledelse sikres ved, at fonden som hovedaktionær vælger et eller flere medlemmer af sin bestyrelse eller direktion til datterselskabets bestyrelse.

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 37, stk. 4, en bestemmelse, som forhindrer, at ledelsen i dattervirksomheder og associerede virksomheder kan udpege medlemmer til fondens bestyrelse.

Baggrunden for bestemmelsen kan blandt andet findes i Erhvervsfondsudvalgets rapport, hvor man fandt, at udpegning af medlemmer af bestyrelsen fra en kontrolleret dattervirksomhed til en moderfond, som er dattervirksomhedens kontrollant, er uhensigtsmæssig og kan sætte moderfondens kontrolfunktion over for dattervirksomheden ud af kraft. Endvidere kan det blive vanskeligt at sikre, at fondsbestyrelsen kan være upartisk, således at fondens opgave som kritisk aktionær/ejer i selskabet bliver svækket. Det gør sig særligt gældende i tilfælde, hvor fondens vedtægt fastsætter, at det underliggende selskabs ledelse skal udpege et antal af eller udgøre en del af fondens bestyrelse.

I lov om erhvervsdrivende fonde i § 37, stk. 5, er det endvidere bestemt, at:

> *Formanden eller næstformanden for bestyrelsen må ikke være direktør i en dattervirksomhed eller i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, medmindre fondsmyndigheden undtagelsesvis samtykker deri.*

Der er imidlertid ikke forbud imod, at fondsbestyrelsen også helt eller delvist udgør selskabets bestyrelse.

Der er ikke forbud imod, at et eller flere bestyrelsesmedlem(mer) i en fond også er bestyrelsesmedlem i en anden fond eller en anden organisation. Det skal dog bemærkes, at i henhold til Anbefalingerne for god Fondsledelse vil et medlem af fondsbestyrelsen, der også er ledelsesmedlem hos en donationsmodtager, ikke blive anset for uafhængig af fonden, og bestyrelsesmedlemmet må derfor ikke deltage i behandlingen af uddelingen som følge af inhabilitet.

5.3 Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen

Det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 1, nr. 7, at vedtægten for en erhvervsdrivende fond skal indeholde oplysning om antallet af bestyrelsesmedlemmer, herunder hvorledes de udpeges. Lov om erhvervsdrivende fonde stiller imidlertid ikke krav om, at vedtægten for eksempel skal indeholde regler om de enkelte medlemmers kompetencer, eller hvor længe en udpegning skal gælde og i givet fald, hvor mange genudpegninger, der kan være.

Anbefalinger for god Fondsledelse, som udspringer af § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde, retter blandt andet fokus på dette område. Der henvises til afsnit 11.2.2 *Bestyrelsens opgaver og ansvar.*

Det er fondsbestyrelsens ansvar inden for vedtægtens rammer til stadighed at vurdere, hvorvidt den samlede bestyrelses kompetencer er relevante og passende i forhold til fondens formål og virke, eller om der er behov for ændringer. Manglende regulering af bestyrelsens sammensætning og udpegningsperiode i lov om erhvervsdrivende fonde gør, at det er op til stifter i forbindelse med stiftelsen af fonden at fastsætte eventuelle krav til bestyrelsens kompetencer og eventuelt åremål for udpegningen. Det kan eksempelvis være en kompetence, at et bestyrelsesmedlem har juridisk eller økonomisk indsigt eller har særlig faglig indsigt i forhold af betydning for fondens aktiviteter og/eller uddelingsformålet.

Erhvervsstyrelsens undersøgelse

Erhvervsstyrelsen foretog i 2012 en gennemgang af 203 tilfældigt udvalgte erhvervsdrivende fondes vedtægter. Gennemgangen viste, at 56 % af fondenes vedtægter ingen krav havde om, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer skulle besidde særlige faglige eller erfaringsmæssige kompetencer. Det oftest forekommende kompetencekrav var "juridisk viden/erfaring" efterfulgt af "forretningsmæssig viden/erfaring". De tilsvarende tal i den opdaterede analyse fra marts 2017 udgør 164 fonde, og 54 % af fondenes vedtægter har ingen krav om, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer skal besidde særlige faglige eller erfaringsmæssige kompetencer. Det er således en marginal ændring i procenten.

En række fonde supplerer i praksis de vedtægtsbestemte kompetencekrav.

De i praksis supplerende kompetencekrav dækker typisk et bredere spektrum af kompetencer end de vedtægtsbestemte krav og inkluderer krav til "regnskabs-, revisions-, finansiel- eller økonomisk viden/erfaring", "forretningsmæssig viden/erfaring", "ledelsesmæssig erfaring/viden", "teknisk erfaring/viden" og "kendskab til uddelingsformålet".

I selskabslovens § 120, stk. 4, er det præciseret, at valgperioden for et bestyrelsesmedlem maksimalt kan være fire år. Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse. Når Erhvervsstyrelsen i forbindelse med registreringen af en erhvervsdrivende fond gennemgår den modtagne vedtægt, påser styrelsen, om vedtægten er i overensstemmelse med de fondsretlige grundsætninger og lov om erhvervsdrivende fonde.

Styrelsen yder samtidig vejledning i forhold til formuleringer og eventuelle fondsretlige tilretninger, herunder henstiller styrelsen uanset, at der ikke er krav herom i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. Erhvervsfondsudvalgets rapport:

- *"at der indsættes kompetencekrav til bestyrelsens medlemmer, samt*
- *at bestyrelsesmedlemmer udpeges for en bestemt rimelig periode med mulighed for genudpegning".*

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at udpegningsperioden for et bestyrelsesmedlem bør have en rimelig varighed for at sikre en vis kontinuitet og for at undgå, at eksterne udpegningsberettigede reelt får indflydelse på bestyrelsens sammensætning svarende til en generalforsamling. Dette bevirker, at styrelsen som udgangspunkt ikke godkender vedtægter med udpegningsperioder på under to år.

Erhvervsstyrelsens undersøgelse

Erhvervsstyrelsen foretog i 2012 en gennemgang af 203 tilfældigt udvalgte erhvervsdrivende fondes vedtægter. I henhold til denne undersøgelse havde 57 % af fondene en vedtægtsbestemmelse om udpegningsperioder. Af disse fonde havde 84 % en fast periode for alle, og 16 % havde forskellige perioder for forskellige bestyrelsesmedlemmer. Længden af den faste periode var 7 % for livsvarig og 93 % for ikke-livsvarig. Når længden af den faste periode var ikke-livsvarig, var den i gennemsnit på fire år. I 9 % af tilfældene var den et år. I den tilsvarende analyse fra marts 2017 havde 105 fonde ud af 168 fonde (altså 63 %) en vedtægtsbestemmelse om udpegningsperiode – heraf havde 71 fonde (68 % af de 105) en fast periode for alle, mens 34 fonde havde en forskellig periode for forskellige bestyrelsesmedlemmer. I analysen fra 2017 indgik ikke oplysninger om længden af faste perioder.

I 2012 analysen fremgik, at for fonde, hvor perioden varierer, var det relativt ofte, at nogle medlemmer var udpeget for to år af gangen, mens andre var udpeget for fire år af gangen for at sikre kontinuitet. I endnu andre tilfælde var nogle medlemmer udpeget for en bestemt periode, mens andre var udpeget på livstid.

I 2012 var der i alt 14 (12 % af de fonde, der havde en vedtægtsbestemmelse om valgperiode) af de undersøgte fonde, hvor enten alle eller nogle af bestyrelsens medlemmer var udpeget for et år af gangen.

I 2012 analysen fremgik, at 96 % af fondene ikke havde vedtægtsbestemmelser om et maksimalt antal genudpegninger. Blandt de få vedtægter, hvor der var en bestemmelse om et maksimalt antal genudpegninger, var gennemsnittet 2,5 genudpegninger, varierende fra en til fem maksimale genudpegninger. I 2017 analysen fremgik, at 64 % ikke havde bestemmelse om maksimalt antal genudpegninger. Der har således været en markant øgning fra 2012 til 2017 i antallet af fonde, der havde en bestemmelse om maksimalt antal genudpegninger.

Mange fonde har vedtægtsbestemmelser, som siger, at der kan ske genudpegning. I disse tilfælde er muligheden for genudpegning kun begrænset af en eventuel aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmerne.

I fonde er der i modsætning til selskaber ikke en ejerinteresse i relation til bestyrelsens sammensætning. Ofte er bestyrelsessammensætning bestemt af formanden eller et formandskab uden egentlige formelle rammer herfor. Bestyrelsen i fonde med et større antal bestyrelsesmedlemmer kan vælge at nedsætte et nomineringsudvalg for at sikre en hensigtsmæssig formel proces i relation til udpegning af nye egnede kandidater til bestyrelsen, således som det kendes fra især de børsnoterede selskaber. Det er et nomineringsudvalgs opgave blandt andet at vurdere den til enhver tid siddende bestyrelses sammensætning og kompetencer samt at finde egnede kandidater til bestyrelsen. Nomineringsudvalg kan derfor være relevante i bestyrelser med selvsupplering. Udvalget har typisk til opgave at vurdere bestyrelsens struktur, sammensætning og resultater samt at vurdere ledelsesmedlemmernes kompetence og erfaringer.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 52, stk. 2, har fondens formand blandt andet ansvar for, at der indkaldes til bestyrelsesmøder. Loven indeholder ikke regler om, hvorledes bestyrelsesformanden udpeges, men konstaterer blot, at denne vælges af bestyrelsen, og at der ved stemmelighed foretages lodtrækning, hvilket svarer til reglerne i selskabsloven.

I henhold til praksis har Erhvervsstyrelsen nægtet godkendelse af vedtægter, hvor en bestemt organisation (gavegiver) skulle have ret til direkte at udpege fondens bestyrelsesformand, da bestyrelsen anses for et kollegium, der i fællesskab træffer beslutning om sin organisering.

Det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde § 53, stk. 3, at det i vedtægten kan bestemmes, at formandens stemme er udslagsgivende ved stemmelighed i bestyrelsen.

Såvel lov om erhvervsdrivende fonde som selskabsloven indeholder en bestemmelse om, at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne ikke må være direktører i fonden/selskabet. I selskabslovens § 111, stk. 1, er det fastsat, at direktøren ikke kan være formand for bestyrelsen, og at der ligeledes ikke kan være personsammenfald mellem direktøren og en eventuel næstformand for bestyrelsen, da næstformanden fungerer som formand ved formandens forfald. I lov om erhvervsdrivende fonde § 37, stk. 3, er det tilsvarende fastsat, at der ikke kan være personsammenfald mellem bestyrelsens formand eller næstformand og direktøren. Den tidligere gældende regel om, at fondsmyndigheden konkret kunne give samtykke hertil, er ophævet.

Der findes således nogle (få) fonde, som på første bestyrelsesmøde efter loven trådte i kraft, skulle bringe bestyrelsens sammensætning i overensstemmelse med lovens regler. Overgangsbestemmelserne medfører imidlertid, at en igangværende udpegningsperiode skal respekteres i indtil fire år efter lovens ikrafttræden. Dermed skulle forholdet – afhængig af udpegningsperioden i fonden – være bragt på plads den 1. januar 2019.

Tilsvarende bestemmelse gælder efter lov om erhvervsdrivende fonde § 37, stk. 5, at fondens formand og næstformand ikke må være direktør i fondens datterselskaber. Her kan fondsmyndigheden dog undtagelsesvist give samtykke i personsammenfaldet.

5.4 Forretningsorden for bestyrelsen

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i lighed med selskabsloven krav til forretningsorden for bestyrelsen, jf. § 50.

Det er den enkelte bestyrelses behov og ønsker, der er afgørende for udformning og indhold af bestyrelsens forretningsorden, og særligt følgende forhold skal ifølge loven overvejes ved udformningen:

- Konstitueringen
- Arbejdsdeling
- Tilsyn med direktionens daglige arbejde
- Føring af bøger, protokoller mv.
- Skriftlige og elektroniske møder
- Tavshedspligt
- Suppleanter
- Regnskabskontrol
- Underskrivelse af revisionsprotokol
- Sikring af tilstedeværelsen af det nødvendige grundlag for revisionen.

Det er PwC's holdning, at også formueforvaltning/investeringspolitik samt uddelingsforhold og bestyrelsesevaluering ofte med fordel kan inddrages. Kapitalforvaltning er med virkning for 2020 blevet en del af Anbefalinger om god Fondsledelse – anbefaling 2.1.2. Som en del af bestyrelsesevalueringen kan det endvidere være relevant, at bestyrelsen særskilt foretager vurdering af bestyrelsesvederlaget, eftersom dette skal stå i rimeligt forhold til bestyrelsens arbejdsindsats.

Erhvervsstyrelsen anfører i vejledningen om bestyrelsens forretningsorden blandt andet:

> *Har fonden ansat en direktør, bør forretningsordenen eller en særlig forretningsorden for direktøren fastsætte regler for bestyrelsens opfølgning på direktørens arbejde gennem en formaliseret kommunikation, dialog og rapportering.*
>
> *Forretningsordenen kan desuden fastlægge rammerne for samarbejdet med en eventuel direktion, og hvordan kontakten og kommunikationen mellem bestyrelsen og direktionen skal ske, herunder om direktionens rettidige, præcise og tilstrækkelige rapportering til bestyrelsen.*

Har bestyrelsen ansat en administrator, bør forretningsordenen tilsvarende fastsætte rammer for samarbejde, og i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 43 skal der udarbejdes en aftale med administrator, og bestyrelsen skal vurdere og kontrollere administrators arbejde.

Bestyrelsens forretningsorden er central i forbindelse med bestyrelsens arbejde med Anbefalingerne for god Fondsledelse samt politik for uddelinger.

Erhvervsstyrelsen anfører i vejledningen om bestyrelsens forretningsorden blandt andet:

Foruden ovennævnte emner kan bestyrelsen også overveje at indarbejde følgende emner i forretningsordenen:

- *planlægning af bestyrelsens arbejde – "årshjulet",*
- *formandens rolle,*
- *bestyrelsesudvalg – sammensætning, nedsættelse, etablering mv.,*
- *selvevaluering i bestyrelsen,*
- *bestyrelsens evaluering af direktionen (herunder det udførte arbejde),*
- *evaluering af forholdet mellem bestyrelse og direktion,*
- *ressourcer til bestyrelsen,*
- *et evt. sekretariat for bestyrelsen,*
- *strategi og risikostyring samt*
- *evaluering af bestyrelsens sammensætning (herunder overvejelse af behov for nye kompetencer).*

5.5 Direktion – en mulighed, ikke et krav

Lov om erhvervsdrivende fonde § 37, stk. 2, fastsætter, at bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører i en erhvervsdrivende fond, men der er ikke krav herom.

Bestyrelsen er frit stillet i dette spørgsmål, uanset om der er tale om en lille eller en stor erhvervsdrivende fond. På dette punkt er der forskel mellem erhvervsdrivende fonde og aktieselskaber, hvor der altid skal være en direktør samt enten en bestyrelse eller et tilsynsråd.

På baggrund af Erhvervsstyrelsens register over erhvervsdrivende fonde kan det konstateres, at 31 % (september 2012) af fondene havde registreret en direktør. Forholdet fremgik ikke af 2017-analysen.

Ansætter fondsbestyrelsen en direktion, varetager direktionen den daglige ledelse i fonden svarende til bestemmelserne i selskabsloven. Bestyrelsens ansvarsområde er i så fald den overordnede strategiske ledelse og kontrollen med direktionen på samme måde som i et selskab.

Hvis der ansættes en direktør, skal den pågældende anmeldes til Erhvervsstyrelsen, hvor den pågældende bliver registreret i styrelsens it-system.

En direktør kan forpligte fonden inden for fondens formål, direktørkontrakten og eventuelle krav i direktørens forretningsorden og har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder.

En direktør kan afsættes af fondsmyndigheden, hvis direktøren ikke opfylder kravene om at være myndig, eller hvis direktøren kommer under værgemål eller samværgemål, ligesom fondsmyndigheden kan påbyde bestyrelsen at afskedige direktøren, hvis denne klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Bestemmelserne i lov om erhvervsdrivende fonde § 44, hvorefter et bestyrelsesmedlem i en erhvervsdrivende fond skal fratræde, hvis den pågældende er under konkurs eller eksempelvis har vist sig uegnet til at være bestyrelsesmedlem, finder dog ikke anvendelse på fondens direktør. Sådanne direktører har fondsmyndigheden ikke kompetence til at afsætte, men kan i stedet pålægge bestyrelsen – der er eneansvarlig for ansættelse og afskedigelse af direktionen – at eksekvere beslutningen.

5.6 Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver

Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 38, herunder:

- *Varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed*
- *Påse, at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende*
- *Påse, at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller*
- *Påse, at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold*
- *Påse, at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer*
- *Påse, at fondens kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.*

Har bestyrelsen valgt at ansætte en direktør, forestås ledelsen af fonden af bestyrelsen og direktionen i fællesskab, hvor den daglige ledelse varetages af direktionen.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 42 har direktionen følgende opgaver i en fond med en bestyrelse og en direktion:

- *Varetage den daglige ledelse af fonden og som led heri varetage fondens formål og interesser*
- *Sikre, at fondens bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom*
- *Sikre, at formueforvaltningen foregår på en betryggende måde*
- *Sikre, at fondens kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.*

Direktionen skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter dog ikke dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning, idet disse forhold skal forelægges bestyrelsen til afgørelse. Såfremt bestyrelsens involvering ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden, kan direktøren selv træffe beslutning, hvis han derefter snarest underretter bestyrelsen om den trufne disposition.

Det er dog altid bestyrelsens ansvar, at fonden drives i overensstemmelse med loven og fondens vedtægt.

Da direktionen er ansat af bestyrelsen, kan bestyrelsen uddelegere opgaver og stille krav til direktionen, men bestyrelsen er ansvarlig for at kontrollere direktionens dispositioner.

Bestyrelsen i en moderfond skal ikke alene vurdere forsvarlighed i relation til fonden, men i forhold til hele koncernen. Dette ændrer ikke på, at fonden og de underliggende dattervirksomheder er selvstændige juridiske personer med selvstændige ledelser. Ledelsen i en fond kan dog i medfør af fondens vedtægt have et særligt ejeransvar i forhold til dattervirksomhedens udvikling, hvis den underliggende dattervirksomhed eksempelvis er omtalt i fondens formål. I sådanne tilfælde har fondens ledelse pligt til at udøve et aktivt ejerskab og påse, at virksomheden overordnet ledes og drives i overensstemmelse med fondens formål. Tilsvarende gør sig gældende, hvis muligheden for at opfylde uddelingsformålet alene eller i væsentlig grad kommer fra virksomheden.

Fonden bør dog i alle tilfælde samtidig have en passende afstand til en eventuel dattervirksomhed, således at både fond og virksomhed har en ledelse, der kan drive de respektive juridiske personer passende uafhængigt, og at fondens og den underliggende dattervirksomheds selvstændige interesser varetages. I særlige situationer – for eksempel i en økonomisk eller ledelsesmæssig krise – vil det være naturligt og formentligt også påkrævet, at fonden intensiverer sin interesse for og kontakt med dattervirksomheden og dens ledelse. En fonds ejerengagement i en dattervirksomhed må dog i alle tilfælde ikke udvikle sig til egentlig ledelse af dattervirksomheden.

Bestyrelsen skal ved vurderingen af forsvarlighed ikke alene tage hensyn til indtrufne begivenheder, men også til den forventede fremtidige udvikling. Hvis bestyrelsen således ser indikationer på, at fonden for eksempel vil få færre indtægter end tidligere forventet eller endog tab, skal bestyrelsen tage hensyn hertil ved vurdering af fondens finansielle stilling mv. I givet fald og hvor det er muligt, må bestyrelsen træffe beslutninger til imødegåelse af tab – præcist på samme måde som i selskaber.

Erhvervsstyrelsen finder, at bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond bør anlægge en skærpet forsvarlighedsvurdering, da fonde er selvejende, og der ikke er ejere, som kan indskyde midler, hvis fonden får økonomiske problemer. Det bevirker, at en fond ofte vil have meget vanskeligt ved at overvinde økonomiske problemer.

Der kan opstå situationer, som påvirker fonden fremadrettet. Når der er ekstraordinære dispositioner, der kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere, skal fondsbestyrelsen indhente samtykke i Erhvervsstyrelsen.

Sædvanligvis er der ikke behov for samtykke til de almindelige erhvervsmæssige dispositioner, men hvis fonden for eksempel i vedtægten har omtale af, at fonden skal eje ejendomme eller en

bestemt virksomhed, og man vil skille sig af med en væsentlig del heraf, vil et sådant salg være en ekstraordinær disposition, som bestyrelsen skal indhente samtykke til. Vurderingerne af, om der kan opstå ledelsesansvar på ekstraordinære dispositioner, kan være vanskelig at vurdere.

Som eksempel på, hvor kompleks vurderingerne af ledelsens ansvar kan være, kan fremhæves Erhvervsstyrelsens afgørelse af den 2. december 2014 vedrørende Fonden Wonderful Copenhagen og Erhvervsankenævnets afgørelse, der ophæver Erhvervsstyrelsens afgørelse. Ansvaret opstod som følge af et datterselskabs tab ved afholdelsen af European Song Contest 2014 (ESC). I Erhvervsstyrelsens afgørelse anføres blandt andet:

"Det er afgørende, at ledelsen i en erhvervsdrivende fond i forbindelse med deres hverv alene varetager fondens formål og interesser. Dette gælder både, når fonden selv disponerer, og når dette sker gennem et datterselskab.

I henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 21, stk. 3, [red.: nu § 61] må bestyrelsen ikke foretage ekstraordinære dispositioner, der kan medføre risiko for den fremtidige varetagelse af fondens formål eller fondens eksistens, hvis fondsmyndigheden ikke på forhånd har meddelt samtykke".

Erhvervsstyrelsen mener, at der i fonden "er foretaget en række dispositioner, som Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed skulle have samtykket til i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 21, stk. 3. [red.: nu § 61]".

Det drejer sig om:

- *mellemfinansiering af Projektselskabet på ca. 12 mio. DKK*
- *støtteerklæring af 24. april 2014 til DR på 12,8 mio. DKK med mulighed for yderligere 5 mio. DKK*
- *støtteerklæring af 30. april 2014 til DR på 19,3 mio. DKK.*

I afgørelsen anfører Erhvervsstyrelsen videre:

"Erhvervsstyrelsen kan ikke vurdere, om de to støtterklæringer fra starten alene har været udtryk for en ikke-bindende erklæring, men det er styrelsens opfattelse, at forholdet ændrer karakter efter bestyrelsesmødet i juni 2014, hvor det må være klart for bestyrelsen, at det forventes af fonden, at den dækker et eventuelt tab i Projektselskabet.

Styrelsen finder således, at fondens bestyrelse senest på dette tidspunkt har været klar over omfanget af de økonomiske forpligtelser, og at fonden senest på dette tidspunkt skulle have ansøgt om samtykke til dispositionerne.

Erhvervsstyrelsen kan ikke på det foreliggende grundlag konkret vurdere, om de enkelte dispositioner hver for sig er ekstraordinære, men på baggrund af ovenstående er det styrelsens opfattelse, at det samlede omfang af dispositionerne og de økonomiske risici for fonden, som de medførte, skulle have medført indhentelse af samtykke i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 21, stk. 3. Fondens bestyrelse har imidlertid ikke på noget tidspunkt i forløbet rettet henvendelse til styrelsen som fondsmyndighed herom. Styrelsen finder dette yderst kritisabelt.

Det ændrer ikke på styrelsens opfattelse af forholdet, at Region Hovedstaden har bevilget ekstra 49 mio. DKK til fonden, som skal dække tabet i Projektselskabet, da disse midler modregnes i fondens tilskud de kommende syv år. Det er således fonden, som helt eller delvist er med til at finansiere tabet i Projektselskabet i sidste ende.

Erhvervsstyrelsen finder endvidere, at der kan stilles spørgsmålstegn ved den hidtidige beslutningsproces i fonden, herunder hvorledes samtlige bestyrelsesmedlemmer i fonden har indgået i beslutningsprocessen. Det fremgår således af oplysninger i sagen, at fondens bestyrelse eksempelvis ikke på forhånd var orienteret om, at fondens formand afgav ovennævnte erklæringer. Erhvervsstyrelsen finder dette yderst kritisabelt.

Styrelsen har som følge heraf overvejet, hvorvidt der i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 15, jf. § 14, stk. 4, skal ske afsættelse af et eller flere medlemmer af fondens bestyrelse.

Det fremgår imidlertid af det modtagne materiale, at fondens nye bestyrelsesformand allerede har igangsat en proces, der har til formål at forbedre ledelsesstrukturerne i fonden og genoprette fondens drift. I lyset heraf finder Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed ikke grundlag for at afsætte et eller flere bestyrelsesmedlemmer i fonden.

Erhvervsstyrelsen forudsætter dog som fondsmyndighed for fonden, at der som led i dette interne arbejde, der bl.a. har medført en klar afgrænsning af direktionens rolle og opgaver, også foretages en ekstern evaluering af fondens bestyrelse med henblik på at sikre, at fondsbestyrelsen har de rigtige kompetencer i forhold til fondens formål og interesser.

I forlængelse heraf giver Erhvervsstyrelsen hermed som fondsmyndighed samtykke til, at fondens bestyrelse kan bestå af 11 bestyrelsesmedlemmer i en periode frem til denne evaluering er afsluttet, uanset at det i vedtægten er foreskrevet, at der skal være 13 bestyrelsesmedlemmer, jf. § 21, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Erhvervsstyrelsen kan som fondsmyndighed ikke vurdere, hvorvidt der konkret er grundlag for eventuelt at rejse erstatnings- og/eller straffesager mod et eller flere nuværende eller tidligere bestyrelsesmedlemmer og direktører i fonden eller dets datterselskab. Styrelsen finder dog, at dette bør afklares gennem en ekstern vurdering, som skal omfatte de bestyrelsesmedlemmer og direktører, som har været en del af beslutningen om og gennemførelsen af Eurovision 2014 i København.

Styrelsen finder desuden, at de foretagne dispositioner i fonden nødvendiggør, at fonden i hvert fald det kommende år er underlagt et skærpet tilsyn, hvor bestyrelsen hvert kvartal giver fondsmyndigheden en afrapportering med hensyn til de foretagne dispositioner mv.".

Den 3. juli 2015 oplyste Erhvervsstyrelsen fonden om, at Erhvervsstyrelsen ville undersøge følgende forhold:

"A. Fondens eventuelle særlige karakter samt samtykke til ekstraordinær disposition efter den dagældende erhvervsfondslovs § 21, stk. 3
B. Den juridiske status af fondens støtteerklæringer til DR
C. Bestyrelsens opfyldelse af sin tilsynsforpligtelse
D. Erstatningsansvar som følge af økonomiske dispositioner ift. tilskud samt mellem- og slutfinansiering af Projektselskabet, jf. § 44, stk. 1, i den dagældende lov om erhvervsdrivende fonde (nugældende lov § 126, stk. 1)".

Disse forhold er behandlet i Erhvervsstyrelsens afgørelse af 21. februar 2017 – og sammendraget således:

"Ad A) Styrelsen finder således ikke, at fonden har en sådan særlig karakter, at der er grundlag for at betragte fonden som en særlig fond, hvor der kan varetages andre formål eller interesser end de i vedtægten fastsatte, eller hvor fonden ikke behøver at opfylde erhvervsfondslovens betingelser for uddeling af midler.

Ad B) Erhvervsstyrelsen gav i sin afgørelse af 2. december 2014 udtryk for, at de to støtteerklæringer afgivet henholdsvis den 24. og 30. april 2014 var af en sådan karakter, at de kunne være bindende for fonden. Styrelsen finder imidlertid efter nærmere undersøgelse, at de afgivne støtteerklæringer ikke indeholder en økonomisk forpligtelse for fonden, men alene kan anses for at indeholde en indsatsforpligtelse.

Afgivelsen af disse støtteerklæringer medfører derfor efter styrelsens vurdering ikke i sig selv et ansvarsgrundlag for fondens ledelse. Derimod finder styrelsen, at bestyrelsesformanden har tilsidesat sin pligt til at indhente bestyrelsens godkendelse af støtteerklæringerne, idet disse efter formandens egen opfattelse var politisk bindende for fonden, jf. nedenfor.

Ad C) Styrelsen har ved gennemgang af LETT Advokaters redegørelse konstateret, at det blandt andet er anført, at det er vurderingen, at "WoCo's bestyrelsesformand ved at afgive Støtteerklæringerne uden først at have orienteret den øvrige bestyrelse overskred de beføjelser, han som bestyrelsesformand havde til at afgive sådanne erklæringer overfor tredjemand".

Styrelsen er enig i denne vurdering og skal på baggrund heraf som fondsmyndighed udtale kritik af daværende bestyrelsesformand, Michael Metz Mørch, for at have overskredet sin beslutningskompetence i forhold til fonden.

Michael Metz Mørch havde som bestyrelsesformand ikke en selvstændig beslutningskompetence. Afgivelse af disse erklæringer forudsatte derfor bestyrelsens beslutning herom, også selv om de ikke var retligt forpligtende. I den forbindelse bemærkes det, at der ikke er oplyst omstændigheder, som gjorde det nødvendigt og uopsætteligt at afgive erklæringerne på egen hånd uden forsøg på at inddrage den øvrige bestyrelse.

Styrelsen skal i den forbindelse udtale kritik af de menige bestyrelsesmedlemmer for ikke at have påtalt, at daværende bestyrelsesformand, Michael Metz Mørch, den 30. april 2014 – uden bestyrelsens forudgående godkendelse – underskrev endnu en støtteerklæring til DR, som omfattede en betydeligt større finansiering fra DR til Projektselskabet end støtteerklæringen af 24. april 2014, uagtet, at det på bestyrelsesmødet i fonden den 25. april 2014 blev aftalt, at der ikke måtte afgives yderligere erklæringer over for DR.

Ad D) Styrelsen finder at daværende bestyrelsesformand, Michael Metz Mørch, har handlet ansvarspådragende over for fonden i forbindelse med beslutningen om mellemfinansieringen den 20. juni 2014 og underskudsdækningen den 18. august 2014.

Styrelsen har herved lagt vægt på, at bestyrelsesformanden har tilsidesat sin pligt til at indhente bestyrelsens godkendelse af støtteerklæringerne, og selv om disse ikke indebar en retlig forpligtelse for fonden til at dække underskuddet, var de efter bestyrelsesformandens egen opfattelse politisk bindende for fonden.

Det reelle og samlede tab i nærværende sag kan ikke med sikkerhed opgøres på nuværende tidspunkt, da der over en årrække skulle foregå en tilbagebetaling fra fonden til Region Hovedstaden for underskudsdækningen på kr. 46 mio., som ses at ville beløbe sig til et samlet beløb på kr. 49 mio. over en 7-årig periode.

Det tab, som kan opgøres på nuværende tidspunkt, og som daværende bestyrelsesformand, Michael Metz Mørch, er erstatningsansvarlig for, udgør kr. 21 mio., jf. § 44, stk. 1, i den dagældende lov om erhvervsdrivende fonde (nugældende lov § 126, stk. 1). Dette beløb svarer til den henhold til resultatkontrakten for 2015-2017 som følge af Region Hovedstadens ydelse af det ekstraordinære tilskud til dækning af underskuddet i Projektselskabet".

Samlet set var det således en hård kritik, der blev rejst af den daværende bestyrelsesformand, som kunne få væsentlige privatøkonomiske konsekvenser. Det er således vigtigt som bestyrelsesmedlem at iagttage lov om erhvervsdrivende fonde § 61 om ekstraordinære dispositioner og inddrage fondsmyndigheden rettidigt forud for gennemførelsen af dispositioner, der kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere (lider tab).

Ovenstående afgørelse blev indbragt for Erhvervsankenævnet, som ophæver Erhvervsstyrelsens afgørelse af den 21. februar 2017. Erhvervsankenævnet har blandt andet i afgørelsen betonet følgende forhold:

- Fonden er en erhvervsdrivende fond med et virke, som er mindre karakteristisk for erhvervsdrivende fonde, da fonden har et erhvervsformål og ikke et uddelingsformål. Fondens aktivitet i forbindelse med European Song Contest (ESC), herunder med etablering af et datterselskab som projektselskab er sket til opfyldelse af dette formål og ligger inden for formålet.
- Projektet, der forårsagede problemstillingerne, var overvåget af et præsidium med personer fra regionsrådet, kommunen samt den medievirksomhed, der var den egentlige opdragsgiver på projektet ESC. Disse personer var fuldt oplyst om datterselskabets forhold og har været inddraget i afviklingen af datterselskabets underskud på 58 mio. DKK samt vilkårene for Fondens fremtidige driftsforhold.
- Det fremgår, at både bestyrelse og direktion skal sørge for, at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og at sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt. Ved forhandling med Regionen om ekstraordinær kapitaltilførsel og en genopretning af fondens grundkapital igennem en genopretningsplan, som indebar en nedsættelse af basistilskuddet og en reduktion af lønningerne samt en overdragelse af aktiviteter til en kommune, blev der sikret, at der var tilstrækkelig likviditet, samt at det tilstedeværende kapitalberedskab var forsvarligt. Ved bestyrelsens beslutning den 18. august 2014 var der tilføjet, at overførslen af 46 mio. DKK til datterselskabet var afhængig af ekstraordinært tilskud fra Regionen. Var denne ikke kommet på det efterfølgende regionsrådsmøde, ville datterselskabet formentlig være blevet erklæret konkurs.

- Fondens beslutning om at dække underskuddet i datterselskabet er en disposition, som er truffet på baggrund af en politisk forståelse mellem fonden og dennes væsentligste bidragsyder, Regionen. Bidraget fra Regionen på 46 mio. DKK er øremærket til at dække underskuddet i datterselskabet, som Regionen ikke ønskede skulle gå konkurs. Parterne drøftede forskellige muligheder for at opnå dette, herunder, at Regionen ydede tilskud direkte til datterselskabet.
- Fonden har intet retskrav på at modtage fremtidige tilskud fra Regionen, som fonden selv vil kunne disponere over. Fonden har hidtil indgået treårige resultatkontrakter med Regionen, og disse resultatkontrakter styrer i et vist omfang anvendelsen af de midler, Fonden modtager fra Regionen.
- At parterne vælger at øremærke tilskuddet til datterselskabet kombineret med en reduktion af fremtidig tilskud, er en del af almindelig forretningsmæssig drift. Måtte Regionen ønske i fremtiden at reducere tilskuddet til Fonden eller lade det helt bortfalde, medfører det ingen forpligtelse for Fonden til at tilbagebetale tilskuddet på de 46 mio. DKK.
- Fondens kapital er genoprettet, og der har foreligget en plan for dette samtidig med beslutningen om at yde tilskud til datterselskabet, hvorfor fondens regnskab for 2014 er aflagt med fortsat drift for øje.
- Efter en samlet konkret vurdering er der på baggrund af de ovenfor fastlagte omstændigheder ikke fornødent grundlag for at pålægge bestyrelsen for Fonden at anlægge en erstatningssag mod den tidligere bestyrelsesformand.
- Erhvervsstyrelsens brev af 8. august 2014 har et sådant indhold, at bestyrelsesformanden burde have udleveret denne til bestyrelsen eller i det mindste oplæst denne og redegjort nærmere for indholdet. Manglende indhentelse af samtykke, jf. forelæggelsespligten i medfør af dagældende § 21, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde medfører ikke i sig selv, at bestyrelsen eller ledende medlemmer ifalder erstatningsansvar, men er blandt andet betinget af, at bestyrelsen har handlet culpøst i relation til den manglende indhentelse af samtykke.

I den konkrete sag har Erhvervsstyrelsen og Erhvervsankenævnet lagt vægt på forskellige forhold – og det er muligt, at Erhvervsankenævnet har haft yderligere baggrundsmateriale til grundlaget for deres afgørelse, end Erhvervsstyrelsen havde. Erhvervsstyrelsen har set det som en uddeling, hvorimod Erhvervsankenævnet ser det som en erhvervsmæssig drift. I den konkrete situation ser det ud til, at Regionen har haft usædvanlig stor indflydelse på beslutningerne i fonden og fondens datterselskab, idet det politisk er udtalt, at driftsselskabet ikke måtte gå konkurs.

Det er en speciel situation, som er vanskeligt at udlede noget generelt fondsretligt af. Det er imidlertid PwC's opfattelse, at budskabet i dette sagsforløb er, at det er særlig vigtigt i meget komplekse spørgsmål, at bestyrelsen – inden beslutningerne træffes – dokumenterer beslutningsgrundlaget og sikrer sig, at der konkret ikke er tale om ekstraordinære dispositioner, der kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.

5.7 Administrator

Det er i lov om erhvervsdrivende fonde § 43 præciseret, at administrator alene udfører visse konkrete arbejdsopgaver for bestyrelsen i forhold til fondens administration. En administrator kan derfor ikke repræsentere og tegne fonden i forhold til tredjemand.

Bestyrelsen og direktionen har det fulde ansvar for den daglige drift af fonden, hvilket blandt andet afspejler sig i, at disse i modsætning til administrator skal registreres i Erhvervsstyrelsens register over fondes ledelsesmedlemmer.

En undersøgelse (2012) har vist, at 47 % af de erhvervsdrivende fonde anvendte administrator som hjælp til bestyrelsen. For disse fonde gælder, at de skulle bringe aftalen mellem fonden og administrator i overensstemmelse med reglerne i § 43 senest ét år efter lovens ikrafttræden. Af den tilsvarende analyse for 2017 fremgår, at 44 % anvender administrator.

Erhvervsstyrelsen anfører i vejledningen fra december 2014 om ledelsen i de erhvervsdrivende fonde følgende om administrator:

Administrator

LEF (red.: Lov om erhvervsdrivende fonde) *præciserer i § 43, at en administrator ikke er direktør, og vedkommende kan ikke bestride de opgaver, som en direktør varetager. Bestyrelsen – eller direktionen, hvis fonden har en sådan – har ansvaret for ledelsesopgaverne og skal derfor føre kontrol og tilsyn med administratorens/fuldmægtigens udførelse af de administrative opgaver for bestyrelsen. Hvis bestyrelsen ønsker en administrator, kan vedkommendes opgaver og kontrollen hermed afgrænses nærmere i forretningsordenen. Samtidig er det vigtigt at have en skriftlig aftale med administrator, hvor de nærmere opgaver og rapporteringspligter nøje beskrives.*

Det vurderes, at formanden for bestyrelsen sædvanligvis ikke kan have funktion som fondens administrator, da det må anses for omgåelse af forbuddet i § 52, stk. 3, 1. pkt., hvorefter formanden ikke må udføre hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand. Desuden præciseres i bestemmelsens 2. pkt., at formanden – hvis der er "særligt behov" – kan påtage sig opgaver for bestyrelsen.

Administrator skal ikke registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Administrator kan ikke repræsentere eller tegne fonden i forhold til tredjemand.

5.8 Medarbejderrepræsentation

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 64 en bestemmelse om medarbejderrepræsentation. Efter denne bestemmelse finder de i selskabsloven og de i henhold til denne lov fastsatte regler om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer tilsvarende anvendelse på en erhvervsdrivende fond og dens dattervirksomheder.

En række af reglerne om medarbejderrepræsentation i selskaber kan fraviges i enighed mellem ledelse og medarbejdere for at give mest mulig fleksibilitet til danske virksomheder. I selskabslovens § 141, stk. 3, er der endvidere givet mulighed for, at generalforsamlingen i et A/S eller ApS kan beslutte at lade medarbejdere i et eller flere udenlandske datterselskaber deltage i valget ved koncernrepræsentation, dvs. til moderselskabets ledelse. Der gælder dog den begrænsning, at der altid skal være mindst én dansk valgt repræsentant, henholdsvis to, hvis de danske medarbejdere udgør mere end 1/10 af det samlede antal medarbejdere i koncernen.

Det er en uskreven fondsretlig og selskabsretlig grundsætning, at samtlige bestyrelsesmedlemmer er ligestillede. Det betyder, at alle medlemmer har samme retsstilling med hensyn til rettigheder, pligter og ansvar, uanset hvem der har valgt eller udpeget det pågældende bestyrelsesmedlem.

En fuldstændig ligestilling mellem de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i en fond og bestyrelsesmedlemmer udpeget i henhold til vedtægtens bestemmelser herom ville dog betyde, at de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i en erhvervsdrivende fond ville få ”større indflydelse” i erhvervsdrivende fonde end i A/S’er og ApS’er. Baggrunden herfor er, at bestyrelsens kompetence i en erhvervsdrivende fond ikke er begrænset af en generalforsamling, og at bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond ikke kun har indflydelse i forhold til erhvervsudøvelsen, men også i forhold til fondens øvrige virksomhed, herunder de uddelinger, som fonden foretager i overensstemmelse med fondens vedtægt (uddelingsformålet).

Lov om erhvervsdrivende fonde § 64, stk. 1, 2. pkt., indeholder som følge heraf en undtagelse til udgangspunktet om, at alle bestyrelsesmedlemmer i en erhvervsdrivende fond er ligestillede. Bestemmelsen fastslår således, at medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er afskåret fra at deltage i bestyrelsens behandling af visse typer af spørgsmål, medmindre vedtægten bestemmer andet. Bestemmelserne medfører, at de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer får de samme pligter, rettigheder og ansvar som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i A/S’er og ApS’er, men at de ikke har funktion/ansvar/beslutningskompetence mv. i forbindelse med uddelingsmæssige formål.

Kompetencerne – og ansvaret – hos de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer afgrænses derfor til erhvervsvirksomheden, medmindre vedtægterne har bestemt andet. I de oprindelige lovbemærkninger til lov om erhvervsdrivende fonde fremgår imidlertid, at begrebet ”erhvervsvirksomhed” ikke skal forstås i for snæver betydning. I lovbemærkningerne nævnes den generelle disponering over fondens overskud, herunder hvor stor en del af overskuddet der skal stilles til rådighed til uddeling i henhold til fondens formål, henholdsvis henlægges til konsolidering af erhvervsvirksomheden som et eksempel på et emne, der vedrører erhvervsvirksomheden.

Erhvervsstyrelsen har truffet afgørelse om, at ændring af fondens tegningsregel og godkendelse af fondens årsregnskab er dispositioner, som falder ind under de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmers kompetence.

Det fremhæves i bemærkningerne til lov om erhvervsdrivende fonde, at den nærmere fordeling af de afsatte beløb til fondens ikke-erhvervsmæssige – typisk almennyttige – formål ikke er omfattet af de medarbejdervalgte medlemmers kompetence, ligesom de i almindelighed er afskåret fra at deltage i behandlingen af spørgsmål om ændring af vedtægten i henseende til, hvilke ikke-erhvervsmæssige formål fonden kan støtte.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 64, stk. 1, gælder det, at i det omfang nye bestyrelsesmedlemmer skal udpeges af bestyrelsen, deltager de bestyrelsesmedlemmer, der er valgt af medarbejderne, ikke i udpegelsen, medmindre andet er bestemt i vedtægten. Efter bemærkningerne til lov om erhvervsdrivende fonde skal bestemmelsen i § 64, stk. 1, sikre, at stifters intentioner med hensyn til bestyrelsens sammensætning respekteres for så vidt angår de bestyrelsesmedlemmer, der ikke er valgt af medarbejderne.

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at bestyrelsens konstituering – dvs. valg af formand og eventuel næstformand – er spørgsmål, der berører erhvervsvirksomheden, hvor de eventuelle medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer således deltager i beslutningen herom. Udpegelsen af ledelsen i dattervirksomheder er ligeledes et forhold, der efter Erhvervsstyrelsens opfattelse vedrører fondens erhvervsmæssige virke, og hvor eventuelle medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer derfor deltager uanset vedtægtens indhold.

Erhvervsstyrelsen har udtrykt, at en beslutning om ændring af de vedtægtsudpegede medlemmers antal er et spørgsmål, der efter styrelsens opfattelse henhører under den vedtægtsudpegede bestyrelses enekompetence, medmindre vedtægten udtrykkeligt bestemmer andet.

5.9 Kønsmæssig repræsentation i bestyrelsen

I erhvervsdrivende fonde, som har gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, og i store erhvervsdrivende fonde skal bestyrelsen opstille måltal for andelen af det underrepræsenterede køn (hvis det ene køn udgør mindre end 40 %) i bestyrelsen og udarbejde en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på fondens øvrige ledelsesniveauer. Er der imidlertid mindst en repræsentation af begge køn på 40 % i bestyrelsen henholdsvis de øvrige ledelseslag, kan måltallene henholdsvis politikken undlades med angivelse af, at man som virksomhed har opnået ligelig fordeling.

Det er ikke altid, at antallet af bestyrelsesmedlemmer gør det muligt at opnå en fordeling inden for 40/60, Erhvervsstyrelsen har udgivet "Vejledning om måltal og politikker for den kønsmæssige sammensætning af ledelsen og for afrapportering herom", dateret 1. marts 2016. Heri er angivet følgende oversigt, som er den i praksis anerkendte måde at vurdere kønsmæssig sammensætning i bestyrelsen som udtryk for ligelig fordeling:

Generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer			Ligelig kønsfordeling	
Antal	Personfordeling		Procentvis fordeling	
3 personer	1	2	33,33	66,67
4 personer	1	3	25	75
5 personer	2	3	40	60
6 personer	2	4	33,33	66,67
7 personer	2	5	28,57	71,43
8 personer	3	5	37,5	62,5
9 personer	3	6	33,33	66,67
10 personer	4	6	40	60
11 personer	4	7	36,36	63,64
12 personer	4	8	33,33	66,67
13 personer	5	8	38,46	61,54
14 personer	5	9	35,71	64,29
15 personer	6	9	40	60

Store erhvervsdrivende fonde er i loven defineret som fonde, der i to på hinanden følgende regnskabsår overskrider to af følgende kriterier, som svarer til årsregnskabslovens definition på en stor virksomhed:

- En balancesum på DKK 156 mio.
- En nettoomsætning på DKK 313 mio.
- Et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 250.

Udover redegørelsen for måltal for bestyrelsen, inklusive måltal, status og årsag til eventuel manglende målopfyldelse i perioden – skal de fonde, der ikke har opnået ligelig fordeling på øvrige ledelseslag, opstille og redegøre for en politik til øgning af det underrepræsenterede køn på øvrige ledelseslag, herunder hvordan politikken har virket i regnskabsperioden, og hvad man har opnået af resultater. Også her defineres ligelig fordeling som 40/60 eller bedre. Det er fonden selv, der definerer, hvilke niveauer i organisationen, der betragtes som øvrige ledelseslag, men definitionen bør være ensartet fra år til år.

Skulle måltallet for kønsfordelingen i en bestyrelse blive nået før den oprindeligt fastsatte tidsfrist, men uden der derved er opnået ligelig fordeling, så har bestyrelsen ikke pligt til umiddelbart at sætte et nyt, konkret, ambitiøst og realistisk mål. Bestyrelsen kan således fastholde det oprindelige mål frem til det år, man havde sat som frist, og først da opstille et nyt mål afstemt efter den kønsmæssige sammensætning, bestyrelsen måtte have da.

Fonde, der selv udarbejder koncernregnskab
For moderfonde, der selv udarbejder koncernregnskab, gælder definitionen, hvad angår størrelse og regnskabsklasse på koncernniveau. Dermed skal fonden i sit koncernregnskab redegøre for måltal og politikker i fonden selv, eller hvis fonden vælger at rapportere samlet for hele koncernen, kan den gøre det. Der er således ikke (længere) krav om, at fonden skal redegøre for det underrepræsenterede køn for hele koncernen – i modsætning til alle andre dele af ledelsesberetningen, der fortsat gælder for koncernen som helhed.

Fordelen ved at omtale koncernens forhold i fonden er, at de underliggende datterselskaber kan undlade selv at rapportere om det underrepræsenterede køn, hvis man i koncernrapporteringen kan aflæse status for det enkelte selskab, herunder de enkelte, omfattede selskabers måltal, status og evt. årsag til manglende målopfyldelse samt konsolideret politik, indsats og resultater for de i koncernen omfattede selskaber.

Fonde, der ikke selv udarbejder koncernregnskab
Hvis moderfonden undlader at udarbejde eget koncernregnskab og i stedet lader en underliggende dattervirksomhed udarbejde dette (for den underliggende koncern), vil dette underliggende koncernregnskab fortsat skulle redegøre for kønssammensætning i denne underliggende koncern efter de regler, der gælder her. At koncernregnskabet aflægges på det lavere niveau betyder, at fondens forhold ikke er medtaget her, og redegørelsen om det underrepræsenterede køn i koncernregnskabet i øvrigt kan vælge at nøjes med at omtale det pågældende moderselskab og dermed ikke hele (under)koncernen, jf. omtalen umiddelbart ovenfor.

Det er herefter spørgsmålet, om fonden skal udarbejde sin egen redegørelse for det underrepræsenterede køn, når pligten til at udarbejde koncernregnskab er overladt til en underliggende dattervirksomhed.

Det er PwC's vurdering, at pligten til at udarbejde sin egen redegørelse for det underrepræsenterede køn følger de almindelige regler. Det indebærer, at når koncernregnskab ikke udarbejdes af fonden selv, er det fondens størrelse isoleret set, der afgør, om årsregnskabet for fonden skal aflægges efter reglerne for store virksomheder i klasse C, eller om fonden for eksempel er lille og dermed i klasse B. Det skal imidlertid understreges, at reglerne om underrepræsenteret køn generelt er underkastet stor opmærksomhed i Erhvervsstyrelsen, og de kan derfor have en anden og mere restriktiv holdning. Styrelsen har os bekendt ikke truffet afgørelser om, hvorvidt en lille fond, som er moderfond for en stor koncern – men hvor fonden undlader at udarbejde koncernregnskab – alligevel forpligtes til at rapportere om det underrepræsenterede køn på trods af, at fonden i øvrigt kan følge regnskabsklasse B.

Hvis fonden isoleret set er i regnskabsklasse C-stor, skal fonden på egen hånd redegøre for måltal i moderfondens øverste ledelsesorgan samt for politik i moderfondens øvrige ledelseslag uafhængigt af den øvrige underliggende koncern. Er moderfonden under 50 medarbejdere, kan den vælge at undlade at opstille en politik for øvrige ledelseslag.

5.10 Vederlag til bestyrelse og direktion

Lov om erhvervsdrivende fonde § 49 fastslår, at vederlaget til medlemmer af ledelsen i en erhvervsdrivende fond ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds, og i moderfonde koncernens økonomiske stilling. Fondsmyndigheden kan efter lov om erhvervsdrivende fonde § 49, stk. 2, nedsætte et bestyrelsesvederlag, der findes for højt. Fondsmyndigheden kan ikke nedsætte et direktionsvederlag, uanset at det må konstateres at være for højt.

Det er således bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond, der alene er ansvarlig for, at der ved fastsættelsen af vederlaget til direktionen tages behørigt hensyn til fondens interesser, og at vederlaget derfor er passende i forhold til arbejdets art, omfang mv.

Erhvervsstyrelsen har i fremført følgende opmærksomhedspunkter:

- Vederlaget skal både være sædvanligt og forsvarligt.
- Bestyrelsens overvejelser og beslutning om fastsættelse af vederlag skal være konkret begrundet og fremgå af bestyrelsesprotokollen.
- Forskelle i bestyrelsesvederlag skal være sagligt begrundet. En formand eller en næstformand kan modtage et højere vederlag, men et højere vederlag må ikke fastsættes pr. automatik - det skal stadig være sagligt begrundet.
- Vederlag skal betales fra den enhed, arbejdet vedrører.

Det er Erhvervsstyrelsens holdning, at bestyrelsens overvejelser og beslutning om fastsættelse af vederlag skal være konkret begrundet og fremgå af bestyrelsesprotokollen.

Det sidste punkt i ovennævnte opregning skal i øvrigt ses i sammenhæng med “rette omkostningsbærer” - og forkert omkostningsbærer kan både fondsretligt, selskabsretligt og skatteretligt medføre tilskuds- og/eller udbyttebetragtninger.

Når Erhvervsstyrelsen foretager kontrol af bestyrelseshonorarerne i de fonde, som styrelsen er fondsmyndighed for, sker det ofte i forbindelse med styrelsens regnskabsgennemgang. Konkret kan det også ske som led i en fondsmyndighedssag, hvor styrelsen efter lov om erhvervsdrivende fonde § 24, stk. 3, kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til sagen. Se i afsnit 10.5 *Vederlag til bestyrelsen* om, hvad der indgår i vurderingen af et rimeligt vederlag, og om de regnskabsmæssige oplysningskrav i afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse* og kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.7 *Ledelsesvederlag* samt bilag 3 *Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde.*

Bestemmelser om oplysning om ledelsesvederlaget i årsregnskabet har derfor i praksis stor betydning for fondsmyndighedens kontrol heraf. Årsregnskabslovens generelle lempelser for klasse B-virksomheder, hvor man ikke oplyser om ledelsesvederlag, gælder ikke fondes vederlag. Fondsmyndighedens kontrol vil således kunne gennemføres på baggrund af et forbedret regnskabsmæssigt datagrundlag. Har fonden alene én person i direktionen, kan direktionens vederlag præsenteres sammen med bestyrelsesvederlaget, og får bestyrelsen ikke vederlag, kan man undlade at præsentere vederlaget fra fonden.

Det bemærkes dog, at modtager ledelsen vederlag fra øvrige virksomheder i koncernen, og undlader fonden at udarbejde koncernregnskab, skal der oplyses om det vederlag, som ledelsen modtager som ledelsesmedlem fra de øvrige koncernselskaber.

Det bemærkes i udgangspunktet skal alle bestyrelsesmedlemmers vederlag være det samme, da de har samme ansvar. Det anerkendes dog også, at formanden og næstformanden kan have et øget tidsforbrug og derfor få et højere vederlag. Et vederlag til en direktør, der også er bestyrelsesmedlem, skal efter Erhvervsstyrelsens opfattelse være opdelt – også kontraktuelt – eftersom styrelsen i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde har adgang til at nedsætte et bestyrelsesvederlag, der skønnes at være for højt, mens styrelsen ikke har kompentence til at nedsætte et direktionsvederlag, der skønnes at være for højt. Det er derfor styrelsens vurdering baseret på en konkret afgørelse, at der skal ske opdeling af vederlaget, hvorfor en model, hvor direktøren blot får et samlet vederlag, der dækker begge funktioner, ikke vil være tilladt.

I afsnit 10.5 *Vederlag til bestyrelsen* omtaler vi blandt andet Erhvervsstyrelsens afgørelse vedrørende incitamentsaflønning i datterselskabet under Direktør J.P.A. Espersen og hustru, Fru Dagny Espersens Fond, som er et eksempel på, at Erhvervsstyrelsen kan gribe ind i forhold til allerede aftalt vederlag.

Erhvervsstyrelsens undersøgelse

Erhvervsstyrelsen foretager periodevise analyser af ledelsesvederlaget. Senest er det foretaget i 2019 baseret på alle regnskaber i 2018. I analysen fra 2019 konkluderes det, at det samlede ledelsesvederlag stiger med 32 % fra 2017 til 2018, svarende til 471,8 mio. DKK i 2018 mod 358,6 mio. DKK i 2017. Stigningen skal ses i lyset af, at andelen af fonde, der ikke udbetaler ledelsesvederlag, stiger fra 35 % i 2017 til 41 % i 2018.

I modsætning til udviklingen ovenfor konkluderes det imidlertid, at det gennemsnitlige samlede ledelsesvederlag falder fra 721,6 TDKK i 2017 til 668,2 TDKK (vederlag pr. bestyrelsesmedlem falder fra 49,3 TDKK i 2017 til 47,3 TDKK i 2018). Det er uklart, hvad der forklarer udviklingen i sammensætningen af ledelsesvederlaget fra 2017 og 2018.

Det konkluderes i øvrigt i Erhvervsstyrelsens analyse for 2019, at 27,9 % af fondene ikke opgiver oplysninger om det samlede vederlag til bestyrelsen i deres årsrapport for 2018.

Som omtalt i kapitlet *Væsentlige fokusområder* afsnit 8.1 *Erhvervsstyrelsen*, hvor det fremgår, at Erhvervsstyrelsen baseret på analysen i 2019 udtog ni fonde, hvor størrelsen på ledelsesvederlaget adskilte sig væsentligt fra andre sammenlignelige fonde. De ni fonde blev anmodet om at redegøre nærmere for fondens vederlag til dens ledelse.

I kontrollen lægger Erhvervsstyrelsen vægt på, at fonden kan forklare, hvordan vederlaget er sammensat til det enkelte bestyrelsesmedlem. Et bestyrelsesmedlem, der også er direktør, kan ikke udelukkende få direktionsvederlag, hvis andre bestyrelsesmedlemmer får bestyrelsesvederlag.

PwC anbefaler derfor, at bestyrelsen i deres forhandlinger om fastsættelse af vederlaget dokumenterer, hvordan niveauet for vederlaget er fastsat, og hvis nogle bestyrelsesmedlemmer skal have et højere vederlag end andre, at det i så fald begrundes i et notat og indføres i forhandlingsprotokollen til dokumentation af, at den samlede bestyrelse har haft mulighed for at forholde sig hertil og udtale sig herom.

5.11 Reelle ejere

5.11.1 Baggrund

Registrering af reelle ejere udspringer af EU-regulering og skal sikre, at Danmark lever op til sine internationale forpligtelser om registrering af reelle ejere – og formålet er blandt andet at skabe øget gennemsigtighed i danske virksomheders ejerstruktur, så det fremover bliver vanskeligere at sløre ejerskabet af en virksomhed gennem indviklede selskabskonstruktioner. Gennemsigtigheden skal i henhold til lovforarbejderne medvirke til at forhindre hvidvask og terrorfinansiering.

De omfattede virksomheder er forpligtede til efter anmodning at stille oplysninger om deres reelle ejere samt forsøg på at identificere deres reelle ejere til rådighed for Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) og andre offentlige myndigheder.

Der er gennemført ændringer af reglerne i flere omgange:

- Ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 blev der indført bestemmelser om, at stort set alle virksomheder skal registrere sine reelle ejere – og heriblandt alle erhvervsdrivende fonde og fonde, som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger – men også fonde og selvejende institutioner, der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger eller lov om erhvervsdrivende fonde, skal registrere sine reelle ejere. Det gælder blandt andet selvejende institutioner, der er under tilsyn af Undervisningsministeriet eller Kulturministeriet, og fonde, som har aktiver for under 1 mio. DKK (og som ellers er fritaget fra reglerne i lov om fonde og visse foreninger).
- Registreringen sker i Erhvervsstyrelsens it-system. Der er udstedt bekendtgørelse om registrering og offentliggørelse af oplysninger om ejere i Erhvervsstyrelsen (bekendtgørelse nr. 488 af 18. maj 2017), som indeholder reglerne for registrering af blandt andet fondes reelle ejere. Der er efterfølgende gennemført yderligere justeringer af loven – dels ved lov nr. 676 af 29. maj 2018 og lov nr. 554 af 7. maj 2019.
- Med lov nr. 676 af 29. maj 2018 er det muligt for Erhvervsstyrelsen at tvangsopløse kapitalselskaber, erhvervsdrivende fonde og virksomheder omfattet af lov om erhvervsdrivende virksomheder, der intet har registreret om reelle ejere. En tilsvarende bestemmelse er ikke indsat i lov om fonde og visse foreninger. Dvs. erhvervsdrivende fonde kan tvangsopløses, mens ikke-erhvervsdrivende fonde ikke kan tvangsopløses.
- Ved lov nr. 554 af 7. maj 2019 er der vedtaget ændringer af reglerne om reelle ejere som følge af 5. hvidvaskdirektiv. Loven gælder for alle de virksomheder, der er omfattet af hvidvaskreglerne – herunder både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde. Denne lov udvider mulighederne for at tvangsopløse erhvervsdrivende fonde og kapitalselskaber mv. i tilfælde af manglende dokumentation af de reelle ejere. Tilsvarende bestemmelse er ikke indsat i lov om fonde og visse foreninger.

Formålet med ændringerne i 5. hvidvaskdirektiv er at styrke indsatsen mod hvidvask, terrorfinansiering og skatteunddragelse yderligere. Loven indfører således en pligt til, at de personer, der anses for at være reelle ejere (dvs. bestyrelsen og væsentlige donationsmodtagere) til at forsyne fonden, som den pågældende person er reel ejer i, med oplysninger om sit ejerskab. Der indføres endvidere mekanismer, som skal sikre, at oplysningerne om reelle ejere er passende, nøjagtige og aktuelle, herunder blandt andet en undersøgelsespligt for de omfattede fonde.

Ydermere er det muligt for myndighederne at følge op på indberetninger, der modtages i medfør af bestemmelsen i hvidvaskloven, om indberetninger af uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om reelle ejere.

Loven indeholder endvidere mindre præciseringer af dele af bestemmelsen om reelle ejere på baggrund af Financial Action Tast Force's (FATF's) og Global Forums anbefalinger om, hvordan der bedst sikres gennemsigtighed i ejerforhold.

Endvidere er lov om det Centrale Virksomhedsregister (CVR-loven) ændret, så der sikres overensstemmelse mellem den periode (fem år), hvor oplysningerne opbevares og offentliggøres efter dansk lovgivning, og den periode, hvor oplysningerne skal være tilgængelige som følge af 5. hvidvaskdirektivs bestemmelse om sammenkobling af EU-medlemslandenes registre over reelle ejere.

Bestemmelserne skal medvirke til, at registreringerne af reelle ejere i de omfattede fonde er passende, nøjagtige og aktuelle. Formålet er at sikre øget gennemsigtighed, således at personer med svigagtige intentioner får vanskeligere ved at gemme sig bag selskabskonstruktioner af forskellig art.

Loven medfører i det væsentligste følgende regler for kapitalselskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde:

- Virksomheden skal indhente oplysninger om de reelle ejeres rettigheder. I kapitalselskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde skal enhver, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden og fondens selskaber, efter anmodning fra fonden eller fondens selskaber give de oplysninger om ejerforholdet, der er nødvendige for at identificere de reelle ejere. Herunder skal gives oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.
- Fonde og selskaber skal mindst én gang årligt undersøge, om der er ændringer i de registrerede oplysninger om de reelle ejere – og resultatet af den årlige undersøgelse fremlægges på det møde, hvor ledelsen godkender årsrapporten (dvs. dagsordenen bør have dette som særskilt punkt).
- Opbevaring af personoplysninger ophører fem år efter, at den pågældende person ophører med at være aktiv i fonden. Endvidere skal fonden og fondens selskaber opbevare dokumentation for forsøg på identifikation af reelle ejere i fem år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.
- Oplysninger om reelle ejere og forsøg på at identificere fondens reelle ejere skal efter anmodning udleveres til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) – og til andre myndigheder, når myndighederne vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver. SØIK og myndighederne kan videregive oplysningerne til andre EU-medlemsstaters myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

- Fonden og fondens selskaber skal efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer (hvilket blandt andet omfatter pengeinstitutter, advokater, ejendomsmæglere og revisorer), med oplysninger om selskabets ejerforhold. Disse personer og virksomheder er i øvrigt i henhold til hvidvasklovgivningen pålagt at indberette til Erhvervsstyrelsen, hvis de konstaterer uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger.
- Kapitalselskaber og erhvervsdrivende fonde kan tvangsopløses, hvis selskabet henholdsvis fonden ikke har registreret reelle ejere, eller hvis registreringen heraf er mangelfuld, eller hvis selskabet ikke har opbevaret dokumentation om reelle ejere, eller hvis dokumentationen er mangelfuld. Derimod er der i ikke-erhvervsdrivende fonde ikke indført mulighed for tvangsopløsning.

5.11.2 Specifikke regler for fonde

Fonde er per definition selvejende og har derfor ikke ejere. Reelle ejere i fonde er imidlertid i loven – og baseret på EU-regler – defineret som den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte udøver kontrol eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser.

I lov om erhvervsdrivende fonde § 21 b og i lov om fonde og visse foreninger § 5 er indsat følgende enslydende bestemmelse:

Som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der i sidste ende direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder

1) fondens bestyrelse og
2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

Derfor skal fondens bestyrelse altid registreres som reel ejer – og personer, der er særligt begunstigede af fonden (navnlig større uddelingsmodtagere/rentenydelsesmodtagere), er også omfattet, ligesom en gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer, altid vil være fondens reelle ejere. Dette vil bl.a. omfatte fonde, som begunstiger en familie. Er fonden stiftet før 1985, og vedtægten giver mulighed for at støtte familien, så er fonden ikke begrænset i kun at støtte familien i én ufødt generation.

Selvom en erhvervsdrivende fond er undtaget fra lov om erhvervsdrivende fonde efter § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde, er fondens ledelse alligevel omfattet af pligten til at indberette reelle ejere. Dette gælder også for ikke-erhvervsdrivende fonde, der er undtaget efter § 1, stk. 2, § 1, stk. 3, eller § 1, stk. 4, i lov om fonde og visse foreninger. Dog er Folkekirkens selvejende institutioner administrativt blevet fritaget fra at registrere reelle ejere i Erhvervsstyrelsens it-system, da Kirkeministeriet i forvejen har oplysningerne om bestyrelsesmedlemmerne.

Sædvanligvis er det de ultimative personlige ejere, der skal registreres som reelle ejere i virksomhederne. Da bestyrelsen anses for reel ejer i fonden, skal bestyrelsen som hovedregel også registreres som reel ejer i de virksomheder, fonden har en direkte eller en indirekte ejerandel eller en stemmeandel i på mere end 25 %, eller som fonden på anden måde udøver kontrol over.

Stiftere og væsentlige gavegivere er som udgangspunkt ikke reelle ejere.

Der kan dog ifølge Erhvervsstyrelsens vejledning om reelle ejere være fonde, hvor stifter eller andre udenforstående undtagelsesvist skal opfattes som reelle ejere som følge af særlige beføjelser i vedtægten, herunder hvis de er tillagt en vis kontrol eller anden form for ejerskabslignende beføjelser. Det vil bero på en konkret vurdering, om stifter i det tilfælde vil skulle registreres som reel ejer. Endelig vil en person, som ifølge vedtægterne skal modtage en ikke ubetydelig andel af fondens kapital i forbindelse med fondens likvidation, være reel ejer.

I Erhvervsstyrelsens vejledning af 1. november 2017 om reelle ejere er blandt andet anført følgende:

I tilfælde, hvor enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes, skal fonden registrere den gruppe af personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer. Det gælder, når det på forhånd ikke er muligt at identificere de personer, som indgår i den gruppe, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet, selvom personerne enkeltvis ikke har et retskrav på at modtage uddelinger fra fonden. Der må dog forventes at være tale om et mindre antal personer i den enkelte gruppe. Det kan eksempelvis være, når en fond har til formål at uddele til efterkommere efter fondens stifter eller tidligere medarbejdere i stifters virksomhed. Hvis der er et begrænset antal personer i disse grupper, og gruppen i praksis begunstiges af midler fra fonden, skal gruppen registreres som reelle ejere.

En sådan gruppe af personer kan efter vedtægten have ret til at modtage en vis andel af fondens midler over en årrække. Det fremgår således af lov om erhvervsdrivende fonde § 77, stk. 1, at det påhviler bestyrelsen – bortset fra rimelige henlæggelser – at foretage uddeling til de formål, der er fastsat i vedtægten.

Det er navnet på gruppen, der skal registreres, da enkeltpersonerne endnu ikke kendes af fonden. Derudover skal det registreres, hvilke rettigheder gruppen har i forhold til fonden.

En gruppe af begunstigede personer, der skal registreres som reelle ejere, vil i praksis typisk være relevant i familiefonde, hvor descendenter efter fondens stifter har krav på uddelinger fra fonden, og hvor gruppen af uddelingsberettigede descendenter er så indkredset, at fondens bestyrelse reelt ikke har noget valg, end at uddele betydelige midler til de enkelte personer i gruppen.

Det vil altid være fondens bestyrelse, der konkret skal vurdere, om fonden skal registrere en gruppe af begunstigede personer som reelle ejere. Bestyrelsen skal vurdere, om der i forhold til fonden er en gruppe af personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet, størrelsen af gruppen samt hvor stor en andel af fondens midler, der tilfalder eller kan tilfalde personerne i denne gruppe.

5.11.3 Hvilke oplysninger skal registreres?

Af lovbemærkningerne fremgår, at oplysninger om reelle ejere som minimum skal indeholde følgende:

- Fulde navn, adresse og fødselsdato
- Nationalitet
- Bopæl og bopælsland
- Art og omfang af rettigheder.

6. Uddelinger fra erhvervsdrivende fonde

Det er et grundlæggende krav for en erhvervsdrivende fond, at der skal ske uddeling til de i vedtægten fastlagte uddelingsformål, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 77.

For erhvervsdrivende fonde står hensynet til at sikre, at fondens erhvervsdrift og konsolidering samt eventuel videre udbygning af erhvervsvirksomheden over det uddelingsmæssige formål, hvorved uddelingerne bliver sekundære. Det er således ikke hele årets overskud, der nødvendigvis skal uddeles.

Dette er en væsentlig forskel til de ikke-erhvervsdrivende fonde, der i udgangspunktet har pligt til at uddele det i året indtjente overskud – og som kun i mindre grad skal konsolidere sig.

I vedtægterne for en række holdingfonde er der krav om, at den enkelte fond skal opretholde en vis indflydelse i den underliggende virksomhed, eksempelvis en bestemmende eller betydelig indflydelse. Det medfører, at disse fonde har et særligt konsolideringsbehov, så de har de fornødne midler (et beredskab) til for eksempel at deltage i en kapitalforhøjelse eller erhverve yderligere ejerandele i den underliggende dattervirksomhed, så fonden kan efterleve vedtægtens krav om eksempelvis opretholdelse af kontrollen med dattervirksomheden.

Generelt for erhvervsdrivende fonde gælder, at en fondsbestyrelses beslutning om uddelinger skal ske i overensstemmelse med reglerne herom i lov om erhvervsdrivende fonde og fondens vedtægt. Det medfører, at følgende krav skal være opfyldt:

1. Uddelingen skal ske til de uddelingsformål, der er angivet i fondens vedtægt.
2. Uddelingen kan som udgangspunkt alene ske ved anvendelse af midler, der i henhold til fondens seneste årsrapport var angivet som overført overskud og reserver, der ikke er bundne og som er overført til uddelingsrammen i årsrapporten.
3. Uddeling kan endvidere ske på baggrund af optjent overskud og frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsrapport for – og kræver sædvanligvis, at der udarbejdes en mellembalance, som danner grundlag for fondsbestyrelsens overførsel til uddelingsrammen eller direkte til konkrete uddelinger.
4. Uddelingen skal enkeltvis og sammen med andre uddelinger være forsvarlig i forhold til fondens økonomiske stilling.

5. Bestyrelsens beslutning om uddeling skal optages i protokollen.
6. Uddelingen skal præsenteres som en uddeling i overskudsdisponeringen i årsregnskabet. Erhvervsstyrelsen har dog tilkendegivet, at uddelinger i stedet for at blive præsenteret i overskudsdisponeringen kan præsenteres i egenkapitalopgørelsen. Det afgørende er, at uddelingerne kan afstemmes til legatarfortegnelsen. Overskudsdisponeringen skal altid præsenteres – og derfor er det alene et spørgsmål, om overskudsdisponeringen skal indeholde bruttoposteringerne af uddelingerne og ændringen i uddelingsrammen eller en nettopræsentation, som alene indeholder årets ændring af uddelingsrammen, hvor de foretagne uddelinger indgår i egenkapitalopgørelsen.

Effekten af de forskellige måder at præsentere uddelingerne fremgår af kapitlet *Regnskab* afsnit 1.3.3 *Uddelinger*.

Lov om erhvervsdrivende fonde kræver ofte udarbejdelse af mellembalancer ved uddelinger, hvilket er en ekstra administrativ opgave og dermed en byrde for fondene. Erhvervsstyrelsen har fortolket loven, så fondene ved brug af en uddelingsramme kan fastlægge årets forventede uddeling i forbindelse med godkendelsen af foregående regnskabsårs årsregnskab – og dermed undgå at udarbejde mellembalance ved uddelinger i anden halvdel af regnskabsåret og frem til tidspunktet for regnskabsaflæggelsen. Dette omtales nærmere i afsnit 6.10.1 *Uddelingsrammen.*

En uddeling er en hvilken som helst økonomisk begunstigelse af de uddelingsberettigede. En uddeling behøver således ikke bestå i udbetaling af kontanter, jf. også nedenfor.

6.1 Ansvaret for at foretage uddelinger fra fonden

Bestemmelsen i lov om erhvervsdrivende fonde § 77 fastslår, at det påhviler bestyrelsen i en fond at foretage uddeling til de uddelingsformål, der er fastsat i vedtægten. Det er således ikke muligt i vedtægten for en erhvervsdrivende fond at foreskrive, at fonden ikke skal foretage uddelinger, eller at der ikke kan ske uddelinger, før en bestemt begivenhed, eksempelvis stifterens død, er indtrådt.

Det er i alle tilfælde bestyrelsen, der træffer beslutningen om uddelinger, herunder uddelingernes størrelse, og ansvaret for uddelingens overensstemmelse med vedtægten og lov om erhvervsdrivende fonde er bestyrelsens alene. Se dog bestemmelsen i lov om erhvervsdrivende fonde § 79 om fondsmyndighedens kompetence, som er nævnt i afsnit 6.11 *Fondsmyndighedens henstilling eller påbud om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger.*

Fondsbestyrelsen kan vælge at fastsætte interne regler om anvendelse af overskud, som i givet fald skal indsendes til Erhvervsstyrelsen, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 3. Disse retningslinjer vil være offentligt tilgængelige, hvis de er en del af eller nævnes i fondens vedtægt. Det er efter Erhvervsstyrelsens opfattelse sjældent, der udarbejdes sådanne retningslinjer.

6.2 Uddeling af andre værdier end kontanter – vurderingsberetning

Uddelinger sker typisk ved udbetaling af kontante midler til de uddelingsberettigede i henhold til vedtægtens bestemmelser herom. Lov om erhvervsdrivende fonde tillader imidlertid også, at uddelinger sker i andre værdier end likvider.

Uddelinger, som ikke består af likvide midler, er for eksempel:

- anskaffelse af aktiver til en pris, der overstiger markedsprisen
- salg af aktiver til en pris, der er under markedsprisen
- køb af serviceydelser til en pris, der overstiger markedsprisen
- salg af serviceydelser, der er under markedsprisen
- ydelse af lån på favorable vilkår
- udlejning af fast ejendom på favorable vilkår.

Sådanne uddelinger er af natur mere komplicerede at forholde sig til, idet de blandt andet kan indeholde et skøn over uddelingselementets værdi, for eksempel hvor stor en andel af den samlede pris, der ligger ud over markedsprisen. Det skal endvidere anføres, at sådanne uddelinger ikke må stride mod anden lovgivning eller fondens formål og interesser, jf. for eksempel bestyrelsens opgaver i lov om erhvervsdrivende fonde § 38. Der henvises til kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.3.7 *Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond*, hvor der er givet en række eksempler på disse uddelinger, og hvordan de skal håndteres i årsrapporten.

Efter lov om erhvervsdrivende fondes § 78, stk. 6, skal der udarbejdes en vurderingsberetning efter reglerne i § 33, hvorved det sikres, at der ikke afgår flere midler fra fonden, end det bestyrelsen har truffet beslutning om.

Erklæringen på en af en vurderingsmand udarbejdet vurderingsberetning skal afgives med høj grad af sikkerhed, idet vurderingsmanden positivt skal erklære, at uddelingens størrelse mindst svarer til værdien af aktivet (der som nævnt ovenfor kan være det favorable element ved et udlån). Et eksempel kan således være, at hvis det favorable element i et aktivsalg udgør 100 (andelen der ligger under markedsprisen), skal uddelingen lyde på det – og vurderingsmanden skal her udtale sig om med høj grad af sikkerhed, at uddelingen mindst svarer til den opgjorte værdi på 100. Vurderingsberetningen i forbindelse med uddeling ved udlodning af andre værdier end kontanter skal foreligge på beslutningstidspunktet.

Sker uddelingen i form af aktiver, der er optaget til handel på et reguleret marked eller aktiver og forpligtelser, der er målt til dagsværdi, og som er præsenteret individuelt i års- eller koncernregnskabet for det forudgående regnskabsår, kan vurderingsberetningen undlades i overensstemmelse med reglerne om indskud jf. § 34, jf. afsnit 3.3 *Tilvejebringelse af grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond*.

I tilfælde, hvor der uddeles værdier i form af serviceydelser (til nedsat pris), er der i lighed med ovenfor tale om uddeling af værdier i andet end kontanter. Det kan for eksempel være, at en fond stiller undervisningsmateriale gratis til rådighed for en folkeskole. Dette udløser principielt vurderingsberetning, hvilket i praksis giver udfordringer, da der kan være usikkerhed om, hvem modtager er, og værdien af den enkelte service kan være forbundet med (betydelig) usikkerhed.

PwC har via drøftelser med Erhvervsstyrelsen i konkrete sager kunnet konstatere, at styrelsen finder, at kravet om vurderingsberetning finder anvendelse på serviceydelser, og at det således ikke kan afgrænses kun til at omfatte fysiske aktiver.

Konsekvensen af styrelsens fortolkning af reglerne er, at en fond, som løbende driver for eksempel et hus, der tilbyder lejemål, services mv. til startup-virksomheder, løbende uddeler midler. Muligvis kan der laves nogle betragtninger om, at uddelingen sker baseret på lejeaftaler, der måske løber 6-12 måneder. Men konsekvensen er, at der skal laves en vurdering af dagsværdien af den samlede pakke, der herefter skal sammenholdes med egenbetalingen – forskellen udgør uddelingselementet. Og der skal principielt afgives en vurderingsberetning.

Via drøftelser med Erhvervsstyrelsen er det imidlertid blevet tilkendegivet, at vurderingsberetningerne kan laves for et år af gangen – det vil sige, at fonden baseret på budgetter indhenter en vurderingsberetning baseret på en vurdering af det kommende års uddelinger. I den forbindelse skal det specificeres, hvad der forventes uddelt – og vurderingsmanden skal forholde sig til fondens værdiansættelse af uddelingselementet på årsbasis.

Det er åbenlyst, at sådanne vurderingsberetninger – herunder en forlods vurdering af, hvad der forventes uddelt med henblik på en værdiansættelse heraf – er administrativt tungt. Hertil kommer, at vurderingsberetningen næppe tjener det store formål som følge af den åbenlyse usikkerhed, der vil være indbygget heri.

Det er PwC's anbefaling, at den enkelte fond søger en nærmere afklaring af forholdet med Erhvervsstyrelsen, såfremt fonden laver væsentlige ikke-likvide uddelinger.

Ved siden af forholdet vedrørende vurderingsberetningen, som skal laves på forhånd inden uddelingen, skal markedsværdien opgøres til brug for regnskabet. Denne opgørelse kan dog ske til brug for udarbejdelsen af årsrapporten – medmindre markedsværdien ikke kan opgøres. I sådanne særlige tilfælde skal det oplyses i regnskabet, at en anden værdi end dagsværdi er anvendt. Der henvises til kapitlet *Regnskab* afsnit 1.3.5 *Opgørelse af værdien af uddelinger*.

6.3 Indirekte uddelinger

Det er Erhvervsstyrelsens praksis – og nu også udtrykt i forarbejderne til fondsloven – at uddelinger kan foretages på en mere indirekte måde, eksempelvis uden at der formelt sker overførsel af kontanter eller et formuegode fra fonden, men hvor en given disposition er forbundet med et gaveelement.

Det kan eksempelvis ske ved, at en fond – inden for sit uddelingsformål – yder lån på favorable rentevilkår, og hvor den aftalte rente på lånet eksempelvis er mindre end markedsrenten. I sådanne tilfælde vil den opståede renteforskel efter Erhvervsstyrelsens opfattelse udgøre en gave fra fonden til modtageren, dvs. en uddeling i lov om erhvervsdrivende fondes forstand.

Det samme gælder, hvis en erhvervsdrivende fond udlejer en lejlighed til under markedslejen. I den situation vil forskellen mellem markedslejen og den leje, som lejeren betaler, udgøre en uddeling.

Tilsvarende gælder, hvis fonden sælger aktiver til under markedsprisen, eller hvis fonden køber aktiver til over markedsprisen.

Fondens bestyrelse kan også beslutte, at der stilles en garanti. I sådanne tilfælde skal det foregå på markedsvilkår, ligesom fondens bestyrelse skal sikre, at der sker en selvstændig vurdering af garantien, herunder den risiko fonden påtager sig ved garantien og den ydede præmie til fonden for påtagelsen af denne risiko, se eksempel 7 i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.3.7 *Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond.*

Uddelingsbeløbet skal fremgå af årsregnskabet som uddeling i resultatdisponeringen eller i egenkapitalnoten samt fremgå af eventuelle legatarfortegnelser. I regnskabsklasse B skal resultatdisponeringen præsenteres i tilknytning til resultatopgørelsen, hvorimod uddelingsbeløbet skal fremgå i noterne i regnskabsklasse C og D. Vi henviser til kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.3.3. *Uddelinger*.

6.4 Interne uddelinger

Nogle fonde har i deres vedtægt en formålsbestemmelse om, at fonden skal investere i bestemte aktivtyper eller afholde omkostninger til bestemte aktiviteter. Sådanne såkaldte interne uddelinger harmonerer ikke med uddelingsbegrebet i lov om erhvervsdrivende fonde. For aktivernes vedkommende vil der være tale om, at ét aktiv (likvider) erstattes med et andet aktiv (for eksempel en erhvervsejendom), hvilket ikke kan siges at være en uddeling, som jo er karakteriseret ved, at fonden afgiver ressourcer til en ekstern modtager, jf. kapitlet *Regnskab,* afsnit 1.3.4 *Definition på uddelinger*. For omkostningernes vedkommende vil der heller ikke være tale om en uddeling, da afgivelsen af ressourcerne modsvares af en ydelse, som fonden modtager.

Eksempler på sådanne interne uddelinger kan være:

- En fond, som efter vedtægterne har til formål at købe eller leje kollegieejendomme og stille værelserne til rådighed for udlejning til studerende
- En museumsfond, som køber kunst op til vedvarende eje og udstilling
- En fond, der har til formål at medvirke til bekæmpelse af en bestemt sygdom og som gennemfører forskning i eget regi
- En fond, som afholder omkostninger i forbindelse med naturgenopretning
- En fond afholder udgifter til vedligeholdelse af park, hvor der er fri adgang for offentligheden
- En fond, der afholder vedligeholdelse for eksempel af en ejendom.

Hvis værelserne i kollegiefonden udlejes til en leje under markedsprisen, er dette udtryk for en uddeling, jf. afsnittet ovenfor om indirekte uddelinger. Sker udlejning på markedsmæssige vilkår (omkostningsbestemt husleje anses også for markedsleje i de ejendomme, som er omfattet af reglerne om omkostningsbestemt husleje), er der ikke gennemført nogen uddeling – og ofte vil fonden generere overskud, som geninvesteres, jf. fondens formål. I fondslovens forstand er der ikke tale om en uddeling, når der sker sådanne ejendomskøb, ligesom der som udgangspunkt heller ikke er tale om en uddeling, når der foretages vedligeholdelse af ejendommen.

På samme måde vil museumsfondens udstilling af kunst, uden der tages entré derfor, være den egentlige uddeling, mens selve anskaffelsen af kunstværkerne ikke anses som uddeling.

Endvidere vil forskningsfondens afholdelse af omkostninger til ansatte forskere ikke være en uddeling, da det må forventes, at fonden modtager en modydelse herfor, hvilket også vil gælde for "parkfonden" og for omkostninger til naturgenopretning, jf. eksemplerne ovenfor.

Fonde som nævnt ovenfor kan i deres årsrapport have en udfordring med at vise, hvilke uddelinger de har foretaget, da uddelingerne i årsregnskabet er indregnet som henholdsvis aktiver eller omkostninger og dermed alene kan betegnes som interne uddelinger. En beskrivelse af dette forhold i ledelsesberetningen vil i mange tilfælde afhjælpe problemet. Hvor fonden i realiteten ikke foretager uddelinger efter lovens bestemmelser, vil en revurdering af vedtægterne derimod kunne komme på tale.

Det har endvidere været overvejet, om en fond kan uddele til sin dattervirksomheds aktiviteter. Det vil efter Erhvervsstyrelsens vurdering normalt ikke være muligt at foretage egentlige uddelinger i fondsretlig forstand til et datterselskab, blot fordi fonden efter (aktivitets)formålet skal eje og drive det pågældende datterselskab. Det er dog overordnet opfattelsen, at en moderfond i princippet skal kunne operere på samme måde som andre holdingvirksomheder i forhold til et datterselskab. Det betyder, at en moderfond må eksempelvis kunne foretage en kapitalforhøjelse i et datterselskab, som fonden har til formål at eje og drive som et led i fondens erhvervsmæssige aktivitet, hvis der er et reelt behov herfor (det er dog ikke en uddeling, men netop en regulering af kostprisen på kapitalandelen).

En moderfond må formentlig også – så længe det ikke er i strid med formålet og vedtægten i øvrigt – kunne foretage lån på almindelige markedsmæssige vilkår til datterselskabet eller yde koncerntilskud til et 100 %-ejet datterselskab. En fondsbestyrelse skal, som følge af de særlige regler de erhvervsdrivende fonde er underlagt, for disse typer af transaktioner dog være meget opmærksom på følgende:

- Er det i overensstemmelse med vedtægten?
- Er det i overensstemmelse med lov om erhvervsdrivende fonde – dvs. er det i fondens interesse, og er det forsvarligt?
- Er det sagligt og forretningsmæssigt begrundet?
- Er der indhentet den fornødne dokumentation (sikkerhedsstillelse, uafhængig vurdering, mv.)?
- Er grundlaget for bestyrelsens overvejelser og beslutning tilstrækkeligt dokumenteret, herunder også overvejelser om evt. inhabilitet?

- Vil transaktionerne direkte eller indirekte gavne stiftere, ledelsesmedlemmer, nærtstående til disse, minoritetsaktionærer mv. på bekostning af fonden?
- Er Erhvervsstyrelsens samtykke efter § 61 påkrævet?

Eksempler

Som eksempler på transaktioner, der er overvejet som uddelinger, kan anføres følgende fire:

1. *Køb af en ejendom til brug for et datterselskabs bosted for handicappede*
2. *Flere beboeres særlige behov på bosted, hvor bostedet skal afgøre, hvilke personers behov, der er mest presserende at uddele til*
3. *Fonden betaler for en tredjeparts ydelser fra datterselskabet*
4. *Fonden betaler for en reklamekampagne i datterselskabet.*

Det er selvfølgelig afgørende, at pengeoverførslerne er inden for fondens vedtægtsmæssige formål – og derudover, hvis støtten ydes i andet end kontanter, at reglerne om vurderingsberetning også iagttages.

I eksempel 1 er udgangspunkt, at købet af ejendommen anses som et tilskud, dvs. det posteres ikke som uddeling i regnskabet, men som en tilgang på kapitalandelen i datterselskabet. Det er en forudsætning, at datterselskabet er 100 %-ejet, da fonden ellers ikke kan yde tilskud.

I eksempel 2 kan der efter omstændighederne være tale om en uddeling, som alene administreres af datterselskabet. En sådan uddeling gives i realiteten ikke til datterselskabet, men til de enkelte personer – og fonden skal da indberette personerne som legatarmodtagere til Erhvervsstyrelsen. I eksempel 2 er det dog afgørende, om det er en uddeling, der administreres af datterselskabet på vegne af fonden. Hvis datterselskabet selv skal yde almennyttige gaver, vil det, jf. selskabslovens § 195, kræve en generalforsamlingsbeslutning.

I eksempel 3 afregner fonden helt eller delvist til datterselskabet for ydelser, som er købt af en tredjepart. Fonden skal således anføre tredjeparten i legatarfortegnelsen og ikke datterselskabet. Herved opnår man i datterselskabet at indregne den sædvanlige omsætning – og i fonden en uddeling (altså en bruttopræsentation af de leverede ydelser). I denne sammenhæng er det vigtigt, at ydelserne fra datterselskabet er prissat korrekt over for fonden, for hvis salgsprisen fra datterselskabet til tredjepart er sat for lavt, så har datterselskabet alt andet lige ydet en gave, der kan være omfattet af kravet om afholdelse af generalforsamling, jf. selskabslovens § 195. Er prissætningen derimod sat for højt, så har fonden reelt ydet et "ejertilskud", der regnskabsmæssigt i fonden anses som tilgang på kapitalandelen, og som i datterselskabet føres direkte på egenkapitalen (dvs. ikke som uddeling i fonden og omsætning i datterselskabet).

I eksempel 4 er der ikke tale om en uddeling. Sædvanligvis vil der enten være tale om, at fonden køber en reklameydelse hos datterselskabet, eller hvis reklamekampagnen alene vedrører datterselskabets aktiviteter og ikke fonden, vil der være tale om et koncerntilskud, der kan ydes til et 100 %-ejet datterselskab.

6.5 Uddeling til vedtægtsbestemte formål

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 77, stk. 1, må uddelinger kun ske til de uddelingsformål, der er fastsat i vedtægten, hvilket i praksis er de emner eller personer, der er angivet som uddeling berettigede i fondens vedtægt.

Hvis det fremgår af en erhvervsdrivende fonds vedtægt, at der er flere uddelingsformål og dermed flere uddelingsberettigede, må der ikke over en årrække ske en ensidig begunstigelse af det ene område på bekostning af de øvrige angivne områder, medmindre dette udtrykkeligt er bestemt i vedtægten. Udgangspunktet er således, at over en given tidsperiode skal der være en rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål/"uddelingsberettigede" – og dette er især vigtigt, når vedtægten ikke angiver en konkret prioriteret fordeling. Der henvises til nedenstående afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål.*

Uanset at der i fondens vedtægt er angivet flere uddelingsformål, kan fondsmyndigheden konkret henstille og under skærpende omstændigheder pålægge bestyrelsen ikke at være ensidig i sine uddelinger. Det ændrer dog ikke ved, at det er bestyrelsen, som er ansvarlig for at sikre uddeling til samtlige uddelingsformål, og at der ikke konsekvent uddeles til nogen på bekostning af andre – og at uddelingerne gennemføres i overensstemmelse med vedtægten. Er der tvivl om fortolkningen af vedtægtens uddelingsformål, er det netop relevant for bestyrelsen at udarbejde retningslinjer for overskudsanvendelsen, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 27, stk. 3. Bemærk, at når sådanne retningslinjer udarbejdes, skal de indsendes til Erhvervsstyrelsen.

Det skal også sikres, at en fondsbestyrelse ikke ved ensidige uddelinger kan favorisere visse uddelingsberettigede, som de af en eller anden grund har særlige interesser i.

Hvis vedtægten for en erhvervsdrivende fond skelner mellem primære og sekundære uddelingsformål, vil det bero på en konkret vurdering, hvorvidt der kan være mulighed for at foretage uddelinger udelukkende til det primære formål. Her vil formuleringen af fondens vedtægt være afgørende.

Uddelingsberettigede har ikke retskrav på, at der foretages uddelinger til de pågældende. Det gælder, uanset at de pågældende eventuelt måtte have modtaget beløb fra fonden i flere år, og at der herved kan være skabt en forventning om, at fondens praksis ville fortsætte.

Først når fondens bestyrelse har besluttet og over for den pågældende modtager af uddelingen har tilkendegivet at ville uddele ydelsen, opstår der et retskrav for den pågældende uddelingsberettigede efter dansk rets almindelige regler.

Af lovbemærkningerne til L 712 fremgår blandt andet følgende om uddelingerne:

”Hvis det fremgår af vedtægten, at der er flere uddelingsformål og dermed flere uddelingsberettigede, må der ikke over en årrække ske en ensidig begunstigelse af det ene område på bekostning af de øvrige angivne områder. Over en given tidsperiode skal der således være en rimelig balance i uddelingerne til samtlige uddelingsformål, og at der ikke konsekvent uddeles til nogen på bekostning af andre uddelinger”.

Erhvervsstyrelsen har efter lovens vedtagelse fremhævet, at fordelinger mellem forskellige formål ikke skal være ren matematik – der skal være rimelighed i fordelingerne. Et eksempel er, hvor fonden skal vedligeholde et gravsted eller uddele til en lille gruppe af enker inden for en branche (for eksempel enkerne efter hattemagerne eller karetmagerne) – mod et andet uddelingsformål for eksempel uddelinger til velgørende formål. Her vil det kunne være urimeligt at henføre flere millioner kroner til gravstedet eller til den lille gruppe af enker, simpelthen fordi beløbene derved kan ende med at være ude af rimelige proportioner.

Erhvervsstyrelsen vil imidlertid også se på, om der kun er tale om én uddeling til de velgørende formål, eller om man fordeler på adskillige forskellige velgørende uddelinger. Flere forskellige modtagere taler for at acceptere uddelingerne, selvom det ene formål dermed måske samlet favoriseres i forhold til det andet formål.

Erhvervsstyrelsen fremhæver derudover, at er der flere undergrupper inden for hovedformålene, for eksempel hvis det i vedtægten er bestemt, at der skal gives støtte til to hovedformål 1) ”kunst og kultur” og 2) ”sygdomsformål”, og som underformål under sygdomsformål skal der gives til a) bekæmpelse af kræft og b) til neurologisk forskning. Her skal der som udgangspunkt ske en fornuftig ligedeling først imellem hovedformålene og dernæst deles de midler, der er tildelt til sygdomsformål ligeligt mellem bekæmpelse af kræft og neurologisk forskning. Fonden kan ikke her donere alt til bekæmpelse af kræft, da det andet underformål neurologisk forskning derved ikke ville være iagttaget.

På baggrund heraf er uddelingspolitikken central – ligesom referater fra bestyrelsens møder, som begrunder, hvorfor man godkender de enkelte ansøgninger, og hvorfor man afslår andre ansøgninger.

6.6 Flere uddelingsformål

I de tilfælde, hvor vedtægten indeholder flere uddelingsformål, har det været debateret, om der kan rejses krav om ligedeling, såfremt fundats eller andet ikke understøtter en skævdeling. Civilstyrelsen havde i en konkret sag om en familiefond truffet afgørelse om, at to aktuelle uddelingsformål skulle anses for indbyrdes ligestillede, og at der over tid skulle ske ligelig uddeling til de to formål.

Højesteret annullerede den 30. april 2019 i sin dom Civilstyrelsens afgørelse, da Højesteret ikke fandt, at der er hjemmel til at pålægge en fond, hvis fundats ikke regulerer spørgsmålet, over tid at foretage uddeling med lige store beløb til fondens forskellige formål. Som omtalt nedenfor angav Højesteret dog i sin afgørelse, at *"der ikke – medmindre fundatsen bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre, og at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække".*

Af Civilstyrelsens hjemmeside fremgik tidligere følgende:

"Civilstyrelsen har ændret sin praksis i relation til håndhævelsen af fondslovens § 29 i overensstemmelse med dommen.

Ved fremtidige stikprøvekontroller af fondsregnskaber vil styrelsen anmode bestyrelserne om at indsende en fortegnelse over legatmodtagernes navne med angivelse af de enkelte legaters størrelse, hvis dette ikke i forvejen fremgår af regnskabet. Fortegnelsen skal opdeles, således det fremgår, hvilket af fondens eventuelle flere formål den enkelte uddeling hører under.

I de tilfælde, hvor en fond får tilladelse til opløsning, vil styrelsen oplyse bestyrelsen om, at der i tilfælde af, at fonden har flere formål ikke må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere formål frem for andre, medmindre vedtægten bestemmer andet. Styrelsen vil videre oplyse, at der heri ligger, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Fondsbestyrelsen skal således sagligt og loyalt tilgodese de formål, der er opregnet i vedtægten, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i vedtægten – skal være rimelig og sagligt begrundet. Endelig vil styrelsen tilkendegive, at beslutningen om at uddele forskellige beløb til ligestillede formål bør tilføres referatet fra det bestyrelsesmøde, hvor beslutningen er truffet".

Implikationer af dommen er kommenteret af professor, cand. jur., ph.d. Rasmus Kristian Feldthusen, i Erhvervsjuridisk Tidsskrift (ET.2019.138), og heri anføres blandt andet:

"Højesteret fandt, at FL (red.: lov om fonde og visse foreninger) *ikke indeholdt hjemmel til at pålægge en fond, hvis vedtægt ikke regulerer spørgsmålet, over tid at foretage uddeling med lige store beløb til fondens forskellige formål. Der var således ikke hjemmel i FL § 29 for Civilstyrelsens afgørelse om, at Fondens bestyrelse over en årrække skal uddele samme beløb til slægtsformålet og til almennyttige formål. FL § 29 indebærer imidlertid på den anden side og i overensstemmelse med forarbejderne, at der ikke – medmindre vedtægterne bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Dette indebærer, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til forskellige uddelingsformål over en årrække.*

Det påhviler ifølge Højesteret fondsbestyrelsen sagligt og loyalt at tilgodese de formål, der er opregnet i fundatsen, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i fundatsen – skal være rimelig og sagligt begrundet, f.eks. i konkrete eller generelle uddelingsbehov inden for de forskellige uddelingsformål, opsparing til særlige formål eller lignende".

Og videre…

”Højesteret slår med sin dom fast, at der ikke kan stilles krav om, at en fond over tid foretager ligelige fordelinger mellem indbyrdes ligestillede uddelingsformål”.

Det betyder:

”at grænsen nu går ved, at der ikke over en årrække må ske ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål for andre”.

Erhvervsstyrelsen har i en konkret sag den 16. oktober 2018 truffet afgørelse om, at en fondsbestyrelse ikke havde levet op til fondens vedtægter, som indeholdt flere uddelingsformål, heraf nogle primære og andre sekundære. Erhvervsstyrelsen udtalte, at *”Fondens bestyrelse har ikke i tilstrækkelig grad forsøgt at identificere egnede uddelingsberettigede til det primære uddelingsformål nr. 2”*. Bestyrelsen kunne således ikke nøjes med blot at uddele i henhold til modtagne ansøgninger, idet det forudsættes, at der udfoldes aktive bestræbelser på at finde egnede uddelingsmodtagere, således at også dette formål kan tilgodeses. Fondens sekundære uddelingsformål (almennyttige formål som alene skulle tilgodeses, hvis fondens midler rakte hertil) var ikke blevet tilgodeset i de år, afgørelsen vedrører. En forudsætning for, at dette var i overensstemmelse med vedtægter og lovgivning, var ifølge afgørelsen, at bestyrelsen foretager konkrete, løbende vurderinger af, hvorvidt der var tilstrækkelige midler til disse formål.

Det bemærkes, at Højesterets afgørelse er nyere end Erhvervsstyrelsens afgørelse. Imidlertid er det ikke sikkert, at Højesteret ville være kommet frem til samme afgørelse i en erhvervsdrivende fond. Dette skyldes, at fonden er underlagt Civilstyrelsens tilsyn og omfattet af lov om fonde og visse foreninger, og at der ifølge afgørelsen ikke er hjemmel til at kræve ligedelingen i henhold til denne lov eller denne lovs forarbejder. Der er ikke taget udtrykkelig stilling til, om der i lov om erhvervsdrivende fonde er en hjemmel for fondsmyndigheden – altså Erhvervsstyrelsen – til at gribe ind i bestyrelsens besluttede uddelinger. I forarbejderne til lov om erhvervsdrivende fonde er anført:

”Hvis det fremgår af vedtægten, at der er flere uddelingsformål og dermed flere uddelingsberettigede, må der ikke over en årrække ske en ensidig begunstigelse af det ene område på bekostning af de øvrige angivne områder.

Over en given tidsperiode skal der således være en rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsberettigede. Bestyrelsen er således ansvarlig for at sikre uddeling til samtlige uddelingsformål, og at der ikke konsekvent uddeles til nogen på bekostning af andre”.

Det vil sige, at i forarbejderne til begge love er der en bestemmelse, der skal sikre, at uddelingerne balanceres mellem uddelingsformålene.

På baggrund af Højesteretsdommen anbefales det, at fondsbestyrelserne fremover mere grundigt vurderer, om uddelingerne sker forskriftsmæssigt i overensstemmelse med både vedtægter og lovgivning.

Årsregnskabslovens regler om indarbejdelse af uddelinger i resultatdisponeringen i årsrapporten (alternativt i egenkapitalopgørelsen) samt offentliggørelse af uddelingspolitikken og indsendelse af legatarfortegnelse (hvor summen af uddelte legater svarer til beløbet i resultatdisponeringen) til fondsmyndigheden vil sikre offentligheden en vis indsigt i fondes uddelinger[4].

Det er vigtigt, at bestyrelsen selv er opmærksom på, at uddelingsformål ikke forfordeles, idet ingen har et retskrav på at modtage en uddeling, før denne er besluttet af bestyrelsen og meddelt til modtageren.

6.7 Kapitalforbrugende fonde/løbende uddeling

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 81, stk. 2, kan vedtægten for en erhvervsdrivende fond bestemme, at grundkapitalen gennem et nærmere fastsat tidsrum skal nedsættes med bestemte beløb eller bestemte andele med henblik på uddeling til formålet. Sådanne fonde benævnes ofte som kapitalforbrugende fonde. Det er dog afgørende, at fonden på stiftelsestidspunktet forventes at leve i mindst ti år, jf. praksis hos fondsmyndigheden.

I disse tilfælde kan de nødvendige vedtægtsændringer vedrørende fondens kapital som følge af en nedsættelse besluttes af bestyrelsen uden krav om fondsmyndighedens samtykke.

Baggrunden for, at bestyrelsen i disse tilfælde kan beslutte at nedsætte kapitalen uden at indhente samtykke, og at der ikke skal offentliggøres en meddelelse herom til fondens kreditorer, er, at kapitalnedsættelserne sker i henhold til fondens vedtægt, som er offentligt tilgængelig.

Bestyrelsen er ansvarlig for, at der efter uddelingen er dækning for grundkapitalen og fondens øvrige bundne reserver.

Den nødvendige vedtægtsbestemmelse om, at fondens grundkapital gennem et nærmere fastsat tidsrum skal nedsættes med bestemte beløb eller bestemte andele med henblik på uddeling til formålet, skal indsættes i vedtægten ved fondens stiftelse eller ved en efterfølgende ændring af vedtægten. Hvis vedtægtsændringen sker efter stiftelsen, skal den følge reglerne om ændring af erhvervsdrivende fondes vedtægter, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 12.

6.8 Uddelingspolitik og legatarfortegnelse

Efter årsregnskabslovens § 77 b skal alle bestyrelser i erhvervsdrivende fonde udarbejde og offentliggøre en redegørelse for fondens uddelingspolitik.

4. Erhvervsstyrelsen udstedte vejledning herom i december 2014, men har efterfølgende tilkendegivet, at der ikke er krav om, at uddelingerne skal præsenteres i overskudsdisponeringen, men i stedet kan en fond i regnskabsklasse C præsentere uddelingen i egenkapitalopgørelsen – og en fond i regnskabsklasse B kan præsentere uddelinger i en egenkapitalnote (fra 1. januar 2020 skal det være en egenkapitalopgørelse), men i regnskabsklasse B kan man ikke bruge lempelsen i 2015 ændringen af årsregnskabsloven om undladelse af at udarbejde egenkapitalnote (fra 1. januar 2020 en egenkapitalopgørelse obligatorisk). Alene årets nettovirkning af reguleringen af uddelingsrammen skal derfor præsenteres i overskudsdisponeringen.

Uddelingspolitikken skal indeholde en eventuel udarbejdet strategi samt retningslinjer og mål, som bestyrelsen følger ved uddelinger fra fonden, og skal som udgangspunkt fremgå af ledelsesberetningen eller noterne i årsrapporten. Erhvervsstyrelsen har udstedt bekendtgørelse om redegørelse for god fondsledelse og om redegørelse for fondens uddelingspolitik på fondens hjemmeside, hvorefter fonden kan nøjes med at offentliggøre redegørelsen på fondens hjemmeside, hvis der henvises hertil fra ledelsesberetningen eller noterne. Uanset om uddelingspolitikken alene gengives på hjemmesiden, er den stadig en del af årsrapporten og dermed omfattet af fem års opbevaringspligt efter bogføringsloven.

Uddelingspolitikken skal redegøre for, hvilke hovedkategorier af uddelinger der findes, og hvor store uddelinger hver enkelt kategori har modtaget. De konkrete hovedkategorier fastlægges af bestyrelsen, således at det er muligt for regnskabslæser at sammenligne uddelingerne over en flerårig periode.

Bestyrelsen skal efter lov om erhvervsdrivende fonde § 80 endvidere indsende en legatarfortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden sammen med indsendelsen af fondens årsrapport.

Legatarfortegnelsen redegør for de konkrete uddelinger med angivelse af modtagers navn mv. Såfremt den indarbejdes som en integreret del af årsrapporten, vil legatarfortegnelsen blive offentliggjort sammen med denne. Indsendes legatarfortegnelsen derimod som et selvstændigt dokument, sker der ikke offentliggørelse, ligesom fortegnelsen er undtaget fra aktindsigt.

Det er PwC's anbefaling, at legatarfortegnelsen indsendes i et særskilt dokument, hvis denne ønskes undtaget fra aktindsigt. I det omfang, der er personoplysninger i legatarfortegnelsen, skal fonden også iagttage GDPR-reglerne.

6.9 Krav om rimelige henlæggelser

Det påhviler fondsbestyrelsen at foretage uddelinger i henhold til vedtægten, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 77. Bestyrelsen kan ikke overlade til andre at beslutte uddelingen. Bestyrelsen kan dog konsultere og modtage indstillinger fra specialister og organisationer, der har indsigt i det formål, som fonden skal uddele til.

Derudover er det bestyrelsens ansvar at foretage rimelige henlæggelser, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 77, 2. pkt., som indeholder en mere skønspræget regel, hvorefter "bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af den erhvervsdrivende fond".

Hvis fonden har til opgave at bevare og videreudvikle en erhvervsvirksomhed, er det i Erhvervsstyrelsens praksis antaget, at det i perioder er lovligt ikke at uddele nogen del af fondens overskud eller af fondens øvrige reserver, der ikke er bundne til det eventuelle andet formål, i det omfang konsolideringen må anses for nødvendig.

Der er endvidere ikke noget til hinder for, at en erhvervsdrivende fond ikke foretager uddelinger, uanset at fondens økonomiske situation umiddelbart berettiger hertil, hvis de manglende uddelinger eksempelvis skyldes, at fonden ønsker at foretage en større enkeltstående uddeling eller ønsker at kunne deltage i kapitaludvidelser/opkøb af aktier i den underliggende virksomhed.

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at når det skal afklares, hvad der er rimelige henlæggelser, skal der ses på fonden og dens underliggende dattervirksomheder, hvori fonden har bestemmende indflydelse, som en økonomisk helhed.

Hvis der således i underliggende dattervirksomheder er væsentlige reserver, som ikke er bundne, og som fonden vil kunne få udbetalt som udbytte/kapitalnedsættelse fra datterselskabet, vil disse midler i dattervirksomhederne og muligheden for at uddele disse indgå i vurderingen af, hvor store henlæggelser det er muligt at foretage i selve fonden. Konsekvensen kan være, at fonden efter bedste evne skal søge at få udloddet udbytte fra datterselskabet.

Der er intet til hinder for, at vedtægten for en erhvervsdrivende fond kan foreskrive pligt for bestyrelsen til at foretage specifikke henlæggelser.

Vedtægten kan eksempelvis foreskrive, at en vis procentdel af fondens årlige resultat skal henlægges til en særlig reserve. En vedtægtsbestemmelse om henlæggelse medfører dog ikke, at bestyrelsen er udelukket fra også på eget initiativ at foretage henlæggelser i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 77. Bestyrelsen skal således – også selvom vedtægten indeholder en bestemmelse om henlæggelse – foretage en vurdering af, hvorvidt der er behov for en større henlæggelse end foreskrevet i vedtægten.

En vedtægtsbestemmelse om henlæggelse må på tilsvarende vis efter Erhvervsstyrelsens opfattelse ikke føre til, at der henlægges større beløb, end hvad der må anses for rimeligt. Erhvervsstyrelsen bygger dette på, at loven har forrang for vedtægten.

Ved vurderingen af behovet for rimelige henlæggelser kan der under hensyn til fondens specifikke og særlige karakteristika være et særligt behov for at etablere en reservation i egenkapitalen til et bestemt fondsformål, for eksempel til afholdelse af større vedligeholdelsesudgifter på en ejendom, som fonden er forpligtet til at afholde i henhold til vedtægten. Afholdelsen af sådanne vedligeholdelsesomkostninger er ikke fondsretligt en uddeling, men derimod en driftsomkostning eller et aktiv, når betingelserne for aktivering er opfyldt. Sådanne særlige reservationer frigives regnskabsmæssigt sædvanligvis, når udgiften afholdes.

6.10 Hvad kan anvendes til uddelinger?

En erhvervsdrivende fond kan i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 78 anvende de midler i henhold til fondens seneste årsregnskab, der ikke er bundne, til uddelinger. Fondsbestyrelsen skal iagttage forsvarligheden.

En erhvervsdrivende fonds bestyrelse skal i forbindelse med godkendelse af fondens årsrapport – ligesom i et aktie- eller anpartsselskab – beslutte, hvad fondens frie midler i henhold til årsrapporten skal anvendes til. I et aktie- eller anpartsselskab skal det besluttes, hvor stor en del der skal udbetales som udbytte til kapitalejerne, og i en erhvervsdrivende fond skal det besluttes, hvor stor en andel der skal disponeres til fondens uddelingsformål. Her kan uddelingsrammen praktisk bruges.

Uddeling eller forøgelse af uddelingsrammen kan dog også ske på et senere tidspunkt, men er det senere end seks måneder efter balancedagen i seneste årsrapport, kræver det udarbejdelse af mellembalance.

6.10.1 Uddelingsrammen

Uddelingsrammen er et begreb, som Erhvervsstyrelsen har introduceret i statusbrevet af 15. maj 2014, jf. bilag 15 *Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde*. Begrebet indgår ikke i selve loven, men er indført for, at fonde på et senere tidspunkt end på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen kan foretage uddelinger, uden at der skal udarbejdes mellembalance. Uddelingsrammen er således et praktisk hjælpeværktøj.

Mellembalance er alene nødvendig, hvis der skal uddeles mere end uddelingsrammen.

Regnskabsmæssigt indregnes det godkendte beløb via resultatdisponeringen ved, at beløbet flyttes fra de frie reserver til en særskilt post under egenkapitalen, benævnt ”Uddelingsrammen”.

Når uddelingsrammen er godkendt, kan bestyrelsen begynde at udmønte uddelingerne. Hvem bestyrelsen ønsker at uddele til, kan besluttes på regnskabsmødet, hvor årsrapporten og dermed rammen godkendes, og indtil næste årsrapport godkendes. Tilgang på uddelingsrammen vil således have baggrund i bestyrelsens beslutning om at disponere (en del af) fondens frie midler ifølge årsrapporten til uddelinger, mens afgang på uddelingsrammen vil være bestyrelsens beslutninger om konkrete uddelinger, som forpligter fonden.

I Erhvervsstyrelsens vejledning fra december 2014 om uddelinger fremgår to modeller, og hovedindholdet af modellerne er:

Model 1: I regnskabsåret, der aflægges årsregnskab for, og frem til tidspunktet, hvor årsregnskabet godkendes, kan bestyrelsen indikere en forventet uddeling, hvorpå ansøgninger indhentes, og uddelingsrammen og udmøntningen heraf sker på årsregnskabsmødet, dvs. alle uddelinger gennemføres på årsregnskabsmødet.

Model 2: Bestyrelsen beslutter uddelingsrammen på årsregnskabsmødet, hvorpå udmøntningen kan ske enten på samme møde, eller indtil næste årsregnskab godkendes.

Forskellen er således, at i den ene metode melder bestyrelsen en forventning ud og udmønter hele uddelingsrammen på årsregnskabsmødet, mens bestyrelsen i den anden model beslutter en uddelingsramme, som uddeles på mødet eller senere.

Det er PwC's opfattelse, at metoderne kan kombineres. Det er imidlertid oplagt, at model 2 er langt den mest fleksible, idet den sikrer, at der kan ske uddeling fra fonden henover hele året uden at skulle udarbejde mellembalance, når uddelingen sker efter udløbet af første halvår af regnskabsåret. Herudover kan man foretage uddelinger på baggrund af mellembalancer – se afsnit 6.10.2 *Mellembalancer*, som kan anses for model 3 (men uddelinger på baggrund af mellembalancer er ikke omtalt som model 3 i Erhvervsstyrelsens vejledning).

Uddelinger, som først er blevet bindende for fonden efter regnskabsårets udløb, opfylder ikke årsregnskabslovens definition på en forpligtelse. Sådanne uddelinger kan i stedet forklares i noterne eller i ledelsesberetningen, hvilket kan være væsentligt og relevant, da fondens frie reserver er reduceret.

Det skal anføres, at der skatteretligt er mulighed for at foretage skattemæssige hensættelser til senere uddelinger – hvordan dette konkret gøres, behandles i kapitlet *Fondsbeskatning*, afsnit 5.6 *Hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål*, og hvordan det præsenteres regnskabsmæssigt er behandlet i kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.4.3 *Uddelinger og den tilhørende præsentation af udskudt skat.*

6.10.2 Mellembalancer

Uddelinger kan besluttes på baggrund af optjent overskud og frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsrapport for.

Besluttes en uddeling på denne baggrund, skal der foreligge en balance, som enten kan være fondens seneste årsrapport eller en mellembalance, som er udarbejdet til formålet. Balancen skal vise, at der er tilstrækkelige midler til rådighed for uddelingen.

Besluttes uddelingen senere end seks måneder efter balancedagen i fondens seneste godkendte årsrapport, skal der altid udarbejdes en mellembalance, medmindre der er afsat et tilstrækkeligt beløb som uddelingsramme i seneste årsrapport. Se nærmere herom i kapitlet *Regnskab,* afsnit 1.3.6 *Præsentation af uddelinger i årsrapporten.*

En mellembalance skal udarbejdes efter de regler, som fonden udarbejder årsrapport efter, og må ikke have en balancedag, der ligger mere end seks måneder forud for beslutningen om uddelingen. Mellembalancen skal aflægges og påtegnes af bestyrelsen og altid være gennemgået (reviewet) af revisor.

Det er endvidere muligt at bruge mellembalancen til at øge uddelingsrammen i løbet af året, for eksempel i situationer, hvor man ønsker at uddele midler, der er indtjent i indeværende år, eller som er frigjort ved opløsning af regnskabsmæssigt bundne reserver.

6.10.3 Forsvarlighed

Kravet om forsvarlighed er vigtig – og om en uddeling er forsvarlighed vurderes, dels ud fra, om der er frie reserver, og dels om det er økonomisk forsvarligt.

I koncerner er det fondens eget årsregnskab (ikke koncernregnskabet), der skal lægges til grund for uddelinger. Det er således fondens egen egenkapital, der skal lægges til grund for, om der i fonden er frie reserver til at foretage uddelinger. Ved vurderingen af forsvarlighed skal der dog ud over moderfondens også tages hensyn til koncernens økonomiske stilling.

Årsregnskabsloven indeholder bindingskrav for visse reserver, som ikke kan anvendes til uddeling.

Reserver, som ifølge fondens vedtægt er henlagt til særlige formål, kan kun benyttes til uddelinger, hvis vedtægten ændres i medfør af de almindelige regler om vedtægtsændringer.

Ligesom for selskaber er tilstedeværelsen af frie likvider ikke i sig selv en betingelse for en konkret uddelings forsvarlighed. Der er således efter lovbemærkningerne ikke noget til hinder for, at en fond med reserver, der kan anvendes til uddelinger, eksempelvis optager et lån i fondens hidtil ubelånte ejendom, hvis de øvrige betingelser for uddelingen er opfyldt, herunder opfyldelse af kravet om forsvarlighed.

Bestyrelsens forsvarlighedsvurdering i en erhvervsdrivende fond svarer som udgangspunkt til den vurdering, bestyrelsen skal foretage i et A/S eller ApS, dvs. sikre at kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets/fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt. Det må efter Erhvervsstyrelsens opfattelse generelt antages, at bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond bør anlægge en skærpet forsvarlighedsvurdering, da der grundet fondenes særlige egenskaber ikke er ejere, som kan indskyde yderligere midler, hvis fonden får økonomiske problemer.

Det er fondens økonomiske stilling på uddelingstidspunktet, der er afgørende for, om det er forsvarligt at foretage uddeling. Det betyder, at uanset man på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen beslutter en uddelingsramme, så skal fondsbestyrelsen på det faktiske udmøntningstidspunkt iagttage, at forsvarligheden af uddelingen stadig er til stede. Dette har særlig betydning, når der efter tidspunkt for regnskabsaflæggelsen er økonomiske problemer, og de frie reserver er tabt. Der kan være tab i datterselskaber eller i fonden selv. Det er også Erhvervsstyrelsens opfattelse, at forsvarligheden skal iagttages, når man fastlægger størrelsen af årets uddelingsramme. Af den grund kan en fond kun sjældent afsætte alle frie reserver på en uddelingsramme.

Eksempel

En fond har eksisteret i flere år og har frie reserver, men har ikke midler på uddelingsrammen. Fonden har kalenderåret som regnskabsår. Fonden modtager den 1. december 20x0 et bidrag til julehjælp. Må fonden straks uddele dette beløb?

Løsning

Idet fonden ikke har midler på uddelingsrammen, er det ikke umiddelbart muligt at foretage denne uddeling. Ved at udarbejde mellembalancen, for eksempel per den 3. december 20x0 (hvor det modtagne bidrag er modtaget), kan der foretages uddeling på baggrund af mellembalancens opgjorte frie reserver.

Det har været diskuteret, om fonden i stedet for at behandle julegavehjælpen som en uddeling kunne udgiftsføre omkostningen som en driftsomkostning. For at julehjælpen kan anses som en driftsomkostning, skal fonden imidlertid kunne påvise en modydelse, der står i forhold til betalingen. Det er således næppe muligt at driftsomkostningsføre beløbet, da "gavens værdi" samlet formodes at overstige markedsværdien for en tilsvarende reklame. Nystiftede fonde skal endvidere være opmærksomme på, at de ikke kan foretage uddelinger, inden de har aflagt første årsrapport, og det kan derfor i forbindelse med stiftelsen være relevant at overveje, om fonden skal oprettes med en kort regnskabsperiode.

6.11 Fondsmyndighedens henstilling eller påbud om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger

Fondens bestyrelse bestemmer som fondens øverste myndighed, hvor stor en andel af fondens midler, der skal uddeles.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 79, stk. 1, kan fondsmyndigheden dog henstille til bestyrelsen at ændre fondens uddelinger, hvis uddelingerne "står i klart misforhold til fondens midler". Henstillingen kan enten vedrøre en forøgelse eller nedsættelse af uddelingerne.

Hvis Erhvervsstyrelsen konstaterer, at der er et misforhold mellem fondens uddelinger og fondens egenkapital, vil styrelsen anmode fondens bestyrelse om en redegørelse med henblik på at vurdere, om styrelsen som fondsmyndighed skal henstille til bestyrelsen at ændre uddelingerne.

Fondsmyndigheden kan i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 79, stk. 2, efter forhandling med bestyrelsen påbyde bestyrelsen i en "overkonsolideret" fond at opløse eventuelle henlæggelser eller eventuelt ved skærpende omstændigheder at nedsætte fondens grundkapital, hvis størrelsen heraf på urimelig vis hindrer en passende uddeling, og dette ikke er begrundet i fondens erhvervsmæssige forhold. Fondsmyndigheden kan modsat også tvinge en fonds bestyrelse til at nedsætte fondens uddelinger.

6.12 Forbud mod uddelinger til stiftere, ledelsesmedlemmer mv.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 87 må fondens bestyrelse ikke tillægge følgende personer andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang:

- Stiftere og væsentlige gavegivere samt disses nærtstående
- Medlemmer af ledelsen
- Personer, der indtager en ledende stilling i fonden
- Revisorer.

Nærtstående i denne sammenhæng er personer, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold og de nævnte personers mindreårige børn. Det bemærkes, at afgrænsningen af nærtstående i denne sammenhæng ikke er så omfangsrig som den personkreds, som fonden skal beskrive transaktionerne med i årsregnskabet.

Det er ligeledes ikke tilladt at yde lån eller stille sikkerhed for lån for den omtalte personkreds. Forbuddet omfatter ikke andre nærtstående personer end de oplistede.

Bestyrelsessuppleanter er også omfattet af begrænsningen i lov om erhvervsdrivende fonde § 87, da det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde § 48, at lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på bestyrelsessuppleanter.

Forbuddet mod uddeling af fondens midler til de nævnte personer er begrundet i, at der i disse tilfælde kan være et interessesammenfald mellem dem, der beslutter uddelingen, og modtageren, eller at der er tale om personer, som har en nær tilknytning til fondens administration. Der er således risiko for interessekonflikter, som kan medføre, at fondens interesser ikke i tilstrækkelig grad varetages.

Forbuddet mod uddeling af fondens midler til stifteren eller dennes nærtstående skyldes endvidere den fondsretlige grundsætning om, at fondens formue ikke må føres tilbage til stifteren eller væsentlige gavegivere. Overtrædelse af denne fondsretlige grundsætning vil kunne betyde, at formuen ikke er tilstrækkeligt udskilt fra stifteren, og at fonden derfor ikke vil blive anerkendt som selvstændigt retssubjekt. Alternativt vil de enkelte bestyrelsesmedlemmer kunne ifalde erstatningsansvar for det tab, som fonden har lidt.

§ 88 i lov om erhvervsdrivende fonde hjemler pligt til tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalte beløb med tillæg af renter. Er modtageren imidlertid i god tro, kræves tilbagebetaling dog ikke.

Det bemærkes, at der efter § 49 gælder en særlig regel i forhold til bestyrelsesvederlag, som overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til fondens og i moderfonde, koncernens økonomiske stilling. Efter denne bestemmelse kan fondsmyndigheden nedsætte et vederlag til bestyrelsen, hvilket findes for højt i forhold til disse kriterier, herunder forlange tilbagebetaling med tillæg af renter.

Med henvisning til lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk. 3, vil væsentlige gavegivere være omfattet af begrænsningen om, at bestyrelsen ikke kan tillægge de pågældende andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

I henhold til selskabslovens § 212 kan der ikke direkte eller indirekte stilles midler til rådighed, ydes lån eller stilles sikkerhed for lån til kapitalejere eller ledelse i et selskab, medmindre dette sker som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Tilsvarende gælder for kapitalejere eller ledelse i moderselskaber eller lignende. Desuden gælder bestemmelsen for personer, der er knyttet til de nævnte personer ved ægteskab, slægtskab i ret op- og nedstigende linje, eller som på anden måde står de pågældende særligt nær.

Der findes en tilsvarende bestemmelse i lov om erhvervsdrivende fonde, § 87, stk. 3. Ved fortolkningen af, om der er tale om en sædvanlig forretningsmæssig disposition, vil der blive lagt vægt på, om fonden løbende foretager denne type dispositioner med uafhængige parter, og om transaktionen kan betragtes som sædvanlig for den pågældende virksomhed og inden for branchen. Det er ikke kun transaktionen, som skal være sædvanlig. Dette er også et krav for vilkårene i transaktionen. Betalingsbetingelser, kreditvurdering, sikkerhedsstillelse mv. skal ske på nøjagtig samme vilkår, som tilsvarende transaktioner sædvanligvis gennemføres med over for tredjemand.

I overensstemmelse med disse regler har Erhvervsstyrelsen i en afgørelse af 15. april 2019 i en konkret sag afgjort, at udlån og uddeling til et medlem af fondens ledelse var ulovligt. Ledelsesmedlemmet var suppleant i bestyrelsen på tidpunktet, hvor lånet blev givet, og almindeligt bestyrelsesmedlem, da han modtog uddelingen. Uddelingen blev givet med henblik på at indfri det tidligere ydede lån. Personen er efterkommer efter stifter – og uddelingen var inden for fondens formål, da fondens formål blandt andet er *"at sikre stifterens efterkommere… ved understøttelse eller ved lån – med eller uden rentepligt".* I afgørelsen er anført, at *"når man påtager sig et tillidshverv som bestyrelsesmedlem (også som suppleant) i en erhvervsdrivende fond, så kan man ikke være i god tro om overtrædelse af et af de grundlæggende lovkrav, der gælder for rollen, herunder at bestyrelsen ikke kan foretage uddelinger til sig selv".* Det er dog også bemærket, *"at der ikke er tale om en såkaldt "mekanisk uddeling", hvor fondens uddelinger er udspecificeret i fondens vedtægt i en sådan grad, at bestyrelsen i virkeligheden ikke udøver noget skøn i forhold til uddelinger".*

Der er usikkert, om man kan slutte modsætningsvis, at hvis vedtægtens uddelingsmæssige formål havde været specifik og uden skøn fra bestyrelsen, kunne uddelingen eller lånet så været inden for lovens regler. Hvis fonde har sådanne specifikke formålsbestemmelser og uddelinger, anbefales det at foretage en juridisk vurdering af lovligheden – eventuelt i samarbejde med tilsynsmyndigheden.

7. Revisors funktion i erhvervsdrivende fonde

Erhvervsdrivende fonde skal aflægge årsrapport i henhold til årsregnskabsloven, jf. § 3, stk. 1, nr. 3.

Reglerne om regnskabsaflæggelse og revision af erhvervsdrivende fondes årsregnskaber svarer som udgangspunkt til reglerne for kapitalselskaber, jf. årsregnskabsloven § 3, som nævner de virksomhedsformer, der er omfattet af årsregnskabsloven, herunder erhvervsdrivende fonde.

Erhvervsdrivende fonde kan også være omfattet af et krav om at aflægge årsrapport efter IFRS. Dette er tilfældet, hvis en fond udsteder obligationer, som er optaget til handel på et reguleret marked, eller hvis fonden frivilligt følger reglerne i IFRS, eksempelvis fordi fondens datterselskab er omfattet af bestemmelserne.

Trods ligheden mellem regnskabsaflæggelse i kapitalselskaber og erhvervsdrivende fonde er der dog enkelte særbestemmelser for erhvervsdrivende fonde.

Vi henviser her til kapitlet *Regnskab.*

7.1 Udpegning af revisor

En erhvervsdrivende fonds årsregnskab skal revideres af en eller flere revisorer, som skal være godkendte revisorer. En godkendt revisor er enten en statsautoriseret eller registreret revisor.

Revisor udpeges af fondens bestyrelse eller i henhold til fondens vedtægt. Vedtægten kan indeholde en angivelse af fondens revisor, for eksempel at en bestemt revisor eller revisionsvirksomhed skal udpeges som revisor for fonden. En sådan vedtægtsbestemmelse må alene gælde op til syv år fra fondens stiftelse, jf. LEF § 69.

Udpegningen sker for et år af gangen på det årlige årsregnskabsmøde. Hvis vedtægten foreskriver udpegning af revisor, må denne udpegningsret alene gælde indtil syv år, hvorefter det vil være op til bestyrelsen at vælge revisor.

Fondens revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

7.2 Revisors opgaver

I henhold til revisorlovens § 16, stk. 1, 2. pkt., er der krav om, at revisors opgaver skal udføres i overensstemmelse med god revisorskik. ”God revisorskik” omfatter blandt andet den adfærd, som den gode og omhyggelige, fagligt kompetente revisor udviser.

Revisor skal gennem revision af årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab sætte sig i stand til at afgive en påtegning indeholdende en konklusion om, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultatet i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Revisor skal foretage en kritisk gennemgang af den erhvervsdrivende fonds regnskabsmateriale, fondens forhold og herudover efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller.

Derudover skal revisor gennemlæse ledelsesberetningen og baseret på den udførte revision af årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab afgive en udtalelse om:

1) Hvorvidt ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab og er udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningens krav, og
2) hvorvidt revisor har fundet væsentlige fejlagtige angivelser i ledelsesberetningen og i givet fald oplyse arten af de fejlagtige angivelser.

Bestemmelserne i lov om erhvervsdrivende fonde medfører følgende konkrete opgaver for revisor i en erhvervsdrivende fond:

- Revisionspåtegning på årsregnskab og et eventuelt koncernregnskab samt en eventuel udtalelse om ledelsesberetning, i overensstemmelse med årsregnskabsloven, jf. ovenfor
- Fører revisor revisionsprotokol, skal den forelægges på hvert bestyrelsesmøde, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 54, stk. 2. Med ændringen af revisorloven i 2016 er der fra den 17. juni 2016 alene pligt til at føre revisionsprotokollat i PIE-virksomheder – og skal derfor ikke føres i fonde, medmindre det er bestemt i fondens vedtægt eller fondens forretningsorden, at den skal føres, eller revisor beslutter, at krævet skriftlig kommunikation med bestyrelsen skal ske i et revisionsprotokollat (i praksis anvendes revisionsprotokollen fortsat, da det er et godt værktøj for revisor til at kommunikere resultaterne af revisionen til bestyrelsen)
- Kontrol med fondsbestyrelsens overholdelse af sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 73
- Kontrol med, at reglerne om forelæggelse og underskrivelse af en eventuel revisionsprotokol er overholdt, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 73
- Efterkomme krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 1
- Meddele oplysninger, som revisor anser det for rigtigt, at fondsmyndigheden får kendskab til, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 2
- Afgivelse af oplysninger, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 75, som fondsmyndigheden pålægger revisor at give.

Revisors opgaver i en erhvervsdrivende fond svarer som udgangspunkt til revisors opgaver i et kapitalselskab, herunder blandt andet reglerne i selskabslovens § 147. Der er dog som følge af de særlige fondsretlige forhold, herunder fraværet af en kontrollerende ejerkreds (generalforsamling), tillagt fondens revisor øgede forpligtelser, jf. nedenfor.

De strafsanktionerede bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde er specificeret i bilag 9 *Oversigt over strafsanktionerede bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde.*

Fondens bestyrelse og eventuelle direktion skal (ligesom i selskabslovens § 149) give fondens revisor de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden og – hvis fonden er en moderfond – for bedømmelsen af koncernen, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 58, stk. 1.

Bestyrelsen og direktionen skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som revisor finder nødvendige, og de skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 58, stk. 2.

Revisor skal påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller samt om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af revisionsprotokollen er overholdt. Konstaterer revisor, at de omhandlede krav ikke er opfyldt, skal revisor jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 73, give meddelelse til fondsmyndigheden, og efter revisorloven eventuelt omtale forholdet i påtegningen.

Derudover skal revisor i overensstemmelse med lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 2, straks give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis revisor i sit arbejde bliver bekendt med overtrædelser af lov om erhvervsdrivende fonde og bestemmelser, der er fastsat i henhold til denne lov, eller fondens vedtægter samt om forhold, som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere.

Revisors kontrol indebærer, at en række dokumenter, herunder forhandlingsprotokol, skal være oprettet og ajourført. Revisor skal ikke foretage en indholdsmæssig efterprøvelse af dokumenterne. Dog skal revisor revidere uddelingerne, og disse skal fremgå af bestyrelsens forhandlingsprotokol.

I erhvervsdrivende fonde skal revisor meddele sig på følgende måder:

Til interessenter og offentligheden	Til bestyrelsen	Til fondsmyndigheden
I revisionspåtegningen kan revisor modificere sin konklusion ved at tage forbehold og oplyse om andre forhold. Revisor skal tydeligt begrunde sine forbehold.	I revisionsprotokollen (eller i en anden valgt kommunikationsform) skal revisor afgive en række oplysninger. Revisor kan endvidere give meddelelse om forhold, som bestyrelsen skal tage stilling til.	Oplysninger om særlige forhold, jf. nedenfor i afsnit 7.3 *Revisors pligter over for fondsmyndigheden*

Fondens revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder under behandling af årsrapporter mv., der skal påtegnes af revisor, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 54, stk. 1. Herudover har revisor pligt til at deltage i bestyrelsesmøder, hvis blot ét medlem af ledelsen ønsker det. Revisor deltager således typisk på det årlige "årsregnskabsmøde", hvor fondsbestyrelsen behandler og godkender årsrapporten og beslutter eventuelle uddelinger. Dette regnskabsmøde er vigtigt, da fonde ikke afholder en generalforsamling, hvor årsrapporten godkendes. Endvidere kan der være situationer, hvor revisor i årets løb har afgivet et revisionsprotokollat, der indeholder kritiske bemærkninger og anbefalinger eller har påtalt væsentlige mangler, jf. revisorlovens § 20.

7.3 Revisors pligter over for fondsmyndigheden

I henhold til en række bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde har revisor i en erhvervsdrivende fond en række pligter over for fondsmyndigheden.

Revisors pligter er beskrevet nærmere i nedenstående skema:

	Lov om erhvervsdrivende fonde	Revisors pligter
1	Lov om erhvervsdrivende fonde § 73, stk. 2	Hvis revisor konstaterer, at bestyrelsen ikke har overholdt sine pligter til at oprette og føre bøger (herunder forretningsorden), fortegnelser og protokoller, skal revisor udfærdige en særskilt erklæring herom, der fremsendes til fondsmyndigheden.
2	Lov om erhvervsdrivende fonde § 73, stk. 1	Fører revisor en revisionsprotokol, skal revisor kontrollere, om revisionsprotokollen har været forelagt bestyrelsen, og at den er underskrevet af samtlige bestyrelsesmedlemmer, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 54, stk. 2. På samme måde som ved manglende førelse af bøger mv. skal revisor udfærdige og indsende en særskilt erklæring herom til fondsmyndigheden, hvis bestyrelsen ikke har overholdt sine pligter.
3	Lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 1	Revisor skal i forbindelse med sin gennemgang af fondens regnskabsmateriale og fondens forhold i øvrigt efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller. Fra Erhvervsstyrelsens administrative praksis kan oplyses, at styrelsen i et enkelt tilfælde har anmodet en række revisorer om, at de under revision af et nærmere afgrænset antal fonde skulle gøre fondsmyndigheden opmærksom på forhold vedrørende uddelinger til bestemte legatarer. Baggrunden var en række sager opstået på baggrund af regnskabsgennemgang, som blandt andet indebar undersøgelse af uddelinger, som fondens bestyrelse eventuelt ikke måtte foretage.
4	Lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 2	Revisor skal straks meddele oplysninger, som revisor anser for "ikke uvæsentligt", at Erhvervsstyrelsen eller fondsmyndigheden får kendskab til. En forudsætning for, at fondsmyndigheden kan varetage sine opgaver i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde, er, at der sikres mulighed for at modtage pålidelige informationer om fonden og dens økonomiske forhold. Revisor indtager i den forbindelse en central rolle som oplysningskilde i kraft af sin stilling som uafhængigt organ og offentlighedens tillidsrepræsentant med væsentlig indsigt i fondens økonomiske forhold. Dette gælder både bestemmelser fastsat i lov om erhvervsdrivende fonde og i henhold til vedtægterne, herunder hvis ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar samt i tilfælde af overtrædelse af straffelovens kapitel 28, skatte-, afgifts- og tilskudslovgivning, årsregnskabsloven og bogføringsloven.

	Lov om erhvervs-drivende fonde	Revisors pligter
5	Lov om erhvervs-drivende fonde § 37	Fondsmyndigheden kan pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold. Disse oplysninger kan eksempelvis være i form af redegørelser ved anmodninger om samtykke i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 61, hvor revisor bekræfter de af fondsbestyrelsen fremlagte økonomiske oplysninger. Det kan også være ved vedtægtsændringer, kapitaltab og opløsning, hvor revisor ofte anmodes om at bekræfte oplysninger fra fondens bestyrelse. Hvis fondsmyndigheden modtager oplysninger i medfør af lovens § 75, vil fondens bestyrelse typisk skulle høres om oplysningerne i revisors udtalelse i medfør af forvaltningslovens § 19 om partshøring. Bestyrelsen vil typisk få to eller fire uger til at forholde sig til oplysningerne fra revisor alt efter oplysningernes omfang og karakter.
6	Erkl.bek. § 7, stk. 2	Revisor skal altid oplyse, hvis revisor under sit arbejde bliver opmærksom på, at lovgivningen om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale ikke er overholdt, og den pågældende overtrædelse ikke er uvæsentlig. Der skal endvidere særskilt oplyses om ikke uvæsentlige forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører virksomheden, tilknyttede virksomheder, virksomhedsdeltagere, kreditorer eller medarbejdere. Herunder skal oplyses om overtrædelse af: 1. Straffelovens kapitel 28 samt skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, 2. den for virksomheden fastsatte selskabsretlige eller tilsvarende lovgivning[5], eller 3. lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Revisor skal ikke i forbindelse med sin revision undersøge, om bestemmelserne i lov om erhvervsdrivende fonde og vedtægten overholdes, men bliver revisor i sit arbejde bekendt med, at de nævnte regler ikke overholdes, skal revisor meddele dette til fondsmyndigheden.

Det betyder blandt andet, at hvis revisor i forbindelse med sin revision bliver bekendt med, at for eksempel vederlaget til bestyrelsen og direktionen er uforholdsmæssigt højt og dermed ikke i overensstemmelse med lov om erhvervsdrivende fonde (problemet er, når vederlaget til medlemmer af ledelsen overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang eller forsvarligt i forhold til den økonomiske stilling), skal forholdet drøftes yderligere med bestyrelsen. Ved fortsat usikkerhed eller uenighed om vederlagets størrelse er det i første omgang bestyrelsen, som må verificere og dokumentere grundlaget for vederlaget. Såfremt der stadig er tvivl herom, bør revisor anmode bestyrelsen om at kontakte Erhvervsstyrelsen for at få en yderligere drøftelse og vurdering heraf, og samtidig bør revisor nøje beskrive forholdet i sit revisionsprotokollat.

5. Lov om erhvervsdrivende fonde anses i denne forbindelse for at være "tilsvarende lovgivning".

I revisionspåtegningen skal revisor, hvis ledelsen kan ifalde ansvar, oplyse, at der kan være usikkerhed om, hvorvidt bestyrelsen har overholdt sine forpligtelser i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde. Revisor skal straks – og i særskilt skrivelse – orientere fondsmyndigheden om, at der i forbindelse med revisionen er forhold, hvor der er begrundet formodning om, at bestyrelsen har handlet i strid med bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde og henvise til den udarbejdede revisionsprotokol, som fondsmyndigheden kan anmode fonden om en kopi af. Dette kan for eksempel omfatte uddelinger uden mellembalance eller situationer, hvor forsvarligheden ikke er iagttaget.

Endvidere har revisor en straks meddelelsespligt til fondsmyndigheden, hvis lov om erhvervsdrivende fonde eller bestemmelser fastsat i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde eller fondens vedtægt overtrædes, og overtrædelsen ikke er uvæsentlig eller straks berigtiges.

Af Erhvervsstyrelsens vejledning om revisors funktion og særlige rolle i erhvervsdrivende fonde fremgår, at pligten til "straks at underrette fondsmyndigheden" betyder, at revisor ikke kan vente flere dage med at indsende meddelelse til fondsmyndigheden.

Endelig skal revisor, hvis han i forbindelse med afgivelse af erklæringer i henhold til revisorlovens § 1, stk. 2 og 3, får oplysninger eller har bemærkninger, som giver anledning til at påtale fondens forhold, give meddelelse herom til fondsmyndigheden.

7.4 Særregler for virksomheder af særlig offentlig interesse

Revisorlovens § 1 a, stk. 1, nr. 3, har følgende definition af virksomheder af interesse for offentligheden:

a) Virksomheder, som har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et land inden for Den Europæiske Union eller et land, som Unionen har indgået aftale med på det finansielle område, og
b) finansielle virksomheder, jf. § 5, stk. 1, nr. 1, litra a, b og e, i lov om finansiel virksomhed.

I henhold til EU-forordningen vil revisors levering til fonden af andre ydelser end revision dog fremadrettet være begrænset til 70% af et opgjort honorar, når fonden er moderselskab for en EU-børsnoteret dattervirksomhed. Begrænsningen gælder fra 2020 for kalenderårsregnskaber.

De begrænsninger fremgår af §§ 24 a og § 24 b, hvor der er indført følgende bestemmelse, som regulerer, hvilke ydelser revisor må udføre for virksomheder af offentlig interesse:

§ 24 a. *Uanset artikel 5, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden kan en revisor eller revisionsvirksomhed, der reviderer virksomheder af interesse for offentligheden, udføre følgende opgaver for revisionskunden og dens moder- og dattervirksomheder:*

1) Skatteydelser relateret til

a) udarbejdelse af skatteblanketter,

b) udpegelse af offentlige tilskud og skatteincitamenter,

c) bistand i forbindelse med skattekontroller og

d) skatterådgivning om anvendelse af skattelovgivning og

2) vurderingsydelser, herunder vurderinger i forbindelse med aktuarydelser og støtte til retssager.

Stk. 2. Det er en betingelse for udførelse af opgaver efter stk. 1, at

1) opgaverne hver for sig eller samlet ikke har nogen eller kun har en uvæsentlig indvirkning på de reviderede regnskaber,

2) skønnet over indvirkningen på de reviderede regnskaber er veldokumenteret og forklaret i revisionsprotokollen til revisionsudvalget og bestyrelsen, jf. artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden, og

3) revisor og revisionsvirksomheden opfylder betingelserne om uafhængighed i § 24.

***§ 24 b.** Efter begrundet ansøgning fra en revisor eller en revisionsvirksomhed kan Erhvervsstyrelsen undtagelsesvis, og hvis helt ekstraordinære forhold taler for det, fritage revisoren eller revisionsvirksomheden for begrænsningen i artikel 4, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden.*

Stk. 2. Fritagelse efter stk. 1, kan højst gives for 1 regnskabsår«.

I lovforarbejderne var det foreslået, at bestemmelsen om partnerrotation i de store virksomheder skulle ophøre. Den er dog videreført – med den lille ændring, at i stedet for to år udskiftes personen nu for en periode af mindst tre år (cool-off periode).

Endvidere bemærkes det, at med EU-forordningen er revisor alene pligtig til at føre revisionsprotokollat til de virksomheder, som er omfattet af PIE-reglen. Dvs. der er ikke pligt til at føre revisionsprotokollat i erhvervsdrivende fonde, medmindre fonden har bestemt det i dens vedtægt eller i forretningsordenen. Imidlertid er der mange forhold i revisionsstandarderne, som revisor fortsat skal kommunikere til bestyrelsen – og derfor vil protokollatet som oftest fortsat blive fremsendt til bestyrelserne.

Dvs. reglerne er aktuelle for fonde, der har en børsnoteret dattervirksomhed, eller hvis fonden selv har udstedt obligationer via fondsbørsen, eller hvis fonden eller dens dattervirksomhed er finansiel virksomhed.

7.5 Revisors afsættelse og fratræden

Revisor i en erhvervsdrivende fond kan afsættes af den, der har udpeget revisor, eller af fondsmyndigheden, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 72.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 72, stk. 2, 2. pkt., kan bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond dog kun afsætte en revisor i utide, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil. Et begrundet forhold kan for eksempel være, at revisor ikke længere opfylder betingelserne for at være godkendt revisor.

Revisor kan selv beslutte at fratræde, jf. dog nedenfor. I medfør af god revisorskik må der dog forudsættes en rimelig begrundelse, før revisor kan fratræde. En fond må således efter at have indgået en aftale med revisor om udførelse af revision kunne påregne, at opgaven udføres som aftalt. Dette vil dog naturligvis være under forudsætning af, at fondens bestyrelse også overholder sine forpligtelser, herunder giver revisor de ønskede oplysninger og stiller det nødvendige materiale mv. til rådighed for revisor samt betaler revisors honorar.

Fratræder revisor, eller ophører revisionen på anden måde, inden revisors hverv udløber, skal revisor straks – som i selskabsloven – meddele dette til fondsmyndigheden, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 72, stk. 3. En sådan meddelelse skal vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Fondsbestyrelsen er forpligtet til at anmelde den nye revisor til Erhvervsstyrelsen inden for to uger, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 12, stk. 1 og 2. Er revisorskiftet sket inden hvervets udløb eller som følge af uenighed med bestyrelsen, skal anmeldelsen vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen på årsagen til hvervets ophør, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 13, stk. 2. En tilsvarende bestemmelse i § 72, stk. 3, forpligter revisor til at meddele fondsmyndigheden om fratrædelsen. Også revisor skal vedlægge en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Hvis fondsmyndigheden finder anledning til at spørge nærmere ind til de fremsendte meddelelser, kan fondsmyndigheden anmode revisor eller bestyrelsen om yderligere oplysninger, jf. § 24, stk. 3.

Revisors hverv varer som udgangspunkt, indtil en ny revisor er tiltrådt, medmindre andet bestemmes – som oftest i fondens vedtægt. Det er således i henhold til revisorlovens § 18, stk. 2, 2. og 3. pkt., den fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse den tiltrædende revisor om baggrunden for den pågældendes fratræden samt give den tiltrædende revisor de relevante oplysninger om den virksomhed, som revisors erklæring vedrører.

Fondsmyndigheden har som nævnt også adgang til at afsætte revisor, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 72, stk. 2. Dette skal ses i lyset af, at der ikke findes en generalforsamling i fonde.

Fondsmyndighedens afsættelse af revisor er således tiltænkt tilfælde, hvor revisor i en erhvervsdrivende fond ikke længere opfylder betingelserne for at være revisor, eller hvis revisor i øvrigt har vist sig uegnet eksempelvis ved ikke at efterkomme pålæg fra fondsmyndigheden eller ved at give fondsmyndigheden vildledende oplysninger.

8. Fusion og spaltning af erhvervsdrivende fonde

Fusion af erhvervsdrivende fonde er relativt sjældent forekommende, men følger de regler om fusion, som gælder for aktie- og anpartsselskaber, og som bygger på EU-regulering – dog tilpasset fondenes særlige forhold.

Erhvervsdrivende fonde kan deltage i fusioner med andre erhvervsdrivende fonde, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 91, stk. 1 og 2, forudsat at fondene har beslægtede formål, og at fondsmyndigheden giver tilladelse.

Det er endvidere muligt at foretage fusion mellem en erhvervsdrivende fond og et eller flere helejede datterselskaber organiseret som A/S'er og ApS'er, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 99, stk. 1. En sådan såkaldt lodret fusion er kun mulig, hvis datterselskaberne samtidigt ophører, og fonden er den fortsættende enhed. Dette kræver imidlertid også tilladelse fra fondsmyndigheden.

Fusionsreglerne er således alene gældende mellem erhvervsdrivende fonde eller mellem en erhvervsdrivende fond og dens dattervirksomhed. Der er ikke lovgrundlag for at fusionere en erhvervsdrivende fond med en fond omfattet af lov om fonde og visse foreninger. En sådan sammenlægning mellem en erhvervsdrivende og en ikke-erhvervsdrivende fond kan derfor alene gennemføres efter reglerne om likvidation af mindst den ene af fondene – og kræver fondsmyndighedernes accept. (Det betyder også, at der ikke skattemæssigt kan gennemføres en skattefri fusion mellem en erhvervsdrivende fond og en ikke-erhvervsdrivende fond – jf. Skatterådets bindende svar af 26. februar 2019, j. nr. 18-1499411).

8.1 Fusion af erhvervsdrivende fonde

Ved fusion er der universalsuccession, dvs. der sker et automatisk debitorskifte uden samtykke fra de involverede kreditorer. Universalsuccessionen indebærer endvidere, at den fortsættende enhed ved fusionen indtræder i alle rettigheder og forpligtelser, som det eller de ophørende enheder havde opnået eller påtaget sig.

8.1.1 Fondsmyndighedens samtykke

Det er bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond, som træffer beslutningen om, at en erhvervsdrivende fond skal indgå i en fusion.

En fusion, hvor en eller flere af de deltagende virksomheder er erhvervsdrivende fonde, skal ske under iagttagelse af lov om erhvervsdrivende fonde §§ 91-106. Det er en forudsætning for fusionen, at fondsmyndigheden giver tilladelse hertil. Herudover kræves også Civilstyrelsens samtykke, hvis der i forbindelse med fusionen sker ændringer i bestemmelser om formål og uddelinger i vedtægterne. I praksis vil Erhvervsstyrelsen først tage kontakt til Civilstyrelsen, når sagen er oplyst, og Erhvervsstyrelsen selv har vurderet, at der kan gives tilladelse.

Som udgangspunkt er det muligt for alle erhvervsdrivende fonde at fusionere. Iagttagelse af stifterviljen nødvendiggør dog, at der skal være en begrundelse for at gennemføre fusionen. Fondsmyndigheden skal derfor påse, at den ophørende fonds virksomhed videreføres i overensstemmelse med de berørte vedtægters formål. Fusion forudsætter således, at de fusionerende fonde i det væsentlige har identiske – eller i det mindste ikke uforenelige – formål, eller at der gives tilladelse til formålsændring.

Efter Erhvervsstyrelsens praksis giver styrelsen som fondsmyndighed derfor som udgangspunkt kun samtykke til en fusion mellem erhvervsdrivende fonde, hvis fondene har beslægtede formål. Dette skal ses i sammenhæng med, at hvis fondene, der deltager i fusionen, ikke har beslægtede formål, vil formålet i den ophørende fond i givet fald eventuelt ophøre på bekostning af det formål, som den fortsættende fond tilgodeser.

I særlige tilfælde tillader fondsmyndigheden dog, at en fond opløses ved fusion, hvis formålet ikke kan opfyldes, eller det kan dokumenteres, at det vil medføre økonomiske tab for fonden til skade for uddelingsformålet at fortsætte fondens aktiviteter. Det må dog forudsætte, at fusionen trods alt medfører, at den nye økonomiske enhed bagefter er bedre stillet end ellers.

8.1.2 De krævede dokumenter ved en fusion

Reglerne om fusion af erhvervsdrivende fonde og fusion mellem fonde og helejede datterselskaber er inspireret af reglerne i selskabsloven om fusion af aktie- og anpartsselskaber. Fusionsreglerne for erhvervsdrivende fonde indeholder dog ikke helt samme grad af fleksibilitet som selskabsloven, da fondenes særlige forhold nødvendiggør enkelte forskelle. Det følger blandt andet af, at der ikke er ejere i fonde, hvilket medfører krav om fondsmyndighedens tilladelse.

Nedenfor er gengivet de krav til dokumenter, som stilles ved fusion af fonde. Samtidig er de gældende krav til dokumenter ved fusion af kapitalselskaber gengivet. Dokumenterne skal indsendes til Erhvervsstyrelsen senest fire uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse:

	Kapitalselskaber	Erhvervsdrivende fonde
1	Fusionsplan, som dog kan fravælges i enighed af kapitalejerne, hvis der er tale om en fusion, hvor samtlige deltagende selskaber er ApS'er.	Indgår i den fælles fusionsredegørelse.
2	Fusionsredegørelse, som dog kan fravælges i enighed af kapitalejerne.	Fælles fusionsredegørelse.
3	Eventuelt udkast til vedtægter.	Eventuelt udkast til vedtægter.
4	Mellembalance, som dog kan fravælges i enighed af kapitalejerne.	Mellembalance, medmindre fondsmyndigheden konkret dispenserer fra kravet.
5	Vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, som kapitalejerne kan fravælge i enighed, hvilket medfører, at kreditorerne får mulighed for at anmelde.	Vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling.

	Kapitalselskaber	Erhvervsdrivende fonde
6	Vurderingsmandsudtalelse om fusionsplanen, herunder vederlaget. Udtalelsen kan dog fravælges i enighed af kapitalejerne.	Der kan ikke indgå et vederlag i en fusion mellem fonde. Derfor er en vurderingsmandsudtalelse om fusionsplanen, herunder vederlaget, ikke relevant ved fusion mellem fonde.
7	Vurderingsberetning om apportindskud, hvis der som led i fusionen opstår et nyt A/S, eller der sker en kapitalforhøjelse i et eksisterende A/S, medmindre der udarbejdes enten vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling eller en vurderingsmandsudtalelse om fusionsplanen, herunder vederlaget.	Der fremgår ikke regler i lovens fusionskapitel om vurderingsberetning i den situation, hvor der ved fusion etableres en ny fond. Det formodes dog, at de almindelige regler om stiftelse, herunder kravet om vurderingsberetning i praksis vil finde anvendelse, når fusionen medfører etablering af en ny fond.

8.2 Spaltning af erhvervsdrivende fonde

Aktie- og anpartsselskaber kan deltage i spaltninger, som er kendetegnet ved, at kapitalejerne før og efter spaltningen principielt har samme ejerskab til det spaltede selskabs værdier.

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder ikke regler – eller hjemmel til at udstede regler – om spaltning af erhvervsdrivende fonde. Muligheden for at gennemføre spaltning eksisterer efter de gældende regler således ikke for erhvervsdrivende fonde.

Hvis man i en erhvervsdrivende fond i dag ønsker at udskille en del af fondens aktiviteter og midler mv. eksempelvis en ejendom eller aktivitet, som er omtalt i vedtægten, må "ændringen" i den afgivende fond ske som en vedtægtsændring og med kreditorernes samtykke, da der sker debitorskifte. I den "modtagende fond" kan der være tale om en stiftelse, ekstraordinær disposition eller vedtægtsændring mv. En sådan transaktion vil kræve fondsmyndighedens tilladelse.

9. Opløsning af erhvervsdrivende fonde

En erhvervsdrivende fond kan ifølge §§ 107-123 opløses på følgende måder:

- Likvidation
- Tvangsopløsning
- Konkurs og rekonstruktion.

Derudover er der mulighed for, at en erhvervsdrivende fond kan opløses som ophørende fond ved fusion med en anden erhvervsdrivende fond. Endelig kan en erhvervsdrivende fond omdannes, hvorefter fonden ikke længere er erhvervsdrivende, men en ikke-erhvervsdrivende fond omfattet af lov om fonde og visse foreninger.

9.1 Likvidation

Det er bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond, som træffer beslutningen om, at en erhvervsdrivende fond skal træde i likvidation. En beslutning om at træde i likvidation kræver fondsmyndighedens tilladelse.

Da en opløsning ved likvidation betyder, at stifters formål med etableringen af fonden fremadrettet ikke længere kan opfyldes, stilles der endvidere krav om, at fondsmyndigheden, dvs. Erhvervsstyrelsen, indhenter Civilstyrelsens samtykke til opløsningen.

Erhvervsstyrelsens og Civilstyrelsens administrative praksis er, at det er et krav, hvis fondsmyndigheden skal samtykke i fondens opløsning, at fondens formål ikke længere eller vanskeligt kan opfyldes. En fond kan som følge heraf ikke opløses, blot fordi fondens bestyrelse finder det hensigtsmæssigt. Det kan dog i konkrete tilfælde tillades, at en fond opløses, hvis det kan dokumenteres, at en videreførelse af fondens aktiviteter vil medføre økonomiske tab for fonden til skade for uddelingsformålet. Dette skal dokumenteres af fondens bestyrelse, eventuelt bilagt oplysninger fra fondens revisor.

Efter Erhvervsstyrelsens praksis kan samtykke til fondens opløsning være begrundet, hvis en fond kan godtgøre, at der ikke er nogen indikationer på, at fonden i de kommende år vil kunne skaffe fornødne midler til fondens drift, og at fortsat drift af fonden derfor vil betyde, at der på sigt ikke er midler at uddele til fondens formål ved fondens opløsning.

9.1.1 Likvidationsproceduren

Opløsning af en erhvervsdrivende fond ved likvidation følger som udgangspunkt samme regler som likvidation af et A/S eller ApS. Der er dog visse særregler for likvidation af erhvervsdrivende fonde, hvilket skyldes, at fonde i modsætning til A/S'er og ApS'er er selvejende og underlagt tilsyn:

Fondsmyndigheden og Civilstyrelsen skal tillade/samtykke i likvidationen (Erhvervsstyrelsen indhenter Civilstyrelsens samtykke)

- Fondsmyndigheden udpeger efter indstilling fra bestyrelsen en likvidator til at forestå opløsningen (likvidator træder i bestyrelsens sted og kan ikke være et nuværende eller tidligere ledelsesmedlem i fonden)
- Ved offentliggørelse af bestyrelsens beslutning om at træde i likvidation opfordres fondens kreditorer til at anmelde deres krav
- Likvidator skal afgive en redegørelse til fondsmyndigheden om de vigtigste årsager til likvidationen, herunder angive, om der er grund til at påbegynde undersøgelse med henblik på strafforfølgelse
- Fondsmyndigheden skal godkende likvidators vederlag
- Uddeling af fondens midler kan først ske efter godkendelse fra fondsmyndigheden.

Reglen om godkendelse af uddelingen af likvidationsprovenuet medfører, at Erhvervsstyrelsen ikke accepterer, at der foretages uddelinger fra en fond fra det tidspunkt, hvor fonden træder i likvidation, og indtil fondsmyndighedens godkendelse af uddelingen af likvidationsprovenuet foreligger.

En fond, der er under likvidation, skal bibeholde sit navn med tilføjelsen »under likvidation«. Der kan ikke foretages ændringer i en fond under likvidation bortset fra ændring af revisor, hjemsted og likvidator samt beslutning om kapitalforhøjelse, genoptagelse og fusion.

9.1.2 Indsendelse af årsrapport

Indtil det tidspunkt, hvor likvidationen er endelig afsluttet med fondens opløsning, har likvidator ansvaret for, at der udarbejdes og indsendes en revideret årsrapport, jf. årsregnskabslovens § 139. I modsat fald vil likvidator kunne pålægges afgifter, jf. årsregnskabslovens § 151.

Sker den endelige opløsning inden for fem måneder efter datoen for årsafslutningen, er det imidlertid muligt at aflægge et såkaldt kombinationsregnskab, hvor årsrapporten aflægges sammen med likvidationsregnskabet.

9.2 Tvangsopløsning

Erhvervsstyrelsen kan anmode skifteretten om at opløse en fond. Dette kan forekomme i følgende tilfælde:

- Manglende indsendelse af fondens årsrapport
- Kapitaltab, dvs. hvor fonden har tabt mere end 50 % af grundkapitalen
- Granskning i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 118, der resulterer i, at granskningsmændene i deres skriftlige beretning til Erhvervsstyrelsen anbefaler, at fonden skal opløses
- Mangelfuld bestyrelse i forhold til krav om antal i lov om erhvervsdrivende fonde og vedtægt
- Ingen registrering af reelle ejere
- Manglende kontakt til fondens ledelse på det registrerede hjemsted
- Manglende revisor.

Baggrunden for at kunne tvangsopløse erhvervsdrivende fonde er den samme, som gør sig gældende for selskaber. Baggrunden er således den begrænsede hæftelse, der knytter sig til erhvervsdrift i en erhvervsdrivende fond. Af hensyn til fondens interessenter, herunder kreditorer, medarbejdere, samhandelspartnere og myndigheder, er det vigtigt, at der til stadighed foreligger aktuelle oplysninger om fonden, herunder blandt andet i form af en rettidigt indsendt årsrapport samt aktuelle og fyldestgørende oplysninger om bestyrelse, revisor mv.

Det påhviler derfor fondens bestyrelse og eventuelle direktion at sikre, at offentligheden har adgang til de anførte oplysninger. I modsat fald kan fonden ikke fortsætte sin virksomhed. Fonden kan ikke forhindre eller forhale en beslutning om tvangsopløsning ved at forhindre Erhvervsstyrelsen i at komme i kontakt med ledelsen, så styrelsen ikke kan aflevere truslen om tvangsopløsning.

Ved gennemførelse af tvangsopløsning sender Erhvervsstyrelsen brev herom til fondens elektroniske postkasse. I brevet er anført en tidsfrist for fonden til at rette forholdet. Er forholdet ikke rettet, inden udløbet af tidsfristen, overtager skifteretten, som opløser fonden.

Erhvervsstyrelsen kan fastsætte en frist for manglens udbedring, som giver fondens ledelse mulighed for at foretage de nødvendige opfølgninger på de konstaterede mangler og på den måde undgå, at fonden tvangsopløses. Ifølge Erhvervsstyrelsens praksis fastsættes fristen normalt til fire uger.

9.3 Konkurs og rekonstruktion

Erhvervsdrivende fonde kan blive taget under konkursbehandling og indgå i en rekonstruktion på samme måde som selskaber.

Begæring om konkurs eller rekonstruktion kan indgives af bestyrelsen, likvidator eller fondsmyndigheden. Reglerne betyder som udgangspunkt, at en fond, som er insolvent, skal afvikles efter et nærmere sæt regler, der skal sikre en ligelig fyldestgørelse af fondens kreditorer. Den nærmere opgørelse og fordeling følger den såkaldte konkursorden.

En fond, der er under henholdsvis rekonstruktion eller konkurs, skal bibeholde sit navn med tilføjelsen ”under rekonstruktion” eller ”under konkurs”. Det er ikke muligt at foretage ændringer i en fond under konkurs eller rekonstruktion, bortset fra ændring af revisor udpeget af henholdsvis skifteretten eller rekonstruktøren.

Der er ikke pligt til at udarbejde årsrapporter, mens fonden er under rekonstruktion. Hvis virksomheden genoptager driften, og rekonstruktionsbehandlingen således ophæves, skal årsrapporter for tidsrummet fra den senest indsendte årsrapports balancedag til udløbet af fondens seneste regnskabsår forud for rekonstruktionsbehandlingens ophør indsendes. Årsrapporterne skal være modtaget i styrelsen senest en måned efter rekonstruktionsbehandlingens ophør.

9.4 Fusion og omdannelse

Ud over opløsningsmetoderne opregnet ovenfor kan en erhvervsdrivende fond ophøre ved fusion med en anden erhvervsdrivende fond. Der henvises til afsnit 8 *Fusion og spaltning af erhvervsdrivende fonde*.

Endelig kan en erhvervsdrivende fond ”ophøre” som en erhvervsdrivende fond og derefter overgå til at være en ikke-erhvervsdrivende fond, hvis fonden ikke længere har erhvervsaktivitet i et sådant omfang, at den opfylder definitionen på en erhvervsdrivende fond. I disse tilfælde sletter Erhvervsstyrelsen fonden som erhvervsdrivende fond. Fonden vil herefter overgå/omregistreres til en ikke-erhvervsdrivende fond omfattet af lov om fonde og visse foreninger, hvor Civilstyrelsen er fondsmyndighed.

10. Governance/Fondsledelse

10.1 Indledning

Lov om erhvervsdrivende fonde omfavner forskellige typer af erhvervsdrivende fonde. Disse kan være struktureret forskelligt for eksempel som i illustration:

Fondens uddelingsformål:

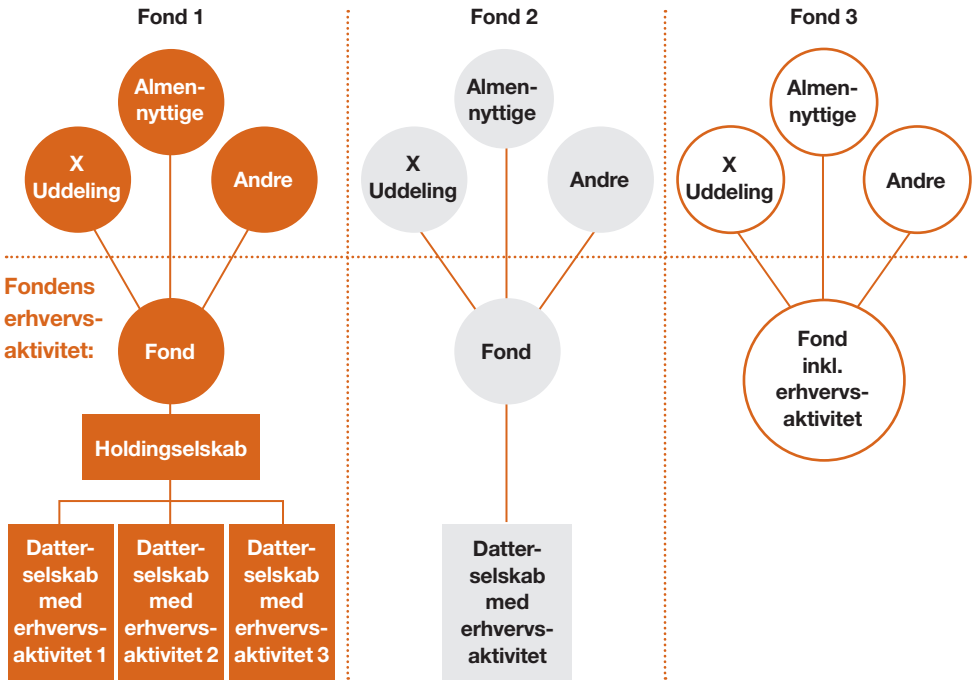

Fond 1: Fonden har tre uddelingsformål og et holdingselskab med tre datterselskaber, som erhvervsaktiviteten drives i.
Fond 2: Fonden har tre uddelingsformål og et datterselskab med erhvervsaktiviteten.
Fond 3: Fonden har tre uddelingsformål, og den erhvervsmæssige aktivitet er i selve fonden.

Som det fremgår af efterfølgende skema, er fondsbestyrelsens ansvar og opgaver samt den praktiske styring af fonden afhængig af, hvordan fonden er struktureret. Strukturen påvirker, hvordan fondsbestyrelsen skal organisere sit arbejde i forhold til såvel styringen som overvågningen af den erhvervsmæssige aktivitet. Det har samtidig betydning for, hvordan uddelingerne skal tilrettelægges, eftersom en holdingstruktur kan betyde, at det kan være vanskeligere at kunne påregne at få midler til uddeling over en periode, end hvis erhvervsaktiviteten ligger direkte i fonden, selvom koncernens samlede resultatdannelse og likviditet naturligvis ikke påvirkes heraf.

Omvendt bør udlodningerne fra de underliggende selskaber også tilrettelægges, så der ikke trækkes mere ud end højst nødvendigt i forhold til det, fonden skal uddele – og dermed kan likviditeten forblive i driftsvirksomhederne. Strukturen af aktiviteterne har derfor i sidste ende også betydning for, hvorledes ledelsen (governance) i fonden tilrettelægges. Nedenfor er givet nogle overordnede kommentarer til og eksempler på, hvad der i praksis kan adskille de tre typetilfælde:

Aktiviteter	Fond med mellemliggende holdingselskab	Fond med driftsselskab	Alm. erhvervsdrivende fond
Uddelingsaktiviteter	• Sikre forsvarlighed blandt andet på basis af rapportering fra holdingselskab • Sikre overensstemmelse til vedtægter • Uddelingspolitik	• Sikre forsvarlighed blandt andet på basis af rapportering fra datterselskab • Sikre overensstemmelse til vedtægter • Uddelingspolitik	• Sikre forsvarlighed • Sikre overensstemmelse til vedtægter • Uddelingspolitik
Direkte erhvervsaktiviteter	N/A	N/A	• Kapitalberedskab • Regnskabsaflæggelse • Risikostyring • Intern økonomirapportering • Kontrol af direktion (eventuelt administrator) • Skatteplanlægning
Datterselskabsaktiviteter	• Mere overordnet styring af den samlede portefølje af investeringer	• Kontrol af de enkelte dattervirksomheders rapportering • Strategi og kommunikation herom • Skatteplanlægning	N/A
Holdingaktiviteter	• Kontrol af rapportering fra holdingselskab til fond • Kommunikation om økonomiske målsætninger • Skatteplanlægning	N/A	N/A
Kapitalanbringelse	• Investeringsstrategi og -politik • Indgåelse af porteføljemanagementaftale • Rapportering om afkast	• Investeringsstrategi og -politik • Indgåelse af porteføljemanagementaftale • Rapportering om afkast	
Fondsledelse	• God fondsledelse • Evaluering af bestyrelse og direktion • Nedsættelse af udvalg • Ajourføring af forretningsorden	• God fondsledelse • Evaluering af bestyrelse og direktion • Nedsættelse af udvalg • Ajourføring af forretningsorden	• God fondsledelse • Evaluering af bestyrelse og direktion • Nedsættelse af udvalg • Ajourføring af forretningsorden

Bestyrelsens opgaver i erhvervsdrivende fonde er præciseret i lov om erhvervsdrivende fonde, hvilket blandt andet ses i lovens § 60, hvorefter der skal udformes anbefalinger for god fondsledelse, som bestyrelsen skal forholde sig til. Disse anbefalinger er omtalt i afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse.*

Med baggrund i lov om erhvervsdrivende fonde er der en række forhold, som påkalder sig bestyrelsens opmærksomhed. Disse gennemgås i afsnit 10.2 *Bestyrelsens opgaver og kompetencer*, afsnit 10.3 *Uddelinger*, afsnit 10.4 *Kapitalforhold* og afsnit 10.5 *Vederlag til bestyrelsen.*

I beskrivelserne nedenfor inddrages de særlige forhold, der gør sig gældende afhængigt af, om fondens erhvervsmæssige aktivitet udøves i selve fonden, eller om dette sker via en eller flere dattervirksomheder.

10.2 Bestyrelsens opgaver og kompetencer

Danske erhvervsdrivende fonde er blandt andet karakteriseret ved at være meget forskellige både med hensyn til størrelse, aktivitet, og hvorledes fonden har organiseret sig. Uanset disse individuelle forhold er alle fondsbestyrelser underlagt de samme bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde, herunder reglerne om fondens ledelse.

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 38 de overordnede regler for bestyrelsens opgaver og ansvar. Disse svarer i det store hele til reglerne i selskabsloven om bestyrelsens opgaver i et kapitalselskab og medfører, at bestyrelsen skal varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed, herunder påse at:

- bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende
- der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller
- bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold
- direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer
- kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

Efter bestemmelsen i § 38 har bestyrelsen ansvaret for den overordnede ledelse af fonden og skal varetage fondens formål og interesser. Dette indebærer en pligt til at sikre, dels at aktivitets- og uddelingsformål fremmes bedst muligt, dels at direktionen og øvrige ansatte i den daglige drift alene varetager fondens interesser.

Bestyrelsen har mulighed for at ansætte en direktion, der skal varetage den daglige ledelse af fonden. Dette vil som regel være gældende i de større fonde, hvor fondens erhvervsmæssige aktiviteter er placeret i fondens eget regi, men også hvor aktivt ejerskab og uddelingerne gør det relevant.

Direktionens opgave vil være at varetage den daglige ledelse og som led heri varetage fondens formål og interesser. Direktionen skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen giver. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, som efter fondens forhold er usædvanlige eller af stor betydning.

Direktionen skal sikre, at bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på en betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. I denne forbindelse vil likviditetsmæssige fremskrivninger over for eksempel en femårig periode, som omfatter den forventede udbetalingstakt for større bevillinger, udgøre et værdifuldt element i direktionens stillingtagen til fondens likviditet. Foranstående indgår også i kapitlet *Væsentlige fokusområder* – afsnit 10 *Redegørelse for god fondsledelse stiller krav til fondes kapitalforvaltning.*

Ansættes der ikke en direktion, er det bestyrelsen, der har ansvaret for fondens daglige ledelse. I denne situation indgås ofte aftale med en administrator, som tildeles en række nærmere definerede opgaver. Det er vigtigt at understrege, at administrator ikke er en del af fondens ledelse. For dels at minimere risikoen for at administrator overskrider sine beføjelser og dels af praktiske grunde, vil det være hensigtsmæssigt, at der udarbejdes en aftale med administrator om, hvilke arbejdsopgaver det forventes, denne løser – eventuelt ved at omtale det i fondens forretningsorden.

I de tilfælde, hvor den erhvervsmæssige aktivitet er placeret i en selvstændig juridisk enhed, for eksempel en dattervirksomhed, forventes det, at bestyrelsen udøver et aktivt ejerskab for at opnå det bedst mulige resultat af den erhvervsmæssige aktivitet. Overskydende midler fra dattervirksomheden udloddes til fonden og anvendes til fondens uddelingsformål og eventuelle andre vedtægtsmæssige formål eller konsolidering.

I en sådan situation, hvor fondens erhvervsmæssige aktiviteter er placeret i et datterselskab, skal bestyrelsen i fonden sikre, at den løbende modtager den fornødne rapportering om fondens, herunder fondskoncernens, finansielle forhold, der gør det muligt at vurdere såvel fonden som fondskoncernen som helhed.

Spørgsmålet om, hvilket materiale og hvilken løbende rapportering, der bør tilgå bestyrelsen for, at denne kan tage stilling til fondens og koncernens kapitalberedskab, er særdeles vigtigt, idet der selvsagt vil være stor forskel på fondens mulighed for at indhente denne rapportering fra en dattervirksomhed med en selvstændig ledelse opdelt på flere niveauer, og en rapportering i den situation, hvor den erhvervsmæssige aktivitet er placeret i selve fonden. Dette gælder ikke blot under normale omstændigheder, men i særdeleshed i en økonomisk eller ledelsesmæssig krise, hvor det vil være naturligt, at fondsbestyrelsen intensiverer sin interesse for og kontakt med dattervirksomheden og dens ledelse. Fondsbestyrelsen kan i denne situation komme i et dilemma, hvor der både skal tages hensyn til dattervirksomhedens økonomiske situation – hvilket for eksempel kan kræve indskud af ny kapital – og fondens uddelingsformål, som også skal tilgodeses. Fondens vedtægt vil her – ud fra en konkret bedømmelse – kunne medføre, at uddelingsformålet må vige i forhold til sikring af fondens overlevelse på længere sigt, jf. nedenfor.

Bestyrelsen i en moderfond skal ikke alene vurdere forsvarlighed i relation til fonden, men i forhold til hele koncernen. Dette ændrer ikke på, at fonden og de underliggende dattervirksomheder er selvstændige juridiske enheder med selvstændige ledelser. Ledelsen i en fond kan dog i medfør af fondens vedtægt, hvor det for eksempel kan være bestemt, at fonden er forpligtet til at understøtte en dattervirksomhed, have et særligt ejeransvar i forhold til dattervirksomhedens udvikling. I sådanne tilfælde har fondens bestyrelse pligt til at påse, at dattervirksomheden overordnet ledes og drives i overensstemmelse med fondens formål.

Tilsvarende gør sig gældende, hvis muligheden for at opfylde uddelingsformålet alene eller i væsentlig grad afhænger af virksomhedens resultat. Fonden bør dog i alle tilfælde samtidig have en passende afstand til dattervirksomheden, således at fond og virksomhed har en ledelse, der kan drive de respektive juridiske enheder passende uafhængigt, og at fondens og den underliggende dattervirksomheds selvstændige interesser varetages.

Fondsbestyrelsen må således lægge en plan for uddelingerne under hensyntagen til dattervirksomhedens aktivitet og øvrige forhold, så der om muligt kan være stabilitet i støtten til dattervirksomheden og samtidig et balanceret niveau for uddelingerne.

Er koncernstrukturen indrettet med flere ”lag” af juridiske enheder, for eksempel hvor der mellem fonden og de operative enheder er indskudt et holdingselskab, øges kompleksiteten og dermed behovet for effektiv kommunikation til og fra fonden væsentligt. Aktivt ejerskab vil i denne situation blandt andet kunne udøves gennem udformning af en informationspolitik, som sikrer, at fonden modtager fyldestgørende og relevante informationer om koncernens, herunder de enkelte selskabers, aktiviteter og finansielle forhold, selvom det ikke er lovkrævede oplysninger.

Udformning og formulering af en fælles holdning og tilgang til visse centrale fonds- og selskabsretlige samt ledelsesmæssige forhold som for eksempel bestyrelsens sammensætning, bestyrelsesrepræsentation i underliggende enheder (ledelsesmæssigt samspil), vederlagspolitik og incitamentsprogrammer og stemmeret mv. bør på tilsvarende måde være en central del af det aktive ejerskab.

Som følge af ejerskabets faste forankring i fonden vil disse elementer – i modsætning til de situationer, hvor ejerskabet er spredt eller skiftende – have gode muligheder for at tilføre værdi.

Til gengæld er der ikke som for børsnoterede selskaber et særligt regelsæt, som sikrer relevant og tilstrækkelig dialog mellem koncern og ejer om aktiviteter, økonomi og ledelse mv. – disse regler må fonden selv etablere.

Eksempel

Hvis vedtægten siger, at fondens formål er at støtte dattervirksomheden, kan fondsbestyrelsen komme i et vanskeligt dilemma – for i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde skal fondsbestyrelsen varetage fondens interesser. Historisk kan det have været stifterens ønske, at hvis driftsselskabet går ned, så skal fonden dække ethvert tab. Lov om erhvervsdrivende fonde fastlægger klart, at bestyrelsen skal varetage fondens interesser. Hvor længe skal eller må fondsbestyrelsen da give driftstilskud til dækning af dattervirksomhedens underskud? Og hvilket ledelsesansvar vil fondsbestyrelsen blive mødt med, hvis fonden trækkes med ned, eller hvis fonden ikke støtter dattervirksomheden maksimalt?

Løsningen på dilemmaet må være, at fondsbestyrelsen er nødsaget til at inddrage fondsmyndigheden i problemstillingen, inden de vedbliver med at dække datterselskabets underskud eller om nødvendigt lader dattervirksomheden gå konkurs.

10.3 Uddelinger

Bestyrelsen er efter lov om erhvervsdrivende fonde § 76, stk. 2, ansvarlig for, at uddelingerne ikke overstiger, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til fondens og, i moderfonde, koncernens økonomiske stilling, og ikke til skade for fonden, dens kreditorer eller aftaleparter i øvrigt. Bestyrelsen er desuden ansvarlig for, at der efter gennemførelse af uddelinger fra fonden er dækning for grundkapitalen og de reserver, der er bundne i henhold til lov eller vedtægt.

Ud over at sikre sig de planlagte uddelingers økonomiske forsvarlighed efter § 76, stk. 2, er bestyrelsen endvidere forpligtet til at sørge for, at uddelingerne foretages i overensstemmelse med de formål, der er fastsat i vedtægten, jf. § 77.

Overtrædelse af § 76, stk. 2 og § 77, kan straffes med bøde.

Bestyrelsens beslutning om uddelinger er således central både i forhold til lov om erhvervsdrivende fonde og i forhold til vedtægten. Det er derfor afgørende, at der med udgangspunkt i uddelingspolitikken etableres og beskrives forretningsgange, der sikrer overholdelse af disse bestemmelser.

En central problemstilling er her sikringen af, at de uddelte midler rent faktisk anvendes til det ansøgte formål. Til løsning af disse udfordringer bør bestyrelsen – afhængig af de konkrete omstændigheder – overveje følgende:

- Tydelig oplysning til ansøgere om fondens uddelingsformål.
- Identifikation af ansøgere.
- Screening og gennemgang af ansøgninger på en systematisk måde, herunder udfyldelse af tjeklister, så det sikres, at ansøgere har beskrevet deres projekter tilstrækkeligt.

- Skal ansøgnings- og opfølgningsprocedurerne standardiseres og gøres elektroniske, så den uddelingsberettigede forpligtes til at kommunikere elektronisk via en webside eller alene via mail?
- Krav til løbende opfølgning på igangværende projekter, ud fra de med uddelingsmodtager aftalte rapporteringsintervaller.
- Krav til afrapportering til sidst i projektet. Skal der for eksempel kræves eksterne revisorerklæringer eller anden form for supplerende dokumentation for bestemte typer projekter af et vist omfang? Er der udarbejdet standardrapporter til brug for opfølgningen?
- Krav til opfølgning efter projektet er færdiggjort? Er der behov for en opfølgning, for eksempel et til to år efter projektet er færdiggjort? Det kan for eksempel være tilfældet, hvis virkningen af projektet først viser sig senere.
- Løbende evaluering af fondens forretningsgang for uddelinger – er der behov for ændringer som følge af for eksempel konstateret misbrug af fondens midler?
- Er der regler internt i fonden til at sikre mod for eksempel inhabilitet? Og er der regler om, hvem i fonden der er egnede til at tage stilling til for eksempel teknisk komplicerede projekter, så det sikres, at ansøgningerne bedømmes på et ordentligt grundlag?
- Indberetning til Skattestyrelsen af det uddelte beløb (hvis krævet).
- Registrering af data til brug for udarbejdelse af legatarfortegnelse.
- Kan der løbende udarbejdes oversigter og statistik på gennemførte og planlagte uddelinger, så der for eksempel er fuldt overblik over de forpligtelser, som fonden allerede har påtaget sig vedrørende igangværende projekter?
- Krav om kvittering for uddelingens modtagelse.
- Er der behov for afholdelse af møder mellem fonden og de største uddelingsmodtagere?
- Er der behov for større åbenhed omkring mulighederne for støtte fra fonden? Og er der behov for at reklamere for fondens samfundsmæssige profil med henblik på at skabe større viden og forståelse for fondens virksomhed – og dermed måske opnå et bredere ansøgningsfelt til fondens midler?

Ovenstående er alene eksempler på forhold, som kan være relevante at overveje i forbindelse med tilrettelæggelsen af fondens forretningsgange for uddelingsaktiviteter. Den konkrete tilrettelæggelse i den enkelte fond skal naturligvis ske under hensyntagen til fondens forhold.

Der er en tendens til, at fonde går sammen med samarbejdspartnere, herunder andre fonde. Sådant samarbejde sker for eksempel

- for at parterne i fællesskab kan løfte større uddelinger – for eksempel naturgenopretningsprojekter,
- fordi en part er mere kvalificeret til at foretage vurderinger af ansøgningerne – for eksempel kan mindre fonde uddele til eller i samarbejde med for eksempel Kræftens Bekæmpelse, Røde Kors, Børns Vilkår eller Børnerådet, som hver især har stærke kompetencer i at vurdere de enkelte uddelingsberettigede inden for deres respektive områder, eller
- fordi det for den enkelte mindre fond kan være administrativt tungt at foretage vurderingerne af de uddelingsberettigede og måske kan begrænse sine egne administrative forhold blandt andet i forhold til persondataforordningen.

Det er altid fondens bestyrelse, som beslutter og har ansvaret for fondens uddelinger. Dette ansvar kan ikke uddelegeres. I situationer med flere parter involveret i uddelingerne er det vigtigt, at der foreligger en samarbejdsaftale mellem fonden og samarbejdspartneren.

Af samarbejdsaftalen skal det tydeligt fremgå, om det er fonden, der er giver af uddelingen til den endelige modtager, eller om samarbejdspartneren er modtager af donationen fra fonden. Når samarbejdspartneren varetager en administrativ opgave – vil det være naturligt, at samarbejdsaftalen beskriver ansvaret mellem fonden og samarbejdspartneren og de opgaver, hver part er ansvarlig for. Hvor samarbejdspartneren foretager administrative opgaver, kan det forekomme, at samarbejdspartneren skal udarbejde lister over indstillinger til modtagere af uddelingerne, som sendes til fondens bestyrelse til godkendelse.

Fondens bestyrelse skal blandt andet til brug for udarbejdelsen af legatarfortegnelsen og indberetningen til Skattestyrelsen sikre sig i samarbejdsaftalen, hvem af partnerne der skal indberette hvad til myndighederne. For eksempel kan to fonde gå sammen om at uddele et større beløb til kræftforskning, hvor den ene fond påtager sig at følge op på forskningsresultaterne i den periode, hvor forskningen løber. Dette samarbejde kan medføre forskellige overvejelser i forhold til det faktiske forløb for eksempel:

- Er det en uddeling fra én fond til samarbejdspartneren, som uddeler til det endelige forskningsformål?
- Er det uddelinger fra begge fonde, hvor den ene fond overvåger uddelingen?

Bestyrelsen skal – uanset at de samarbejder med andre parter – selvstændigt vurdere arten og omfanget af det materiale, som de har behov for til at dokumentere, at uddelingerne faktisk går til fondens vedtægtsmæssige uddelingsformål. I en uddeling til en samarbejdspartner, har ledelsen således kontrollen, indtil betalingen er gennemført – men er det en fælles uddeling, der administreres af en samarbejdspartner, må der være en mere specifik aftale om dokumentationsmaterialet, herunder om der er behov for særlige erklæringer (eventuelt revisorerklæringer) på, at midlerne faktisk forvaltes og udbetales i henhold til den enkelte fonds vedtægter og i overensstemmelse med bestyrelsesbeslutningerne.

Nogle fonde uddeler for eksempel rejselegater til skoleklasser, sportsklubber eller til sociale formål. For at sikre at vedtægtens formål reelt er overholdt, vil det være relevant med dokumentation fra modtager. Det kan være i form af:

- Afrapportering fra skoleklassens rejse for eksempel i form af turprogram, relevante billeder fra turen og elevernes sammenskrevne dagbog.
- Afrapportering fra sportsklubben om de sportslige fremskridt og de projekter, som donationen går til – for eksempel opførelse af ny idrætshal eller ungdomsholdets træningsrejse med beskrivelse af turen og dokumenteret med billeder fra turen.
- Afrapportering fra det sociale projekt, som fonden har givet støtte – for eksempel hvad har modtagerne opnået af muligheder/resultater mv.?

Se endvidere omtalen i afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål*.

10.4 Kapitalforhold

Der kan i særlige tilfælde opstå en situation, hvor fondsmyndigheden med baggrund i lov om erhvervsdrivende fonde § 79 vurderer, at fondens kapital er for stor, og at der som følge heraf må besluttes øgede uddelinger, eventuelt gennem en kapitalnedsættelse. Der er i denne situation tale om en meget konkret vurdering, idet der selvsagt er et meget stort element af skøn involveret, når det skal fastslås, om en erhvervsdrivende fond er overkapitaliseret. Bestyrelsen er jo ikke alene forpligtet over for vedtægtens uddelingsbestemmelser, men også over for fondens erhvervsdrift, hvor der vil være et naturligt behov for at konsolidere sig, for eksempel til brug for understøttelse af en dattervirksomhed med indskud af ny kapital.

10.5 Vederlag til bestyrelsen

Bestyrelsens primære opgaver i en erhvervsdrivende fond er at varetage fondens interesser og sikre overholdelse af fondens vedtægter. Bestyrelsen kan modtage vederlag for sit hverv.

Det fremgår af lovens § 49, at

"Vederlag til medlemmer af ledelsen ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds, og i moderfonde, koncernens økonomiske stilling. Fondsmyndigheden kan nedsætte vederlag til bestyrelsen, hvis det anses for at være for højt".

Når der eksisterer ovenstående regel, skyldes det, at der for fonde ikke er nogen generalforsamling som for kapitalselskaber, hvor der kan tages stilling til bestyrelsens vederlag.

Erhvervsstyrelsen har i statusbrev af 19. december 2013 oplyst, at følgende forhold indgår i vurderingen af, om et vederlag er "sædvanligt" eller "for højt" efter hvervets art og arbejdets omfang:

1. *Bestyrelsens tidsforbrug og aktiviteter: Der ses på det faktiske tidsforbrug, men det vurderes også, hvad der er sædvanligt i tidsforbrug i forhold til bestyrelsens aktiviteter.*
2. *Fondens formål, aktiviteter og resultater: Bestyrelsens primære opgave er at opfylde fondens formål, og der kan være en afgørende forskel på både arten og omfanget af det arbejde, der kræves for at opfylde forskellige formål. Der vil også blive taget hensyn til fondens faktiske aktiviteter og resultater.*
3. *Fondens størrelse: Størrelse af fondens kapital har den betydning, at der alt andet lige vil være et større arbejde og ansvar forbundet med bestyrelsesarbejdet, jo større fonden er. Fondens størrelse kan således være en parameter i forhold til at vurdere både hvervets art og arbejdets omfang.*
4. *Bestyrelseshonorar i sammenlignelige virksomheder og fonde: Bestyrelseshonoraret i sammenlignelige fonde og eventuelt andre sammenlignelige virksomhedsformer, herunder aktieselskaber, indgår i vurderingen af, hvad der må anses for "sædvanligt". Det vil typisk være mest relevant at sammenligne med honorarernes størrelse i andre erhvervsdrivende fonde, der ud fra diverse parametre minder om den pågældende fond, men det kan ikke udelukkes, at det også kan være relevant at se på honorarernes størrelse i andre virksomhedsformer, hvis virksomhederne i øvrigt er sammenlignelige.*

Disse forhold afviger næppe fra de tilsvarende forhold, der gælder, når rimeligheden af bestyrelseshonoraret i et selskab skal vurderes. Fonde afviger fra selskaber for så vidt, at en fondsbestyrelse ud over at have det overordnede ansvar for den erhvervsmæssige aktivitet tillige har et ansvar for at uddele de frie reserver i overensstemmelse med vedtægternes bestemmelser, hvilket derfor kan være grundlag for en særskilt vurdering af vederlagets størrelse.

En selskabsbestyrelse skal forholde sig til udbyttets størrelse, mens en fondsbestyrelse også skal forholde sig til hvem, der skal modtage uddelingerne fra fonden. Denne udvidelse af bestyrelsens ansvarsområde i forhold til selskabsbestyrelsen taler alt andet lige for et højere vederlag i fondsbestyrelsen end i en tilsvarende selskabsbestyrelse.

Omvendt vil en situation, hvor erhvervsaktiviteten ligger i et datterselskab, normalt føre til, at vederlaget skal være lavere, end hvis erhvervsaktiviteten ligger inde i fonden.

Fondsbestyrelsen skal således være i besiddelse af kompetencer, der dækker det eller de områder, som fonden skal uddele til. Fastlæggelsen af en uddelingspolitik, der dirigerer fondens midler i den rigtige retning, er en kerneopgave for fondsbestyrelsen, og den kan stille store krav til de enkelte bestyrelsesmedlemmers viden og strategiske evner.

Fondsbestyrelsens evne til at tiltrække de rigtige personer, der har indsigt i uddelingsområderne og som med deres specialviden kan supplere hinanden, er således central for, om vedtægternes uddelingsbestemmelser udmøntes på en effektiv måde.

Hvis fondsbestyrelsen ansætter en direktion – og aktiviteten mv. i fonden forventes at være uændret – må det formodes, at den tid, som fondsbestyrelsen skal anvende på de daglige ledelsesmæssige aktiviteter, bliver mindre, idet direktionen skal varetage disse opgaver, hvorved bestyrelsesvederlaget alt andet lige kan reduceres. Imidlertid kan bestyrelsens valg om at ansætte en direktion også være med det formål, at fondens aktiviteter i det hele taget øges, og derfor er det ikke sikkert, at vederlaget til bestyrelsen skal falde. Det vil afhænge meget af den helt konkrete baggrund for ansættelsen.

En meget aktiv involvering og opfølgning over for fondens dattervirksomheder medfører alt andet lige også mere arbejde for fondsbestyrelsen, end hvis fondsbestyrelsen for eksempel alene lader sig repræsentere på generalforsamlingen. Dette taler for en samlet højere vederlæggelse, når der udføres en aktiv involvering og opfølgning i datterselskabet.

Hvis den erhvervsdrivende fond er en moderfond, hvor den erhvervsmæssige aktivitet varetages af en dattervirksomhed, vil ansvaret for denne aktivitet være placeret hos bestyrelsen i dattervirksomheden. Denne opdeling af ansvarsområder vil selvsagt påvirke bestyrelsesvederlagets størrelse i moderfonden i forhold til, hvis den erhvervsmæssige aktivitet ligger i selve fonden.

Det er bestyrelsen selv, som må dokumentere, at vederlagets størrelse er rimeligt og forsvarligt. Som det fremgår af ovenstående, er det blandt andet omfanget (antal timer) og arbejdets art (kompleksitet), der indgår i vurderingen af størrelsen heraf.

Som det også fremgår, vil det være vanskeligt at bedømme rimeligheden af en fonds udbetaling af vederlag til bestyrelsen uden at have kendskab til de nærmere omstændigheder, der er beskrevet ovenfor. Af samme grund vil det være vanskeligt at sammenligne forskellige fondes vederlag til bestyrelsen.

I den sammenhæng kan der også ses på den viden, de erfaringer og kompetencer, som det enkelte bestyrelsesmedlem stiller til rådighed for fonden og de pligter, forpligtelser og ansvar som medlemmet påtager sig.

Det skal fremgå af årsrapporten, hvad der er udbetalt i vederlag til henholdsvis bestyrelse og direktion, medmindre det derved kan aflæses, hvad én person modtager i vederlag. Det vil sige, at der efter loven ikke er krav om oplysning om honorarets fordeling på personer. God fondsledelse anbefaler imidlertid, at oplysningerne gives per medlem – og vælger man alene at give oplysninger om vederlaget samlet og ikke per person, skal forholdet forklares, jf. Anbefalingerne for god Fondsledelse.

Der henvises til bilag 15 *Erhvervsstyrelsens "Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde december 2013"*.

Erhvervsstyrelsen kan indhente redegørelser og dokumentation fra fonden til brug for Erhvervsstyrelsens vurdering af bestyrelsesmedlemmernes vederlag.

Såfremt en bestyrelse er i tvivl om, hvorvidt honoraret er sædvanligt og forsvarligt, vil der være mulighed for at indgå i dialog med Erhvervsstyrelsen herom. Det skal i den forbindelse noteres, at de enkelte medlemmer af bestyrelsen er ansvarlige for samtlige bestyrelsesmedlemmers vederlag og ikke kun deres eget.

Opmærksomheden skal henledes på, at vederlaget ud over at være sædvanligt også skal være forsvarligt. Det er således en "både og"-betingelse. Det indebærer, at selvom vederlaget vurderes at være sædvanligt, kan vederlaget ikke udbetales, hvis det ikke vil være forsvarligt under hensyntagen til fondens økonomiske forhold.

Eksempel

I afgørelse af den 2. marts 2016 vedrørende Direktør J.P.A Espersen og hustru, Fru Dagny Espersens Fond har Erhvervsstyrelsen kendt udbetalingen af et incitamentsprogram fra fondens datterselskab, Insepa, ugyldig. Incitamentsprogrammet udgjorde 65 mio. DKK til datterselskabets ledelsesmedlemmer – hvoraf to af datterselskabets bestyrelsesmedlemmer også er bestyrelsesmedlemmer i fonden. Dispositionen blev kendt ugyldig begrundet i følgende forhold:

- *at ledelsen varetager ikke fondens interesser, idet* "ved godkendelsen har fondsbestyrelsen ubalanceret varetaget de økonomiske interesser for Insepas ledelse. Dette har som konsekvens, at de midler, der kan udloddes som udbytter mv. til fonden er væsentlig formindsket, hvilket skader fondens muligheder for at uddele til fondens almenvelgørende uddelingsformål..."
- *at ledelsen var ikke beslutningsdygtig, da flere af ledelsesmedlemmerne var inhabile i beslutningsprocessen, men trak sig ikke i beslutningsprocessen (nogle fondsbestyrelsesmedlemmer var også ledelsesmedlemmer i datterselskabet)*
- *at vederlaget ikke var sædvanligt*
- *at fondsbestyrelsens godkendelse er i strid med fondens formål og interesser og egnet til at skaffe to bestyrelsesmedlemmer en utilbørlig fordel*
- *at incitamentsprogrammet ikke var forelagt Erhvervsstyrelsen til samtykke.*

Det samlede vederlag fra fonden og datterselskaber må ikke overstige, hvad der er sædvanligt efter hvervets art og omfang, og hvad der er forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds økonomiske stilling. Det betyder, at der kan ydes ledelsen et vederlag ud over det normale ledelsesvederlag, hvis personerne har ydet en ekstraordinær indsats.

Ifølge pressen er der efterfølgende blevet udbetalt DKK 20 mio. fordelt med DKK 17 mio. til direktøren og resten fordelt mellem bestyrelsesmedlemmerne under hensyn til, at der var tale om en ekstraordinær indsats.

Erhvervsstyrelsen oplyser i brev af den 13. maj 2016, at de har taget oplysningerne om den ekstraordinære vederlæggelse til efterretning, og at de ikke agter at foretage sig yderligere i relation hertil.

Det er PwC's anbefaling, at bestyrelsesmedlemmerne løbende dokumenterer deres tidsforbrug – gerne opdelt på forberedelse af møder, herunder for eksempel opdelt på forhold vedrørende erhvervsdrift. investeringer og uddelinger, deltagelse i møder og på særlige forhold, når disse forekommer. Dette kan endvidere indgå som punkt i de årlige bestyrelsesevalueringer, jf. årshjulet og Anbefalingerne for god Fondsledelse.

11. Anbefalinger for god Fondsledelse

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder i § 60 en bestemmelse, hvorefter bestyrelsen skal redegøre for, hvorledes de forholder sig til Anbefalinger for god Fondsledelse. Bestyrelsen skal i sin redegørelse oplyse, om fonden følger de enkelte anbefalinger, eller om den fraviger en eller flere anbefalinger og i givet fald hvilke. Hvis fonden fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for grundene hertil, og hvordan bestyrelsen i stedet har indrettet sig.

Den regnskabsmæssige behandling er omtalt i bilag 3 *Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde* – eksemplificeret ved, at fonden følger Anbefalingerne for god Fondsledelse.

Formålet med Anbefalingerne for god Fondsledelse er at skabe mere åbenhed om ledelsen af de erhvervsdrivende fonde og deres forhold og er således et bidrag til, at bestyrelsen forvalter den erhvervsdrivende fond i overensstemmelse med god skik for ledelse af erhvervsdrivende fonde og dermed varetager fondens formål og interesser.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal ledelse af erhvervsdrivende fonde ske kompetent og professionelt i overensstemmelse med stifters vilje, vedtægten og den til enhver tid gældende lovgivning. Anbefalingerne skal medvirke til at sikre forsvarlig ledelse samt transparens og indsigt i bestyrelsens arbejde. Anbefalingerne skal således ses som et supplement til den øvrige lovgivning om erhvervsdrivende fonde, herunder lov om erhvervsdrivende fonde og årsregnskabsloven, som samlet fastsætter rammer for omverdenens behov for åbenhed om ledelse, uddelinger og aktiviteter.

Bestemmelsen i lovens § 60 kan sammenlignes med § 107 b i årsregnskabsloven. Efter denne paragraf skal danske børsnoterede selskaber redegøre for god virksomhedsledelse.

Der er som nævnt tale om anbefalinger, som er frivillige for fondene at følge og udtryk for såkaldt ”soft law”. Mens regulering ved lov (”hard law”) typisk beskriver en minimumsstandard, som sætter rammerne for fondenes handlemåde, afspejler ”soft law” en højere standard end lovgivningen ved at være udtryk for ”best practice” for god fondsledelse. Den frivillighed, der er indbygget i princippet, sikrer den fleksibilitet, som er nødvendig for fondene.

Samtidig er ”soft law” typisk relativt lettere at tilpasse og dermed mere dynamisk end lovgivning, hvilket muliggør, at anbefalingerne til stadighed kan være tidssvarende.

11.1 Generelt om anbefalingerne

I 2014 offentliggjorde Komitéen for god Fondsledelse oprindeligt 16 anbefalinger til god fondsledelse. Efterfølgende har Komitéen den 17. juni 2020 offentliggjort sine justerede anbefalinger, som udover visse justeringer tillige omfatter flere præciseringer og en ny anbefaling (nr. 2.1.2) om kapitalforvaltning, som er gældende fra og med 2020 årsrapporter. Se mere nedenfor, hvor de ajourførte anbefalinger er forklaret.

Fondenes redegørelse for, hvorledes de forholder sig til anbefalingerne, skal udarbejdes efter det såkaldte ”følg eller forklar”-princip, som også gælder for de børsnoterede selskaber. Følger fonden således anbefalingerne, vil det være naturligt at mene, at det er tilstrækkeligt at oplyse dette. Erhvervsstyrelsens holdning er imidlertid, at besvarelsen af anbefalingerne skal fremgå af ledelsesberetningen, noterne i regnskabet eller alternativt på fondens hjemmeside med angivelse af URL-adressen i regnskabet. Følger fonden derimod ikke anbefalingerne, skal bestyrelsen forklare og begrunde årsagerne hertil og beskrive, hvordan fonden i stedet har indrettet sig. Denne beskrivelse skal klart anføre, på hvilke konkrete områder fonden ikke følger de enkelte anbefalinger.

Der stilles ikke nærmere krav til indholdet af fondens fortolkning af anbefalingen og begrundelsen for ikke at følge denne. Der skelnes således ikke mellem "gode" og "dårlige" begrundelser for at fravælge den enkelte anbefaling. Her er det op til den enkelte fond selv at vælge, om den vil følge eller forklare. Erhvervsstyrelsen har udarbejdet et skema som hjælpeværktøj ved besvarelse i skemaform.

Da fondenes redegørelse for god fondsledelse skal indarbejdes i ledelsesberetningen eller i en note i årsrapporten (eller på hjemmesiden), er det herefter op til regnskabsbrugerne og fondsmyndigheden at vurdere, om de er enige i fondsbestyrelsens beslutning.

Såfremt en fondsbestyrelse undlader at forholde sig til anbefalingerne, eller såfremt redegørelsen ikke lever op til kravene om klarhed mv., kan fondsmyndigheden påbyde en fondsbestyrelse at redegøre for, hvorledes den forholder sig til anbefalingerne.

Revisors ansvar er at gennemlæse ledelsesberetningen og i den sammenhæng foretage konsistenstjek af anbefalingerne. Bemærk dog, at anbefalingerne, såfremt disse er præsenteret i noterne, omfattes af revisors pligt til at revidere oplysningerne.

Bbestyrelserne i de erhvervsdrivende fonde skulle forholde sig til de justerede Anbefalinger for god Fondsledelse, der blev offentliggjort den 17. juni 2020, første gang i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporten for regnskabsår, der begyndte den 1. januar 2020.

11.2 De enkelte anbefalinger

Som omtalt ovenfor er Komitéen for god Fondsledelse fremkommet med anbefalingerne, og de trådte i kraft med virkning fra den 1. januar 2015. I bilag 13 *Skema for lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a* har vi gengivet den tjekliste, som ligger tilgængelig på hjemmesiden hos Komitéen for god Fondsledelse. Nedenfor gennemgås de 17 anbefalinger, som er opdelt i tre grupper således:

- Åbenhed og kommunikation (én anbefaling)
- Bestyrelsens opgaver og ansvar
  - Overordnede opgaver og ansvar (to anbefalinger)
  - Formanden og næstformanden for bestyrelsen (to anbefalinger)
  - Bestyrelsens sammensætning og organisering (fem anbefalinger)
  - Uafhængighed (én anbefaling)
  - Udpegningsperiode (to anbefalinger)
  - Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og direktionen (to anbefalinger)
- Ledelsens vederlag (to anbefalinger).

11.2.1 Åbenhed og kommunikation

Det anbefales, at bestyrelsen vedtager retningslinjer for ekstern kommunikation, der skal imødekomme behovet for åbenhed og interessenternes behov og mulighed for at opnå relevant information om fondens forhold.

Det er vigtigt, at fonden gennem åbenhed og gennemsigtighed gør det muligt for interessegrupperne løbende at vurdere og forholde sig til fonden.

Som følge af forskelle i de erhvervsdrivende fondes størrelse, aktiviteter og struktur vil der selvsagt være stor forskel på, hvordan den enkelte fond i praksis lever op til denne anbefaling. Den lille fond vil således kunne indrette sig ved at udpege bestyrelsesformanden som ansvarlig for den eksterne kommunikation og gøre det muligt at komme i kontakt med fonden ved at offentliggøre en mailadresse i fondens årsrapport, hvorimod den større og mere komplekse fond vil etablere retningslinjer, hvorefter bestyrelsesformanden udtaler sig på fondens vegne om de erhvervsmæssige formål, mens det kan tillægges direktøren at udtale sig på vegne af bestyrelsen om uddelingspolitikker og -strategier samt om alle operationelle forhold i relation til fondens virke. Kommunikationsplatformen vil i de større fonde typisk være en hjemmeside.

11.2.2 Bestyrelsens opgaver og ansvar

Ad) Overordnede opgaver og ansvar
Bestyrelsen skal varetage den overordnede og strategiske ledelse af den erhvervsdrivende fond, herunder varetage fondens interesser i overensstemmelse med de vedtægtsbestemte formål.

Det anbefales, at bestyrelsen mindst en gang årligt forholder sig til den erhvervsdrivende fonds overordnede strategi og uddelingspolitik. Denne anbefaling skal ses i sammenhæng med årsregnskabslovens § 77 b, som lyder således:

”Fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, skal medtage en redegørelse for fondens uddelingspolitik. Fonden skal som en del af redegørelsen oplyse, hvilke hovedkategorier bestyrelsen i regnskabsåret har foretaget uddelinger til og størrelsen af uddelingerne til de enkelte hovedkategorier, medmindre fondsbestyrelsen har indarbejdet legatarfortegnelsen i årsrapporten. Udarbejder bestyrelsen en ledelsesberetning, kan redegørelsen placeres i ledelsesberetningen”.

Fastlæggelse af hovedkategorier er op til fondsbestyrelsen, såfremt det ikke klart fremgår af fondens vedtægt. Erhvervsfondsudvalget fandt, at typiske hovedkategorier vil være uddelinger til sociale formål, forskning, kultur og uddelinger til stifterfamilien, men fastlæggelsen af hovedkategorier vil altid afhænge af den konkrete fonds formål, således om dette fremgår af vedtægterne.

Den enkelte modtager af uddelinger fra fonden vil ikke fremgå af oversigten over hovedkategorier. Legatarfortegnelsen er derimod helt konkret med angivelse af navn og beløb for den enkelte modtager. Der er af samme årsag ikke krav om offentliggørelse af denne fortegnelse, som alene skal indsendes til fondsmyndighedens brug.

De justerede Anbefalinger for god Fondsledelse er suppleret med en anbefaling om, at bestyrelsen løbende forholder sig til, om fondens kapitalforvaltning modsvarer fondens formål og behov på kort og lang sigt.

Fondens kapitalforvaltning bør helt overordnet sikre fondens langsigtede levedygtighed og mulighed for til stadighed at opfylde sit formål og understøtte et eventuelt ejerskab af dattervirksomheder.

I den forbindelse bør bestyrelsen definere og løbende forholde sig til de overordnede principper, som bestyrelsen forvalter fondens kapital efter. De overordnede principper bør blandt andet vedrøre det forventede afkast, uddelinger, likviditetsbehov i øvrigt samt timingen heraf blandt andet i forhold til fondens erhvervsaktivitet, uddelingspolitik, investeringer og omkostninger.

Bestyrelsen bør herunder forholde sig til målene med fondens investeringer, tilladte aktivtyper, risikoprofil, risikospredning og kapitalberedskab i forhold til fondens virksomhed samt overvågning og rapportering.

Ad) Formanden og næstformanden for bestyrelsen

Ud over en anbefaling af, at bestyrelsesformanden fastlægger en mødeplan, indkalder til afholdelse af møder samt leder disse på baggrund af en dagsorden, anbefales det, at der vedtages særlige forholdsregler, såfremt bestyrelsesformanden anmodes om at udføre særlige opgaver for fonden.

Et væsentligt element i bestyrelsens håndtering af god fondsledelse er således gennemførelsen af bestyrelsesmøder med en hensigtsmæssig struktur og en effektiv mødeledelse.

Til brug herfor anbefales ofte anvendelse af et "årshjul" i kombination med bestyrelsens forretningsorden. Formålet hermed er få planlagt og koordineret arbejdet i bestyrelsen, således at en kontinuerlig fremdrift sikres, og ikke mindst at sikre dokumentationen og synliggørelsen af bestyrelsesarbejdet. Årshjulet giver forslag til, i hvilke måneder der afholdes møder samt de tilbagevendende og centrale emner, der skal drøftes og træffes beslutning om.

PwC har med baggrund i anbefalingerne, årsregnskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde og revisorloven udarbejdet et eksempel på et årshjul/en mødeplan for bestyrelser. Mødeplanen dækker ét år, og der er planlagt fem møder årligt, men kan selvsagt udbredes til at omfatte en længere periode, for eksempel to år. Det vil – selv i mindre fonde – næppe være tilstrækkeligt med mindre end to møder årligt.

Hvis der ønskes flere eller færre møder, kan emnerne/opgaverne fordeles ud, så det passer. Der vil dog være emner/opgaver, som passer sammen i rækkefølge, både emne- og tidsmæssigt, hvilket skal overvejes, hvis der ændres i antallet af møder.

Årshjul for fonde

a. Ordensmæssige punkter
   i. Referat fra seneste møde
   ii. Meddelelser fra formanden
   iii. Meddelelser fra direktionen
b. Regnskab
   i. Forventninger til årsresultat
   ii. Årsbudget
   iii. Uddelinger (evt. mellembalance af hensyn til uddelingsramme)
c. God fondsledelse mv.
   i. Evaluering af bestyrelse og direktion
   ii. Drøftelse af bestyrelsesmedlemmernes bidrag og resultater
   iii. Ajourføring af forretningsorden

a. Ordensmæssige punkter
   i. Referat fra seneste møde
   ii. Meddelelser fra formanden
   iii. Meddelelser fra direktionen
b. Regnskab
   i. Uddelinger
c. God fondsledelse mv.
   i. Generel opdatering af anbefalinger af god fondsledelse
   ii. Vederlag til ledelse
   iii. Konstituering og introduktion af nye medlemmer
   iv. Bestyrelsesmedlemmers uafhængighed og profil

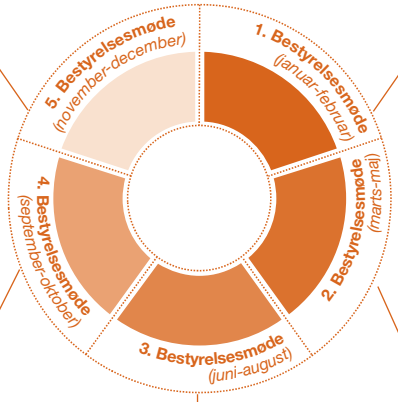

a. Ordensmæssige punkter
   i. Referat fra seneste møde
ii. Meddelelser fra formanden
iii. Meddelelser fra direktionen
b. Regnskab
   i. Kvartalsregnskab/periodebalance
ii. Uddelinger (evt. mellembalance af hensyn til uddelingsrammen)
c. God fondsledelse mv.
   i. Strategigodkendelse

a. Ordensmæssige punkter
   i. Referat fra seneste møde
   ii. Meddelelser fra formanden
   iii. Meddelelser fra direktionen
b. Regnskab
   i. Årsregnskabsmøde
   ii. Uddelingsramme og legatarfortegnelse
   iii. Uddelinger
   iv. Behandling af årsrapport
   v. Revisionsprotokollat
   vi. Kvartalsregnskab/periodebalance
   vii. Undersøgelse af oplysning om reelle ejere

a. Ordensmæssige punkter
   i. Referat fra seneste møde
   ii. Meddelelser fra formanden
   iii. Meddelelser fra direktionen
b. Regnskab
   i. Halvårsregnskab/periodebalance
ii. Uddelinger

c. Strategi (strategiseminar)
   i. Uddelingspolitik
   ii. Investeringspolitik
   iii. Risikostyring
d. God fondsledelse
   i. Årshjul

Anvendelsen af et årshjul vil være med til at sikre, at bestyrelsens arbejde dokumenteres. Dette sker ved, at dels dagsordenen og dels referatet af bestyrelsesmødet tager udgangspunkt i årshjulets indhold. Sker dette ikke, vil risikoen være, at bestyrelsen ud fra en umiddelbar gennemgang af de 17 anbefalinger blot konstaterer, at fonden lever op hertil, og at der afrapporteres herom i ledelsesberetningen og/eller på fondens hjemmeside. Ved at indarbejde de enkelte anbefalinger som konkrete punkter i årshjulet sikres det via dagsordenen til og referatet af bestyrelsesmødet, at dokumentationen foreligger i bestyrelsens protokollater.

Ad) Bestyrelsens sammensætning og organisering

Anbefalingerne på dette område fokuserer på fastlæggelse og beskrivelse af de kompetencer, som fonden har behov for er til stede i bestyrelsen. Uanset om bestyrelsesmedlemmerne udpeges ved selvsupplering eller om dette tilkommer eksterne interessenter, må bestyrelsen sikre sig, at den er i stand til at efterleve loven og vedtægterne.

Det anbefales endvidere, at bestyrelsesmedlemmerne vælges på baggrund af deres personlige kompetencer og egenskaber, og at der tages hensyn til behovet for fornyelse sammenholdt med behovet for kontinuitet.

Endvidere skal behovet for mangfoldighed i henseende til køn, alder, erhvervserfaring mv. tilgodeses. En redegørelse herfor anbefales indarbejdet i ledelsesberetningen og på fondens hjemmeside tillige med følgende oplysninger om hvert af bestyrelsens medlemmer:

- den pågældendes navn og stilling
- den pågældendes alder og køn
- dato for indtræden i bestyrelsen, hvorvidt genvalg af medlemmet har fundet sted og udløb af den aktuelle valgperiode
- medlemmets eventuelle særlige kompetencer
- den pågældendes øvrige ledelseshverv, herunder poster i direktioner, bestyrelser og tilsynsråd, inklusive ledelsesudvalg, i danske og udenlandske fonde, institutioner, virksomheder samt krævende organisationsopgaver
- hvorvidt den pågældende ejer aktier, optioner, warrants og lignende i fondens dattervirksomheder og/eller associerede virksomheder,
- hvilke medlemmer, der er udpeget af myndigheder/tilskudsyder m.fl., og
- om medlemmet anses for uafhængigt.

Endelig anbefales, at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne ikke samtidig er ledelsesmedlemmer i fondens dattervirksomheder.

Da disse oplysninger er personoplysninger, skal fonden iagttage GDPR-reglerne for eksempel ved i kontrakten med ledelsesmedlemmerne at aftale, at oplysningerne om vederlag offentliggøres i overensstemmelse med Anbefalingerne for god Fondsledelse. Alternativt kan fonden i anbefalingerne vælge ikke at følge anbefalingen og i stedet forklare, hvorfor fonden ikke følger anbefalingen.

Ad) Uafhængighed

Med afsæt i anbefalingerne for god virksomhedsledelse kan et bestyrelsesmedlem efter reglerne for god fondsledelse ikke anses for at være uafhængigt, hvis den pågældende:

- er, eller inden for de seneste tre år har været medlem af direktionen eller ledende medarbejder i fonden eller en væsentlig dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden
- inden for de seneste fem år har modtaget større vederlag, herunder uddelinger eller andre ydelser, fra fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden i anden egenskab end som medlem af fondens bestyrelse eller direktion
- inden for det seneste år har haft en væsentlig forretningsrelation (for eksempel personlig eller indirekte som partner eller ansat, aktionær, kunde, leverandør eller ledelsesmedlem i selskaber med tilsvarende forbindelse) med fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden
- er eller inden for de seneste tre år har været ansat eller partner hos ekstern revisor
- har været medlem af fondens bestyrelse eller direktion i mere end 12 år
- er i nær familie med eller på anden måde står personer, som ikke betragtes som uafhængige, særligt nær
- er stifter eller væsentlig gavegiver, hvis fonden har til formål at yde støtte til disses familie eller andre, som står disse særligt nær, eller
- er ledelsesmedlem i en organisation, en anden fond eller lignende, der modtager eller gentagne gange inden for de seneste fem år har modtaget væsentlige donationer fra fonden.

Disse kriterier er vejledende og kan ikke anses for udtømmende, idet uafhængighedsbegrebet udvikler sig i takt med samfundsudviklingen og må fortolkes i lyset heraf.

I lovforarbejderne er det præsideret, at der i bestyrelser med tre eller fire medlemmer mindst er ét, som er uafhængigt af stifter. Består bestyrelsen af fem til otte medlemmer, bør mindst to medlemmer være uafhængige. Ved ni til elleve medlemmer bør mindst tre medlemmer være uafhængige og så fremdeles.

Uafhængighedsbestemmelserne i Anbefalingerne for god Fondsledelse vurderes imidlertid ikke udelukkende i forhold til stifter mv., men også i forhold til at være uafhængig af selve fonden. Derudover må habilitet i forhold til ansøgninger om uddelinger løbende iagttages og vurderes.

Ad) Udpegningsperiode

Det anbefales, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år, og maksimalt for en periode på fire år samt at der for medlemmerne af bestyrelsen fastsættes en aldersgrænse, som offentliggøres i ledelsesberetningen eller på en eventuel hjemmeside. Genudpegning er mulig.

Ad) Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen

I lighed med, hvad der er gældende for god virksomhedsledelse for børsnoterede selskaber, anbefales det, at der i bestyrelsen fastlægges en evalueringsprocedure, og at resultatet heraf drøftes i bestyrelsen.

Evalueringen omfatter såvel hele bestyrelsen som bestyrelsesformanden og de individuelle medlemmers bidrag og resultater. Herudover anbefales, at bestyrelsen evaluerer en eventuel direktions eller administrators arbejde og resultater.

I praksis vil der givetvis være stor forskel på de enkelte fondes tilgang til dette emne, og der vil være løsninger, som varierer fra, at bestyrelsen selv gennemfører evalueringen til, at der anvendes ekstern part til at forestå processen.

En fondsstyrelse skal arbejde på at blive bedre og kan derfor med fordel evaluere sig selv og direktionen. For at blive endnu bedre og til stadighed udgøre en kompetent sparringspartner for direktionen, skal bestyrelsen evaluere sin indsats, resultater og sammensætning, herunder sine individuelle kompetencer. Dette er i øvrigt helt på linje med, at bestyrelserne jævnligt evaluerer direktionens indsats og resultatskabelse, og direktionen tilsvarende evaluerer eventuelle mellemledere og medarbejderes indsatser.

Det er PwC's erfaring, at en årlig evaluering giver et godt bidrag til effektiviteten i bestyrelsesarbejdet. En sådan hyppighed giver således mulighed for at tage udgangspunkt i resultatet af sidste års evaluering og de forbedringer, der blev vedtaget, og vurdere, om det ønskede resultat er opnået, samtidig med at der sættes mål for den kommende periode.

PwC anbefaler en struktureret tilgang til bestyrelsesevaluering, gerne baseret på spørgeskemaer i kombination med individuelle samtaler. Spørgeskemaerne danner grundlag for samtalerne med de enkelte medlemmer og/eller en drøftelse med den samlede bestyrelse. Det er altid vigtigt – specielt i starten – at kommunikere klart omkring formålet, fremgangsmåden, og hvordan det tænkes, at resultaterne skal anvendes. Det skal for eksempel afklares, om evalueringsprocessen skal være anonym, herunder hvordan resultaterne analyseres og af hvem. Det skal anbefales, at spørgeskemaerne løbende ajourføres og opdateres, således de er tidssvarende og ikke blot bliver en "gentagelse" af tidligere års spørgsmål/evalueringer.

Bestyrelsesevalueringer, der tager udgangspunkt i fondens strategiske udfordringer, de deraf afledte risici, og hvordan bestyrelsens sammensætning bidrager hertil, er et effektivt redskab. Gennem individuelle spørgeskemaer identificeres bestyrelsens kompetencer, som sammenholdes med de kompetencer, der er behov for i forhold til at nå de strategiske mål. Analysen af de indsamlede data giver input til en handlingsplan og en bestyrelsessammensætning, der afspejler fondens strategi.

Det skal nævnes, at ved ændringen af Anbefalingerne for god Selskabsledelse med ikrafttrædelse i 2018 blev det tilføjet, at det anbefales, at minimum hvert tredje år gennemføres bestyrelsesevalueringen med ekstern evaluering.

11.2.3 Ledelsens vederlag

Ledelsens vederlag er i fokus, og der er derfor også indarbejdet Anbefalinger i god Fondsledelse, både om hvordan vederlaget bør sammensættes og om afrapporteringen heraf.

Det anbefales, at medlemmer af bestyrelsen i erhvervsdrivende fonde aflønnes med et fast vederlag samt at medlemmer af en eventuel direktion aflønnes med et fast vederlag, eventuelt kombineret med bonus, der ikke bør være afhængig af regnskabsmæssige resultater. Vederlaget bør afspejle det arbejde og ansvar, der følger af hvervet.

Der henvises til afsnit 10.5 *Vederlag til bestyrelsen*, hvor der mere udførligt er redegjort for, at bestyrelsen ikke må modtage et vederlag, som overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og omfang, og hvad der må anses som forsvarligt mv., og hvilke forhold bestyrelsen kan inddrage i sin dokumentation heraf. Der henvises herudover til kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.7 *Ledelsesvederlag*.

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 134, som ændrede årsregnskabslovens § 69, skal fonde give de i årsregnskabslovens § 98 b nævnte oplysninger (oplysning om vederlag mv. til ledelsen). Såfremt fonden undlader at udarbejde koncernregnskab eller udeholdes af konsolideringen, skal der i årsregnskabet alligevel gives oplysning om det samlede vederlag mv., som medlemmer af fondens bestyrelse modtager som ledelsesmedlem i andre virksomheder i koncernen. Oplysningerne skal gives fordelt på hvert ledelsesorgan.

Som supplement til de lovkrævede regnskabsoplysninger anbefales i Anbefalingerne for god Fondsledelse, at der i årsregnskabet gives oplysning om det samlede vederlag, hvert medlem af bestyrelsen og direktionen modtager fra den erhvervsdrivende fond og fra andre virksomheder i koncernen eller fra associerede virksomheder. Modtager et bestyrelsesmedlem vederlag for varetagelsen af andre opgaver, bør dette vederlag også oplyses.

Da disse oplysninger er personoplysninger, skal fonden iagttage GDPR-reglerne for eksempel ved i kontrakten med ledelsesmedlemmerne at aftale, at oplysningerne om vederlag offentliggøres i overensstemmelse med Anbefalingerne for god Fondsledelse. Alternativt kan fonden i anbefalingerne vælge ikke at følge anbefalingen og i stedet forklare, hvorfor fonden ikke følger anbefalingen.

En administrator kan ikke bestride ledelsesopgaver og modtager dermed heller ikke et ledelsesvederlag. Særlige regler om oplysning af vederlag til administrator fremgår af Bekendtgørelse nr. 1452 af 15. december 2014.

11.3 Efterlevelse af god fondsledelse

Erhvervsstyrelsen er tilsynsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde og har i deres publikation "Årsberetning – Erhvervsrettet kontrol og tilsyn i Erhvervsstyrelsen 2020" omtalt deres arbejde med tilsynet med de erhvervsdrivende fonde. I publikationen oplyses om antal fonde, antallet af sager fordelt på forskellige sagstyper, rejste kontrolsager – fordelt på temakontrol og risikobaseret kontrol samt oplysninger om fondenes efterlevelse af god fondsledelse. I kapitlet *Væsentlige fokusområder*, afsnit 8 *Fondsmyndighedernes fokusområder* har vi gengivet væsentlige uddrag af publikationen, herunder omtalen af Erhvervstyrelsens opfølgning på efterlevelsen af god fondsledelse.

12. Databeskyttelsesforordningen (GDPR)

12.1 Indledning

Databeskyttelsesforordningen (GDPR) og overholdelsen af denne er ved at være en naturlig del af hverdagen i de fleste virksomheder. Databeskyttelsesforordningen er relevant for fonde i forbindelse med deres modtagelse, opbevaring, behandling og sletning af de personoplysninger, som fonde modtager i forbindelse med ansøgninger.

I denne vil vi dog fremhæve, at der fortsat er virksomheder og fonde, som har udfordringer med tilstrækkelig overvågning af den behandling af personoplysninger, som sker hos eksterne databehandlere og underdatabehandlere, ligesom der er udfordringer i forhold til grundlag for overførsel af personoplysninger til tredjelande.

Det mest aktuelle på databeskyttelsesområdet er netop overførsel af personoplysninger til tredjelande og særligt den såkaldte Schrems II-retssag, hvor EU-Domstolen den 16. juli 2020 afsagde en dom vedrørende brugen af EU-Kommissionens standardkontrakter og Privacy Shield som overførselsgrundlag. Dommen har medført en vejledning fra Datatilsynet, som giver nogle gode eksempler på, hvad der er dataoverførsel, hvad der er et tredjeland samt generel vejledning i, hvorledes overførsler til tredjeland skal håndteres aftalemæssigt og i forhold til den dataansvarliges overvågning og opfølgning.

Overholdelse af databeskyttelsesforordningen kræver veldefinerede forretningsgange samt en bevidst god adfærd fra fondens medarbejdere og eventuelle eksterne databehandlere. Overvågning af den praktiske implementering af de vedtagne forretningsgange, medarbejdernes og databehandlernes adfærd og generel efterlevelse af databeskyttelsesforordningens regler skal fungere effektivt og være dokumenteret, hvis fonden skal undgå kritik eller bøder.

Databeskyttelsesforordningen berører alle fonde, når de håndterer oplysninger om fysiske personer. Forordningen er således ikke rettet mod juridiske personer, men de juridiske personer skal beskytte de data, som de har om fysiske personer, der har en relation som kunde, leverandør eller ansat og specifikt for fonde også uddelingsmodtagerne. For alle fonde er det vigtigt at få håndteret de skærpede krav, der gælder ved behandling af personoplysninger.

Her må det også tages i betragtning, at databeskyttelse handler om fysiske personers grundlæggende ret til beskyttelse af deres oplysninger. Dette er i sig selv en god grund til, at fonde skal håndtere alle personoplysninger med respekt for de registrerede personer og deres ret til beskyttelse af oplysninger, der vedrører dem.

Der er mange krav, som er relevante for den enkelte fond, hvorfor det er afgørende, at fonden generelt holder sig opdateret på gældende krav, Datatilsynets vejledninger og udviklingen i praksis indenfor databeskyttelse. I det følgende gennemgås nogle af de krav i forordningen, som Datatilsynet har fokus på ved deres tilsyn og som vurderes at have betydning for fonde:

- Dataansvarlig og databehandler
- Databehandleraftale og opfølgning på databehandlere
- Slettefrister og reel sletning af persondata, når der ikke længere er et formål med behandlingen.

12.1.1 Dataansvarlig og databehandler

Den dataansvarlige er defineret som en fysisk eller juridisk person, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler, der foretages behandling af personoplysninger.

En fond vil være dataansvarlig for håndteringen af personoplysninger som led i løsningen af fondens opgaver. Det gælder også de databehandlinger, som personer og leverandører, der løser opgaver for fonden, udfører som led i løsningen af disse opgaver.

Det er vigtigt at vide, hvornår man er dataansvarlig, og hvornår man er databehandler. I fonde er fondsbestyrelsen dataansvarlig, og hvis fonden har en administrator, vil denne også oftest være dataansvarlig. En dataansvarlig kan overdrage en opgave til en databehandler, der varetager opgaven på den dataansvarliges vegne og efter den dataansvarliges instruks. Instruksen og vilkårene for behandlingen skal dokumenteres i en databehandleraftale, der indgås mellem parterne. Herudover skal den dataansvarlige sikre og følge op på, at databehandleren efterlever de opsatte regler og kan dokumentere, at denne opfølgning har fundet sted. Det sætter krav til, at fonden fastlægger, hvordan de vil følge op på deres leverandører/databehandlere. I forhold til databehandleraftaler har Datatilsynet efter dialog med Det Europæiske Databeskyttelsesråd opdateret tilsynets skabelon til standarddatabehandleraftale, hvorefter skabelonen har opnået karakter af standardkontraktbestemmelser som den første af sin slags i EU. Vi anbefaler derfor, at fondene tager udgangspunkt i tilsynets skabelon, når aftalerne skal indgås, opdateres eller fornyes.

Da bestyrelsesmedlemmerne i en fond er dataansvarlige, men ikke nødvendigvis sidder fysisk på fondens adresse, er det vigtigt, at de er opmærksomme på at efterleve fondens politik om at begrænse opbevaringen af personoplysninger, herunder at de sørger for at slette mails og anden data, som kommer fra eller sendes til fonden. Det skal i denne forbindelse fremhæves, at Datatilsynet kræver, at både offentlige og private aktører anvender kryptering ved transmission af fortrolige og følsomme personoplysninger med mails via internettet. Derfor anbefales det som minimum at følge Datatilsynets vejledning og sikre, der er udarbejdet en risikovurdering som grundlag for den valgte implementering. Her bør fonden holde sig ajour med Datatilsynets afgørelser på området og på den baggrund sætte krav til, hvordan it-udstyr skal konfigureres for at efterleve krav til sikker kommunikation.

En særskilt problemstilling i denne forbindelse er i de tilfælde, hvor medarbejdere og fondens bestyrelsesmedlemmer anvender it-udstyr, der ikke ejes af fonden, men af den enkelte person. Der bør derfor være udarbejdet en procedure for acceptabelt brug og behandling, når der er tale om arbejde i fonden, herunder krav til it-udstyr og anvendelse.

Med databeskyttelsesforordningen bliver der dermed lagt ekstra vægt på den dataansvarliges ansvar for at sikre, at personoplysninger håndteres i overensstemmelse med reglerne i forordningen – og dokumentationen heraf.

Ansvaret for at dokumentere overensstemmelse med forordningen omfatter, ud over kryptering, implementering af passende databeskyttelsespolitikker, som står i rimeligt forhold til behandlingsaktiviteterne. Fonde skal have databeskyttelsespolitikker, som er relevante og tilstrækkelige i forhold til efterlevelse af forordningen. Hvor omfattende politikker, fonden skal have, afhænger blandt andet af omfanget af fondens håndtering af personoplysninger og typen af personoplysninger, som fonden behandler.

Fonden skal, hvis de anvender databehandlere, sikre, at databehandleren kan stille de fornødne garantier for, at databehandleren gennemfører de passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger på en sådan måde, at behandlingen opfylder kravene i forordningen og databehandleraftalen samt sikrer beskyttelse af de registreredes rettigheder.

Det er ikke et eksplicit krav i forordningen, men Datatilsynet har som fokusområde, at der er en beskrivelse af, hvordan fonden sikrer sig, at databehandleren giver tilstrækkelige garantier for implementering af tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som lever op til forordningens krav, herunder navnlig i form af ekspertise, pålidelighed og ressourcer. Opfølgning skal tilrettelægges ved monitorering og kontrol i forhold til de anvendte databehandlere, herunder for eksempel ved bedømmelse, test og revision af databehandleren. Det anbefales, at der udformes en skabelon til brug for gennemgang af databehandlernes garantier og at gemme det som dokumentation.

Kendskabet til kravene til databeskyttelse og fondens databeskyttelsespolitik og -procedurer skal også bredes ud i organisationen. Fonde skal sørge for instruktion til alle, der behandler personoplysninger på fondens vegne – både medarbejdere, bestyrelsesmedlemmer og leverandører.

12.1.2 Den dataansvarliges pligter

I oversigtsform er her ni skridt, som fonde skal igennem for at efterleve forordningen samt løbende sikre blive ajourført og udført:

1. *Fastlæg, hvor i organisationen ansvaret for databeskyttelse er placeret.* Udform en generel databeskyttelsespolitik, hvor det beskrives, hvordan efterlevelse af databeskyttelsesreglerne er organiseret samt løbende ajourføring.
2. *Skab overblik over fondens behandlinger af personoplysninger og udform fortegnelser* over fondens behandlingsaktiviteter samt procedurer for vedligeholdelse af fortegnelserne. I fortegnelsen skal der redegøres for, hvilke typer af personoplysninger, fonden behandler. Der skal redegøres for, hvorfor fonden behandler oplysningerne, hvordan fonden bruger oplysningerne, i form af en procesbeskrivelse, der fortæller, hvorfra oplysningerne kommer, hvordan de flyder internt samt om de videregives til andre, og hvornår de slettes. I fortegnelsen skal fonden endvidere redegøre for, hvordan tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger sikrer, at oplysninger ikke falder i de forkerte hænder. Det kunne for eksempel være at sende mails med oplysningerne krypteret. Endelig skal fonden dokumentere de retlige grundlag for fondens behandlinger.

3. *Gennemgå og opdater fondens samtykkeerklæringer,* så de lever op til forordningens krav. Skab sikkerhed for, at samtykker kan dokumenteres, det gælder for eksempel brug af billeder af fondens medlemmer på internettet.
4. *Fastlæg opbevaringsfrister* for forskellige situationer, hvor personoplysninger håndteres, og indfør rutiner for sletning. Rutinen kan både være digitalt understøttet og blive slettet automatisk, eller det kan være en fast manuel opgave at udføre.
5. *Fastlæg procedurer for opfyldelse af de registreredes rettigheder og sørg for, at fonden* opfylder oplysningsforpligtelsen over for de registrerede og de øvrige rettigheder. Når fonden for eksempel modtager ansøgninger om uddelinger, skal der orienteres om, hvad fonden bruger oplysningerne til, hvem de deler oplysningerne med, hvornår oplysningerne slettes, at ansøger har ret til indsigt i oplysningerne, og at de har klageadgang.
6. *Opdater eller fastsæt en it-sikkerhedspolitik for fonden*. Se til, at der er indført passende tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger til imødegåelse af de risici, som fondens databehandlinger indebærer. Dokumenter fondens risikovurdering og beslutninger om, hvilke foranstaltninger der skal træffes.
7. *Fastlæg procedurer for håndtering af databehandlere*. Få overblik over, hvilke databehandlere, der anvendes, og om der er indgået databehandlerkontrakter med alle. Påse, at databehandlerne garanterer en passende datasikkerhed, og at aftalerne lever op til forordningen.
8. *Fastlæg procedurer for håndtering af brud på persondatasikkerheden*, herunder hvem der skal kontaktes i tilfælde af sikkerhedsbrud, og hvordan sikkerhedsbrud skal håndteres med eventuel anmeldelse til Datatilsynet og underretning til de berørte personer.
9. *Sørg for instruktion og oplæring af alle medarbejdere, der håndterer personoplysninger.*

12.2 De registreredes rettigheder

Fonde skal både forholde sig til, hvordan de vil efterleve reglerne om de registreredes rettigheder, og fastlægge procedurer for, hvordan det skal foregå.

Nedenfor er en oversigt over rettighederne, der skal efterleves overfor den registrerede:

- Ret til at blive informeret
- Ret til indsigt
- Ret til berigtigelse
- Ret til sletning
- Ret til begrænsning af behandling
- Ret til dataportabilitet
- Ret til indsigelse
- Rettigheder i forhold til automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering.

For at opfylde den registreredes ret til at blive informeret, dvs. fondens oplysningspligt, har fonden brug for en eller flere privatlivspolitikker, der beskriver fondens behandlinger af personoplysninger og de registreredes rettigheder.

Datatilsynet har udgivet en vejledning om registreredes rettigheder samt en skabelon til iagttagelse af oplysningspligten og indsigtsretten. Materialet findes på *www.datatilsynet.dk* under "Generelt om databeskyttelse – Vejledninger og skabeloner".

Når fonde anvender ansøgningsskemaer og digitale ansøgningsløsninger, er der også brug for at gennemgå, og hvis nødvendigt at opdatere de informationer, som fonden giver ansøgerne i skemaerne og online løsningerne.

Når det kommer til oplysningspligten og indsigtsretten, kan meget tungtvejende årsager ganske undtagelsesvist begrunde en hemmeligholdelse af databehandlingen over for de personer, der behandles oplysninger om. For fonde vil dette eventuelt komme på tale, hvis der behandles oplysninger om personer, der ikke selv ved, at de er indstillet til uddeling. Det skal i givet fald vurderes, om personens interesse i oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv.

I sådanne tilfælde vil fonden eventuelt kunne anvende reglerne i § 22 i databeskyttelsesloven, der begrænser de registreredes rettigheder.

Vigtigheden af, at den dataansvarlige overholder sin oplysningspligt i databeskyttelsesforordningens artikel 13 og artikel 14 skal dog understreges, og at alle oplysninger skal gives i én fremstilling på en kortfattet, gennemsigtig, letforståelig og lettilgængelig måde – i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 12, stk. 1.

Det er afgørende, at fonde iagttager de generelle principper om lovlig, gennemsigtig og rimelig behandling af personoplysninger, herunder, at den dataansvarlige ikke skal indhente den registreredes samtykke, hvis behandlingen af personoplysningerne baseres på et andet retsgrundlag, hvor samtykke ikke er påkrævet.

12.3 Behandlingssikkerhed og sletning

Behandling af personoplysninger skal være baseret på et lovligt formål/grundlag, og som et led heri skal der være en opbevaringsperiode af persondata, som kaldes opbevaringsbegrænsning eller slettefrist. Når en behandling ikke længere har et formål, skal persondata slettes, derfor skal fondene have fastlagt sletterutiner for, hvornår data bortskaffes som en del af behandlingssikkerheden.

Sletning går ud på, at personoplysninger skal fjernes fuldstændigt fra fondens systemer – både manuelle og it-systemer, når det forretningsmæssige formål er udløbet. For at sletning kan siges at være opfyldt, skal det forretningsmæssige formål og udløbsperioden begge være definerede og dokumenterede.

Behandlingssikkerhed handler om, hvordan fonden undgår at have databrud, og om fonden har betryggende og dokumenterede processer på plads i forhold til den praktiske varetagelse af it-sikkerhed.

Det er derfor vigtigt, at fonden som dataansvarlig forholder sig til følgende spørgsmål:

- Kan det ske for os, at vi ikke overholder slettefrister?
- Er der andre databeskyttelsesområder, som vi ikke er i kontrol med?
- Er vi sikre på, at vi har et gyldigt formål til dét, vi bruger personoplysninger?
- Ved vores medarbejdere, hvad de må, og efterleves gældende interne regler?
- Har vi slettefrister i vores systemer, og virker de?
- Er vi sikre på, at personoplysninger er blevet korrekt anonymiseret?

Det anbefales, at fonden undersøger ovenstående og udfordrer de kutymer eller vaner, der måtte være. For eksempel om det i forretningsprocesser er nødvendigt at gemme personoplysninger i længere tid, og/eller om man har et formål med alle personoplysninger, som man bruger. Fonden skal også sikre sig, at personoplysninger slettes hos fondens databehandlere.

Opbevaringsbegrænsning er et fast krav i Databeskyttelsesforordningen og de dage, hvor personoplysninger kunne få lov til at samle støv i systemer, er endegyldigt ovre. Et eksempel kan være, at selvom nogle personoplysninger skal gemmes i fem år i forhold til bogføringsloven, er det ikke det samme, som at fonden må gemme personoplysninger i andre systemer eller behandle dem. Det er i stigende grad vigtigt at sætte krav til sletning og dataminimering, så fonden eller deres medarbejdere ikke gemmer data. Slettefrister skal også være en naturlig del at fastlægge ved nyanskaffelse og videreudvikling af it-systemer.

Fondsret – Ikke-erhvervs-drivende fonde

Indledning

Kapitlet om de ikke-erhvervsdrivende fonde er skrevet med afsæt i lov om fonde og visse foreninger (lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020). Der henvises til bilag 16 Fonde og visse foreninger, *Lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.*

Civilstyrelsen har i det forgangne år opdateret deres hjemmeside og har i den forbindelse slettet diverse vejledninger og informationer om fondsretlige emner. Det er PwC's opfattelse, at disse fortsat er gældende og er Civilstyrelsens praksis, men de er slettet som følge af en generel opdatering af hjemmesiden. Civilstyrelsen har endvidere udarbejdet en tjekliste for god regnskabsskik og to regnskabsskabeloner (en lille og en udvidet). Både tjeklisten og regnskabsskabelonerne har givet anledning til præciseringer, men har også bekræftet tidligere praksis.

Anbringelsesbekendtgørelsen blev ved lov nr. 1525 af 28. oktober 2020 opdateret og trådte i kraft den 1. november 2020. Bekendtgørelsen er udformet på baggrund af Civilstyrelsens høringsforslag af den 1. september 2020 og efterfølgende modtagne høringssvar heriblandt svar fra flere fonde. Den opdaterede bekendtgørelse medfører, at anbringelsen kan ske i flere typer af finansielle produkter og i en større andel af aktier. Der henvises til afsnit 1.4.2 Anbringelsesbekendtgørelsen *nedenfor.*

Vi henleder fortsat bestyrelsens opmærksomhed på, at de ikke-erhvervsdrivende fonde i lighed med de erhvervsdrivende fonde skal dokumentere og registrere fondens reelle ejere. Dokumentationen skal opbevares i fem år efter det reelle ejerskabs ophør, og der er krav om, at fonden mindst én gang årligt undersøger, om oplysningerne om de reelle ejere er korrekte.

Bestyrelsen i de ikke-erhvervsdrivende fonde er – modsat de erhvervsdrivende fonde – ikke underlagt krav om årlig redegørelse for god fondsledelse i overensstemmelse med Anbefalinger for god Fondsledelse. Det er dog PwC's anbefaling, at bestyrelserne i de ikke-erhvervsdrivende fonde bør gøre sig bekendt med anbefalingerne, idet disse kan understøtte bestyrelsen i udførelsen af ledelseshvervet. Der henvises til kapitlet Fondsret – erhvervsdrivende fonde, *afsnit 11* Anbefalinger for god Fondsledelse.

Endvidere gør vi opmærksom på, at justitsministeren har nedsat et udvalg, der skal foretage en revision af lov om fonde og visse foreninger, som må forventes at medføre en væsentlig opdatering af loven.

1. Ikke-erhvervsdrivende fonde

1.1 Særlige fokusområder

Siden afslutningen af Fondshåndbogen 2021 er Anbringelsesbekendtgørelsen blevet opdateret med virkning pr. 1. november 2020, og de seneste års ændringer er trådt i kraft. Derudover vil vi fremhæve bestemmelserne om undersøgelse og registrering af reelle ejere samt ændringen af bestemmelsen om anvendelse af fondes efterfølgende modtagne gaver og arv, som blev vedtaget i foråret 2019. Endvidere er der nedsat et udvalg, der skal modernisere lov om fonde og visse foreninger.

Vedtagelsen af lov nr. 554 af 7. maj 2019 (indføring af §§ 4 og 4a i Lov om fonde og visse foreninger) om fondes forpligtelser i forhold til indsamling, opbevaring og registrering af oplysninger om fondens reelle ejere trådte størstedelen af lovændringerne i det 5. hvidvaskdirektiv, i kraft den 10. januar 2020.

Lovændringerne viderefører og skærper reglerne om bl.a. fondenes pligt til at indhente, registrere og opbevare den indsamlede dokumentation i mindst fem år til nu også at omfatte mindst én årlig undersøgelse af, hvorvidt der er sket ændringer i de reelle ejere sammenlignet med registreringerne i Erhvervsstyrelsens ejerregister. I modsætning til de erhvervsdrivende fonde er der ikke noget lovkrav om, at resultatet af undersøgelsen skal fremlægges for ledelsen på det møde, hvor ledelsen godkender årsregnskabet, men for at sikre dokumentationen af undersøgelsen anbefaler PwC, at det bringes op på bestyrelsesmødet – og af praktiske årsager gerne på mødet, hvor regnskabet godkendes.

Med virkning fra den 1. februar 2019 fik bestyrelsen valgfrihed mellem anvendelse af modtagne gaver og arv til uddelinger eller allokering til fondens bundne kapital, medmindre gavegiver eller arvelader positivt har taget stilling til gavens eller arvens anvendelse. Ændringen fik fuld effekt for årsregnskaber aflagt for 2020 og senere.

1.2 Hvilke fonde er ikke-erhvervsdrivende fonde?

Lovgrundlaget for de nuværende fondslove har sit primære udspring tilbage i begyndelsen af 1980'erne, hvor lovgiver ville regulere de fonde mv., som ikke i forvejen var undergivet offentligt tilsyn/kontrol.

Dette resulterede i to love – lov om de erhvervsdrivende fonde og lov om fonde og visse foreninger (fondsloven). Fonde underlagt lov om erhvervsdrivende fonde har fra den 1. december 2014 Erhvervsstyrelsen som tilsynsmyndighed, mens Civilstyrelsen fører tilsyn med fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger. Se nærmere i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 2.1 *Erhvervsdrift* om afgrænsningen af, hvornår en fond anses for erhvervsdrivende.

Lov om fonde og visse foreninger gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner samt visse foreninger.

Efter § 1, stk. 2, er en fond efter denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, der skal kunne efterleves i en årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Væsentlige gavegivere og bidragsydere sidestilles i alle henseender med fondens stifter, jf. fondslovens § 1, stk. 3. Stiftere, væsentlige gavegivere og bidragsydere omtales i dette kapitel under ét som stiftere.

Loven omfatter ikke, jf. § 1, stk. 4, stk. 5 og stk. 6, følgende:

Stk. 4:

1. *fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne*
2. *fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver*
3. *folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver*
4. *fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde*
5. *fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde, ikke er omfattet af nævnte lov*
6. *selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning*
7. *selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning.*

Stk. 5:

Fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvist skal være undtaget fra loven. En fond kan dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført, er stifter af fonden. Civilstyrelsen bliver således tilsynsmyndighed for en sådan fond.

Stk. 6:

Fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. DKK, eller derover, er ikke omfattet af loven. De er dog omfattet af reglerne om:

1. *at fonden skal indsamle, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere jf. §§4 og 5*
2. *at have en vedtægt, der skal følge § 6, stk. 1*
3. *at man ikke kan tillægge medlemmer af en bestemt familie mv. en fortrinsret til uddeling fra fonden længere end til en på stiftelsestidspunktet ufødt generation, jf. § 7*
4. *en nystiftet fond skal på stiftelsestidspunktet have aktiver for mindst 1 mio. DKK og aktiverne og egenkapital skal stå rimelig i forhold til formålet, og*
5. *ændringer i fonden kræver fortsat involvering af Civilstyrelsen, jf. kapitel 9.*

Endvidere bemærkes, at efter § 1, stk. 7, er de undtagne fonde efter ovenstående bestemmelser fortsat omfattet af lov om fonde og visse foreninger §§ 38 og 59.

- § 38. Fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i stadfæstede fondes vedtægter skal gælde ved siden af lovens almindelige regler, og
- § 59. Bestemmelser i vedtægter for ikke-stadfæstede fonde, der pålægger fondsmyndigheden opgaver, som efter den 1. januar 1992 ikke længere er nævnt i denne lov, bortfalder, medmindre fondsmyndigheden træffer anden bestemmelse. Vedtægterne behøver ikke at blive forsynet med påtegning om bestemmelsernes bortfald.

De undtagne fonde er i henhold lov om fonde og visse foreninger § 1, stk. 8, forpligtet til at indsamle, opbevare og indberette oplysninger om reelle ejere efter §§ 4 og 5. Det er således som udgangspunkt alle fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, som skal efterleve §§ 4 og 5.

Væsentlige ændringer af vedtægten eller opløsning af fonden (jf. afsnit 5.2 *Opløsning*) kræver Civilstyrelsens tilladelse.

Disse afgrænsningsmæssige problemstillinger har sædvanligvis kun betydning ved etablering af fonden, eller såfremt en fond skifter karakter fra for eksempel at være erhvervsdrivende til at være ikke-erhvervsdrivende, eller hvis værdien af fondens aktiver falder til under 1 mio. DKK Indplaceringen i lovgivningen skal vurderes på baggrund af det konkrete forhold for den pågældende fond, hvorfor dette ikke behandles nærmere her.

Det sker, at Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen begge anser en fond for henhørende under deres tilsyn. For eksempel kan Erhvervsstyrelsen anse en fond for erhvervsdrivende, og Civilstyrelsen kan anse samme fond for ikke-erhvervsdrivende. Det er Erhvervsstyrelsen, som har beføjelsen til at foretage den endelige afgørelse af, om fonden er erhvervsdrivende.

Civilstyrelsen kan derfor anmode Erhvervsstyrelsen om en udtalelse vedrørende konkrete fondes status og indhente Erhvervsstyrelsens vurdering, inden der foretages en endelig afgørelse.

Der eksisterer ingen samlet oversigt over eller registrering af de ikke-erhvervsdrivende fonde. Enhver har dog ret til at få en kopi af en fonds årsregnskab, og fonde har pligt til efter anmodning fra Civilstyrelsen at indsende årsregnskabet inden for to uger.

Da lov om erhvervsdrivende fonde og lov om fonde og visse foreninger især har til formål at regulere privatretlige dispositioner, er der i praksis en del ligheder i lovgrundlaget.

Detaljeringsgraden i lov om fonde og visse foreninger er betydelig mindre end i lov om erhvervsdrivende fonde. Derfor er der en række forhold for ikke-erhvervsdrivende fonde, som ikke er lovreguleret, men fastlagt ud fra mangeårig praksis og kutyme mv. – blandt andet baseret på fortolkninger hos Civilstyrelsen eller opstået på grundlag af Skattestyrelsens behov for konkrete oplysninger og i relation til bestemmelserne i anbringelsesbekendtgørelsen.

1.3 Stiftelse

Stiftelse af en ikke-erhvervsdrivende fond gennemføres efter reglerne i lov om fonde og visse foreninger. På samme måde som i lov om erhvervsdrivende fonde er ét af formålene vedrørende stiftelsen at sikre, at stiftelsen er reel, dvs. at kapitalen i den stiftede fond er effektivt udskilt fra stifteren. I det følgende beskrives en række forhold vedrørende stiftelsen:

- Stiftelsesprocessen
- Vedtægtens indhold
- Kapitalforhold
- Efterfølgende erhvervelser fra nærtstående (stifter og væsentlige gavegivere).

1.3.1 Stiftelsesprocessen

1.3.1.1 Generelt

Stiftelsesprocessen er ikke reguleret indgående i lov om fonde og visse foreninger. Det skyldes, at der i en fond ikke er en eller flere personer, som skal tegne kapitalandele i den nyoprettede fond.

Civilstyrelsen har tidligere anført følgende på deres hjemmeside:

> *Der gælder ingen begrænsninger med hensyn til, hvem der kan oprette fonde. Fonde kan således oprettes af en eller flere fysiske personer, juridiske personer eller et samvirke af fysiske og juridiske personer.*

Der kan være forskellige grunde til at stifte en fond. Som eksempel kan nævnes ønsket om at fremme almenvelgørende, almennyttige eller andre formål, som stifteren ønsker at tilgodese. Oprettelse af en fond kan endvidere ske ud fra et ønske om at sikre kapitalgrundlaget i en bestemt virksomhed.

Anmeldelse af en fond

Senest 3 måneder efter oprettelsen af fonden skal følgende oplysninger indsendes til Civilstyrelsen:

1. *Den endelige vedtægt. Vedtægten skal være underskrevet af stifteren, bobestyreren eller bestyrelsen, jf. fondslovens § 6, stk. 2.*
2. *En fortegnelse over fondens bestyrelse med angivelse af navne og privatadresser, jf. fondslovens § 11, stk. 2.*
3. *Meddelelse om, hvem der er udpeget til fondens revisor. Er den udpegede revisor ikke statsautoriseret eller registreret revisor, skal der sammen med meddelelsen indsendes en erklæring fra revisor om, at denne er indforstået med i forbindelse med revisionen at påse, at bestemmelserne i loven, regler fastsat i medfør af loven og fondens vedtægt er overholdt, jf. fondslovens § 23, stk. 3.*

Der er ingen formkrav til anmeldelsen af en fond, herunder er der ikke en særlig blanket, der skal benyttes ved anmeldelsen. Formålet med indsendelsen af de nævnte oplysninger er at gøre fondsmyndigheden bekendt med fondens eksistens. Civilstyrelsen skal som udgangspunkt ikke foretage en gennemgang af vedtægten og godkende den.

Vedtægten skal seneste 3 måneder efter oprettelsen indsendes til Skattestyrelsen, jf. Fondslovens § 6, stk. 2.

Som anført er formålet med indsendelsen af de nævnte oplysninger at gøre fondsmyndigheden bekendt med fondens eksistens. Civilstyrelsen skal som udgangspunkt ikke foretage en gennemgang af vedtægten eller godkende denne. Dette kan anses som værende uhensigtsmæssigt og kan medføre, at der registreres fonde, som reelt ikke lever op til lovens krav, og at dette først opdages senere, for eksempel ved en stikprøvekontrol af fondens årsregnskab.

Endvidere er der krav om, at ikke-erhvervsdrivende fonde også registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, hvilket sker elektronisk på *www.virk.dk*. Registreringen sker bl.a. af hensyn til reglerne om reelle ejere samt CVR-nummer.

1.3.2 Vedtægtens indhold

Vedtægten (tidligere er anvendt udtrykket fundats, som begrebsmæssigt er det samme) skal i henhold til lov om fonde og visse foreninger § 6, stk. 1, indeholde en angivelse af:

1. fondens navn og eventuelle binavne
2. fondens stifter (stiftere)
3. den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor)
4. fondens formål
5. størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen
6. eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre
7. antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges
8. regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og
9. anvendelse af overskud.

1.3.2.1 Fondens navn og eventuelle binavne

Ikke-erhvervsdrivende fonde skal i deres navn benytte ordet ”fond”, jf. lov om fonde og visse foreninger § 3, stk. 1. Begrundelsen herfor er at tydeliggøre over for omverdenen, at der er tale om en fond. I lov om fonde og visse foreninger er der ikke åbnet op for brug af forkortelser. Kravet anses for opfyldt, hvis ordet ”fond” sættes i parentes efter det øvrige navn.

1.3.2.2 Fondens stifter (stiftere)

For at skabe klarhed over, hvem der er stifter af fonden, er det et krav, at navnet herpå fremgår af vedtægten. Navn på væsentlige gavegivere og bidragsydere mv. skal ligeledes fremgå.

1.3.2.3 Den kommune her i landet, hvor fonden skal have hjemsted (kontor)

Begrundelsen for dette er, at der ikke må være tvivl om, hvor fonden er hjemmehørende og dermed, hvor den har værneting.

1.3.2.4 Fondens formål

Enhver ikke-erhvervsdrivende fond skal have et formål, der skal være ikke-erhvervsmæssigt.

For stifter er fondens formål sædvanligvis den væsentligste bestemmelse i vedtægten, da formålet regulerer, hvad afkastet af fondens midler skal anvendes til nu og i fremtiden.

Bestemmelsen er særlig vigtig for stifter, da denne ved stiftelsen afgiver sin dispositionsret over de værdier, som tilføres fonden. Formålet er det, som regulerer, hvad fonden fremadrettet støtter, og hvordan den opererer inden for de ønsker, som stifter har. Afgivelse af dispositionsretten kaldes også for ”krympereglen”, da stifters personlige formue ved stiftelsen af fonden ”krymper”, netop fordi stifter uigenkaldeligt giver afkald på den til fonden overdragne formue.

Fondens formål skal være konkret beskrevet i vedtægten. Det er således ikke tilstrækkeligt, at det bestemmes at uddele til formål, som bestyrelsen vedtager.

Bortset fra dette er der kun få begrænsninger i, hvad fondens formål kan være – og reelt er det de gamle begreber om lov og ærbarhed, som formålet ikke må stride imod. Det indebærer for eksempel, at fonde ikke kan etableres med det formål "at betale pålagte bøder i forbindelse med retssager", som fondsregistret udtalte i en skrivelse af den 5. juni 1985. Hvad der i dag skal forstås ved ærbarhed kan muligvis være forskellig fra tidligere tiders opfattelse, da den almindelige opfattelse af moral og etik ændrer sig.

1.3.2.5 Størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen

Ved oprettelsen af en ikke-erhvervsdrivende fond skal der, jf. lov om fonde og visse foreninger § 8, stk. 1, være aktiver for mindst 1 mio. DKK, og aktiverne og egenkapitalen skal stå i et rimeligt forhold til formålet.

Uanset bestemmelsen i § 8, stk. 1, kan fondsmyndigheden i særlige tilfælde tillade oprettelse af en fond med aktiver under 1 mio. DKK – ligesom beløbsgrænsen ikke gælder, hvis fonden etableres på grundlag af et testamente, som er oprettet før den 1. januar 1985, jf. § 8, stk. 2 og 3.

I modsætning til stiftelse af erhvervsdrivende fonde og selskaber er det således størrelsen af aktiverne og ikke kapitalen, der er afgørende.

Kravet om, at aktiverne og egenkapitalen skal stå i et rimeligt forhold til formålet, kan alt andet lige medføre, at kapitalkravet i praksis er betydeligt højere, da der ellers er risiko for, at afkastet ikke dækker administrationsomkostninger og aflønning af fondsbestyrelsen, hvilket skal være opfyldt, inden der kan gennemføres uddelinger efter formålet.

1.3.2.6 Eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre

Ved etablering af fonde har det historisk været muligt at etablere disse, hvor en rentenydelse eller brugsret til aktiver stilles til rådighed for én eller flere personer i stifters familie eller andre personer/selskaber enten i et givet tidsrum eller indtil pågældende dør. En sådan ret er ikke til hinder for stiftelse af fonden, men såfremt sådanne rettigheder ikke er omtalt i vedtægten, er de ugyldige i forhold til fonden – og fonden skal således ikke efterleve dem. Bestemmelsen er ligeledes vigtig i forhold til at kunne vurdere, om formuen reelt er udskilt fra stifter.

Bestemmelsen har særlig vægt i forhold til de situationer, hvor stifter tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddelinger. Efter lov om fonde og visse foreninger § 7 kan sådanne fortrinsrettigheder ikke udstrækkes længere end til de personer, som lever på stiftelsestidspunktet og én i forhold til disse ufødt generation. Det gælder også i forhold til fortrinsret til en bestemt familie eller familier til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, for eksempel i form af arbejdsvederlag at oppebære økonomiske ydelser fra fonden.

Det bemærkes, at § 7 ikke gælder for fonde, der er oprettet før den 1. januar 1985.

1.3.2.7 Antallet af bestyrelsesmedlemmer og hvorledes de udpeges

Bestyrelsen er ansvarlig for fondens forhold og skal træffe alle beslutninger og dispositioner i fonden. Bestemmelsen giver stifter mulighed for at sikre et "persongalleri" i ledelsen, som stifter har tillid til – og som forventeligt kan og vil efterleve stifters ønsker i forhold til fondens formål.

Det er således ved stiftelsen, at stifter kan udstikke de fremtidige rammer for fondens virke og sikre, at de er i overensstemmelse med stifters ønsker. Det er derfor vigtigt, at stifters ønsker beskrives bedst muligt i vedtægten. Det er samtidig vigtigt, at fonden altid er funktions- og beslutningsdygtig og med det fornødne sagkundskab.

Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen. I lov om fonde og visse foreninger §§ 13-14 findes nærmere regler for, hvornår et bestyrelsesmedlem skal udtræde af bestyrelsen, og hvornår Civilstyrelsen kan afsætte et bestyrelsesmedlem.

Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten.

Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, eller findes der ingen bestyrelse for fonden, foretages udpegningen af Civilstyrelsen.

I afsnit 2.5 *Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver* beskrives ledelsens opgaver nærmere. Men som beskrevet i afsnit 1.3.2.4 *Fondens formål* er det alene ved stiftelsen, at stifter kan udstikke de bedst mulige fremtidige rammer for fondens virke og i overensstemmelse med stifters ønsker. Det er således vigtigt, at stifters ønsker – også i forhold til sammensætningen af bestyrelsen – beskrives bedst muligt i vedtægten.

1.3.2.8 Regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret

Som en del af vedtægten er det som minimum et krav, at der fastlægges et regnskabsår. I de fleste tilfælde er der også bestemmelser om revision af regnskabet. Fonde skal som udgangspunkt aflægge et årsregnskab, der skal udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik. Civilstyrelsen har udarbejdet en tjekliste, som fondene har mulighed for at anvende samt to regnskabsskabeloner. I bilag 19 *Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik* har vi medtaget styrelsens tjekliste, og i modelregnskabet har vi indarbejdet oplysninger fra Civilstyrelsens regnskabsskabeloner. Tjeklisten og regnskabsskabelonerne findes på Civilstyrelsens hjemmeside: *civilstyrelsen.dk/sagsomraader/fonde/regnskabsaflaeggelse.*

Bestemmelsen giver også mulighed for, at stifter kan udtrykke ønsker om, for eksempel at regnskabsaflæggelsen skal følge årsregnskabslovens bestemmelser eller IFRS-regler eller et andet relevant grundlag, der ligger inden for lov om fonde og visse foreningers krav om god regnskabsskik. I kapitlet *Regnskab*, afsnit 2 *Ikke-erhvervsdrivende fonde* beskrives regnskabsaflæggelsen nærmere.

Ifølge Civilstyrelsens hjemmeside stilles der relativt begrænsede krav til årsregnskabet for en ikke-erhvervsdrivende fond:

- Der stilles krav om, at ikke-erhvervsdrivende fonde aflægger deres årsregnskab i overensstemmelse med god regnskabsskik. Nedenstående tjekliste skal ses som et hjælpeværktøj til fondene i forbindelse med deres årlige regnskabsaflæggelse i forhold til at efterleve af god regnskabsskik.
- Tjeklisten er udarbejdet med baggrund i gældende lovgivning, de fondsretlige grundsætninger samt Civilstyrelsens praksis på området. Det er ikke et krav fra Civilstyrelsens side, at man bruger tjeklisten. Det er udelukkende en mulighed, som fonden kan vælge at benytte sig af.

Fonde skal aflægge et regnskab, der skal udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik, jf. fondslovens § 22, stk.1.

Det følger blandt andet heraf, at regnskabet skal indeholde en resultatopgørelse, der skal omfatte bevægelserne i de disponible midler, en oversigt over årets bevægelser i de bundne aktiver, herunder udtrukne obligationer, samt en balance (status).

Resultatopgørelsen bør således indeholde en detaljeret oversigt over årets resultat. Balancen skal indeholde oplysning både om de nominelle værdier og om kursværdierne, ligesom egenkapitalens kursværdi skal fremgå af regnskabet.

Fondens bundne kapital skal holdes adskilt fra den disponible kapital såvel regnskabsmæssigt som fysisk.

Årsregnskabet skal kun indsendes til Civilstyrelsen, hvis styrelsen beder om det.

Civilstyrelsen indkalder stikprøvevis fondes årsregnskaber til gennemgang, jf. fondslovens § 37, stk. 1.

Regnskabsskabeloner

Der stilles krav om, at ikke-erhvervsdrivende fonde årligt aflægger regnskab. Civilstyrelsen har udarbejdet to forskellige regnskabsskabeloner, der skal ses som et hjælpeværktøj til fondene i forbindelse med deres årlige regnskabsaflæggelse. Det er ikke et krav at anvende skabelonerne.

Skabelonerne er udarbejdet i overensstemmelse med gældende lovgivning og indeholder oplysninger i overensstemmelse med god regnskabsskik og Civilstyrelsens praksis. Skabelonerne tager højde for de fejl og mangler, som styrelsen oftest ser.

Skabelonerne findes i en lille og udvidet version. Den lille version indeholder alene en resultatopgørelse, en resultatdisponering samt en balance. Den udvidede version indeholder også muligheden for at udfylde noter til regnskabet samt yderligere vejledende tekster og kontrolafstemninger.

Det bemærkes, at Civilstyrelsen ved regnskabsmæssig kontrol af en fonds regnskab ikke accepterer indsendelse af Excel-filen som et regnskab. Fondens regnskab skal underskrives af fondens bestyrelse og eventuelle revisor.

Skabelonernes oplysninger er indarbejdet i PwC's modelregnskab.

1.3.2.9 Anvendelse af overskud

I vedtægten skal der oplyses om, hvad overskuddet skal anvendes til.

Bestemmelsen skal sikre, at der sker uddeling til de vedtægtsbestemte formål og samtidig at forebygge, at fonden alene etableres for at besidde aktiver, uden at der gennemføres aktiviteter i form af uddelinger.

Såfremt stifter har ønsker til konsolidering af fondskapitalen, skal disse bestemmelser medtages her.

Ikke-erhvervsdrivende fonde kan ikke oprettes, hvis formålet alene er besiddelse af aktiver eller akkumulering af overskud. Der skal være et uddelingsformål.

Stifter kan bestemme, at også den indskudte formue kan uddeles (en såkaldt "kapitalforbrugende fond"). Hvis ikke der er bestemmelser indsat i vedtægten herom, er den indskudte formue som udgangspunkt urørlig for bestyrelsen.

1.3.3 Kapitalforhold

Det er som nævnt i afsnit 1.3.2.5 *Størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen* et krav, at der på stiftelsestidspunktet er aktiver for mindst 1 mio. DKK.

Bestyrelsen kan som udgangspunkt ikke foretage uddeling af:

- de aktiver, som forelå på stiftelsestidspunktet
- de aktiver, som træder i stedet for de aktiver, som forelå på stiftelsestidspunktet
- når testamentet eller gavegiver har bestemt, at de modtagne beløb tilgår de bundne aktiver/formuer
- det, som bliver henlagt til konsolidering af fondens bundne formue.

Hvis det er bestemt i fondens vedtægt, at sådanne aktiver kan uddeles inden for et nærmere bestemt tidsrum, kan bestyrelsen uddele aktiverne. Hvis bestyrelsen ønsker at uddele midlerne, men det ikke er bestemt i vedtægterne, kan bestyrelsen efter ansøgning til Civilstyrelsen i særlige tilfælde opnå tilladelse til at uddele midlerne.

Ovennævnte medfører, at der i fonde efter lov om fonde og visse foreninger skal opereres med bundne og disponible aktiver og tilsvarende bunden og ikke bunden (dvs. fri) formue, som samtidig beløbsmæssigt skal svare til hinanden, bortset fra eventuelt skyldige omkostninger. I det omfang, der i vedtægten er særlige forpligtelser, jf. lov om fonde og visse foreninger § 6, stk. 1, nr. 6, skal sådanne forpligtelser præsenteres særskilt.

Indbetalingen af kapitalen i en ikke-erhvervsdrivende fond kan ske ved indskud af kontanter og/eller andre værdier end kontanter (apportindskud).

Der skal ikke indsendes dokumentation for aktivernes tilstedeværelse til fondsmyndigheden ved stiftelsen. Men da det er en grundsætning, at de tilførte aktiver er uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue, skal dette efterfølgende kunne dokumenteres over for såvel Civilstyrelsen som Skattestyrelsen, ligesom Skattestyrelsen vil stille krav om et korrekt beskatningsgrundlag (værdi).

Ved indskud af kontanter kan dokumentationen for indskuddet bestå af en kontoudskrift, revisorerklæring eller advokaterklæring. Er der tale om indskud af andre værdier end kontanter, er det et skattemæssigt krav, at apportindskuddet skal kunne gøres til genstand for økonomisk vurdering, og aktiverne skal overføres til markedsværdi.

I de erhvervsdrivende fonde skal bestyrelsen redegøre for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af indskuddet eller overtagelsen, ved stiftelsen eller senere overdragelser af arv og gave. Dette er ikke gældende for de ikke-erhvervsdrivende fonde.

Der skal derfor heller ikke afgives en revisorerklæring eller erklæringer fra vurderingsmænd om værdien, som de indskudte eller overtagne aktiver kan optages til i balancen eller oplysninger om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen.

1.3.4 Efterfølgende erhvervelser fra nærtstående (stifter eller væsentlige gavegivere)

Lov om fonde og visse foreninger indeholder ikke bestemmelser om en fonds efterfølgende erhvervelser fra fondens stifter – ud over kravet om, at eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stifter eller andre, skal fremgå af vedtægten på stiftelsestidspunktet for, at de reelt bliver gyldige for fonden.

Reglen medfører, at efterfølgende erhvervelser fra stifteren ikke er mulige, medmindre det er vedtægtsbestemt, og eventuelle efterfølgende erhvervelser skal godkendes af fondsmyndigheden. Dette er også i god overensstemmelse med, at stifter opgiver sin dispositionsret over de midler, som fonden tilføres ved stiftelsen, hvorved de ikke efter stiftelsen kan tilbageføres til stifter.

Stifter kan ved gave eller ved arv tilføre yderligere aktiver til fonden efter stiftelsen, hvilket kan medføre en forbedret økonomisk situation for fonden eller en forbedret uddelingsmulighed, hvis det bestemmes, at gaven eller arven skal anvendes til uddelingsformål. Væsentlige gavegivere eller bidragsydere mv. sidestilles med fondens stifter.

1.4 Kapitalændringer

Den bundne kapital i de ikke-erhvervsdrivende fonde ændrer sig kun ved værdireguleringer af de oprindeligt indskudte aktiver eller aktiver, der træder i stedet herfor.

Den bundne kapital kan forøges med efterfølgende modtagne arve- og gavebeløb som beskrevet ovenfor, og herudover kan der årligt efter hidtidig praksis – ved resultatdisponering overføres indtil 25 % af årets resultat til konsolidering.

Nedsættelse af kapitalen er sjældent forekommende – da det i givet fald skulle anvendes til uddelingsformål – og dermed være i strid med grundprincippet om, at den bundne kapital er urørlig. Dette kan dog – med fondsmyndighedens tilladelse – undtagelsesvist forekomme.

1.4.1 Kapitalforhold

Civilstyrelsen har tidligere anført følgende på deres hjemmeside om fondens formue:

Fondens bundne kapital er som udgangspunkt urørlig.

En fonds midler opdeles i en bunden kapital, der som udgangspunkt er urørlig, og årets overskud, der anvendes i overensstemmelse med fondens formål, jf. lov om fonde og visse foreninger § 9 og § 29.

Den bundne kapital består af:

1) *de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor*
2) *de aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor jf. nærmere omtale nedenfor, og*
3) *de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.*

De aktiver, som senere tilfalder fonden ved arv eller gave, tilfalder ikke længere automatisk den bundne kapital, for arv/gave modtaget efter 1. februar 2019.

Hvis arvelader/gavegiver ikke aktivt har taget stilling til, hvorvidt arven/gaven skal tilgå den bundne henholdsvis den disponible kapital, kan fondsbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt arven/gaven skal tilfalde den bundne kapital eller benyttes til uddelinger via den disponible kapital. Beslutning skal være truffet senest på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen. Træffer fondsbestyrelsen ikke aktivt beslutning herom, vil arven/gaven tilfalde den bundne kapital.

Bestyrelsen må kun med Civilstyrelsens samtykke uddele, overdrage eller pantsætte fondens bundne kapital, jf. fondslovens § 9, stk. 1 og 4.

Undtagelser fra udgangspunktet om at den bundne kapital er urørlig

1. *Bestyrelsen kan uden Civilstyrelsens samtykke helt eller delvist uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det forudgående regnskabsårs afslutning, jf. fondslovens § 9, stk. 3.*

2. *Det kan bestemmes i vedtægten, at fondens bundne kapital skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum, jf. fondslovens § 9, stk. 6.*

   Efter Civilstyrelsens praksis skal en sådan eventuel bestemmelse være klar og utvetydig for at give mulighed for, at bestyrelsen kan uddele af kapitalen uden fondsmyndighedens samtykke. Det skal således fremgå af bestemmelsen, at bestyrelsen har en pligt til at anvende den bundne kapital over en forudbestemt årrække til fordel for fondens formål.

3. *Bestyrelsen kan ansøge Civilstyrelsen om tilladelse til delvis anvendelse af fondens bundne kapital.*

   Tilladelse til delvis anvendelse af fondens bundne kapital vil efter Civilstyrelsens praksis kunne komme på tale, hvis bestyrelsen ønsker at støtte et større projekt, som ligger inden for fondens formål, men hvortil der ikke er tilstrækkelige midler på uddelingskontoen. Afgørelsen træffes på baggrund af en konkret vurdering, blandt andet under hensyntagen til kapitalens størrelse, konsolidering, fondens mulighed for eventuelt efter henlæggelser at genopbygge kapitalen, samt vedtægtens eventuelle bestemmelser om frigivelse af kapitalen.

   Tilladelse til kapitalfrigivelse gives normalt ikke i de tilfælde, hvor bestyrelsens ansøgning blot er begrundet med et ønske om løbende at uddele mere end årets indtægter.

4. *Bestyrelsen kan ansøge Civilstyrelsen om tilladelse til frigivelse af midler til betaling af skat.*

   En fond, der konstaterer realiserede eller urealiserede skattepligtige kursavancer på værdipapirer i den bundne formue, og ikke overfører et beløb svarende til den skattepligtige kursavance til brug for uddelingsformål, vil ikke have midler til betaling af skatten af denne indkomst. Da det ikke er hensigtsmæssigt (eller muligt) at lade de disponible midler afholde denne skattebetaling, og da det ikke umiddelbart er lovligt at anvende bundne midler hertil, kan fonden være nødsaget til med afsæt i lov om fonde og visse foreninger, § 9, stk. 1 at ansøge Civilstyrelsen om tilladelse til at overføre midler fra den bundne formue til den disponible med henblik på betaling af skatten.

   En sådan ansøgning vil under normale omstændigheder kunne forventes imødekommet.

Bestemmelsen i punkt 1 medfører, at hvis bestyrelsen beslutter at afhænde et aktiv, som er en del af den bundne formue, og for provenuet anskaffer et andet aktiv – og der herved realiseres en avance eller et tab – så medfører dette (afhængig af anvendt regnskabspraksis), at gevinsten/tabet påvirker den bundne kapital. Det nye aktiv skal placeres i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen, hvis fonden ikke har truffet anden bestemmelse i vedtægten herom.

Selvom indregning sker over driften, er reguleringerne som udgangspunkt fortsat en del af de bundne midler. Bestyrelsen kan dog beslutte, at skattepligtige kursavancer skal disponeres til de frie midler. Der henvises til bilag 20 *Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde* og omtalen i kapitlet *Regnskab,* afsnit 2.1.3 *Bundne aktiver = Bunden egenkapital.*

Bemærk – for at smidiggøre muligheden for fonde til i større udstrækning at kunne uddele de midler, de løbende modtager, er loven ændret med virkning fra den 1. februar 2019 og vedrører modtagen arv og gaver efter denne dato.

Ændringerne i loven er som følger:

Reglerne før den 1. februar 2019	Reglerne efter den 1. februar 2019
§ 9, stk. 1 En fonds bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke uddele: 1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, 2) de aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, medmindre arveladeren eller giveren har bestemt, at aktiverne skal anvendes til uddeling, og 3) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue. Fra 1. september 2014 er følgende stk. 2 gældende: *"Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, kan en fonds bestyrelse uddele de aktiver, som senere tilfalder fonden som gave, hvis gaven udgør et ubetydeligt beløb efter fondens forhold og det klart må antages at have været gavegivers ønske, at gaven skal anvendes til uddeling".* Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.	§ 9, stk. 1 En fonds bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke uddele: 1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og 2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue. Fra 1. februar 2019 er følgende stk. 2 gældende: *"Stk. 2. En fonds bestyrelse beslutter, om aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse herom. Beslutning herom skal være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens formue. I øvrigt finder § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse".*

1.4.2 Anbringelsesbekendtgørelsen

Som anført i indledningen til kapitlet er anbringelsesbekendtgørelsen blevet opdateret med ikrafttrædelse pr. 1. november 2020. I det følgende gennemgås den nye anbringelsesbekendtgørelse.

Såfremt der ikke i vedtægten er bestemt andet, er fonden forpligtet til at anbringe de bundne aktiver i henhold til anbringelsesbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 957 af 10. juli 2013, med ændring, jf. bekendtgørelse nr. 1525 af 28. oktober 2020.

Formålet med anbringelsesbekendtgørelsen er, at de bundne aktiver, som en fond besidder, skal anbringes forsvarligt. Bundne aktiver er som anført de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse og yderligere aktiver, der efterfølgende tilfalder fonden i form af arv eller gave. Disse oprindelige og tildelte aktiver kan uanset bekendtgørelsen forblive i den form, de forelå i ved stiftelsen eller arve- eller gavemodtagelsen.

Efter anbringelsesbekendtgørelsens § 3 kan kapitalombytning ved salg, udtræk eller indfrielse af værdipapirer i de bundne aktiver eller kontante arve-/gavebeløb hertil ske uden fondsmyndighedens samtykke. Dette kræver, at provenuet ved nævnte transaktioner indsættes på en bankkonto under de bundne aktiver og snarest muligt (senest efter tre måneder efter beløbets indsættelse på kontoen) herefter anvendes til anskaffelser af værdipapirer, der opfylder betingelserne i anbringelsesbekendtgørelsens § 21.

De nærmere regler for anbringelse af midlerne efter anbringelsesbekendtgørelsen fremgår af de enkelte §§ 5-16 jf. nedenfor.

Omlægning af fondens kapital, hvor eksisterende værdipapirer sælges, og der anskaffes andre aktiver for provenuet, for eksempel en administrationsejendom, omfattes af § 9, stk. 3 i lov om fonde og visse foreninger, hvorefter omlægningen kræver fondsmyndighedens forudgående samtykke (dog ikke, hvis vedtægten giver hjemmel hertil).

	Anbringelses-bekendtgørelsen	Gengivelse af krav
1	§ 5, stk. 1 og stk. 2	Højst 75 % af midlerne kan anbringes i: 1. erhvervsobligationer og konvertible obligationer omfattet af § 7. 2. udbyttegivende UCITS (Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities – se definitionen af UCITS nedenfor) eller afdelinger af sådanne omfattet af § 8. 3. sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital omfattet af § 10. 4. aktier omfattet af §§ 11 og 12. 5. alternative investeringsfonde omfattet af §13. Højst 15 % af alle midler må anbringes i alternative investeringsfonde.
2	§ 6	Højst 15 % af midlerne kan anbringes i aktier, erhvervsobligationer og konvertible obligationer udstedt af samme selskab eller selskaber i samme koncern jf. dog § 12, stk. 2. Tilsvarende gælder ved anbringelse i erhvervsobligationer, konvertible obligationer og beviser for garantikapital eller andelskapital udstedt af samme sparekasse henholdsvis andelskasse.

	Anbringelses-bekendtgørelsen	Gengivelse af krav
3	§ 7 stk. 1, stk. 2, stk. 3 og stk. 4.	Alle midler kan uanset grænsen i § 5 anbringes i rentebærende obligationer og erhvervsobligationer, hvis samtlige kreditvurderingsbureauer, der rater det pågældende papir, har ratet papiret svarende til mindst investment grade. Ved rentebærende forstås obligationer med en rente på 0 % eller derover. Befinder markedet sig inden for et EU-/EØS-land, skal markedet være optaget på listen nævnt i artikel 56 i direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU. Befinder markedet sig uden for et EU-/EØS-land, skal markedet være medlem af The World Federation of Exchanges og befinde sig i et land, der er fuldt medlem af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD). Alle midlerne kan anbringes i rentebærende erhvervsobligationer, der ved kreditvurdering fra et kreditvurderingsbureau, jf. sidste pkt., har opnået en rating svarende til mindst investment grade. Såfremt flere kreditvurderingsbureauer har kreditvurderet samme erhvervsobligation, skal betingelsen i 1. pkt. være opfyldt for så vidt angår samtlige vurderinger. Såfremt tre af sådanne kreditvurderingsbureauer alle har vurderet en erhvervsobligation som investment grade, lægges denne rating til grund. Kreditvurderingsbureauet skal være registreret i henhold til forordning (EF) nr. 1060/2009 af 16. september 2009 om kreditvurderingsbureauer. Reglen i § 12, stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse ved anbringelse i erhvervsobligationer og konvertible obligationer.
4	§ 8, stk. 1 og stk. 2	Anbringelse kan ske i udloddende UCITS, afdelinger eller andelsklasser af sådanne, der er omfattet af lov om investeringsforeninger m.v. eller andre nationale gennemførelsesforanstaltninger i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF af 13. juli 2009 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) (UCITS-direktivet). Det er en betingelse, at UCITS'ens vedtægter ikke indeholder bestemmelser om 1) at UCITS'en kan give et årligt bidrag af formuen til humanitære eller almennyttige organisationer, 2) at UCITS'en må udlodde af sin formue i de år, hvor investeringsafkastet ikke modsvarer indtjeningsbehovet, eller 3) at indløsning ikke kan finde sted i en forud fastlagt periode. UCITS mv. kan anvende afledte finansielle instrumenter omfattet af § 14.

	Anbringelses-bekendtgørelsen	Gengivelse af krav
5	§ 9, stk. 1, stk. 2 og stk. 3	Alle midlerne kan anbringes i udloddende UCITS, afdelinger eller andelsklasser af sådanne omfattet af § 8, hvis UCITS'en, afdelingen eller andelsklassen efter sin vedtægt alene kan investere i obligationer, der opfylder betingelserne i § 7, stk. 1 og 2, hvis der efter vedtægten højst kan investeres 75 pct. i erhvervsobligationer, medmindre erhvervsobligationerne opfylder betingelserne i § 7, stk. 3, og hvis der ikke kan investeres i konvertible obligationer. Alle midlerne kan anbringes i udloddende UCITS, afdelinger eller andelsklasser af sådanne omfattet af § 8, der investerer alle midlerne i værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter, der er udstedt eller garanteret af en stat eller international institution af offentlig karakter, samt foretage indskud i kreditinstitutter. Alle midlerne kan anbringes i udloddende UCITS, afdelinger eller andelsklasser af sådanne omfattet af § 8, der kan investere både i aktier og obligationer, hvis afdelingen eller andelsklassen i henhold til sin vedtægt investerer i overensstemmelse med denne bekendtgørelses §§ 5-7 og §§ 11-12.
6	§ 10, stk. 1 og stk. 2	Anbringelse kan ske i sparekassers beviser for garantikapital eller andelskassers beviser for andelskapital, hvis beviserne ifølge sparekassens eller andelskassens vedtægter er omsættelige. Dog højst 15 %, jf. § 12 stk. 1.
7	§ 11, stk. 1 og stk. 2	Anbringelse kan ske i aktier, hvis disse bliver handlet på et reguleret marked i EU/EØS og i disses møntenhed. Befinder markedet sig inden for et EU-/EØS-land, skal markedet være optaget på listen nævnt i artikel 56 i direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU. Befinder markedet sig uden for et EU-/EØS-land, skal markedet være medlem af The World Federation of Exchanges og befinde sig i et land, der er fuldt ud medlem af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD).
8	§ 11, stk. 3	Ved aktieudvidelse kan den tegningsret, der er knyttet til aktierne, benyttes, selvom grænsen i § 5 derved overskrides, og selvom aktierne ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2. Tilsvarende er gældende for modtagelse af fondsaktier.
9	§ 12, stk. 1	Der må i ét selskab højst erhverves aktier svarende til 15 pct. af selskabets aktiekapital. Endvidere må der kun erhverves aktier, der mindst én gang inden for de seneste tre år har givet udbytte, jf. dog stk. 3.
10	§ 12, stk. 2	Stk. 1 og § 6 finder ikke anvendelse på fondsaktier eller aktier erhvervet på baggrund af tegningsretter, som er knyttet til aktierne.
11	§ 12, stk. 3	Ved sparekassers eller andelskassers omdannelse til aktieselskab efter lov om finansiel virksomhed kan garantikapital eller andelsbeviser ombyttes til aktier eller til aktier i et ved omdannelsen oprettet holdingselskab.

	Anbringelses-bekendtgørelsen	Gengivelse af krav
12	§ 13, stk. 1 og stk. 2	Anbringelse kan ske i andele i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde mv., herunder kapitalforeninger, jf. kapitel 23 i lov om forvaltere af alternative investeringsfonde mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 14. oktober 2019, når forvalteren af den pågældende alternative investeringsfond har tilladelse til at markedsføre den alternative investeringsfond over for detailinvestorer i Danmark, og andele i alternative investeringsfonde, der har udpeget en forvalter fra et andet land inden for Den Europæiske Union eller et land, som Unionen har indgået aftale med på det finansielle område, når forvalteren har fået tilladelse i henhold til regler, der gennemfører direktiv 2011/61/EU af 8. juni 2011 om forvaltere af alternative investeringsfonde, og når forvalteren af den pågældende alternative investeringsfond har tilladelse til at markedsføre den alternative investeringsfond over for detailinvestorer i Danmark. Der må i hvert af de underliggende aktiver omfattet af stk. 1 højst erhverves en ejerandel på 5 pct.
13	§ 14, stk. 1	Fonde kan anvende afledte finansielle instrumenter omfattet af bilag 5, nr. 4-11, i lov om finansiel virksomhed på dækket basis, jf. stk. 2, og som handles OTC (Over The Counter), som fastsat i lov om investeringsforeninger m.v. § 142, stk. 2.
14	§ 13, stk. 1 og stk. 2	Anvendelse af afledte finansielle instrumenter er på dækket basis, når anvendelsen heraf sker til afdækning af risici forbundet med fondens investeringer efter reglerne i §§ 5-13 og ikke forøger den samlede eksponering. Såfremt en fond anvender afledte finansielle instrumenter, skal fondens modpart være et kreditinstitut, et fondsmæglerselskab eller en clearingcentral.
15	§ 13, stk. 1 og stk. 2	Beløb, der fremkommer ved afhændelse af aktiver som nævnt i § 5, kan genanbringes i tilsvarende aktiver, uanset om grænsen i § 5 overholdes.
16	§ 14, stk. 1	Ved erhvervelse af aktiver sker beregningen af grænserne i §§ 5 og 6 på grundlag af handelsværdien (kursværdi – eller for fast ejendom – den seneste offentlige kontantværdi) af de midler, som fonden ejer på erhvervelsestidspunktet. I mangel af officiel kursfastsættelse lægges den seneste kurs, som Skattestyrelsenhar godkendt, til grund.

Reglerne i Anbringelsesbekendtgørelsen gælder for ikke-erhvervsdrivende fonde, medmindre vedtægterne bestemmer noget andet (erhvervsdrivende fonde kan også være omfattet, hvis det fremgår af fondens vedtægter).

Udgangspunktet er, at midlerne skal anbringes forsvarligt og bedst muligt. Anbringelsesbekendtgørelsen angiver procentsatser for anbringelse af bundne midler, hvilket medfører, at:

1. 100 % kan anbringes i rentebærende obligationer handlet på et reguleret marked, der omfatter følgende:
   - Handler i EU/EØS skal være på et marked, der opfylder Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) (regelsæt for værdipapirhandel til beskyttelse af den enkelte investor på tværs af landegrænser i EU).
   - Udenfor EU/EØS skal det være på marked, der er medlem af WFE (World Federation of Exchanges) og i lande med fuldt medlemskab af OECD.

   Anskaffelser skal være i et af de omfattede landes valuta.

2 100 % kan anbringes i rentebærende erhvervsobligationer, hvis de af samtlige ratingbureauer, der rater papiret, som minimum har en rating svarende til investment grade, hvilket kræver en kreditvurdering fra AAA til og med BB fra alle de kreditvurderingsbureauer, der vurderer det pågældende papir.

3. Højst 75 % kan anbringes i:
   - Udbyttegivende UCITS* (se betingelser nedenfor i pkt. 4).
   - Erhvervsobligationer og konvertible obligationer, dog maksimalt 15 % af samme udsteder.
   - Garantbeviser og andelsbeviser i sparekasser/andelskasser, dog maksimalt 15 % af samme udsteder, og beviserne skal være omsættelige, og anbringelsen må ikke overstige 15 % af spare-/andelskassens kapital.
   - Aktier maksimalt 15 % af samme udsteder på de samme markeder og møntfod som obligationer ovenfor i pkt. 1, og anbringelsen må ikke overstige 15 % af selskabets kapital og skal opfylde kravene i §12. Det vil sige, at nyerhvervede aktier skal inden for det seneste år have givet udbytte og være optaget til handel på et godkendt reguleret marked.
   - Alternative investeringsfonde, dog jf. punkt 6.

4. 75 % kan anbringes i udbyttegivende UCITS*, hvis vedtægterne ikke bestemmer:
   - at foreningen skal give årligt bidrag til humanitær/almennyttig organisation
   - at foreningen må udlodde, selvom afkastet ikke modsvarer indtjeningsbehovet, og
   - at indløsning ikke kan ske i en forud fastlagt periode.

5. 15 % af fondens samlede midler kan anbringes i alternative investeringsfonde hvis:
   - investeringsfonden er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde
   - forvalteren af den pågældende investeringsfond har tilladelse til at markedsføre investeringsfonden over for detailinvestorer i Danmark, og
   - investeringsfonden maksimalt har en ejerandel på 5 % af de underliggende aktiver.

6. 100 % kan dog anbringes i udbyttegivende UCITS*, hvis
   - afdelingen kun kan investere i rentebærende obligationer, som midlerne må anbringes 100 % i jf. pkt. 1 og
   - afdelingen maksimalt kan investere 50 % i erhvervsobligationer, og
   - vedtægterne ikke indeholder bestemmelserne som ovenfor i pkt. 4.

Bemærk, at grænsen på 75 % er for den samlede investering i alle de omfattede aktivtyper i pkt. 3. Det vil sige, at andelen af UCITS lagt sammen med fondens investeringer i for eksempel aktier skal være under 75 % af fondens midler. Vurderingen foretages på investeringstidspunktet. Der er ikke pligt til at nedbringe beholdninger, hvis værdistigninger medfører, at ejerandelen bliver højere end 75 %. Der er endvidere også muligt at sælge en investering, som via værditilvækst overstiger procenten, og geninvestere hele provenuet herfra i t nyt papir, selvom man herved er over 15 % hhv. 75 %, men det kræver detaljeret styring fra de oprindelige investeringer. Nye investeringer træder i stedet for de oprindelige investeringer.

Definition af betegnelsen UCITS

Betegnelsen UCITS er en forkortelse af den engelske betegnelse for kollektiv investering med henblik på investering i værdipapirer (Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities).

UCITS er en lovreguleret opsparingsform baseret på regler om investorbeskyttelse.

Reglerne er defineret i UCITS-direktivet. Det gældende UCITS-direktiv er Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF.

I Danmark findes bl.a. følgende UCITS:

- *Investeringsforeninger*
- *SIKAV'er, det vil sige selskaber med en selskabskapital, der er variabel*
- *Værdipapirfonde.*

Civilstyrelsen har tidligere anført følgende på deres hjemmeside herom:

Særligt om anbringelse

Fondens kapital skal anbringes forsvarligt og bedst muligt, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

De nærmere regler om, hvilke værdipapirer fondens kapital kan anbringes i, fremgår af (tidligere bekendtgørelsens §§ 5-13, nu §§ 5-16).

Fondens kapital kan dog anbringes på anden vis, såfremt der er truffet anden bestemmelse i fondens vedtægt, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3. Vedtægtens bestemmelse herom skal være klar og utvetydig.

Særligt om bestyrelse *(red.: forvaltning)*

Fondens bundne kapital skal bestyres i en af Justitsministeriet godkendt forvaltningsafdeling. Obligationer kan dog også indskrives i realkreditinstitutter, som er godkendt af staten, jf. (tidligere bekendtgørelses § 15, nu § 18).

Depotet skal være forsynet med en påtegning om, at der ikke kan rådes ved salg eller pantsætning eller på anden måde over aktiverne uden Civilstyrelsens (fondsmyndighedens) tilladelse, jf. (tidligere bekendtgørelses § 16, nu § 19).

Fondens kapital kan dog bestyres på anden vis, hvis der er truffet anden bestemmelse i fondens vedtægt, jf. fondslovens § 10 og bekendtgørelsens (tidligere § 15, nu § 18). Vedtægtens bestemmelse herom skal være klar og utvetydig.

Udtrukne beløb og renter må ikke indsættes på samme konto. Kontante midler, der vedrører den bundne kapital, for eksempel midler, der hidrører fra udtrækning af obligationer, skal indsættes på en særskilt rådighedspåtegnet bank- eller sparekassekonto (kapitalkonto), indtil midlerne geninvesteres, jf. bekendtgørelses § 3.

Geninvestering fra kapitalkonti, der er ført i en godkendt forvaltningsafdeling, kræver ikke Civilstyrelsens samtykke, jf. (tidligere bekendtgørelses § 18, nu § 21).

Nærmere oplysning om de godkendte forvaltningsafdelinger findes i Civilstyrelsens fortegnelse over forvaltningsafdelinger, der er godkendt til at bestyre midler, der tilhører personer, der er under værgemål, og båndlagt arv for myndige arvinger.

Rådighedspåtegning

Uanset, om der er truffet anden bestemmelse om anbringelse og bestyrelse af fondens kapital, skal fondens bundne kapital forsynes med en påtegning om, at der ikke må rådes ved salg eller pantsætning eller på anden måde over midlerne uden fondsmyndighedens tilladelse. Dette skal i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde, jf. fondslovens § 9, stk. 5, og bekendtgørelsens (tidligere § 16), nu § 19.

Disse bestemmelser har primært til formål at sikre, at den bundne kapital forbliver forsvarligt bundet, således at fondens virke sikres længst muligt, og således at der ikke sker sammenblanding af bundne og disponible midler.

Fra praksis ses eksempler på, at fonde har oplevet en væsentlig, urealiseret kursavance på nogle aktier, som er anskaffet for længe siden, og hvor 75 %-grænsen i § 5 er overholdt på anskaffelsestidspunktet, men senere udgør eksempelvis 80 % af kapitalen. I de tilfælde, hvor fonden ønsker at afhænde aktierne med henblik på at anskaffe andre aktier eller for eksempel erhvervsobligationer, opstår spørgsmålet om, hvorvidt fonden er nødt til at begrænse nyinvesteringen, så denne alene udgør 75 % af kapitalen.

Civilstyrelsen har i denne situation udtalt, at det er investeringens andel på anskaffelsestidspunktet, der er afgørende. Senere positive kursudviklinger skal således ikke påvirke investeringspolitikken, og ovennævnte fond vil kunne geninvestere hele salgsprovenuet for aktierne i andre aktier, erhvervsobligationer eller øvrige i § 6 nævnt værdipapirer.

Det er således muligt, at given fordeling mellem aktivtyper kan forrykke sig over tid. Det er således væsentligt, at have for øje, at en fordeling ikke opgøres på baggrund af krone-for-krone fordeling, men nærmere en aktiv-for-aktiv fordeling.

2. Ledelse

Grundlæggende gælder, at enhver ikke-erhvervsdrivende fond skal have en bestyrelse, mens det er frivilligt at have en direktion. I modsætning til de erhvervsdrivende fonde er reguleringen af kravene til bestyrelsens sammensætning og dens opgaver markant færre og mindre detaljerede.

I det følgende er reglerne om ledelsen beskrevet nærmere:

- Bestyrelsens sammensætning
- Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen
- Forretningsorden for bestyrelsen
- Direktion – en mulighed, ikke et krav
- Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver
- Vederlag til bestyrelse og direktion.

I lov om fonde og visse foreninger kapitel 6 findes der i dag en lang række krav til ledelsen (for den konkrete lovtekst henvises til bilag 16 *Fonde og visse foreninger, Lovbekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012 med senere ændringer*).

	Lov om fonde og visse foreninger	Beskrivelse af krav
1	§ 11	En fond ledes af en bestyrelse – med fondsmyndighedens tilladelse kan den udgøre mindre end tre medlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed. Bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører.
2	§ 12	Myndighedskrav til ledelsesmedlemmerne og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat i Danmark, medmindre fondsmyndigheden undtager fra bopælskravet, eller kravet strider mod internationale forpligtelser.
3	§ 13	Bestyrelsesmedlemmers frivillige og pligtmæssige fratræden.
4	§ 14	Fondsmyndighedens afsættelse af ledelsesmedlemmer.
5	§ 15	Udpegning af nye bestyrelsesmedlemmer. Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, eller findes der ingen bestyrelse for fonden, foretages udpegning af fondsmyndigheden.

	Lov om fonde og visse foreninger	Beskrivelse af krav
6	§ 16	Personsammenfald mellem bestyrelsesmedlemmer og stifteren og dennes nærtstående.
7	§ 17	Bestyrelsessuppleanter.
8	§ 18	Vederlag til bestyrelsesmedlemmer.
9	§ 19	Ledelsesmedlemmernes habilitet.
10	§ 20	Afholdelse af bestyrelsesmøder og bestyrelsens beslutningsdygtighed mv., herunder krav om referat.
11	§ 21	Fondens bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.
12	§ 25, stk. 2	Ledelsens oplysningspligt til revisor.

2.1 Bestyrelsens sammensætning

Bestyrelsen i en ikke-erhvervsdrivende fond skal bestå af mindst tre bestyrelsesmedlemmer, jf. lov om fonde og visse foreninger § 11 – og det er kun helt undtagelsesvist, at en fondsbestyrelse kan have færre end tre medlemmer. I modsætning til hvad der gælder for de erhvervsdrivende fonde, kan også juridiske personer og kollektive enheder udgøre bestyrelsen i en ikke-erhvervsdrivende fond. Dette kræver dog også Civilstyrelsens tilladelse.

I vedtægterne kan antallet af bestyrelsesmedlemmer angives som et bestemt tal eller som et interval, hvor det højeste og mindste antal bestyrelsesmedlemmer er angivet.

Det kan bestemmes, at bestyrelsen skal være selvsupplerende. Selvsupplering forekommer hyppigt i praksis og kan gå ud på, at det enkelte medlem selv vælger sin efterfølger, eller at bestyrelsen (evt. efter nærmere regler herom i vedtægten) foretager valget af det nye medlem. Vedtægten kan begrænse valget til personer med visse faglige kvalifikationer.

Vedtægtens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmernes udpegning kan også gå ud på, at ét eller flere (evt. alle) udpeges af en udenforstående organisation, for eksempel en brancheorganisation, faglig organisation, en bestemt virksomhed etc., en udenforstående kreds af personer, for eksempel en familie, bidragydere etc. Ofte foreskrives, at det offentlige skal udpege ét eller flere medlemmer, eller at den til enhver tid værende indehaver af en bestemt privat eller offentlig stilling skal være medlem af bestyrelsen.

Skal en fond anerkendes som et selvstændigt retssubjekt, er et af de karakteristika, der skal være opfyldt i henhold til de på nuværende tidspunkt uskrevne fondsretlige grundsætninger, at fonden har en selvstændig ledelse – hvilket blandt andet knytter sig til bestyrelsen.

Kravet om, at rådighedsbeføjelsen over en fond skal tilkomme en selvstændig ledelse, skal først og fremmest forstås som et krav om uafhængighed af stifter. På tilsvarende måde skal bestyrelsen også være uafhængig af væsentlige gavegivere (bidragydere), væsentlige legatmodtagere og eventuelle organisationer, som udpeger bestyrelsesmedlemmer.

Kravet om uafhængighed af væsentlige legatmodtagere skyldes, at fondens bestyrelsesmedlemmer i modsat fald vil være inhabile i forbindelse med uddelinger. Hvis fonden for eksempel skal støtte en bestemt institution eller organisation, kan der ikke være sammenfald mellem fondsbestyrelsen og ledelsen af den pågældende institution, der skal støttes. I modsat fald vil der kunne stilles spørgsmål ved, hvorvidt fondsbestyrelsen er for afhængig af legatmodtager til at træffe beslutningen, og dermed om den vil varetage fondens interesser.

Kravet om en selvstændig ledelse betyder også, at flertallet i fondens bestyrelse skal være uafhængige og uvildige i forhold til fondens stifter og dennes nærtstående. Dette er bestemt i lov om fonde og visse foreninger § 16, som fastslår følgende:

- Stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinje så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.
- Stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i 1. bullet, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Bestemmelsen omhandler alene fysiske personer, hvorfor bestemmelsen ikke finder anvendelse, når bestyrelsen i en fond udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed, jf. § 11, stk. 4.

Disse hensyn fører til, at stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever samt personer, der er nært beslægtede eller besvogrede med stifteren, ikke kan udgøre bestyrelsens flertal. Bestemmelsen kan fraviges med fondsmyndighedens samtykke. En fravigelse vil navnlig kunne være motiveret, hvis ydelser fra fonden ikke kan tilfalde stifterens familie.

Civilstyrelsen har tidligere på sin hjemmeside anført følgende om bestyrelsens uafhængighed:

> *For fonde, der er stiftet efter 1. september 2014 skal mindst 1/3 af bestyrelsens medlemmer være uafhængige af stifteren. Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvornår bestyrelsen anses for selvstændig i forhold til stifteren.*
>
> *Fonde, der er stiftet før 1. september 2014 vil blive omfattet af kravet om mindst 1/3 uafhængige bestyrelsesmedlemmer såfremt bestyrelsen senere ansøger om ændring af vedtægtens bestemmelser om bestyrelsesforholdene.*

2.2 Kompetencekrav, udpegningsperiode og genudpegning vedrørende bestyrelsen

Det fremgår af lov om fonde og visse foreninger § 6, stk. 1, nr. 7, at vedtægten for en ikke-erhvervsdrivende fond skal indeholde oplysning om antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges. Lov om fonde og visse foreninger stiller imidlertid ikke krav om, at vedtægten for eksempel skal indeholde regler om de enkelte medlemmers kompetencer, hvor længe en udpegning skal gælde eller i givet fald, hvor mange genudpegninger der kan være – udpegningen kan således være for livstid.

Det skal dog anføres, at det er Civilstyrelsen og ikke Erhvervsstyrelsen, som træffer eventuelle afgørelser i de ikke-erhvervsdrivende fonde. I lov af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde er indført regler for god fondsledelse, og derfor kan der opstå mere markante forskelle mellem de erhvervsdrivende fonde og de ikke-erhvervsdrivende fonde. Det skal dog nævnes, at der p.t. er planlagt en opdatering af lov om fonde og visse foreninger, som kan gøre, at der på et tidspunkt bliver stillet flere krav til de ikke-erhvervsdrivende fonde på dette område.

Ændring af bestyrelsens sammensætning skal meddeles til fondsmyndigheden senest fire uger efter ændringens vedtagelse.

2.3 Forretningsorden for bestyrelsen

Lov om fonde og visse foreninger indeholder ingen krav til forretningsorden for bestyrelsen. Vi anbefaler, at en sådan udarbejdes – og til inspiration hertil kan anvendes de regler, der fremgår af kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.4 *Forretningsorden for bestyrelsen.*

2.4 Direktion – en mulighed, ikke et krav

Lov om fonde og visse foreninger § 11, stk. 3, fastsætter, at bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører i en ikke-erhvervsdrivende fond, men der er ikke krav herom.

Er der ikke bestemmelser i vedtægten om ansættelse af en direktion, er bestyrelsen frit stillet i dette spørgsmål, uanset om der er tale om en lille eller en stor ikke-erhvervsdrivende fond. Ansætter fondsbestyrelsen en direktion, varetager direktionen den daglige ledelse i fonden. Bestyrelsens ansvarsområde er i så fald den overordnede strategiske ledelse og kontrollen med direktionen på samme måde som i et selskab og i en erhvervsdrivende fond.

Direktøren og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav, eller kravet strider mod internationale forpligtelser. Bopælskravet finder ikke anvendelse i forhold til EU-/EØS-borgere, idet et sådant krav ville være i strid med de EU-retlige regler om fri etablering og fri udveksling af tjenesteydelser. En bestyrelse for en ikke-erhvervsdrivende fond kan således uden krav om samtykke bestå alene af personer fra andre EU-/EØS-lande.

I modsætning til lov om erhvervsdrivende fonde er der ikke bestemmelser om dobbelt-mandater, og der er ingen tilsvarende udtrykkelig begrænsning om, at flertallet af bestyrelsens medlemmer ikke må være ansat som direktører i fonden.

En direktør kan afsættes af fondsmyndigheden, hvis direktøren ikke er myndig eller er under værgemål. Bestemmelserne i lov om fonde og visse foreninger § 13, hvorefter et bestyrelsesmedlem i en ikke-erhvervsdrivende fond i visse tilfælde skal fratræde, hvis den pågældende er under konkurs eller eksempelvis har vist sig uegnet til at være bestyrelsesmedlem, finder således ikke anvendelse på fondens direktør. Derfor har fondsmyndigheden ikke kompetence til at afsætte direktøren i en ikke-erhvervsdrivende fond. Det er derfor som hovedregel reelt bestyrelsen, der er ansvarlig for ansættelse og afskedigelse af en direktør.

2.5 Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver

Lov om fonde og visse foreninger indeholder kun få retningslinjer til arbejdsopgaverne for bestyrelsen og ingen til en eventuel direktion.

Med udgangspunkt i lov om fonde og visse foreninger §§ 20 og 21 kan opgaverne skitseres således:

- Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.
- Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne (eller et højere antal, hvis dette er bestemt i vedtægten), er til stede. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffes beslutningerne med simpelt flertal, hvor formandens stemme bliver afgørende i tilfælde af stemmelighed.
- Der skal føres referat over forhandlingerne i bestyrelsen. Dette skal underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer – og er et bestyrelsesmedlem eller en direktør ikke enig i en eller flere beslutninger, har vedkommende ret til at få sin mening tilført referatet. Bestyrelsen skal sørge for, at referatet opbevares forsvarligt.
- Bestyrelsen skal have fondsmyndighedens samtykke, hvis der skal foretages ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Derudover skal § 23 iagttages. Her anføres, at bestyrelsen skal sørge for:

- at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer, og
- senest tre måneder efter udpegning af revisor er sket, skal bestyrelsen give meddelelse til fondsmyndigheden om, hvem der er udpeget.

Det påhviler endvidere bestyrelsen, jf. § 29, at anvende årets overskud – med fradrag af henlæggelse til konsolidering af fondens formue – til de formål, der er fastsat i vedtægten.

I kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 5.6 *Bestyrelsens og direktionens arbejdsopgaver* er det anført, at bestyrelsen skal varetage den overordnede og den strategiske ledelse.

Det må antages – uden at dette udtrykkeligt er beskrevet – at Civilstyrelsen anlægger en tilsvarende tilgang, da de anfører følgende på deres hjemmeside: "Bestyrelsesmedlemmer og revisorer, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, skal erstatte det tab, som fonden har lidt, jf. lov om fonde og visse foreninger § 40. Lov om fonde og visse foreninger giver endvidere mulighed for at pålægge bestyrelsesmedlemmer bødestraf, for eksempel hvis bestyrelsen ikke efterkommer Civilstyrelsens påbud om at bringe forhold, der strider mod lov om fonde og visse foreninger, i overensstemmelse med denne, jf. lov om fonde og visse foreninger § 43".

Alene forskellen mellem formålene i de erhvervsdrivende fonde (som både driver erhvervsvirksomhed og foretager uddelinger) og ikke-erhvervsdrivende fonde (som blot skal uddele i henhold til sit formål) vil medføre, at der er forskelle i ledelsens opgaver. I de ikke-erhvervsdrivende fonde er ledelsens strategiske investeringsbeslutninger ofte reguleret af anbringelsesbekendtgørelsen. Bestyrelsesmøderne i de ikke-erhvervsdrivende fonde vil have hovedvægt på spørgsmål om behandling af ansøgninger, beslutning om uddelinger, opfølgning på flerårige uddelinger og rapportering fra afsluttede uddelinger, inden for de snævre rammer af lov om fonde og visse foreninger § 9 og vedtægten. Bestyrelsen i de større ikke-erhvervsdrivende fonde vil også skulle tage stilling til fondens investeringsstrategi, hvor der kan være ønsker om, at investeringerne får en større spredning, end rammerne i anbringelsesbekendtgørelsen kan rumme. Før dette gennemføres, vil det være nødvendigt at indhente Civilstyrelsens tilladelse til at gennemføre sådanne ændringer.

Har bestyrelsen valgt at ansætte en direktør, forestås fondsledelsen af bestyrelsen og direktionen i fællesskab, hvor den daglige ledelse varetages af direktionen.

De ikke-erhvervsdrivende fonde er omfattet af bogføringsloven, og forvaltningsmæssigt skal anbringelsesbekendtgørelsen overholdes (medmindre andet konkret fremgår af vedtægten), og formueforvaltningen skal kontrolleres på en efter fondens forhold tilfredsstillende måde.

Det er altid bestyrelsens ansvar, at fonden drives i overensstemmelse med loven og fondens vedtægt.

Da direktionen er ansat af bestyrelsen, kan bestyrelsen uddelegere opgaver og stille krav til direktionen, men bestyrelsen er ansvarlig for at kontrollere direktionens dispositioner.

Herudover er der ikke i lovgivningen defineret opgaver til bestyrelsen – og opgaverne vil derfor sædvanligvis synes mindre byrdefulde i de mindre ikke-erhvervsdrivende fonde end i de erhvervsdrivende fonde.

2.6 Vederlag til bestyrelse og direktion

Lov om fonde og visse foreninger § 18 fastslår, at vederlaget til bestyrelsesmedlemmerne i en ikke-erhvervsdrivende fond ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Alle ydelser, som tillægges et bestyrelsesmedlem – for eksempel fribolig, fri avis og computer mv. – anses som vederlag i fondslovens forstand, medmindre der er tale om en nødvendighed for udførelse af hvervet som bestyrelsesmedlem. Et administrationsvederlag, der udbetales til et bestyrelsesmedlem, ligestilles med bestyrelsesvederlag og skal derfor også indgå i det oplyste vederlag. Det er således det samlede vederlag uanset bestyrelsesmedlemmets faktiske arbejdsfunktion, som skal oplyses. Oplysningerne gives oftest direkte i resultatopgørelsen, men kan alternativt gives i en note.

Fondsmyndigheden kan efter lov om fonde og visse foreninger, § 18, stk. 3, nedsætte et vederlag, der findes for højt. Ved vurdering af om et vederlag er for højt, lægges der ud fra en konkret vurdering blandt andet vægt på antallet af ansøgninger, antallet af uddelinger, fondens formål, og om der er behov for særlig sagkundskab til brug for bedømmelse af indholdet af særligt komplekse, konkrete uddelinger. Størrelsen af fondens samlede administrationsudgifter indgår ligeledes i vurderingen.

Lov om fonde og visse foreninger § 18 omfatter alene bestyrelsesmedlemmerne i fonden. Det betyder, at fondsmyndigheden kun har mulighed for at nedsætte vederlaget til bestyrelsesmedlemmerne.

Bestyrelsen i en ikke-erhvervsdrivende fond er ansvarlig for, at der ved fastlæggelse af vederlaget til direktionen tages behørigt hensyn til fondens interesser, og at vederlaget derfor er passende i forhold til arbejdets art, omfang mv.

Der er ikke i lov om fonde og visse foreninger krav om oplysninger om vederlaget til ledelsen i årsregnskabet. Det oplyses dog oftest som en særskilt regnskabslinje i regnskabet, som det også fremgår af Civilstyrelsens regnskabsskabeloner.

I en tidligere bestemmelse i anbringelsesbekendtgørelsen (ophævet i 2004) skulle bestyrelsesvederlaget godkendes af fondsmyndigheden, såfremt de samlede administrationsomkostninger oversteg 12 % af fondens årlige bruttoindtægt for fonde, hvis egenkapital var 5 mio. DKK eller mere, og 20 % for fonde, hvis egenkapital var mindre end 5 mio. DKK. Da ophævelsen næppe skete med det formål at give bestyrelserne frie muligheder for at fastsætte deres vederlag, vil en skelen til de tidligere regler formentlig kunne medvirke til at fastsætte et rimeligt niveau for bestyrelsesvederlaget.

Bestyrelseshonorarer i de erhvervsdrivende fonde er som følge af indførelsen af Anbefalinger for god Fondsledelse præget af tilgængelighed og gennemsigtighed. Dette vil i et vist omfang gøre det muligt for bestyrelserne i de ikke-erhvervsdrivende fonde at lade sig inspirere af det niveau for vederlag, som de forskellige kategorier af erhvervsdrivende fonde benytter. Men arbejdets art og omfang vil naturligt være forskelligt, da ledelsen i erhvervsdrivende fonde også aktivt skal overvåge den erhvervsmæssige drift i fonden og i de virksomheder, som fonden har ejerandele i.

Civilstyrelsen har tidligere på sin hjemmeside henvist til to undersøgelser af bestyrelsesvederlaget i ikke-erhvervsdrivende fonde, som blev gennemført i 2003 og igen i 2006. Selvom undersøgelserne ikke er af nyere dato, r kan det udledes, at vederlagets størrelse blandt andet afhænger af fondens egenkapital, og hvor meget tid bestyrelsen anvender i sit arbejde.

Herudover er kort gengivet eksempler på fonde, hvor bestyrelsesvederlaget efter en konkret vurdering er blevet nedsat.

Vi anbefaler, at bestyrelsen ved beslutningen om vederlaget størrelse udarbejder et særskilt notat, hvor baggrunden for vederlagets størrelse beskrives nærmere. Notatet kan herefter vedlægges bestyrelsens beslutningsreferat.

Civilstyrelsen har tidligere anført følgende på deres hjemmeside:

Vederlag til bestyrelsen

Vederlag til bestyrelsen må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Civilstyrelsen kan nedsætte et vederlag, der findes for højt, jf. fondslovens § 18.

Alle ydelser, som tillægges et bestyrelsesmedlem, for eksempel fri bolig, avis, computer, mv., anses for vederlag i fondslovens forstand, medmindre der er tale om en nødvendighed for udførelse af hvervet som bestyrelsesmedlem.

Et administrationsvederlag, der udbetales til et bestyrelsesmedlem, ligestilles med et bestyrelsesvederlag.

Civilstyrelsen indkalder stikprøvevist fondes regnskaber til gennemgang med henblik på at vurdere størrelsen af bestyrelsens vederlag.

Civilstyrelsen har gennemført to undersøgelser af bestyrelsesvederlagets størrelse i ikke-erhvervsdrivende fonde. Undersøgelserne er gennemført i 2003 i 178 fonde og i 2006 i 169 fonde.

2.7 Administrationsudgifter

Administrationsudgifter i en ikke-erhvervsdrivende fond består foruden vederlag til bestyrelse og direktion af udgifter til forvaltning af kapitalen, herunder depotgebyrer, udgifter forbundet med behandling og effektuering af uddelinger, vederlag til eventuel administrator eller lønomkostninger til eget administrativt personale, husleje eller udgifter til drift og vedligehold af domicilejendom, revision, kontorhold mv.

Administrationsudgifterne finansieres af afkastet af fondens kapital og kan således ikke afholdes med brug af de bundne midler, medmindre fondsmyndigheden efter en meget restriktiv praksis giver tilladelse hertil.

Eneste undtagelse er ved fondens stiftelse, hvor de rene stiftelsesomkostninger kan afholdes af de bundne midler, hvilket følger af, at fonden på stiftelsestidspunktet ikke har opnået afkast af den bundne formue endnu.

Der er ingen regulering af administrationsudgifternes størrelse, men hensynet til fondens formål og bestyrelsernes generelle redelighed forventes at medføre, at omkostningerne står i et rimeligt forhold til de skabte indtægter og den enkelte fonds uddelingskapacitet.

Der foreligger ikke en definition på et nøgletal, der kan anvendes til måling af administrationsudgifternes størrelse i forhold til for eksempel imødekomne uddelinger eller modtagne antal ansøgninger om uddelinger, indtægter eller andet relevant grundlag.

Fondenes forskelligartede forhold som følge af et stort eller begrænset antal formål, antal modtagne ansøgninger, kompleksiteten heraf, behandlingstid for afslag og for godkendelser, etårige eller flerårige uddelinger gør nok, at en entydig definition heller ikke er relevant, men det må kræves, at fonde, der beregner og oplyser nøgletal til belysning heraf, anvender samme beregningsmetode i de sammenlignede perioder og oplyser om beregningsgrundlaget.

Herudover er vederlaget til ledelsen også sædvanligvis en del af administrationsomkostningerne, se heromovenfor i afsnit 2.6 *Vederlag til bestyrelse og direktion.*

2.8 Anbefalinger for god Fondsledelse

Der er på nuværende tidspunkt ikke konkrete forslag om at indføre Anbefalinger for god Fondsledelse i lov om fonde og visse foreninger, men som omtalt i kapitlet *Væsentlige fokusområder 2021*, afsnit 4 *Oplæg til ændring af lov om fonde og visse foreninger*, kan det nedsatte udvalg komme med forslag til anbefalinger. De anbefalinger, som udspringer af § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde, har formodentligt en afsmittende virkning i ikke-erhvervsdrivende fonde. Den stigende interesse, der er for uddelingsaktiviteter og for fondenes ageren, medfører krav og ønsker om større synlighed og åbenhed. Et stigende antal fonde oplyser om god fondsledelse og giver adgang til såvel finansielle oplysninger som oplysninger om uddelingsaktiviteter.

Selvom der ikke på nuværende tidspunkt er oplysningskrav mv. og Anbefalinger for god Fondsledelse i ikke-erhvervsdrivende fonde, så vil bestyrelsens opgaver og kompetencer i ikke-erhvervsdrivende fonde i store træk svare til kravene i de erhvervsdrivende fonde, og der henvises til omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fond*e, afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse.*

Opmærksomheden skal dog henledes på, at der i sagens natur ikke er de samme krav til indsigt i erhvervsmæssige forhold og aktiviteter.

For de ikke-erhvervsdrivende fonde administrerer Civilstyrelsen i henhold til lov om fonde og visse foreninger, hvorimod de erhvervsdrivende fonde er underlagt Erhvervsstyrelsen og den bredere lovgivning (blandt andet årsregnskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde, Anbefalinger for god Fondsledelse mv.) og dermed mere detailfokusering.

2.9 Reelle ejere

Bestyrelsen i fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger – herunder også bestyrelsen i de af loven undtagne fonde – skal registrere reelle ejere. Gennemgangen af reglerne om reelle ejere er foretaget i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.11 *Reelle ejere*, hvortil der henvises. Det bemærkes dog, at fonden årligt skal undersøge, om der er ændringer i de registrerede oplysninger om de reelle ejere, og skal hurtigst muligt efter, at fonden er blevet bekendt med ændringer, registrere ændringerne i Erhvervsstyrelsens it-system.

3. Overskudsanvendelse og uddeling

I henhold til kapitel 8 i lov om fonde og visse foreninger påhviler det bestyrelsen, at anvende årets overskud i overensstemmelse med fondens formål, herunder vedtægt. Anvendelsen kan udskydes til et senere år, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål, eksempelvis ved større uddelinger, som kræver mere end et års opsparing. Fondsbestyrelsen har også mulighed for at konsolidere fonden yderligere, og der ses vedtægter, hvor der er krav om årlig konsolidering af et givent beløb.

Nedenfor redegøres for årets resultatanvendelse, herunder for uddelinger henholdsvis konsolidering. Der henvises til kapitlet *Regnskab*, afsnit 2.1 *Grundlæggende krav til årsregnskabet med afsæt i årsregnskabsloven og Civilstyrelsens tjekliste og regnskabsskabeloner,* hvor den regnskabsmæssige indregning behandles.

3.1 Uddelinger

Det er et grundlæggende krav for en ikke-erhvervsdrivende fond, at der skal ske uddeling til de i vedtægten fastlagte uddelingsformål, jf. lov om fonde og visse foreninger § 29.

Generelt for ikke-erhvervsdrivende fonde gælder, at en fondsbestyrelses beslutning om uddelinger skal ske i overensstemmelse med reglerne herom i lov om fonde og visse foreninger og fondens vedtægt. Det medfører, at følgende krav skal være opfyldt:

1. Uddelingen skal ske til de uddelingsformål, der er angivet i fondens vedtægt, jf. lov om fonde og visse foreninger § 6, stk. 1, nr. 9
2. Uddelingen kan alene ske ved anvendelse af midler, der ikke er bundne.

Civilstyrelsen har tidligere anført på deres hjemmeside:

> *Det påhviler fondens bestyrelse at anvende årets overskud, med eventuelle fradrag af henlæggelser til konsolidering, og det er alene bestyrelsen, der kan beslutte, hvad overskuddet skal anvendes til. Uddeling kan kun ske til det eller de formål, der er fastsat i vedtægten.*

Såfremt fonden har flere formål, må der ikke – medmindre vedtægten bestemmer andet – ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Der ligger heri, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Fondsbestyrelsen skal således sagligt og loyalt tilgodese de formål, der er opregnet i vedtægten, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i vedtægten – skal være rimelig og sagligt begrundet.

Beslutningen om at uddele forskellige beløb til ligestillede formål bør tilføres referatet fra det bestyrelsesmøde, hvor beslutningen er truffet.

Fondsloven giver som udgangspunkt ikke mulighed for, at fonden har en kapital, der ikke er bunden. Civilstyrelsen tillader dog, at fonden har et mindre rådighedsbeløb til dækning af løbende udgifter m.v. Størrelsen af rådighedsbeløbet afhænger af fondens størrelse og den virksomhed, fonden udøver. Anvendelse af fondens overskud kan i øvrigt kun udskydes, hvis det er af betydning for opfyldelse af fondens formål.

Bestyrelsen kan herudover foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Efter Civilstyrelsens praksis kan der – medmindre vedtægten bestemmer andet – normalt henlægges indtil 25 % af overskuddet til konsolidering.

Undlader bestyrelsen at anvende overskuddet til fondens formål, kan dette give anledning til henstillinger eller påtale fra Civilstyrelsen.

Hvis formålet ikke kan efterleves eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssigt, henvises bestyrelsen til at ansøge Civilstyrelsen om tilladelse til at ændre fondens formål.

En uddeling er en hvilken som helst økonomisk begunstigelse af de uddelingsberettigede. En uddeling behøver således ikke bestå i udbetaling af penge, jf. også nedenfor. I modsætning til reglerne for de erhvervsdrivende fonde er der ikke krav om vurderingsberetning i de ikke-erhvervsdrivende fonde ved udbetaling i andre aktiver end kontanter.

3.1.1 Ansvaret for at foretage uddelinger fra fonden

Bestemmelsen i lov om fonde og visse foreninger § 29 fastslår, at det påhviler bestyrelsen i en fond at foretage uddeling til de uddelingsformål, der er fastsat i vedtægten. Der påhviler således fondsbestyrelsen en pligt til at uddele – og en ret til at disponere denne uddeling. Den endelige beslutning om uddelingerne er således hele bestyrelsens ansvar – og kan ikke varetages af en gruppe af bestyrelsen eller et udvalg. En uddeling til et givet formål, for eksempel julehjælp til økonomisk trængte familier, kan dog i praksis gives samlet, hvor andre foretager den konkrete fordeling blandt de trængte familier. Bestyrelsen kan nedsætte underudvalg, der undersøger særlige uddelinger, inden for det enkelte bestyrelsesmedlems kompetenceområde, og hvor endelig beslutning i den samlede bestyrelse tages ud fra indstilling fra underudvalget.

Det er ikke muligt i vedtægten for en ikke-erhvervsdrivende fond at foreskrive, at fonden ikke skal foretage uddelinger, eller at der ikke kan ske uddelinger, før en bestemt begivenhed – eksempelvis stifterens død – er indtrådt.

Det er i alle tilfælde bestyrelsen, der træffer beslutningen om uddelinger, herunder uddelingernes størrelse, og ansvaret for uddelingens overensstemmelse med vedtægten og lov om fonde og visse foreninger er bestyrelsens alene. Se dog bestemmelsen i lov om fonde og visse foreninger § 30 om fondsmyndighedens kompetence, som er nævnt nedenfor.

I vedtægten kan der være angivet forskellige uddelingsmæssige formål. I den sammenhæng er det vigtigt for bestyrelsen at sikre, om det er en prioriteret rækkefølge, eller om de forskellige formål er sideordnede. Bestyrelsen er forpligtet til at gennemføre uddelingerne i overensstemmelse med vedtægterne.

I de tilfælde, hvor vedtægten indeholder flere uddelingsformål, har det hidtil været Civilstyrelsens opfattelse, at der ikke over en årrække måtte ske en ensidig begunstigelse af det ene formål på bekostning af de øvrige formål. Over en given tidsperiode skulle der være en rimelig balance i uddelingerne til de forskellige formål.

Opfattelsen var således, at bestyrelsen var ansvarlig for at sikre uddeling til samtlige uddelingsformål, og at der ikke konsekvent blev uddelt til nogen på bekostning af andre.

Højesteret har imidlertid den 30. april 2019 afsagt dom i en sag (sag BS-7813/2018 HJR), hvor Civilstyrelsen i en ikke-erhvervsdrivende fond påstod, at der var krav om, at ligestillede uddelingsformål over en periode skulle tilgodeses ligeligt. Højesteret fandt ikke, at der var hjemmel i fondsloven eller vedtægterne til, at Civilstyrelsen kunne kræve gennemførelse af ligedeling, hvorfor fonden blev frifundet med det resultat, at det reelt er op til bestyrelsen at beslutte fordelingen af uddelinger på fondens forskellige formål.

Af dommen fremgår endvidere: *"Højesteret finder, at fondslovens § 29 i overensstemmelse med forarbejderne indebærer, at der ikke – medmindre fundatsen bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Der ligger heri, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Fondsbestyrelsen skal således sagligt og loyalt tilgodese de formål, der er opregnet i fundatsen, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i fundatsen – skal være rimelig og sagligt begrundet, f.eks. i konkrete eller generelle uddelingsbehov inden for de forskellige uddelingsformål, opsparing til særlige formål eller lignende."*

Fonden må således over en årrække ikke udsulte et uddelingsformål.

Lovgrundlaget for de erhvervsdrivende fonde er nogenlunde identisk – og det kan derfor forventes, at denne dom også er repræsentativ for de erhvervsdrivende fonde, selvom afgørelser for erhvervsdrivende fonde skal afgøres ud fra et andet lovgrundlag.

Civilstyrelsen har tidligere på sin hjemmeside anført følgende:

> *Civilstyrelsen har ændret sin praksis i relation til håndhævelsen af fondslovens § 29 i overensstemmelse med dommen.*
>
> *Ved fremtidige stikprøvekontroller af fondsregnskaber vil styrelsen anmode bestyrelserne om at indsende en fortegnelse over legatmodtagernes navne med angivelse af de enkelte legaters størrelse, hvis dette ikke i forvejen fremgår af regnskabet. Fortegnelsen skal opdeles, således det fremgår, hvilket af fondens eventuelle flere formål den enkelte uddeling hører under.*
>
> *I de tilfælde, hvor en fond får tilladelse til opløsning, vil styrelsen oplyse bestyrelsen om, at der i tilfælde af, at fonden har flere formål ikke må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere formål frem for andre, medmindre vedtægten bestemmer andet. Styrelsen vil videre oplyse, at der heri ligger, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Fondsbestyrelsen skal således sagligt og loyalt tilgodese de formål, der er opregnet i vedtægten, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i vedtægten – skal være rimelig og sagligt begrundet. Endelig vil styrelsen tilkendegive, at beslutningen om at uddele forskellige beløb til ligestillede formål bør tilføres referatet fra det bestyrelsesmøde, hvor beslutningen er truffet. Det påhviler bestyrelsen at disponere årets overskud med fradrag af henlæggelser til konsolidering. Det er alene bestyrelsen, der kan beslutte, hvad overskuddet skal anvendes til, og uddeling kan kun ske til det eller de formål, der er fastsat i vedtægten. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Efter Civilstyrelsens praksis kan der normalt henlægges indtil 25 % af overskuddet til konsolidering, jf. fondslovens § 29. Anvendelsen af overskuddet kan kun udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål. Fondsloven giver således som udgangspunkt ikke mulighed for, at fonden har en kapital, der ikke er bunden. Civilstyrelsen tillader dog, at fonden har et mindre rådighedsbeløb til dækning af løbende udgifter mv. Størrelsen af rådighedsbeløbet afhænger af fondens størrelse og den virksomhed, fonden udøver. Undlader bestyrelsen at anvende overskuddet til fondens formål, kan dette give anledning til henstillinger eller påtale fra Civilstyrelsen. Hvis formålet ikke kan efterleves eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssigt, henvises bestyrelsen til at ansøge Civilstyrelsen om tilladelse til at ændre fondens formål.*

Bemærk, at det er ikke sikkert, at Højesteret ville være kommet frem til samme afgørelse, hvis det havde været en erhvervsdrivende fond. Se omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål.*

I praksis er det accepteret, at der kan foretages "opsparing" til større enkeltstående formålsbestemte uddelinger – for eksempel kunstværker, hvor et enkeltstående års overskud ikke er tilstrækkeligt stort til at kunne foretage dispositionen. Opsparingen må dog kun udstrækkes til en kortere årrække – og i denne sammenhæng er det rimeligt at sammenholde med skatterettens krav om, at hensættelser til senere uddelinger skal være anvendt inden for fem år. Er hensættelsen ikke uddelt inden fem år, vil der ske genbeskatning. Det kan således være skattemæssige forhold, som styrer uddelingskravet.

Ligeledes kan der være år, hvor der ikke er ansøgninger inden for fondens formål – og i sådanne situationer kan fonden ikke uddele midler.

Der har været drøftelser af, om en fond kan uddele til andre fonde. I praksis er det i dag accepteret, at uddelinger kan ske både til modtagerens bundne kapital og til konkrete uddelingsmæssige formål hos modtager (og dermed til disponibel kapital). Uddelingen skal altid være inden for giverfondens vedtægtsmæssige formål. Af skattemæssige årsager skal det klart angives, om uddelingen sker til modtagerens bundne kapital eller til uddelingsmæssige formål.

En særlig form for uddeling er, når en fond stifter en ny fond. Dette kan alene ske, når den nye fonds formål er i overensstemmelse med stifterfondens.

Fondsbestyrelsen kan vælge at fastsætte interne retningslinjer om anvendelse af overskud. Der er ikke krav om at indsende disse til Civilstyrelsen – medmindre dette er nødvendigt som følge af ændring af vedtægten.

Civilstyrelsen har tidligere anført på deres hjemmeside:

> *Bestyrelsens vigtigste opgave er at uddele fondens afkast i overensstemmelse med fondens formål.*
>
> *Bestyrelsen kan imidlertid ikke uddele, yde lån eller stille sikkerhed for lån til stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden. Tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.*
>
> *Bestyrelsen kan kun uddele til en af disse personer, bortset fra stifteren af fonden, hvis det klart og utvetydigt fremgår af vedtægten, at denne person skal have et legat af en bestemt størrelse.*
>
> *Denne regel er absolut og i det væsentlige begrundet i habilitetshensyn. Civilstyrelsen har derfor ikke mulighed for at dispensere fra forbuddet, jf. fondslovens § 31.*

'Bestyrelsen må kun med Civilstyrelsens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, jf. fondslovens § 21. Baggrunden for bestemmelsen er, at en bestyrelse ikke må foretage dispositioner, som nærmer sig ændring af vedtægten, eller som kan bringe fondens eksistens i fare. Hvad der er ekstraordinære dispositioner, vil variere fra fond til fond.

Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv, eller om søgsmål mod den pågældende selv, eller om aftaler mellem fonden og tredjemand, eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens, jf. fondslovens § 19.

3.1.2 Uddeling af modtagne gaver

Som omtalt i afsnit 1.4.1 *Kapitalforhold* er reglerne for uddeling af modtagne gaver og arv ændret. Gaver og arv, der tilfalder en fond efter den 1. februar 2019, kan benyttes til uddeling såfremt:

- Arvelader/gavegiver ved testamente/gavebrev aktivt har taget stilling hertil, eller
- Fondsbestyrelsen træffer beslutning herom, såfremt der ikke er taget aktiv stilling hertil fra arvelader/gavegiver. Beslutningen skal være truffet senest på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen.

Gaver modtaget før den 1. februar 2019 skal behandles efter de hidtidige regler, dvs. gaver og arv, som tilfalder en fond, uden at giver eller arvelader har tilkendegivet, at gaven eller arven er bestemt til uddeling, skal tilgå fondens bundne kapital (se omtalen af lovændringen i afsnit 1.4.1 *Kapitalforhold*). Bestyrelsen kan imidlertid uddele de aktiver, som senere tilfalder fonden som gave, hvis gaven udgør et ubetydeligt beløb efter fondens forhold, og det klart må antages at have været gavegivers ønske, at gaven skal anvendes til uddeling.

For gaver og arv mv. fra før den 1. februar 2019 er der således to betingelser, som skal være opfyldt for at kunne uddele de modtagne gaver:

- Der skal være tale om et ubetydeligt beløb. Vurderingen af, om en gave må anses for at udgøre et ubetydeligt beløb efter fondens forhold, vil bero på et skøn, men skal som udgangspunkt vurderes i forhold til fondens formue. Denne type gaver vil navnlig omfatte mindre beløb, som fonden modtager i forbindelse med en aktivitet, for eksempel hvor fonden modtager mange mindre donationer til et særligt formål eller i forbindelse med en særlig begivenhed. De enkelte beløb vil skulle ses i sammenhæng med blandt andet de øvrige modtagne beløb, det samlede modtagne beløb, og i hvilken sammenhæng beløbet er modtaget.
- Der skal være tale om, at det klart må antages at have været gavegivers ønske, at gaven skal anvendes til uddeling og ikke tillægges den bundne kapital. Dette kunne for eksempel være tilfældet, hvor gavegiver på opfordring yder et bidrag til et konkret projekt inden for fondens formål.

3.1.3 Uddeling ved udlodning af andre værdier end kontanter

Uddelinger sker sædvanligvis ved udbetaling af kontante midler til de uddelingsberettigede i henhold til vedtægtens bestemmelser herom. Da det er årets overskud, som kan anvendes til uddelinger – og da overskuddet er skabt af afkast af de bundne og disponible aktiver og derfor som hovedregel består af renteindtægter, udbytter og eventuelle realiserede værdistigninger på disponible aktiver – vil midlerne til uddeling oftest være kontanter.

Uddelinger, som ikke består af de traditionelle udbetalinger af kontante midler, ses dog også og kan for eksempel være:

- anskaffelse af aktiver over markedspris
- salg af aktiver til under markedspris
- køb af serviceydelser over markedspris
- ydelse af lån på favorable vilkår.

Sådanne uddelinger er af natur mere komplicerede at forholde sig til, idet de blandt andet kan indeholde et skøn over uddelingselementets størrelse. Der henvises til kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.3.7 *Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond*, hvor der er givet en række eksempler på disse uddelinger, og hvordan de skal håndteres i årsrapporten.

I modsætning til, hvad der gælder for de erhvervsdrivende fonde, er der ikke her krav om vurderingsberetning ved uddeling af andre aktiver end kontanter. Når der gennemføres uddelinger i andre værdier end kontanter, skal bestyrelsen også særligt overveje, om der er tale ekstraordinære dispositioner, der kræver fondsmyndighedens samtykke. Fonde kan i forbindelse med stiftelsen have modtaget aktiver, som ikke er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen – og med bestemmelse i vedtægten om, at de kan uddeles. I det omfang sådant er bestemt, kan uddeling også ske af disse aktiver.

3.1.4 Interne uddelinger

Interne uddelinger forekommer i praksis sjældent i ikke-erhvervsdrivende fonde, da disse fonde ofte er underlagt anbringelsesbekendtgørelsens regler, og årets overskud skal anvendes inden for vedtægtens formålsbestemmelser. At foretage udlån eller give særlige rettigheder skal derfor reelt være bestemt i vedtægten ved stiftelsen som en særlig ret for den eller de pågældende modtagere.

Det må dog anføres, at der ikke er konkret lovgivning på området. Hvis en intern uddeling forekommer, må det tilrådes, at behandlingen afklares med Civilstyrelsen i det konkrete tilfælde.

Der henvises i øvrigt til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.4 *Interne uddelinger.*

3.1.5 Uddeling til vedtægtsbestemte formål

Uddelinger må kun ske til de uddelingsformål, der er fastsat i fondens vedtægt. Reglerne i lov om fonde og visse foreninger § 29, stk. 1, svarer til reglen i lov om erhvervsdrivende fonde § 77, og vi henviser derfor til omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.5 *Uddeling til vedtægtsbestemte formål.*

3.1.6 Flere uddelingsformål

Uddelinger skal ske til alle formål nævnt i fondens fundats. De nærmere bestemmelser herfor er ikke detaljeret beskrevet i lovgivningen. Der henvises til omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.6 *Flere uddelingsformål.*

3.1.7 Kapitalforbrugende fonde/løbende uddeling

I det oprindelige grundlag for fonde var det praksis, at de indskudte aktiver/fondens formue skulle vedblive at være fondens (urørlighedsprincippet) – og alene afkastet var beregnet til uddeling. Fondene skal i princippet leve uendeligt. Dette er som udgangspunkt også grundlaget for lovgivningen, men især i mindre fonde kan stifter bestemme, at kapitalen skal uddeles over en årrække. Som udgangspunkt skal fonde eksistere i mindst ti år – og man skal i de kapitalforbrugende fonde iagttage de særlige skattemæssige regler, hvorefter der kan ske beskatning af grundkapitalen.

Som beskrevet under de erhvervsdrivende fonde kan der være vedtægtsmæssige bestemmelser for uddelinger af fondens kapital. Et tilsvarende regelsæt, som dog er formuleret anderledes, er gældende i lov om fonde og visse foreninger § 9. Formuleringen i § 9, stk. 1 og 6 er:

> *§ 9, stk. 1. En fonds bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke uddele:*
>
> *1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor*
> *2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.*
>
> *Stk. 6. Det kan bestemmes i vedtægten, at de i stk. 1 nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum* (red.: tidligere stk. 5).

Bemærk, at gaver og arv modtaget før den 1. februar 2019 er omfattet af andre regler, jf. omtalen i afsnit 1.4.1 *Kapitalforhold.*

Bestyrelsen har med hjemmel i lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 6, således mulighed for – hvis det er bestemt i vedtægten – at foretage uddeling af fondens bundne kapital.

Hvis ikke det er bestemt i vedtægten, kan bestyrelsen ansøge om fondsmyndighedens tilladelse til at gennemføre uddeling af den bundne kapital. En sådan tilladelse vil kunne opnås, hvis bestyrelsen ønsker at afvikle fonden, for eksempel fordi dens afkast ikke længere vil begrunde tilfredsstillende uddelinger. Se nærmere i afsnit 5.2 *Opløsning.*

Grundprincippet er, at fonde skal "leve evigt" – og i praksis kræves, at fonden (både fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde) mindst har ti års levetid.

3.1.8 Hvad kan anvendes til uddelinger?

En ikke-erhvervsdrivende fond kan i henhold til lov om fonde og visse foreninger § 29 anvende årets overskud til uddelinger, jf. ordlyden af § 29, at *"bestyrelsen skal anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Anvendelsen kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for fondens formål".*

Nogle fonde har kun ét bestyrelsesmøde om året. Dette afholdes i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet for det forgangne år. I praksis accepteres derfor, at det er det seneste forudgående års overskud, som uddeles på bestyrelsesmødet.

En anden måde er, at bestyrelsen kan vælge at afholde et møde kort før regnskabsårets udløb og på et opdateret grundlag beslutte og gennemføre de relevante uddelinger i regnskabsåret.

Ud over uddeling efter § 29 kan der uden ansøgning til Civilstyrelsen ske uddeling, jf. § 9, stk. 3, af foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Det skal bemærkes, at det er frivilligt at foretage denne uddeling. Alternativerne er at betale skatten ud af de frie midler eller at anmode Civilstyrelsen om at få skatten frigivet fra de bundne midler.

Bemærk også lovændringen med virkning fra den 1. februar 2019, hvorved bestyrelsen har mulighed for i videre udstrækning at kunne uddele modtagen arv og gaver, jf. omtalen i afsnit 1.4.1 *Kapitalforhold.*

3.1.9 Fondsmyndighedens henstilling eller påbud om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger

Fondens bestyrelse bestemmer som fondens øverste myndighed, hvor stor en andel af fondens midler, der skal uddeles i det enkelte år og til hvilke konkrete formål.

Efter lov om fonde og visse foreninger § 30, stk. 1, kan fondsmyndigheden – tilsvarende som i erhvervsdrivende fonde – henstille til bestyrelsen at ændre fondens uddelinger, hvis uddelingerne "står i klart misforhold til fondens midler". Henstillingen kan både vedrøre en forøgelse og en reduktion af uddelingerne.

3.1.10 Forbud mod uddelinger til stiftere, ledelsesmedlemmer mv.

Tilsvarende bestemmelser som i lov om erhvervsdrivende fonde § 87 gælder efter lov om fonde og visse foreninger § 31 for de ikke-erhvervsdrivende fonde.

Det betyder, at bestyrelsen ikke må tillægge følgende personer (samt disses mindreårige børn) andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hervets art og arbejdets omfang:

- stiftere og væsentlige gavegivere
- bestyrelsesmedlemmer
- direktører
- personer, der indtager en ledende stilling i fonden
- revisorer.

Vi henviser til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.12 *Forbud mod uddelinger til stiftere, ledelsesmedlemmer mv.*

3.2 Konsolidering

Bestyrelsen kan i henhold til § 9, stk. 2, i lov om fonde og visse foreninger foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue enten i henhold til vedtægten eller i henhold til praksis.

Efter Civilstyrelsens praksis kan der normalt henlægges indtil 25 % af overskuddet til konsolidering. Fondens vedtægt kan dog bestemme et andet niveau for konsolidering. I praksis er der således givet tilladelse til at henlægge op til 25 %, selvom vedtægtskravet var mindre. Vedtægtsbestemmelse om væsentligt større henlæggelser end de 25 % vil afhænge af en konkret vurdering af de hensyn, der ligger bag vedtægten, og om denne kan accepteres.

Vedtagelsen af lovforslag nr. 71 (Lov nr. 651 af 8. juni 2016) har medført, at almennyttige fonde fra og med 2016 kun kan beregne et skattemæssigt konsolideringsfradrag på 4 % af de almennyttige uddelinger, mod tidligere 25 %. Der var tidligere derfor en form for overensstemmelse mellem de skattemæssige konsolideringsmuligheder og de regnskabsmæssige.

Efter almennyttige fonde alene kan konsolidere skattefrit med 4 % af årets almennyttige uddelinger, vil disse fonde i stort omfang være henvist til at konsolidere sig med beskattede midler, hvis der ønskes eller vedtægtsmæssigt kræves en konsolidering, der overstiger 4 % af de almenvelgørende uddelinger.

Ud fra en fortolkning af § 29 og § 30 i lov om fonde og visse foreninger er det set i praksis, at der efter ansøgning til Civilstyrelsen gives tilladelse til, at en fond med betydelige disponible midler kan overføre en større del end de 25 % heraf til den bundne formue. Dette kan for eksempel være aktuelt, hvis fondens indtægter kommer fra besiddelse af en post aktier, hvor der gennem en årrække har været foretaget større udbytteudlodninger, og hvor det underliggende selskabs indtægtsforhold efterfølgende reduceres eller forsvinder.

Her kan det for at bevare fonden være relevant at genopbygge den bundne kapital ved overførsel fra de disponible midler og placere disse i andre værdipapirer, der kan sikre et fremtidigt afkast. En sådan transaktion kræver som nævnt tilladelse fra Civilstyrelsen.

4. Revisors funktion

Reglerne for årsregnskab og revision findes i lov om fonde og visse foreninger kapitel 7.

Ikke-erhvervsdrivende fonde skal aflægge årsregnskab efter lov om fonde og visse foreninger § 22, stk. 1. Bestemmelserne heri foreskriver, at årsregnskabet skal aflægges i overensstemmelse med god regnskabsskik. I praksis aflægges årsregnskaber for mange ikke-erhvervsdrivende fonde efter god regnskabsskik efter årsregnskabslovens bestemmelser – som minimum for regnskabsklasse A – med de tilpasninger og beskrivelser, som er nødvendige for fonde.

Som tidligere anført har Civilstyrelsen udarbejdet en regnskabstjekliste og to forslag til regnskabsskabeloner (henholdsvis lille og udvidet). Regnskabsskabelonerne indeholder dog ikke omtale af anvendt regnskabspraksis, hvorimod tjeklisten har et afsnit om, hvad anvendt regnskabspraksis skal indeholde .

Vi henviser til kapitlet *Regnskab,* afsnit 2 *Ikke-erhvervsdrivende fonde* for mere information om den regnskabsmæssige behandling.

Revisors virke følger i det væsentligste revisors almindelige opgaver. Men revisors opgaver og ansvar omfatter dog mere end i en sædvanlig revision af et kapitalselskab. Disse særlige opgaver er omtalt nedenfor.

4.1 Udpegning af revisor

En ikke-erhvervsdrivende fonds årsregnskab skal revideres. Det er bestyrelsens ansvar at sikre, at der foretages revision. Det er også bestyrelsen, som udpeger revisor, jf. lov om fonde og visse foreninger § 23.

I de mindre fonde (dvs. fonde med en egenkapital under 3 mio. DKK) er der ikke krav om, at revisor skal være statsautoriseret eller registreret. I andre fonde, hvor egenkapitalen udgør mere end 3 mio. DKK, skal mindst én revisor være statsautoriseret eller registreret.

Fondsmyndigheden kan kræve, at mindst én af revisorerne er statsautoriseret eller registreret. I lov om fonde og visse foreninger findes endvidere særregler i § 28, stk. 2, for advokater og i § 28, stk. 3, for godkendte forvaltningsafdelinger, som kan tilsidesætte revisionspligten i fonden, hvis advokaten henholdsvis den godkendte forvaltningsafdeling har påtaget sig at udfærdige fondens regnskaber og påse overholdelse af en række af de regler, som sædvanligvis kontrolleres af revisor.

Vedtægten kan indeholde en angivelse af fondens revisor, for eksempel at en bestemt revisor eller revisionsvirksomhed skal udpeges som revisor for fonden.

4.2 Revisors opgaver

Revisors opgaver skal udføres i overensstemmelse med god revisorskik. Revisor skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder påse overholdelsen af reglerne i fondsloven og fondens vedtægt.

Revisor skal endvidere ved påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til.

Når årsregnskabsloven anvendes, skal revisor gennem revisionen af årsregnskabet sætte sig i stand til at afgive en påtegning, der indeholder en konklusion om, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede og i øvrigt er udarbejdet i overensstemmelse med den regnskabsmæssige begrebsramme, som fonden har valgt – og bestemmelser i lovgivningen. Typisk anvendes årsregnskabsloven, lov om fonde og visse foreninger samt anden relevant lovgivning og andre relevante krav for fonden, for eksempel bestemmelser i fondens vedtægt.

Hvis årsregnskabsloven er anvendt, skal revisor i revisionspåtegningens konklusion udtrykke, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat.

Derudover skal revisor foretage en gennemlæsning af – men ikke revidere – årsrapportens eventuelle ledelsesberetning for at konstatere, hvorvidt der er overensstemmelse mellem ledelsesberetningen og årsregnskabet.

Revisors opgaver i en ikke-erhvervsdrivende fond svarer således som udgangspunkt til revisors opgaver i en erhvervsdrivende fond og i et kapitalselskab, jf. selskabslovens § 147. Der er dog som følge af de særlige fondsretlige forhold, herunder fraværet af en kontrollerende ejerkreds (generalforsamling), tillagt fondens revisor øgede forpligtelser, jf. nedenfor.

Lov om fonde og visse foreninger kapitel 7 om årsregnskab og revision indeholder følgende bestemmelser om revision:

	Lov om fonde og visse foreninger	Beskrivelse af krav
1	§ 23, stk. 1	Bestyrelsen skal sørge for, at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer.
2	§ 24, stk. 3	En revisor kan afsættes af fondsmyndigheden, såfremt revisor ikke opfylder kravene i lov om fonde og visse foreninger.
3	§ 25, stk. 1, 1. pkt	Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik og skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder overholdelse af lov om fonde og visse foreninger og andre love og fondens vedtægt.
4	§ 25, stk. 1, 2. pkt	Revisor skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller.
5	§ 25, stk. 3	Revisor skal ved sin påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal afgives efter erklæringsbekendtgørelsen og skal oplyse om den udførte revision og om eventuelle bemærkninger, som den har givet anledning til. For at fondsmyndigheden kan varetage sine opgaver i henhold til lov om fonde og visse foreninger, er det en forudsætning, at der sikres mulighed for at modtage pålidelige informationer om fonden og dens økonomiske forhold. Revisor indtager i den forbindelse en central rolle som oplysningskilde i kraft af sin stilling som uafhængigt organ og offentlighedens tillidsrepræsentant med væsentlig indsigt i fondens økonomiske forhold. Som udgangspunkt skal oplysningerne dog under hensyn til revisors sædvanlige tavshedspligt afgives af fondens bestyrelse og ikke af revisor, men tavshedspligten kan tilsidesættes jf. § 25, stk. 4.
6	§ 25, stk. 4	Har revisionen givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden. Hvis fondens vedtægter ikke overholdes, eller hvor fonden er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen, kunne en overtrædelse heraf være et eksempel herpå.
7	§ 28	Ovenstående regler gælder ikke for fonde, som er underlagt statslig og kommunal revision.
8	§ 28, stk. 3	Der er særregler for forvaltningsafdelinger, som heller ikke undergives samme pligter som godkendte revisorer.
9	§ 37	Fondsmyndigheden kan af fondens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold, forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til at varetage fondsmyndighedens opgaver.

Ifølge Lennart Lynge Andersens *Almindelige fonde og faglige foreninger*, 7. udgave, fastlægges revisors opgaver og pligter af lov om fonde og visse foreninger § 25, og revisor skal påse overholdelse af lov om fonde og visse foreninger og særligt blandt andet følgende eksempler:

- *midlernes effektive udskillelse fra stifteren*
- *midlernes anbringelse, såvel med hensyn til investering som den fysiske anbringelse*
- *administrationsomkostninger*
- *uddelingernes størrelse*
- *uddelingernes forenelighed med formålet*
- *bestyrelsens sammensætning*
- *at særlige vedtægtskrav overholdes*
- *at vedtægten ikke ændres uden fondsmyndighedens godkendelse.*

Rapporteringsmæssigt skal revisor endvidere foretage følgende:

- Revisor skal ved påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret, og hvis regnskabet indeholder en ledelsesberetning, skal revisor udtale sig om ledelsesberetningen
- Efterkomme krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller, jf. lov om fonde og visse foreninger § 25, stk. 1
- Meddele oplysninger i sin påtegning, som revisor anser for vigtigt, at fondsmyndigheden får kendskab til eller i øvrigt at oplyse relevante forhold til fondsmyndigheden, jf. lov om fonde og visse foreninger § 25, stk. 4
- Afgive oplysninger, jf. lov om fonde og visse foreninger § 37, som fondsmyndigheden pålægger revisor at give.
- Indtil den 17. juni 2016 var revisor, hvis denne var omfattet af revisorloven, pligtig til at føre et revisionsprotokollat. Kravet om revisionsprotokollat er nu ophævet for ikke-PIE-virksomheder og skal derfor kun føres, hvis det er bestemt i fondens vedtægt. Ofte vil revisor dog skulle rapportere forskellige revisionsmæssige forhold til bestyrelsen og derfor bliver revisionsprotokollen ofte også udarbejdet.

Der er i lov om fonde og visse foreninger i § 20, stk. 3, pligt til at tage referat, som skal underskrives af bestyrelsens medlemmer. Det må dog antages, at hvis bestyrelsen ikke fører de lovkrævede referater fra bestyrelsesmøderne, skal revisor oplyse det over for fondsmyndigheden, da det vil være omfattet af bestemmelsen i lov om fonde og visse foreninger § 25, stk. 1.

Bestyrelsen og en eventuel direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som revisor finder nødvendige, og de skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelse af sit hverv, jf. lov om fonde og visse foreninger § 25, stk. 2.

I ikke-erhvervsdrivende fonde har revisor mulighed for – ligesom i de erhvervsdrivende fonde – at meddele sig på følgende måder:

Til interessenter og offentligheden	Til bestyrelsen	Til fondsmyndigheden
I revisionspåtegningen kan revisor oplyse om "fremhævelse af forhold" og modificere konklusionen. Revisor skal tydeligt begrunde ethvert forhold, der har ført til en modifikation af konklusionen.	I revisionsprotokollen skal revisor afgive en række oplysninger. Revisor kan endvidere give meddelelse om forhold, som bestyrelsen skal tage stilling til.	Oplysninger om særlige forhold, jf. nedenfor i afsnit 4.3 *Revisors pligter over for fondsmyndigheden.*

Der er ikke i lov om fonde og visse foreninger truffet bestemmelse om, at fondens revisor har ret eller pligt til at deltage i bestyrelsesmøder, hvilket er anderledes end i de erhvervsdrivende fonde.

4.3 Revisors pligter over for fondsmyndigheden

I henhold til en række bestemmelser i lov om fonde og visse foreninger har revisor i en ikke-erhvervsdrivende fond en række pligter over for fondsmyndigheden. Disse pligter gælder uafhængigt af, om det er Civilstyrelsen eller et andet tilsyn for eksempel en kommune, som er fondsmyndighed for den konkrete fond.

Revisors pligter svarer meget til kravene, som de er beskrevet for de erhvervsdrivende fonde, og ud over de i afsnit 4.2 *Revisors opgaver* nævnte forhold kan følgende anføres:

	Lov om fonde og visse foreninger	Beskrivelse af krav
1	Erkl.bek. § 7, stk. 2	Revisor skal oplyse i revisionspåtegningen, hvis lovgivningen om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale ikke er overholdt, og den pågældende overtrædelse ikke er uvæsentlig. Der skal endvidere særskilt oplyses om ikke uvæsentlige forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører virksomheden, tilknyttede virksomheder, virksomhedsdeltagere, kreditorer eller medarbejdere. Herunder skal altid oplyses om overtrædelse af: • straffelovens kapitel 28 samt skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen • den for virksomheden fastsatte selskabsretlige eller tilsvarende lovgivning eller • lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

For fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger er det vigtigt at bemærke ordlyden i lovens § 25, stk. 4 *"… eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden".*

Da regnskaberne kun skal tilsendes fondsmyndigheden på forlangende, bliver bestemmelsen i § 25, stk. 4, central. Revisor kan således ikke nøjes med at påtale forhold, som medfører modifikation af revisors påtegning på regnskabet, herunder fremhævelse af forhold og rapportering i overensstemmelse med erklæringsbekendtgørelsens § 7 eller ved manglende overholdelse af fondsloven eller fondens vedtægt, men skal rapportere særskilt til fondsmyndigheden om de forhold, revisor finder anledning til at påtale.

Det bemærkes, at i modsætning til lov om erhvervsdrivende fonde er der ikke tale om en straksindberetningspligt. Formålet med rapporteringen til fondsmyndigheden er, at fondsmyndigheden fortsat har mulighed for at beskytte fonden og fondens kreditorer.

Det formodes derfor at afhænge af den konkrete situation og de faktiske omstændigheder, hvor hurtigt revisor skal rapportere til Civilstyrelsen, efter revisor konstaterer overtrædelser.

4.4 Revisors afsættelse og fratræden

Lov om fonde og visse foreninger § 23 anfører, at det er bestyrelsen, som udpeger revisor – men den anfører reelt ikke, at det også er bestyrelsen, som kan afsætte revisor. I praksis må en udpegning af en ny revisor alt andet lige medføre, at den tidligere revisor fratræder, medmindre der er ønske om at udvide antallet af revisorer.

Efter § 24, stk. 3, kan fondsmyndigheden afsætte revisor, hvis denne ikke opfylder de samme betingelser, loven stiller i § 13 til bestyrelsesmedlemmer omkring konkurs, sygdom mv. samt § 24 om bopæl, myndighed og uafhængighed mv.

5. Fusion, spaltning og afvikling

Fusion, spaltning og afvikling af ikke-erhvervsdrivende fonde sker sjældent, og det kræver involvering af fondsmyndigheden, jf. lov om fonde og visse foreninger § 32.

Fondsmyndigheden kan efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal sammenlægges med andre fonde eller opløses ved uddeling af kapitalen.

Herudover er der ingen konkrete bestemmelser om fusion eller spaltning eller afvikling af ikke-erhvervsdrivende fonde, hvilket skal ses i lyset af det historiske grundprincip om, at fonde skal leve uendeligt.

Det må antages, at spaltning af en ikke-erhvervsdrivende fond, som har flere formål, også må kunne gennemføres ud fra samme bestemmelse – og forudsat at de forskellige modtagende fonde netop hver især bedst kan varetage hver sin del af de oprindelige formålsbestemmelser i den ophørende fond.

Det betyder, at det bliver fondsmyndigheden, som bliver den besluttende myndighed om de vilkår, der kan accepteres for givne ændringer for en ikke-erhvervsdrivende fond.

Se i øvrigt omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 8 *Fusion og spaltning af erhvervsdrivende fonde*, hvoraf det fremgår, at de sædvanlige fusions- og spaltningsbestemmelser ikke gælder mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde, og at dette derfor kan have skattemæssige konsekvenser. I praksis vil det derfor være opløsningsbestemmelserne kombineret med fondsmyndighedernes samtykke, der vil kunne gennemføre en sammenlægning eller opdeling af sådanne fonde.

5.1 Fondsmyndighedens samtykke

Bestyrelsen i en ikke-erhvervsdrivende fond kan indstille til fondsmyndigheden om:

- at lade fonden indgå i en fusion
- at lade fonden opløse ved uddelinger eller
- at ændre fondens vedtægt.

Fondsmyndigheden kan på dette grundlag træffe beslutningen om, hvorvidt fonden kan indgå i en fusion eller afvikles ved uddelinger, og i øvrigt om de nødvendige vedtægtsmæssige ændringer kan accepteres.

For de erhvervsdrivende fonde gælder bestemmelserne om opløsning i lov om erhvervsdrivende fonde, og der er derfor for de erhvervsdrivende fonde en reguleret fremgangsmåde. Det er ikke tilfældet i de ikke-erhvervsdrivende fonde. Civilstyrelsen vil derfor i praksis deltage forholdsvis aktivt i selve beslutningen og påse, om stifters intention i vedtægtens bestemmelser efterkommes ved den påtænkte disposition. Civilstyrelsen kan for eksempel kræve, at der fremadrettet sikres en relativ uddelingsfordeling til de oprindelige fondes formål i forhold til disses kapital forud for fusionen.

I modsætning til lov om erhvervsdrivende fonde er der ikke i lov om fonde og visse foreninger fastsat regler for en proces for fusion eller ophør. I praksis har man dog typisk brug for tilpasning af vedtægten i den fond, som videreføre den ophørende fonds aktiviteter, ligesom fondsmyndigheden kan stille krav om yderligere specifikationer af den bundne kapital og af den disponible kapital i forhold til formålsbestemmelserne.

5.2 Opløsning

Civilstyrelsen giver følgende konkrete anvisning på deres hjemmeside til opløsning af ikke-erhvervsdrivende fonde:

Civilstyrelsen kan tillade, at en fond bliver opløst, hvis den har eksisteret i et vist tidsrum, og der ikke længere er et rimeligt forhold mellem fondens formue og fondens formål.

Det kræver som udgangspunkt:

- *at fonden har eksisteret i mindst ti år,*
- *at fondens samlede midler ikke må overstige 3-4 mio. DKK, og*
- *at der ikke længere er rimeligt forhold mellem fondens formål og formue.*

En ansøgning om opløsning skal være:

- *begrundet,*
- *angive, hvordan bestyrelsen ønsker at uddele fondens sidste midler, og*
- *vedlægges seneste årsregnskab.*

Der er ikke et ansøgningsskema. Ansøgningen kan sendes på mail til civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk, som Digital Post eller med brev.

Midlerne skal som udgangspunkt uddeles i overensstemmelse med fondens formål, medmindre fondens vedtægt har en opløsningsbestemmelse.

Civilstyrelsen tillader kun uddeling til andet end fondens formål, hvis dette er umuligt at efterleve eller klart uhensigtsmæssigt.

En opløsning kan ske på én gang eller over en periode på op til tre år.

I forhold til grundprincippet om, at fonde skal leve evigt, er der således åbnet for mulighed for afvikling. Bestyrelsen i ikke-erhvervsdrivende fonde kan dermed overveje afvikling – og dette er særlig relevant, hvor kapitalen ikke kan give et tilstrækkeligt afkast til at understøtte uddelingsformålet i vedtægten.

Regnskab

Indledning

Erhvervsdrivende fonde har pligt til årligt at udarbejde og indsende reviderede årsregnskaber til Erhvervsstyrelsen, og i lighed med kapitalselskabers årsregnskaber offentliggøres disse i Erhvervsstyrelsens register. Ikke-erhvervsdrivende fonde er som udgangspunkt ikke omfattet af årsregnskabsloven, men skal aflægge årsregnskab i overensstemmelse med god regnskabsskik. Regnskaber for ikke-erhvervsdrivende fonde offentliggøres ikke og skal alene på opfordring fra Skattestyrelsen eller Civilstyrelsen indsendes til disse myndigheder.

Da de erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde på flere måder afviger fra kapitalselskaber, gennemgås regnskabsreguleringen for de to fondstyper nedenfor. Vi henviser endvidere til vores modelregnskaber, der findes som bilag 3 Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde *og bilag 17* Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde. *Vi henviser endvidere til bilag 4* Tjekliste for erhvervsdrivende fonde, der aflægger regnskab efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse C-mellemstor, regnskabsklasse C-stor eller aflægger koncernregnskab, *som viser, hvilke yderligere krav der stilles til regnskabsaflæggelsen, når en erhvervsdrivende fond går fra regnskabsklasse B til C. Vedrørende en gennemgang af reglerne for regnskabsaflæggelse generelt henvises til PwC's Regnskabshåndbog.*

Endvidere giver vi i bilag 2 Overblik over væsentlige forskelle mellem regnskabsreglerne for selskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde.

Der er ikke i årsregnskabsloven indført nye specifikke fondsretlige regler med ikrafttræden med virkning for 2021. Men med virkning fra den 1. januar 2021 er der for store virksomheder – inklusive store erhvervsdrivende fonde – indført regler om, at de skal redegøre om deres politikken for dataetik – se kapitlet Væsentlige fokusområder, *afsnit 5* Dataetik – praktisk tilgang.

Herudover er indsendelsesbekendtgørelsen opdateret, og ændringerne har virkning fra 1. juli 2021. Der er dog ingen ændringer i de specifikke krav til fonde. Se afsnit 1.2.2 Indsendelsesbekendtgørelsen.

1. Erhvervsdrivende fonde

Det fremgår af årsregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 3, at erhvervsdrivende fonde er omfattet af årsregnskabslovens krav om aflæggelse af årsrapport. Der henvises i bestemmelsen til definitionen af erhvervsdrivende fonde i lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk. 2. Hvorvidt en fond anses som erhvervsdrivende eller ej, skal fastlægges på baggrund af § 2 i lov om erhvervsdrivende fonde. Såfremt en erhvervsdrivende fond har uvæsentlige erhvervsmæssige aktiviteter og derfor ikke er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, vil fonden også være undtaget fra regnskabspligt efter årsregnskabslovens regler, idet den så er omfattet af lov om fonde og visse foreninger.

Vi henviser til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 2.2 *Begrænset erhvervsdrift* samt bilag 3 *PwC's modelregnskab for erhvervsdrivende fonde*.

1.1 Regnskabsregulering

Som det fremgår af ovenstående, er årsregnskabsloven udgangspunktet for de erhvervsdrivende fondes regnskabsaflæggelse. I afsnit 1.1.2 *Internationale regnskabsstandarder* omtales endvidere muligheden for, at erhvervsdrivende fonde kan aflægge årsrapport i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder.

Erhvervsstyrelsen udgav i april 2016 en vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde. Vejledningen er ikke for alle forhold opdateret fuldt ud til de seneste ændringer i årsregnskabsloven, og det er derfor muligt, at vejledningen senere ajourføres. Vejledningen er gengivet i bilag 11 *Vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde*, men behandles i øvrigt ikke.

1.1.1 Årsregnskabsloven

Som det er gældende for alle erhvervsdrivende virksomheder omfattet af årsregnskabsloven, skal erhvervsdrivende fonde passes ind i byggeklodssystemet på baggrund af størrelsen af den erhvervsdrivende fond eller den koncern, som fonden er modervirksomhed for. Det er således størrelsen af den erhvervsdrivende fond, inklusive underliggende datterselskaber, der afgør, om det er reglerne for klasse B, C-mellemstor eller C-stor, der skal anvendes. Årsregnskabslovens byggeklodsmodel er følgende:

Klasse D Børsnoterede virksomheder	Statslige aktieselskaber og virksomheder, der har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked mv. Fonde kan have noterede gældsinstrumenter.
Klasse C Store virksomheder	Virksomheder, der ikke er små eller mellemstore.
Klasse C Mellemstore virksomheder	Virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser: • Balancesum på 156 mio. DKK • Nettoomsætning på 313 mio. DKK • Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 250.
Klasse B Små virksomheder	Virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser: • Balancesum på 44 mio. DKK • Nettoomsætning på 89 mio. DKK • Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

Klasse B Mikro-virksomheder	Virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser: • Balancesum på 2,7 mio. DKK • Nettoomsætning på 5,4 mio. DKK • Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.
Klasse A	(Ikke relevant for erhvervsdrivende fonde).

Herudover følger det af fondenes særlige karakter, at en række bestemmelser ikke er relevante for erhvervsdrivende fonde. Det er eksempelvis årsregnskabslovens regler om delkoncerner (underkoncern), da en fond i sagens natur ikke kan indgå som underliggende moderselskab i en delkoncern, idet fonde i henhold til fondslovgivningen er selvejende og dermed ikke kan have ejere.

Ved indregning og måling af aktiver og forpligtelser i en erhvervsdrivende fond skal årsregnskabslovens regler følges. Der er således ikke særregler eller mulighed for fravigelser fra årsregnskabslovens bestemmelser, hvad angår indregning og måling af en erhvervsdrivende fonds aktiver og forpligtelser. Det medfører eksempelvis, at anlægsaktiver er underlagt et krav om nedskrivningstest, når der er indikationer på et nedskrivningsbehov, ligesom anlægsaktiver skal afskrives efter de almindelige regler herom.

I årsregnskabsloven findes nedenstående bestemmelser, som specifikt omhandler erhvervsdrivende fonde, idet disse bestemmelser er et tillæg til de normale regnskabsregler i årsregnskabsloven:

Bestemmelse i årsregnskabsloven	Kommentarer
§ 49, stk. 4	Bestemmelsen relaterer sig til § 49, stk. 3, hvorefter udlodning til virksomhedsdeltagere skal indregnes direkte på egenkapitalen. Uddelinger i fonde indregnes efter samme regel og må således ikke indregnes som en omkostning.
§ 69, stk. 1 og 2	I § 69, stk. 1, bestemmes, at erhvervsdrivende fonde i årsrapporten skal give de efter § 98 b krævede oplysninger om det samlede vederlag mv. til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen – dette uanset at § 98 b oplysningerne ellers alene gælder for virksomheder i regnskabsklasse C eller større. Stk. 2, indeholder en bestemmelse om, at oplysningerne også skal gives på koncernniveau – også selvom der ikke udarbejdes koncernregnskab. § 98 b, stk. 3, indeholder en regel om, at oplysningerne om vederlag mv. kan gives samlet eller udelades for at undgå, at der vises beløb for et enkelt ledelsesmedlem. I fonde betyder det, at hvis der kun er ét medlem af direktionen, så skal oplysningen gives samlet for ledelsen (dette uanset, hvad der oplyses, jf. Anbefalingerne for god Fondsledelse).

Bestemmelse i årsregnskabsloven	Kommentarer
§ 69, stk. 3	Efter § 69 stk. 3, skal fonde oplyse om transaktioner med nærtstående parter, jf. årsregnskabslovens § 98 c, stk. 2. Oplysningerne skal gives, selvom transaktionerne er gennemført på markedsvilkår, jf. § 98 c, stk. 6. Der henvises til afsnit 1.6 *Nærtstående parter og transaktioner med nærtstående parter.*
§ 69, stk. 4	§ 69, stk. 4, Erhvervsstyrelsen har udstedt bekendtgørelse nr. 1452 af 15. december 2014 om oplysningskrav for administrators vederlag fra fonden og fra fondens dattervirksomheder, som skal oplyses i fondens regnskab.
§ 70	Det fremgår af bestemmelsen, at en erhvervsdrivende fond skal oplyse, såfremt denne er knyttet til erhvervsdrivende virksomheder eller andre fonde. Oplysningskravet er gældende, selvom der ikke er tale om en egentlig koncernforbindelse. Det er tilstrækkeligt, at forbindelsen relaterer sig til en vedtægtsbestemmelse eller aftale.
§ 77 a	Bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse skal medtages i årsregnskabet som en note eller i en eventuel ledelsesberetning. Der er udstedt en bekendtgørelse, som giver mulighed for, at redegørelsen i stedet medtages på hjemmesiden, såfremt der i noter eller ledelsesberetning er en henvisning (URL-adressen skal i givet fald fremgå) hertil. Det anbefales blandt andet: • at der i ledelsesberetningen gives en række oplysninger om bestyrelsens sammensætning, herunder om mangfoldighed samt en kort beskrivelse af det enkelte bestyrelsesmedlem, herunder øvrige hverv • at de enkelte bestyrelsesmedlemmers vederlag oplyses i en note i regnskabet. Der henvises til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse*, bilag 8 *Uddrag af bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven* samt bilag 13 *Skema for lovpligtig redegørelse om god fondsledelse jf. årsregnskabslovens § 77 a*. Skemaet er udformet til brug for rapportering om fondens stillingtagen til de enkelte anbefalinger.
§ 77 b	Der skal udarbejdes en redegørelse for fondens uddelingspolitik, herunder oplysning om hvilke hovedkategorier, der er foretaget uddeling til og med hvilke beløb. Redegørelsen medtages i noterne eller i en eventuel ledelsesberetning. Er legatarfortegnelsen indarbejdet i årsrapporten, skal redegørelsen for uddelingspolitikken ikke indeholde beløbsangivelser. Der er udstedt en bekendtgørelse, som giver mulighed for, at redegørelsen i stedet medtages på hjemmesiden, såfremt der i noter eller ledelsesberetning er en henvisning (URL-adressen skal i givet fald fremgå) hertil. Se bilag 8 *Uddrag af bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven.*
§ 111, stk. 2 og 3	Bestemmelsen indeholder de betingelser, der skal være opfyldt for, at en moderfond kan undlade at udarbejde koncernregnskab. Der henvises til afsnit 1.9 *Koncernregnskab.*

Bestemmelse i årsregnskabsloven	Kommentarer
§ 114, stk. 2, nr. 4	Bestemmelsen indeholder de betingelser, der skal være opfyldt for, at en moderfond kan udeholdes fra konsolideringen. Der henvises til afsnit 1.9 *Koncernregnskab.*
§ 125, stk. 3, nr. 1	Bestemmelsen tillader, at en erhvervsdrivende moderfond, jf. ovenfor, kan undlade at medtage sit eget regnskab i konsolideringen. Koncernregnskabet omfatter således alene den underliggende koncern. Brug af undtagelsesbestemmelsen skal oplyses i særskilt redegørelse under anvendt regnskabspraksis eller i en note, og koncernens resultat og egenkapital skal oplyses.
§ 126, stk. 2	I fondens koncernregnskab skal der oplyses om det samlede vederlag mv. til medlemmer af fondens bestyrelse og direktion, som koncernvirksomheder har ydet. Tilsvarende gælder for tilgodehavender og sikkerhedsstillelser hos og sikkerhedsstillelser for ledelsesmedlemmer. Efter § 126, stk. 2, omfatter kravet oplysninger om tilgodehavender mv. efter årsregnskabslovens § 73 samt vederlag mv. efter § 69, stk. 1, og § 98 b tilsvarende de samlede beløb, som koncernvirksomheder har ydet.
§ 135, stk. 2	Der er de senere år vedtaget en række lempelser af revisionspligten for mindre selskaber. Erhvervsdrivende fonde er ikke omfattet af disse lempelser, og der er således revisionspligt i alle erhvervsdrivende fonde, uanset størrelse.

1.1.2 Internationale regnskabsstandarder

Erhvervsdrivende fonde har mulighed for – i lighed med kapitalselskaber – at vælge at aflægge årsrapporten efter de internationale regnskabsstandarder (IFRS). Dette er oftest relevant for de erhvervsdrivende fonde, som besidder kapitalandele i dattervirksomheder, hvor dattervirksomhederne aflægger årsrapport efter IFRS.

Vælges det at aflægge årsrapporten for den erhvervsdrivende fond efter IFRS, skal alle IFRS-standarder og IFRS-bekendtgørelsen følges. Som det er gældende under årsregnskabsloven, vil det også være nødvendigt med tilpasning af præsentationen under IFRS som følge af de almindelige forskelle mellem årsregnskabsloven og IFRS.

1.2 Væsentlige bekendtgørelser vedrørende erhvervsdrivende fonde

1.2.1 Anmeldelsesbekendtgørelsen

Anmeldelsesbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1377 af 12. december 2019) omhandler registreringsmæssige forhold i *www.virk.dk* vedrørende fondes stiftelse samt ændringer af vedtægter mv.

1.2.2 Indsendelsesbekendtgørelsen

Indsendelsesbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1054 af 31. maj af 2021) trådte i kraft den 1. juli 2020 med virkning for regnskaber, der indberettes efter den 31. juli 2021.

I 2017 er der udstedt en ændringsbekendtgørelse (Bekendtgørelse nr. 635 af 31. maj 2017, som senest er opdateret ved bekendtgørelse nr. 1054 af 31. maj 2021), der er særlig relevant for fonde, og som har virkning for årsrapporter, der afsluttes den 31. december 2017 eller senere. Bekendtgørelserne regulerer indsendelse og offentliggørelse af erhvervsdrivende virksomheders årsrapporter samt kommunikationen i forbindelse hermed. Erhvervsdrivende fonde er omfattet af bekendtgørelserne og følger dermed de samme regler om indsendelse af digitaliserede årsrapporter, som gælder for selskaber mv.

I forbindelse med indsendelse af årsrapport for erhvervsdrivende fonde skal man være opmærksom på kravet om opmærkning (såkaldt "clob-opmærkning") af visse dele af årsrapporten. For fonde vedrører ændringerne krav om en særskilt "clob-opmærkning" af følgende (en clob-opmærkning er en samling af data i årsrapporten, der opmærkes samlet, for eksempel en note):

- Redegørelsen om god fondsledelse, såfremt redegørelsen gives i ledelsesberetningen eller i noterne
- Redegørelsen om uddelingspolitik, såfremt politikken indgår i ledelsesberetningen eller noterne, eller
- Hvis der alternativt er henvist til en hjemmeside, hvor oplysningerne fremgår, angives internetadressen, der skal benyttes for at komme direkte til redegørelserne for god fondsledelse henholdsvis redegørelsen for uddelingspolitikken (dvs. URL-adressen).

Erhvervsstyrelsen har udgivet en vejledning til bekendtgørelsen (Vejledning til bekendtgørelse om indberetning til og offentliggørelse af årsrapporter mv. i Erhvervsstyrelsen samt kommunikation i forbindelse hermed).

1.2.2.1 Ansvarsforhold i forhold til udarbejdelse og indsendelse af fondens årsrapport

Med indsendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt følgende ansvarsforhold mellem ledelse, revisor, dirigent og indberetter:

Ledelsen:

- Virksomhedens ledelse, typisk bestyrelse og direktion, er ansvarlig for årsrapporter, som indberettes til styrelsen. Dette gælder, uanset om indberetningsopgaven er overdraget til andre.
- Hvert medlem af bestyrelsen og direktionen har ansvaret for, at årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de regler, som gælder for virksomheden, og at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide.
- Hvert medlem af bestyrelsen har ansvaret for at indsende årsrapporten rettidigt (dvs. fem måneder efter balancedagen, medmindre fonden har værdipapirer (obligationer) optaget på børsen, hvorved tidsfristen afkortes til fire måneder) – og uden ugrundet ophold, efter godkendelse af årsrapporten er sket (under COVID-19 har der i nogle tilfælde været midlertidige forlængelser af frister).

Revisor:

- Revisor er ansvarlig for den erklæring, som revisor afgiver på årsregnskabet. Ledelsen skal underskrive ledelsespåtegningen i årsrapporten, inden revisor kan afslutte sin revision og underskrive sin erklæring på årsregnskabet.

Dirigenten – som i praksis ofte er bestyrelsesformanden:

- Dirigenten bekræfter med sin underskrift på forsiden af årsrapporten (eller ved digital underskrift), at årsrapporten er godkendt af ledelsen, at årsrapporten har været fremlagt på bestyrelsesmødet, og at den er godkendt på bestyrelsesmødet. Dirigenten bekræfter endvidere, at årsrapporten er revideret, og at revisor har afgivet sin erklæring.

Nogle fonde anfører fra tid til anden, at de ikke har en dirigent på regnskabsmødet. Det fritager imidlertid ikke fonden fra at sikre en tilsvarende persons underskrift på årsrapportens forside (eller digitalt), der sikrer, at årsrapporten er godkendt af alle bestyrelsesmedlemmer og revisor. Sædvanligvis er det derfor formanden, der som mødeleder også skal underskrive som dirigent.

Indberetteren:

- Indberetteren har et selvstændigt ansvar over for Erhvervsstyrelsen for at sikre, at det er den godkendte og dermed endelige version af årsrapporten (og andre dokumenter), som indberettes. Det vil sige, at indberetteren skal iagttage, at årsrapporten er godkendt af ledelsen, og at dirigenten har godkendt på forsiden samt at regnskabet er underskrevet af revisor.
- Endvidere skal indberetter påse, at der ikke er sket fejl ved indberetningen.

Erhvervsstyrelsen:

- Straks efter Erhvervsstyrelsen modtager årsrapporten, bliver den offentliggjort i det Centrale Virksomhedsregister (CVR), hvor offentligheden har adgang til årsrapporten.
- Erhvervsstyrelsen sender en mail til indberetteren eller til den mail, som indberetteren har anført i forbindelse med indberetningen. Mailen indeholder en digitalt genereret kvittering for modtagelsen samt årsrapporten i de formater, som årsrapporten er uploadet i.
- Hvis Erhvervsstyrelsen konstaterer, at de indberettede oplysninger ikke opfylder de grundlæggende krav til årsrapporter, for eksempel de særlige fondsretlige oplysninger om god fondsledelse, ledelsesaflønning og nærtstående parter, giver Erhvervsstyrelsen en frist til berigtigelse.
- Hvis en årsrapport undtagelsesvist trækkes tilbage fra offentliggørelse (for eksempel ved omgørelse af årsrapporten), offentliggør Erhvervsstyrelsen en notits på CVR om, at årsrapporten er trukket tilbage og en begrundelse for tilbagetrækningen.

1.2.2.2 XBRL-indberetning af årsrapport og legatarfortegnelse

Den digitale indberetning omfatter en version af årsrapporten i pdf-format samt en såkaldt XBRL-instans, hvor årsrapporten opstilles i XBRL-format ved brug af en taksonomi.

Erhvervsstyrelsen har principielt tre indberetningsløsninger, hvor de første to stilles til rådighed via *www.indberet.virk.dk*, mens den tredje er en speciel løsning, som primært anvendes af revisorerne, når de indberetter på vegne af virksomhederne:

- *Regnskab Basis* – dette er Erhvervsstyrelsens indtastningsløsning, hvor årsrapporten udarbejdes direkte i et system via *www.virk.dk*.
- *Regnskab Special* – denne løsning kræver særligt XBRL-software hos indberetter. Ved denne løsning skal der både indsendes en XBRL-fil og en pdf-fil til Erhvervsstyrelsen.
- *System-til-system løsningen* – denne løsning er baseret på, at indberetter har et system, som tilgår Regnskab Special uden om *www.virk.dk* direkte til Erhvervsstyrelsens applikation. Dette anvendes primært af revisionsfirmaerne.

Virksomheder i regnskabsklasse B kan som udgangspunkt vælge mellem Regnskab Basis og Regnskab Special. Virksomheder i klasse C skal som udgangspunkt vælge Regnskab Special, men kan også vælge Regnskab Basis, hvis Regnskab Basis indeholder de elementer fra regnskabsklasse C, som virksomheden konkret har behov for. Virksomheder, som aflægger årsregnskab efter IFRS, kan ikke anvende Regnskab Basis.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Regnskab Basis ikke kan anvendes, hvis virksomheden selv ønsker at udarbejde sit regnskab i Excel eller Word. Regnskab Basis giver ikke mulighed for at indberette en pdf-fil, idet XBRL-fil og iXBRL-fil genereres automatisk ud fra de indtastede regnskabsoplysninger.

I pdf-filen kan årsrapporten inden for rammerne af årsregnskabsloven præsenteres med andre mere specifikke benævnelser end i XBRL-filen samt med eksempelvis logo, billeder og grafer. Oplysningerne i pdf-filen skal dog svare til de data, der indberettes i XBRL-filen. Det betyder, at det eksempelvis er muligt at anvende udtrykket ”Lejeindtægter” i pdf-filen, mens denne linje i XBRL-filen vil fremstå som ”Nettoomsætning”, når regnskabsbruger henter XBRL-data fra Erhvervsstyrelsen.

Der stilles ikke krav om gengivelse af fysiske underskrifter, når årsrapporten indberettes digitalt til Erhvervsstyrelsen. Den, der indberetter årsrapporten, indestår over for styrelsen for, at årsrapporten er underskrevet af dirigenten (som godt kan være bestyrelsesformanden) og revisor, og at det er den endelige godkendte version, som indberettes.

Erhvervsstyrelsen kan i indtil fem år fra modtagelsen af årsrapporten kræve, at virksomheden indsender et eksemplar af årsrapporten i læsbar skrift, som er underskrevet af dirigenten (ofte bestyrelsesformanden) på årsregnskabsmødet og af revisor, og som er underskrevet af alle ledelsesmedlemmerne af de ledelsesorganer, som er ansvarlige for at aflægge årsrapporten efter årsregnskabsloven. Underskrifterne kan være digitale.

XBRL-taksonomien for regnskabsklasse B/C efter årsregnskabsloven er en lukket taksonomi, så brugeren kan ikke selv definere nye regnskabsposter mv. (modsat IFRS-taksonomien, hvor man kan arbejde med såkaldte extensions).

Særligt om legatarfortegnelsen

Bestemmelse i årsregnskabsloven	Kommentarer
§ 80, stk. 1	Bestyrelsen skal indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af fondens årsrapport til Erhvervsstyrelsen.
§ 80, stk. 2	Indsendes fortegnelsen, jf. stk. 1, som et selvstændigt dokument, er fortegnelsen undtaget fra aktindsigt.

Af indsendelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 4, fremgår med henvisning til § 12, stk. 2, at en erhvervsdrivende fonds legatarfortegnelse er offentligt tilgængelig, hvis den er indeholdt i den indberettede årsrapport. Det er muligt i Regnskab Basis og Regnskab Special at vedlægge legatarfortegnelsen som et særskilt dokument, samtidigt med at fondens årsrapport indberettes – men det er ikke muligt i system-til-system løsningen. Anvendes system-til-system løsningen kan legatarfortegnelsen ikke indberettes sammen med årsrapporten. Erhvervsdrivende fonde kan derfor sende legatarfortegnelsen i et særskilt dokument eller som almindeligt brev til styrelsens adresse eller for eksempel til emailadressen indberet@erst.dk.

Idet legatarfortegnelsen er et regnskabsdokument omfattet af indsendelsesbekendtgørelsen, skal legatarfortegnelsen underskrives efter samme retningslinjer, som gælder for fondens årsrapport jf. ovenfor omtale.

1.3 Særlige fokusområder ved regnskabsaflæggelsen

For erhvervsdrivende fonde er der en række regnskabsposter, som har særlig interesse, og som vi derfor gennemgår i det følgende.

1.3.1 Modtagne gaver eller arv mv.

Ligesom fonde selv foretager uddelinger, kan fondene modtage tilskud, gaver og arv fra tredjemand. Den regnskabsmæssige problemstilling er, om tildelingen skal tilgå grundkapitalen eller indregnes i resultatopgørelsen som en indtægt.

Gaver og arv mv. kan sammensættes af kontanter, værdipapirer mv., men det ses også, at fonde tildeles for eksempel kunst og/eller andre formuegenstande, herunder for eksempel immaterielle rettigheder, der fremadrettet genererer indtægter i form af royalties.

Som udgangspunkt afgør testamentet, gavegiver mv. karakteren af og formålet med den modtagne gave/arv. I den anledning skal det vurderes, om tildelingen skal anses som et bidrag til fondens formue, eller om tildelingen kan anses som en indtægt med henblik videreuddeling i takt med fondens formål.

Generelt skal gaver og arv mv. indregnes, når de generelle betingelser for indregning af indtægter er opfyldt, hvilket i dette tilfælde vil sige, når:

- Fonden har modtaget endeligt tilsagn fra tilskuds- og/eller gavegiver, eller testamentet er blevet effektueret
- Det er sandsynligt, at fonden vil opfylde eventuelle betingelser, der er tilknyttet tilskuddet eller gaven
- Det er overvejende sandsynligt, at fonden ikke skal tilbagebetale tilskuddet og/eller gaven
- Værdien af arven, gaven og/eller tilskuddet kan opgøres pålideligt.

I henhold til årsregnskabsloven skal indtægter fra gaver og tilskud, som er øremærket særlige og konkrete formål, periodiseres, så indtægten indregnes i takt med, at de relaterede omkostninger afholdes (ydelse for modydelse). Såfremt der ikke er stillet krav og modydelse fra tilskuds- og gavegiver, indregnes den fulde indtægt, når ovenstående betingelser er opfyldt.

Det er PwC's opfattelse, at indregningen af de forskellige scenarier skal ske som beskrevet i følgende oversigt:

Givers ønske med gaven mv.	Den regnskabsmæssige behandling
Gaver mv., som af gavegiver ønskes givet til grundkapitalen.	Gaverne mv. registreres som en forhøjelse af grundkapitalen og kan ikke uden videre anvendes til uddeling.
Gaver mv. er givet til fondens frie disposition for eksempel til en fond, der løbende modtager gaver til videre uddelinger. Det vil sige, at fonden har erhvervet ret til gaven mv.	Gaverne mv. indregnes normalt i resultatopgørelsen som en del af de samlede indtægter i fonden. Indregningen sker i en særlig post benævnt "Modtagne gaver/donationer".
Gaver mv., som gavegiver har bestemt skal anvendes til køb af et konkret aktiv.	Gaverne mv. er i sådanne situationer at anse som tilskud, der indregnes som et passiv (periodeafgrænsningspost), der resultatføres i takt med afskrivningen af det pågældende aktiv. Indregningen sker i en særlig post benævnt "Modtagne gaver/donationer", der placeres før "Indtægter af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder". Aktivets regnskabsmæssige afskrivning og den periodiserede indtægtsførsel af den modtagne gave vises som bruttobeløb.
Gaver mv., som af gavegiver er øremærket til et konkret uddelingsformål. Fonden erhverver ikke endelig ret til gaven, men er alene administrator af givers beslutning.	Da fonden ikke erhverver ret til gaven, men alene administrerer givers beslutning, indregnes gaven som gæld i balancen (periodeafgrænsningspost), der udlignes i takt med, at beløbet afregnes. I det omfang, at fonden erhverver ret til en del af beløbet, for eksempel i form af et administrationshonorar, kan denne del indtægtsføres på tidspunktet for retserhvervelsen.

1.3.2 Tilskud til dattervirksomheder

Har en erhvervsdrivende fond i henhold til sine vedtægter pligt til at understøtte sine dattervirksomheder økonomisk, kan dette ved 100 % ejerskab sædvanligvis gøres på følgende to måder:

1. Kapitalforhøjelse
2. Tilskud.

Ad 1)
Kapitalforhøjelse gennemføres i datterselskaber efter de for selskaber gældende regler i selskabslovens kapitel 10 gennem tegning af nye kapitalandele og giver ikke umiddelbart anledning til særlige regnskabsmæssige problemstillinger i relation til den erhvervsdrivende fond, der ejer selskabet.

Ad 2)
Tilskud fra fonden til sit helejede datterselskab kan gennemføres uden videre. Et sådant tilskud vil ikke være at anse som en uddeling, eftersom det blot er en omplacering af midler i fonden fra likvider til kapitalandele, der regnskabsmæssigt anses for yderligere tilgang på kostprisen for kapitalandele.

Såfremt moderfonden ikke ejer dattervirksomheden 100 %, vil en kapitaltilførsel og tilskud medføre, at der overføres værdier til minoritetsaktionærerne. Eftersom disse minoriteter normalt ikke vil være uddelingsberettigede i henhold til fondens formål, vil tilskud være i strid med fondens vedtægter, hvorimod en kapitalforøgelse kan gennemføres, når kapitaludvidelsen tilbydes på samme vilkår til alle aktionærer, og fonden iagttager, at der ikke i realiteten overføres formue til kapitalselskabets øvrige kapitalejere. Denne risiko vil ikke være til stede, hvis kapitalen tilvejebringes ved en selskabsretlig kapitalforhøjelse (til markedskursen), forudsat at minoritetsaktionærerne også tegner til samme kurs eller får tilbud herom.

Vedrørende den skattemæssige behandling af tilskuddet henvises til kapitlet *Fondsbeskatning*, afsnit 9.3 *Tilskud.*

Udover de to nævnte fremgangsmåder kan der muligvis i særlige situationer være tale om en uddeling i fonden og omsætning i datterselskabet, for eksempel ved udlejning fra selskabet til en tredjemand til under markedspris, og prisforskellen op til markedsprisen dækkes af fonden. I denne situation skal tredjemand dog alt andet lige fremgå af legatarfortegnelsen.

1.3.2.1 Regnskabsmæssig behandling
Nedenfor redegøres for den regnskabsmæssige behandling af tilskud fra moderfonden til dattervirksomheden.

Dattervirksomheden
Den regnskabsmæssige behandling af det modtagne tilskud hos dattervirksomheden vil følge reglerne i årsregnskabslovens § 49, stk. 3, hvorefter: ”indskud, udlodning og uddeling, der sker som led i kapitalfremskaffelse, tilbageførsel af indskudt kapital, henholdsvis fordeling af overskud til virksomhedsdeltagerne, ikke må indregnes i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen”.

Indregning på egenkapitalen sker i det modtagende datterselskab på de frie reserver, da der ikke er tale om en kapitalforhøjelse.

Moderfonden
For den erhvervsdrivende fond, der giver tilskuddet, er der tale om en investering i kapitalandele, som er omfattet af den generelle bestemmelse i årsregnskabslovens § 36 vedrørende første indregning til kostpris.

Den regnskabsmæssige måling af et datterselskab kan efterfølgende ske efter følgende metoder:

1. Kostpris med krav om eventuel nedskrivning (hovedregel, årsregnskabslovens § 40)
2. Indre værdi (alternativ 1, årsregnskabslovens § 43 a)
3. Dagsværdi efter de almindelige værdireguleringsregler (opskrivning direkte på egenkapitalen i en særskilt post benævnt "Reserve for opskrivning") (alternativ 2, årsregnskabslovens § 41).

Der henvises til PwC's Regnskabshåndbog for yderligere beskrivelse af den regnskabsmæssige behandling af investering i datterselskaber mv.

Særligt om uddeling via datterselskab
Hvis det er aftalt, at formålet med tilskuddet er, at dattervirksomheden skal udmønte en uddeling, som moderfonden har tildelt en ekstern part, vil uddelingen tilgå dattervirksomhedens balance under likvider/tilgodehavender og gæld, idet der er tale om en administrationsopgave, dattervirksomheden udfører på moderfondens vegne.

Overførslen anses som værende en uddeling i moderfonden og behandles regnskabsmæssigt som så. Det vil sige, at der ikke er tale om tilgang på kapitalandele, jf. ovenfor, men en udmøntning af en uddeling. Moderfonden skal medtage uddelingen i legatarfortegnelsen og til Erhvervsstyrelsen indberette de enkelte uddelinger, som datterselskabet udbetaler på lige fod med øvrige uddelinger, som fonden udbetaler. Se i øvrigt omtalen og eksemplerne i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.4 *Interne uddelinger.*

1.3.3 Uddelinger

En erhvervsdrivende fonds formål er som udgangspunkt at drive en erhvervsvirksomhed enten selv eller via datterselskaber. Derudover skal erhvervsdrivende fonde også foretage uddelinger til vedtægtsbestemte formål.

Selve driften af erhvervsvirksomheden vil ikke fondsretligt og regnskabsmæssigt repræsentere nogen uddeling, selvom erhvervsaktiviteten i perioder kan give underskud. Dette anses som normalt driftsunderskud, herunder som værende en normal driftsrisiko for erhvervsdrivende i øvrigt. Det bemærkes, at skattemæssigt kan driftsomkostninger i nogle tilfælde anses for interne uddelinger – se nærmere herom i kapitlet *Fondsbeskatning,* afsnit 5.2 *Uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål, herunder interne uddelinger.*

Efter lov om erhvervsdrivende fonde § 77 påhviler det bestyrelsen at foretage uddelinger til de formål, der er fastsat i vedtægten. Bestyrelsen kan endvidere foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af fondens formue. Det ses også, at der i vedtægten kan være krav om en årlig konsolidering. Det pointeres, at bestyrelsen årligt skal vurdere, om det kommende års uddeling er forsvarlig. Eksempelvis kan bestyrelsen underkende en vedtægtsbestemt årlig uddeling på 80 % af årets resultat, såfremt uddelingen vurderes som uansvarlig i forhold til fondens finansielle stilling.

Til uddelinger kan i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde § 78, stk. 1, anvendes beløb, der i fondens seneste godkendte årsrapport er opført som overført overskud og reserver med fradrag af overført underskud. Dette betyder omvendt, at grundkapital og reserver, der er bundet i henhold til lov eller vedtægt, ikke kan uddeles. Som eksempel på en reserve, der ikke kan uddeles, kan nævnes reserve for opskrivning efter indre værdis metode.

På årsregnskabsmødet, hvor årsrapporten for det forgangne regnskabsår godkendes, kan bestyrelsen enten

1) beslutte den konkrete udmøntning af uddelinger på baggrund af indkomne ansøgninger, som behandles på dette møde. Således opgøres og anvendes uddelingsrammen på årsregnskabsmødet, eller
2) på baggrund af fondens årsrapport beslutte en uddelingsramme, hvorefter der kan ske ansøgning og senere godkendelse af uddelinger inden for den fastsatte ramme.

Der er således forskel på, hvornår uddelingen sker efter de to metoder. Ved model 1 sker selve beslutningen og uddelingen i forbindelse med godkendelse af årsrapporten. Ved model 2 besluttes uddelingsrammen ved godkendelse af årsrapporten, mens selve beslutningen om uddelingen sker efterfølgende, jf. Erhvervsstyrelsens vejledning om uddelinger. Der kan maksimalt uddeles, hvad der svarer til den opgjorte uddelingsramme. Hvis fonden har en uddelingsramme, som mindst svarer til det beløb, der ønskes uddelt, kan fonden give modtager besked om uddelingen, og samtidig hermed kan fonden indregne uddelingen i resultatdisponeringen og afsætte beløbet som en skyldig uddeling eller udbetale beløbet.

Såfremt der efter årsregnskabsmødet ønskes udmøntet en uddeling, der ikke kan indeholdes inden for uddelingsrammen – kan bestyrelsen, i lighed med selskabslovens regler om udlodning af ekstraordinært udbytte – lægge fondens senest aflagte årsrapport til grund for vurdering af, om fonden har tilstrækkelige frie reserver til at foretage uddelingen. Det er op til bestyrelsen at vurdere, om det er forsvarligt at lægge årsrapporten til grund ved vurderingen. Træffes beslutningen om reguleringen af uddelingsrammen senere end seks måneder efter balancedagen, skal der udarbejdes en mellembalance, som viser, at der er tilstrækkelige midler til rådighed for uddelingen.

Foretages uddelinger i andre værdier end kontanter, skal der som hovedregel udarbejdes en vurderingsberetning, som sikrer, at værdien af det uddelte aktiv ikke overstiger den besluttede uddeling. Det vil i denne situation forekomme, at det aktiv, som uddeles, har en regnskabsmæssig værdi, der på uddelingstidspunktet afviger fra dagsværdien ifølge vurderingsberetningen. Den gevinst eller det tab, der opstår som følge af uddelingen, skal resultatføres efter samme regler, som gælder ved salg af aktiver.

Se kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.10 *Hvad kan anvendes til uddelinger?* for yderligere beskrivelse af forhold om uddelinger.

Uddelinger skal fremgå af resultatdisponeringen. Erhvervsstyrelsen har dog i 2015 tilkendegivet, at uddelinger i stedet for at blive præsenteret i resultatdisponeringen, kan præsenteres i egenkapitalopgørelsen. Det afgørende er, at uddelingen kan afstemmes til legatarfortegnelsen.

Anvendes løsningen med egenkapitalopgørelsen, kan fonden ikke bruge lempelsen i årsregnskabsloven om at undlade udarbejdelse af egenkapitalopgørelsen. Denne lempelse gælder alene for selskaber/fonde i regnskabsklasse B. Det bemærkes, at nogle fonde i regnskabsklasse B tidligere anvendte en note til egenkapitalen, men det skal nu være en egentlig egenkapitalopgørelse, hvis oplysningen ønskes givet.

Effekten af de forskellige modeller for præsentation af uddelinger i regnskabet kan illustreres med følgende eksempel:

Forudsætninger	TDKK
Årets resultat udgør	1.000
Årets udmøntede uddelinger	100
Henlagt til uddelingsramme	200

Præsentation af udmøntede uddelinger i resultatdisponeringen
Nedenfor er opstilling af regnskabsmæssige konsekvenser ved præsentation af årets udmøntede uddeling på 100 i resultatdisponeringen. I forhold til egenkapitalen kan udmøntede uddelinger præsenteres brutto og netto, jf. eksempler nedenfor:

Overskudsdisponering: Udmøntede uddelinger udgør 100	TDKK
Årets resultat	1.000
Resultatdisponering:	
Årets udmøntede uddelinger	100
Årets regulering af uddelingsrammen	200
Overført til frie reserver	700
Disponeret	1.000

Nedenfor er illustreret egenkapitalopgørelsen ved anvendelse af nettoprincippet for uddelinger:

	Grund-kapital	Uddelings-rammen	Overført resultat	I alt
1. januar 20x1	300	300	1.000	1.600
Årets resultat			1.000	1.000
Årets regulering af uddelingsrammen		200	-300	-100
I alt	300	500	1.700	2.500

Uddelingsrammen er her påvirket netto af årets uddeling – det vil sige årets regulering 200 minus årets faktiske uddelinger 100. Dette kan alternativt præsenteres brutto, hvorved effekten er:

	Grund-kapital	Uddelings-rammen	Overført resultat	I alt
1. januar 20x1	300	300	1.000	1.600
Årets resultat			1.000	1.000
Årets udmøntede uddelinger		-100		-100
Overført af årets overskud til uddelingsrammen		300	-300	0
I alt	300	500	1.700	2.500

Undladelse af præsentation af udmøntede uddelinger i resultatdisponeringen
Såfremt de udmøntede uddelinger undlades præsenteret i resultatdisponeringen, skal de præsenteres i egenkapitalopgørelsen jf. nedenfor:

	TDKK
Årets resultat	1.000
Resultatdisponering:	
Overført af årets overskud til uddelingsrammen	300
Overført til frie reserver	700
Disponeret	1.000

På egenkapitalopgørelsen har det følgende effekt:

	Grund-kapital	Uddelings-rammen	Overført resultat	I alt
1. januar 20x1	300	300	1.000	1.600
Årets resultat			1.000	1.000
Årets udmøntede uddelinger		-100		-100
Overført af årets overskud til uddelingsrammen		300	-300	0
I alt	300	500	1.700	2.500

Som anført gælder ovenstående fremgangsmåde alene for fonde i regnskabsklasse B. Ved anvendelse af undtagelsen om ikke at præsentere årets udmøntede uddelinger i resultatdisponeringen kan egenkapitalopgørelsen ikke fravælges for fonde i regnskabsklasse B, hvilket ellers er muligt.

Forskelle i regnskabsklasser
Det er frivilligt for fonde i regnskabsklasse B at medtage egenkapitalopgørelsen i årsregnskabet. Undlades egenkapitalopgørelsen er der krav om, at udmøntede uddelinger præsenteres særskilt i fondens resultatdisponering, som præsenteres i tilknytning til fondens resultatopgørelse.

Fonde i regnskabsklasse B kan undlade at præsentere udmøntede uddelinger i fondens resultatdisponering, hvilket medfører, at fondens udmøntede uddelinger skal præsenteres brutto i fondens egenkapitalopgørelse.

Der er krav om, at fonde i regnskabsklasse C medtager fuld resultatdisponering, hvilket medfører, at årets udmøntede uddelinger præsenteres som en del af årets resultatdisponering. Resultatdisponeringen skal præsenteres som en særskilt note og kan tillige indarbejdes i tilknytning til resultatopgørelsen.

Der er krav om, at fonde i regnskabsklasse C medtager egenkapitalopgørelse. Formålet med egenkapitalopgørelsen er at give regnskabsbruger et overblik over posteringer indregnet direkte på egenkapitalen, hvorfor uddelinger mv. skal præsenteres brutto for bedst muligt at illustrere årets bevægelser på fondens forskellige egenkapitalreserver.

1.3.4 Definition på uddelinger

Gennem tiden har praksis vedrørende uddelinger været fortolket meget forskelligt. Det skyldes, at der ikke hidtil har været nogen fast definition i lov om erhvervsdrivende fonde af, hvornår der er tale om en uddeling, og hvornår der har været tale om for eksempel en almindelig driftsomkostning eller en investering. Til gengæld har man skattemæssigt haft mere præcis vejledning i, hvornår der er tale om en uddeling henholdsvis driftsomkostning eller investering.

Lov om erhvervsdrivende fonde giver ikke nogen udtrykkelig definition på, hvad der skal forstås ved en uddeling. Heller ikke Erhvervsstyrelsens vejledning om uddelinger indeholder en definition af begrebet. Det betyder, at der fortsat kan være tvivl om, hvorvidt en given transaktion anses som en driftsomkostning henholdsvis en uddeling. Sondringen mellem en uddeling og en driftsomkostning er ikke desto mindre vigtig, eftersom afholdelsen af en omkostning kan ske, hvis bestyrelsen skønner, at omkostningen er nødvendig for at drive fondens virksomhed, mens en uddeling skal ske inden for rammerne af fondens uddelingsformål og i øvrigt kun, hvis uddelingen kan rummes i de frie reserver (uddelingsrammen) og anses som forsvarlig.

I nærværende afsnit har vi søgt at give et bud på, hvorledes en definition af uddelingsbegrebet kan formuleres inden for rammerne af lov om erhvervsdrivende fonde. Udviklingen af definitionen har taget afsæt i lovforarbejderne, herunder i betænkningen om lov om erhvervsdrivende fonde.

Det skal understreges, at nedennævnte definition og tilhørende eksempler på nuværende tidspunkt ikke skal betragtes som fuldstændige i forhold til at kunne favne alle fonde og alle situationer. Der vil derfor givetvis kunne findes forhold, som definitionen ikke uden videre løser som følge af den pågældende fonds særlige formål.

En uddeling er i princippet en afgang af midler fra fonden, som kommer en mere eller mindre bestemt kreds af modtagere til gode. En egnet definition kan derfor være følgende:

Definition

En uddeling er fondsbestyrelsens bindende beslutning om fondens direkte eller indirekte afgivelse af ressourcer til en ekstern modtager og til et formål, der ligger inden for fondens formål.

Denne definition baserer sig på en økonomisk tilgang til uddelingsbegrebet, der stemmer overens med forarbejderne til lov om erhvervsdrivende fonde. Endvidere lægger definitionen sig op af årsregnskabslovens definition på omkostninger, der i princippet er en anden måde at lade økonomiske fordele fragå en virksomhed eller en fond.

I praksis skelnes mellem direkte, indirekte og interne uddelinger, og forskellen imellem dem kan forklares således:

- Direkte uddelinger er et direkte tilsagn fra fonden om at afgive en bestemt værdi til tredjemand.
- Indirekte uddelinger, hvor en given disposition er forbundet med et gaveelement er, jf. kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.3 *Indirekte uddelinger,* for eksempel lån på favorable vilkår eller udleje af en ejendom til leje under markedsleje.
- Interne uddelinger er aktive tiltag fra en fond inden for formålet, hvor der afholdes udgifter i selve fonden. Sådanne dispositioner er normalt ikke uddelinger i fondslovens forstand. Se kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.4 *Interne uddelinger.* Vi har endvidere eksemplificeret det i afsnit 1.3.7 *Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond*.
- Driftsomkostninger repræsenterer ledelsens beslutninger om at afholde en udgift med henblik på at få en modydelse fra en tredjepart. Dette i modsætning til uddelinger, der som hovedregel er en gave uden modydelse. Det er beskrevet yderligere i afsnit 1.3.9 *Sondringen mellem investeringer, omkostninger og uddelinger.*

Af andre forhold vedrørende definitionen på uddelinger kan fremhæves følgende:

- En uddeling forudsætter, at der er truffet en bindende beslutning.
- En uddeling forudsætter frie reserver/uddelingsramme.
- En uddeling forudsætter, at bestyrelsen har beslutningskompetencen. I de tilfælde, hvor en fond modtager midler fra en anden fond til videre uddeling inden for fondens formål, vil det normalt ikke være at betragte som en uddeling for den modtagende fond, hvis bestyrelsen endnu ikke har besluttet at disponere midlerne i overensstemmelse med givers ønsker – reelt har fondens bestyrelse ikke råderetten over midlerne. Det skyldes, at en sådan videreuddelingsopgave i realiteten kan anses som en administrationsopgave og ikke en fondsretlig opgave.
- En uddeling forudsætter en eller flere modtagere uden for fonden.
- Et tilsagn om en monetær ydelse er relativt enkelt at opgøre. Denne udgør en uddeling i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde, eftersom tilsagnet medfører en afgang af økonomiske ressourcer fra fonden.
- Et tilsagn om en ikke-monetær ydelse, eksempelvis udlevering af mad mv. uden krav om modydelse, skal efter årsregnskabsloven behandles som to transaktioner – en salgstransaktion og en uddelingstransaktion. Værdiansættelsen skal som udgangspunkt ske til dagsværdi. Uddelingen medfører en afgang af økonomiske ressourcer fra fonden.

Denne tilgang til uddelinger knytter uddelingsbegrebet til regnskabsreglerne. Det har den fordel, at der derved lægges en fast og afprøvet begrebsramme til grund for vurderingen af, hvorvidt og i hvilket omfang der er tale om en uddeling.

Ved at knytte årsrapporten og uddelingsbegrebet sammen, opnås tillige den fordel, at det bliver mere enkelt i årsrapporten at vise, hvad der er uddelt – uddelingsbeløbene kan således afstemmes direkte til de økonomiske opgørelser (balance og resultatopgørelse) i årsrapporten. Sidstnævnte er i øvrigt også en lovmæssig forudsætning i lov om erhvervsdrivende fonde, eftersom uddelinger alene kan ske inden for rammerne af de frie reserver.

Definitionen indebærer, at en fonds erhvervelse af aktiver, som efterfølgende indregnes med fuld værdi i balancen, ikke er en uddeling. For eksempel er erhvervelse af ejendomme, driftsmidler, kunstværker mv. aktiver, der skal indregnes i fondens balance – medmindre det konkret skønnes, at disse værdier er tabt samtidig med købet. I praksis har det været set, at sådanne investeringer er blevet nedskrevet/omkostningsført for at afspejle, at det har været anset som en uddeling til opfyldelsen af fondens formål. Det er imidlertid ikke længere tilladt, da uddelinger ikke kan indregnes som omkostninger. Uddelinger skal altid indregnes i resultatdisponeringen eller direkte i egenkapitalopgørelsen som afgang på uddelingsrammen, der tidligere har påvirket resultatdisponeringen. Der henvises til afsnit 1.3.9 *Sondringen mellem investeringer, omkostninger og uddelinger.*

Det ses også i praksis, at fondes formål er så integreret en del af erhvervsaktiviteten, og at fonden via sit erhvervsvirke opfylder sit formål og dermed foretager løbende uddelinger i takt med afholdelse af omkostninger. Eksempelvis kan nævnes fonde, hvis formål er fremme af kulturelle formål, bevarelse af natur og miljø samt fremme af erhvervsinteresser. Fælles for disse aktiviteter er, at fonden ikke foretager øremærkede uddelinger, men ved sit virke bidrager til en større kreds af interessenter. Det kan være vanskeligt at udskille uddelingselementet i disse situationer, men fonden skal i det mindste i forbindelse med beslutninger om uddelinger tage endelig stilling til, om der er tale om en uddeling eller erhvervsaktivitet. Tilsvarende gælder, når fonden skal aflægge årsrapport og beskrive skøn og regnskabspraksis i regnskabet.

Det diskuteres fra tid til anden, om en uddeling fra en fond til et 100 %-ejet datterselskab er en uddeling. En sådan uddeling er ikke en uddeling i fondslovens forstand, men må anses som et tilskud, der regnskabsmæssigt posteres som en forøgelse af værdien af kapitalandelene – medmindre det klart kan dokumenteres, at dattervirksomheden på vegne af fonden udfører aktivitet, der udelukkende kommer konkrete tredjemænd (uddelingsmodtagere) til gavn. Skatteretligt kan sådanne overførsler til datterselskaber imidlertid godt i nogle situationer anses for en uddeling.

Særligt om uddelinger i form af vederlagsfrit udlån
Udlån af fondens aktiver uden modydelse repræsenterer en uddeling, eftersom udlånet repræsenterer en ydelse af en vis værdi svarende til den leje, som kunne have været modtaget, hvis aktivet blev udlejet til anden side. Denne model illustreres i følgende eksempel:

Eksempel

Beskrivelse af situationen: *En fond erhverver en ejendom, som den ønsker at stille til rådighed for en række forskere. Forskerne betaler ikke husleje. Aftalen er, at forskerne kan bruge ejendommen vederlagsfrit i fem år.*

Ejendommen erhverves til 1.100 TDKK, hvoraf grundværdien repræsenterer 100 TDKK. Det skønnes, at den forventede brugstid af bygningen er 20 år, hvilket medfører en årlig afskrivning på 50 TDKK (ingen restværdi). Ejendommen behandles således i dette tilfælde efter reglerne om almindelige materielle anlægsaktiver og ikke efter reglerne om investeringsejendomme.

Fonden afholder tillige vedligeholdelsesomkostninger svarende til 25 TDKK pr. år.

Det skønnes, at markedsværdien af den vederlagsfri benyttelse er 250 TDKK pr. år.

Hvorledes skal denne uddelingsdisposition behandles? Der ses bort fra renteeffekten i eksemplet.

Svar: *Der er tale om en uddeling svarende til fem års markedsleje. Den kapitaliserede værdi heraf er 250 TDKK x 5 = 1.250 TDKK. Eftersom tilsagnet gives på forhånd, uden at fonden har mulighed for at ændre sin beslutning henover perioden, er der tale om en endelig uddeling fra starten. Sådanne uddelinger adskiller sig således fra successive uddelinger, hvor fondens bestyrelse årligt aktivt kan beslutte anderledes. Det samme gælder, hvis bestyrelsen uddeler et beløb, samtidig med at der sættes betingelser op – i det tilfælde må det vurderes, om disse betingelser er så suspensive, at bestyrelsen reelt har beslutningskompetence vedrørende de kommende års uddeling, eller om opfyldelsen af betingelserne alene er op til modtager af uddelingen. I sidstnævnte tilfælde er der tale om en forpligtelse fra fondens side, som skal opgøres til bedste skøn over værdien.*

I år 0 uddeles derfor 1.250 TDKK, hvilket skal kunne rummes i uddelingsrammen på dette tidspunkt. Beløbet opføres under skyldige uddelinger.

(Det forudsættes, at indtægten fra udleje er fondens primære erhvervsaktivitet, hvorfor indtægter ved udleje klassificeres som nettoomsætning i resultatopgørelsen).

I de følgende år vises transaktionerne som følger:

TDKK **År 0 – uddelingstidspunktet**	**Debet**	**Kredit**	**Kommentarer**
Resultat		*xxx*	
Frie reserver tilgængelig for uddelinger (= uddelingsrammen)		xxx	
Årets uddelinger	1.250		Hele tilsagnet fragår uddelingsrammen på uddelingstidspunktet.
Skyldig uddeling		1.250	

TDKK År 1-5	Debet	Kredit	Kommentarer
Nettoomsætning		250	Indtægten sker via en opløsning af den uddeling, der er afsat i år 0.
Afskrivninger	50		
Vedligeholdelsesomkostninger	25		
= *Resultat*		**175**	
Værdi af ejendom reduceres med afskrivninger		50	
Opløsning af skyldig uddeling	250		Opløsningen af uddelingen sker over fem år, så det skyldige beløb er forsvundet ved udgangen af år fem.
Likvider		25	

... etc.

En speciel variant af det viste eksempel er det tilfælde, hvor fonden er forpligtet til at stille et lejemål til rådighed i en periode, som kan bestemmes af lejer. Her kan det være meget vanskeligt at fastsætte en pålidelig værdi af uddelingen, eftersom den kan være så langt ude i fremtiden, at beløbet bliver upålideligt. Der henvises til afsnit 1.3.5 *Opgørelse af værdien af uddelinger* nedenfor, hvor der er omtalt vanskeligheder ved at fastsætte værdien af uddelingen.

Et andet eksempel, som har været drøftet i praksis, er følgende vedrørende rentefrie lån:

Eksempel

Beskrivelse af situationen: *En erhvervsdrivende fond stiller et rentefrit lån til rådighed for en modtager. Lånet er på 100 TDKK, og det er et stående lån. Det skal tilbagebetales om fem år. Hvorledes skal denne uddeling behandles?*

Svar: *Uddelingen svarer til rentefordelen. I nærværende tilfælde opgøres en kursværdi på lånet – for eksempel 80 – og de 20 TDKK i kurstab udgør herefter uddelingen.*

Bogføringen er således, at der opføres et tilgodehavende på 80 TDKK, en afgang af likvider på 100 TDKK og en uddeling på 20 TDKK. I de efterfølgende år indregnes en (fiktiv) renteindtægt på tilgodehavendet, så det ender på 100 TDKK, når de fem år er gået.

Når pengene tilbagebetales efter fem år, er den samlede egenkapital derfor den samme, som da den oprindelige uddeling blev foretaget (alt andet lige). I perioden har fonden fået vist sin uddeling og de renteindtægter, fonden ville have haft, hvis lånet var på markedsmæssige vilkår.

Nedenfor i afsnit 1.3.7 *Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond* er givet en række yderligere eksempler på dispositioner, som i praksis har været drøftet som uddelinger. Visse af de beskrevne dispositioner er efter PwC's opfattelse ikke uddelinger.

1.3.5 Opgørelse af værdien af uddelinger

Som det fremgår ovenfor, forudsætter lov om erhvervsdrivende fonde, at uddelinger opgøres til markedsværdien af det, der uddeles. Det betyder, at et aktiv, som uddeles, skal opgøres til markedsværdi, så det kommer til at fremgå klart af årsrapporten, hvor stor en værdi uddelingen repræsenterer. Det samme gælder for services, der stilles til rådighed, for eksempel friboliger, kunstværker og lignende.

Opgørelsen af værdien af uddelingen har betydning for, hvordan den indregnes i årsrapporten – og om der er plads til uddelingen i de frie reserver. Er værdien af uddelingen usikker – for eksempel fordi der er flere udfaldsmuligheder afhængigt af modtagerens forhold – skal fondens bestyrelse så vidt muligt skønne over værdien og indregne denne værdi som uddeling. Det har i øvrigt også betydning, når man overfor fondsmyndighederne skal dokumentere, at man løbende uddeler for at opfylde fondens formål, så det er normalt ikke en løsning og søge at undlade en indregning i regnskabet af værdien af uddelingen.

I praksis kan markedsværdien fastsættes på en lang række aktiver, eftersom de for eksempel består af udlån eller foræring af generiske aktiver. Det samme gælder i sagens natur, når der er tale om kontante uddelinger.

1.3.5.1 Vanskeligheder ved brug af dagsværdi – generelt

Det følger af årsregnskabslovens § 12 stk. 3, at oplysningerne i årsregnskabet skal være pålidelige i forhold til, hvad regnskabsbrugerne normalt forventer. Det betyder blandt andet, at man skal overholde årsregnskabslovens § 13, der indeholder følgende grundlæggende forudsætninger:

1. Årsrapporten skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde (klarhed).
2. Der skal tages hensyn til de reelle forhold frem for formaliteter uden reelt indhold (substans).
3. Alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige (væsentlighed). Anses flere ubetydelige forhold tilsammen for at være betydelige, skal de dog indgå.
4. Driften af en aktivitet formodes at fortsætte (going concern), medmindre den ikke skal eller ikke antages at kunne fortsætte. Afvikles en aktivitet, skal klassifikation og opstilling samt indregning og måling tilpasses med denne afvikling.
5. Indregning og måling skal ske på et forsigtigt grundlag, herunder skal regnskabsmæssige skøn være underbyggede og neutrale. Enhver værdiregulering skal indregnes, uanset om årsregnskabet udviser over- eller underskud.
6. Transaktioner, begivenheder og værdiændringer skal indregnes, når de indtræffer, uanset tidspunktet for betaling (periodisering).
7. Indregningsmetoder og målegrundlag skal anvendes ensartet på samme kategori af forhold (konsistens).

8. Hver transaktion, begivenhed og værdiændring skal indregnes og måles hver for sig, ligesom de enkelte forhold ikke må modregnes med hinanden (bruttoværdi).
9. Primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimobalancen for det foregående regnskabsår (formel kontinuitet).

Som nævnt kan der være vanskeligheder ved at benytte dagsværdi til opgørelse af værdien af visse former for uddelinger – hvorved det efter omstændighederne kan være vanskeligt at leve op til bestemmelserne i årsregnskabslovens §§ 12 og 13, herunder kravet om pålidelighed.

Der kan nævnes følgende eksempler på uddelinger af andre værdier end kontanter:

- En fond driver et soldaterhjem, hvor der er gratis forplejning
- En fond stiller vederlagsfrit kunstværker til rådighed for udstillinger
- En fond stiller lejligheder til rådighed til en nedsat pris
- En fond giver en underskudsgaranti over for en forskningsinstitution.

Som udgangspunkt skal fonden opgøre værdien af det uddelte, og kan fonden ikke gøre værdien konkret, skal fonden skønne over markedsværdien. I få situationer er det slet ikke muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi. Da vil det være tilstrækkeligt at omtale uddelingen verbalt i tilknytning til resultatdisponeringen eller i noterne. Endvidere er det nødvendigt for fonde i regnskabsklasse C og D at omtale usikkerheden vedrørende indregning og måling i ledelsesberetningen.

Alle omkostninger til den uddelte ydelse – for eksempel lønomkostninger til at drive soldaterhjemmet som nævnt ovenfor – indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen. I de situationer, hvor man ikke kan opgøre værdien af uddelingen pålideligt, vil resultatopgørelsen derved vise et driftsunderskud. Samtidig betyder det, at uddelingerne ikke er kvantificerbare. I legatarfortegnelsen bør således anføres "Ikke muligt at opgøre værdien" eller lignende for at tilkendegive, at der rent faktisk er sket en uddeling, men at værdien blot ikke har kunnet opgøres pålideligt. Denne beskrivelse er vigtig, idet en manglende oplysning om forholdet kan få det til at fremstå, som om fonden slet ikke uddeler. I sidste ende kan det have betydning for fondsmyndighedens vurdering af, om fonden lever op til sit formål.

I andre situationer kan de direkte omkostninger til uddelingerne måske tages som udtryk for uddelingen. For eksempel kender fonden måske kostprisen for dagens samlede antal gratis madportioner, som uddeles på soldaterhjemmet. I en sådan situation kan omkostningerne efter PwC's vurdering anvendes som værdien af uddelingerne – altså kan fonden indregne en omsætning og en uddeling. Hvis markedsværdier ikke kan opgøres pålideligt, skal kostprisen benyttes i stedet for markedsværdien. Der indregnes imidlertid stadig en omsætning, driftsomkostning og et uddelingsbeløb.

Uanset, at værdien af de pågældende ydelser ikke kan opgøres pålideligt, gælder de almindelige uddelingsregler. Det betyder, at ydelserne ikke kan tilbydes/uddeles, hvis ikke der er frie reserver til uddeling, eller hvis uddelingen må anses som uforsvarlig. Det er formentlig tillige en uddeling i andre værdier end kontanter, hvorved der skal udarbejdes vurderingsberetning.

1.3.5.2 Vanskeligheder ved brug af dagsværdi – tidsubegrænsede ydelser

Ovennævnte ydelser kan i visse tilfælde være tilbudt på en tidsubegrænset aftale. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis et lejemål stilles til rådighed "indtil person X's død". Dermed kan problemerne ved at benytte dagsværdi blive noget større, end hvis man blot taler om en bestemt ydelse for et bestemt antal år. Et relevant spørgsmål er for eksempel, hvor mange år fondens bestyrelse skal regne med, når de er uden indflydelse på periodens længde (og ikke kan trække sit tilsagn tilbage)? Der findes statistisk materiale, som alt andet lige kan danne grundlag for et skøn, der forklares i en note til regnskabet, herunder med angivelse af forudsætninger og usikkerheder.

Er man i den situation, at værdien af ydelsen slet ikke kan opgøres for det enkelte år, skal det også anføres, eftersom man i denne situation slet ikke viser et uddelingsbeløb indregnet i årsregnskabet. I sådanne sjældne tilfælde er det relevant at beskrive den særlige regnskabspraksis for eksempel således: *"Uddelinger indregnes til dagsværdi. I det omfang, den enkelte uddeling (for eksempel en brugsrettighed, der ikke er et marked for) ikke kan opgøres til dagsværdi, værdisættes den til nul kroner og indregnes dermed ikke i resultatopgørelsen eller i fordelingen af fondens overskud".* Samtidigt vil det være relevant at medtage oplysninger i noter eller i ledelsesberetningen og i legatarfortegnelsen om, at *"Ledelsen i årets løb i overensstemmelse med uddelingsformålet har foretaget den pågældende uddeling, og ledelsen har konkret vurderet, at det ikke har været muligt at opgøre værdien pålideligt".*

1.3.6 Præsentation af uddelinger i årsrapporten

Der henvises til PwC's modelregnskab for erhvervsdrivende fonde, hvor der er givet et eksempel på, hvorledes uddelinger kan præsenteres i årsrapporten, herunder hvordan regulering af fondens uddelingsramme kan præsenteres.

I forlængelse af vedtagelsen af lov om erhvervsdrivende fonde har det været indgående drøftet, hvorledes uddelinger præsenteres i årsrapporten – herunder hvorledes uddelinger i årets løb skal præsenteres.

Der er krav i loven om, at såfremt der sker uddelinger i andet halvår – og helt frem til næste årsrapport er godkendt – skal der udarbejdes en mellembalance, som viser, at der er tilstrækkeligt med frie reserver på uddelingstidspunktet. Sker uddelingen i første halvår, kan man basere sig på den udarbejdede og godkendte årsrapport for den netop overståede balancedag.

Kravet om mellembalance ved uddelinger i andet halvår har givet anledning til en del kritik, eftersom det påfører fondene en yderligere administrativ byrde. Erhvervsstyrelsen har imidlertid udsendt et statusbrev, nr. 1/2014 af 15. maj 2014 – se bilag 15 *Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde.* Af statusbrevet fremgår en praktisk måde at sikre, at fonden kan uddele midler henover hele året uden at skulle udarbejde en mellembalance i andet halvår eller i perioden mellem den kommende balancedag og regnskabsaflæggelsen for indeværende år. Efterfølgende er uddelingsrammen også uddybet i Erhvervsstyrelsens vejledning om uddelinger. Se i øvrigt omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 6.10.1 *Uddelingsrammen.*

Efter Erhvervsstyrelsens opfattelse er det således muligt at undlade at udarbejde mellembalance ved uddeling i andet halvår (og helt frem til godkendelsen af årsrapporten), hvis man i tilknytning til godkendelsen af årsrapporten for indeværende år afsætter den forventede uddeling som en uddelingsramme.

Uddelingsrammen fungerer ved, at man ved godkendelsen af årsrapporten for eksempelvis 20x0 – der jo godkendes i foråret 20x1 – afsætter en del af årets resultat som en ramme, der udmøntes resten af året og frem til godkendelsen af årsrapporten for 20x1 i 20x2. Uddelingsrammen får således til formål at signalere over for kreditorer, fondsmyndigheden og ansøgere, hvilket niveau af mulige uddelinger bestyrelsen agter at uddele i det kommende år under hensyn til, at der er kvalificerede ansøgere. Uddelingsrammen er således ikke en aktuel forpligtelse, når den afsættes, eftersom det alene anses som en hensigt om at ville uddele.

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at bestyrelsen skal iagttage forsvarligheden (og frie reserver) både på det tidspunkt, hvor uddelingsrammen besluttes, og på det senere tidspunkt, hvor den udmøntes. Der kan alene overføres frie reserver til uddelingsrammen, og der kan ikke overføres mere end de frie reserver på balancetidspunktet.

I *årsrapporten* skal præsenteres såvel årets uddelinger som afsættelse af midler til uddelingsrammen. Det kan efter PwC's vurdering hensigtsmæssigt ske således:

TDKK	År 20x0	År 20x1
Resultat	500	500
Disponeres således:		
Faktisk uddeling (= legatarfortegnelsen)	50	100
Regulering af uddelingsrammen	100	50
Overført til frie reserver	350	350
Disponeret	500	500

Af dette eksempel fremgår, at der i løbet af 20x0 rent faktisk er uddelt 50. Det betyder, at fonden i dette regnskabsår har meddelt bindende tilsagn til uddelingsmodtagere for i alt 50. Samtidig disponeres 100 til uddelingsrammen. Denne disponering på 100 sker rent faktisk i 20x1, når årsrapporten for 20x0 godkendes. Uddelingsrammen er således en disponering af 20x0-resultatet, som forventes uddelt i løbet af 20x1 (og frem til godkendelsen af årsrapporten for 20x1 i foråret 20x2).

Eksemplet viser også, at der i 20x1 rent faktisk er uddelt 100 (= den uddelingsramme, der er fastlagt på baggrund af 20x0-resultatet). Det betyder, at fonden derved har forbrugt uddelingsrammen – og i ovenstående tilfælde afsættes en ny uddelingsramme på 150, hvorfor nettoindvirkningen på uddelingsrammen i disponeringen er 50.

Uddelingsrammen er ikke reguleret direkte i loven, men alene omtalt i Erhvervsstyrelsens statusbrev fra maj 2014 og i Erhvervsstyrelsens vejledning om uddelinger fra december 2014. Det er PwC's vurdering, at uddelingsrammen har følgende karakteristika:

- Uddelingsrammen skal specificeres på egenkapitalen som en særlig post, der forklares i årsrapporten.
- Uddelingsrammen er en henlæggelse til senere uddeling – men den holder kun frem til næste regnskabsaflæggelse, hvor den skal fornyes.
- Uddelingsrammen afsættes ikke som en aktuel uddeling i resultatdisponeringen, men vises alene som en "regulering af uddelingsrammen".
- Forsvarligheden af at benytte uddelingsrammen skal efter Erhvervsstyrelsens opfattelse vurderes på såvel disponeringstidspunktet som det tidspunkt, hvor uddelingsrammen udnyttes.
- Uddelingsrammen fastlægges i forbindelse med aflæggelse af årsrapporten. Ønskes uddelingsrammen forhøjet i løbet af andet halvår af regnskabsåret og frem til tidspunktet for godkendelse af årsrapporten i det kommende år, kræver det en mellembalance, som viser, at der er dækning for forhøjelsen.
- Når selve uddelingen finder sted (i løbet af året), modregnes denne direkte i uddelingsrammen på egenkapitalen eller præsenteres i resultatdisponeringen som en uddeling i løbet af året. Effekten af de forskellige metoder, som uddelingsrammen kan præsenteres i, fremgår af kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6 *Uddelinger fra erhvervsdrivende fonde.*

Uddelingsrammen synes ikke umiddelbart at være indrettet til at dække henlæggelser til flerårige formål, for eksempel særlig uddeling i anledning af fondens 25-års jubilæum. Her vil det være mere hensigtsmæssigt at opføre sådanne som "Andre henlæggelser" eller "Henlæggelser til det særlige formål – for eksempel uddeling ved fondens 25-års jubilæum".

Der er ikke pligt til at tilbageføre en ubrugt uddelingsramme, men tilbageføres uddelingsrammen ikke, har man aktivt valgt en ny uddelingsramme. En tidligere års bevilliget uddeling, der tilbageføres til fonden, kan næppe føres direkte på uddelingsrammen – men skal tilbageføres på "overført resultat", da en tidligere års uddeling ikke må øge årets uddelingsramme, før bestyrelsen har foretaget beslutning herom.

1.3.7 Udvalgte eksempler på uddelinger fra en fond

I det følgende er gengivet nogle eksempler på transaktioner, som i praksis har været drøftet i forhold til uddelinger. Nogle af dispositionerne repræsenterer uddelinger, mens andre ikke repræsenterer uddelinger i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde. Eksemplerne har til formål at illustrere forskelle mellem investeringer, omkostninger og uddelinger. Spørgsmålet, om der skal udarbejdes vurderingsberetning for de enkelte uddelinger, behandles ikke i forbindelse med eksemplerne, men vi henviser til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fond*e, afsnit 6.2 *Uddeling af andre værdier end kontanter – vurderingsberetning.*

Det skal understreges, at de nævnte eksempler ikke har til formål at beskrive alle detaljer i beslutningen og værdiansættelser af uddelinger. Eksemplerne har alene til formål at illustrere selve uddelingskonceptet, som PwC på grundlag af lov om erhvervsdrivende fonde og forarbejderne betragter det. Det skal dog anføres, at praksis ikke er fuldt afklaret – ligesom der let vil kunne være nuancer i lignende eksempler, som måske kan føre til et andet udfald.

Det er vigtigt at bemærke, at der skattemæssigt kan være væsentlig forskel imellem det skattemæssige og det regnskabsmæssige fradragstidspunkt – ligesom det beløb, fonden får fradrag for som uddeling, kan være et andet end det beløb, som bliver den regnskabsmæssige uddeling. Der kan derfor også opstå udskudte skatteforpligtelser af forskelsværdierne.

	Disposition	Uddeling og regnskabsmæssig behandling
1	Køb af kunstværker til udstilling	Sådanne aktiver indregnes i balancen i fonden, eftersom det må antages, at anskaffelsesprisen mindst svarer til værdien, og der derved ikke skal nedskrives, jf. årsregnskabslovens § 42. Skønnes det efterfølgende, at anskaffelsesprisen ikke kan opretholdes – dvs. typisk, at dagsværdien falder – skal aktivet nedskrives. En nedskrivning er ikke en uddeling, eftersom den ikke repræsenterer en beslutning om at afgive ressourcer. Vurderingen er i princippet ikke afhængig af, om man har til hensigt eller mulighed for at sælge kunstværket. En beslutning om at lade andre bruge kunstværket er en uddeling – dvs. det vederlag, som kunne have været opnået mellem uafhængige parter. Det indregnes i resultatopgørelsen som en indtægt (det vederlag, som kunne have været opnået i markedet) og en uddeling på samme beløb. Uddelingen kan således være på den fulde værdi, hvis det foræres væk, eller svarende til en lejeindtægt, hvis andre får en gratis brugsret i en periode.
2	Fonden køber et landbrugsareal og overvander det for at genetablere naturen i området	Aktivet indregnes i balancen til anskaffelsesprisen på købstidspunktet. Købet repræsenterer ikke en uddeling, men en investering. Når bestyrelsen senere træffer bindende beslutning og har forpligtet sig til at overvande området (for at opfylde fondens formål), er der tale om en uddeling, eftersom den forpligtende beslutning på det tidspunkt medfører en afgivelse af ressourcer fra fonden. Overvandingen fører til en uddeling svarende til den værdiforringelse, som aktivet undergår ved ændringen fra landbrugsareal til naturareal.
3	Køb af et aktiv, som forringes i værdi ved løbende afskrivninger, for eksempel en lejlighed. Aktivet stilles til rådighed for en forsker i to år til en pris under markedsleje	Aktivet indregnes i balancen for fonden på købstidspunktet. Købet repræsenterer ikke en uddeling, men en investering. Den efterfølgende afskrivning er en driftsomkostning. Bestyrelsens beslutning om at stille aktivet til rådighed for en forsker til en nedsat pris (sammenholdt med markedsprisen) repræsenterer en uddeling svarende til værdien af to års favørelement på huslejen (se taleksemplet i afsnit 1.3.4 *Definition på uddelinger*). Efter årsregnskabsloven indregnes årligt en indtægt svarende til favørelementet.

	Disposition	Uddeling og regnskabsmæssig behandling
4	Fonden køber et aktiv, som skal være udstillet i en periode. Det forringes i værdi over brugstiden	Aktivet indregnes i balancen til anskaffelsesprisen på købstidspunktet. Købet repræsenterer ikke en uddeling, men en investering. Den efterfølgende afskrivning er en driftsomkostning. Når fondens bestyrelse bindende beslutter at lade aktiverne udstille – for eksempel for hele levetiden – repræsenterer denne beslutning en uddeling. Aktivet føres som en afgang og en tilsvarende uddeling, eftersom det så repræsenterer en fuld afgang af aktivet, hvis vi ubetinget har afgivet brugsretten til aktivet i hele levetiden. Er markedsværdien højere end den bogførte værdi, repræsenterer hele markedsværdien en uddeling, og der indregnes således også en gevinst i resultatopgørelsen svarende til gevinsten ved realisation af aktivet.
5	Fonden køber et aktiv, som den planlægger at donere til en modtager	Aktivet indregnes i balancen til anskaffelsesprisen på købstidspunktet. Købet repræsenterer ikke en uddeling, men en investering. Så snart der træffes bindende beslutning om uddeling af aktivet, er der tale om en uddeling. Aktivet afgangsføres samtidig med indregning af uddelingen. Er markedsværdien højere end den bogførte værdi, repræsenterer hele markedsværdien en uddeling, og der indregnes således også en gevinst i resultatopgørelsen svarende til gevinsten ved realisation af aktivet.
6	Fonden giver et bindende tilsagn til en modtager, at fonden vil donere en scanner til medicinsk formål. Fonden indkøber og overdrager scanneren	På beslutningstidspunktet er der tale om en uddeling svarende til prisen på aktivet, der indregnes som en gæld fra det tidspunkt tilsagnet gives. Når aktivet efterfølgende anskaffes og doneres, afregnes uddelingen – der er ingen effekt på anlægsaktiverne i fonden, eftersom aktivet aldrig passerer fonden. Der er således ikke tale om en uddeling af et anlægsaktiv.
7	Ydelse af en underskudsgaranti	Såfremt fonden stiller en underskudsgaranti til for eksempel en forskningsinstitution, vil værdien af underskudsgarantien (dvs. den præmie, som normalt skulle betales for en sådan underskudsgaranti) være en uddeling. Underskudsgaranti skal altid være begrænset (dvs. der skal være beløbsangivelse), eftersom det må anses som uforsvarligt for en fond at stille en ubegrænset garanti. Det medfører, at underskudsgarantien skal værdiansættes, og der skal indregnes og præsenteres en årlig indtægt af ”gratis”-ydelsen og samtidig indregnes en uddeling. Erhvervsstyrelsen har udtalt, at fonden samtidig skal sikre, at den altid kan indfri garantien – og det betyder, at fonden på sin egenkapital bør reservere den maksimale forpligtelse svarende til den aftalte begrænsning. Herved sikres, at øvrige uddelinger kan planlægges inden for de disponible midler. Selve uddelingen er imidlertid alene markedsværdien af garantien.

	Disposition	Uddeling og regnskabsmæssig behandling
8	Tilskud til en helejet datter-virksomhed	Her er der ikke tale om en uddeling, men om en forøgelse af værdien af investeringen i dattervirksomheden. Det betyder, at tilførslen af midler alene skal bedømmes efter, hvorvidt det er forsvarligt og betryggende i forhold til fondens erhvervsmæssige formål. Den regnskabsmæssige behandling er en tilgang på investeringen i kapitalandele. Er der minoriteter i selskabet, vil det ikke være tilladt at yde tilskuddet, medmindre minoriteten yder et tilsvarende forholdsmæssigt tilskud for ikke at overføre formue mellem kapitalejerne. Gør de ikke det, må tilførslen udelukkende ske som en kapitalforhøjelse, hvorved fonden erhverver en højere ejerandel af selskabet. (Se i øvrigt afsnit 1.3.2 *Tilskud til dattervirksomheder* og omtalen i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 6.4 *Interne uddelinger*, hvor uddelinger til datterselskaber også omtales).
9	Sponsorat til en fodboldklub	Fonden beslutter at give et sponsorat på 100.000 DKK. Det er en uddeling, hvis det i øvrigt ligger inden for fondens formål at uddele til sådanne formål. Såfremt fonden samtidig betinger sig, at de for eksempel skal have logo eller reklameværdi for pengene, skal værdien af denne ydelse opgøres særskilt. Udgør den for eksempel 10.000 DKK, vil de 10.000 DKK repræsentere en omkostning (hvis det er fonden selv, der gøres reklame for), og uddelingen vil derfor kun udgøre 90.000 DKK. De 90.000 DKK skal således anses for at ligge inden for fondens uddelingsformål. Er der i stedet tale om, at fonden kræver, at en underliggende helejet dattervirksomhed skal have fordelen af reklamen, vil de 10.000 DKK ikke være en omkostning, men i stedet et tilskud til dattervirksomheden. Se her punkt 8 ovenfor vedrørende tilskud til dattervirksomheder.
10	Støtte til iværksættere ved tegning af kapital eller ydelse af lån	Fonden tegner kapital i en iværksættervirksomhed. Fondens erfaring er, at en betydelig del af investeringerne tabes, da mange af projekterne ikke realiseres. På tegningstidspunkt skal fonden derfor vurdere, hvilken værdi den tegnede kapital har. Såfremt det vurderes, at værdien er kurs 25, indregnes 25 % af indskuddet i balancen i regnskabsposten kapitalandele, mens de 75 % indgår i årets uddelinger i resultatdisponeringen. Efterfølgende reguleringer af den vurderede værdi af kapitalandelen indregnes i overensstemmelse med fondens regnskabspraksis for værdiændringer af kapitalandele (dvs. kostpris, dagsværdi via egenkapitalen eller indre værdi, hvis der er tale om en associeret virksomhed eller dattervirksomhed). En tidligere bevilgetbevilliget uddeling, der tilbageføres til fonden, kan næppe føres direkte på uddelingsrammen, men bør tilbageføres på "overført resultat". Det bemærkes endvidere, at der sandsynligvis er et væsentligt skønselement i kursfastsættelsen, og at der derfor vil være behov for at iagttage revisionsstandarden, ISA 540.

	Disposition	Uddeling og regnskabsmæssig behandling
11	En fond stiller sin park vederlagsfrit til rådighed for offentligheden	Der indregnes en billetindtægt fra personernes brug af parken. Dette er imidlertid ofte ikke muligt at opgøre, da der altid har været fri adgang, og en pålidelig dagsværdi derfor ikke kan opgøres. Fonden skal skønne over markedsværdien, som kan tage udgangspunkt i de afholdte omkostninger. I praksis anerkender Erhvervsstyrelsen i konkrete tilfælde baseret på vedtægtens formålsparagraf, at i en sådan situation kan omkostningerne til parkvedligehold henføres til uddelingerne, hvis vedligeholdelses-omkostningerne i denne situation kan anvendes som udtryk for den værdi, som offentligheden har modtaget. Dette medfører, at der indregnes en indtægt i resultatopgørelsen svarende til de afholdte omkostninger tilsvarende indregnes en uddeling med samme beløb. Hvis værdiansættelsen af uddelingen slet ikke kan opgøres (skønnes), skal fonden oplyse herom i årsregnskabet, og hvordan fondens praksis er.

Det var forventet, at Erhvervsstyrelsen ville være kommet nærmere ind på disse problemstillinger i deres vejledning om uddelinger. Men forholdene er ikke tydeliggjort i vejledningen om uddelinger fra december 2014.

Særligt inden for de såkaldte ”interne uddelinger” synes der at være behov for en afklaring og præcisering. Som praksis er på nuværende tidspunkt, anses interne uddelinger ikke som en uddeling efter fondsretlige regler. Det betyder, at udgifter afholdt som interne uddelinger som udgangspunkt indregnes efter de almindelige regler i årsregnskabsloven (dvs. som omkostninger eller aktiver).

Der er imidlertid situationer, hvor det giver mening at indregne interne uddelinger efter samme retningslinjer som de eksterne uddelinger. Det gælder for eksempel den situation, hvor en bestyrelse har besluttet at udarbejde en forskningsrapport og stille denne til rådighed for offentligheden. Hvis fonden offentliggør bestyrelsens beslutning om at ville udarbejde forskningsrapporten, og offentliggørelsen af beslutningen er sket, inden der påløber projektomkostninger, kan det muligvis forsvares at indregne de udgifter, der påløber ved selve udarbejdelsen af rapporten, efter de samme regler, som hvis fonden havde uddelt et beløb til en ekstern forsker. Det må dog forudsætte, at uddelingen er beløbsfastsat fra starten.

Derved har bestyrelsen allerede på beslutningstidspunktet afgivet et tilsagn til omverdenen om uddelingen på det pågældende beløb som følge af, at fonden er ubetinget forpligtet til at betale for rapporten. Uddelingen afsættes derfor som en gældsforpligtelse – og i takt med afholdelse af udgifter, reducereres gældsforpligtelsen. I denne situation vil der være tale om en uddeling i kontanter, hvorved vurderingsberetning undgås.

Hvis bestyrelsen derimod alene beslutter, at forskningsrapporten skal udarbejdes, men ikke at den skal offentliggøres – eller beslutningen ikke meddeles en tredjemand – skal de afholdte udgifter indregnes som omkostninger i takt med afholdelsen, da fonden modtager en modydelse.

Først når/hvis bestyrelsen beslutter at stille forskningsrapporten til offentlighedens disposition, vil der opstå en uddeling, der indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen og samtidig som en uddeling. Såfremt dagsværdien af rapporten afviger fra kostprisen, og dagsværdien kan opgøres pålideligt, er det denne værdi, der skal indregnes som indtægt og uddeling. I denne situation er der tale om uddeling i andre værdier end kontanter, som medfører en vurderingsberetning.

Dette eksempel viser, at der er behov for, at fonden opstiller interne retningslinjer og fastlægger en proces, som sikrer, at fonden holder sig til nogle vedtagne kriterier samt at disse forhold beskrives i årsrapporten, herunder blandt andet som en omtale i uddelingspolitikken, regnskabspraksis og omtales som væsentlige skøn, når dette er relevant.

1.3.8 Klassifikation af disponerede uddelinger i balancen

En erhvervsdrivende fonds bestyrelse skal som tidligere nævnt i forbindelse med godkendelse af fondens årsrapport – ligesom i et aktie- eller anpartsselskab – beslutte, hvad fondens frie midler i henhold til årsrapporten skal anvendes til. I et aktie- eller anpartsselskab skal det besluttes, hvor stor en del, der skal udbetales som udbytte til kapitalejerne, og i en erhvervsdrivende fond skal det besluttes, hvor stor en andel, der skal disponeres til fondens uddelingsformål.

Regnskabsmæssigt sker dette ved, at det godkendte beløb via resultatdisponeringen flyttes fra de frie reserver til en særskilt post under egenkapitalen benævnt ”Uddelingsramme”.

Når uddelingsrammen er godkendt, kan bestyrelsen begynde at udmønte uddelingerne. Hvem bestyrelsen ønsker at uddele til, kan besluttes i løbet af året eller senere. Tilgang på uddelingsrammen vil således have baggrund i bestyrelsens beslutning om at disponere (en del af) fondens frie midler ifølge årsrapporten til uddelinger, mens afgang på uddelingsrammen vil være bestyrelsens beslutninger om konkrete uddelinger, som forpligter fonden.

Uddelinger, som først er blevet bindende for fonden efter regnskabsårets udløb, opfylder ikke årsregnskabslovens definition på en forpligtelse. Sådanne uddelinger kan i stedet forklares i noterne eller i ledelsesberetningen, hvilket kan være væsentligt og relevant, da fondens frie reserver er reduceret.

Bestyrelsens beslutning om disponering over uddelingsrammen til konkrete uddelingsformål vil påvirke årsrapporten på forskellig måde. Der vil være følgende muligheder:

1. Udbetaling af uddeling på beslutningstidspunktet
2. Skyldige uddelinger
3. Hensættelse til udmøntede uddelinger.

De tre muligheder har effekt på resultatdisponeringen.

Ad 1) Udbetaling af uddeling på beslutningstidspunktet
Ved udbetaling af den besluttede uddeling vil denne optræde som en afgang på de likvide midler. Uddelingen vil således fragå uddelingsrammen og blive udbetalt.

Ad 2) Skyldige uddelinger

Skyldige uddelinger vedrører uddelinger, som er bevilget, og hvor modtager er informeret herom i regnskabsåret, men den konkrete udbetaling foretages først i efterfølgende regnskabsperioder. Denne kategori opfylder betingelserne for at være en forpligtelse.

Successive uddelinger vedrører uddelinger, hvor modtager har fået kundgjort, at uddelingen udbetales i rater over flere regnskabsperioder.

Det kan eksempelvis være en forfatter, som får en bevilling til at skrive en bog, hvor udbetalingen foretages i rater over en treårig periode.

Sådanne uddelinger fragår uddelingsrammen det år, hvor de besluttes, og hvor fonden har forpligtet sig overfor modtageren. Den del af uddelingen, som ikke er udbetalt på balancetidspunktet, skal indregnes som en gældsforpligtelse opdelt i henholdsvis en kortfristet og langfristet del.

Ad 3) Hensættelse til udmøntede uddelinger

I specielle situationer – afhængig af det konkrete forhold – hvor der er usikkerhed om beløbsstørrelser eller tidspunkt for betaling, kan der regnskabsmæssigt være behov for at kategorisere uddelingen som en hensat forpligtelse i stedet for som en gældsforpligtelse.

Som eksempel herpå kan nævnes suspensivt betingede uddelinger, hvor beslutning om uddeling er truffet inden regnskabsårets udløb, og hvor der er givet meddelelse til modtager, men hvor der stilles betingelser til uddelingsmodtager, for at denne kan få udbetalt uddelingen.

Et eksempel på en suspensivt betinget uddeling, der skal indregnes som en hensat forpligtelse, kan være en forfatter, som modtager en bevilling til at skrive en bog, men hvor der er knyttet den betingelse, at forfatteren skal aflevere manuskriptet, før han/hun får udbetalt beløbet (eventuelt aflevere dele af manuskriptet mod udbetaling af rater). Som følge af den usikkerhed, der er knyttet til, om forfatteren afleverer et manuskript, må det bevilgede beløb indregnes som en hensat forpligtelse, der reduceres i takt med aflevering/udbetaling.

Når uddelingen hensættes til senere udbetaling, fragår uddelingen således uddelingsrammen og tilgår regnskabsposten ”Hensættelse til udmøntede uddelinger”. Herfra sker udbetalingen i takt med, at betingelserne opfyldes.

Samtidig med, at ovennævnte tre eksempler posteres på balancen, indgår de besluttede uddelinger i resultatdisponeringen.

1.3.9 Sondringen mellem investeringer, omkostninger og uddelinger

Sondringen mellem investeringer, omkostninger og uddelinger kan være vanskelig – særligt i de tilfælde, hvor fonden selv driver den aktivitet, der er fastlagt som det almenvelgørende formål. Uddelinger, der foretages i sådanne fonde, kaldes ofte ”interne uddelinger”, eftersom man anser uddelingerne fra fonden for at skulle benyttes af fonden selv. Det skal imidlertid altid vurderes kritisk, da det er afgørende for den regnskabsmæssige behandling.

1.3.9.1 Uddelinger i forhold til omkostninger

De to udtryk kan defineres således:

- En uddeling er fondsbestyrelsens bindende beslutning om fondens direkte eller indirekte afgivelse af ressourcer til en ekstern modtager og til et formål, der ligger inden for fondens formål.
- En omkostning er betaling for en ydelse, der leveres til fonden til brug i dennes virksomhed, dvs. det er driftsomkostninger for fonden. Hvis ydelsen opfylder kriterierne for at være et aktiv, skal ydelsen eventuelt aktiveres – se nærmere nedenfor i forhold til investeringer.

Det afgørende for, at der er tale om en uddeling er således, at der er tale om en disposition til fordel for en ekstern modtager uden en modydelse – og inden for fondens formål. Dispositioner, hvor fonden modtager en modydelse, er således ikke en uddeling.

Der kan være dispositioner, som indeholder såvel en uddeling som en omkostning. Det kan for eksempel være ved et sponsorat, hvor en fond sponsorerer en kulturinstitution, og hvor fonden samtidig får nævnt sit navn i tilknytning til sponsoratet. Det kan for eksempel være i form af fondens logo på reklamer for kulturinstitutionen eller på skilte, hvor fonden fremstår som bidragsyder. Her er principielt tale om to ydelser – en betaling for reklameværdien henholdsvis en uddeling til kulturinstitutionen. I sådanne tilfælde synes der imidlertid at kunne anlægges en væsentlighedsbetragtning, hvis reklameelementet må anses som uvæsentligt. Herefter anses hele betalingen for at være en uddeling. Denne væsentlighedsvurdering skal imidlertid kunne dokumenteres.

Et andet eksempel kan være, hvor en erhvervsdrivende fond sponsorerer et arrangement eller lignende, og hvor den modtagende virksomhed er erhvervsdrivende. Her kan erhvervsvirksomheden have en interesse i at bruge fondens navn i sin reklame, for eksempel for at styrke troværdigheden i et arrangement. Her må man tillige betragte forholdet ud fra den erhvervsdrivende fonds side, og hvis reklameværdien for fonden må anses for at være uvæsentlig i forhold til uddelingen, må hele sponsoratet anses som en uddeling.

Der kan gives en række yderligere eksempler:

Eksempel	Omkostning eller uddeling?
Et arrangement, der er åbent for offentligheden for at fejre uddelingsmodtagere?	Formentlig en omkostning, fordi der til fonden leveres en modydelse i form af et arrangement og dermed hovedsageligt ikke vedrører prismodtagerne.
Et lukket arrangement for et antal prismodtagere?	Formentlig en del af uddelingen, fordi det udgør en sammenkomst for at skabe ny viden/netværk for de indbudte personer indenfor fondens formål.
En særlig gave, der gives til uddelingsmodtageren – for eksempel en mindre kunstgenstand – som et symbol (ved siden af selve uddelingen)?	Formentlig en del af uddelingen, fordi det er en integreret del af selve uddelingen.

Eksempel	Omkostning eller uddeling?
Et arrangement i den kreds af forskere, som fonden normalt støtter?	Kan være reklame, hvis det er for en ubestemt kreds. Hvis det derimod er et fagligt møde for at skabe netværk/vidensudveksling indenfor et fagområde, kan det anses som en uddeling.
En fonds betaling af et sponsorat på vegne af den underliggende driftsvirksomhed?	Et tilskud til dattervirksomheden. En sådan betaling kan kun ske, hvis dattervirksomheden er helejet af fonden, eller at der udstedes nye aktier for værdien som led i en kapitalforhøjelse.
Tilstedeværelsen på "Folkemødet" på Bornholm eller lignende?	Formentlig en omkostning, da tilstedeværelsen har reklameværdi for fonden.
Afholdelse af omkostninger til en uddelingsmodtager som led i, at fonden hjælper uddelingsmodtageren med at definere et projekt?	Muligvis en del af uddelingen. Det forudsætter dog, at der er tale om en bestemt projekt, for eksempel et større byggeri, hvor fonden betaler for arkitekttegninger. Er der tale om omkostninger, der afholdes til en bredere kreds, er der formentlig tale om omkostninger, eftersom der ikke er nogen bestemt modtager vedrørende en konkret uddeling. Administrationsomkostninger i forbindelse med behandling af uddelinger er omkostninger for fonden.
Afholdelse af omkostninger til at måle effekten af et bestemt projekt eller af fondens uddelinger generelt?	Omkostninger, da det ikke tilfører yderligere til den uddelingsberettigede aktivitet, men i stedet opgør, om uddelingerne virker.

Ovenstående er udelukkende eksempler, og den endelige afgørelse kan i praksis være meget vanskelig. Samtidig skal det understreges, at der ikke foreligger afgørelser fra Erhvervsstyrelsen eller andre udtalelser, som nærmere fastlægger grænserne for uddelinger i forhold til omkostninger.

1.3.9.2 Uddelinger i forhold til investeringer

De to udtryk kan defineres således:

- En uddeling er fondsbestyrelsens bindende beslutning om fondens direkte eller indirekte afgivelse af ressourcer til en ekstern modtager og til et formål, der ligger inden for fondens formål.
- En investering er betaling for et aktiv, som fonden kontrollerer.

Sidstnævnte definition på en investering forudsætter således, at der ud fra en regnskabsmæssig betragtning sker aktivering. Sker dette ikke, for eksempel fordi der gennemføres et udviklingsprojekt i en fond i regnskabsklasse B, hvor der ikke er krav om aktivering, skal forholdet bedømmes efter beskrivelsen ovenfor om uddelinger i forhold til omkostninger. Et udviklingsprojekt, hvor der ikke sker aktivering, repræsenterer i stedet en leveret serviceydelse til fonden og anses derfor som en omkostning. Dermed baserer konklusionen om uddelinger sig på, hvilke regnskabsregler, der benyttes.

Et eksempel på en situation, der har været drøftet, har været støtte til et projekt, der tjener et almenvelgørende formål, for eksempel en undersøgelse af indvirkningen af motion på folks sundhed. Vælger fonden at give et beløb til en forsker, der er ansat på Københavns Universitet, som herefter laver forskning for pengene, anses uddelingen normalt for sket, når pengene bevilges til forskeren. Det skyldes, at på det tidspunkt har fonden endeligt afgivet kontrollen med pengene, og forskeren har herefter sin frihed til at forske og publicere resultaterne.

Ansætter fonden i stedet en forsker i fonden, som herefter udfører forskningen, er der omvendt tale om en omkostning i fonden, fordi denne fortsat har kontrol over resultaterne og den ansatte forsker. Når resultaterne senere publiceres, sker der en uddeling, fordi fonden på det tidspunkt beslutter sig for at afgive ressourcer (forskningsresultaterne) til eksterne modtagere (offentligheden). Som oftest gives et sådant resultat til offentligheden generelt. Overgives resultatet til en bestemt modtager, skal den pågældende modtager fremgå af legatarfortegnelsen.

De to forskellige modeller – afgivelse af midler til en universitetsforsker henholdsvis ansættelse af en forsker i fonden – giver derfor to forskellige uddelinger. I førstnævnte situation med uddelingen direkte til den universitetsansatte forsker er uddelingen således et pengebeløb, der disponeres fra starten (eller eventuelt årligt). I sidstnævnte tilfælde er uddelingen ikke et pengebeløb, men i stedet en rapport med resultaterne. Derved skal uddelingen værdiansættes og indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen på det tidspunkt, der sker uddeling, og en tilsvarende uddeling skal indregnes i uddelingslinjen i overskudsdisponeringen.

Eftersom der er tale om uddeling af et aktiv, skal der tillige afgives en vurderingsberetning, der tilkendegiver, at det fastsatte uddelingsbeløb mindst svarer til værdien af det uddelte aktiv (= forskningsrapporten).

Hvis en fond indkøber kunst, der skal bruges til for eksempel et museum, som fonden driver, anses sådanne anskaffelser for at være investeringer, medmindre fonden forærer kunstgenstandene til et eksternt museum. Disse anskaffelser er således investeringer i aktiver, der ikke må indregnes som omkostninger, men skal aktiveres og afskrives, hvis de som led i brugen forringes i værdi. Den løbende drift af museet vil medføre omkostninger, der indregnes i resultatopgørelsen, idet de repræsenterer fondens efterspørgsel efter ydelser hos omverdenen (for eksempel lønomkostninger til ansatte, rengøring af lokaler og husleje, hvis der er tale om lejede lokaler).

En eventuel gratis adgang for publikum er udtryk for fondens uddeling, eftersom denne gratis adgang er uden modydelse for fonden, men derimod repræsenterer en ydelse til omverdenen. Uddelinger er således noget, der kommer en eller flere modtagere direkte til gode, og afholdelsen af for eksempel driftsomkostninger sker ikke som led i opfyldelse af fondens uddelingsformål, men er en forudsætning for at kunne tilbyde den egentlige uddeling – gratis adgang til museet. Værdien af denne gratis adgang skal som udgangspunkt opgøres og indregnes som en indtægt henholdsvis uddeling.

Det har været diskuteret, om man i den situation, hvor fonden for eksempel driver et museum eller stiller boliger vederlagsfrit til rådighed, kan anse de afskrivninger og omkostninger, der foretages i fonden, som uddelinger.

Som nævnt ovenfor er det ikke korrekt at anse omkostningerne for uddelinger. Sådanne omkostninger i form af afskrivninger mv. er omkostninger, der er nødvendige for at kunne foretage selve uddelingen i form af at stille ydelser til rådighed som led i opfyldelsen af fondens uddelingsformål. Omverdenen modtager således ikke nogen midler uden modydelse, før dørene åbnes gratis til museet, eller boligerne konkret stilles til rådighed til under markedspris.

I særlige tilfælde kan den ydelse, der udgør uddelinger – for eksempel ovenstående forskningsresultater – kun vanskeligt værdiansættes. Udgangspunktet er, at der skal ske en værdiansættelse til dagsværdi, der indregnes som en indtægt henholdsvis en uddeling. Kan denne værdi ikke opgøres pålideligt, vil det efter PwC's vurdering være acceptabelt at opgøre værdien baseret på de afholdte udgifter. Det er imidlertid ikke det samme som at lade omkostningerne indgå som uddelinger – i stedet skal omkostninger til for eksempel løn mv. indregnes som omkostninger, mens det samme beløb indtægtsføres og føres som en uddeling. Det er derfor ikke tilladt at lade omkostningerne udgå af resultatopgørelsen og føre dem direkte som uddelinger.

PwC er ikke bekendt med eksempler i erhvervsdrivende fonde på uddelinger, hvor der er udarbejdet vurderingsberetninger på for eksempel forskningsrapporter. Det er PwC's anbefaling, at fonden og revisor i den konkrete situation bør afklare med Erhvervsstyrelsen, om man kan afgive en vurderingsberetning baseret på de afholdte udgifter, når dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt. Det er i øvrigt PwC's forventning, at kravet om udarbejdelse af vurderingsberetning for serviceydelser vil være i spil i forbindelse med en mulig senere ændring af erhvervsfondsloven.

Resultatopgørelsen vil således altid bestå af en lang række omkostninger, som kan være tæt knyttet til at opfylde fondens uddelingsformål, ligesom der kan være omkostninger til almindelig administration. Disse omkostninger er uundgåelige – ovenstående vedrørende uddelinger angår således indregning af indtægter og uddelinger.

1.3.10 Udvidelse af uddelingsrammen

Som beskrevet i afsnit 1.3.8 *Klassifikation af disponerede uddelinger i balancen* påvirkes fondens uddelingsramme positivt ved, at bestyrelsen på baggrund af årsrapporten disponerer en andel af de frie reserver hertil.

Det er hensigten, at det disponerede beløb skal dække det forventede behov for uddelinger i perioden frem til ledelsens behandling af næste årsrapport. Den periode, som uddelingsrammen omfatter, er således som udgangspunkt fra årsregnskabsmødet i år 1 til årsregnskabsmødet i år 2.

Tilgang på uddelingsrammen kan endvidere ske ved, at bestyrelsen i løbet af året beslutter, at overskud, der er opstået, og frie reserver, som er blevet frigjort efter den periode, der senest er blevet aflagt årsrapport for, skal tilgå uddelingsrammen.

Grundlaget for bestyrelsens beslutning herom er en balance, som skal vise, at beslutningen om uddeling er forsvarlig. Balancen kan være fra den seneste årsrapport. Såfremt beslutningen om udvidelse af uddelingsrammen træffes senere end seks måneder efter balancedagen i fondens seneste årsrapport, skal der dog udarbejdes en mellembalance, som viser, at der er tilstrækkelige frie reserver til rådighed.

Mellembalancen skal være gennemgået af revisor.

Mellembalancen skal i henhold til Erhvervsstyrelsens administrative praksis indeholde følgende bestanddele:

- En balance
- En henvisning til anvendt regnskabspraksis i den seneste årsrapport eller en beskrivelse af anvendt regnskabspraksis, hvis regnskabspraksis i mellembalancen er ændret i forhold til selskabets seneste årsrapport, jf. en analogi fra reglerne om delårsrapporter for børsnoterede selskaber
- Ledelsespåtegning
- Revisorerklæring
- De noter, der er nødvendige af hensyn til et retvisende billede.

1.4 Skatteomkostning og udskudt skat

I det omfang, der kan beregnes en skat i et givet regnskabsår, følger den regnskabsmæssige behandling i erhvervsdrivende fonde grundlæggende de regler, som er gældende for selskaber omfattet af årsregnskabsloven. Det er alene opgørelsesmetoden af skattegrundlaget, som er anderledes. Opgørelsen af den skattepligtige indkomst fremgår af kapitlet *Fondsbeskatning*.

1.4.1 Aktuel skat

Den sammenhæng, der normalt eksisterer mellem et selskabs regnskabsmæssige resultat før skat og den omkostningsførte selskabsskat, vil ikke nødvendigvis være gældende for fonde, som foretager uddelinger. Det skyldes, at fonde ofte har skattemæssig fradragsret for de beløb i resultatdisponeringen, der udgør uddelinger.

I det omfang en fond foretager skattemæssigt fradragsberettigede uddelinger, der udligner den skattepligtige indkomst, vil der således – alt andet lige – være overensstemmelse mellem fondens resultat før skat og årets resultat.

Såfremt en fond ikke uddeler hele sin skattepligtige indkomst, eller hvis fonden ud over skattepligtige indtægter har skattefrie indtægter, som efter prioriteringsreglen anses for medgået til uddeling før de skattepligtige indtægter, kan der i fondsregnskabet optræde en aktuel skat. Efter prioriteringsreglen skal uddelingsfradraget i den skattepligtige indkomst således reduceres med skattefrie udbytter fra datterselskaber og bundfradraget på 25.000 DKK i ikke-erhvervsmæssig indkomst.

1.4.2 Udskudt skat

Udskudt skat i fonde opstår, hvis der er midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige poster. Ud over de for selskaber almindeligt forekommende regnskabsposter kan der for erhvervsdrivende fonde opstå udskudt skat, hvis der foretages skattemæssige hensættelser til senere uddelinger, som ikke er indregnet i årsrapporten.

1.4.3 Uddelinger og den tilhørende præsentation af udskudt skat

Almenvelgørende fonde har mulighed for at fratrække skattemæssige hensættelser til senere uddelinger. Derved pådrager fonden sig en forpligtelse til at betale skat af hensættelsen, hvis uddelingen ikke effektueres efter de gældende regler.

Fra praksis ses eksempler på, at erhvervsdrivende fonde ikke indregner denne udskudte skat med begrundelse i, at det ikke anses for værende sandsynligt, at skatten udløses som følge af, at fonden over tid foretager tilstrækkelige uddelinger til at udligne den skattepligtige indkomst.

Det skal dog understreges, at årsregnskabsloven som udgangspunkt kræver afsættelse af udskudt skat, hvorfor en manglende afsættelse af skatten alene vil kunne begrundes med, at fondens hensigt og reelle mulighed vil være at disponere, så den udskudte skat aldrig bliver udløst. Er denne hensigt og mulighed ikke klar, vil den udskudte skat således skulle indregnes.

Det er PwC's opfattelse, at når fondsbestyrelsen på fondens vegne skal sikre, at skatten aldrig kommer til betaling, idet uddelingerne altid foretages, inden en eventuel beskatning sætter ind, vil man kunne undlade indregning af den udskudte skat i en sådan situation.

En sådan vurdering af "hensigt" findes også vedrørende andre former for tidsmæssige afvigelser, for eksempel vedrørende udlodning af midler fra udenlandske dattervirksomheder, hvor der eksisterer udbyttebeskatning af overførslen. I disse tilfælde kan skatten undlades afsat, hvis moderselskabet selv kan kontrollere afviklingen, og der i øvrigt ikke er hensigt om at udlodde. Også udskudt skat på midlertidige afvigelser vedrørende bestemte aktiver, hvor skatteomkostningen afhænger af hensigten med aktivet – for eksempel at beholde dette i minimum et bestemt antal år – opgøres ud fra denne hensigt. Afsættes den udskudte skat ikke, skal det oplyses i en note under eventualforpligtelser.

Såfremt ledelsens hensigt skifter, og ledelsen af forskellige årsager – imod den oprindelige forudsætning – ikke forventer at foretage tilstrækkeligt med uddelinger til at eliminere skatten, skal denne indregnes som en forpligtelse på det tidspunkt. En årsag kan være, at der ikke er tilstrækkeligt frie reserver i fonden.

Særligt hvis fonden kommer i den situation, som beskrevet i afsnit 1.4.3.1 *Skattemæssige hensættelser til senere uddelinger efter årets udløb*, og disse skattemæssige hensættelser overstiger den regnskabsmæssige reservation, er det sandsynligt, at der ikke inden for fristen kan foretages den fornødne uddeling, og den udskudte skat skal derfor afsættes heraf.

Et andet forhold vedrører erhvervelser, der er at betragte som interne uddelinger (i skattemæssig henseende), og som bliver aktiveret regnskabsmæssigt. Hermed opstår ligeledes en forskelsværdi mellem de regnskabsmæssige og skattemæssige værdier. Hovedreglen er, at skattebyrden af forskelsværdien afsættes som udskudt skat under hensatte forpligtelser.

Det ses ligeledes i praksis, at forpligtelsen kun noteoplyses. Udgangspunktet er dog i henhold til årsregnskabsloven, at skatten afsættes.

Vær i den forbindelse opmærksom på, at der som udgangspunkt ved anskaffelsen ikke er forskel på de skattemæssige og regnskabsmæssige værdier, idet der ikke er hjemmel til at nedsætte den faktiske anskaffelsessum med den foretagne interne uddeling i henhold til fondsbeskatningsloven § 4, stk. 1.

1.4.3.1 Skattemæssige hensættelser til senere uddelinger efter årets udløb

En særlig tidsmæssig forskel opstår, idet fonde kan foretage skattemæssige hensættelser for at reducere/udligne den skattepligtige indkomst for det pågældende indkomstår. Skattemæssige hensættelser skal efter reglerne uddeles inden for en femårig periode for ikke at blive genbeskattet og er disponeret på grundlag af årets skattepligtige indkomst.

Hvis de skattemæssige hensættelser inklusive rentetillæg beløbsmæssigt kan rummes inden for uddelingsrammen og andre frie reserver (i det omfang de faktisk planlægges udloddet inden for femårsperioden) samt hensættelse til udmøntede uddelinger, vil det ikke være et krav at afsætte udskudt skat af de skattemæssige hensættelser. Såfremt de skattemæssige hensættelser inklusive rentetillæg overstiger de tre nævnte beløb, afsættes der udskudt skat af det overskydende beløb.

I de tilfælde, hvor fonden har foretaget skattemæssige hensættelser til senere uddeling, og det på basis af ledelsens beslutninger om uddelinger og fondens forventede fremtidige indtjening reelt er muligt, at skatteforpligtelsen kan udlignes i takt med forfald uden skattebetaling, noteoplyses den udskudte skatteforpligtelse som en eventualforpligtelse.

1.4.3.2 Særlige præsentationsmæssige udfordringer

Skattelovgivningen for selskaber og erhvervsdrivende fonde er gennem de seneste år blevet ændret for så vidt angår beskatningen af kursavancer på børsnoterede værdipapirer.

Beskatningen tager nu udgangspunkt i avancer og tab opgjort efter lagerprincippet, hvor hovedreglen tidligere var anvendelse af realisationsprincippet. Lagerprincippet går i korte træk ud på, at der sker beskatning af forskellen mellem kursværdien ved årets begyndelse og kursværdien ved årets slutning. Hertil lægges avancer/tab, som er realiseret ved afhændelse i regnskabsåret.

De regnskabsmæssige konsekvenser af disse regelændringer er ens for selskaber og erhvervsdrivende fonde. Hvor der tidligere efter omstændighederne var grundlag for beregning af en udskudt skat, såfremt der var en forskel mellem den regnskabsmæssige værdi af børsnoterede værdipapirer og den skattemæssige værdi, vil denne forskel kunne give anledning til beregning af en aktuel skat.

Hvis en fond regnskabsmæssigt måler værdipapirer til dagsværdi og skattemæssigt anvender realisationsprincippet, skal der efter årsregnskabsloven afsættes udskudt skat af en eventuel forskelsværdi, idet der som udgangspunkt vil opstå en midlertidig forskel mellem de regnskabs- og skattemæssige værdier. Ved værdiansættelsen af den udskudte skat, skal der henses til fondens øvrige skattemæssige forhold, herunder om der opnås fradrag for uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål.

Opgør en fond regnskabsmæssigt værdipapirer til kostpris efter realisationsprincippet, og skattemæssigt anvender lagerprincippet, vil der i tilfælde af kursstigninger i regnskabsåret skulle indregnes en aktuel skat i årsregnskabet for den erhvervsdrivende fond, selvom den tilhørende indtægt ikke indregnes regnskabsmæssigt. Imidlertid vil en sådan skattemæssig kursgevinst sjældent medføre en skatteomkostning i resultatopgørelsen, idet den beskattede gevinst indgår som en regulering af udskudt skat, da der opstår en midlertidig forskel mellem den regnskabs- og skattemæssige værdi af værdipapirbeholdningen.

En tilsvarende situation kan opstå med modsat fortegn, såfremt fonden afhænder nogle værdipapirer, hvor skatten er betalt tidligere på grund af lagerbeskatningen. En sådan forskel er sædvanligvis et kildeartsbestemt skattemæssigt tab, som alene kan anvendes i tilsvarende kursgevinster. Det er således ikke sikkert, at den midlertidige forskel regnskabsmæssigt kan afsættes.

En løsning på indregning af disse forskelsværdier kan være en ændring af anvendt regnskabspraksis, så fonden værdiansætter værdipapirerne til dagsværdi (børskursværdi) svarende til den beskattede værdi, og løbende indregner kursudsving og den tilhørende skatteomkostning i resultatopgørelsen.

1.4.3.3 Særligt om datterselskabers brug af transparensreglen

Fonde kan ikke sambeskattes med sine dattervirksomheder i traditionel forstand. I selskabsskattelovens § 3, stk. 4, findes imidlertid den såkaldte ”transparensregel”, hvis formål er at sikre parallelitet i beskatningen af de fonde, der driver erhvervsaktivitet i fonde og dem, der driver erhvervsaktiviteten via datterselskaber. Transparens er således en skattemæssig regel, der får indvirkning på den regnskabsmæssige behandling. Den regnskabsmæssige behandling er ikke lovreguleret, men der ses forskellige metoder for præsentation.

Ved anvendelse af transparensreglen kan skattepligtig indkomst i dattervirksomheden overføres til beskatning i moderfonden. Dette medfører, at indkomsten fra dattervirksomheden kan modregnes skattemæssigt i de uddelinger (almennyttige og almenvelgørende), som fonden foretager i året. Anvendes transparensreglen ikke, skal dattervirksomheden betale skat af sin skattepligtige indkomst, og fonden vil ikke kunne modregne uddelingerne i det modtagne udbytte. Brugen af ordningen kan således øge fondens samlede uddelinger.

Transparensreglen er en skattemæssig regel, der kan til- og fravælges fra år til år. Idet der er tale om en særregel, opgøres de skattemæssige konsekvenser inden for samme indkomstår. Det vil sige, at fradraget i datterselskabet henføres til det indkomstår, som reguleringen vedrører, og tilsvarende beskattes indtægten i moderfonden i det samme indkomstår. Fonden skal således ikke udskyde beskatningstidspunktet til deklareringstidspunktet for vedtagelse af udbyttet, som i øvrigt er hovedreglen for beskatning af udbytter.

Det bemærkes, at brugen af transparensreglen alene er mulig, hvor fonden direkte ejer mindst 75 % i datterselskabet. Det er således ikke den sædvanlige betragtning om kontrol, der anvendes, og det pointeres endvidere, at det alene er direkte ejede datterselskaber, som kan anvende transparensreglen og ikke datter/dattervirksomheder. Fradraget er et ligningsmæssigt fradrag for den del af indkomsten, som overføres fra datterselskabet til beskatning hos fonden, og beregnes før opgørelse af en eventuel sambeskatningsindkomst.

Er der minoritetsinteresser i selskabet, så modtager minoriteten udbytte efter de almindelige udbytteregler, og herunder skal datterselskabet, når skattelovgivningen kræver dette, indeholde skat af dette udbytte. Det er således alene fondens andel af årets indtægter, som overflyttes til beskatning hos fonden.

Endvidere er datterselskabet forpligtet til at foretage en udbytteudlodning svarende til det skattemæssige fradrag. Tilsvarende skal fonden foretage en skattemæssig uddeling til almennyttige formål svarende til det modtagne udbytte. Fondens uddelinger øges således med den skat, der ellers ville være udløst i datterselskabet. Se mere om kravene for at bruge transparensreglen i kapitlet *Fondsbeskatning*, afsnit 8 *Transparensreglen.*

Den regnskabsmæssige behandling i datterselskabet kan ske på forskellige måder. Nedenfor er anført to eksempler, der tager udgangspunkt i, at et datterselskab har en skattepligtigtig indkomst på 100 DKK, der ønskes overført i sin helhed til beskatning i fonden:

1. Skatteeffekten indregnes i resultatopgørelsen (nettometoden).
2. Skatteeffekten indregnes i egenkapitalopgørelsen (bruttometoden).

Ad 1) Skatteeffekten indregnes i resultatopgørelsen (nettometoden)

1. Resultat før skat udgør 100 DKK, og skat af årets resultat udgør 0 DKK. Årets resultat, der overføres til selskabets frie reserver, udgør 100 DKK.
2. Der udloddes efterfølgende 100 DKK, som efterfølgende afregnes.

Datterselskabets skatteomkostning udgør samlet 0 DKK ved anvendelse af denne fremgangsmåde.

Det bemærkes, at fra og med den 1. januar 2019 er det præciseret i IAS 12, at såfremt udbytte er udlodning af selskabets overskud, skal skatteeffekter af udlodningen indregnes i resultatopgørelsen på udlodningstidspunktet. Denne ændring af IAS 12 kan tillige rummes inden for årsregnskabsloven. Hvis selskabet anvender IAS 12, medfører det, at den regnskabsmæssige effekt af det skattemæssige fradrag af udbytteudlodningen udskydes fra året, hvor den skattepligtige indtægt skabes, til det faktiske udlodningstidspunktet i året efter optjeningsåret, mens man skattemæssigt fradrager udbyttet i året, hvor indtjeningen er.

Ad 2) Skatteeffekten indregnes i egenkapitalopgørelsen (bruttometoden)

Det ses også i praksis, at datterselskabet indregner værdien af skattefradraget af udbyttet direkte i egenkapitalen og dermed viser en skatteomkostning i resultatopgørelsen:

1. Resultat før skat udgør 100 DKK, og skat af årets resultat udgør 22 DKK. Årets resultat, der overføres til selskabets frie reserver, udgør 78 DKK, og skyldig skat udgør 22 DKK.
2. Der udloddes efterfølgende 100 DKK, som afregnes via selskabets bank. Der foretages i tillæg en egenkapitalpostering, som udligner den skyldige skat.

Skyldig skat udgør herefter 0 DKK, og effekten på datterselskabets frie reserver er 0 DKK(+ 78 DKK (årets resultat) – 100 DKK (årets udlodning) + 22 DKK (regulering af skat).

Bemærk, at resultatdisponeringen i dette eksempel vil vise en udbytteudlodning på 100 DKK, mens årets resultat alene vil udgøre 78 DKK.

Efter denne metode anser man udbyttet for en ejertransaktion, der påvirker egenkapitalen. Begrundelsen for denne indregning er, det er ejers beslutning, at disponeringen skal gennemføres, og det gennemføres for, at ejer kan uddele mere.

Som et alternativ til at føre skatteindtægten direkte på egenkapitalens frie reserver kan indtægten føres i resultatdisponeringen.

PwC anbefaler at beskrive regnskabspraksis i datterselskabet, herunder anføre, hvilken metode der anvendes – altså om skatteeffekten af ordningen indregnes på tidspunktet, hvor indtægten tjenes eller på tidspunktet for udbytteudlodningen – og om effekten indregnes efter nettometoden i resultatopgørelsen eller bruttometoden i balancen.

I skattenoten præsenteres, om reglen i selskabsskattelovens § 3, stk. 4, er anvendt i regnskabsåret, og den beløbsmæssige effekt oplyses. I praksis ses, at fonde, der anvender IFRS og bruger transparensreglen, i stedet for at oplyse den beløbsmæssige effekt anfører den procentmæssige effekt.

Det pointeres i øvrigt, at når fonden anvender ordningen, er den forpligtet til at uddele et beløb til almenvelgørende formål på mindst det modtagne udbytte. Er uddelingsrammen større end forpligtelsen, har fonden indikeret at leve op til forpligtelsen, men overstiger forpligtelsen uddelingsrammen, må det særligt overvejes, om uddelingsforpligtelsen og/eller skatteforpligtelsen skal indarbejdes som forpligtelse eller som eventualforpligtelse, jf. omtalen i afsnit 1.4.3.1 *Skattemæssige hensættelser til senere uddelinger efter årets udløb.*

1.5 Nedskrivninger af anlægsaktiver i erhvervsdrivende fonde

Efter årsregnskabslovens § 42 skal anlægsaktiver testes for nedskrivninger, hvis der konstateres indikationer på værdiforringelse. En indikation på en værdiforringelse kan for eksempel være, at aktivet ikke længere benyttes i samme udstrækning, at produktionen ikke er så lønsom mere, eller at det generelle renteniveau i samfundet er stigende.

Såfremt der konstateres en indikation på værdiforringelse, skal der gennemføres en test. Testen indebærer, at fonden skal vurdere genindvindingsværdien af aktiverne. Ved genindvindingsværdien forstås den højeste værdi af kapitalværdien og nettosalgsprisen på aktivet. Normalt vil en række af fondens aktiver skulle testes som en gruppe – en såkaldt pengestrømsfrembringende enhed.

I forhold til fonde har det været diskuteret, hvorledes man opgør de forventede pengestrømme. Det kan for eksempel være aktuelt, hvis man har opført et anlægsaktiv, hvor fonden sælger adgang til en stærkt nedsat pris – og dermed har en uddeling, der modsvarer forskellen mellem markedsprisen for ydelsen og betalingen fra brugeren. Hvis man i en nedskrivningstest udelukkende skullet inddrage de eksterne betalinger, ville en sådan model, hvor fonden løbende uddeler i form af at sælge til en favørpris, føre til, at aktiverne skulle nedskrives øjeblikkeligt.

Det er imidlertid PwC's vurdering, at når pengestrømmene knyttet til aktivet skal opgøres, vil det være acceptabelt at lægge vægt på markedsprisen på ydelsen. Det skyldes, at resultatopgørelsen også indeholder favørelementet i uddelingen (en "fiktiv" indtægt modposteret som en uddeling). Derved indeholder resultatopgørelsen såvel favørelementet som brugerens betaling – hvilket modsvarer den samlede markedsværdi af ydelsen. Af den grund vil det være logisk også at inddrage disse pengestrømme i nedskrivningstesten. Derved vil man også i forhold til nedskrivningstesten anse uddelingstransaktionen som to transaktioner: En salgstransaktion (favørelementet – indregnes som indtægt) og en uddelingsbeslutning (favørelementet).

Ovennævnte model indebærer således, at hvis et aktiv opføres udelukkende til at skulle benyttes til en uddeling fra fondens side, skal det ikke nedskrives – men derimod opretholdes og afskrives. I resultatopgørelsen vises samtidig den "fiktive" indtægt, der sammenholdes med afskrivninger og andre driftsomkostninger.

1.6 Nærtstående parter og transaktioner med nærtstående parter

I selskaber i regnskabsklasse store C og regnskabsklasse D er der pligt til at oplyse om transaktioner med nærtstående parter, når transaktionerne ikke er på markedsmæssige vilkår. I modsætning hertil er der for fonde altid pligt til at oplyse om samtlige transaktioner med nærtstående parter, uanset regnskabsklasse.

For at kunne oplyse om transaktionerne er det således nødvendigt at kende de parter, som anses for nærtstående til fonden.

For erhvervsdrivende fonde gælder årsregnskabslovens § 69, stk. 3:

Har der fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter, jf. § 98 c, stk. 2, skal fonden i årsregnskabet oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de nærtstående parter og give de informationer om transaktioner og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af forholdets mulige påvirkning af årsregnskabet.

Oplysningerne skal som minimum omfatte:

1) *Transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse.*
2) *Den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og betingelser for disse.*
3) *Årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.*

Årsregnskabslovens § 98 c er den bestemmelse, som indeholder oplysningskravene vedrørende transaktioner med nærtstående parter. Efter § 69, stk. 3, er det et krav for alle fonde at oplyse om transaktioner med nærtstående parter. Årsregnskabslovens § 98 c definerer nærtstående parter ved at henvise til definitionen i IAS 24.9. Definitionen er kompleks – og i definitionen er der dele, som slet ikke er relevante for fonde, idet disse dele omfatter ejertransaktioner. Nedenfor gennemgås de dele af definitionen, som er relevante for fonde.

Har der ikke været transaktioner med nærtstående, skal der ikke oplyses om nærtstående parter (ud over årsregnskabslovens sædvanlige bestemmelser om kapitalinteresser i dattervirksomheder og associerede virksomheder).

1.6.1 Definitionen på nærtstående parter

Det er PwC's vurdering, at IAS 24's definition på nærtstående parter kan gengives således for fonde (definitionens regler om forhold til ejere er således taget ud):

En nærtstående part er en person eller en virksomhed, der har en af følgende forbindelser med fonden:

a) Der består en forbindelse mellem en person eller et nært medlem af den pågældendes familie og fonden, såfremt denne person:
   i. [ikke medtaget, da det vedrører ejere]
   ii. [ikke medtaget, da det vedrører ejere]
   iii. er nøgleperson i fondens ledelse.
b) En virksomhed er nærtstående til fonden, såfremt én af følgende betingelser er opfyldt:
   i. Virksomheden er kontrolleret af fonden
   ii. En associeret virksomhed til eller et joint venture af fonden eller fondens dattervirksomheder
   iii. [ikke medtaget, da det vedrører ejere]
   iv. [ikke medtaget, da det vedrører ejere]
   v. Virksomheden er en pensionskasse for ansatte i enten fonden eller en virksomhed, der er en nærtstående part til fonden.
   vi. En virksomhed, som er kontrolleret af eller er under fælles kontrol af en person i fondens ledelse
   vii. [ikke medtaget, da det vedrører ejere]
   viii. En virksomhed, som udfører "key management services" til fonden.

Af IAS 24 fremgår også, at "kontrol", "fælles kontrol" og "betydelig indflydelse" dækker over muligheden/evnen til at få indflydelse frem for faktisk kontrol eller indflydelse, jf. de tilsvarende bestemmelser, for så vidt angår afgørelse af, om der foreligger et moder-/dattervirksomhedsforhold henholdsvis et associeringsforhold i IFRS 10, IFRS 11 og IAS 28. Der skal således ikke påvises en faktisk udøvet indflydelse for at blive indlemmet i kredsen af nærtstående parter. IAS 24 indeholder en udtømmende definition på nærtstående parter. Det understreges imidlertid også, at forholdet skal vurderes ud fra substansen og ikke alene ud fra de formelle forhold på balancedagen.

Definitionen kan illustreres af nedenstående figur (ikke udtømmende afgrænsning):

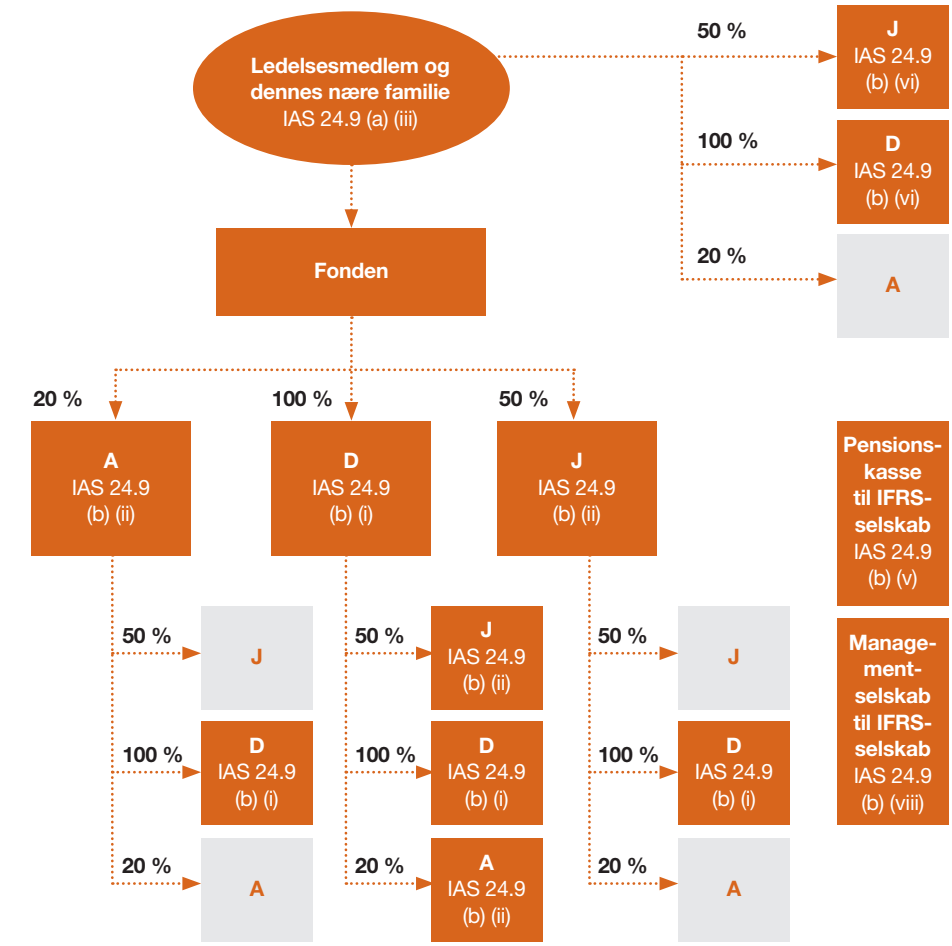

= Person inkl. nære familiemedlemmer

= Selskab

= Ikke nærtstående

J: Joint venture/fælles kontrol
D: Datterselskab/kontrol
A: Associeret selskab/betydelig indflydelse

Generelle bemærkninger til figuren

Figuren er ikke udtømmende, eftersom der kan være parter, som ligger "længere nede" i strukturen, der også kunne være nærtstående parter. Det afgørende i henhold til definitionen er således, om parterne direkte eller indirekte er nærtstående til fonden eller til personerne i fondens ledelse.

IAS 24 fremhæver også, at der skal henses til substans frem for formalia.

Som nævnt er definitionen på nærtstående parter udtømmende. Det er således ikke uden videre muligt at inkludere andre parter som nærtstående. I relation til figuren skal det bemærkes, at selvom fondens deltagelse i et joint venture samtidig gør dette joint venture til en nærtstående part til fonden, er de øvrige joint venture-deltagere i samme joint venture ikke nærtstående til fonden.

Den betydelige indflydelse, som fonden har over en associeret virksomhed, gør den associerede virksomhed til en nærtstående part.

Såfremt den associerede virksomhed eller et joint venture har en associeret virksomhed eller et joint venture i "andet led", anses disse ikke som nærtstående til fonden. Disse medregnes ikke, idet fonden reelt ikke har nogen betydelig indflydelse – denne bliver så at sige brudt ved, at fonden kun har betydelig indflydelse på selskabet (joint venture/associeret virksomhed) og dermed ikke kan gøre en betydelig indflydelse gældende i næste led. Det samme er gældende, såfremt fonden har et joint venture, som ejer henholdsvis associerede virksomheder eller joint ventures. Dattervirksomheder til associerede virksomheder og joint ventures betragtes derimod som nærtstående parter til fonden.

Har fonden en dattervirksomhed, medregnes både dattervirksomheder, associerede virksomheder samt joint ventures til denne dattervirksomhed som nærtstående til fonden.

Øvrige enheder, der kontrolleres af fonden eller af fondens dattervirksomheder, vil i sagens natur være nærtstående på lige fod med almindelige dattervirksomheder uanset ejerforholdet.

Ligeledes vil det efter danske forhold være ganske usædvanligt, at ledelsen af fonden kan overlades til andre virksomheder, især fordi en administrator ikke må udføre ledelsesmæssige opgaver for fonden.

1.6.2 Særligt om nære familiemedlemmer

Nær familie til en person (*close members of the family of an individual*) er efter IAS 24 de familiemedlemmer, som må forventes at påvirke eller kunne påvirkes af personens handlinger i fonden og i fondens dattervirksomheder.

I forhold til fonde er det især relevant, når man vurderer forholdet mellem fonden og ledelsesmedlemmerne. Dette inkluderer altid ledelsesmedlemmernes:

- Ægtefælle/bofælle (partner) og egne børn
- Ægtefælles/bofælles (partners) børn
- Øvrig nær familie for eksempel forældre, bedsteforældre og søskende.

Har et nært familiemedlem til ledelsen i fonden betydelig indflydelse, kontrol eller fælles kontrol i en anden virksomhed, er denne anden virksomhed nærtstående til fonden.

Det har været diskuteret, hvad fonden i praksis skal gøre for at identificere ledelsesmedlemmers familiemedlemmer. Eftersom de pågældende ledelsesmedlemmers nære familiemedlemmer anses som nærtstående til fonden, skal alle transaktioner med disse personer beskrives. Det er ikke et krav, at der i årsrapporten fremgår en liste over alle nærtstående parter, bortset fra fondens direkte og indirekte ejede dattervirksomheder, associerede virksomheder og fælles ledede virksomheder. Denne fortegnelse skal imidlertid forefindes til internt brug, så det kan sikres, at alle relevante transaktioner registreres korrekt.

1.6.3 Ledelsesmedlemmer

IAS 24.9 definerer ledelsesmedlemmer som dem, der har autoriteten og ansvaret for planlægning, delegering og kontrol med aktiviteterne i fonden. Det understreges, at der også kan være tale om personer, der ikke formelt er registreret som ledelsesmedlemmer (altså bestyrelsen og direktionen). Definitionen på ledelsesmedlemmer er således bredere under IFRS end under årsregnskabsloven, hvor oplysningskravene udelukkende gælder for de ledelsesmedlemmer, der er registreret hos Erhvervsstyrelsen.

Efter danske forhold omfatter definitionen på ledelsesmedlemmer, bestyrelsesmedlemmer og direktionsmedlemmer. I forhold til ledelsesvederlag betyder det, at det alene er de personer, der er registreret som bestyrelses- og direktionsmedlemmer i Erhvervsstyrelsens it-system. I forhold til andre transaktioner end ledelsesvederlag kan øvrige ledende medarbejdere imidlertid være nærtstående parter efter definitionen i IAS 24.

For så vidt angår dattervirksomhedsdirektører må det afgøres konkret, om de er at anse som ledelsesmedlemmer efter ovenstående definition. Det vil for eksempel være tilfældet, hvis de samtidig er medlem af koncerndirektionen, når koncernledelsen udføres af fonden. Er de imidlertid alene medlem af en uformel ledergruppe, der mere har karakter af et informationsudvekslingsforum, kan dette forhold ikke nødvendigvis anses for at give dem ansvar for planlægning, ledelse og kontrol af fondens aktiviteter. Så længe fonden aflægger årsrapport efter årsregnskabsloven, vil ledelsen i fonden fortsat bestå af de registrerede ledelsesmedlemmer. Efter IFRS må det vurderes konkret. Det må imidlertid have formodningen imod sig, eftersom lov om erhvervsdrivende fonde har et forbud mod visse personsammenfald mellem ledelsesmedlemmer i fonden og dattervirksomheder under fonden.

Fællesledelse i virksomheder indebærer ikke nødvendigvis, at de to virksomheder bliver nærtstående i forhold til hinanden, og hvis de ikke er nærtstående, skal transaktionerne ikke oplyses i regnskabet. For eksempel ses det, at flere ledelsesmedlemmer i en fond også er ledelsesmedlemmer i en anden fond. Det gør ikke disse to fonde til nærtstående parter. Hvis den ene fond (fond A) imidlertid fungerer som administrator for den anden fond (fond B), skal der i fond B oplyses om det vederlag, der afregnes til fond A fra fond B og fond B's dattervirksomheder, jf. kravene til oplysning om administrationsvederlag.

1.6.4 Eksempler på oplysninger om transaktioner med nærtstående parter

Eksempel 1: Advokatomkostninger – oplysning om transaktioner med virksomheder, som har fælles ledelse/kontrol

Et eksempel er et honorar til en advokatvirksomhed, hvor en advokat er i fondens bestyrelse og som samtidigt har kontrol eller fælleskontrol i advokatvirksomheden. En sådan situation medfører, at fonden skal oplyse om de opgaver, som advokaten har udført for fonden og de honorarer, som advokatvirksomheden modtager fra fonden. Se bilag 3 Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde, note 13.

Hvor advokaten i fonden ikke har kontrol eller fælleskontrol i advokatvirksomheden, mens en anden partner i advokatfirmaet leverer ydelsen til fonden, og det pågældende bestyrelsesmedlem ikke selv har noget med advokatfirmaets leverance at gøre, er det ikke en transaktion mellem nærtstående.

Eksempel 2: Ejendom sælges fra fonden til et koncernselskab

Samhandel mellem fonden og dens datterselskaber og associerede virksomheder skal oplyses i fondens regnskab. Hvis fonden selv udarbejder koncernregnskab i sin egen årsrapport, vil oplysningen om transaktioner med datterselskaber ikke fremgå af koncernregnskabet, eftersom sådanne transaktioner elimineres i koncernregnskabet. Men i fondens eget årsregnskab skal oplysningen stadig gives.

Eksempel 3: Ejendom sælges fra fonden til en nærtstående til et ledelsesmedlem

En fond sælger en ejendom til et ledelsesmedlems ægtefælle eller et selskab, som ledelsesmedlemmets ægtefælle har kontrol over. I fondens årsregnskab skal oplyses om transaktionen.

Eksempel 4: Et datterselskab sælger en ejendom til et selskab, som er kontrolleret af et af fondens bestyrelsesmedlemmer

Oplysningen skal her gives i koncernregnskabet, hvis fonden udarbejder et sådant. Det er derimod ikke et krav, at oplysningen skal gives i fondens eget årsregnskab, da der ikke er tale om en transaktion med fonden.

Udarbejdes koncernregnskabet i stedet af et holdingselskab under fonden, fremgår denne oplysning ikke af regnskaberne, medmindre man vælger muligheden i årsregnskabsloven om frivilligt at beskrive transaktioner med nærtstående parter (forudsat, at transaktionerne er på markedsvilkår).

Eksempel 5: En direktørs datter lejer sig ind i fondens kollegie

Udleje til et ledelsesmedlems nære familiemedlemmer er omfattet kravet om oplysninger om transaktioner med nærtstående. Fonden skal være særlig påpasselig med at indgå lejeaftaler med ledelsesmedlemmers nærtstående, for hvis lejen ikke er fastlagt på markedsvilkår, kan der være tale om uddelinger, som efter fondsloven efter omstændighederne kan være ulovlige.

1.7 Ledelsesvederlag

Årsregnskabslovens bestemmelser om oplysning om ledelsesvederlag i årsregnskabet har i praksis stor betydning for fondsmyndighedens kontrol af vederlaget. Årsregnskabslovens generelle lempelser for klasse B-virksomheder om ikke at skulle oplyse om vederlag til ledelsen gælder derfor ikke for de erhvervsdrivende fonde, og fonde skal derfor uanset regnskabsklasse oplyse om ledelsesvederlaget.

Det er det samlede vederlag til ledelsen, som skal oplyses. Er der ansat en direktion, skal det samlede vederlag specificeres på direktion henholdsvis bestyrelse. Hvis en fond kun har én person i direktionen, kan fonden vælge at præsentere direktørens løn sammen med bestyrelsesvederlaget, da der ikke er pligt til at afsløre vederlaget for enkeltpersoner, jf. årsregnskabslovens § 98 b, stk. 3, nr. 1.

I Anbefalinger for god Fondsledelse er det anbefalet, at ledelsesvederlaget specificeres per person, og vælger man at slå vederlagene sammen, skal man oplyse, at anbefalingen ikke følges og forklare, hvorfor den ikke følges.

En kombination, hvor fonden oplyser vederlagene fordelt på bestyrelsesmedlemmer, men undlader at oplyse vederlaget til direktøren, er ikke gangbar, da det samlede ledelsesvederlag derved ikke oplyses.

Ledelsen skal således foretage et valg af oplysningsniveau mellem årsregnskabslovens lempelsesregel og Anbefalingerne for god Fondsledelses anbefaling om oplysninger på personniveau.

Erhvervsdrivende fonde skal i noterne angive det samlede vederlag mv. (løn, gage, honorarer og lignende samt pensionsbidrag) pr. ledelseskategori, dvs. typisk bestyrelse og direktion. Vederlag omfatter både fast og variabelt vederlag, herunder incitamentsprogrammer, og der kan være tale om kontant vederlag (typisk løn, gager, bonus, aktieoptioner, warrants og pension) og vederlag i naturalier (for eksempel fri bil, telefon, avis og bolig). Det samlede vederlag til bestyrelsen henholdsvis direktionen i en fond må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds økonomiske stilling.

Det vederlag, som skal oplyses, er vederlaget for de ledelsesmæssige opgaver. Det betyder for eksempel, at den løn, som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer modtager for deres almindelige arbejde, ikke skal oplyses som ledelsesvederlag. Det er kun bestyrelseshonoraret, der skal oplyses som ledelsesvederlag.

Ud over oplysninger om det samlede vederlag skal der gives oplysninger om de samlede forpligtelser til at yde pension og særlige incitamentsprogrammer for ledelsen.

Incitamentsprogrammer omfatter kontantafregnede ordninger som for eksempel bonusordninger, men også aktiebaserede ordninger som for eksempel aktieoptioner eller warrants i dattervirksomheden. Det må imidlertid betegnes som usædvanligt, hvis fondsbestyrelsen modtager sådanne former for vederlag, medmindre omfanget er ubetydeligt.

Der henvises til kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 10.5 *Vederlag til bestyrelsen*, hvor Erhvervsstyrelsens afgørelse i Espersenfonden er omtalt.

I fondens koncernregnskab skal der oplyses om det samlede ledelsesvederlag, moderfondens ledelse modtager i fonden og i resten af koncernvirksomhederne. Det betyder, at hvis en direktørs løn (vederlag) betales delvist af fonden og delvist af en dattervirksomhed i koncernen, så skal det samlede beløb oplyses i fondens koncernregnskab.

Som beskrevet i afsnit 1.9 *Koncernregnskab* er der mulighed for, at fonden ikke altid selv skal udarbejde koncernregnskab, men i stedet udarbejde koncernregnskabet i et holdingselskab under fonden, hvorved oplysningen om det samlede ledelsesvederlag ikke altid ville blive givet for ledelsens ledelsesfunktioner for koncernen. Derfor er der indsat en særlig bestemmelse i årsregnskabsloven, som medfører, at fonden skal give "koncernoplysningen", hvis ikke koncernregnskabet udarbejdes.

Denne særbestemmelse i årsregnskabsloven for erhvervsdrivende fonde medfører følgende:

- Bestyrelsesmedlemmer i fonden, som modtager vederlag herfor fra fonden, skal oplyse dette vederlag som en del af ledelsesvederlaget. Den del af bestemmelsen er helt sædvanlig.
- Bestyrelsesmedlemmer i fonden, som samtidig sidder i bestyrelsen eller direktionen i et datterselskab, modtager vederlag for at sidde i dette selskabs ledelse. Dette vederlag skal præsenteres særskilt i fondens eget årsregnskab som vederlag mv. modtaget i andre virksomheder i koncernen. At dette vederlag også skal indgå og vises som en del af det samlede vederlag til fondens bestyrelse, er anderledes end reglerne for almindelige selskaber.

Eventuelle andre vederlag, som fonden betaler for rådgivning, administration, juridisk rådgivning, varetagelsen af særlige opgaver mv., løn fra dattervirksomheder af fonden (bortset fra løn vedrørende funktionen som direktør eller bestyrelsesmedlem) eller associerede virksomheder til fonden, skal ikke oplyses under ledelsesvederlag. Oplysningskravet om ledelsesvederlag omfatter således alene den del af vederlaget, der skal henføres til ledelseshverv i fonden eller i dattervirksomheder til fonden.

Andre vederlag udbetalt af fonden skal dog oplyses efter reglerne om transaktioner med nærtstående parter, jf. årsregnskabsloven § 69, mens andre vederlag udbetalt af datterselskaber alene skal præsenteres i koncernregnskabet, hvis koncernregnskabet udarbejdes i fonden, jf. årsregnskabsloven § 126, stk. 1, nr. 2.

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder ikke regler om incitamentsaflønning til ledelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde herunder eventuelle betingelser, der skal iagttages ved denne type aflønning. Erhvervsstyrelsen har som fondsmyndighed krævet, at hverken bestyrelsesmedlemmerne eller direktørerne i en erhvervsdrivende fond fik incitamentsaflønning. Hermed blev det sikret, at ledelsen ved den konkrete disposition ikke havde personlig interesse i gennemførelsen af en transaktion og derfor alene fokuserede på fondens interesser. Styrelsens fortolkning skal således ses i sammenhæng med kravene om uafhængighed.

Ovenstående omfatter således nu de minimumsoplysninger, som følger af årsregnskabslovens § 69. Herudover er der – som beskrevet i kapitlet *Fondsret – Erhvervsdrivende fonde,* afsnit 11 *Anbefalinger for god Fondsledelse* – anbefaling om, at der i årsregnskabet gives oplysninger om det samlede vederlag, hvert medlem af bestyrelsen og en eventuel direktion modtager fra den erhvervsdrivende fond og fra andre virksomheder i koncernen og associerede virksomheder. Fonde, der ikke vil præsentere ledelsesvederlaget på personniveau jf. Anbefalingerne for god Fondsledelse, skal i deres redegørelse for god fondsledelse forklare hvorfor.

Med årsregnskabslovens § 69, hvorefter fondene – uanset størrelsen – fremover skal give oplysninger om udbetalte bestyrelseshonorarer samt direktionsgager, og hvor der skal oplyses om transaktioner med ledelsen og andre nærtstående parter, er der rettet fornyet fokus på området. Fremtidige undersøgelser af udvikling i udbetalte honorarer mv. vil således kunne gennemføres med baggrund i et forbedret datagrundlag.

Et typisk eksempel på en koncernstruktur er følgende:

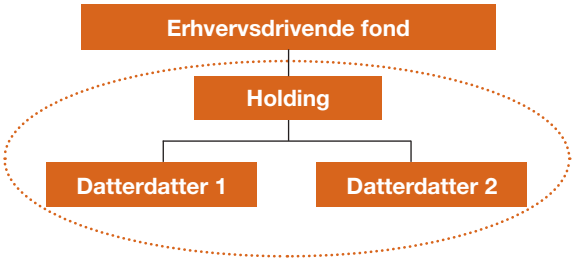

Kravene kan illustreres således:

	Fondsregnskabet ("Erhvervs-drivende fond")	Fondens koncern-regnskab	Koncernregnskab udarbejdet af en underliggende datter-virksomhed ("Holding")
Vederlag for bestyrelses- og direktionsarbejde i fonden.	Indgår i oplysning om ledelsesvederlag og skal oplyses uanset regnskabs-klasse.	Indgår i oplysning om ledelsesvederlag og skal oplyses uanset regnskabsklasse.	Ikke krav om oplysning.
Vederlag for bestyrelses- og direktionsarbejde i underliggende dattervirksomheder til personer, der samtidig sidder i bestyrelse eller direktion i fonden.	Hvis fonden ikke selv udarbejder koncernregnskab, skal denne oplys-ning tillige gives i fondsregnskabet, jf. § 69, stk. 2, og skal oplyses uanset regnskabs-klasse.	Indgår i oplysning om ledelsesvederlag og skal oplyses uanset regnskabsklasse.	Indgår i oplysning om ledelsesvederlag, men omfatter ikke veder-lag for ledelseshverv i fonden.
Transaktioner mellem bestyrelse/ direktion i fonden og fonden selv.	Indgår i oplys-ninger om trans-aktioner med nærtstående parter og skal oplyses uanset regnskabs-klasse, jf. § 69, stk. 3.	Indgår i oplysninger om transaktioner med nærtstående parter og skal oplyses uan-set regnskabsklasse, jf. § 126, stk. 1, nr. 10, der henviser til § 69, stk. 3.	Bestyrelse/direktion i fonden anses som nærtstående parter i Holding-koncernen. Der skal imidlertid ikke oply-ses om de pågældende transaktioner i Holdings koncernregnskab, da transaktionerne ikke er med Holding-koncernen.
Transaktioner mellem bestyrelse/ direktion i fonden og fondens datter-virksomheder.	Ikke krav om oplysning.	Indgår i oplysninger om transaktioner med nærtstående parter og skal op-lyses uanset regn-skabsklasse, jf. § 126, stk. 1, nr. 10, der henviser til § 69, stk. 3.	Bestyrelse/direktion i fonden anses som nært-stående parter i Holding-koncernen. Hvis transaktionerne ikke er på markedsvilkår, eller hvis Holding vælger at give alle oplysninger om transaktioner med nærtstående parter, skal disse oplysninger gives.

	Fondsregnskabet ("Erhvervs-drivende fond")	Fondens koncern-regnskab	Koncernregnskab udarbejdet af en underliggende datter-virksomhed ("Holding")
Lønvederlag, som et bestyrelses-medlem i fonden modtager som ansat fra en underliggende dattervirksomhed, for eksempel hvis der er medarbejder-valgte bestyrelses-medlemmer.	Ikke krav om oplysning.	Indgår i oplysninger om transaktioner med nærtstående parter og skal op-lyses uanset regn-skabsklasse.	Bestyrelse/direktion i fonden anses som nært-stående parter i Holding-koncernen. Hvis transaktionerne ikke er på markedsvilkår, eller hvis Holding vælger at give alle oplysninger om transaktioner med nærtstående parter, skal disse oplysninger gives.
Vederlag for ydelser, der leveres af et bestyrelsesmed-lem i fonden (eller af en virksomhed, som personen har kontrol eller fælles-kontrol over) til en dattervirksomhed af fonden, for eksem-pel advokatarbejde.	Ikke krav om oplysning.	Indgår i oplysninger om transaktioner med nærtstående parter og skal op-lyses uanset regn-skabsklasse, jf. § 126, stk. 1, nr. 10, der henviser til § 69, stk. 3.	Bestyrelse/direktion i fonden anses som nært-stående parter i Holding-koncernen. Hvis transaktionerne ikke er på markedsvilkår, eller hvis Holding vælger at give alle oplysninger om transaktioner med nærtstående parter, skal disse oplysninger gives.
Vederlag for ydelser, der leveres af et bestyrelsesmedlem i en dattervirksom-hed til fonden (eller af en virksomhed, som personen har kontrol eller fælles kontrol over) til en underliggende dat-tervirksomhed, for eksempel advokat-arbejde.	Ikke krav om oplysning.	Ikke krav om op-lysning, da besty-relsesmedlemmer i dattervirksomheder til fonden som hoved-regel ikke er at anse som nærtstående til fonden.	Ikke krav om oplysning, da leverancen ikke sker til Holding-koncernen.

1.7.1 Vederlaget til administrator

I bekendtgørelse 1452 af 15. december 2014 (som er gengivet i bilag 6 *Bekendtgørelse om oplysninger om vederlag mv. som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond*) er det bestemt, at årsrapporten skal indeholde oplysning om det samlede vederlag til administrator. Herudover er der krav om oplysning om de samlede pensionsforpligtelser, såfremt administrator har krav på pensionsbetaling.

Er der fastsat særlige bonusordninger for administrator, skal det oplyses, hvilke ordninger bonussen omfatter, og de oplysninger, der er nødvendige for, at værdien af bonusordningerne kan vurderes. Er fonden moderfond i en koncern, skal der i årsregnskabet gives oplysninger om det samlede vederlag mv., som administrator modtager i andre virksomheder i koncernen.

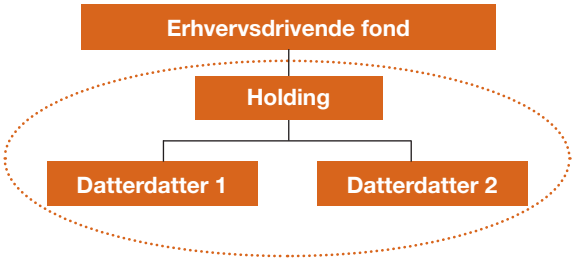

Det betyder, at der skal oplyses ét beløb for vederlaget, som fonden betaler til administrator og ét tal for det vederlag, som de andre virksomheder betaler til administrator.

Kravene kan illustreres således:

	Fondsregnskabet ("Erhvervs-drivende fond")	Fondens koncern-regnskab	Koncernregnskab udarbejdet af en underliggende datter-virksomhed ("Holding")
Vederlag til fondens administrator for arbejde udført for fonden.	Skal oplyses, jf. § 1 i bekendt-gørelse om oplysninger om vederlag mv., som administrator modtager fra en erhvervs-drivende fond.	Skal ikke oplyses[1]	Skal ikke oplyses, da administrator i fonden ikke anses som nært-stående part i Holding-koncernen.
Vederlag til fon-dens administrator for arbejde, som denne udfører for fondens datter-virksomheder.	Skal oplyses, jf. § 2 i bekendt-gørelse om oplysninger om vederlag mv., som administrator modtager fra en erhvervs-drivende fond.	Skal ikke oplyses[1]	Skal ikke oplyses, da administrator i fonden ikke anses som nært-stående part i Holding-koncernen.
Vederlag til en dattervirksomhed til fonden for at ud-føre administration for fonden.	Skal oplyses, både efter års-regnskabslovens § 69, stk. 3, og efter § 1 i bekendtgørelse om oplysninger om vederlag mv., som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond.	Skal ikke oplyses[1]	Skal ikke oplyses, da administrator i fonden ikke anses som nært-stående part i Holding-koncernen.

1. Årsregnskabslovens § 126, stk. 1, nr. 10, henviser blandt andet til § 69, stk. 4, der bemyndiger Erhvervsstyrelsen til at fastsætte regler om, at der skal oplyses om disse andre vederlag eller honorarer. I Erhvervsstyrelsens bekendtgørelse er der imidlertid ingen omtale af krav om oplysninger herom i koncernregnskabet. Der er derimod et krav i fondens årsregn-skab at oplyse det samlede vederlag, som administrator modtager i andre virksomheder i koncernen. Da oplysningerne således kan udledes af fondens årsregnskab, er det PwC's fortolkning, at der ikke er krav om at oplyse herom i fondens koncernregnskab.

Bestemmelsen har stor rækkevidde og omfatter således for eksempel også situationen, hvor man i koncernen har etableret et administrationsselskab, som foretager administration for fonden og koncernens øvrige selskaber. I en sådan situation skal fonden oplyse om det samlede administrationsvederlag, som administrationsselskabet modtager for at udføre administration for koncernens selskaber, jf. § 2.

1.8 Øvrige udvalgte regnskabsforhold

Med virkning for 2020 trådte flere nye bestemmelser i kraft, hvor følgende udvalgte forhold ofte har interesse for fonde.

1.8.1 Kapitalinteresser

Fra den 1. januar 2020 anvendes begrebet kapitalinteresser, som omfatter virksomhedens ret til egenkapital i en anden virksomhed, når formålet med besiddelsen er at fremme virksomhedens egne aktiviteter gennem en varig tilknytning til denne virksomhed. Ret over egenkapital formodes at være en kapitalandel, når rettigheden udgør mindst 20 % af egenkapitalen i den anden virksomhed. Nuanceforskellene til associerede virksomheder kan illustreres således:

Stemme-rettigheder (formodning)	Ejerandel (formodning)	
	< 20 %	>= 20 %
< 20 %	• Porteføljeinvestering –> kostpris eller dagsværdi • Hvis formålskrav opfyldt => kapital-interesse -> kostpris, dagsværdi eller indre værdi	• Kapitalinteresse (§ 37, stk. 1) • Hvis formålskrav ikke opfyldt => porteføljeinvestering –> kostværdi eller dagsværdi
>= 20 %	• Porteføljeinvestering (§ 37, stk. 1) • Hvis formålskrav opfyldt => kapital-interesse –> kostpris, dagsværdi eller indre værdi • Hvis opfyldt og betydelig indflydelse => associeret virksomhed –> kostpris, dagsværdi eller indre værdi	• Kapitalinteresse og associeret virksomhed • Hvis formålskrav ikke opfyldt => porteføljeinvestering (uanset om betydelig indflydelse) –> kostpris, dagsværdi og indre værdi

Som udgangspunkt præsenteres kapitalinteresser og associerede virksomheder samlet, men kan dog også opdeles.

Erhvervsstyrelsen har udgivet en vejledning om kapitalinteresser. Vejledningen kan findes på *erhvervsstyrelsen.dk/ny-vejledning-om-kapitalinteresser.*

1.8.2 Dagsværdi

Der er pligt til at oplyse om metoder for opgørelse af dagsværdi samt pligt til at præsentere en dagsværdireserve på egenkapitalen, der omfatter valutakursreguleringer ved omregning af udenlandske enheder, sikringstransaktioner (pengestrømssikring) og kursregulering af tilgodehavender hos udenlandske tilknyttede virksomheder, som anses for at udgøre en del af nettoinvesteringen i den udenlandske virksomhed. Dagsværdireserven kan være negativ, og den er ikke bunden. Reserven er gældende for alle regnskabsklasser. Det er PwC's vurdering, at det er muligt at opdele reserven i de enkelte bestanddele og samtidig benævne dem, så de bedre udtrykker indholdet.

Endvidere skal der gives oplysninger om udviklingen i dagsværdien for hver kategori af aktiver, der måles efter årsregnskabslovens § 37 eller 38, dvs. finansielle instrumenter, investeringsejendomme og biologiske aktiver samt for sikringstransaktioner (oplysninger om sikringstransaktioner kan dog gives i egenkapitalopgørelsen). Oplysningerne, der skal gives, er:

- Værdien primo året
- +/- dagsværdiregulering indregnet i resultatopgørelsen
- +/- dagsværdiregulering indregnet på egenkapitalen
- = værdien ultimo året.

Når dagsværdien ikke måles på grundlag af observationer på et aktivt marked, skal der endvidere oplyses om de centrale forudsætninger, der er anvendt til beregningen af dagsværdien.

1.9 Koncernregnskab

Årsregnskabslovens kapitel 13 om selskabers pligt til at aflægge koncernregnskab og kapitel 14 om koncernregnskabets indhold gælder tilsvarende for erhvervsdrivende fonde. Hvor den erhvervsdrivende fond har indrettet sig med en eller flere dattervirksomheder, skal der således tages stilling til udarbejdelsen af koncernregnskab som et supplement til årsregnskabet for moderfonden.

Som det fremgår af afsnit 1.9.5 *Faktisk kontrol uden at fonden besidder flertallet af stemmerne,* kan koncernregnskabspligten for fonde i nogle situationer indtræde, selvom fonden kun har få stemmerettigheder i den underliggende dattervirksomhed. Det gælder, når stemmerettighederne giver den faktiske majoritet af det antal stemmer, der er til rådighed på generalforsamlingen i dattervirksomheden.

Loven indeholder imidlertid en række undtagelser eller modifikationer til pligten til at udarbejde koncernregnskab:

	Undtagelse	Hjemmel i årsregnskabsloven	Kommentarer	Indsendelse af koncernregnskab?
1	Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab på grund af størrelse (se i øvrigt afsnit 1.9.1 *Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab på grund af størrelse).*	§ 110	Såfremt fonden og dattervirksomhederne tilsammen anses som en "lille koncern", kan koncernregnskab undlades udarbejdet.	Ingen indsendelse.
2	Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, og erhvervsaktiviteten er begrænset, og fonden – bortset fra konvertible gældsbreve og ikke betalt udbytte eller udlodning – ikke har tilgodehavender eller stillet sikkerhed for dattervirksomheden (se i øvrigt afsnit 1.9.2 *Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, og erhvervsaktiviteten er begrænset).*	§ 111, stk. 2		Ingen indsendelse.
3	Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis dette i stedet udarbejdes af en underliggende dattervirksomhed, hvori den erhvervsdrivende fond er udeladt (se i øvrigt afsnit 1.9.3 *Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis dette i stedet udarbejdes af en underliggende dattervirksomhed).*	§ 111, stk. 3	Det er ikke en "rigtig" undtagelse, eftersom der fortsat skal udarbejdes koncernregnskab. Koncernregnskabet skal blot udarbejdes på et lavere niveau.	Fonden skal indsende det koncernregnskab, som er udarbejdet af en underliggende dattervirksomhed.
4	Fonden udarbejder fortsat koncernregnskab – men uden at fonden selv indgår (se i øvrigt afsnit 1.9.4 *Fonden udarbejder fortsat koncernregnskab – men uden at fonden selv indgår).*	§ 114, stk. 2, nr. 4	Det er ikke en "rigtig" undtagelse, eftersom fonden fortsat har pligten til at udarbejde (det modificerede) koncernregnskab.	Fonden skal indsende det udarbejdede koncernregnskab.

1.9.1 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab på grund af størrelse

Koncernregnskabet skal som udgangspunkt udarbejdes efter reglerne for virksomheder, der skal følge regnskabsklasse C. Er fonden og dennes dattervirksomheder tilsammen en ”lille koncern”, kan fonden undlade at udarbejde koncernregnskab. Er alle dattervirksomheder tilsammen uvæsentlige, skal fonden ikke udarbejde koncernregnskab.

Fondskoncernen anses som ”lille”, hvis fonden og de dattervirksomheder, der konsolideres, tilsammen i to på hinanden følgende år, ikke overskrider to af følgende størrelsesgrænser:

- Balancesum 44 mio. DKK
- Nettoomsætning 89 mio. DKK
- Gennemsnitligt antal ansatte 50.

Bemærk, at ved opgørelse af omsætningen indgår også finansielle indtægter og positive værdireguleringer fra investeringsejendomme, værdipapirer mv.

Fonde, der har finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed, som samlet mindst svarer til fondens nettoomsætning i resultatopgørelsen, skal medregne disse indtægter til nettoomsætningen ved fastlæggelse af størrelsesgrænserne. I forbindelse med koncernregnskabsudarbejdelsen vurderes størrelsesgrænserne på det konsoliderede niveau.

Følgende indtægter skal indgå som »finansielle indtægter« og »indtægter fra investeringsvirksomhed«:

- Positive resultater fra kapitalandele i dattervirksomheder, associerede virksomheder, kapitalinteresser og joint ventures, der måles efter indre værdis metode – kun de positive skal medregnes, mens negative ikke må modregnes.
- Udbytter fra kapitalandele i dattervirksomheder, associerede virksomheder, kapitalinteresser og joint ventures.
- Gevinster ved salg af dattervirksomheder og associerede virksomheder.
- Gevinster ved salg af investeringsejendomme – men ikke domicilejendomme.
- Positive værdireguleringer af investeringsejendomme opgøres pr. ejendom – negative værdireguleringer må ikke modregnes.
- Positive valutakursreguleringer, der indregnes i resultatopgørelsen – opgjort som et nettotal primo til ultimo.
- Kursgevinster på værdipapirer – opgjort pr. værdipapir som et nettotal primo til ultimo.
- Andre udbytteindtægter.
- Gevinster ved salg af værdipapirer.
- Renteindtægter.

Gevinster på afledte finansielle instrumenter, der regnskabsmæssigt benyttes til afdækningsformål, følger det sikrede. Det medfører, at en transaktion, hvor en virksomhed afdækker valutakursrisikoen på en fremtidig indtægtstransaktion i fremmed valuta, fortsat forbliver som en egenkapitaltransaktion, indtil transaktionen gennemføres. Herefter indregnes den i resultatopgørelsen som en del af omsætningen. Aftaler om afdækning af kursrisikoen på et fremtidigt køb af varebeholdninger indregnes på tilsvarende måde som en del af kostprisen på varebeholdningen.

Som indtægter af investeringsvirksomhed anses i denne sammenhæng dels positive værdireguleringer efter § 38, stk. 1, samt realiserede gevinster ved salg af investeringsejendomme. I den forbindelse skal nævnes, at lovteksten anfører »gevinster ved salg af investeringsejendomme«, mens lovbemærkningerne taler om »realiserede gevinster ved salg af ejendomme, der omfattes efter § 38, stk. 1«. Det må imidlertid her lægges til grund, at lovteksten er præcis, og derfor vil gevinster, der hidrører fra investeringsejendomme, som behandles efter de almindelige regler i § 40 (kostprisprincippet), også skulle medtages. Det er således ikke afgørende for opgørelsen af de finansielle indtægter i § 7's forstand, om investeringsejendomme måles efter § 38 eller efter § 40 (bortset fra at under § 38 medtages værdireguleringerne løbende). Gevinster ved salg af domicilejendomme udeholdes imidlertid helt fra opgørelsen af finansielle indtægter.

For de investeringsejendomme og andre aktiver, som opskrives til dagsværdi efter § 41, skal de løbende opskrivninger ikke indgå ved beregningen af størrelsesgrænserne.

Ved en virksomhedssammenslutning kan der opstå en earn-out, som man efter loven løbende kan måle til kapitalværdi. Renteelementet anses som en finansiel omkostning. Selve dagsværdireguleringen kan efter praksis anses som finansiel post. Såfremt den medfører en positiv indtægt – og den i øvrigt er klassificeret som en finansiel indtægt – skal den medregnes, når man opgør finansielle indtægter. For den sælgende virksomhed gælder tilsvarende, hvor der i princippet skal indregnes renteindtægter af mellemværendet.

En virksomhed, der har store valutakursreguleringer i resultatopgørelsen – for eksempel ved kursomregning af tilgodehavender eller gæld i fremmed valuta – vil også skulle medregne indtægterne herfra. Det er tilstrækkeligt at opgøre beløbet pr. helår, det vil sige uden hensyntagen til eventuelle månedlige kursreguleringer. Det betyder, at man indregner årets kursregulering fra primo til ultimo. Her må der imidlertid kunne accepteres en samlet betragtning, så man ikke skal opdele kursreguleringerne pr. valuta – og kun medregne indtægterne – men derimod kunne nøjes med at medtage en samlet nettoindtægt, hvis denne er positiv. Dette skyldes, at de tilgængelige økonomisystemer sjældent muliggør en sådan registrering samt at en opdeling af kursreguleringerne pr. valuta kun yderst sjældent vurderes at ville kunne have betydning for indplaceringen i regnskabsklasserne.

Indtægter fra værdipapirer skal opgøres pr. papir pr. år, der herefter indgår som en del af de samlede finansielle indtægter. Det er således uden betydning, om en værdipapirbeholdning værdireguleres dagligt i bogføringen.

En tilbageførsel af en nedskrivning på for eksempel tilgodehavender anses ikke som en finansiel indtægt i tilbageførselsåret.

Såfremt en virksomhed måler kapitalandele i for eksempel dattervirksomheder efter § 41, skal opskrivningerne til dagsværdi medtages i opgørelsen af nettoomsætningen, da der er tale om finansielle indtægter og ikke gevinster på andre investeringer, ligesom de umiddelbart opfylder definitionen på at være en indtægt. En finansiel indtægt skal derfor medregnes løbende, uanset om den indregnes i resultatopgørelsen eller direkte på egenkapitalen. Dette til forskel fra opskrivninger af ejendomme efter § 41, jf. ovenfor, hvorefter kun gevinster ved salg skal indgå ved opgørelsen af finansielle indtægter i § 7's forstand.

Det skal bemærkes, at den af virksomheden generelt valgte regnskabspraksis også skal lægges til grund i forbindelse med opgørelsen af de finansielle indtægter og/eller indtægter fra finansieringsvirksomhed, der skal indgå i beregningsgrundlaget. Har en virksomhed eksempelvis valgt at måle kapitalandele i dattervirksomheder til kostpris, skal modtaget udbytte herfra indgå i beregningsgrundlaget. Har virksomheden derimod valgt at måle kapitalinteresser i dattervirksomheder til indre værdi, skal årets positive værdireguleringer herfra indgå i beregningsgrundlaget. Såfremt indre værdis metode anvendes, er det også vigtigt at være opmærksom på, at det er resultatet indregnet i modervirksomheden, der skal anvendes. Såfremt modervirksomheden afskriver på for eksempel goodwill vedrørende dattervirksomheden, indgår dette som en del af resultatet på den pågældende dattervirksomhed, der indregnes i modervirksomheden.

Bestemmelsen vedrører udelukkende beregningen af størrelsesgrænserne og medfører således ikke, at finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed skal præsenteres som »nettoomsætning« i resultatopgørelsen.

1.9.2 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, og erhvervsaktiviteten er begrænset

Bestemmelserne vedrørende undladelse af koncernregnskabsaflæggelse fremgår af § 111, stk. 2, hvorefter en modervirksomhed kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis den er en erhvervsdrivende fond og:

- kun har én dattervirksomhed
- kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter, og
- ikke – bortset fra konvertible gældsbreve og ikke-betalt udbytte eller udlodning – har tilgodehavender hos eller stillet sikkerhed for dattervirksomheden.

Baggrunden for bestemmelsen er, at hvis moderfonden yder lån mv. til dattervirksomheden, er moderfonden så tæt på erhvervsdriften og i praksis afhængig af dattervirksomhedernes økonomiske resultater, at der skal udarbejdes koncernregnskab.

Der har i praksis været rejst spørgsmål om, på hvilket tidspunkt det skal vurderes, om der er lån mv. til dattervirksomheden, som vil medføre, at undtagelsen ikke kan anvendes. Her er udgangspunktet balancedagen. Dog skal bestemmelsen formentlig fortolkes bredt, således at hvis der generelt er mellemværender i løbet af året og efter balancedagen – men ikke lige på balancedagen – da kan undtagelsen ikke anvendes.

Det er således ikke muligt at indfri et tilgodehavende lige før balancedagen, genetablere dette efter balancedagen igen og derved undgå koncernregnskabspligt. Omvendt vil et kort låneforhold i løbet af året heller ikke i sig selv udløse koncernregnskabspligt. Det skal bemærkes, at der ikke gælder nogen toårs regel vedrørende tilstedeværelsen af lån, som tilfældet er vedrørende andre af lovens undtagelsesregler – eksisterer lånene på balancedagen, udløses der koncernregnskabspligt, uanset om lånene først er etableret i indeværende år.

Det bemærkes, at bestemmelsen gælder ”tilgodehavender” bredt. Den omfatter således ikke udelukkende ”stående lån” eller længerevarende låneforhold. Også almindelige mellemregninger af en vis størrelse anses som tilgodehavender, hvis det er fonden, der har tilgodehavendet.

Bestemmelsen gælder kun lån og sikkerhedsstillelser fra moderfonden til dattervirksomhederne. Er der derimod lån fra dattervirksomhederne til moderfonden, kan undtagelsen fortsat anvendes. Dette er dog ikke særligt ofte forekommende, da lån fra dattervirksomheder (som er udlån fra aktie- eller anpartsselskaber til moderfonde) kræver godkendelse af generalforsamlingen i overensstemmelse med reglerne i § 210 i selskabsloven. Alene moderselskaber kan etablere moder-/datterselskabslån hos deres datterselskaber uden godkendelse på generalforsamling, hvilket erhvervsdrivende fonde ikke kan.

Som nævnt gælder det i henhold til bestemmelsen, at det er tilladeligt for fonden at have et ikke-afregnet udbytte som tilgodehavende mod selskabet. Her skal man dog være opmærksom på, at såfremt et udbytte ikke hæves indenfor rimelig tid, vil det kunne anses som et almindeligt tilgodehavende. Der er ingen regler herom, men som regel hæves et udbytte senest indenfor nogle måneder efter deklareringen. Såfremt mellemværendet besluttes forrentet, vil det indebære, at det anses som et almindeligt tilgodehavende og dermed ikke som et ikke-hævet udbytte.

Bestemmelsen kan give anledning til tvivl for eksempel i det tilfælde, hvor en moderfond ønsker at etablere en fælles momsregistrering med sit datterselskab, hvilket kan være relevant, hvis der leveres momsbelagte ydelser mellem enhederne. En fælles momsregistrering har blandt andet som konsekvens, at de enheder, der er omfattet af registreringen, hæfter solidarisk for momsen. Spørgsmålet er således, om denne hæftelse er en forpligtelse i forhold til årsregnskabslovens § 111, stk. 2, med den konsekvens, at der skal udarbejdes koncernregnskab. Spørgsmålet kan også opstå i andre situationer, hvor moderfond og datterselskab indgår fælles aftaler med tredjemand, hvorfor det anbefales at overveje eventuelle konsekvenser for koncernregnskabspligten i forbindelse med indgåelse af kontrakter, hvor både datterselskabet og fonden er parter. Dette spørgsmål er p.t. uafklaret i forhold til Erhvervsstyrelsen. Et argument for, at en sådan fælles registrering ikke bør føre til aflæggelse af koncernregnskab er, at der ikke er tale om lån mellem enhederne, men om mellemværender, der må anses som helt sædvanlige.

Såfremt fonden har "datter-dattervirksomheder", anses disse i relation til bestemmelsen for at være dattervirksomheder, hvorfor undtagelsesbestemmelsen i § 111, stk. 2, i denne situation ikke kan benyttes, da der i så fald er flere dattervirksomheder, men da kan undtagelsen i § 111, stk. 3, muligvis anvendes.

1.9.3 Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis dette i stedet udarbejdes af en underliggende dattervirksomhed

Af årsregnskabslovens § 111, stk. 3, fremgår endnu en undtagelse vedrørende udarbejdelse af koncernregnskab. I modsætning til undtagelsen på grund af størrelse og undtagelsen på grund af kun én dattervirksomhed, jf. ovenfor, er nærværende undtagelse ikke en "rigtig" undtagelse. Nærværende undtagelse medfører således, at der fortsat skal udarbejdes et koncernregnskab, men at dette kan udarbejdes af en underliggende dattervirksomhed i stedet for.

Undtagelsen forudsætter således, at koncernselskaber under fonden ejes af en dattervirksomhed (holdingselskab). Har fonden flere dattervirksomheder, kan koncernregnskabsudarbejdelse, jf. § 111, stk. 3, undlades i fonden, såfremt:

1. en af dattervirksomhederne udarbejder et koncernregnskab, hvori den erhvervsdrivende moderfond er udeladt,
2. koncernregnskabet er udarbejdet efter årsregnskabsloven, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU med senere ændringer eller regler, der i det mindste er ligeværdige med reglerne for konsoliderede årsregnskaber i det nævnte direktiv, og det er revideret af personer, der er autoriseret hertil i medfør af den nationale lovgivning, hvorunder dattervirksomheden, der har udarbejdet koncernregnskabet, henhører,
3. fonden selv kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter,
4. fonden bortset fra konvertible gældsbreve og ikke udbetalt udbytte eller udlodning ikke har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for en af dattervirksomhederne,
5. det oplyses i fondens årsrapport, at fonden i medfør af denne undtagelse har undladt at udarbejde koncernregnskab, og
6. fonden til Erhvervsstyrelsen indsender/indberetter det oven for nævnte reviderede koncernregnskab sammen med sin egen årsrapport.

Se ovenfor i afsnit 1.9.2 *Fonden kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, og erhvervsaktiviteten er begrænset* vedrørende forklaring af de mange betingelser.

Bemærk, at brug af denne undtagelse også kræver, at fonden ikke har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for en af dattervirksomhederne.

Følgende eksempel illustrerer brug af undtagelsen:

Eksempel

Der eksisterer følgende koncern på balancedagen:

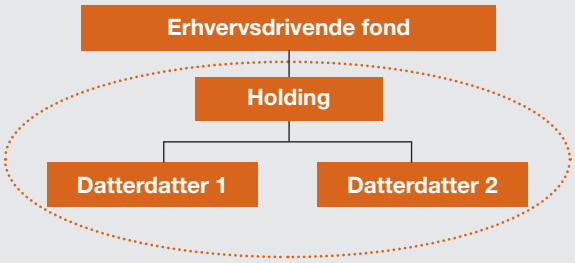

I denne situation kan undtagelsesbestemmelsen i § 111, stk. 2, ikke anvendes, da fonden har flere datterselskaber. Derimod kan § 111, stk. 3, anvendes, såfremt Holding udarbejder koncernregnskab for delkoncernen, og de øvrige betingelser i bestemmelsen er opfyldt.

Det er en betingelse for at anvende undtagelsesbestemmelsen, at samtlige dattervirksomheder omfattes af koncernregnskabet, medmindre dattervirksomhederne anses som uvæsentlige og derved udeholdes, jf. årsregnskabslovens § 114, stk. 2.

Er den dattervirksomhed, der udarbejder koncernregnskabet, børsnoteret, skal koncernregnskabet udarbejdes efter IFRS. Fonden kan imidlertid indsende dette koncernregnskab til Erhvervsstyrelsen sammen med sit eget årsregnskab udarbejdet efter årsregnskabsloven.

1.9.4 Fonden udarbejder fortsat koncernregnskab – men uden at fonden selv indgår

Som udgangspunkt skal alle dattervirksomheder konsolideres. Mens § 111, stk. 2, tillader, at fonden helt fritages fra koncernregnskabsaflæggelsen, indebærer § 114, at det er muligt for fonden fortsat at udarbejde koncernregnskabet, men at udeholde fonden.

Betingelsen for at udeholde fonden fra koncernregnskabet er følgende:

- fonden kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter, og
- fonden ikke – bortset fra konvertible gældsbreve og ikke-betalt udbytte eller udlodning – har tilgodehavender hos eller stillet sikkerhed for dattervirksomheden.

Benyttes denne regel, skal fonden, jf. § 125, stk. 3, nr. 1, i et særskilt afsnit i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis oplyse koncernens resultat og egenkapital.

1.9.5 Faktisk kontrol uden at fonden besidder flertallet af stemmerne

Moderselskaber og moderfonde har efter årsregnskabsloven pligt til at aflægge koncernregnskab, når de har bestemmende indflydelse over en anden virksomhed.

Bestemmende indflydelse er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger.

Bestemmende indflydelse i forhold til en dattervirksomhed foreligger, når modervirksomheden direkte eller indirekte gennem en dattervirksomhed ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i en dattervirksomhed, medmindre det i særlige tilfælde klart kan påvises, at et sådant ejerforhold ikke udgør bestemmende indflydelse.

Ejer en modervirksomhed ikke mere end halvdelen af stemmerettighederne i en dattervirksomhed, foreligger der bestemmende indflydelse, når modervirksomheden har:

1. Råderet over mere end halvdelen af stemmerettighederne i kraft af en aftale med andre.
2. Beføjelse til at styre de finansielle og driftsmæssige forhold i en dattervirksomhed i henhold til en vedtægt eller aftale.
3. Beføjelse til at afsætte eller udpege flertallet af medlemmerne i det øverste ledelsesorgan, og dette organ besidder den bestemmende indflydelse over en dattervirksomhed.
4. Råderet over det faktiske flertal over stemmerne på generalforsamlingen eller i et tilsvarende organ og derved besidder den faktiske bestemmende indflydelse over dattervirksomheden.

Erhvervsstyrelsen har i en erhvervsdrivende fond truffet en afgørelse vedrørende punkt 4 ovenfor. I forbindelse med en regnskabsgennemgang i den erhvervsdrivende fond havde Erhvervsstyrelsen modtaget en oversigt over stemmefordelingen på generalforsamlingerne i dattervirksomheden for perioden 2010-2013. Af denne oversigt fremgik, at fonden havde haft muligheden for at afgøre alle punkter på dagsordenen alene uden støtte fra andre aktionærer. Erhvervsstyrelsen fandt på denne baggrund, at fonden på generalforsamlingen havde faktisk bestemmende indflydelse. Hovedindholdet i afgørelsen er gengivet i det følgende.

Fordelingen af stemmer fra de seneste fem års generalforsamlinger var følgende:

Generalforsamlingen den XX 2013:
6,82 % af det totale antal stemmer var repræsenteret, hvor fondens andel udgør 5 %, hvilket på generalforsamlingen svarer til 73,3 % af de repræsenterede stemmer.

Generalforsamlingen den XX 2012:
6,77 % af det totale antal stemmer var repræsenteret, hvor fondens andel udgør 5 %, hvilket på generalforsamlingen svarer til 73,9 % af de repræsenterede stemmer.

Generalforsamlingen den XX 2011:
8,8 % af det totale antal stemmer var repræsenteret, hvor fondens andel udgør 5 %, hvilket på generalforsamlingen svarer til 56,8 % af de repræsenterede stemmer.

Generalforsamlingen den XX 2011:
6,7 % af det totale antal stemmer var repræsenteret, hvor fondens andel udgør 5 %, hvilket på generalforsamlingen svarer til 74,6 % af de repræsenterede stemmer.

Generalforsamlingen den XX 2010:
6,5 % af det totale antal stemmer var repræsenteret, hvor fondens andel udgør 5 %, hvilket på generalforsamlingen svarer til 76,9 % af de repræsenterede stemmer.

Fondens stemmeret er på trods af en ejerandel af selskabskapitalen på 72 % i vedtægterne for dattervirksomheden begrænset til 5 %. I forhold til de på generalforsamlingen repræsenterede antal stemmer udgør de 5 % over halvdelen af stemmerne, hvilket reelt giver en bestemmende indflydelse over dattervirksomheden.

Afgørelsen viser, at man ikke alene skal hense til de nominelle ejerforhold eller stemmeforhold, hvis realiteten er, at der som følge af permanent lavt fremmøde på generalforsamlingen kan tillægges fonden en bestemmende indflydelse, jf. afgørelsen:

»... og da erfaringerne fra tidligere generalforsamlinger i den tidligere D A/S viser, at der ikke kan forventes et fremmøde af andre aktionærer som overstiger få procent af aktiekapitalen, vil fonden have den totale indflydelse på alle forhold på generalforsamlinger og aktionærmøder«.

Afgørelsen medførte således, at fonden skulle udarbejde et koncernregnskab og heri konsolidere dattervirksomheden.

2. Ikke-erhvervsdrivende fonde

Ikke-erhvervsdrivende fonde er ikke omfattet af årsregnskabsloven. Grundlaget for regnskabsudarbejdelsen er – ligesom for de erhvervsdrivende fonde – bogføringsloven, idet alle virksomheder, som er afgiftspligtige eller fuldt eller begrænset skattepligtige, er omfattet af bogføringsloven, jf. lovens § 1, stk. 2 nr. 1.

Årsregnskabet for ikke-erhvervsdrivende fonde skal aflægges i overensstemmelse med god regnskabsskik. God regnskabsskik defineres som udgangspunkt af regnskabsaflægger i årsregnskabets afsnit om anvendt regnskabspraksis. God regnskabsskik kan således være andet end den referenceramme, som etableres via årsregnskabsloven eller IFRS.

Årsregnskabsloven og IFRS er etablerede og anerkendte referencerammer for god regnskabsskik. Efter årsregnskabsloven omfatter god regnskabsskik overordnet de almindeligt anerkendte regnskabsprincipper, som fremgår af årsregnskabslovens § 13, klarhed, substans, væsentlighed, going concern, et forsigtigt grundlag (regnskabsmæssige skøn være underbyggede og neutrale, enhver værdiregulering skal indregnes, uanset om årsregnskabet udviser over- eller underskud), periodisering, konsistens, bruttoværdi og formel kontinuitet.

Årsregnskabsloven er principielt udtryk for god regnskabsskik, og det er PwC's holdning, at ikke-erhvervsdrivende fonde bør aflægge årsregnskab i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A. Disse bestemmelser harmonerer også med Civilstyrelsens tjekliste for god regnskabsskik, som omtalt i bilag 19 *Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik* samt deres regnskabsskabeloner, der findes på deres hjemmeside.

Årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen inden seks måneder efter regnskabsårets udløb, jf. lov om fonde og visse foreninger § 22. Der er i modsætning til de erhvervsdrivende fonde ingen indsendelses- eller registreringspligt af fondenes årsregnskaber. Skattestyrelsen og Civilstyrelsen indhenter stikprøvevis årsregnskaber til gennemgang. En del fonde vælger frivilligt at offentliggøre regnskabstal mv. på deres hjemmesider.

Ved aflæggelse af et årsregnskab i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser opnås der dels en indirekte forståelse af den regnskabsmæssige behandling og dels en øget sammenlignelighed mellem fonde generelt. Ikke mindst opnår fonde en lettere overgang til regnskabsreglerne gældende for erhvervsdrivende fonde, som er relevant, hvis fonden ændrer karakter.

I øvrigt gælder nogle særlige regnskabsbehov for ikke-erhvervsdrivende fonde, sammenlignet med andre virksomhedsformer, herunder erhvervsdrivende fonde. Eksempelvis kan nævnes opdeling af fondens aktiver i bundne og disponible aktiver, præsentation af årets uddelinger og grundlag for fremtidig uddeling. Disse særlige regnskabsbehov kan opfyldes af begrebsrammen for god regnskabsskik samt under årsregnskabsloven.

Efter lov om fonde og visse foreninger § 45, pkt. 5, kan justitsministeren fastsætte regler om indholdet og udformningen af årsregnskabet for en ikke-erhvervsdrivende fond.

Disse retningslinjer består af hhv. Civilstyrelsens tjekliste for god regnskabsskik og regnskabsskabeloner, som findes på Civilstyrelsens hjemmeside.

Ud over Civilstyrelsens tjekliste og regnskabsskabeloner kan Erhvervsstyrelsens vejledning om regnskabskrav til klasse A-virksomheder af 6. marts 2017 anvendes. I vejledningen er det blandt andet anført, at de grundlæggende forudsætninger er: *"klarhed, substans, væsentlighed, going concern, neutralitet, periodisering, konsistens, bruttoværdi samt formel og reel kontinuitet"*. Og videre er det anført, at *"Den valgte regnskabsmæssige behandling af en given post, skal således kunne leve op til disse krav".*

Desuden omtales de specifikke krav til årsrapporten i regnskabsklasse A således:

> *De specifikke krav til virksomheder omfattet af regnskabsklasse A fremgår af årsregnskabslovens §§ 18-21.*
>
> *§ 20 indeholder en overordnet bestemmelse, hvorefter virksomhedens aktiver og forpligtelser samt indtægter og omkostninger indregnes og måles konsekvent i overensstemmelse med almindeligt anerkendte retningslinjer under hensyntagen til virksomhedens art og omfang.*
>
> *Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at § 13 sætter grænser for en tendentiøs udlægning af de brede krav, jf. lovbemærkningerne til § 20 i lov nr. 448 af 7. juni 2001 (den nye årsregnskabslov):*

Det er altså op til virksomhedens ledelse at udmønte denne brede bestemmelse. Det skal dog ske under skyldig hensyntagen til forslagets § 13, der vil sætte grænser for en alt for tendentiøs udlægning af de brede krav. Desuden gælder kravene om et retvisende billede og formåls- og kvalitetskrav fuldt ud for disse virksomheder. I praksis betyder det, at der næppe kan findes andre alternativer end at vælge mellem historisk kostpris som udgangspunkt i stil med § 33 i B-klassen og dagsværdi i stil med §§ 37 og 38 i B-klassen. Et kontantregnskab er for eksempel udelukket som følge af § 13, stk. 1, nr. 6. Det er så op til ledelsen, om den vil tage konsekvensen ved at bruge B-klassens indregnings- og måleregler eller blot tage sit udgangspunkt i en mere fri fremgangsmåde inden for rammerne af § 13.

I lyset af bestemmelsens karakter, er der mulighed for at hente inspiration til forståelsen af kravene til indregning og måling i årsrapporten for virksomheder i regnskabsklasse A i de regler, der gælder for de højere regnskabsklasser.

Denne mulighed er direkte omtalt i de specielle bemærkninger, jf. ovenfor. Der er dog i sagens natur ingen krav om, at bestemmelserne i de højere regnskabsklasser skal følges.

Af de specielle bemærkninger til § 20 fremgår det også, at man ligeledes kan forestille sig, at der for bestemte brancher er udviklet retningslinjer, der er almindeligt anerkendte og anses som god regnskabsskik.

Man kan også forestille sig, at der for bestemte brancher er udviklet retningslinjer, der er almindeligt anerkendte – anses som god regnskabsskik. Dette kendes for eksempel inden for landbruget. Såfremt det måtte være tilfældet, vil disse retningslinjer som udgangspunkt kunne følges.

Erhvervsstyrelsens regnskabsvejledning for regnskabsklasse A er optrykt i bilag 18 *Erhvervsstyrelsens notat om regnskaber til klasse A-virksomheder.*

Vi henviser til notatet i sin helhed samt bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde .*

2.1 Grundlæggende krav til årsregnskabet med afsæt i årsregnskabsloven og Civilstyrelsens tjekliste og regnskabsskabeloner

Som anført ovenfor, er det PwC's anbefaling, at ikke-erhvervsdrivende fonde aflægger årsrapport i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A, eventuelt med tilvalg af bestemmelser fra de øvrige regnskabsklasser.

Årsregnskabslovens bestemmelser anses som værende i overensstemmelse med god regnskabsskik, sammenholdt med Civilstyrelsens tjekliste for god regnskabsskik.

Som det fremgår af Civilstyrelsens tjekliste og regnskabsskabeloner, skal ikke-erhvervsdrivende fondes bundne kapital holdes klart adskilt fra fondens disponible kapital, såvel regnskabsmæssigt som fysisk. I modsætning til erhvervsdrivende fonde opdeles ikke-erhvervsdrivende fondes aktiver i bundne og disponible aktiver regnskabsmæssigt, ligesom fondenes egenkapital opdeles i henholdsvis en bunden og disponibel kapital.

Disponeringen af årets resultat mellem bunden og disponibel egenkapital sker via resultatdisponeringen, der vises i tilknytning til fondes resultatopgørelse. Se yderligere beskrivelse nedenfor af de særlige forhold.

2.1.1 Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen viser som udgangspunkt fondens resultatskabelse og afholdte omkostninger til administration mv. Vedtagne uddelinger og afregning heraf indregnes i lighed med erhvervsdrivende fonde som egenkapitalposteringer og anses ikke som omkostninger, der indregnes i resultatopgørelsen.

I forhold til indregning af værdiregulering af fondenes værdipapirer ses værdireguleringen i visse tilfælde indregnet direkte på egenkapitalen, hvilket kan gennemføres inden for begrebet god regnskabsskik. Vælger fonden at foretage tilvalg fra årsregnskabslovens højere regnskabsklasser, vil det medføre, at dagsværdireguleringer efter årsregnskabslovens § 37 og § 38 indregnes i resultatopgørelsen, mens dagsværdireguleringer efter § 41 bindes direkte på egenkapitalen og føres ikke over resultatopgørelsen.

Det anvendte princip for indregning af værdireguleringen skal fremgå af anvendt regnskabspraksis, således det klart fremgår, hvilket princip der anvendes.

I PwC's modelregnskab og Civilstyrelsens regnskabsskabelon lægges der op til, at såvel realiserede som urealiserede værdireguleringer passerer fondens resultatopgørelse for derved at illustrere den samlede resultatskabelse. For at sikre, at årsregnskabet viser, hvad der er til rådighed for uddelinger, skal de regnskabsmæssige værdireguleringer vedrørende bundne aktiver via resultatdisponeringen henføres til den bundne egenkapital. Se afsnit 2.1.2 *Resultatdisponering – konsolidering og binding på egenkapital af årets resultat.*

For illustration af ovenstående henvises til resultatdisponeringen i bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde* samt nedenfor i afsnit 2.1.2.5 *Eksempel på overskudsdisponering.*

2.1.2 Resultatdisponering – konsolidering og binding på egenkapital af andel af årets resultat

Den disponible kapital skal som omtalt i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 3 *Overskudsanvendelse og uddelin*g, sædvanligvis uddeles.

Derfor er det vigtigt, at fonden fordeler årets resultat, hvilket sker via resultatdisponeringen i årsregnskabet, hvor årets resultat overføres til henholdsvis den bundne og disponible kapital.

Fondens samlede disponible egenkapital består af disponible midler fra forrige år med tillæg af årets resultat korrigeret for nedenstående forhold:

- Værdireguleringer, der vedrører den bundne kapital, og som ikke kan eller bestyrelsen ikke vælger at uddele efter lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 3
- de *faktiske uddelinger*, der er foretaget i regnskabsåret
- eventuel *konsolidering* af fondskapitalen og
- det resterende beløb udgør posten "Regnskabsmæssige henlæggelser til senere uddeling" – som udgør fondens disponible egenkapital.

Dette gennemgås i det følgende og afsluttes med et eksempel på en overskudsdisponering.

2.1.2.1 Værdireguleringer, der vedrører den bundne kapital

Da kun afkastet i form af renter, udbytter og eventuelle nettokursgevinster, jf. nedenfor, af den bundne formue kan anvendes til uddelingsformål, skal der ved resultatdisponeringen korrigeres for kursgevinster. Det beløb, der herefter er tilbage, er til disposition for konsolidering, uddeling i året og overførsel til senere uddeling.

Såfremt anvendt regnskabspraksis medfører, at kursreguleringer på bundne aktiver føres direkte på den bundne kapital, så årets resultat ikke påvirkes af disse kursreguleringer, er der selvsagt ikke brug for nævnte korrektioner i resultatdisponeringen.

Såfremt fonden anvender reglerne om overførsel af skattepligtige nettokursgevinster fra bundne til disponible aktiver, jf. lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 3, vises dette i resultatdisponeringen. Der henvises til omtalen i bilag 20 *Procedure for uddelinger af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde.*

2.1.2.2 De faktiske uddelinger foretaget i regnskabsåret

Årets *faktiske uddelinger* består af de bevillinger, der er besluttet i regnskabsåret, og som er meddelt til modtageren, hvorefter fonden har en retlig forpligtelse til betaling af uddelingen.

Det bemærkes, at de *faktiske uddelinger* for året og fra tidligere år, som ikke er udbetalt, henstår under gældsposten skyldige uddelinger. Denne gældspost består således af bevilgede, ikke-udbetalte uddelinger primo regnskabsåret fratrukket betalte uddelinger og fratrukket bortfaldne uddelinger samt tillagt årets besluttede ikke-udbetalte bevillinger.

I praksis ses det også, at årets uddelinger præsenteres netto i resultatdisponeringen, hvor bortfaldne uddelinger i året modregnes i de faktiske uddelinger, men dette er ikke i overensstemmelse med årsregnskabsloven på grund af modregningsforbuddet.

2.1.2.3 Konsolidering af fondskapitalen

Det kan fremgå af fondens vedtægt, at en andel af årets resultat skal overføres til fondens bundne kapital til konsolidering. Derudover kan fondens bestyrelse i henhold til lov om fonde og visse foreninger frivilligt vælge at disponere en andel af årets resultat til konsolidering af fondens formue.

Der er ikke fastsat regler for størrelsen af den frivillige konsolidering, men efter praksis anerkendes konsolidering af op til 25 % af årets resultat.

Formålet hermed er at sikre det grundlæggende i, at fonden skal bestå evigt – og konsolidering værner mod udhulingen af værdien af fondens kapital, for eksempel som følge af inflation. Der henvises til omtalen i kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde,* afsnit 3.2 *Konsolidering.*

Det bemærkes i øvrigt, at den fondsretlige og dermed den regnskabsmæssige konsolidering ikke er identisk med det skatteretlige konsolideringsfradrag – se afsnit 2.4.1 *Udskudt skat – samspil mellem regnskabs- og skattemæssig konsolidering.*

Grundlaget for beregning af konsolideringen er typisk årets resultat før uddelinger og før resultatførte kursreguleringer, der vedrører den bundne formue. Se dog de særlige regler for værdipapirer, jf. afsnit 2.5.1 *Værdipapirer.*

Konsolidering af fondskapitalen vises i resultatdisponeringen som en overførsel til den bundne kapital. Se nedenstående eksempel på en overskudsdisponering.

Sådan en konsolidering vil på beslutningstidspunktet medføre en mellemregning mellem den bundne og disponible formue, se i kapitlet *Regnskab* afsnit 2.1.5 *Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning.*

2.1.2.4 Regnskabsmæssige henlæggelser til senere uddeling

Henlagt til senere uddeling overføres til næste år som en del af den disponible kapital. Dette beløb er ikke individualiseret til uddelinger eller konsolidering, men posteres under fondens disponible egenkapital, idet beløbet indgår i næste års disponering.

Regnskabsmæssige henlæggelser til senere uddeling med tillæg af overført resultat kan som hovedregel og efter Civilstyrelsens praksis ikke overstige et års resultat. Der er dog mulighed for at akkumulere henlæggelser til større enkeltstående uddelinger.

Nedenstående eksempel viser resultatdisponeringen for ikke-erhvervsdrivende fonde, hvor årets resultat er disponeret i henhold til ovenstående beskrivelser.

2.1.2.5 Eksempel på en enkel overskudsdisponering

Eksempel

TDKK Forslag til resultatdisponering	20x7	20x6
Resultat overført til bunden kapital		
Kursgevinster og -tab på bundne værdipapirer	8.000	5.000
Konsolidering af den bundne kapital, jf. vedtægterne	10.000	6.000
I alt henført til bunden kapital	**18.000**	**11.000**
I alt henført til disponibel kapital	92.000	73.500
Resultatdisponeret i alt	**110.000**	**84.500**

Vælger bestyrelsen at uddele årets skattepligtige nettokursgevinster i overensstemmelse med § 9, stk. 3, i lov om fonde og visse foreninger, skal den opgjorte nettokursgevinst tillægges den disponible kapital i overskudsdisponeringen og registreres som en mellemregning mellem henholdsvis de bundne og disponible aktiver.

På det efterfølgende årsregnskabsmøde, hvor årsregnskab og resultatdisponering godkendes, skal bestyrelsen træffe beslutning om uddeling af aktiver svarende til de skattepligtige nettokursgevinster, opgjort efter kursgevinst- og aktieavancebeskatningsloven. Beslutningen skal være truffet senest seks måneder efter regnskabsårets udløb.

Der henvises til afsnit 2.1.5 *Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning* for yderligere beskrivelse.

Civilstyrelsen fortolker lov om fonde og visse foreninger således, at der skal ske uddeling af fondens indtægter i samme regnskabsår, som de indtjenes. Dette indebærer i praksis behov for, at bestyrelsen afholder et møde inden regnskabsårets udløb. Civilstyrelsen tillader dog, at fonden har et mindre rådighedsbeløb til dækning af løbende udgifter, som efter praksis svarer til et års driftsomkostninger. Der henvises til kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde,* afsnit 3 *Overskudsanvendelse og uddeling.*

2.1.3 Bundne aktiver = Bunden egenkapital

Som nævnt skal ikke-erhvervsdrivende fondes aktiver opdeles i bundne og disponible aktiver, og bundne aktiver skal holdes adskilt fra disponible aktiver såvel regnskabsmæssigt som fysisk. Bundne aktiver består af følgende:

1. De aktiver, som stifteren oprindeligt har indskudt som grundkapital, eller hvad der træder i stedet herfor.
2. Aktiver, som fonden senere erhverver ved arv, gave eller overførsel, eller hvad der træder i stedet herfor, medmindre donationen er bestemt til uddeling.
3. Aktiver, der er anskaffet for den del af de årlige overskud, der henlægges til konsolidering, eller hvad der træder i stedet herfor.
4. Værdireguleringer af ovennævnte aktiver samt realiserede kursgevinster, udtræk af obligationer mv.

Fra og med den 1. februar 2019 er § 9, stk. 1, nr. 2, i lov om fonde og visse foreninger ophævet, og samtidig er der indsat en ny bestemmelse § 9, stk. 2, der giver bestyrelsen mulighed for at uddele modtagen arv eller gave, medmindre arvelader eller gavegiver har bestemt andet. Fondsbestyrelsen skal træffe beslutning herom senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til de bundne aktiver og den bundne egenkapital.

De bundne aktiver skal modsvare den bundne kapital, som er en del af fondens egenkapital, sammen med fondens disponible kapital. Den bundne kapital, henholdsvis bundne aktiver må ikke anvendes til uddelingsformål.

Der gælder dog følgende undtagelser, som kan muliggøre uddeling af bundne aktiver, altså allokering af bundne aktiver, henholdsvis bunden kapital, til disponible aktiver, henholdsvis disponibel kapital:

1. Fondsmyndigheden kan efter ansøgning give tilladelse til uddeling af bundne aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller
2. Fonden kan ved stiftelsen eller senere have fået et formål, der udtømmer den bundne kapital. En sådan tidsbestemt fond kan som hovedregel ikke oprettes med en varighed under ti år.
3. Fonden kan, uden Civilstyrelsens tilladelse, ved bestyrelsesbeslutning foretage overførsel til brug for uddelinger fra de bundne til de disponible aktiver af et beløb svarende til de skattepligtige nettokursgevinster efter kursgevinstloven og/eller efter aktieavancebeskatningsloven, jf. lov om fonde og visse foreninger, § 9, stk. 3.

Til brug for eventuelt regulering af midlertidige forskydninger mellem fondens bundne og disponible aktiver kan der oprettes en midlertidig mellemregning mellem fondens bundne og disponible aktiver. Der henvises til yderligere omtale nedenfor under afsnit 2.1.5 *Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning.*

2.1.4 Disponible aktiver fratrukket tilhørende gæld = Disponibel kapital

Som nævnt ovenfor skal fondens disponible aktiver holdes adskilt fra de bundne aktiver såvel fysisk som regnskabsmæssigt. Disponible aktiver består af afkast af de bundne aktiver og af eventuelle donationer, arv og gaver, der af giver er bestemt til uddelingsformål, eller som fondsbestyrelsen har truffet beslutning om ikke at skulle være bundet, jf. reglerne, der er gældende fra den 1. februar 2019, og vil ofte omfatte:

1. Likvider og børsnoterede værdipapirer, der i de foregående års overskudsdisponering er bestemt til eller henlagt til senere uddeling, og som endnu ikke er uddelt.
2. Tilsvarende aktiver modtaget som donationer, arv og gave, der er besluttet at skulle uddeles, og endnu ikke er uddelt.
3. Øvrige aktiver, såsom tilgodehavende udbytteskatter, periodiserede renter, udlæg mv.

Ovenstående disponible aktiver, fratrukket gældsforpligtelser, modsvarer den disponible kapital under fondens egenkapital, der kan anvendes til uddelinger.

Gældsforpligtelser omfatter blandt andet skyldige uddelinger, skyldige honorarer til bestyrelse og revisor samt skyldige poster vedrørende afholdte administrationsomkostninger.

2.1.5 Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning

Som omtalt skal de bundne aktiver modsvares af fondens bundne andel af fondens egenkapital. Som følge heraf kan der opstå behov for at kunne postere på en mellemregning mellem de bundne og disponible aktiver.

Dette vil blandt andet være nødvendigt i forbindelse med overskudsdisponeringen, der først besluttes efter regnskabsårets udløb på årsmødet, hvor årsregnskabet godkendes. En eventuel regnskabsmæssig konsolidering af fondens bundne formue besluttes tillige på årsmødet og vil i årsregnskabet være posteret på mellemregningen mellem de bundne og disponible aktiver. Umiddelbart efter godkendelsen af årsregnskabet udlignes mellemregningen ved overførsel af for eksempel kontanter mellem de disponible og bundne aktiver.

Såfremt fonden har skattepligtige nettokursgevinster, der vedrører værdipapirer i de bundne aktiver – og fonden ønsker at udligne denne skattepligtige indkomst ved tilsvarende uddeling – kan dette finansieres ved hel eller delvis overførsel fra de bundne til de disponible aktiver.

Overførsel af nettokursgevinsten medfører også behov for en postering på mellemregning mellem de bundne og disponible aktiver. Det er et krav, at bestyrelsen træffer beslutning om anvendelse af den overførte skattepligtige nettokursgevinst til uddeling, og at beslutningen skal være truffet senest seks måneder efter regnskabsårets udløb.

I Civilstyrelsens regnskabsskabelon fremgår, at også overførsel af skat fra de bundne midler til de disponible midler er en mulighed. Dette er dog reelt kun muligt, når fonden har ansøgt Civilstyrelsen om godkendelse af sådan en disposition.

Ifølge en ikke offentliggjort afgørelse fra Civilstyrelsen påhviler det bestyrelsen at uddele et beløb svarende til det, der er overført via udligning af mellemregningen, inden udløbet af det regnskabsår, hvor mellemregningen er opstået.

Udligning af mellemregningen kan medføre, at fonden må afhænde værdipapirer omfattet af de bundne aktiver for at kunne udligne med kontante midler.

Civilstyrelsen og bankernes forvaltningsafdelinger fortolker loven ganske snævert, hvilket har medført, at nogle fonde, der ikke har været opmærksomme på rettidig udligning af mellemregningen, er kommet i klemme og derfor i nogle situationer har manglet likviditet til betaling af uddelinger og/eller skat.

I en ikke offentliggjort afgørelse fra Civilstyrelsen er der imidlertid efter en konkret vurdering, og hvor formalia om bestyrelsens beslutning var opfyldt, givet tilladelse til, at fonden alligevel kunne foretage denne overførsel af midler, hvor beslutningen var taget i et tidligere regnskabsår. Det understreges, at dette ikke er i overensstemmelse med lovens ordlyd, men giver fonde en mulighed for at opnå tilladelse, der kan løse en ellers fastlåst situation.

Der henvises til bilag 20 *Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde.*

2.2 Gaver og arv

Fra og med den 1. februar 2019 er § 9, stk. 1, nr. 2, i lov om fonde og visse foreninger ophævet. Det betyder, at de aktiver, som efter fondens stiftelse tilfalder fonden som enten arv, gave, eller hvad der træder i stedet herfor, kan bestyrelsen beslutte at anvende til uddeling jf. § 9, stk. 2.

Træffer bestyrelsen ikke beslutning herom på årsmødet, hvor årsregnskabet godkendes, skal det modtagne beløb henføres til de bundne aktiver og den bundne egenkapital. Der henvises til kapitlet *Fondsret – Ikke-erhvervsdrivende fonde*, afsnit 1.1 *Særlige fokusområder*, hvor de nye regler er omtalt, herunder om Fondsmyndighedens samtykke efter Lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 1, nr. 2, ikke længere kan indhentes.

Den ophævende bestemmelse medførte, at arv og gaver mv. som hovedregel tilfaldt fondens bundne kapital og dermed ikke kunne anvendes til uddeling, med mindre arvelader eller gavegiver havde bestemt, at aktierne skulle anvendes til uddeling.

Gaver, arv og andre bidrag, som modtages til opfyldelse af fondens uddelingsformål, og hvor giver ønsker, at fonden skal uddele midlerne, indregnes i resultatopgørelsen på det tidspunkt, hvor fonden erhverver ret hertil. Beløbet tilgår den disponible kapital, som bestyrelsen herefter beslutter anvendelsen af.

Gaver, som af giver er øremærket til et konkret uddelingsformål, hvor fonden ikke har erhvervet ret til donationen, men i stedet bliver en slags administrator af uddelingen, indregnes ikke som en indtægt i resultatopgørelsen, men posteres som en gæld på tidspunktet for modtagelsen. Når uddelingen er sket til rette modtager, giver fonden besked til gavegiver om uddelingen, og samtidig hermed udlignes gældsposten.

Gaver, som fonden modtager uden bestemmelse om, at gaven skal uddeles, omfattes af en særregel (jf. fondslovens § 9 stk.2). Sådanne gaver kunne indtil den 1. februar 2019 normalt ikke uddeles, men udgjorde de efter fondens forhold et ubetydeligt beløb, og måtte det klart antages at have været gavegivers ønske, at gaven skal anvendes til uddeling, var fonden berettiget hertil. Efter de nye regler gældende fra den 1. februar 2019 er det en bestyrelsesbeslutning, hvis arvelader eller giver ikke har besluttet noget.

2.3 Uddelinger

Efter lov om fonde og visse foreninger § 29 påhviler det bestyrelsen at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Anvendelsen kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål.

Den regnskabsmæssige behandling af uddelinger fra ikke-erhvervsdrivende fonde følger grundlæggende de samme regler og praksis, som gælder for de erhvervsdrivende fonde. Der henvises derfor til afsnit 1.3 *Særlige fokusområder ved regnskabsaflæggelsen*, hvor uddelinger er udførligt beskrevet.

Der findes imidlertid nogle områder, hvor den regnskabsmæssige behandling af uddelinger i ikke-erhvervsdrivende fonde afviger fra behandlingen i de erhvervsdrivende fonde. De fleste områder vedrører det forhold, at ikke-erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af årsregnskabslovens regler. At mange ikke-erhvervsdrivende fonde frivilligt vælger reglerne omfattet af regnskabsklasse A, betyder blot, at visse regler for præsentation og indregning og måling finder anvendelse. Se i bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde.*

Forskellene omfatter blandt andet begrebet uddelingsramme, der udelukkende anvendes i de erhvervsdrivende fonde og præsenteres i årsrapporten under resultatdisponeringen, hvor den angiver den del af de frie reserver, som den erhvervsdrivende fond forventer at udmønte som uddelinger frem til næste regnskabsaflæggelse.

De ikke-erhvervsdrivende fonde forventes at uddele hele årets overskud inden udgangen af det år, der følger efter regnskabsåret, og derfor har disse i princippet ikke andre frie reserver end det resterende beløb fra årets resultatdisponering benævnt: Overført til senere anvendelse.

I erhvervsdrivende fonde er der krav om udarbejdelse af mellembalance, såfremt det ønskes at uddele i andet halvår af regnskabsåret, og beløbet på uddelingsrammen er opbrugt. Dette krav findes ikke i de ikke-erhvervsdrivende fonde.

2.4 Skatteomkostninger og udskudt skat

I de ikke-erhvervsdrivende fonde er der ikke et udtrykkeligt krav om at hensætte til udskudt skat. Det skyldes, at god regnskabsskik i lov om fonde og visse foreninger ikke kræver dette.

Det er imidlertid PwC's opfattelse, at også ikke-erhvervsdrivende fonde årligt skal tage stilling til, om der påhviler udskudt skat af for eksempel skattemæssige hensættelser til senere uddeling og som derfor skal indregnes i årsregnskabet. Dette vil være tilfældet, hvis den skattemæssige hensættelse ikke uddeles rettidigt og derfor vil udløse efterbeskatning, jf. nedenfor i afsnit 2.4.1 *Udskudt skat – samspil mellem regnskabs- og skattemæssig konsolidering.*

2.4.1 Udskudt skat – samspil mellem regnskabs- og skattemæssig konsolidering

Regnskabs- og skattemæssig konsolidering opgøres efter forskellige regler og praksis. Almennyttige fonde kan konsolidere den bundne formue regnskabsmæssigt med op til 25 % af årets resultat, og særligt skal fondens eventuelle vedtægtsbestemmelser iagttages.

Skattemæssigt havde fondene et beløb på 25 % af fondens besluttede almennyttige uddelinger, der kunne fratrækkes i øvrig skattepligtig indkomst. Dette omtales som skattemæssigt konsolideringsfradrag. Der var ikke pligt til at foretage en faktisk regnskabsmæssig konsolidering med et tilsvarende beløb.

Efter vedtagelsen af lov nr. 651 af 08/06/2016 er dette skattemæssige konsolideringsfradrag reduceret til 4 %, hvorfor muligheden for denne skattefri konsolidering er kraftigt beskåret. Hvor fonden således skal konsolidere sig i henhold til vedtægten eller vælger at konsolidere sig regnskabsmæssigt med et beløb, der overstiger 4 % af de almennyttige uddelinger, kan dette fremover alene ske med beskattede midler.

De regnskabsmæssige henlæggelser til senere uddeling omfatter uddelinger, der er besluttet på balancedagen, men ikke kundgjort over for modtager. Henlæggelsen indregnes derfor under den disponible kapital.

Har fonden foretaget skattemæssigt fradrag for hensættelser til senere uddelinger, kan dette påvirke regnskabet på én af følgende to måder:

1. Der afsættes udskudt skat af skattemæssige hensættelser til senere uddeling, hvis det kan forudses, at de ikke inden for fem år vil blive udmøntet i konkrete almennyttige uddelinger, hvorved der er risiko for genbeskatning.
2. Den skattemæssige hensættelse til senere uddeling indregnes som en henlæggelse under den disponible formue ud fra et synspunkt om, at disse midler skal uddeles efter fondens formål.

Det er derimod ikke muligt at indregne den skattemæssige hensættelse som en regnskabsmæssig hensættelse, da den ikke opfylder kriterierne herfor.

I fonde, der har foretaget skattemæssige hensættelser til senere uddeling, og hvor fondens fremtidige indtjening kan og vil dække skatteforpligtelsen ved forfald, kan den udskudte skatteforpligtelse som alternativ til 1) og 2) noteoplyses. Se i bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde.*

Har fonden ved siden af de almenvelgørende uddelinger også uddelinger til ikke almenvelgørende formål, der efter de ændrede fradragsregler (jf. lov nr. 473 af 17/05/2017) medfører, at der ikke er fradrag for disse uddelinger, skal det overvejes, om dette medfører en skattepligtig indkomst, hvorefter den skyldige skatteforpligtelse skal afsættes.

Regnskabsmæssige henlæggelser til senere uddeling med tillæg af overført resultat kan som hovedregel og efter Civilstyrelsens praksis ikke overstige et års resultat. Der er dog mulighed for at akkumulere henlæggelser til større enkeltstående uddelinger.

Udskudt skat kan også påhvile værdipapirer, ejendomme mv. Udskudt skat relateret hertil skal tilsvarende beregnes hvert år. Da fondene imidlertid alene skal overholde god regnskabsskik eller årsregnskabslovens regnskabsklasse A – vil beregnet udskudt skat enten kunne noteoplyses eller indregnes i balancen. Valg af metode skal begrundes.

2.4.2 Særligt om datterselskabers brug af transparensreglen

I sjældne tilfælde kan transparensreglen anvendes i ikke-erhvervsdrivende fonde. Årsagen er, at det kræver en ejerandel på over 75 % at benytte reglen. Ofte medfører en sådan ejerandel også, at fonden har kontrol over dattervirksomheden, hvilket vil medføre, at fonden skal registreres som erhvervsdrivende fond.

Ikke-erhvervsdrivende fonde, der ejer mere end 75 % uden at have kontrol, kan også anvende transparensreglen. Effekten af at bruge reglen afspejles primært i datterselskabets årsregnskab, og reglen for ikke-erhvervsdrivende fonde er identisk med beskrivelsen i afsnit 1.4.3.3 *Særligt om datterselskabers brug af transparensreglen.*

2.5 Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis skal vises i et særskilt afsnit og omtale den regnskabsmæssige begrebsramme. I PwC´s modelregnskab, som fremgår af bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde*, udarbejdes årsregnskabet efter lov om fonde og visse foreninger, vedtægten samt årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A med nødvendige tilpasninger. Nedenfor omtales særlige regnskabsmæssige problemstillinger for de ikke-erhvervsdrivende fonde. I øvrigt henvises til kommentarerne på venstresiderne i årsregnskabsmodellen.

2.5.1 Værdipapirer

Historisk har den regnskabsmæssige behandling af værdipapirer været forskellig afhængig af, om værdipapiret tilhører den bundne eller den disponible formue.

Som følge af at fondene har haft en forsigtig investeringsstrategi, hvor værdipapirer i den bundne formue er købt til vedvarende eje, og kun det løbende afkast af aktiverne i den bundne formue må uddeles, har værdireguleringerne hidtil ofte været indregnet direkte på den bundne kapital.

For værdipapirer i den disponible formue har det ofte været omvendt – disse er anskaffet med kort løbetid og realiseres løbende til brug for uddelingsformål. Her er værdireguleringerne indregnet i resultatopgørelsen, og disse indgår i bevillingsgrundlaget.

For at opfylde det retvisende billede skal værdipapirerne måles ensartet. For nogle typer af værdipapirer skelnes ikke mellem, hvad der er løbende afkast og årlige værdireguleringer. For aktie- og obligationsbaserede investeringsforeninger består de årlige udbytteudlodninger af såvel realiserede som urealiserede kursavancer og -tab, henholdsvis af udbytter og renter på underliggende aktiver.

Hvis fonden i stedet ejede de underliggende værdipapirer direkte, ville de realiserede kursavancer og -tab tilhøre den bundne formue, mens renter og udbytter ville blive overført til den disponible kapital til brug for uddeling. Fondens ledelse skal i forbindelse hermed være opmærksom på, at den bundne formue ikke udhules, når der investeres i investeringsbeviser.

Det er PwC's opfattelse, at god regnskabsskik medfører, at alle værdireguleringer af værdipapirer skal indregnes i resultatopgørelsen, mens værdireguleringer af domicilejendomme til dagsværdi reguleres direkte på egenkapitalen, såfremt årsregnskabet aflægges efter årsregnskabsloven. Ifølge Civilstyrelsens regnskabsskabelon indgår opskrivninger af ejendomme i resultatopgørelsen.

Den bundne formue er som nævnt ikke bestemt til uddelinger. Ved at vælge at føre værdireguleringerne over resultatopgørelsen er det nødvendigt at tage hensyn hertil i resultatdisponeringen (se i afsnit 2.1.2 *Resultatdisponering – konsolidering og binding på egenkapital af andel af årets resultat* og afsnit 2.1.5 *Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning*), hvor der er omtale af bestyrelsens mulighed for at vælge, hvorledes kursreguleringer af de bundne midler skal afspejles.

Den del af værdireguleringen, der vedrører den bundne formue, skal således i resultatdisponeringen overføres direkte til den bundne formue og ikke indgå i grundlaget for konsolidering og kan heller ikke indgå i grundlaget for uddelinger.

Indeholder værdireguleringerne skattepligtige kursavancer, kan disse ved bestyrelsesbeslutning overføres til den disponible formue, jf. afsnit 2.1.3 *Bundne aktiver = Bunden egenkapital.*

2.5.2 Kapitalandele

Kapitalandele måles i udgangspunktet til kostpris. Det anbefales at noteoplyse indre værdi eller dagsværdi, hvis denne kan opgøres pålideligt. Der henvises til PwC's Regnskabshåndbog for yderligere beskrivelse.

2.5.3 Materielle anlægsaktiver

Ofte har de ikke-erhvervsdrivende fonde ikke materielle anlægsaktiver i balancen. Dette kan skyldes, at administrationen varetages af en administrator, der selvstændigt afholder udgifter til større anskaffelser og modtager dækning herfor i form af vederlag for administrationen af fonden.

Har fonden et selvstændigt sekretariat, vil der dog forekomme anskaffelser af driftsmidler og inventar eller lokaler til administration.

På trods af at sådanne anskaffelser i årsregnskabslovens forstand repræsenterer aktiver, er disse resultatført i anskaffelsesåret. Det skal dog understreges, at det alene er tilladt, hvis anskaffelserne anses som uvæsentlige.

Anskaffelse af ejendomme eller lokaler til administrative formål vil kræve fondsmyndighedens samtykke og skal aktiveres som en del af den bundne formue. Af- og nedskrivninger eller anden værdiregulering af ejendomme kan passere resultatopgørelsen, men skal i givet fald henføres til den bundne formue på samme måde som værdipapirer i den bundne formue.

Til brug for opgørelse af fondens skattepligtige indkomst er det relevant at føre et anlægskartotek efter skattemæssige principper.

2.6 Præsentation

Det er PwC's anbefaling, at ikke-erhvervsdrivende fonde aflægger årsregnskab i overensstemmelse med årsregnskabsloven, der kan anvendes som referenceramme for god regnskabsskik. Som anført indledningsvist er ikke-erhvervsdrivende fonde underlagt god regnskabsskik, og af fondens vedtægt kan der fremgå konkrete krav til regnskabsudarbejdelse.

Fonde, der bruger en højere regnskabsklasse end klasse A, er pligtige til at følge skemakravene i årsregnskabsloven, hvilket på grund af den krævede opdeling mellem henholdsvis bundne og disponible aktiver samt mellem bunden og disponibel egenkapital, ikke er mulig. I sådanne tilfælde skal fonden i årsregnskabets afsnit om anvendt regnskabspraksis omtale, at skemakravene er fraveget.

Nedenfor er redegjort for særlige præsentationsmæssige forhold, og der henvises til bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde* for yderlige generelle præsentationsmæssige forhold.

2.6.1 Præsentation af uddelinger, resultatdisponering, resultatopgørelse, balancen og behandling af skat og udskudt skat

Uddelinger anses for foretaget, når fonden er retsligt forpligtet til at foretage uddelingen. Fonden er forpligtet, når den har meddelt modtager, at det ansøgte beløb er bevilget. Det er årets bevillinger, der vises som en del af resultatdisponeringen. Bevillinger, der ikke uddeles helt eller delvist, skal tilbageføres til den disponible kapital.

Overskudsdisponeringen består af følgende (se i øvrigt bilag 17 *Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde*):

Eksempel

Overskudsdisponering	TDKK
Overførsel til/fra den bundne formue:	
1. Realiserede og urealiserede værdiregulering på bundne aktiver, netto	8.000
2. Heraf nettokursgevinster besluttet uddelt	
3. Modtagne arv, gaver mm. bestemt for konsolidering	
4. Op-, ned- og afskrivninger på ejendomme, netto	
5. Afståelse af bundne aktiver (ej værdipapirer), netto	
6. Skat af nettoindtægt vedrørende bundne aktiver	
7. Konsolidering af den bundne formue, jf. vedtægter ((110.000-8.000)*25 % = maks. = DKK 25.500)*	10.000
8. I alt overført til den bundne kapital	18.000
1. Årets uddelinger	88.000
2. Overført fra bundne midler (jævnfør ovenfor)	0
3. Tilbageførte uddelinger	0
4. Henlagt til senere uddeling	2.000
5. Overført til den frie kapital	2.000
7. I alt disponeret	110.000

*) Bemærk denne konsolidering er vedtægtsbestemt i fonden. Skattemæssigt er der nu kun 4 % konsolideringsfradrag.

Grundlaget for beregning af den regnskabsmæssige konsolidering opgøres under hensyntagen til anvendt regnskabspraksis for bundne aktiver. Resultatførte værdireguleringsposter overføres først til den bundne kapital. Det herefter beregnede resterende overskud er grundlag for konsolidering, hvoraf der kan beregnes op til 25 %.

Resultatopgørelse og -disponering opstilles mest hensigtsmæssigt, så den viser, hvilke midler der er til rådighed for uddelinger og øvrig resultatdisponering. Resultatopgørelsen vises med sammenligningstal.

Fondens bruttoindtægter vises grupperet ensartet efter afkast af de enkelte aktivtyper. Omkostninger vises ligeledes brutto og grupperet således, at bestyrelsesvederlag, revision og øvrige administrationsomkostninger fremgår.

I større fonde kan det være relevant at udarbejde noter og et internt specifikationshæfte, hvor yderligere underopdeling kan vises, for eksempel til brug for Skattestyrelsen.

Årets uddelinger vises, jf. ovenfor, som resultatdisponering og indgår ikke i resultatopgørelsen.

I balancen skal aktiverne for de ikke-erhvervsdrivende fonde opdeles i bundne og disponible aktiver og efter god regnskabsskik skal den indeholde sammenligningstal. De bundne aktiver skal stemme med den bundne egenkapital. De disponible aktiver fratrukket skyldige poster skal tilsvarende stemme med den disponible egenkapital. Som omtalt tidligere vil måling af fondens aktiver i henhold til årsregnskabslovens bestemmelser give et retvisende billede.

Den indregnede værdiregulering på de bundne aktiver skal tilsvarende posteres på den bundne egenkapital, eventuelt via resultatopgørelsen og resultatdisponeringen.

Ovennævnte er en følge af, at værdireguleringen tilhører den bundne formue og ikke er til rådighed for uddelinger, medmindre værdireguleringen indeholder skattepligtige avancer, som bestyrelsen kan beslutte at overføre til de disponible midler.

I henhold til Civilstyrelsens hjemmeside stilles der krav om, at: ”Balancen skal indeholde oplysning både om de nominelle værdier og om kursværdierne, ligesom egenkapitalens kursværdi skal fremgå af regnskabet”.

Disse oplysninger kan gives som en del af oplysningerne i noterne.

2.6.2 Særlige præsentationsmæssige problemstillinger på grund af skattekrav om brug af lagerprincip – regnskabsmæssig effekt og indregning af effekten

Som omtalt i afsnit 2.5.1 *Værdipapirer* kan man regnskabsmæssigt anvende forskellige indregnings- og målingsmetoder til værdipapirer, for eksempel kostpris eller dagsværdi. Hvis der regnskabsmæssigt anvendes andre metoder end skattemæssigt for samme værdipapir, medfører dette en udfordring, jf. beskrivelsen nedenfor.

Ved opgørelse af den skattepligtige indkomst skal afkast af obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger placeret i den bundne formue indregnes efter lagerprincippet. For aktier og aktiebaserede investeringsforeninger, der omsættes på et reguleret marked, er hovedreglen lagerprincippet, men realisationsprincippet kan også vælges, hvis særlige uddelingsforpligtelser overholdes.

Når den skattepligtige indkomst opgøres efter lagerprincippet, kan der opstå en ikke-finansieret skattepligtig indkomst fra årlige positive udsving i værdien af disse værdipapirer. Dette har lovgiver taget højde for ved i lov om fonde og visse foreningers § 9, stk. 3, at tillade overførsel uden ansøgning fra den bundne formue til den disponible formue af et beløb svarende til årets nettokursgevinst. Det således overførte beløb anvendes til uddelinger, hvorved skattebetalingen elimineres. Tilsvarende gælder for aktieavancer.

Konsekvensen er imidlertid, at fonde ikke konsolideres, når der er værdistigninger, og at de bundne aktiver taber værdi, og den bundne formue reduceres, når værdipapirerne falder i værdi. Dermed udhules fondens formue. Med rettidig omhu kan fondsbestyrelsen for eksempel foretage risikoafdækning eller udarbejde en politik om at konsolidere fondens formue, så fonden kan modstå fremtidige værdifald.

Anskaffelser af obligationer til de bundne aktiver under kurs 100 medfører, at afkast i form af renter har kunnet uddeles, mens kursavancer ved udtræk/salg har tilhørt den bundne formue.

De seneste års rentefald har medført, at genanbringelse af midlerne ofte må ske i obligationer til kurs over pari. De løbende afkast i form af renter indgår i årets resultat, der kan anvendes til uddelinger, mens kurstab ved udtræk reducerer den bundne formue.

Eksempel

Investeres for eksempel i en 4,5 % Dansk Statsobligation 2039 til kurs 157, vil den effektive rente være 1,27 % p.a. I årsregnskabet vil der umiddelbart i resultatopgørelsen blive indregnet renten på de 4,5 % årligt indtil 2039. Ved udløb vil obligationen blive indløst til kurs 100, hvorfor fondens bundne kapital vil blive reduceret med værdien af de 57 kurspoint. Alternativt vil værdien af obligationen løbende blive værdireguleret. Uanset metode vil den bundne kapital blive reduceret gennem uddeling, hvilket næppe har været lovgivers intention. En løsning på problemet kunne være, at fonden alene indtægtsfører et afkast svarende til den effektive rente på 1,27 %, eller at fonden årligt konsoliderer forskellen mellem de 4,5 % og den effektive rente på 1,27 %. Spørgsmålet er her, om fonden i denne situation af Civilstyrelsen vil blive pålagt at uddele mere, hvis konsolideringen overstiger de 25 %, der i praksis normalt tillades.

Dette betyder i praksis, at fonden i et langsigtet perspektiv risikerer at bringe sin eksistens i fare. Civilstyrelsen anser derfor sædvanligvis ikke sådanne dispositioner som forsvarlige.

Investeringer i obligationsbaserede investeringsforeninger vil ikke medføre de samme problemer, da foreningen typisk spreder investeringerne, så der er andre afkastprofiler med lavere rente og mulige kursavancer, og der udloddes kun nettoresultatet, som består af renteindtægter og af kursavancer/-tab. Kursreguleringen, der tilhører den bundne formue, vil ofte i disse foreninger være beskeden.

Fonds-
beskatning

Indledning

En fond skal i relation til skat som udgangspunkt behandles efter de samme regler, som gælder for selskaber.

I fondsbeskatningsloven findes de regler, der alene gælder for fonde og en række andre foreninger mv.

Der er primært tale om regler, der regulerer den skattemæssige behandling af en fonds almennyttige/almenvelgørende aktivitet i form af uddelinger og hensættelser til brug for senere uddelinger til opfyldelse af fondens formål.

Loven indeholder endvidere regler, der regulerer den skattemæssige behandling af fondens særlige indtægter i form af gaver mv.

Der sondres generelt mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde. Denne sondring er imidlertid ikke væsentlig ud fra et skatteretlig perspektiv.

Det er derimod af afgørende betydning, om en fond er omfattet af lov om fonde og visse foreninger eller lov om erhvervsdrivende fonde, da fondsbeskatningsloven alene gælder for fonde, der omfattes af de nævnte to love.

Fonde, der undtages fra fondsloven og erhvervsfondsloven vil typisk være omfattet af den såkaldte foreningsbeskatning i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. I denne gruppe af fonde finder man ikke-erhvervsdrivende fonde med en aktivmasse på under 1 mio. DKK samt andre fonde, der har en anden tilsynsmyndighed end Civilstyrelsen eller Erhvervsstyrelsen.

1. Hovedtræk i beskatningen af fonden og beskatningen af fondsstifter

Ved stiftelse af en fond er det relevant at kende reglerne for, hvorledes fonden beskattes og reglerne for, hvorledes stifter beskattes.

I dette afsnit skitseres fondsbeskatningen i hovedtræk. Reglerne vil herefter blive uddybet i de følgende afsnit. Derudover skitseres den beskatning, fondsstifter vil blive udsat for ved stiftelsen af en fond.

1.1 Fondens skattemæssige forhold

Reglerne om beskatning af fonde findes i fondsbeskatningsloven[1]. Den subjektive skattepligt efter lovens bestemmelser gælder fonde omfattet af enten *lov om fonde og visse foreninger* eller *lov om erhvervsdrivende fonde,* medmindre de er positivt undtaget efter samme love samt fonde oprettet i udlandet med ledelsens sæde her i landet.

Fonde, der hører hjemme her i landet, og som falder uden for lov om fonde og visse foreninger eller lov om erhvervsdrivende fonde, beskattes typisk efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. Fonde, der har været realkreditinstitutter, og fonde, der er oprettet i forbindelse med omdannelse af realkreditinstitutter til aktieselskaber, beskattes efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 5 b.

Det fremgår af fondsbeskatningslovens § 3, stk. 1, at beskatningen af fonde sker *"efter skattelovgivningens almindelige for indregistrerede aktieselskaber gældende regler med de undtagelser, der følger af stk. 2-6 samt §§ 4-6".*

Reglerne betyder, at fonde generelt beskattes af såvel erhvervsmæssig indkomst som kapitalafkast efter helt samme regler som selskaber.

I § 3, stk. 2-6, findes særregler om fremførsel af underskud, beskatning af porteføljeaktier og gaver. Derudover indeholder bestemmelsen reglerne vedrørende bundfradrag på 25.000 DKK.

I § 4 findes reglerne om fradrag for uddelinger og hensættelse til uddelinger og i § 5 reglerne for det skattemæssige konsolideringsfradrag. Og endelig findes i § 6 en særlig prioriteringsregel, hvorefter skattefrie udbytter og det nævnte bundfradrag på 25.000 DKK skal modregnes i ellers fradragsberettigede uddelinger og hensættelser, før der kan foretages modregning i øvrig indkomst.

1. Jf. lovbekendtgørelse nr.700 af 20. april 2021 .

Den særlige opbygning af fondsbeskatningsreglerne og reglernes indbyrdes samspil betyder, at der skal anvendes en helt speciel systematik, når fondens skattepligtige indkomst opgøres. I eksemplet nedenfor har vi illustreret de basale reglers samspil ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. De enkelte bestemmelser behandles mere detaljeret i de respektive afsnit nedenfor.

Eksempel

Opgørelse af fondbeskatningsindkomst				DKK
Resultat før skat				550.000
Reguleringer, jf de almindelige regler for aktieselskaber	FBL § 3, stk. 1			-100.000
Skattepligtig indkomst før fondsbeskatningslovens særlige bestemmelser				**450.000**
Skattepligtig indkomst fra datterselskab – transparensregel	SEL § 3, stk. 4			0
Bundfradrag	FBL § 3, stk. 2			-25.000
				425.000
Almennyttige eller almenvelgørende uddelinger	FBL § 4, stk. 1		400.000	
Uddeling fra hjælpe- og understøttelsesfond	FBL § 4, stk. 1		0	
Hensættelser til senere uddeling til almennyttige eller almenvelgørende formål for året	FBL § 4, stk. 3		184.000	
Anvendelse af tidligere års hensættelse til almennyttige eller almenvelgørende formål	FBL § 4, stk. 4		-50.000	
Konsolideringsfradrag – 4 % af de almennyttige og almenvelgørende uddelinger	FBL § 5, stk. 1	400.000	16.000	
Uddelinger til fradrag før prioriteringsreglen			**550.000**	
Prioriteringsreglen:	FBL § 6			
Skattefrie indtægter:				
Skattefrit aktieudbytte		200.000		
Bundfradrag		25.000	**225.000**	
Fradragsret for uddelinger for året			**325.000**	-325.000
Skattepligtig indkomst				**100.000**
22 % skat				**22.000**
Hensættelser til almennyttige eller almenvelgørende formål:	FBL § 4, stk. 4	**Hensat primo**	**Anvendelse**	**Ultimo værdi**
Hensættelse fra tidligere år		100.000	-50.000	50.000
Årets hensættelse		184.000		184.000
Ultimo		**284.000**	**-50.000**	**234.000**

1.2 Beskatningen af fondsstifter

En person må nøje overveje de skattemæssige konsekvenser, som opstår i forbindelse med stiftelsen af en fond eller ved overdragelse af formue, ved gave eller arv, til en eksisterende fond. Udgangspunktet er, at en sådan stiftelse/overdragelse er en skattemæssig afståelse af de aktiver, der overdrages.

Stifteren af en fond vil efter de nugældende regler blive pålagt en ofte omfattende beskatning, hvis denne ønsker at overdrage sin virksomhed til en fond. Dette vil gælde, uanset om overdragelsen til fonden sker i levende live eller ved død.

Hvis en virksomhedsejer afstår sin virksomhed (drevet i personligt regi) til en fond, udløses en række skatter i form af genvundne afskrivninger, fortjeneste på goodwill, ejendomsavancebeskatning og fortjeneste på driftsmidler mv. Beskatningen følger de almindelige regler for beskatning ved afståelse af virksomhed, hvorved beskatningen udgør ca. 56 %.

Drives virksomheden i selskabsform, og er det aktierne, der indskydes i fonden, vil der på tilsvarende vis eventuelt blive udløst en skattepligtig aktieavance. Den opgjorte fortjeneste beskattes som aktieindkomst med 42 %. Se om muligheden for at gennemføre en skattefri overdragelse til en erhvervsdrivende fond nedenfor under afsnit 1.3 *Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter.*

Uanset, om der overdrages en virksomhed eller aktierne i et selskab, sker beskatningen ud fra markedsværdien af det overdragne. Dette uanset, om stifter forærer virksomheden/aktierne til fonden, eller om fonden eventuelt betaler et vederlag, som er lavere end markedsværdien.

Skattemyndighederne har i enkelte tilfælde accepteret, at et selskab uden vederlag kan overdrage et datterselskab til en fond med almennyttige formål, uden det udløste beskatning hos den ultimative personlige aktionær.

Det var tilfældet i *SKM 2002.211 LR*, hvor Ligningsrådet (nu Skatterådet) under de givne forudsætninger fandt, at et selskabs overdragelse af et datterselskab til en fond kunne ske, uden den ultimative personlige aktionær skulle beskattes af værdien af det overdragne som maskeret udbytte. Ligningsrådet lagde afgørende vægt på, at fondens formål var almenvelgørende, og at den ultimative personlige aktionær ikke havde personlig eller økonomisk interesse i overdragelsen. Der blev lagt særlig vægt på, ”at ingen personer eller virksomheder havde særlige rettigheder til fondens midler”, idet de uddelingsberettigede blev udvalgt på baggrund af objektive kriterier. Ud over det almennyttige formål, havde fonden også til formål at videreføre virksomheden i datterselskabet.

Efterfølgende har Skatterådet i flere afgørelser truffet lignende afgørelser.

Anvendelsen af denne fremgangsmåde for at undgå skat på aktionærniveau, stiller betydelige krav til, at man på forhånd har den rette koncernstruktur. Den virksomhed, der ønskes overdraget til fonden, kan således ikke være ejet direkte af personaktionæren. Der skal være indskudt et holdingselskab mellem aktionæren og det selskab, der ejer virksomheden.

Hovedreglen er altså, at ejeren pålægges en væsentlig økonomisk byrde i form af de skatter, der udløses ved den vederlagsfrie overdragelse af en virksomhed eller en aktiepost til en fond. Hvis man har en særlig koncernstruktur, kan beskatningen dog undgås, forudsat at fonden har almennyttigt formål.

Den ovenfor omtalte praksis, hvorefter aktier i et datterselskab kan overdrages skattefrit til en almenvelgørende/almennyttig fond (holdingmodellen), er i forbindelse med vedtagelsen af den i den følgende omtalte lovændring skærpet, idet en hovedaktionær herefter alene kan undgå beskatning af maskeret udbytte, såfremt der, inden et holdingselskab overdrager aktier til en fond, indhentes et bindende svar fra Skatterådet om, at hovedaktionæren ikke skal beskattes af maskeret udbytte.

Hidtidig praksis opretholdes i relation til andre overdragelser fra et holdingselskab til en fond. Det er således ikke et krav, at der skal indhentes bindende svar om skattefrihed for hovedaktionæren i forbindelse med overdragelse af kontante beløb eller andre aktiver end aktier fra holdingselskabet til en fond.

1.3 Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter

Ved lov nr 1836 af 8. december 2020 er der skabt mulighed for, at en hovedaktionær kan overdrage aktier til en fond, uden at der udløses 42 % skat af aktieavancen. Overdragelse kan også ske ved arv fra en hovedaktionærs dødsbo. De ny regler har virkning for overdragelser, der sker efter den 1. januar 2021, forudsat at overdragelsen sker i indkomståret 2021 for såvel overdrager som fonden. Reglerne er beskrevet i aktieavancebeskatningslovens §§ 35 A-F.

Er overdragers anskaffelsessum for de aktier, der ønskes overdraget til en fond, negativ, skal der betales avanceskat af den negative anskaffelsessum.

Der skal ved overdragelsen beregnes en fiktiv avance for stifteren. Heraf beregnes en udskudt skat (stifterskatten), som det efterfølgende påhviler fonden at afvikle i takt med, at fonden modtager udbytter eller avancer på de overdragne aktier. Stifterskatten beregnes med den aktuelle skattesats for fonde, dvs. p.t. 22 %. Fonden skal nedbringe stifterskatten med 22 % af skattefrie udbytter fra selskabet. Stifterskatten kan alternativt afvikles i kraft af almennyttige eller almenvelgørende uddelinger af de modtagne udbytter.

Eksempel

Ønsker en person, der driver virksomhed i selskabsform, at overdrage aktierne til en fond på et tidspunkt, hvor aktierne er 100 mio. DKK værd, skal stifteren beskattes af en beregnet aktieavance.

Har personen i sin tid erhvervet selskabet for 1 mio. DKK, vil der alt andet lige blive udløst en aktieavance på 99 mio. DKK og dermed en skat til betaling på ca. 40 mio. DKK.

Der er en række betingelser, som skal være opfyldt:

1. Fonden skal være en erhvervsdrivende fond.
2. Fondens vedtægtsmæssige formål skal være at eje og drive den virksomhed, som ejes af det selskab, hvis aktier overdrages til fonden.
3. Det selskab, hvori der overdrages aktier, må ikke være et pengetankselskab, hvilket betyder, at mindst 50 % af selskabets gennemsnitlige indtægter opgjort over en treårig periode ikke stammer fra afkast af finansielle aktiver eller udlejning af fast ejendom, ligesom mindst 50 % af selskabets aktiver opgjort som et gennemsnit over en treårig periode skal bestå af andet end finansielle aktiver og udlejningsejendomme. Aktivkravet skal tillige være opfyldt på tidspunkt for gave- eller arveoverdragelsen af aktier til fonden.
4. Fonden skal have en bestemmende aktiepost. Fonden skal enten direkte eller indirekte eje mindst 50 % af aktiverne og mindst 25 % af stemmerettighederne i det selskab, der driver erhvervsvirksomheden.
5. Kravene til fondsformålet skal være opfyldt på tidspunktet for gaveoverdragelsen.
6. Overdragelse af aktier til fonden skal ske ved arv eller gave, og uden at der ydes delvis modydelse. Det er tilladt, at hovedaktionæren efterfølgende overdrager aktier i selskabet til fonden mod helt eller delvist vederlag.
7. Fonden skal modtage udbytter fra selskabet og underliggende datterselskaber i det forhold, der svarer til fondens ejerandel af det udbyttebetalende selskab.
8. Meddelelse om, at reglerne ønskes benyttet, skal indgives til Skattestyrelsen inden udløbet af hovedaktionærens frist for indsendelse af oplysninger for overdragelsesåret.

Der skal etableres en beholdningsoversigt over de aktier, der overdrages til fonden.

Der skal samtidig etableres en saldo for stifterskat. Stifterskatten beregnes med skattesatsen for fonde (p.t. 22 %) af overdragerens fiktive avance ved overdragelsen. Som afståelsessum skal anvendes aktiernes værdi på tidspunktet for gave- eller arveoverdragrelsen. Som anskaffelsessum skal anvendes hovedaktionærens anskaffelsessum, dog mindst 0 DKK.

2. Beskatning af fonden

2.1 Fondens indtægter

I dette afsnit gennemgås de skatteregler, som gælder for beskatningen af fondens indtægter, såsom gaver, arv, erhvervsmæssig indkomst samt anden indkomst. Traditionelt har fonde hovedsagelig indkomst i form af kapitalafkast. Disse regler er nærmere beskrevet i afsnit 3 *Kapitalgevinstbeskatning.*

2.2 Gaver

Udgangspunktet er, at fonde generelt er skattepligtige af gaver. Efter fondsbeskatningslovens § 3, stk. 6, gælder der dog en række væsentlige undtagelser til dette udgangspunkt.

Fonde, som ikke er familiefonde, kan etableres uden beskatning af fonden, såfremt gaven henlægges til den del af grundkapitalen, som ikke kan uddeles. Tilsvarende skattefrihed gælder, hvis en eksisterende fond modtager gaver, som tilgår grundkapitalen. Kan der ske uddeling fra grundkapitalen, sker der en sædvanlig indkomstbeskatning af fonden. Dette uanset om uddeling af grundkapitalen først kan ske efter en længere årrække. Det er også vigtigt at bemærke, at det er skattemyndighedernes opfattelse, at senere overførsler fra grundkapitalen til den frie kapital også medfører beskatning. Dette selvom en overførsel kun kan ske med fondsmyndighedens samtykke.

Skatterådet bekræftede i *SKM 2007.176 SR*, at ejerens selskab kunne overdrage et kontant beløb og et af selskabets datterselskaber til en almenvelgørende fond uden skattemæssige konsekvenser for fonden, når det kontante beløb og aktierne i selskabet tilfaldt fondens grundkapital (den bundne kapital). I en lignende sag, *SKM 2002.211 LR* tillod Ligningsrådet, at en fond kunne modtage et selskab skattefrit, når grundkapitalen blev udvidet med den indre værdi af det overdragne selskab. Skatterådet, henholdsvis Ligningsrådet, bekræftede endvidere, at den ultimative personlige aktionær ikke – som følge af overdragelsen – skulle beskattes af værdien af det overdragne som maskeret udlodning, når modtagerfonden var almenvelgørende, se afsnit 1.2 *Beskatningen af fondsstifter.*

Gives gaven til en fond med helt eller delvist familiemæssigt formål, skal fonden ved stiftelsen betale 20 % i afgift af værdien af gaven. Også her er det et krav, at gaven gives til grundkapitalen, og at der ikke senere må kunne uddeles fra denne. I alle andre tilfælde er gaver til fonde med helt eller delvise familiemæssige formål indkomstskattepligtige.

I følgende skema er en oversigt over beskatning mv. af gaver til en fond:

	Familiefonde	Alle andre fonde
Grundkapital, hvorfra der ikke kan uddeles*		
Ved stiftelse:	20 % afgift	Skattefri
Ved udvidelse:	Indkomstskat (22 %)	Skattefri
Disponibel kapital, hvorfra der senere kan uddeles		
Ved stiftelse:	Indkomstskat (22 %)	Indkomstskat (22 %)
Ved udvidelse:	Indkomstskat (22 %)	Indkomstskat (22 %)
Andre gaver	Indkomstskat (22 %)	Indkomstskat (22 %)

*) Omfatter også bunden kapital i ikke-erhvervsdrivende fonde.

Som det fremgår af ovenstående oversigt, er fondens formål (familiefond eller alle andre fonde) afgørende for beskatningen af gaven, ligesom det er helt afgørende, om der senere kan uddeles af gaven.

2.3 Arv

Arv til fonde er fritaget for indkomstskat. Derimod skal der som udgangspunkt betales boafgift af arv over en vis mindre bundgrænse. Boafgiften udgør 36,25 %. Det er uden betydning for afgiftsberegningen, om arven går til den bundne grundkapital eller til de frie midler. Fonde, som udelukkende har almennyttige eller almenvelgørende formål, kan helt fritages for boafgift. Se nedenfor i afsnit 5.1 *Almennyttige og almenvelgørende aktiviteter.*

2.4 Oversigt over samlet beskatning af gaver og arv

I nedenstående oversigt er vist, hvilke samlede skatter og afgifter, der skal betales af stifteren af en fond og af selve fonden, hvis der gives en gave henholdsvis arv i form af aktier, og den skattepligtige avance på aktierne stort set svarer til markedsværdien af aktierne:

Fondens formål/ ydelsens form	Familiemæssigt	Erhvervsmæssigt og/ eller andre formål	Almennyttigt
Gave			
Avanceskat	42,0 %	42,0 %	42,0 %
Skat/afgift: 20 % af (100-42)	11,6 %	0,0 %	0,0 %
Samlet skatteprocent	53,6 %	42,0 %	42,0 %
Arv			
Avanceskat	42,0 %	42,0 %	42,0 %
Boafgift: 36,25 % af (100-42)	21,0 %	21,0 %	0,0 %
Samlet skatteprocent	63,0 %	63,0 %	42,0 %

Som det fremgår af ovennævnte skema, er den samlede skatteprocent ved arv som udgangspunkt 63 %, idet overdrager (boet) skal betale skat ved overdragelse af aktierne til fonden, da overdragelse sidestilles med salg til tredjemand. Fonden skal derudover betale en boafgift på 36,25 % af beløbet efter skat (100-42 = 58), hvilket bringer de samlede skatter og afgifter op på 63 % i familiefonde og erhvervsdrivende fonde.

For almennyttige fonde er der dog mulighed for fritagelse for betaling af de 36,25 % i boafgift, hvorved den samlede beskatning bliver 42 % svarende til den skat, giveren som udgangspunkt skal betale. Som anført ovenfor i afsnit 1.2 *Beskatningen af fondsstifter* og afsnit 1.3 *Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter* kan beskatningen af fondsstifter helt undgås ved indskud i fonden via et holdingselskab eller ved direkte overdragelse af aktier fra hovedaktionær til fond, mod at der i stedet opgøres en stifterskat på 22 % af overdragers aktieavance, som fonden hæfter for. Fonden kan undgå at betale stifterskatten, såfremt den foretager almennyttige/-velgørende uddelinger. Bortset fra stiftelse af rent almennyttige fonde vil stiftelse af fonde med de nuværende regler skattemæssigt være billigere i levende live end ved død.

2.5 Erhvervsindkomst

Fonde opgør deres erhvervsindkomst (indkomst med fradrag af driftsomkostninger, skattemæssige afskrivninger mv.) efter de samme regler, som gælder for selskaber. Erhvervsindkomst for fonde er ud over deltagelse i en erhvervsvirksomhed for eksempel også resultat af udlejningsejendomme. Ved salg af erhvervsaktiverne beskattes fonden af fortjeneste og kan fratrække tab efter de almindelige regler, som gælder for kapitalselskaber, for eksempel på ejendomme, eventuelt genvundne afskrivninger, hvis der er tale om en afskrivningsberettiget ejendom samt ejendomsavance/tab.

I den erhvervsmæssige indkomst kan fonden fratrække almindelige driftsudgifter herunder afskrivninger, som er forbundet med den erhvervsmæssige indkomst.

Som erhvervsmæssig indkomst medregnes også udbytter fra datterselskaber, hvis fonden har valgt at anvende den såkaldte transparensregel, jf. nærmere nedenfor i afsnit 8 *Transparensreglen.*

2.6 Øvrig indkomst

I fondsbeskatningsloven skelnes mellem erhvervsmæssig indkomst og øvrig indkomst. Det skyldes ene og alene, at fonde har ret til et bundfradrag på 25.000 DKK. Dette bundfradrag gives i den øvrige indkomst, men ikke i den erhvervsmæssige indkomst. Som øvrig indkomst anses al indkomst, der ikke er erhvervsmæssig, jf. ovenfor i afsnit 2.5 *Erhvervsindkomst*. Indkomstskattepligtige gaver, jf. afsnit 2.2 *Gaver*, skattepligtigt kapitalafkast, jf. nedenfor afsnit 3 *Kapitalgevinstbeskatning* og andre driftsudgifter, jf. nedenfor afsnit 4 *Fondens udgifter*, anses alle at vedrøre den øvrige indkomst.

3. Kapitalgevinstbeskatning

Kapitalgevinst og -tab beskattes for fonde efter de helt samme regler, der gælder for selskaber. For fondes gevinst og tab på børsnoterede porteføljeaktier gælder dog en mulighed for afvigelse fra de for selskaber gældende regler.

3.1 Kapitalgevinst på fordringer og gæld mv.

Renteindtægter er skattepligtige, og renteudgifter er fradragsberettigede. Såvel renteindtægter som renteudgifter medregnes for erhvervsdrivende fonde i indkomstopgørelsen for den periode, de vedrører, hvorimod ikke-erhvervsdrivende fonde kan vælge at medregne renter efter et forfaldsprincip.

Kursgevinster og -tab på fordringer herunder obligationer er skattepligtige henholdsvis fradragsberettigede efter reglerne i kursgevinstloven. Såvel gevinst som tab medregnes efter et såkaldt lagerprincip. Beskatning efter et lagerprincip betyder, at gevinst og tab opgøres ud fra fordringens handelsværdi ved indkomstårets udgang med fradrag af værdien ved årets begyndelse henholdsvis anskaffelsessummen, hvis fordringen er anskaffet i indkomståret. Anvendelsen af lagerprincippet betyder således, at også ikke-realiserede gevinster og tab beskattes.

Kursgevinst og -tab på gæld og finansielle instrumenter beskattes også efter reglerne i kursgevinstloven. Gevinst og tab på gæld er skattepligtig og medregnes som hovedregel i det indkomstår, hvor gevinsten eller tabet realiseres. Som udgangspunkt medregnes gevinst og tab på finansielle instrumenter også til den skattepligtige indkomst efter et lagerprincip.

For at forhindre omgåelse af reglerne om aktieavancebeskatning kan der for visse aktiebaserede kontrakter ikke – eller kun i begrænset omfang – opnås tabsfradrag.

3.2 Aktieafkast

Som hovedregel beskattes fonde som nævnt også af deres aktieafkast, det vil sige gevinst og tab på aktier samt udbytter efter samme regler som selskaber.

Beskatningen afhænger i første række af, om aktierne skattemæssigt kan kvalificeres som ”koncernselskabsaktier”, ”datterselskabsaktier” eller ”porteføljeaktier”.

Ved koncernselskabsaktier forstås aktier i selskaber, hvor fonden direkte eller indirekte har bestemmende indflydelse. Hvorvidt der er tale om koncernselskabsaktier, afgøres af de regnskabsmæssige regler for, hvornår der foreligger en koncern.

Ved datterselskabsaktier forstås i skattemæssig henseende aktier i danske selskaber, hvor aktiebesiddelsen er på 10 % eller derover. Hvis der er tale om aktier i et udenlandsk selskab, skal følgende betingelser yderligere være opfyldt

- Det udenlandske selskab skal svare til et selskab omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 m.fl.
- Det udenlandske selskab er selskabsskattepligtigt uden fritagelse i den stat, hvor datterselskabet er hjemmehørende (eventuelt ifølge en dobbeltbeskatningsoverenskomst).
- Den kompetente udenlandske myndighed skal udveksle oplysninger med de danske skattemyndigheder efter en dobbeltbeskatningsoverenskomst, en anden international overenskomst, en konvention eller en administrativt indgået aftale om bistand i skattesager.

Hvis fondens aktiebesiddelse opfylder betingelserne for at være enten koncernselskabsaktier eller datterselskabsaktier, er gevinst på aktier skattefri og tab ikke fradragsberettiget, ligesom udbytter af koncernselskabs- eller datterselskabsaktier er skattefrie.

Er der ikke tale om koncernselskabs- eller datterselskabsaktier efter de ovennævnte definitioner, afhænger beskatningen af, om der er tale om børsnoterede aktier eller unoterede aktier. I begge tilfælde taler man om ”porteføljeaktier”.

For unoterede porteføljeaktier[2] er gevinst og tab skattefrie, hvorimod udbytter beskattes for 70 % vedkommende. Fonde beskattes fuldt ud af både udbytter og aktiegevinst og -tab på børsnoterede porteføljeaktier. Udbytter beskattes i det indkomstår, hvor udbyttet er deklareret (vedtaget på generalforsamlingen), hvorimod beskatning af gevinst og tab sker efter et lagerprincip.

Fonde kan dog i modsætning til selskaber anvende realisationsprincippet ved beskatningen af avancer på børsnoterede porteføljeaktier. Denne særregel skyldes blandt andet, at visse fonde via deres vedtægt kan være forhindret i at afhænde børsnoterede porteføljeaktier for at kunne betale skat af ikke-realiserede aktieavancer.

Herudover kan lagerbeskatning medføre uhensigtsmæssige konsekvenser i år med værdistigninger efterfulgt af år med værdifald, idet der i år med værdistigning skal afregnes skat eller foretages hensættelser til senere uddelinger, som likviditetsmæssigt ikke nødvendigvis er til stede i fonden, når uddelingen skal foretages.

Der er i fondsbeskatningsloven fastsat en række betingelser for at anvende realisationsprincippet. Det er således en forudsætning, at realisationsprincippet anvendes på alle børsnoterede porteføljeaktier, og at fonden uddeler et beløb svarende til summen af den skattepligtige indkomst plus indtægter dækket af bundfradraget på 25.000 DKK og eventuelle skattefrie udbytter (uddelingskravet). Også uddelinger, som fonden ikke har fradrag for, jf. nedenfor afsnit 5.3 *Uddelinger til vedtægtsmæssige formål,* kan i relation hertil medregnes som uddeling.

Hensættelser til almennyttige uddelinger sidestilles med uddelinger ved vurderingen af, om uddelingskravet er opfyldt, hvilket også gælder hensættelser til konsolidering, der ikke overstiger 25 % af de i indkomståret foretagne uddelinger til almennyttige formål, jf. de regler, der omtales i afsnit 5.7 *Skattemæssig konsolidering (konsolideringsfradrag)*. Tilsvarende er det ikke en hindring for anvendelse af en fonds adgang til at vælge realisationsprincippet, hvis den anvender en del af indkomsten til betaling af skat.

Opfylder fonden ikke betingelsen om at foretage uddelinger svarende til den skattepligtige indkomst og skattefrie udbytter mv., eller er fonden en gang blevet beskattet efter lagerprincippet af en børsnoteret aktie, er konsekvensen den, at fonden bliver tvunget til også at anvende lagerprincippet på børsnoterede porteføljeaktier samt udbytteudloddende aktiebaserede investeringsforeningsbeviser. Fonden kan herefter ikke anvende realisationsprincippet.

3.3 Afståelse af aktier, hvorpå der hviler stifterskat

Når en erhvervsdrivende fond modtager aktier, som ikke er avancebeskattet hos stifteren, jf. omtalen ovenfor under afsnit 1.3 *Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter*, skal der etableres en saldo for stifterskat. Stifterskatten beregnes med skattesatsen for fonde (p.t. 22 %) af overdragerens fiktive avance ved overdragelsen. Som afståelsessum skal anvendes aktiernes værdi på tidspunktet for gave- eller arveoverdragelsen. Som anskaffelsessum skal anvendes hovedaktionærens anskaffelsessum, dog mindst 0 DKK.

2. Er ejerandelen 10 % eller derover, eller er der tale om aktier i helt specielle finansielle selskaber, gælder andre regler.

Ved fondens afståelse af aktier, der er optaget på beholdningsoversigten, skal der beregnes en avance. Fonden skal betale et afdrag på stifterskatten svarende til p.t. 22 % af den beregnede avance. Ved opgørelsen af grundlaget for beregning af afdraget anvendes den anskaffelsessum, som blev benyttet, da fonden modtog de solgte aktier, og som afståelsessum anvendes den faktiske salgssum. Der tages på den måde højde for de værdistigninger eller værdifald, der måtte være konstateret i de solgte aktiers handelsværdi i fondens ejertid. Opgørelsen sker efter aktie for aktie-princippet.

Når saldoen for stifterskatten enten er nedbragt til 0 DKK, eller når samtlige aktier, som stifterskatten hviler på, er afstået – bortfalder forpligtelsen til at betale en eventuelt resterende stifterskat.

Der gælder et FIFO-princip, således at aktier omfattet af stifterskatten anses for afhændet forud for andre aktier, som fonden måtte eje i samme selskab.

Er der i forbindelse med afståelsen af aktier omfattet af stifterskatten betalt skat af avancen i udlandet, nedsættes afdraget på stifterskatten med den skat, der er betalt i udlandet.

Når fonden modtager udbytte på de aktier, der er omfattet af stifterskat, skal der også betales af på stifterskatten. Afdraget opgøres til p.t. 22 % af det udbetalte udbytte. Er der betalt udbytteskat i udlandet, nedsættes afdraget på stifterskatten med den udenlandske udbytteskat.

Saldoen for stifterskat forrentes med en rentesats på 1 % over Nationalbankens diskonto, dog mindst 1 %. Afdrag på stifterskatten skal betales senest den 1. november i året efter afståelsen af aktier eller modtagelse af det udbytte, der udløser afdraget på stifterskatten.

En erhvervsdrivende fond, der får gaveoverdraget aktier efter reglerne om stifterskat, kan have et ideelt formål, og fonden kan foretage fradrag for almennyttige/almenvelgørende uddelinger, ligesom fonden kan opnå konsolideringsfradrag mv. efter de almindeligt gældende regler, jf. afsnit 5 *Uddelinger og hensættelser*.

Den erhvervsdrivende fond kan alternativt vælge at afvikle forpligtelsen til at udrede stifterskatten i kraft af løbende uddelinger. Hvis fonden uddeler eller hensætter et beløb til brug for senere almennyttige/almenvelgørende uddelinger, kan fonden vælge, at den skyldige stifterskat skal nedsættes med den gældende skatteprocent (p.t. 22 %) af uddelingen. Fonden kan træffe valg om, at hele stifterskatten skal afvikles via uddelinger eller hensættelser til almennyttige/almenvelgørende formål.

Vælger fonden at afvikle stifterskatten ved løbende almennyttige/almenvelgørende uddelinger eller hensættelser, kan fonden ikke samtidig opnå fradrag for de pågældende uddelinger eller hensættelser.

Eksempel

		Beholdnings-oversigt mio. DKK	Stifterskat mio. DKK
100 stk. aktier indskydes i erhvervsdrivende fond		100	
Værdi af aktier ved indskud i fond (a)	120		
Værdi af aktier ved hovedaktionærs anskaffelse (b)	20		
Beregningsgrundlag for stifterskat (c)	100		
Stifterskat 22 % af (a)-(b)			22
Fonden sælger 50 aktier for 80 mio.		-50	
		50	
Fonden skal afvikle 22 % af 80 - 10 (0,5*(b)) afr.			-15
			7
Fonden modtager et skattefrit udbytte på 10 mio. DKK, der uddeles til et almennyttigt formål			
Stifterskatten reduceres med 22 % af uddelingen			-2
			5
Fonden sælger 30 aktier for 30 mio. DKK		-30	
		20	
Fonden skal afvikle 22 % af 30-6 (0,3*(b)) afr.			-5
			0

Da stifterskatten er fuldt afviklet, bortfalder forpligtelserne til at betale yderligere, selvom der fortsat er 20 stk. aktier tilbage på beholdningsoversigten.

Den såkaldte prioriteringsregel Ii FBL § 6 er ændret, således at aktieavancer og udbytter vedrørende aktier, der er behæftet med stifterskat, skal anses for uddelt forud for fondens øvrige skattepligtige indtægter. Herved sikres det indirekte, at fonden får fradrag for de almennyttige/almenvelgørende uddelinger, jf. afsnit 5.6 *Hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål.*

Det er som omtalt ovenfor i afsnit 1.3 *Overdragelse til erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter* en betingelse for at henføre aktier under ordningen med stifterskat, at selskabet er aktivt erhvervsdrivende og ikke kvalificeres som et pengetankselskab. Er denne betingelse ikke opfyldt i fem år regnet fra overdragelsen til fonden, anses aktierne for afhændet til handelsværdien på det tidspunkt, hvor betingelsen ikke længere er opfyldt, og der udløses betaling af stifterskat beregnet på dette grundlag. En eventuelt resterende stifterskat bortfalder. Der vil således ikke være tale om bortfald af den skattemæssige behandling af den oprindelige overdragelse af aktierne fra selskabets hovedaktionær til fonden.

Foretages der udlodninger eller dispositioner vedrørende aktier på beholdningsoversigten, hvor dispositionerne vil kunne påvirke aktiernes kursværdi i nedadgående retning, skal der tillige beregnes stifterskat heraf med den gældende skattesats på p.t. 22 %. Udlodninger kan være foretaget til fonden selv eller andre, men der skal være tale om dispositioner, som må antages at være foretaget i fondens interesse, og som samtidig påvirker kursværdien af aktier på beholdningsoversigten i nedadgående retning. Det er ikke et krav, at der kan påvises et faktisk kursfald. Der skal ikke kunne påvises et kursfald. Omfattede dispositioner kunne være tildeling af fondsaktier og tegning af aktier til en lavere kurs end markedskursen. Som andre eksempler kan nævnes eftergivelse af gæld eller ydelse af skattefrit tilskud til et andet selskab ejet af fonden.

3.4 Investeringsforeningsbeviser

Avancer/tab på aktiebaserede investeringsforeningsbeviser beskattes efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven. Som for fordringer er det ikke muligt for fonde at anvende realisationsprincippet på udbytteudloddende investeringsforeningsbeviser, der investerer i fordringer som for eksempel obligationer samt generelt på investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger. Gevinst og tab på disse skal altid opgøres efter lagerprincippet.

Ud fra et transparenssynspunkt er det muligt for fonde at anvende realisationsprincippet på udbytteudloddende aktiebaserede investeringsforeningsbeviser under forudsætning af, at uddelingskravet opfyldes, jf. de ovenfor beskrevne muligheder og betingelser for at anvende realisationsprincippet for børsnoterede porteføljeaktier.

3.5 Oversigt over beskatning af kapitalgevinst

Nedenfor er vist et skema over fondes beskatningsprincip af kursgevinst/-tab på fordringer, aktier og investeringsforeningsbeviser:

Formue placeret i:	Lagerprincip	Realisationsprincippet
Porteføljeaktier på et reguleret marked	Ja	Hvis fonden ikke i et tidligere indkomstår har anvendt lagerprincippet*
Udbytteudloddende aktiebaserede investeringsforeningsbeviser	Ja, som for aktier	Ja, som for aktier
Fordringer som for eksempel obligationer og pantebreve	Ja	Nej
Udbytteudloddende obligations-baserede investeringsforenings-beviser og akkumulerende inve-steringsforeningsbeviser	Ja	Nej

*) Krav om uddeling af den skattepligtige indkomst plus skattefrie indtægter mv.

3.6 Konsekvenser af lagerbeskatning

Skattemæssige underskud, der skyldes kurstab på fordringer mv. og lagerbeskattede aktier, kan fremføres tidsubegrænset til modregning i fremtidig indkomst, men kan ikke tilbageføres til tidligere beskattet indkomst (der er ikke mulighed for carry-back). Beskatning efter et lager-princip kan altså betyde, at der skal betales skat af en indkomst, der aldrig realiseres. Se den nærmere omtale af reglerne for skattemæssige underskud i afsnit 6 *Underskud.*

3.7 CFC-beskatning

Hvis en fond kontrollerer et selskab, der har CFC-indkomst, som udgør mere end 1/3 af den samlede skattepligtige indkomst, skal fonden ved opgørelse af sin skattepligtige indkomst medregne datterselskabets samlede skattepligtige indkomst. Reglerne er beskrevet i interna-tional beskatning, afsnit 10.5 *CFC-beskatning.*

4. Fondens udgifter

Fonde har fradrag for driftsudgifter efter de samme regler, som gælder for selskaber. På grund af fondenes særlige karakter og formål anerkendes i praksis, at fonde har fradrag for udvidede driftsomkostninger, jf. nedenfor afsnit 4.2 *Det udvidede driftsomkostningsbegreb*.

Endvidere kan fonde fradrage visse uddelinger eller hensættelser til senere uddelinger i den løbende nettoindkomst. Disse regler gennemgås nedenfor i afsnit 5 *Uddelinger og hensættelser*. Reglerne om fradrag for uddelinger gør det også nødvendigt at sondre mellem driftsudgifter og uddelinger, jf. nedenfor afsnit 4.3 *Driftsomkostning eller uddeling*.

4.1 Driftsomkostninger

Fonde kan fradrage udgifter, der medgår til at sikre, erhverve og vedligeholde den skattepligtige indkomst. Er udgiften afholdt til at sikre erhvervsmæssig indkomst, jf. ovenfor afsnit 2.5 *Erhvervsindkomst*, fragår udgiften i den erhvervsmæssige indkomst. I andre tilfælde fragår udgiften i den øvrige indkomst, jf. afsnit 2.6 *Øvrig indkomst*. På tilsvarende vis kan fonde foretage skattemæssige afskrivninger på aktiver, der efter skattelovgivningens bestemmelser er afskrivningsberettigede.

De udgifter, der kan fradrages og/eller afskrives, er fastlagt gennem en langvarig praksis, således som den gælder for selskabers tilsvarende udgifter. Typisk vil fonde således have fradrag for udgifter til lønninger, kontorhold, administration, revision og lignende.

Som anført er det som udgangspunkt et krav for at opnå fradrag for driftsomkostninger, at disse går til at sikre, erhverve eller vedligeholde indkomst. Dette krav vil ikke altid være opfyldt for fonde, hvorfor der i praksis anerkendes et såkaldt udvidet driftsomkostningsbegreb, hvor der ikke forlanges samme tilknytning til indkomstskabelsen, som normalt gælder for selskabers driftsudgifter.

4.2 Det udvidede driftsomkostningsbegreb

Da fonde ofte har andre formål end at erhverve indkomst ved erhvervsmæssig virksomhed eller i form af kapitalafkast, er det i praksis anerkendt, at fonde ud over de sædvanlige driftsudgifter kan fradrage en række atypiske udgifter, der ene og alene afholdes med henblik på at opfylde fondens formål. Disse udgifter betegnes som udvidede driftsomkostninger.

Som et eksempel på en udvidet driftsomkostning kan nævnes en fonds udgifter til drift af en virksomhed, der ikke drives med henblik på at opnå et økonomisk overskud.

På tilsvarende vis kan en fond, der ifølge vedtægten har til formål at drive en ejendom, som stilles til rådighed for udenlandske studerende under markedsleje, fradrage udgiften til drift og vedligeholdelse af ejendommen og inventaret i denne.

Endelig kan nævnes udgifter, der afholdes af en fond med henblik på at muliggøre fondens formål, for eksempel udgifter i forbindelse med indkaldelse og vurdering af oplysninger mv. om legatansøgere, der kan komme i betragtning ved fondens uddelinger.

4.3 Driftsomkostning eller uddeling

Det kan ofte være vanskeligt at trække en eksakt skillelinje mellem de omkostninger, der kan fradrages som henholdsvis driftsudgifter og uddelinger. Det kan i flere situationer få betydning for fondens opgørelse af den skattepligtige indkomst, om en udgift anses som en uddeling eller en driftsomkostning.

For det første kan driftsomkostninger fradrages ved indkomstopgørelsen, uanset om der derved fremkommer et fremførselsberettiget underskud, mens der normalt kun kan indrømmes fradrag for uddelinger, såfremt uddelingen kan rummes i fondens positive indkomst. For det andet kan uddelinger, der er almennyttige, give mulighed for, at fonden opnår et konsolideringsfradrag, hvilket ikke gives for driftsomkostninger.

Når der skal sondres mellem driftsomkostninger og uddelinger, vil der sædvanligvis kunne tages udgangspunkt i følgende sondring. En driftsomkostning er kendetegnet ved, at den afholdes med henblik på at muliggøre opfyldelse af fondens formål, mens en uddeling er kendetegnet ved, at den afholdes med henblik på en direkte opfyldelse af fondens formål.

Som et eksempel på sondringen kan nævnes en fond, der har til formål at støtte sygdomsbekæmpelse. Hvis fonden beslutter sig for at donere en ny operationsstue til et hospital, vil rejseudgifter til udlandet med henblik på at se på udenlandske hospitaler kunne fradrages som udvidede driftsomkostninger. Det samme vil gælde for andre former for udgifter, der afholdes, inden den endelige beslutning om uddeling af operationsudstyr mv. træffes.

Når disse forundersøgelser er tilendebragt, og udstyret til operationsstuen indkøbes og overdrages, vil udgiften til erhvervelsen kunne fradrages i medfør af reglerne for uddelinger.

Det er i praksis i vidt omfang overladt til den enkelte fond at afgøre, om en udgift, der befinder sig i gråzonen mellem de udvidede driftsomkostninger og de fradragsberettigede uddelinger, skal henføres til den ene eller den anden kategori (se afsnit 5.2 *Uddelinger til almenvelgørende og almennyttige formål*, *herunder interne uddelinger*).

4.4 Skattemæssige afskrivninger på aktiver, der ikke benyttes erhvervsmæssigt

En fond kan som anført ovenfor foretage afskrivning på erhvervsmæssigt benyttede driftsmidler, ejendomme samt goodwill og andre immaterielle aktiver.

Herudover vil en fond ud fra de samme betragtninger, som gør sig gældende ved afgrænsningen af det udvidede driftsomkostningsbegreb, kunne afskrive skattemæssigt på sådanne aktiver, såfremt disse indgår som et naturligt led i den virksomhed, fonden driver.

Der vil på tilsvarende vis kunne afskrives på driftsmidler mv., som er anskaffet til brug for opfyldelsen af fondens formål.

5. Uddelinger og hensættelser

Efter reglerne i fondsbeskatningsloven har fonde fradrag for en række udgifter, som ikke normalt vil være fradragsberettigede for selskaber. Der er derfor i loven fastsat en række bestemmelser, som specifikt gælder fonde. Nedenfor omtales således:

- Uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål
- Uddelinger til andre formål
- Periodisering af uddelingsfradrag
- Uddeling til andre fonde
- Hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål
- Hensættelse til konsolidering (konsolideringsfradrag)
- Den såkaldte prioriteringsregel.

Helt generelt er det afgørende, om en uddeling mv. er almennyttig eller ikke. Derfor indledes med en kort beskrivelse af, hvad der normalt skal forstås ved almennyttig.

5.1 Almennyttige og almenvelgørende aktiviteter

For at kunne vurdere mulighederne for at foretage skattemæssige uddelinger og hensættelser til almennyttige formål i en fond er det nødvendigt først at forstå, hvorledes disse begreber defineres i skattepraksis, idet der ikke altid er fuld overensstemmelse imellem disse begrebers forståelse i daglig tale og i skattesammenhæng.

Ofte skelnes der i denne forbindelse ikke mellem almenvelgørende aktiviteter og almennyttige aktiviteter, men ud fra en almindelig sproglig forståelse af begrebet almennyttighed dækker dette begreb over aktiviteter, der er nyttige for almenvældet, mens begrebet almenvelgørende dækker over aktiviteter, der er af filantropisk karakter.

I fondsbetænkningen fra 1982 (Betænkning nr. 970/1982) fastslog et politisk nedsat udvalg, at begrebet almennytte og almenvelgørende *"ikke har et bestemt fast og entydigt indhold",* og at *"en definition ville kunne binde retsanvendelsen i unødigt omfang".* Det er derfor vigtigt at forstå, at definitionen ikke er statisk, men vil ændre sig over tid.

I Skattestyrelsens juridiske vejledning er dette beskrevet således:

"Almennyttige formål foreligger, når formålet ud fra en almindeligt fremherskende opfattelse kan karakteriseres som nyttigt. Blandt sådanne almennyttige formål kan nævnes sociale, kunstneriske og andre kulturelle formål, miljømæssige, videnskabelige – herunder forskningsmæssige eller sygdomsbekæmpende – humanitære, undervisningsmæssige, religiøse eller nationale øjemed. Også idrætsforeninger og dyreværnsorganisationer vil kunne anses for almennyttige".

Der er ikke nogen klar afgrænsning af begrebet, ligesom definitionen naturligt vil flytte sig i takt med samfundsudviklingen. Det er dog under alle omstændigheder en betingelse, at aktiviteten kommer en vis bredere kreds til gode, det vil sige, at uddelinger, der kun tilfalder en begrænset kreds, ikke vil kunne anses for almenvelgørende eller almennyttige i skattemæssig sammenhæng.

I en konkret afgørelse anså skattemyndighederne eksempelvis ikke kunstindkøb, der kun kunne ses på en bestemt arbejdsplads, for en almennyttig uddeling, idet kunsten kun kom en begrænset kreds til gode (arbejdspladsens medarbejdere).

Som et andet eksempel på, at formålet skal komme en bredere kreds til gode, kan nævnes *TfS2010, 535*, hvor en fond ganske vist havde et almennyttigt eller almenvelgørende formål i form af bidrag til forskellige uddannelsesmæssige formål mv., men endvidere havde til formål at støtte selvstændige tømrermestre og passe et konkret familiegravsted. Den del af formålet, der kun kom en begrænset kreds af tømrermestre eller familiegravstedet til gode, ansås ikke for tilstrækkeligt bredt til at kunne være til "nytte for almenheden".

Tilsvarende blev statueret i *TfS989, 657,* hvor en uddannelses- og hjælpefond for hospitalsmedarbejdere ikke blev anset for almenvelgørende, idet der ikke var tale om personer i økonomisk trang. Formålet var heller ikke almennyttigt, da den kreds, der kunne komme i betragtning, var begrænset.

Som oftest vil det ydermere være en forudsætning for at anerkende en fonds uddelinger som almennyttige eller almenvelgørende, at dette formål fremgår af fondens vedtægter, men det kan ikke udelukkes, at en fond kan have et formål, der ikke er af almennyttig eller almenvelgørende karakter, men alligevel i en konkret situation kan anses for at have foretaget en almennyttig eller almenvelgørende uddeling.

I denne forbindelse anses for eksempel politiske aktiviteter eller aktiviteter, der udelukkende er af erhvervsmæssig eller økonomisk karakter, ikke for almennyttige. Dette udelukker dog ikke, at uddelinger til en erhvervsmæssig virksomhed kan anses som almennyttig, hvis midlerne anvendes til almennyttige formål, der kommer en videre kreds til gode.

Som eksempel kan nævnes *TfS1996, 314H,* hvor Højesteret fandt, at uddelinger fra en arbejdsmarkedsorganisation til trængte medlemmer ikke fandtes at falde ind under en naturlig sproglig forståelse af ordene almenvelgørende eller på anden måde almennyttig.

Det er endvidere ikke et krav, at uddelingerne alene kommer danske personer eller organisationer til gode, idet almennyttige og almenvelgørende uddelinger også kan gives til udenlandske modtagere, når disse opfylder betingelserne for at være almennyttige eller almenvelgørende. Den danske fond skal i givet fald kunne dokumentere dette, herunder at den udenlandske modtager i sit hjemland betragtes som en almennyttig/almenvelgørende institution.

I *TfS1998, 777H* er almennyttigheden defineret således i forhold til vurderingen af en konkret fundats, hvor Højesteret fandt, at fonden var almennyttig:

”Efter § 2 i fondens fundats skal fondens midler tjene almenvelgørende formål, dvs. afhjælpe trang blandt en videre kreds. Herudover skal fondens midler på en række angivne områder (”humane, kunstneriske, videnskabelige”) eller områder, der kan ligestilles hermed, herunder ”uddannelse af unge”, tjene almennyttige formål, dvs. virke i samfundet på en måde, som ud fra en i befolkningen almindeligt fremherskende opfattelse kan karakteriseres som nyttig, og som kommer en vis videre kreds til gode”.

I en anden afgørelse – *TfS2003, 110ØLD* – ansås en testamentarisk gave til oprettelsen af en fond til uddannelse af erhvervsflyvere for almennyttig. Skattestyrelsen gjorde gældende, at uddelingerne kun var almennyttige, hvis de blev uddelt efter trangsmæssige kriterier, men hertil svarede Østre Landsret, at det var tilstrækkeligt, at der ikke var begrænsninger i den kreds, der var berettiget til at modtage støtte, og at fonden sigtede mod at danne grundlag for et bestemt erhvervsmæssigt virke.

Der blev således lagt vægt på, at formålet kom en vis videre kreds til gode, og at formålet var undervisning.

Det kan undertiden være vanskeligt at vurdere, om en konkret aktivitet er almennyttig eller almenvelgørende. I den forbindelse er det muligt at bede skattemyndighederne om et bindende svar på spørgsmålet, således at fonden på forhånd har en sikkerhed for den skattemæssige behandling af uddelingen.

5.2 Uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål, herunder interne uddelinger

En uddeling karakteriseres som værende en vedtægtsmæssig anvendelse af fondens nettoindkomst.

En fond kan foretage fradrag for uddelinger, der sker til opfyldelse af et almenvelgørende eller almennyttigt formål. En uddeling består som regel i et kontant beløb eller en genstand, der overdrages til modtageren.

En uddeling kan imidlertid fremkomme på andre måder, for eksempel ved at fonden giver afkald på en indtægt, ved at fonden yder rentefrie lån, udlåner et aktiv eller stiller en fribolig til rådighed.

Det begrebsmæssige indhold af en uddeling må som beskrevet ovenfor afgrænses i forhold til de udvidede driftsomkostninger, hvor uddelinger er karakteriseret ved, at fonden ikke modtager nogen modydelse

Uddelinger må endvidere afgrænses i forhold til rene formuedispositioner.

Mens det sjældent volder vanskeligheder at fastslå, at en fonds omplacering af formuen ved investering af ledig kapital i forskellige former for værdipapirer skal betragtes som en ikke-fradragsberettiget formuedisposition, kan det volde vanskeligheder at foretage denne grænsedragning, når fonden investerer i aktiver, der har relevans for opfyldelsen af det vedtægtsmæssige formål.

Det afgørende moment kan i nogle sammenhænge være, om fondens investering sker til en direkte opfyldelse af formålet, eller om investeringen foretages med henblik på efterfølgende at muliggøre en opfyldelse af formålet.

Har en fond til formål at erhverve og drive en ejendom der anvendes til et almennyttigt formål, vil udgiften til erhvervelsen af selve ejendommen være en fradragsberettiget uddeling, der skattemæssigt benævnes intern uddeling

Har fonden derimod til formål at udleje boliger til en bestemt persongruppe, vil fondens udgift til anskaffelse af den faste ejendom, som skal anvendes til udlejningen, være at betragte som en ikke-fradragsberettiget anlægsudgift.

Som intern uddeling, betragtes også udgifter, der i fondens eget regi afholdes til direkte opfyldelse af fondens vedtægtsmæssige formål.

Som eksempel på en intern uddeling kan nævnes de tilfælde, hvor en fond, der har til formål at medvirke til bekæmpelse af en bestemt sygdom, gennemfører forskning i eget regi og en museumsfonds køb af kunst til brug for egne udstillinger

På samme måde kan udgifter til løbende vedligeholdelse af en ejendom, som fonden har til formål at eje og drive med almenvelgørende formål, fradrages som interne uddelinger.

I de tilfælde, hvor en intern uddeling sker i form af anskaffelse af et aktiv af blivende værdi, for eksempel køb af en fast ejendom, opstår der en særlig problemstilling, hvis aktivet efterfølgende afhændes. I sådanne tilfælde kan der muligvis anlægges den betragtning, at forudsætningen for uddelingen er bristet med den virkning, at fradraget bør tilbageføres.

Der synes ikke at være nogen klar lovhjemmel til at foretage en sådan efterbeskatning, men Skatterådet har i en konkret sag (*SKM2006.504SR*) vedrørende en ejendom, som blev erhvervet ved en intern almennyttig uddeling, tilkendegivet, at et fremtidigt salg af ejendommen kunne medføre, at den almennyttige aktivitet var ophørt med den virkning, at den interne uddeling samtidig skulle tilbageføres. Skatterådet har også i nyere afgørelser fastholdt dette synspunkt.

5.3 Uddelinger til vedtægtsmæssige formål

Hvis en fonds uddelinger ikke opfylder betingelserne for at blive betragtet som almenvelgørende eller almennyttige, kan uddelingerne ikke fradrages, medmindre fonden er en såkaldt hjælpe- og understøttelsesfond, der opfylder betingelserne i ligningslovens § 14 F. Sådanne hjælpe- og understøttelsesfonde, der er oprettet til fordel for en virksomheds ansatte og tidligere ansatte, vil altså kunne opnå fradrag for deres uddelinger, hvorimod andre fonde alene har fradrag for almennyttige uddelinger.

Indtil en lovændring, som folketinget vedtog i maj 2017, kunne fonde foretage fradrag for alle ikke-almennyttige uddelinger i det omfang, modtageren af uddelingen var fuldt eller begrænset skattepligtig til Danmark af uddelingen.

Lovændringen var en konsekvens af en EU-dom, hvor det blev fastslået, at der ikke kunne stilles betingelse om, at modtageren var skattepligtig af uddelingen til Danmark, for at fonden kunne opnå fradrag. For at undgå, at danske fonde kunne opnå fradrag for uddelinger, som ikke kunne beskattes i Danmark, valgte Folketinget helt at ophæve fondes fradrag for ikke-almennyttige uddelinger, bortset fra de uddelinger, som foretages af hjælpe- og understøttelsesfonde omfattet af ligningslovens § 14 F.

Ændringerne betyder således, at eksempelvis familiefonde ikke længere har fradrag for uddelinger til familiemedlemmer, og erhvervsdrivende fonde har ikke fradrag for uddelinger til understøttelse af dattervirksomhed. Samtidig blev indført visse lempelser i beskatningen af modtagere af disse nu ikke fradragsberettigede uddelinger, jf. nedenfor afsnit 11.3.2 *Beskatning af modtager.*

5.4 Periodisering af uddelingsfradrag

En uddeling skal fradrages i den skattepligtige nettoindkomst på det tidspunkt, hvor fonden er retligt forpligtet til at foretage uddelingen. Fonden vil normalt blive forpligtet, når modtageren har fået kendskab til uddelingen.

Tidspunktet for fradragsretten var sagens kerne i *SKM2002.580LSR* og *SKM2001.474LSR*. Afgørelserne vedrørte to fonde, der vedtægtsmæssigt var forpligtet til at uddele årets nettokursgevinster. I begge afgørelser tog Landskatteretten stilling til, om fonden var retligt forpligtet til at fortage uddelingerne ved indkomstårets udløb.

I den første afgørelse, S*KM2002.580LSR*, var det Landskatterettens opfattelse, at fonden ikke havde påtaget sig en retlig forpligtelse til at foretage uddelingerne i det pågældende indkomstår, da fonden først traf beslutningen om uddelingernes størrelse og fordeling efter indkomstårets udløb. Uddelingen kunne således først fradrages i det efterfølgende indkomstår.

I den anden afgørelse, *SKM2001.474LSR*, var fonden forpligtet til at udbetale andele af nettokursgevinsterne til en række bestemte legatmodtagere. Legatmodtagerne var bekendt med dette forhold og havde således et retskrav på deres andel af nettokursgevinsterne. Uddelingernes størrelse fastsattes efter objektive kriterier (nettokursgevinsterne skulle deles ligeligt mellem de bestemte legatmodtagere). Fonden kunne derfor fradrage uddelingerne i det indkomstår, hvor nettokursgevinsterne var indtjent, uagtet at de først blev endeligt opgjort og udbetalt i det efterfølgende indkomstår.

En uddeling, der strækker sig over flere indkomstår, kan efter fondens eget valg enten fradrages på det tidspunkt, hvor fonden bliver retligt forpligtet til at foretage uddelingen, eller på det tidspunkt, hvor de enkelte rater forfalder.

Det en gang valgte princip kan ikke fraviges for den konkrete uddeling, men fonden er ikke forpligtet til at benytte det samme princip ved andre uddelinger.

I en afgørelse, *SKM2006.177LSR*, blev det tilladt en fond at fradrage et studielegat i uddelingsåret, selvom uddelingen var betinget af, at uddelingsmodtageren skulle betale 1,5 % af sin årsløn de første fem år efter endt uddannelse til fonden. Det var således uden betydning, at en del af uddelingen blev tilbagebetalt. Fonden ville derimod blive skattepligtig af de tilbagebetalte beløb.

Hvis en tidligere foretagen uddeling helt eller delvist tilbageføres, accepterer skattemyndighederne normalt, at tilbageførslen sker i det år, hvor det konstateres, at der skal ske tilbageførsel. I visse tilfælde kan der dog blive tale om, at indkomstopgørelsen for fradragsåret skal genoptages.

5.5 Uddelinger til andre fonde

En fond kan foretage fradrag for almennyttige uddelinger eller gaver til andre fonde.

Hvis den modtagende fond skal anvende gaven til videre uddeling, skal den modtagende fond indtægtsføre uddelingen.

En uddeling til en anden fond kan også fradrages, selvom den modtagende fond ikke skal medregne gaven i sin skattepligtige indkomst. Det er dog en forudsætning for fradraget, at der ikke er tale om gensidige gaver mellem de to fonde.

5.6 Hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål

Fonde har fradrag for hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål. Sådanne hensættelser kan ske med henblik på at gennemføre en eller flere uddelinger i et senere indkomstår.

En hensættelse skal senest anvendes i det femte indkomstår efter hensættelsesåret.

Sker det, at en hensættelse ikke uddeles inden for femårsfristen, skal den tilbageføres. Dette sker i praksis ved, at hensættelsen tages til indtægt med et tillæg på 5 % for hvert år, der er gået, siden hensættelsen fandt sted. Tillægget går alene på hensættelser, som har givet fradrag.

Genbeskatningen skal som anført ske senest ved udløbet af det femte indkomstår efter hensættelsen, men fonden kan godt vælge at lade genbeskatningen foretage i et tidligere indkomstår.

Beskatning af en ikke udnyttet hensættelse sker i princippet i det år, hvor hensættelsen er foretaget. Det er derfor ikke muligt at udligne en negativ indkomst i et senere år end hensættelsesåret ved hjælp af en frivillig tilbageførsel af hensættelsen.

I visse situationer kan skattemyndighederne dispensere fra femårsfristen. Endvidere kan visse fonde opnå tilladelse til, at fristen er 15 år for kulturelle hensættelser.

5.7 Skattemæssig konsolidering (konsolideringsfradrag)

Fonde kan hvert år beregne og fratrække et skattemæssigt konsolideringsfradrag på maksimalt 4 % af indkomstårets faktiske uddelinger til almennyttige og almenvelgørende formål. Konsolideringsfradraget er et rent skattemæssigt fradrag, idet der ikke er krav om en tilsvarende regnskabsmæssig konsolidering.

Der medtages såvel uddelinger af årets nettoindkomst som uddelinger af hensættelser foretaget i tidligere år, når beregningsgrundlaget for konsolideringsfradraget skal opgøres.

Derimod kan årets hensættelser til senere uddelinger til almennyttige eller almenvelgørende formål ikke medtages.

Det samme gælder for vedtægtsmæssige uddelinger, der ikke kan betegnes som almenvelgørende eller almennyttige.

Eksempel		**TDKK**
Nettoindkomst før uddelinger		*10.000*
Årets almennyttige/almenvelgørende uddelinger	*9.615*	
Konsolideringsfradrag 4 % af 9.615	*385*	*-10.000*
Skattepligtig indkomst		*0*

Fonde, der benytter muligheden for at foretage maksimalt årligt konsolideringsfradrag og alene har almenvelgørende eller almennyttige uddelinger, vil reelt være fritaget for indkomstskat, såfremt fonden løbende uddeler 96,15 % af det enkelte års nettoindkomst til nævnte formål.

5.8 Særlige regler for fonde, som anvender realisationsprincip på børsnoterede aktier

Fonde skal som hovedregel anvende lagerprincippet ved opgørelsen af gevinst og tab på børsnoterede porteføljeaktier. Der er dog som nævnt ovenfor mulighed for at anvende realisationsprincippet, hvis hele fondens indkomst bliver anvendt til uddelinger, hensættelser og konsolidering.

Denne mulighed kan også anvendes, selv om fonden foretager en konsolidering, der overstiger det fradragsberettigede konsolideringsfradrag på 4 %. Betingelserne for, at reglen kan anvendes, er således opfyldt, hvis fonden maksimalt foretager en skattemæssig "skyggehensættelse" til konsolidering på op til 25 % af de faktiske uddelinger til almennyttige formål. Det er dog kun 4/25 af det beregnede "skyggekonsolideringsfradrag", der er fradragsberettiget. Hvis fonden ønsker en skattepligtig indkomst på 0 DKK, må de skattemæssige hensættelser til senere uddeling forøges med 21/25 af det beregnede "skyggefradrag", jf. følgende eksempel.

Eksempel

Bevarelse af realisations-beskatningen ved hjælp af "skyggeberegning"	"Skygge-beregning"	Faktisk beregning med hensættelse	Faktisk beregning med skattebetaling
Skattepligtigt resultat før uddelinger	1.000	1.000	1.000
Skattemæssige uddelinger	-800	-800	-800
Konsolideringsfradrag skattemæssigt 25 % / 4 % / 4 %	-200	-32	-32
	-1.000	-832	-832
Skattemæssige hensættelser (800*25 %*21/25)	0	-168	0
Uddelinger og fradrag i skattepligtig indkomst	-1.000	-1.000	-832
Indkomst til beskatning	0	0	168
Skattemæssige hensættelser		168	
Udskudt skat		37	
Alternativt skat til betaling 22 % af DKK 168			37

5.9 Prioriteringsreglen

I de foregående afsnit er foretaget en gennemgang af de forskellige regler for uddelinger. Det er imidlertid væsentligt at notere sig, at der gælder en særlig prioriteringsregel, hvorefter en fond er forpligtet til at uddele visse skattefrie indtægter, førend fonden kan fradrage uddelinger mv. i den skattepligtige indkomst. Det er således såvel uddelingsfradrag, fradrag for hensættelser til almennyttige formål som fradrag for hensættelser til konsolidering, der skal reduceres med de skattefrie indtægter, før der kan fradrages i den øvrige skattepligtige indkomst.

De skattefrie indkomster, som ifølge prioriteringsreglen skal uddeles forlods, er skattefrie aktieudbytter, herunder de skattefri 30 % af udbytter på unoterede porteføljeaktier og det skattefri bundfradrag på 25.000 DKK.

Denne regel har størst betydning for fonde, som har datterselskaber, hvorfra de modtager skattefrit udbytte. Et eksempel kan illustrere dette:

Eksempel			**TDKK**
Resultat før skat			*1.825*
Skattefrit udbytte			*-1.000*
Bundfradrag			*-25*
Skattepligtig nettoindkomst			*800*
Årets almenvelgørende og almennyttige uddelinger		*1.442*	
Hensættelser til uddelinger		*325*	
Konsolideringsfradrag 4 % af 1.442		*58*	
		1.825	
Skattefrie indtægter, der skal uddeles forlods			
Skattefrit udbytte	*-1.000*		
Bundfradrag	*-25*	*-1.025*	*800*
Skattepligtig indkomst			*0*

Har fonden modtaget aktier, hvorpå der hviler en stifterskat, jf. afsnit 5.3 *Uddelinger til vedtægtsmæssige formål*, gælder der en særlig prioriteringsregel.

Aktieavancer og -udbytter vedrørende de aktier, der er behæftet med stifterskat, skal anses for uddelt forud for fondens øvrige skattepligtige indtægter. Herved sikres det indirekte, at fonden får fradrag for de almennyttige/almenvelgørende uddelinger. De ændrede regler kan belyses ved følgende eksempel:

Eksempel

		Beløb	Plads i prioritering
Avancer fra afståelse af aktier	(a)	25	1.
Øvrige skattefrie indtægter	(b)	25	2.
Skattepligtige indtægter	(c)	25	3.
Uddelinger	(d)	60	
Nedskrivning af stifterskatten	(e) = 22 %*(a)	5,5	
Fradrag for uddelinger i skattepligtig indkomst	(f) = (d)-(a)-(b)	10	
Skattepligtig indkomst	(g) = (c)-(f)	15	
Skat	(h) = 22 %*(g)	3,3	

I eksemplet nedbringes den fonden påhvilende stifterskat med 5,5, uden at der sker nogen betaling.

6. Underskud

Fonde kan modregne underskud, som er fremført fra tidligere år, i den skattepligtige indkomst opgjort før fradrag for uddelinger og hensættelser. Det underskud, der opstår som resultat af opgørelse af den skattepligtige indkomst, kan fremføres og modregnes i skattepligtig indkomst i senere indkomstår efter de samme regler, som gælder for selskaber.

Underskud kan fremføres uden tidsbegrænsning, men kan alene fradrages fuldt ud op til en skattepligtig indkomst, der ikke overstiger et grundbeløb på 8.767.500 DKK (2021). Overstiger det skattemæssige underskud grundbeløbet, kan den skattepligtige indkomst kun reduceres med 60 %. Hvis underskuddet ikke er udnyttet fuldt ud, kan det fremføres og anvendes til modregning i fremtidige skattepligtige indkomster.

Underskud, der er fremført fra tidligere år, skal altid anvendes i videst muligt omfang til modregning i indkomsten i et efterfølgende år, inden der kan foretages fradrag for uddelinger og hensættelser til senere uddeling i det pågældende år. Et sådant underskud kan således kun fremføres til modregning i følgende års indkomst før uddelinger mv.

Et underskud, der opstår som resultat af, at uddelinger, hensættelser og konsolideringsfradrag overstiger den skattepligtige indkomst, kan ikke modregnes i fremtidige års positive indkomst.

Hvis et underskud skyldes fradragsberettigede nettotab opgjort efter kursgevinst- og aktieavancebeskatningsloven, kan disse fremføres, uanset at underskuddene først opstår efter fradrag for uddelinger og hensættelser. Det underskud, der kan fremføres, kan dog ikke overstige det beløb, der svarer til det fradragsberettigede nettokurstab, der opstår efter en samlet opgørelse af kurstab og kursgevinster efter kursgevinst- og aktieavancebeskatningsloven.

Hvis en fond har underskud beregnet efter kursgevinstloven, modregnes dette i et eventuelt overskud beregnet efter aktieavancebeskatningsloven. Der gælder særlige regler, hvis fonden benytter realisationsprincippet ved opgørelsen af gevinst og tab på skattepligtige porteføljeaktier.

Det følgende eksempel viser, hvordan reglerne for fremførsel af underskud, der skyldes kurstab, fungerer i praksis:

Eksempel		**TDKK**
I eksemplet er det forudsat, at man er omfattet af lagerprincipbeskatning.		
Indtægter		*110*
Driftsudgifter	*50*	
Nettokurstab efter kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven	*25*	*75*
Nettoindkomst før uddelinger		*35*
Uddelinger 100, dog maks. (nettoindkomst tillagt nettokurstab) 35 + 25 =		*60*
Underskud (nettokurstab) til fremførsel til fradrag i efterfølgende indkomstår		*25*

I denne specielle situation er det muligt at frembringe et fremførselsberettiget underskud efter uddelinger. I andre situationer kan fonden alene fremføre underskud, der er opstået før fradrag for uddelinger.

En fond er ikke forpligtet til at modregne et underskud, der skyldes særreglen om kurstab, inden fonden i et efterfølgende indkomstår foretager fradrag for årets uddelinger og hensættelser til senere uddeling samt konsolideringsfradrag. Et sådant underskud, kan således fremføres til modregning i følgende års indkomst efter uddeling.

Underskud som følge af konsolideringsfradrag kan ikke fremføres, uanset om der er realiseret nettokurstab efter kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven.

7. Opsummering af indkomstopgørelse

Sammenfattende kan fondens indkomstopgørelse vises som følgende eksempel. Fonden beskattes med samme skatteprocent, som gælder selskaber, hvilket for tiden er 22 %.

Eksempel

Opgørelse af fondsbeskatningsindkomst				DKK
Resultat før skat				550.000
Reguleringer, jf de almindelige regler for aktieselskaber	FBL § 3, stk. 1			-100.000
Skattepligtig indkomst før fondsbeskatningslovens særlige bestemmelser				**450.000**
Skattepligtig indkomst fra datterselskab – transparensregel	SEL § 3, stk. 4			0
Bundfradrag	FBL § 3, stk. 2			-25.000
				425.000
Almennyttige eller almenvelgørende uddelinger	FBL § 4, stk. 1		400.000	
Uddeling fra hjælpe- og understøttelsesfond	FBL § 4, stk. 1		0	
Hensættelser til senere uddeling til almennyttige eller almenvelgørende formål for året	FBL § 4, stk. 3		184.000	
Anvendelse af tidligere års hensættelse til almennyttige eller almenvelgørende formål	FBL § 4, stk. 4		-50.000	
Konsolideringsfradrag – 4 % af de almennyttige og almenvelgørende uddelinger	FBL § 5, stk. 1	400.000	16.000	
Uddelinger til fradrag før prioriteringsreglen			**550.000**	
Prioriteringsreglen:	FBL § 6			
Skattefrie indtægter:				
Skattefrit aktieudbytte		200.000		
Bundfradrag		25.000	**225.000**	
Fradragsret for uddelinger for året			**325.000**	-325.000
Skattepligtig indkomst				**100.000**
22 % skat				**22.000**

Hensættelser til almennyttige eller almenvelgørende formål:	FBL § 4, stk. 4	**Hensat primo**	**Anvendelse**	**Ultimo værdi**
Hensættelse fra tidligere år		100.000	-50.000	50.000
Årets hensættelse		184.000		184.000
Ultimo		**284.000**	**-50.000**	**234.000**

8. Transparensreglen

Fonde har mulighed for at benytte reglen i selskabsskattelovens § 3, stk. 4, en regel, som ofte benævnes transparensreglen. Reglen kan anvendes af fonde, der ejer 75 % eller mere af kapitalen i et selskab. Transparensreglen kan dog ikke benyttes af selskaber, der er overdraget til fonden mod beregning af stifterskat. Se afsnit 1.3 *Overdragelse til en erhvervsdrivende fond uden beskatning af stifter*. Efter transparensreglen anses indtægt erhvervet i selskabet for indtjent af fonden. Reglen praktiseres ved, at selskabet indrømmes et fradrag for det beløb, som overføres til fonden, som derefter anses for at have indtjent beløbet i samme indkomstår. Resultatet er, at selskabets skattepligtige indtægt reduceres med det beløb, der overføres til fonden. Fonden får samtidig en indtægt, som den forpligter sig til at uddele eller hensætte til almenvelgørende eller almennyttige formål. Se også afsnit 2.5 *Erhvervsindkomst*.

Virkningen af reglen er således, at fonden stilles, som om indtjeningen var sket direkte i fonden og ikke et datterselskab. Derved bliver valg af koncernstruktur neutral.

Der er en række begrænsninger knyttet til at anvende reglen. For det første skal der som nævnt være tale om, at fonden ejer 75 % eller mere af kapitalen. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at der er tale om koncernforbindelse efter sambeskatningsreglerne i selskabsskatteloven eller regnskabsreglerne, hvor kravet blot er kontrol over datterselskabet, som i praksis ofte er besiddelse af flertallet af stemmerne.

Det er yderligere et krav, at selskabet ikke kan opnå fradrag for en større udlodning end det beløb, som svarer til det aktuelle års skattepligtige indkomst. Selskabet kan altså ikke opnå et underskud til fremførsel. Reglen kan også kun anvendes på datterselskaber, der er direkte ejet af fonden. Indirekte ejerskab giver således ikke adgang til at anvende reglen på indkomsten i det indirekte ejede datterselskab. Det er også det direkte datterselskabs egen indkomst, som danner grundlag for det udbytte, der kan overføres til fonden. Hvis datterselskabet således er sambeskattet med underliggende selskaber, er det datterselskabets egen indkomst før overførsler via sambeskatningen, der maksimerer det udbytte, som med fradragsvirkning kan overføres til fonden.

Den anden og mindst lige så væsentlige maksimering af det beløb, der kan overføres med fradragsvirkning, er, at fonden i samme år skal have uddelt eller hensat mindst samme beløb til almennyttige formål. Når dette beløb opgøres, nedsættes det med eventuelle skattefrie udbytter, således at prioriteringsreglen også her spiller ind.

Det er ikke et krav, at fonden kun har almennyttige formål, for at reglen kan anvendes, men det beløb, der kan overføres, er begrænset af størrelsen af det beløb, som anvendes til almennyttige formål. Det er faktiske skattemæssige fradrag for uddelinger og hensættelser, der beregnes ud fra. Er en uddeling skattemæssigt anvendt til at nedbringe en tidligere foretagen hensættelse, kan den ikke også medtages i beregningen af det beløb, der kan overføres til fonden med fradrag i selskabet. Endelig skal bemærkes, at konsolideringsfradrag ikke tælles med som almennyttig uddeling eller hensættelse. Konsolideringsfradraget kan således alene anvendes til nedbringelse af anden indkomst.

Transparensreglen giver således adgang til, at en del eller, hvis det ønskes, hele den skattepligtige indkomst i datterselskabet med fradragsret for datterselskabet overføres til beskatning i fonden, uden at denne forøgelse af indkomst udløser betalbar skat i fonden. Fordelen er, at man reelt kan uddele mere i fonden, og fonden faktisk over tid uddeler hele det overførte beløb. I det følgende eksempel er vist, hvorledes transparensreglen påvirker opgørelsen af fondsbeskatningsindkomsten:

Eksempel

Ejerandel 100 % af datterselskabet.

A. Illustration af anvendelse af de almindelige skatteregler.
B. Anvendelse af transparensreglen.

A. Almindelige skatteregler:	Skattepligtig indkomst selskab A/S	Skattepligtig indkomst fonden	DKK I alt
Resultat før skat	250.000	550.000	
Reguleringer, jf. de almindelige regler for kapitalselskaber	-100.000	-100.000	
Nettoindtjening	150.000	450.000	600.000
Selskabsskat 22 %	-33.000		
Resultat	117.000		
Indkomst i alt			600.000
Skattepligtig indkomst før fradrag og skattefrie indkomster		450.000	
Skattefrit udbytte	117.000	117.000	
Bundfradrag		-25.000	
Skattepligtig indkomst og skattefrie indtægter		542.000	
Uddelinger		545.192	545.192
Konsolideringsfradrag (4 % af DKK 545.192)[2]		21.808	21.808
Bundfradrag		-25.000	
Skattemæssige fradrag i alt		542.000	
Skattepligtig indkomst		0	
Uddelinger og konsolidering (nytte) i alt			567.000
Skatter i alt	-33.000		33.000
I alt			**600.000**

B. Transparensreglen:	Skattepligtig indkomst selskab A/S	Skattepligtig indkomst fonden	DKK I alt
Resultat før skat	250.000	550.000	
Reguleringer, jf. de almindelige regler for kapitalselskaber	-100.000	-100.000	
Nettoindtjening	150.000	450.000	600.000
Udbytte (transparens)[1]	-150.000	150.000	
Bundfradrag		-25.000	
Skattepligtig indkomst før fradrag	0	575.000	
Indkomst i alt			600.000
Uddelinger		576.924	576.924
Konsolideringsfradrag (4 % af DKK 576.924)[2]		23.076	23.076
Bundfradrag		-25.000	
Skattemæssigt fradrag i alt		575.000	
Skattepligtig indkomst		0	
Uddelinger og konsolidering (nytte) i alt			600.000
Skatter i alt			0
I alt			**600.000**
Forøget uddeling og konsolidering i alt			**33.000**

1) Indkomsten DKK 150.000 udloddet som udbytte til fonden i henhold til transparensreglen skal uddeles eller hensættes til senere uddeling i samme indkomstår.
2) Skattemæssigt konsolideringsfradrag kan udgøre 4 % af uddelingerne (dvs. 4 % af DKK 545.192, henholdsvis DKK 576.924).

Transparensreglen giver således adgang til, at en del eller – hvis det ønskes – hele den skattepligtige indkomst i datterselskabet med fradragsret for datterselskabet overføres til beskatning i fonden, uden at denne forøgelse af indkomst udløser betalbar skat i fonden. Fordelen er, at man reelt kan uddele mere i fonden, og fonden faktisk over tid uddeler hele det overførte beløb.

I eksemplet ovenfor er den skattemæssige fordel ved transparensreglen således, at man i datterselskabets indkomstopgørelse sparer skatten af den overførte indkomst. I datterselskabet opnås et fradrag på 150.000 DKK svarende til en skattebetaling på 33.000 DKK (22 % af 150.000 DKK).

9. Øvrige skattemæssige forhold

9.1 Sambeskatning mellem koncernforbundne datterselskaber

Koncernforbundne danske selskaber er omfattet af tvungen national sambeskatning. En fond udgør sammen med et eller flere datterselskaber en koncern, hvis fonden har bestemmende indflydelse i selskabet. Fonden vil som udgangspunkt have bestemmende indflydelse, hvis den kontrollerer direkte eller indirekte mere end 50 % af stemmerettighederne.

Imidlertid indgår fonden som ultimativ moderfond ikke i sambeskatningen. Sambeskatning i forhold til fonde er derfor relevant, når en fond har bestemmende indflydelse i to datterselskaber, der er søsterselskaber. I så fald skal søsterselskaberne og eventuelt underliggende danske datterselskaber sambeskattes.

9.2 Fusion, spaltning og tilførsel af aktiver

Skattemæssigt kan en fusion gennemføres som en skattepligtig eller en skattefri transaktion, sidstnævnte efter reglerne i fusionsskatteloven. Anden lovgivning kan hindre en fusion. Se herom i kapitlet *Væsentlige Fokusområder*, afsnit 9.9 *Fusion af fonde.*

En skattefri fusion kan gennemføres mellem fonde, der begge er omfattet af fondsbeskatningsloven, jf. fusionsskattelovens § 14 C. Muligheden for at fusionere skattefrit gælder såvel erhvervsdrivende fonde som ikke-erhvervsdrivende fonde.

Fonde kan også fusionere skattefrit med danske datterselskaber. Det gælder dog kun, hvis fonden ejer alle aktier eller anparter i selskabet og bliver den fortsættende enhed.

En skattefri fusion kræver, at betingelserne i fusionsskattelovens afsnit 1 er opfyldt.

Konsekvensen af en skattefri fusion er, at der ved sammenlægningen ikke sker realisationsbeskatning af den indskydende enhed, men at den modtagende enhed derimod succederer i den indskydende enheds skattemæssige status i relation til de aktiver og passiver, enheden modtager i fusionen.

Underskud, fremført af de i fusionen deltagende fonde og/eller selskaber, fortabes ved fusionen, og tilsvarende kan kildeartsbegrænsede tab heller ikke fremføres til modregning i den modtagende fond.

En spaltning af en fond kan ikke gennemføres som en skattefri transaktion, men vil derimod resultere i ophørsbeskatning. Tilsvarende vil en fond ikke skattefrit kunne tilføre en del eller hele sin aktivitet til et datterselskab, uden at dette udløser afståelsesbeskatning.

9.3 Tilskud

Et selskab har mulighed for at modtage skattefrit tilskud fra sit moderselskab eller søsterselskab, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Tilskuddet er ydet af et koncernforbundet selskab.
- Tilskudsyderen og -modtageren sambeskattes efter reglerne om national sambeskatning eller er/kan sambeskattes efter reglerne om international sambeskatning.
- Tilskudsyderen er direkte eller indirekte moderselskab for tilskudsmodtageren, eller tilskudsyderen og -modtageren er søsterselskaber og har fælles direkte eller indirekte moderselskab.

Da en fond ikke kan indgå i en sambeskatning, har et tilskud modtaget fra en fond tidligere været skattepligtigt for det modtagende selskab, og der har været fradrag for uddelingen i fonden. Som følge af, at fonden ikke længere har fradrag for vedtægtsmæssige uddelinger, der ikke er almennyttige, jf. omtalen i afsnit 5.3 *Uddelinger til vedtægtsmæssige formål*, er der nu skattefrihed for datterselskaber, som modtager tilskud fra deres moderfond. Det er et krav, at der er koncernforbindelse mellem selskabet og fonden.

10. International fondsskatteret

10.1 Udenlandske fonde, trusts og stiftelser stiftet af en dansk person

Hvis en i Danmark hjemmehørende person stifter en fond, trust eller stiftelse (herefter fonden) i udlandet, kan fonden afhængig af aktiviteten og en række andre forhold enten behandles som et selvstændigt skattesubjekt eller som en transparent enhed.

Såfremt den udenlandske fond anses for at udgøre et selvstændigt skattesubjekt, vil fondens indtægter som udgangspunkt kun være skattepligtige til Danmark, hvis indtægterne har en tilknytning til Danmark, jf. nedenfor i afsnit 10.4 *Beskatning af udenlandske fonde/trusts af indkomst fra Danmark*.

Regler indført med virkning for udenlandske trusts, der stiftes eller indskydes kapital i den 1. juli 2015 eller senere, betyder imidlertid, at danske stiftere fremadrettet er skattepligtige af positiv indkomst indtjent i trusten, medmindre det land, hvori trusten er beliggende, har regler om uigenkaldelig udskillelse fra stifterens formue som gyldighedsbetingelse. Så selv om trusten kan anses som et selvstændigt skattesubjekt, kan den danske stifter beskattes i Danmark.

Udgør den udenlandske fond en transparent enhed, skal det løbende afkast, positivt som negativt, altid medregnes til stifterens skattepligtige indkomst og således beskattes i Danmark.

Afgørelsen af, om en udenlandsk fond skal anses som et selvstændigt skattesubjekt, er ikke udtrykkeligt reguleret i dansk skattelovgivning, men bygger på en langvarig og omfattende praksis. Heraf fremgår, at den skatteretlige behandling i Danmark afhænger af, om fonden efter intern dansk skatteret anses for at udgøre et selvstændigt skattesubjekt.

Efter praksis er det en afgørende betingelse, at kapitalen er definitivt (uigenkaldelig) og effektivt udskilt fra stifterens/indskyderens formuesfære, for at den udenlandske fond kan anses som et selvstændigt skattesubjekt.

10.2 Afgift ved stiftelse af udenlandske fonde

Ved indskud af kapital i udenlandske fonde mv. skal der betales en afgift på 20 % af det indbetalte beløb, hvis den udenlandske fond beskattes væsentligt lavere end efter danske regler. Det gælder dog ikke, hvis indskyderen godtgør, at midlerne i den udenlandske fond anvendes i almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt øjemed til fordel for en større kreds af personer jf. fondsbeskatningslovens § 3a. Der skal heller ikke betales afgift, hvis stifteren efter de ovenfor nævnte regler skal beskattes af fondens/trustens afkast i Danmark.

10.3 Ledelsens sæde

Fondsbeskatningsloven omfatter fonde, der er omfattet af lov om fonde og visse foreninger eller af lov om erhvervsdrivende fonde. Endvidere omfattes fonde og andre selvejende institutioner, der er oprettet i udlandet, Færøerne eller Grønland, hvis ledelsen har sæde her i landet, uanset om fonden mv. er indregistreret i udlandet.

Ved afgørelsen af, om en fond mv. har ledelsens sæde i Danmark, lægges der især vægt på beslutninger forbundet med den daglige ledelse. Afgørende er, hvor beslutningerne træffes, hvorimod det ikke i sig selv er afgørende, hvor fondens bestyrelsesmedlemmer er hjemmehørende.

I medfør af Danmarks dobbeltbeskatningsoverenskomster vil Danmark normalt blive anset for domicilland efter dobbeltbeskatningsoverenskomsten, såfremt ledelsens sæde er placeret i Danmark.

10.4 Beskatning af udenlandske fonde/trusts af indkomst fra Danmark

Udenlandske fonde og trusts, som ikke er fuldt skattepligtige til Danmark, kan være begrænset skattepligtige til Danmark.

En udenlandsk fond vil for eksempel kunne være undergivet dansk skattepligt af indkomst fra en fast ejendom eller af erhvervsindkomst fra et fast driftssted her i landet. Endvidere vil for eksempel udbytte fra visse aktier være omfattet af begrænset skattepligt til Danmark.

Da en udenlandsk fond, som ikke har ledelsens sæde her i landet, ikke er omfattet af fondsbeskatningsloven og heller ikke er fuldt skattepligtig her i landet i medfør af selskabsskatteloven, har fonden ikke efter interne danske skatteregler mulighed for at foretage fradrag for vedtægtsmæssige almennyttige uddelinger eller hensættelser. Blandt andet herved kan udenlandske fonde blive stillet skattemæssigt dårligere end indenlandske fonde. Denne forskelsbehandling kan være i strid med de grundlæggende EU-retlige regler om kapitalens frie bevægelighed i EUF-traktaten. Afhængigt af de konkrete faktiske forhold vil udenlandske fonde derfor med henvisning til EUF-traktatens bestemmelser om fri bevægelighed kunne kræve, at de ikke bliver stillet skattemæssigt dårligere end sammenlignelige danske fonde.

10.5 CFC-beskatning

Reglerne om CFC-beskatning er blevet ændret med virkning for indkomstår, der påbegyndes den 1. juli 2021 eller senere (lov nr. 1180 af 8. juni 2021). Formålet med lovændringen har været at implementere EU´s såkaldte skatteundgåelsesdirektiv.

En fond skal ved opgørelse af den skattepligtige indkomst medregne et dansk eller udenlandsk datterselskabs skattepligtige indkomst, hvis følgende betingelse er opfyldt:

Datterselskabets CFC-indkomst skal overstige mere end 1/3 af den samlede skattepligtige indkomst. Begge indkomster skal opgøres efter modificerede danske skatteregler.

Hvis ovenstående betingelse er opfyldt, skal fonden som udgangspunkt medregne datterselskabets skattepligtige indkomst opgjort efter modificerede danske skatteregler. Indkomsten medregnes kun, hvis den er positiv.

Finansielle aktiver er de aktiver, hvis afkast udgør CFC-indkomst. CFC-indkomst defineres som summen af følgende indtægter og udgifter:

- Skattepligtige renteindtægter og fradragsberettigede renteudgifter
- Gevinst og tab på fordringer, gæld og finansielle kontrakter omfattet af kursgevinstloven
- Provisioner og lignende, der er fradragsberettigede og de tilsvarende skattepligtige indtægter
- Skattepligtige udbytter og aktieavance (som udgangspunkt udbytte og aktieavance på porteføljeaktier, undtaget skattefri avance på porteføljeaktier omfattet af aktieavancebeskatningsloven)
- Royalty mv. og avance hidrørende fra immaterielle aktiver. Royalty mv. modtaget fra et ikke-koncernforbundet selskab anses dog ikke for at udgøre CFC-indkomst, hvis det hidrører fra immaterielle rettigheder, der er udviklet af datterselskabet selv
- Skattemæssige fradrag vedrørende ovenstående indtægter
- Indkomst ved finansiel leasing, herunder aktiver anvendt til finansiel leasing
- Indkomst fra forsikringsvirksomhed, virksomhed som penge- eller realkreditinstitut eller finansiel virksomhed i øvrigt
- Skattepligtig fortjeneste og skattepligtigt tab ved afståelse af CO_2-kvoter og CO_2-kreditter.

Formålet med, at de såkaldte CFC-regler også gælder fonde, er, at danske fonde ikke skal have mulighed for at placere finansiel indkomst i lavskattelande og derved undgå dansk fondsbeskatning af afkastet.

Hvis en dansk fond ikke ejer det udenlandske CFC-selskab direkte, men derimod via et dansk datterselskab, skal CFC-indkomsten medregnes til det danske datterselskabs skattepligtige indkomst i stedet for fonden. Herved kan det undgås, at fonden selv omfattes af CFC-beskatning.

11. Oplysningsskema og indberetningspligter mv.

11.1 Oplysningsskema

Fonde skal oplyse den skattepligtige indkomst efter samme regler, som gælder for selskaber. Det betyder blandt andet, at oplysningsskemaet kun kan indberettes elektronisk.

Indberetningen sker via Skattestyrelsens hjemmeside *www.skat.dk* under "erhverv". Her findes også vejledninger til, hvorledes oplysningsskemaet indberettes, herunder især kravene til indberetning af kontrollerede transaktioner.

11.1.1 Mindstekravsbekendtgørelsen

Sammen med indberetningen er der krav om at vedhæfte filer med påkrævede yderligere oplysninger.

Det fremgår af mindstekravsbekendtgørelsen, hvad der specifikt skal oplyses for at overholde lovgivningen. Der er udstedt to mindstekravsbekendtgørelser: En for store virksomheder (bekendtgørelse nr. 1295 af 14. november 2018) og en for mellemstore og mindre virksomheder (bekendtgørelse nr. 1296 af 14. november 2018) begge med senere ændringer.

11.1.1.1 Tre typer af oplysningsniveauer

	Største virksomheder (omsætning > 100 mio. DKK) og virksomheder omfattet af særlovgivninger	Mellemstore virksomheder (omsætning < 100 mio DKK, men > 500.000 DKK)	Små virksomheder (omsætning < 500.000 DKK)
Oplysningsskema-indberetning	X	X	X
Medsende skatteregnskab, jf. nedenfor	X		

	Største virksomheder (omsætning > 100 mio. DKK) og virksomheder omfattet af særlovgivninger	Mellemstore virksomheder (omsætning < 100 mio DKK, men > 500.000 DKK)	Små virksomheder (omsætning < 500.000 DKK)
Udfyldelse af regnskabsdata i indberetningen		X	
Oplysninger vedrørende omstrukturering i indkomståret	X	X	X
Oplysning om revisorbistand udfyldes i indberetningen		X	X
Indsendelse af årsrapport	Skattestyrelsen henter nu selv elektronisk årsregnskaberne for de erhvervsdrivende fonde hos Erhvervsstyrelsen, og for de ikke-erhvervsdrivende fonde indhentes årsregnskabet via Civilstyrelsen hos fonden, hvis Skattestyrelsen har brug for regnskabet i deres ligning af fonden.		

11.1.1.2 Skatteregnskabet

De konkrete krav til opfyldelse af mindstekravene fremgår nedenfor:

	Største virksomheder (omsætning > 100 mio. DKK) og virksomheder omfattet af særlovgivninger	Mellemstore virksomheder (omsætning < 100 mio DKK, men > 500.000 DKK)	Små virksomheder (omsætning < 500.000 DKK)
	Skatteregnskabet skal blandt andet indeholde oplysninger om følgende (oplistningen er ikke udtømmende):	**På anfordring fra Skattestyrelsen skal udarbejdes skatteregnskab indeholdende:**	
Nettoomsætning	X	X	X
Omkostninger, herunder vareforbrug, lønninger og andre personaleomkostninger	X		
Indtægter og udgifter, som hidrører fra andet end den ordinære drift, skal vises som ekstraordinære indtægter og udgifter	X		

	Største virksomheder (omsætning > 100 mio. DKK) og virksomheder omfattet af særlovgivninger	Mellemstore virksomheder (omsætning < 100 mio DKK, men > 500.000 DKK)	Små virksomheder (omsætning < 500.000 DKK)
	Skatteregnskabet skal blandt andet indeholde oplysninger om følgende (oplistningen er ikke udtømmende):	På anfordring fra Skattestyrelsen skal udarbejdes skatteregnskab indeholdende:	
Repræsentationsudgifter med henholdsvis begrænset og fuld fradragsret samt udbetaling af skattefri godtgørelse for rejse og befordring	X		
Foretages periodisering af renteindtægter og -udgifter, skal summen af de forfaldne beløb oplyses	X		
Tilgodehavender for varer og tjenesteydelser og for udløbs- og finansieringsaktivitet	X	X	X
Nedskrivning for konstaterede og forventede tab på debitorer	X		
Beholdning af værdipapirer, herunder finansielle kontrakter	X	X	X
Værdien af varelager	X	X	X
Aktiver, hvorpå der foretages skattemæssige afskrivninger	X	X	X
Værdi og nedskrivning af landbrugeres husdyrbesætning	X		
Gæld til leverandører af varer og tjenesteydelser samt anden gæld	X		

	Største virksomheder (omsætning > 100 mio. DKK) og virksomheder omfattet af særlovgivninger	Mellemstore virksomheder (omsætning < 100 mio DKK, men > 500.000 DKK)	Små virksomheder (omsætning < 500.000 DKK)
	Skatteregnskabet skal blandt andet indeholde oplysninger om følgende (oplistningen er ikke udtømmende):	På anfordring fra Skattestyrelsen skal udarbejdes skatteregnskab indeholdende:	
Størrelsen af ind- og udgående moms for indkomståret	X		
Lønafstemning mellem lønomkostningen i årsrapporten og indberettet løn til eIndkomstsystemet	X	X	X

11.1.2 Oplysningsfristen

Fonden skal som hovedregel indlevere oplysningsskemaet senest seks måneder efter regnskabsårets afslutning. Dog skal fonde, hvis regnskabsår udløber i månederne februar og marts, indlevere oplysningsskemaet senest den 1. august samme år.

Skattestyrelsen kan, hvor særlige omstændigheder taler derfor efter en skriftlig begrundet ansøgning, give udsættelse med indgivelse af oplysningsskemaet. Det kan i praksis være vanskeligt at opnå en udsættelse.

Foreligger der ikke et gyldig oplysningsskema på det tidspunkt, hvor skatteansættelsen skal foretages, kan ansættelsen foretages skønsmæssigt.

Skattestyrelsen kan i givet fald fremtvinge et oplysningsskema ved hjælp af et skattetillæg. Skattetillægget udgør 200 DKK for hver dag, oplysningsskemafristen overskrides, dog maksimalt 5.000 DKK.

11.2 Erklæringsskema

Der findes i fondsbeskatningsloven regler, hvorefter fonde i stedet for at indsende et egentligt oplysningsskema kan indsende et erklæringsskema.

Disse regler, der primært er møntet på fonde, som ikke har erhvervsmæssig indkomst, og på fonde, der driver museer mv., vil kun sjældent kunne anvendes af de erhvervsdrivende fonde.

Hvis en fond ikke har indkomst ved erhvervsmæssig virksomhed og har en samlet indkomst inklusive skattefrie udbytter før fradrag for uddelinger og bundfradrag, der ikke overstiger 100.000 DKK, kan fonden i stedet for at indsende oplysningsskema vælge at indgive en erklæring.

En fond, der udelukkende anvender sit overskud til fondens formål, kan, når forholdene i øvrigt taler derfor, opnå Skattestyrelsens tilladelse til at indgive erklæring i stedet for et egentligt oplysningsskema.

Denne dispensationsadgang administreres yderst restriktivt. Ved vurderingen af, om der bør gives dispensation, henses blandt andet til, om indsendelse af en erklæring i stedet for et oplysningsskema vil indebære en administrativ lettelse for Skattestyrelsen. Endvidere henses der til, om fonden på anden måde end via Skattestyrelsen er undergivet statsligt eller kommunalt tilsyn.

Endelig kan visse fonde, der driver offentligt tilgængelige museer, ligeledes vælge at bruge en erklæring frem for et oplysningsskema.

En fond kan godt opnå tilladelse til at indsende erklæringsskema, selvom fonden har indtægter ved erhvervsmæssig virksomhed.

Erklæringsskema indgives digitalt.

11.3 Oplysningspligten vedrørende uddelinger/beskatning hos modtager

Det påhviler en fond at indberette oplysninger om uddelinger mv. til eIndkomst. Indberetningen sker efter de samme retningslinjer, som gælder for arbejdsgiveres indberetning af oplysninger om arbejdsindkomst.

Oplysningerne skal indberettes måned for måned. Det skal endvidere fremgå af indberetningen, om uddelingen er sket til almennyttige eller almenvelgørende formål eller til formål, der ikke er almennyttige eller almenvelgørende. Oplysning om uddelinger, som efter fondens valg fradrages på de tidspunkter, hvor de enkelte rater forfalder, skal indberettes i de kalendermåneder, hvor raterne forfalder.

En uddeling, der består af andet end kontante pengebeløb, skal specificeres efter sin art.

Modtageren af en uddeling er forpligtet til at meddele fonden de nødvendige identifikationsoplysninger til brug for indberetningen, herunder CPR-nummer, CVR-nummer eller SE-nummer.

11.3.1 Uddelinger, der ikke skal indberettes

En række uddelinger er undtaget for indberetning, jf. § 25, stk. 4, i Skatteindberetningsloven.

Følgende uddelinger skal ikke indberettes:

1. Uddelinger til fysiske personer, der ikke er skattepligtige af uddelingen i medfør af kildeskattelovens §§ 1 eller 2, det vil sige fysiske personer, der hverken er fuldt eller begrænset skattepligtige til Danmark af uddelingen.
2. Uddelinger til fysiske personer, hvis uddelingen i medfør af ligningslovens § 7, nr. 22, ikke skal medregnes til den skattepligtige indkomst (ydelser på mindre end 10.000 DKK fra godkendte fonde, hvis formål er støtte til socialt eller sygdomsbekæmpende arbejde).
3. Uddelinger til juridiske personer, hvis uddelingen ikke skal medregnes til modtagerens skattepligtige indkomst. Dette gælder eksempelvis uddelinger til almennyttige foreninger, universiteter med flere.

11.3.2 Beskatning af modtager

Som udgangspunkt er uddelinger fra fonde skattepligtige, hvis modtageren er fuldt skattepligtig til Danmark. For modtagere af uddelinger, der ikke er almennyttige, og hvor fonden ikke har fradrag for uddelingen, jf. ovenfor afsnit 5.3 *Uddelinger til vedtægtsmæssige formål*, beskattes modtageren alene af 80 % af uddelingen. Er modtageren et med fonden koncernforbundet selskab, er selskabet ikke skattepligtigt af uddelingen.

En lang række uddelinger er derudover skattefrie for modtagerne, enten fordi modtageren er skattepligtig efter bestemmelser, hvorefter gaver ikke beskattes, hvilket typisk gælder for gaver til foreninger, offentlige institutioner mv., eller fordi der for forskellige typer af uddelinger er fastsat særlige skattefritagelsesregler.

Som eksempler på uddelinger, hvor der gælder særlige skattefritagelsesregler, kan nævnes legater til studierejser, forskning, soldaterlegater, visse hæderspriser og sociale legater (fra særligt godkendte fonde).

Selv om en række af de skattefritagne legater skal indberettes til Skattestyrelsen, er det ikke ensbetydende med, at modtageren skal beskattes af uddelingen.

Sker uddelingen til en modtager, der ikke er skattepligtig til Danmark, er uddelingen ikke skattepligtig til Danmark, da der ikke findes regler om begrænset skattepligt til Danmark af uddelinger fra fonde.

11.4 Transfer pricing (almindelige regler gælder)

Fonde er omfattet af armslængdeprincippet i ligningslovens § 2 og kan være omfattet af oplysnings- og dokumentationspligten i skattekontrollovens § 3B.

11.4.1 Armslængdeprincippet

Armslængdeprincippet fastlægger, at priser og vilkår for kontrollerede transaktioner skal svare til de priser og vilkår, som ville være aftalt mellem uafhængige parter under sammenlignelige forhold, for eksempel markedsforhold og tidspunkter.

Armslængdeprincippet i dansk ret finder anvendelse på alle kontrollerede transaktioner. Dette indebærer også, at såvel rent nationale som internationale transaktioner er underlagt armslængdeprincippet.

11.4.2 Oplysnings- og dokumentationspligten

Fonde skal udarbejde transfer pricing-dokumentation for de kontrollerede transaktioner, såfremt koncernen beskæftiger mere end 250 ansatte.

Hvis koncernen beskæftiger under 250 ansatte, er koncernen fritaget for at udarbejde fuld transfer pricing-dokumentation, såfremt mindst én af nedenstående to betingelser er opfyldt:

1. koncernomsætningen er under 250 mio. DKK, eller
2. koncernbalancen er under 125 mio. DKK.

Det opgøres årligt, om koncernen opfylder betingelserne for fritagelse. Det er uden betydning, om det er betingelse 1, 2 eller begge, som er opfyldt.

Hvis en af betingelserne er opfyldt, er koncernen fritaget. Fonden skal dog altid udarbejde dokumentation for transaktioner med koncernselskaber i lande, hvor Danmark ikke har en dobbeltbeskatningsoverenskomst, og hvor landene amtidig ikke er medlem af EU eller EØS.

Skatteyder er underlagt oplysningspligten om kontrollerede transaktioner, hvis dennes samlede koncerninterne transaktioner overstiger 5 mio. DKK, og udfylde blanket nr. 05.021 som bilag til oplysningsskemaet. Skatteyder kan derfor godt være omfattet af oplysningspligten, selvom skatteyder er fritaget for at udarbejde transfer pricing-dokumentation i henhold til ovenstående betingelser.

Blanket 05.021 indeholder oplysninger om art og omfang af skatteyderens kontrollerede transaktioner og er en del af den elektroniske oplysningsskema via TastSelv.

Koncerner med en konsolideret omsætning på 5,6 mia. DKK (baseret på foregående års omsætning) skal udarbejde en land-for-land-rapport.

Selskaber skal inden udgangen af regnskabsåret forud som led i oplysningspligten meddele Skattestyrelsen, hvilket koncernselskab, der er forpligtet til at indgive land-for-land rapporten.

11.5 Beholdningsoversigt og saldo for stifterskat

En fond, der har erhvervet aktier efter reglerne for stifterskat, skal hvert år samtidig med indgivelse af oplysningsskemaet afgive en ajourført beholdningsoversigt samt en ajourført saldo over den skyldige stifterskat. Fonden skal samtidig afgive oplysninger om de forhold, der medfører forfald af stifterskat i det pågældende indkomstår. Udenlandske fonde skal samtidig indgive oplysning om fondens adresse.

Afgives oplysningerne ikke, forfalder den samlede saldo for stifterskat til betaling. Skatteforvaltningen kan dog efter en konkret vurdering dispensere for en fristoverskridelse.

Har fonden hjemsted i et land, der ikke er omfattet af den nordiske overenskomst af 7. december 1989 om bistand i skattesager eller Rådets direktiv 2010/24/EU af 16. marts 2020, er det endvidere en betingelse, at der stilles betryggende sikkerhed for betalingen af stifterskatten. Sikkerheden skal stå i passende forhold til stifterskatten og kan stilles i form af aktier, obligationer, der er optaget til handel på et reguleret marked, og bankgaranti eller anden betryggende sikkerhed.

12. Ikke-erhvervsdrivende fonde med en aktivmasse under 1 mio. DKK

12.1 Fonde, som ikke er omfattet af lov om fonde og visse foreninger

Som nævnt ovenfor i afsnit 1.1 *Fondens skattemæssige forhold* er det kun fonde, der er omfattet af lov om fonde og visse foreninger eller lov om erhvervsdrivende fonde, som er skattepligtige efter fondsbeskatningsloven. Falder fonden udenfor disse love, vil fonden som hovedregel i stedet være skattepligtig efter reglerne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. Navnlig reglen om, at ikke-erhvervsdrivende fonde med en aktivmasse på under 1 mio. DKK ikke omfattes af fondsbeskatningsloven, kan give anledning til, at der sker skift i skattepligtsbestemmelse, hvis værdien af fondens aktivmasse ændres.

I de følgende afsnit er gennemgået konsekvenserne i forbindelse med overgangen fra skattepligt efter fondsbeskatningslovens bestemmelser til skattepligt efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6.

12.1.1 Ophørsbeskatning

Hvis en fond ophører med at være skattepligtig efter fondsbeskatningsloven, skal der ske ophørsbeskatning efter selskabsskattelovens § 5, stk. 4, jf. fondsbeskatningslovens § 2, stk. 1.

12.1.2 Overgangstidspunktet

Overgangen til beskatning efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, sker førstkommende indkomstår efter, fondens samlede aktiver falder under grænsen på 1 mio. DKK.

12.1.3 Opgørelse af aktivmassen

I Skattestyrelsens juridiske vejledning er opstillet retningslinjer for, hvornår skattepligten efter fondsbeskatningsloven indtræder. I den forbindelse har Skattestyrelsen anerkendt, at det kan være vanskeligt at konstatere, om handelsværdien af fondens aktiver på et tidspunkt i regnskabsperioden overstiger 1 mio. DKK. På baggrund heraf accepterer Skattestyrelsen normalt, at fonden tager udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier ved fondens regnskabsaflæggelse, medmindre det er tydeligt, at fondens aktiver på et tidligere tidspunkt overstiger 1 mio. DKK, for eksempel på grund af gave.

Det er derfor nærliggende at antage, at Skattestyrelsen på lignende vis accepterer, at fonden tager udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier ved regnskabsårets udløb, når fondens subjektive skattepligt afgøres ved udtræden af fondsbeskatningsloven.

12.2 Den objektive skattepligt

Fonde, der beskattes efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, er kun skattepligtige af indkomst ved ”erhvervsmæssig virksomhed” og af ”fortjeneste og tab”, som opstår ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af formuegoder, som har eller har haft tilknytning til den erhvervsmæssige virksomhed. Alle andre indtægter, herunder gaver, tilskud mv. er skattefri for fonden, mens udgifter, som ikke relaterer sig til den erhvervsmæssige virksomhed, ikke kan fradrages. Arv er ligeledes ikke skattepligtig for fonden, men er som udgangspunkt boafgiftspligtig, se afsnit 2.3 *Arv*. Til gengæld gælder der ikke, som for fonde omfattet af fondsbeskatningsloven, noget bundfradrag på 25.000 DKK.

Med virkning for indkomstår, der påbegyndes den 1. januar 2023 eller senere, vil disse fonde tillige være skattepligtige af udbytter, renter og kursgevinster på kontrolleret gæld samt royalty.

”Erhvervsmæssig virksomhed” defineres i selskabsskattelovens § 1, stk. 4, som ”indtægt ved næringsvirksomhed eller anden forretningsvirksomhed, herunder indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom”. Som erhvervsmæssig indkomst medtages desuden løbende indkomst optjent i sammenhæng med en ret til overskudsandele i en virksomhed. Da det er specificeret i lovbestemmelsen, at der skal være tale om ”overskudsandele”, så anses krav på en andel af et selskabs omsætning eller formue mv. ikke som erhvervsmæssig indkomst, og er derfor skattefri.

Det følger af forarbejderne til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, at det ikke er en nødvendig forudsætning, at den erhvervsmæssige virksomhed sigter mod at opnå et overskud, hvis blot virksomheden efter sin art kan karakteriseres som erhvervsmæssig. I denne vurdering lægges der vægt på virksomhedens formål og faktiske virke fremfor reelle afkast. Som erhvervsmæssig virksomhed anses også drift, udlejning og bortforpagtning af fast ejendom.

Når det er fastslået, om fonden driver erhvervsmæssig virksomhed, opgøres indkomsten med fradrag efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. selskabsskattelovens § 8, for de indtægter og udgifter, som vedrører den erhvervsmæssige virksomhed – dvs., at udgifter, som ikke opfylder driftsomkostningsbegrebet i statsskattelovens § 6, stk. 1, litra a, ikke er fradragsberettiget. Et eventuelt underskud fra den erhvervsmæssige virksomhed kan fremføres efter de gældende regler om underskudsfremførsel for selskaber.

12.2.1 Avancebeskatning

Renter og udbytter anses som udgangspunkt ikke som indtægt fra erhvervsmæssig virksomhed, medmindre de har en direkte tilknytning til virksomhedens drift, eller hvis fonden udøver næring med omsætning af pengefordringer eller aktier. Skattepligten omfatter derimod den almindelige forrentning af driftskapitalen i virksomheden.

Fondens afhændelse, afståelse eller *opgivelse* af formuegoder, som har eller har haft tilknytning til erhvervsvirksomheden, skal medgå i den erhvervsmæssige indtægt. Det væsentlige element er, om aktivet "har eller har haft" tilknytning til den erhvervsmæssige virksomhed. Det er således ikke muligt at fjerne et aktiv fra den erhvervsmæssige virksomhed for senere at afstå det skattefrit.

Aktieavancer og kursgevinster er som udgangspunkt skattefri, medmindre aktiverne indgår eller har indgået i den erhvervsmæssige virksomhed, eller hvis fonden driver næringsvirksomhed med et af de pågældende aktiver.

Genvundne afskrivninger efter afskrivningsloven vil altid være skattepligtige, da det jf. afskrivningslovens § 1 er et krav, at et aktiv indgår i den erhvervsmæssige virksomhed, førend aktivet er afskrivningsberettiget.

12.2.2 Uddelinger og hensættelser

En fonds vedtægtsmæssige uddelinger til almenvelgørende eller almennyttige formål er fradragsberettiget ved fondens indkomstopgørelse (dvs. i fondens erhvervsmæssige indkomst). Andre uddelinger end de almenvelgørende og almennyttige er ikke fradragsberettiget.

Skattefrie indtægter skal i medfør af en prioriteringsregel anses for uddelt forinden skattepligtige indtægter (i modsætning til prioriteringsreglen for fonde omfattet af fondsbeskatningsloven omfatter prioriteringsreglen i selskabsskatteloven alle skattefrie indtægter).

Fonden kan ligeledes hensætte til senere års almenvelgørende og almennyttige uddelinger (i modsætning til fondsbeskatningsloven, så indeholder selskabsskatteloven ingen tidsfrist for, hvornår hensættelserne skal være udnyttet).

Der gælder særlige individualiseringsregler for hensættelser foretaget af fonde, som ikke er undtaget fra oplysningspligten, se umiddelbart nedenfor. De henlagte midler – der kan stamme fra både erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige indtægter – skal være tilstrækkeligt individualiserede, dvs. indsat på særskilt bankkonto, så de til hver en tid er adskilt fra erhvervsvirksomhedens midler.

En fond kan kun fradrage de almenvelgørende og almennyttige uddelinger og hensættelser – hvis betingelser herfor i øvrigt er opfyldt – så længe fradraget kan indeholdes i fondens skattepligtige indtægter (den erhvervsmæssige indkomst). Fonden kan således ikke uddele sig til et underskud.

I den situation, hvor en fond har foretaget hensættelser efter selskabsskattelovens § 3, stk. 3, og fonden overgår til beskatning efter fondsbeskatningslovens bestemmelser, da skal hensættelserne senest være udnyttet i det femte år efter udløbet af det indkomstår, hvori fonden første gang beskattes efter fondsbeskatningslovens bestemmelser. For hensættelser foretaget, men ikke udnyttet før overgangen til beskatning i medfør af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, er der ikke taget stilling til – hverken i lovgivningen eller praksis – hvorvidt femårs fristen i fondsbeskatningsloven stadig er gældende.

12.2.3 Transparensreglen

Ejer en almenvelgørende eller almennyttig fond i altovervejende grad – efter gældende praksis mindst 75 % – et selskab omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 eller nr. 2, så har fonden mulighed for at medregne selskabets indkomst direkte i fonden. Det er dog et krav, at fonden i året uddeler eller hensætter et beløb svarende til det overførte beløb fra selskabet, se afsnit 8 *Transparensreglen.*

12.3 Oplysningspligt

En fond skal som udgangspunkt indgive oplysningsskema. Oplysningspligten omfatter dog ikke fonde uden indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed.

Endvidere gælder for fonde med erhvervsmæssig aktivitet, at disse er fritaget fra oplysningspligten, når fonden udelukkende er almenvelgørende eller almennyttig og uddeler eller hensætter i en sådan grad, at fonden ikke har indkomst til beskatning. Det er endvidere en betingelse, at fondens erhvervsmæssige indtægter har en naturlig sammenhæng med det almenvelgørende eller almennyttige formål. Fonde med subsidiære ikke-almenvelgørende formål vil således ikke være undtaget fra oplysningspligten.

Moms, lønsumsafgift og ejendoms-skatter

Indledning

En fond skal i relation til moms behandles som enhver anden virksomhed. Momsforholdene afgøres således alene ud fra den enkelte fonds aktiviteter. Disse aktiviteter kan være momspligtige, momsfritagne og/eller falde helt uden for momslovens anvendelsesområde.

En fond, der har momsfritagne aktiviteter, kan være omfattet af lønsumsafgiftspligt. Når en fond er omfattet af lønsumsafgiftspligt, skal den registreres for det – og er pligtig til løbende at indberette og afregne lønsumsafgiften.

Der sondres generelt mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde. Denne sondring er imidlertid ikke interessant fra et momsretligt perspektiv, da det som nævnt er fondens aktiviteter, der er afgørende for den momsretlige behandling af fonden.

Der, hvor fonde adskiller sig fra "almindelige" virksomheder, er, hvor den enkelte fonds formål (i et eller andet omfang) kan karakteriseres som værende almenvelgørende eller på anden måde almennyttig. I dette tilfælde skal det overvejes:

- *om en eller flere af momslovens særlige momsfritagelsesbestemmelser finder anvendelse*
- *om og hvorledes dette i givet fald vil påvirke fondens momsfradragsret, og*
- *om fonden er berettiget til den særlige momskompensation.*

Herudover indebærer det almennyttige element, at den enkelte fond kan have en række særegne indtægtstyper i form af gaver, donationer mv.

Ovenstående forhold behandles nærmere i det følgende. Der henvises til PwC's Regnskabshåndbog for mere generelle overvejelser i relation til moms.

Erhvervsejendomme er i udgangspunktet belastet med en beskatning af grundstykket (grundskyld) og en beskatning af "forskelsværdien" (dækningsafgift). Der er dog en række undtagelser til dette udgangspunkt, som fonde kan nyde gavn af. Disse undtagelser gennemgås i afsnittet om ejendomsskatter.

Som det fremgår af afsnit 3, forudsætter opkrævning af ejendomsskatter, at ejendommen er vurderet, hvilket ikke er tilfældet for alle ejendomme. Undtaget fra vurdering er således de af staten og kommunerne tilhørende torve, gader, veje og parkanlæg bortset fra arealer, der udnyttes erhvervsmæssigt.

Hvis en ejendom er vurderet, vil betaling og muligheder for fritagelse af ejendomsskatter afhænge af ejendommens fysiske beliggenhed (hvilken kommune), dens faktiske anvendelse samt af hvorvidt en given ejendom er privatejet (herunder også fondsejet) eller offentligt (kommunalt, regionalt eller statsligt) ejet.

1. Moms

1.1 Fondes aktiviteter (indtægter)

Som ovenfor anført skal en fond i relation til moms behandles som enhver anden virksomhed. En fond udøver momspligtige aktiviteter, når fonden sælger varer og ydelser, og fonden skal momsregistreres i det omfang, den momspligtige omsætning overstiger 50.000 DKK årligt. Ved en omsætning under 50.000 DKK kan fonden frivilligt vælge at blive momsregistreret.

Såfremt en fond leverer en vare eller ydelse mod et vederlag, vil denne leverance være omfattet af momspligten. Det betyder, at der skal udstedes en faktura med moms, og at fonden skal indberette og afregne salgsmomsen til Skattestyrelsen.

Hovedreglen om momspligt for levering af varer og ydelser fraviges, hvis aktiviteten konkret er omfattet af en momsfritagelse i momsloven. Momsfritagelserne er opregnet i momslovens § 13 og momsfritager blandt andet bestemte leverancer inden for sundhedsvæsenet, social forsorg, undervisning, udlejning af fast ejendom, finansielle ydelser samt kulturelle aktiviteter.

Derudover kan der opnås generel momsfritagelse for visse almenvelgørende fondes afholdelse af aktiviteter samt for konkrete arrangementer af velgørende karakter, jf. nedenfor.

1.1.1 Almennyttige fonde (momslovens § 13, stk. 1, nr. 21)

Fonde, som ud fra deres formål kan karakteriseres som almenvelgørende eller på anden måde almennyttige, har mulighed for at opnå en generel momsfritagelse. Som almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål anses sygdomsbekæmpelse, forebyggende børne- og ungdomsforsorg, ulandshjælp, kirkeligt arbejde, kulturelle aktiviteter samt amatøridrætsarbejde.

Almennyttige fonde, der som udgangspunkt skal betale moms af deres leverancer, kan i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 21, vælge ikke at blive momsregistreret for levering af varer og ydelser. Momsfritagelsen er således valgfri. Der skal ikke ansøges om momsfritagelse – den enkelte fond skal blot sikre sig, at betingelserne er opfyldt.

Der er fire betingelser, som alle skal være opfyldt, for at salg af varer og ydelser kan fritages i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 21:

1) Salget skal ske i forbindelse med aktiviteter, som er momsfritagne efter momslovens § 13, stk. 1, nr. 1-6
2) Salget skal ske i forbindelse med fondens velgørende aktiviteter
3) Overskuddet skal udelukkende anvendes til fondens velgørende formål
4) Fritagelsen må ikke kunne fremkalde konkurrencefordrejning.

Levering af varer og ydelser af forretningsmæssig karakter er ikke omfattet af momsfritagelsen. Som salg af forretningsmæssig karakter anses salg fra et fast salgssted, for eksempel salg fra kiosk, cafeteria, en sportsshop eller lignende.

Salgsstedets indretning, åbningstider, kundekreds, varesortiment mv. skal også indgå ved vurderingen af, om der er tale om salg af forretningsmæssig karakter.

Salg fra et lokale (kiosk, cafeteria, sportsshop og lignende), hvor indretningen er af permanent karakter, og hvor der er faste åbningstider, som følger de almindelige åbningstider, indikerer, at der er tale om salg fra et fast salgssted.

Det vil typisk være tilfældet, hvor salget fortrinsvis sker til kunder, der ikke har tilknytning til fonden og dennes aktiviteter.

Skatterådet har i en ny afgørelse anerkendt, at en webshop var omfattet af momsfritagelsen. Skatterådet lagde navnlig vægt på, at der var en formodning om, at salget fra webshoppen fortrinsvis skete til personer og virksomheder, som allerede var medlem af foreningen og som købte disse varer og/eller ydelser med henblik på at støtte foreningens formål.

I det følgende gennemgås de fire betingelser, der alle skal være opfyldt, for at salg af varer og ydelser kan fritages i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 21.

1.1.1.1 Betingelse 1 – salget skal ske i forbindelse med aktiviteter, som er momsfritagne efter momslovens § 13 stk. 1, nr. 1-6

Aktiviteter, der fritages i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 1-6, og som kan være relevante for fonde, er følgende:

- Hospitals- og lægevirksomhed, herunder kiropraktik, fysioterapi og anden egentlig sundhedspleje.
- Socialforsorg og bistand.
- Skoleundervisning og anden faglig uddannelse undtagen kursusvirksomhed, der drives med gevinst for øje.
- Ydelser i nær tilknytning til udøvelsen af amatørsport eller fysisk træning.
- Kulturelle aktiviteter, herunder biblioteker, museer, zoologiske haver og lignende samt levering af varer og ydelser med nær tilknytning hertil.

1.1.1.2 Betingelse 2 – salget skal ske i forbindelse med fondens velgørende aktiviteter

De aktiviteter, der er omfattede af momsfritagelsen, er aktiviteter inden for eller i tilknytning til fondens formål. Fondens formål fremgår i fondens vedtægter. Derudover momsfritages også aktiviteter, der typisk udøves i forbindelse med almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt arbejde, for eksempel salg af sponsorater i forbindelse med den primære aktivitet.

Det er en forudsætning, at fondens formål i sig selv må anses for almenvelgørende. Landsskatteretten har afvist, at en erhvervsdrivende fond kunne momsfritages efter bestemmelsen, selvom fondens overskud skulle udloddes til almenvelgørende/humanitære formål.

1.1.1.3 Betingelse 3 – overskuddet skal udelukkende anvendes til fondens velgørende formål

Det er en betingelse, at overskuddet bruges fuldt ud til fondens almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål.

Betingelsen skal forstås bogstaveligt. Hvis overskuddet fra det momsfritagne salg i forbindelse med aktiviteter således anvendes helt eller delvist til andre formål, er fritagelse efter bestemmelsen udelukket.

1.1.1.4 Betingelse 4 – fritagelsen må ikke kunne fremkalde konkurrencefordrejning

Endelig er det i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 21, en betingelse, at fritagelse ikke fremkalder konkurrencefordrejning.

Ved denne konkrete vurdering er prisfastsættelsen et afgørende element. Hvis foreningens salgspriser svarer til markedsværdien eller den vejledende udsalgspris, vil momsfritagelsen normalt ikke kunne medføre konkurrencefordrejning. Andre elementer, som for eksempel afstanden til nærmeste konkurrent, salgets omfang og brug af markedsføring, kan være relevante for vurderingen af, om der foreligger konkurrencefordrejning.

Der vil i almindelighed ikke foreligge konkurrencefordrejning, så længe fondens salg af varer og ydelser leveres som en normal service, og det kan påvises, at det ikke er momsfritagelsen i sig selv, der nedsætter priserne.

Skatterådet har i en konkret sag fundet, at et aktivitetshus kunne sælge genbrugsvarer og have cafésalg uden moms, da salget ansås for at være i nær tilknytning til social forsorg og bistand. Formålet med det konkrete projekt var at tilbyde meningsfulde arbejdsfællesskaber til udsatte borgere fra husets målgruppe, dvs. socialt udsatte, der havde intet eller begrænset socialt netværk, og som var udfordret af manglende sociale og faglige kompetencer. Der blev blandt andet lagt vægt på, at der var tale om frivilligt arbejde, og at de frivilliges deltagelse i et arbejdsfællesskab måtte anses for et grundlæggende element i forbedringen af målgruppens arbejdskompetencer og arbejdet med at bryde deres sociale isolation. Salget af varer og ydelser var i det konkrete tilfælde uomgængeligt nødvendigt for at kunne yde social forsorg og bistand til de frivillige fra målgruppen. Det forhold, at op til halvdelen af de frivillige kunne være borgere uden for målgruppen, kunne efter en konkret vurdering ikke medføre et andet resultat. Der var yderligere lagt vægt på, at formålet med salget af genbrugsvarer og cafésalg ikke var at opnå yderligere indtægter ved udførelse af transaktioner i direkte konkurrence med momspligtige erhvervsvirksomheder.

I det omfang en given leverance af varer og ydelser opfylder alle fire (ovenstående) betingelser, er leverancen fritaget for moms. Fonden kan i denne situation frit vælge at afmelde momsregistreringen for denne del af dens aktiviteter.

Det er *ikke* muligt at opdele leverancer af varer og ydelser i forbindelse med fondens aktiviteter, som opfylder betingelserne i § 13, stk. 1, nr. 21. Ønsker en fond eksempelvis fortsat at være momsregistreret for levering af reklameydelser, sponsorater mv., kan fonden ikke samtidig være omfattet af fritagelsen for andet salg i forbindelse med denne aktivitet. Fritagelsen skal således i sin helhed vælges til eller fra.

En fond kan dog godt både være momsfritaget i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 21, og momsregistreret for levering af varer og ydelser af forretningsmæssig karakter, som ikke kan momsfritages efter momslovens § 13, stk. 1, nr. 21.

For det tilfælde, at fonden ikke generelt kan momsfritages efter momslovens § 13, stk. 1, nr. 21, kan der ansøges om momsfritagelse for afholdelse af velgørende arrangementer efter momslovens § 13, stk. 1, nr. 17, jf. nedenfor.

PwC anbefaler, at fonde overvejer, om det er en fordel at anvende momsfritagelsen i § 13, stk. 1, nr. 21, eller være momspligtig. Hvis fondens momsbelagte udgifter er væsentlige, og der overvejende sælges til virksomheder med ret til momsfradrag, kan momsregistrering frem for momsfritagelse være en fordel.

1.1.2 Afholdelse af velgørende arrangementer (momslovens § 13, stk. 1, nr. 17)

Der skal som udgangspunkt opkræves salgsmoms ved salg af entrébilletter til koncerter, arrangementer og lignende. Det er dog muligt at ansøge Skattestyrelsen om momsfritagelse for afholdelse af velgørende arrangementer i henhold til momslovens § 13, stk. 1, nr. 17.

Er der tale om en almennyttig fond, der benytter momsfritagelsen i momslovens § 13, stk. 1, nr. 21, skal fonden ikke ansøge om momsfritagelse for afholdelse af velgørende arrangementer, da den generelt er fritaget for moms af sådan en aktivitet.

Fritagelsen medfører, at der ikke skal betales moms af indtægterne fra det velgørende arrangement. Tilsvarende er der ikke fradrag for momsen af de indkøb, der sker i forbindelse med arrangementet.

Det er en betingelse for at opnå momsfritagelse:

- at fritagelsen ikke fremkalder konkurrencefordrejning, og
- at overskuddet fuldt ud anvendes til almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål.

Skattestyrelsen vil ved behandling af en ansøgning om momsfritagelse foretage en konkret vurdering af, om arrangementet har et almennyttigt formål, eller om arrangementet nærmere har karakter af et kommercielt arrangement.

I forbindelse med denne vurdering er det afgørende, om momsfordelen skaber konkurrenceforvridning.

Almenvelgørende arrangementer er definerede som arrangementer af kortere varighed, hvis overskud fuldt ud bruges til almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål.

Det er bredden i overskuddets anvendelse, der er afgørende for, om overskuddet kan anses for at blive anvendt til almennyttigt formål. Det er derfor en forudsætning for momsfritagelse, at overskuddet skal komme en bredere kreds af personer til gode.

Efter praksis er arrangementer til fordel for en skoleklasse blevet anset for at være for snævert et formål, mens sikring af et øsamfunds overlevelse er anerkendt som et almennyttigt formål. Tilsvarende blev en friskole momsfritaget, da overskuddet skulle gå til nybyggeri på skolen.

1.1.3 Gaver, arv og andre donationer samt tilskud

Fonde med almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål modtager ofte gaver, arv eller andre donationer.

Udgangspunktet for disse indtægter er, at der ikke er tale om levering mod vederlag, og dermed er modtagelsen ikke omfattet af momslovens regler.

Hvis gavegiver/donator derimod stiller krav om, at der leveres specifikke modydelser (eksempelvis reklame), kan donationen/gaven – helt eller delvist – blive momspligtig. Det kan betyde, at fonden kun får glæde af de 80 % af donationen/gaven, da der skal betales 20 % af donationen/gaven i salgsmoms.

Fonden er i dette tilfælde forpligtet til at udstede en momsbelagt faktura for sponsoratet.

PwC anbefaler, at de enkelte ydelser defineres og prissættes eksplicit i sponsorkontrakten. Dette skyldes, at parterne derved "up front" har forholdt sig til sponsoratets enkelte elementer, herunder også om der er et muligt gaveelement i henhold til ligningslovens § 8A. Det har betydning i relation til fondens forpligtelse til at opkræve moms, ligesom det har betydning for sponsorens fradragsret.

Der vil imidlertid ikke foreligge en momspligtig modydelse til et tilskud:

- hvis tilskuddet er ydet i modtagerens (fondens) interesse
- hvis tilskuddet ikke er betaling for en konkret leverance, idet tilskuddet ikke er direkte forbundet med en modydelse, eller
- hvis projektet er iværksat af modtager (fonden) selv.

Når det skal afgøres, om et tilskud er momspligtigt eller ej, lægges der vægt på det konkrete aftalegrundlag mellem parterne. Herudover kan identiteten på tilskudsgiver også have betydning for vurderingen. Hvis tilskudsgiver således ikke har nogen erhvervsmæssig interesse i at give tilskuddet (men mere en ideel interesse/gaveelement), vil tilskuddet som regel ikke kunne kvalificeres som momspligtigt.

Det er væsentligt at bemærke, at eksempelvis pro bono-ydelser (dvs. ydelser uden modbetaling), som fonden modtager, og som "dækker" forskellige driftsomkostninger, ikke må modregnes i driftsomkostningen.

Eksempler på momsfrie tilskud

I en afgørelse fra den 8. januar 2013 fastslog Skatterådet, at en kommunes tilskud til kommunens idrætshaller efter en nærmere defineret tilskudsmodel ikke kunne anses for at være vederlag for en ydelse, og forholdet falder derfor uden for momslovens anvendelsesområde. Der lægges vægt på, at kommunens formål med at yde tilskuddene – at der iværksættes aktiviteter, der øger borgernes fysiske aktiviteter, at der fokuseres på produktion og salg af sund kost, at hallernes energiforbrug optimeres mv. – ikke har direkte sammenhæng med de ydelser, som hallen leverer til brugerne, og at der endvidere ikke er en direkte sammenhæng mellem tilskuddene og de vederlag, brugerne (foreninger, klubber og borgere) eventuelt betaler for benyttelse af hallerne, brug af online bookingsystemer, køb af mad i cafeterier mv.

I en afgørelse fra den 17. maj 2017 fastslog Skatterådet, at det årlige beløb, som et egnsteater modtog fra kommunen, ikke var udtryk for levering mod vederlag. Det blev tillagt vægt, at egnsteatret er pålagt en flerhed af opgaver, ligesom at særlige aktiviteter indgik som en integreret og uadskillelig del af teatrets generelle virke som egnsteater.

I en afgørelse fra den 29. august 2011 fastslog Skatterådet, at de øvrige tilskudsmodtagere kan fremsende omkostningsgodtgørelse uden moms til tovholder i det fælles projekt for leverede ydelser samt timeforbrug, idet de øvrige tilskudsmodtagere hver især betragtes som tilskudsmodtagere med tilskudsmodtager A som tovholder på projektet.

1.1.4 Investeringsaktiviteter

En fond kan have forskellige investeringsaktiviteter i form af eksempelvis køb og salg af værdipapirer, obligationer, pantebreve, aktier og andre finansielle kontrakter.

I det omfang en fond forvalter egne midler, er denne aktivitet ikke-økonomisk virksomhed og anses derfor ikke for at være afgiftspligtig. Dette indebærer blandt andet, at fonden ikke skal betale lønsumsafgift af aktiviteten. Aktiviteten indebærer dog, at fonden skal opgøre sin momsfradragsret efter et skøn.

Hvis fonden derimod forvalter andres midler (mod vederlag), vil aktiviteten være økonomisk virksomhed. Denne aktivitet er dog momsfritaget, men lønsumsafgiftspligtig (se nærmere nedenfor).

1.2 Fondes momsfradrag

Som alle andre virksomheder afholder fonde en række forskellige momsbelagte udgifter. Den konkrete momsmæssige behandling af disse udgifter afhænger dels af karakteren af den enkelte udgift og dels af, hvilke aktiviteter udgiften knytter sig til (momspligtig, momsfritaget og/eller aktiviteter uden for momslovens område).

Der skal sondres mellem fire typer af momsfradrag:

1. Fuldt momsfradrag, i det omfang en udgift udelukkende kan henføres til momspligtige aktiviteter.
2. Intet momsfradrag, i det omfang udgiften udelukkende kan henføres til momsfritagne og/eller aktiviteter uden for momslovens område (ikke-økonomisk virksomhed) samt i de tilfælde, hvor lovgiver nægter fradrag.
3. Delvist momsfradrag, i det omfang udgiften retter sig mod gennemførelsen af både momspligtige og momsfritagne og/eller aktiviteter uden for momslovens område (ikke-økonomisk virksomhed).
4. Begrænset momsfradrag på visse typer af udgifter som eksempelvis restaurationsydelser.

Momsloven indeholder to metoder til opgørelsen af den delvise momsfradragsret. Metoden afhænger af, om de momsfrie indtægter kommer fra momsfritagne aktiviteter eller fra aktiviteter, der ikke er udtryk for økonomisk virksomhed. Fonden skal altid foretage en allokering af den konkrete udgift til enten fuldt, intet eller delvist momsfradrag afhængigt af, hvad udgiften vedrører. Generelle fællesomkostninger som for eksempel husleje, kontorartikler, revision og anden administration er en typisk udgift med ret til delvist fradrag.

Skønsmæssigt momsfradrag

Har fonden både momspligtige indtægter og indtægter fra ikke-økonomisk virksomhed, for eksempel momsfrie donationer og tilskud, skal der som udgangspunkt foretages et skøn over udgifternes anvendelse til momspligtige og fradragsberettigede aktiviteter.

Delvist momsfradrag

Har fonden momspligtige indtægter og indtægter fra momsfritagne aktiviteter, for eksempel almenvelgørende arrangementer, kan der opnås delvist momsfradrag beregnet som forholdet mellem den årlige momspligtige omsætning og den årlige samlede omsætning, således:

$$\textit{Delvis momsfradragsprocent} = \frac{\textit{Momspligtig omsætning ekskl. moms}}{\textit{Samlet omsætning ekskl. moms}}$$

Procenten oprundes altid til nærmeste hele procent.

Intet momsfradrag

En fond, der indkøber porteføljeforvaltning, eksempelvis i forbindelse med placering af overskudslikviditet, kan ikke opnå fradrag for den moms, der belaster porteføljeforvaltningen. Dette følger af Landsskatterettens kendelse af den 23. november 2017, offentliggjort som *SKM2017.666.LSR*.

1.2.1 Uddelinger

Der sondres generelt mellem eksterne og interne uddelinger.

Interne uddelinger er karakteriseret ved, at fonden får en modydelse for uddelingen. Denne type af uddelinger er som udgangspunkt momspligtige, dvs. fonden bliver opkrævet moms.

En momspligtig intern uddeling er afholdelse af udgifter til for eksempel:

- at forbedre eller udvide stiftelsesbygninger,
- en forskningsfonds forskning i eget regi, eller
- et museums indkøb til egne udstillinger.

En momspligtig intern uddeling kan også bestå i, at fonden i overensstemmelse med sit vedtægtsmæssige formål afholder udgifter til at erhverve et materielt eller immaterielt aktiv.

Fonden vil ikke kunne fradrage den moms, den bliver opkrævet, i forbindelse med den interne uddeling, forudsat at fonden ikke har momspligtige aktiviteter.

Eksterne uddelinger er uddelinger, som udgør fondes vedtægtsbestemte anvendelse af nettoindkomsten, og de uddeles uden en modydelse. Denne type af uddelinger er momsfrie (ikke-økonomisk virksomhed). Der vil således ikke være moms indeholdt i beløbet.

Den momsmæssige vurdering af en uddeling sker uafhængigt af den skattemæssige behandling af uddelingen.

Momsfriheden er dog betinget af, at fonden ikke stiller vilkår og betingelser i forhold til modtager som forudsætning for uddelingen. Hvis fonden således stiller bestemte krav til modtagers profilering af givers gavmildhed i form af uddeling, kan dette få konsekvenser for momsfriheden.

Det forhold, at uddeling ikke er udtryk for økonomisk virksomhed, betyder, at udgifter, der anvendes i forbindelse med uddelinger, ikke kan momsfradrages.

Når en fond uddeler midler til en kommune eller en region, skal modtageren afregne såkaldt ”fondsmoms” på 17,5 % af de modtagne midler. Lovgrundlaget findes i lov nr. 497 af 7. juni 2006 om konkurrencemæssig ligestilling mellem kommuners og regioners egenproduktion og køb af ydelser hos eksterne leverandører i relation til udgifter til moms samt momsrefusionsordningen for kommuner og regioner, senest bekendtgørelse nr. 480 af 26. april 2019. Reglen gælder udelukkende for kommuner og regioner og kun ved tildeling af penge. Desuden er midler doneret til regionale sygehuse og sundhedsområdet i kommunerne fritaget for afregning af 17,5 % fondsmoms. Det samme gælder for midler doneret til folkeskoleområdet i kommuner.

PwC anbefaler derfor, at fonde ved vurderingen af, hvilket beløb fonden ønsker, at kommunen eller regionen reelt skal modtage, er opmærksomme på, at uddelingen reduceres med 17,5 %. Der kan i visse tilfælde opnås dispensation, således at modtageren ikke skal betale fondsmoms af uddelingen.

1.2.2 Mulighed for momsfradragsret, når en fond modtager tilskud uden for momslovens område og har momspligtige aktiviteter

Når en del af finansieringen til et projekt eller den løbende drift stammer fra momsfrie tilskud, ændrer det ikke fondens fradragsret, idet der kan ses bort fra tilskud ved opgørelsen af fondens momsfradrag.

Skatterådet har i en sag fra 2017 udtalt følgende om denne situation:

"For at vurdere om spørger har momsfradrag for de omkostninger, som spørger afholder til gennemførelse af projektet, skal det vurderes om omkostningerne udelukkende kan anses for at relatere sig til en særskilt aktivitet, som ikke er momspligtig, eller om omkostningerne anses for at vedrøre spørgers almindelige momspligtige ejendomsadministration.

Ud fra en samlet vurdering af sagens faktiske forhold er det SKATs opfattelse, at tilskuddet som gives med henblik på at gennemføre udviklingsprojektet, men som ikke findes at være momspligtigt (da det falder uden for momslovens anvendelsesområde), har en sådan tilknytning til spørgers økonomiske virksomhed – i form af momspligtig administration af fast ejendom – at der ikke i det konkrete tilfælde er grundlag for at udskille tilskuddet som ikke-økonomisk virksomhed.

Det er SKATs opfattelse, at omkostningerne skal anses for at vedrøre spørgers almindelige momspligtige ejendomsadministration. Der lægges vægt på, at spørger i forbindelse med projektet opnår en viden og knowhow, der kan anvendes i spørgers momspligtige virksomhed som administrator og forretningsførerorganisation, herunder at spørger efterfølgende også skal levere momspligtige leverancer til A i forbindelse med opførelsen af X-projekt".

Skatterådet tiltrådte Skattestyrelsens indstilling og begrundelse.

Eksempel

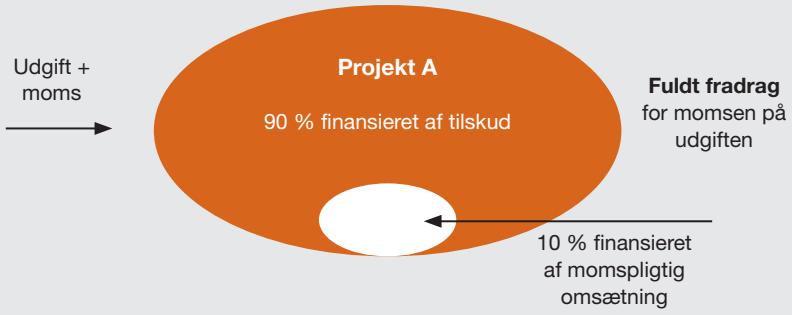

Dette forudsætter dog, at projektet ikke er 100 % tilskudsfinansieret, og at de enkelte tilskud derfor anvendes til formål, der ikke kan udskilles fra fondens i øvrigt momspligtige virksomhed. En situation, hvor denne forudsætning ikke er opfyldt, kan illustreres ved følgende eksempel:

Som det fremgår af ovenstående, kan planlægningen af fondens aktiviteter have betydelig indvirkning på de momsmæssige forhold og dermed den økonomiske effekt. Det er således væsentligt, at fonden foretager en konkret vurdering i relation til hvert enkelt projekt.

1.2.3 Fradrag og dobbelt fondsstruktur

I det omfang en fond eller en anden virksomhed har brug for nye bygninger, kan det være en fordel at etablere en ejendomsfond, der opfører og ejer bygningerne.

Hvis ejendomsfonden bliver frivilligt registreret for erhvervsmæssig udlejning af fast ejendom, vil der være momsfradrag for samtlige omkostninger i forbindelse med byggeriet (i modsætningen til, hvis fonde eller andre virksomheder med momsfrie aktiviteter selv varetog opførelsen)

Det er dog en betingelse, at der er tale om erhvervsmæssig udlejning, og at denne udlejning sker på markedsmæssige vilkår. Som eksempel fra praksis har SKAT i *SKM2007.142.SR* anerkendt, at en ejendomsfond, der udlejede bygninger til et hospice, foretog erhvervsmæssig udlejning på markedsmæssige vilkår, idet huslejen var fastsat ud fra, at der skulle være plads til afskrivninger, forrentning af egenkapital og lån samt fremtidig vedligeholdelse af ejendommen.

Den frivillige registrering indebærer imidlertid, at ejendomsfonden skal opkræve moms af lejen. Dette vil være en ulempe for de fonde (dvs. lejer), der ikke har fuld fradragsret, da de herved opnår en momsbelastning. Den momspligtige udlejning skal ske i en tiårig periode for derved at opnå endelig ret til det momsfradrag, der blev opnået ved opførelsen. Efter denne tiårige periode kan ejendomsfonden lade sig afmelde fra registrering uden momsmæssige konsekvenser, forudsat at der ikke har været afholdt dels momsbelagte omkostninger i forbindelse med til- og ombygning inden for perioden, dels momsbelagte vedligeholdelsesomkostninger, inden for de seneste fem år.

Udlejningen vil herefter kunne fortsætte uden moms.

1.3 Momskompensation for almenvelgørende fonde

Som tillæg til de almindelige momsfradragsregler har visse fonde også mulighed for én gang årligt at opnå kompensation for en del af den moms, de ikke kan fradrage i henhold til momslovens almindelige regler. Det er en forudsætning, at fonden godkendes som værende almennyttig/almenvelgørende efter ligningslovens § 8A eller ligningslovens § 12, stk. 3.

Denne momskompensationsordning skal kompensere velgørende fonde og foreninger, der finansieres af privatindsamlede midler for dansk købsmoms på varer og ydelser, der er afholdt i forbindelse med fondens aktiviteter omfattet af godkendelsen efter ligningslovens § 8 A eller § 12, stk. 3.

Godkendelse efter ligningslovens § 8A kan opnås, når fondens formål anses for at være almenvelgørende eller på anden måde har et almennyttigt sigte til fordel for en større kreds af personer. Derudover skal fonden enten være omfattet af lov om fonde og visse foreninger, lov om erhvervsdrivende fonde eller ledes af et styrelsesorgan, hvor mindst ét af medlemmerne er uafhængigt og uvildigt i forhold til stifterne.

Godkendelse efter ligningslovens § 12, stk. 3, kan opnås, når fondens formål er at give midler til humanitære formål, for eksempel afhjælpning af menneskelig nød, forskning – dvs. videnskabelig undersøgelse og granskning – eller beskyttelse af naturmiljøet – dvs. bekæmpelse af vand-, luft- og jordforurening, herunder beskyttelse af truede dyre- og plantearter.

I begge tilfælde skal fonden være godkendt af Skattestyrelsen inden den 1. oktober i det år, for hvilket der søges kompensation. Anmodning om godkendelse sker ved at sende en velbegrundet ansøgning til Skattestyrelsen inklusive en række nødvendige bilag. Hvis der opnås godkendelse, opretholdes godkendelsen og skal således ikke fornys, så længe fonden årligt opfylder alle nedenstående betingelser.

Godkendelse forudsætter, at alle nedenstående betingelser er opfyldt:

1. Fondens formål er almenvelgørende, dvs. at midlerne alene kan anvendes til støtte for en videre kreds af personer, som er i økonomisk trang eller har vanskelige økonomiske forhold, eller til et formål, som ud fra en almindelig opfattelse kan karakteriseres som almennyttigt, og som kommer en vis større kreds til gode.
2. Et likvidationsprovenu eller overskud ved opløsning af fonden skal tilfalde en anden fond eller en forening mv. med et almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt formål.
3. Fonden er hjemmehørende her i landet eller i et andet EU-/EØS-land.
4. Midlerne anvendes til fordel for en kreds af personer, der ikke geografisk eller på anden måde er begrænset til et befolkningsgrundlag på under 35.000.
5. Den årlige bruttoindtægt eller formue (egenkapital) overstiger 150.000 DKK.
6. Antallet af fondens gavegivere overstiger 100 personer årligt, hvorfor der minimum skal være 101 gavegivere pr. år.
7. Den enkelte gavegiver skal i løbet af året samlet have givet en gave på mindst 200 DKK til fonden, før gavegiveren tæller med i de 101 personer.

Fonden skal hvert år indberette antallet af gavegivere til Skattestyrelsen senest den 20. januar i det efterfølgende år (til brug for oplysningsskemaet). Herudover indsendes en række øvrige oplysninger heriblandt ovenstående punkt 3, 5 og 6 samt et samlet gavebeløb/løbende ydelser senest den 31. maj (til dokumentation for, at kravene er opfyldt). Dette gøres ligeledes ved brug af en særlig blanket ("gaveskemaet").

Bemærk, at fondens formål og anvendelse af fondens formue ved opløsning/likvidation skal fremgå udtrykkeligt af fondens vedtægter.

Såfremt fonden indberetter deres gavegivere til Skattestyrelsen senest den 20. januar i det efterfølgende år, kan gavegiver opnå et personligt skattefradrag for gaven (selvom pengebeløbet ikke er en del af momskompensationen).

Det er ikke et krav, at der sker indberetning, hvis gavegiver ikke ønsker det, for at gaven tæller med til de 101 gavegivere.

Er betingelserne ikke længere opfyldt, tilbagekaldes godkendelsen automatisk. Tilbagekaldelsen vil som udgangspunkt ske med fremadrettet virkning.

1.3.1 Beregning af momskompensation

Momskompensationens størrelse afhænger af følgende to forhold:

- For det første vil fonden alene kunne ansøge om momskompensation med en andel af fondens momsudgifter, svarende til fondens egenfinansieringsgrad (se nærmere nedenfor).
- For det andet vil udbetalingen ske med udgangspunkt i et fastsat puljebeløb på finansloven. Hvis de samlede ansøgninger om momskompensation for ansøgningsåret overstiger det fastsatte puljebeløb, vil fonden få udbetalt et proportionalt kompensationsbeløb svarende til en forholdsmæssig andel af det samlede ansøgte beløb fra alle godkendte fonde, foreninger mv.

1.3.1.1 Ansøgningsbeløbet for momskompensationen

Det beløb, der ansøges om i momskompensation, beregnes ud fra følgende formel:

Momskompensationsbeløb = momskompensationsgrundlaget × egenfinansieringsgraden

Skattestyrelsen vil herefter foretage en forholdsmæssig udbetaling ud fra forholdet mellem det ansøgte beløb og det afsatte puljebeløb.

1.3.1.2 Momskompensationsgrundlaget

Momskompensationsgrundlaget er den betalte købsmoms, som fonden ikke har kunnet fradrage efter momslovens regler, dvs. på momsangivelsen til Skattestyrelsen. Den ikke-fradragsberettigede købsmoms må desuden ikke indeholde momsudgifter, der er omfattet af momslovens almindelige fradragsbegrænsninger (for eksempel private udgifter, restaurant, underholdning mv.).

1.3.1.3 Egenfinansieringsgraden

Egenfinansieringsgraden er udtryk for i hvor høj grad, fonden er finansieret ved hjælp af private indtægter og beregnes på følgende måde:

$$\text{Egenfinansieringsgrad} = \frac{\text{Private indtægter}}{\text{Fondens samlede indtægter}} \times 100$$

Opgørelsen af egenfinansieringsgraden tager udgangspunkt i de indtægter, som fonden faktisk har modtaget i det pågældende ansøgningsår. Et ansøgningsår følger kalenderåret. Momskompensationsordningen følger således et kasseprincip, hvor indtægterne (og udgifterne) henregnes til den periode, hvor de er "gået i kassen".

Private indtægter består for eksempel af overskud ved indsamlinger, salg af diverse artikler, hvor salget ikke er registreret som momspligtig aktivitet, indtægter fra donationer, arv, abonnementer og lignende privat indsamlede midler (dog ikke momspligtige indtægter).

Indtægter i form af beløb (tilskud) modtaget fra stat, regioner, offentlige institutioner, offentlige fonde og EU eller tilsvarende internationale organisationer skal ikke medregnes som private indtægter og skal dermed kun indgå i nævneren. Det gælder også modtagne overskudsandele fra spil afholdt i eksempelvis Danmarks Radio og TV2. Momspligtige indtægter skal ikke medregnes i egenfinansieringsgraden.

1.3.2 Indsendelse og udbetaling

Ansøgning om momskompensation skal indsendes senest den 1. juli i det efterfølgende år.

Ansøgningen skal ske ved at udfylde Skattestyrelsens blanket 31.033 A, som sammen med en erklæring fra en registreret eller statsautoriseret revisor uploades elektronisk til Skattecenter Bornholm. Udbetalingen af kompensationsbeløbet sker normalt i december måned i det efterfølgende år. Det vil sige, at momskompensation for 2019, der ansøges om senest den 1. juli 2020, bliver udbetalt i december 2020.

PwC anbefaler, at alle velgørende fonde undersøger muligheden for momskompensation, hvis fonden har større udgifter til ikke-refunderbar moms.

1.3.3 Oversigt – moms i almenvelgørende og almennyttige fonde

	Momspligt	Ikke momspligt	Fradragsret	Ingen fradragsret	Momskompensation (LL § 8 A godkendt)
Indtægter					
Donationer/tilskud – ingen modydelse		X			
Donationer/tilskud – modydelse	X				
Donationer/tilskud – momsfritaget formål		X			
Udgifter					
Momspligtige formål			X		Nej
Momsfritagne formål				X	Ja
Momspligtige og momsfrie formål			X (delvist)		Ja (af ikke-fradragsberettiget moms)

2. Lønsumsafgift

Fonde er omfattet af lønsumsafgiftspligten, hvis fondens aktivitet er momsfritaget efter *eksempelvis*:

- momslovens § 13, stk. 1, nr. 6 (kulturelle aktiviteter – bemærk, at museumsvirksomhed er fritaget for at betale lønsumsafgift)
- momslovens § 13, stk. 1, nr. 11 (finansielle aktiviteter).

Fondens aktiviteter er derimod ikke omfattet af lønsumsafgiftspligten, når aktiviteten er fritaget for moms efter *eksempelvis:*

- momslovens § 13, stk. 1, nr. 7 (kunstnerisk virksomhed)
- momslovens § 13, stk. 1, nr. 17 (velgørende arrangementer)
- momslovens § 13, stk. 1, nr. 21 (velgørende fonde).

Momsfritagelse af kunstnerisk virksomhed (momslovens § 13, stk. 1, nr. 7) vedrører de udøvende kunstnere i modsætning til momsfritagelse af kulturelle aktiviteter (momslovens § 13, stk. 1, nr. 6), der vedrører arrangører mv.

I det omfang en fond er lønsumsafgiftspligtig, skal fonden – som udgangspunkt – betale 6,37 % i lønsumsafgift af fondens lønsum. Denne beregningsmetode er specifik for organisationer, fonde, foreninger mv. Der skal først ske registrering og afregning af lønsumsafgift, når lønsumsafgiftsgrundlaget (lønsum vedrørende momsfrie aktiviteter) udgør mere end 80.000 DKK.

Hvis en fonds hovedaktivitet er finansielle aktiviteter, momsfritaget efter § 13, stk. 1, nr. 11, skal der dog betales lønsumsafgift af 15,3 % af lønsummen i kalenderåret 2021 og 2022.

Når en fond både har lønsumsafgiftsfrie og lønsumsafgiftspligtige aktiviteter, skal der ske en fordeling af fondens lønsum, så der kun betales lønsumsafgift af løn, der anvendes til lønsumsafgiftspligtige aktiviteter. Der vil formentlig være ansatte, der både udøver lønsumsafgiftspligtig aktivitet og anden aktivitet. I disse tilfælde skal der laves et skøn over den konkrete tidsanvendelse. Dette skøn kan eksempelvis tage udgangspunkt i omsætningsfordelingen på de forskellige aktiviteter.

3. Ejendomsskatter

3.1 Grundskyld

Hovedreglen er, at grundskyld opkræves ud fra den afgiftspligtige grundværdi med en promillesats, der varierer fra kommune til kommune, og som skal udgøre mindst 16 og højst 34 promille. For grunde, der anvendes til produktionsmæssigt skovbrug, er promillesatsen dog 9,7 promillepoint lavere end kommunens almindelige grundskyldspromille (og kan højst udgøre 12,3 promille).

Den afgiftspligtige grundværdi udgør den laveste værdi af 1) den aktuelle grundværdi med fradrag for forbedringer, eller 2) grundlaget (skatteloftsværdien) for det foregående års grundskyld tillagt en reguleringsprocent (der skal udgøre mellem 3 % og 7 %).

I det følgende gennemgås de væsentligste undtagelser til den netop beskrevne hovedregel.

3.1.1 Obligatorisk fritagelse fra grundskyld

Visse ejendomme er fritaget fra grundskyld. Dette gælder som udgangspunkt alle offentligt ejede ejendomme, medmindre de af ejerne anvendes erhvervsmæssigt til for eksempel skovdrift eller udleje, eller de henligger ubenyttede. Dette indebærer, at en kommune eksempelvis kan stille en grund vederlagsfrit til rådighed for en fond, som herefter kan benytte grunden til opdyrkning eller anden anvendelse, hvorved grunden er fritaget for grundskyld.

For så vidt angår privatejede ejendomme, er det alene fredede ejendomme med tinglyst bevaringsdeklaration, der kan fritages for grundskyld.

3.1.2 Potentiel fritagelse for grundskyld

Foruden ovenstående er der for visse ejendomstyper (vurderet ud fra anvendelsen af ejendommen) mulighed for at ansøge kommunalbestyrelsen om fritagelse for betaling af grundskyld. Omfattet af denne mulighed er blandt andet offentligt tilgængelige museer, institutioner godkendt i henhold til den sociale lovgivning, sports- og idrætsanlæg, ejendomme, der anvendes til ungdomslejre og lejrpladser eller til feriekoloni for børn (når ejeren er en organisation, hvis hovedformål er at fremme børns eller unge menneskers friluftsliv) samt ejendomme, der ejes af en fond med almenvelgørende eller andre almennyttige formål (og som anvendes til fondens formål).

Det er en forudsætning for at kunne opnå fritagelse, at ejendommen er ejet af den pågældende fond selv.

3.2 Dækningsafgift

3.2.1 Privatejede ejendomme

Dækningsafgift af privatejede ejendomme opkræves af (omtrent) halvdelen af alle kommuner med op til 10 promille af "bygningsværdien". I 2022 og fremadrettet er det den ansatte grundværdi fratrukket et standardfradrag på 50.000 DKK, der danner beskatningsgrundlag for beregning af dækningsafgift.

Efter lovens ordlyd kan dækningsafgiften pålægges ejendomme, der anvendes til kontor, forretning, hotel, lager, fabrik, værksted og lignende formål.

I henhold til administrativ praksis kan ejendomme, der anvendes til blandt andet museer, biblioteker, idrætsformål og undervisning, ikke anses for omfattet af begrebet "lignende formål" og er dermed fritaget for dækningsafgift. Privatejede ejendomme, der obligatorisk er fritaget for grundskyld, kan ikke pålignes dækningsafgift. Derimod kan privatejede ejendomme, som har opnået fritagelse for grundskyld efter ansøgning til kommunalbestyrelsen, godt blive pålignet dækningsafgift.

3.2.2 Offentligt ejede ejendomme

I relation til offentligt ejede ejendomme (dog undtaget statslige ejendomme), der er obligatorisk fritaget fra grundskyld, kan kommunerne vælge i stedet at pålægge en kommunal dækningsafgift. Denne dækningsafgift svares af grundværdien med halvdelen af grundskyldspromillen i kommunen (dog højst 15 promille) samt af forskelsværdien med en af kommunen fastsat sats, der højst kan udgøre 8,75 promille.

Bilag

Overblik over bilag

1. Overblik over væsentlige forskelle mellem selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde samt ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger 404

2. Overblik over væsentlige forskelle mellem regnskabsreglerne for selskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde 414

3. Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde 418

4. Tjekliste for erhvervsdrivende fonde, der aflægger regnskab efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse C-mellemstor, regnskabsklasse C-stor eller aflægger koncernregnskab 468

5. Erhvervsdrivende fonde, LBK nr. 984 af 20. september 2019 493

6. Bekendtgørelse om oplysninger om vederlag mv. som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond 531

7. Bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift 532

8. Bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven 533

9. Oversigt over strafsanktionerede bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde 536

10. Oversigt over vejledninger fra Erhvervsstyrelsen 544

11. Vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde 545

12. Vejledning om Fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse 564

13. Skema for lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a 572

14. Notat fra Erhvervsstyrelsen om opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde 578

15. Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde 583

16. Fonde og visse foreninger, Lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020 604

17. Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde 621

18. Erhvervsstyrelsens notat om regnskabskrav til klasse A-virksomheder 666

19. Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik 674

20. Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde 676

21. Eksempler på indberetninger til Skattestyrelsen af foretagne uddelinger 678

1. Overblik over væsentlige forskelle mellem selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde samt ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger

Nedenfor er gengivet en række af de væsentligste forskelle mellem selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger. Der er ikke tale om en udtømmende oversigt over reglerne, eftersom skemaet er udarbejdet med henblik på at fremhæve væsentlige forskelle mellem regelsættene frem for at være en udførlig beskrivelse af de enkelte regelsæt.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	**Erhvervsdrivende fonde** Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	**Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger)** LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Tilsyns-myndighed	Erhvervsstyrelsen.	Erhvervsstyrelsen.	Sædvanligvis Civilstyrelsen.
Kapitalforhold			
Minimums-kapital-krav på stiftelses-tidspunktet	A/S 400.000 DKK ApS 40.000 DKK	300.000 DKK	Aktiver skal udgøre mindst 1 mio. DKK og reelt bindes i henhold til anbringelsesbekendt-gørelsen, medmindre andet er bestemt i fondens vedtægt. Summen af bundne aktiver er som udgangs-punkt lig den bundne egenkapital.
Bunden kapital	Selskabskapitalen og opskrivninger mv., som skal bindes, jf. ÅRL.	Grundkapitalen, konsoli-dering af grundkapitalen og opskrivninger, som skal bindes, jf. ÅRL.	Fondskapitalen (bunden kapital) og konsolide-ring af fondsformuen og eventuelt også kursreguleringer af de bundne aktiver.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Disponibel kapital	Årets overskud er – bortset fra vedtægtsbestemmelser og bindinger efter ÅRL – fri kapital og bliver disponibel til udlodning. Udlodning må foretages, såfremt ledelsen vurderer, at det er forsvarligt og sker på baggrund af årsrapport eller mellembalance.	Årets overskud efter henlæggelse til konsolidering og vedtægtsbestemmelser samt bindinger efter ÅRL er fri kapital og disponibel til uddeling. Udlodning må foretages, såfremt ledelsen vurderer, at det er forsvarligt og sker på baggrund af årsrapport eller mellembalance.	Årets overskud efter eventuel henlæggelse til konsolidering og vedtægtsbestemmelser er fri kapital og disponibel til uddeling og skal som udgangspunkt uddeles.
Hvis kapitalen efterfølgende falder	Krav om indkaldelse til generalforsamling senest seks måneder efter, det er konstateret, at mere end 50 % af selskabskapitalen er tabt. På generalforsamlingen skal det centrale ledelsesorgan redegøre for kapitalselskabets økonomiske stilling og om fornødent stille forslag om foranstaltninger, der bør træffes, herunder om kapitalselskabets opløsning.	Krav om et bestyrelsesmøde senest tre måneder efter, at det er konstateret, at egenkapitalen udgør mindre end 50 % af grundkapitalen. Bestyrelsen skal redegøre for fondens stilling og stille forslag om foranstaltninger, der fører til fuld dækning af grundkapitalen, eller stille forslag om opløsning af fonden.	Hvis aktivsummen falder til under 1 mio. DKK, falder fonden – med undtagelse af nogle få bestemmelser – ud af lov om fonde og visse foreninger.
Kan kapital tilbageføres til stifter?	Ja, ved udbytte og ved selskabslikvidation.	Nej.	Den indskudte kapital er urørlig for stifter, dog kan stifter i vedtægten anføre særlige rettigheder og fordele for stifter eller andre, herunder for eksempel nydelses- og brugsretter.
Udbytte	Udbytte kan udbetales af selskabets frie reserver. Generalforsamlingsbeslutning på baggrund af øverste ledelsesorgans indstilling af beløb.	Ingen.	Ingen.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	**Erhvervsdrivende fonde** Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	**Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger)** LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Uddelinger	Ingen. Dog mulighed for gaver til almennyttige eller dermed ligestillede formål jf. SEL § 195.	Uddelinger kan foretages af fondens frie reserver, efter bestyrelsen har vurderet, at det er forsvarligt. Jf. Erhvervsstyrelsens statusbrev af 15. maj 2014 disponeres ved godkendelse af årsregnskab eller på baggrund af mellembalance en uddelingsramme, hvorfra uddelinger efterfølgende udmøntes.	Krav om uddeling af de disponible midler. Uden fondsmyndighedens godkendelse kan bestyrelsen uddele foregående regnskabsårs nettokursgevinster af bundne aktiver, som medregnes i fondens skattepligtige indkomst.
Udbytte/ uddeling senere end seks måneder efter balancedag	Mellembalance skal udarbejdes – hvis revision i selskabet, så skal revisor gennemgå balancen.	Mellembalance skal udarbejdes og gennemgås af revisor. Træk fra uddelingsrammen anvendes uden mellembalance, men forsvarlighed skal iagttages på uddelingstidspunktet.	Ingen regler – der skal blot være frie midler i fonden. Årets indtjente overskud kan uddeles.
Udbytte/ uddeling i andre værdier end kontanter	Vurderingsberetning.	Vurderingsberetning. Som udgangspunkt gælder det også udlån af aktiver under markedsværdi, som er en uddeling.	Ingen krav.
Indberetning af udbytte henholdsvis uddelinger	Udbytte skal indberettes til Skattestyrelsen.	Uddelinger indberettes til Skattestyrelsen, og legatarfortegnelsen over årets uddelinger skal afstemmes til årsregnskabet og indsendes til Erhvervsstyrelsen.	Uddelinger indberettes til Skattestyrelsen.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Kapitaltab	Ledelsen skal sikre, at generalforsamling afholdes senest seks måneder efter, at det konstateres, at egenkapitalen udgør mindre end halvdelen af selskabskapitalen. Ledelsen skal på generalforsamlingen redegøre for selskabets økonomiske stilling og om fornødent stille forslag om foranstaltninger. Der bør træffes, herunder om selskabets opløsning.	Bestyrelsesmøde skal afholdes senest tre måneder efter, at det konstateres, at egenkapitalen udgør mindre end halvdelen af grundkapitalen. På mødet skal der stilles forslag om foranstaltninger, der fører til fuld dækning af grundkapitalen, eller stilles forslag om opløsning af fonden.	Ingen krav i forhold til kapitaltab, men aktivsummen skal udgøre mindst 1 mio. DKK.
Stiftelse			
Anmeldelse og registrering	Anmeldelse skal ske senest to uger efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet, og følgende krav skal være opfyldt: • Mindst 25 % af selskabskapitalen, dog mindst 40.000 DKK (for A/S'er mindst 100.000 DKK), skal være indbetalt • Ledelsen og eventuel revisor skal indberettes.	Anmeldelse skal ske senest to uger efter, beslutningen om stiftelse er truffet, og følgende krav skal være opfyldt: • Grundkapitalen fuldt indbetalt • Bestyrelse udpeget • Revisor udpeget.	Senest tre måneder efter stiftelse indsendes følgende til Civilstyrelsen: • Vedtægt • Fortegnelse over fondens bestyrelse med angivelse af navne og privatadresser • Meddelelse om hvem, der er udpeget som revisor • Er revisor ikke en godkendt (statsautoriseret eller registreret) revisor, skal der medsendes en særlig erklæring fra revisor • Særskilte oplysninger om stifteren, såfremt dette ikke fremgår af vedtægten. Fondens vedtægt skal tillige indsendes til Skattestyrelsen senest tre måneder efter stiftelsen.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Indskud af andre værdier end kontanter	Vurderingsberetning (dog undtagelse for visse dagsværdimålte aktiver).	Vurderingsberetning (dog undtagelse for visse dagsværdimålte aktiver).	Der er et krav om, at indskud kan gøres til genstand for økonomisk vurdering.
Formkrav til anmeldelsen	”Blanketkrav” ved elektronisk indberetning til Erhvervsstyrelsen.	”Blanketkrav” ved elektronisk indberetning til Erhvervsstyrelsen.	Ingen blanketkrav til Civilstyrelsen, men Civilstyrelsen skal modtage vedtægt og fortegnelse over ledelsen. Blanket ved elektronisk indberetning til Erhvervsstyrelsen for, at fonden kan modtage CVR-nr.
Vedtægter			
Krav om vedtægter	Ja.	Ja.	Ja.
Identifikation	Selskabsbetegnelsen skal fremgå enten i fuld længde eller forkortet i firmanavnet for eksempel Aktieselskabet Norden eller A/S Norden.	I navnet skal indgå ordet fond eller forkortet ERF, for eksempel Den erhvervsdrivende fond Norden eller ERF Norden (gamle fonde er undtaget fra kravet).	I navnet skal indgå ordet fond, og det kan ikke fremgå forkortet (gamle fonde er undtaget fra kravet).
Formålsbestemmelse	Selskabet skal operere inden for selskabets formålsbestemmelse, der for eksempel kan være handel, produktion eller investering.	Fonden har to formål: 1. at varetage den erhvervsmæssige drift (det aktivitetsmæssige formål) og 2. at foretage uddelinger inden for de kategorier, som er bestemt i vedtægten (det uddelingsmæssige formål).	Fonden har ét formål: At disponere årets overskud i overensstemmelse med vedtægten.
Særlige forhold		Er nogen tillagt særlige rettigheder eller forpligtelser, skal det fremgå af vedtægten, og om fornødent skal det fremgå af vurderingsberetningen.	Er nogen tillagt særlige rettigheder eller forpligtelser, skal det fremgå af vedtægten for at være gyldige.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Ledelse			
Hvem leder?	A/S: Tilsyn/bestyrelse på mindst tre personer og altid en direktion. ApS: Altid en direktion, men også muligt at have tilsyn/bestyrelse.	Bestyrelse på mindst tre personer, men ikke krav om direktion. Bestyrelsen ansætter eventuelt en direktion.	Krav om bestyrelse, men ikke krav om direktion. Fondsmyndighed kan tillade en bestyrelse på færre end tre bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsen ansætter eventuelt en direktion.
Hvem vælger ledelsen?	Generalforsamlingen er øverste ledelsesorgan. Bestyrelse/tilsyn ansætter direktionen.	Stifter vælger første gang bestyrelsen, men efterfølgende ændringer er vedtægtsbestemte, ofte er bestyrelsen selvsupplerende. Ikke krav om direktion, men bestyrelsen kan ansætte en direktion. I særlige tilfælde kan fondsmyndigheden indsætte en ny bestyrelse.	Stifter vælger første gang bestyrelsen, men efterfølgende ændringer er vedtægtsbestemte, ofte er bestyrelsen selvsupplerende. Ikke krav om direktion, men bestyrelsen kan ansætte en direktion. I særlige tilfælde kan fondsmyndigheden indsætte en ny bestyrelse.
Hvem kan afsætte ledelsen?	Generalforsamlingen.	Fondsmyndigheden for så vidt angår bestyrelsen.	Fondsmyndigheden.
Må stifters familie have majoritet i ledelsen?	Ja.	Nej.	Nej.
Krav om forretningsorden og protokol?	I selskaber, hvor øverste ledelsesorgan består af flere personer, skal der være en forretningsorden og føres en protokol over ledelsens beslutninger. I øvrige selskaber er der ikke krav herom.	Der er krav om, at der føres en protokol over ledelsens beslutninger og krav om en forretningsorden.	Der skal føres referat over forhandlingerne i bestyrelsen. Der er ikke krav om en forretningsorden.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	**Erhvervsdrivende fonde** Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	**Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger)** LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Vederlag	Bestyrelsen kan selv fastsætte eget vederlag, men under ansvar over for generalforsamlingen. Bestyrelsen fastsætter vederlaget til direktionen.	Bestyrelsen fastsætter vederlaget, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang samt hvad der anses for forsvarligt i forhold til fondens og i moderfonde koncernens økonomiske stilling. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen.	Bestyrelsen fastsætter vederlaget, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen.
Udbytte henholdsvis udlodning	Ledelsen skal sikre, at selskabet har et forsvarligt kapitalberedskab og skal indstille eventuelt udbytte til generalforsamlingens godkendelse.	Bestyrelsen skal foretage uddelinger – som kan foretages af frie reserver. Såfremt uddelingen står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen foræget eller nedsat.	Der er krav om uddeling af de disponible midler (dog accepteres en lille ”stødpude”).
Registrering af ejere	Ledelsen skal registrere legale og reelle ejere.	Ledelsen skal registrere reelle ejere. Lovgivningsmæssigt er det bestemt, at bestyrelsesmedlemmerne altid er reelle ejere. (I Danmark har fonde ikke legale ejere). Også fondes kapitalandele i andre virksomheder kan medføre, at fondsbestyrelsen skal registreres i associerede og dattervirksomheder.	Ledelsen (også i fonde, der falder ud af lov om fonde og visse foreninger, for eksempel hvis tilsynet er en anden offentlig myndighed end Civilstyrelsen, eller fondens aktiver er mindre end 1 mio. DKK), skal registrere reelle ejere. Lovgivningsmæssigt er det bestemt, at bestyrelsesmedlemmerne altid er reelle ejere. (I Danmark har fonde ikke legale ejere). Også fondes kapitalandele i andre virksomheder kan medføre, at fondsbestyrelsen skal registreres i associerede virksomheder.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Indsendelse af ændringer i ledelsen	Elektronisk til Erhvervsstyrelsen senest to uger efter beslutningen.	Elektronisk til Erhvervsstyrelsen senest to uger efter beslutningen.	Ingen krav om elektronisk indsendelse, men senest fire uger efter beslutningen skal Civilstyrelsen have meddelelse herom.
Revisors rapportering til tilsynsmyndigheden			
Er der udvidede krav til revisors rapportering til tilsynsmyndigheden?	Ingen specielle til Erhvervsstyrelsen.	Ja, revisor har pligt til at underrette fondsmyndigheden om "ikke uvæsentlige" overtrædelser af lov om erhvervsdrivende fonde eller fondens vedtægt, hvis ikke de straks er berigtiget. Endvidere skal der gives meddelelse om forhold, som giver en begrundet formodning, at medlemmer af bestyrelsen kan ifalde ansvar vedrørende fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere. Revisor skal straks meddele forhold, som giver anledning til at påtale fondens forhold.	Ja, revisor skal indsende meddelelse til fondsmyndigheden, hvis revisor finder anledning til at påtale fondens forhold – herunder for eksempel: • Overholdelse af lov om fonde og visse foreninger, regler fastsat i medfør af loven og fondens vedtægt • Midlernes effektive udskillelse fra stifteren • Midlernes anbringelse, såvel med hensyn til investering som den fysiske anbringelse (i praksis anbringelsesbekendtgørelsen) • Administrationsomkostninger • Uddelingens størrelse • Uddelingens foreneligheed med formålet • Bestyrelsens sammensætning og vederlag • Overholdelse af særlige vedtægtsmæssige krav • At vedtægten ikke ændres uden fondsmyndighedens godkendelse.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Fusion			
Beslutning træffes af	Generalforsamling. I modtagende selskaber kan øverste ledelsesorgan træffe beslutning om fusion.	Fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen.	Fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen.
Opløsning/likvidation			
Beslutning træffes af	Generalforsamling.	Fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen.	Fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen.
Metode	Enten ved betalingserklæring eller ved en anmeldt likvidation. Anmeldt likvidation offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.	Anmeldt likvidation, der offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.	Likvidation kan gennemføres, når fondsmyndigheden har godkendt likvidationen, og myndighedens betingelser er fulgt af bestyrelsen.

	Selskaber Selskabsloven jf. LBK nr. 763 af 23. juli 2019 inkl. senere ændringer	Erhvervsdrivende fonde Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LBK nr. 984 af 20. september 2019 inkl. senere ændringer	Ikke-erhvervsdrivende fonde (lov om fonde og visse foreninger) LBK nr. 2020 af 11. december 2020
Tvangs-opløsning	Erhvervsstyrelsen kan tvangsopløse selskaber i følgende situationer: • Erhvervsstyrelsen har ikke rettidigt modtaget selskabets godkendte årsrapport i behørig stand efter årsregnskabsloven • Selskabet har ikke den ledelse eller det hjemsted, der er foreskrevet i loven eller selskabets vedtægter • Selskabet har intet registreret om kapitalejerne (legale ejere) • Selskabet ikke har registreret oplysninger om reelle ejere, registreringen er mangelfuld eller ikke opbevaret dokumentation eller dokumentationen er mangelfuld • Selskabet har ikke anmeldt en revisor, selvom der er revisionspligt eller hvis generalforsamlingen har besluttet, at årsregnskab mv. skal revideres • Selskabets ledelse ikke har reageret på fordringer på indkaldt kapital, der har vist sig ikke at kunne opfyldes • Virksomheden ikke har indleveret oplysninger jf. Erhvervsstyrelsens krav efter årsregnskabslovens §§ 159, 160 eller 161.	Erhvervsstyrelsen kan tvangsopløse erhvervsdrivende fonde i følgende situationer: • Erhvervsstyrelsen har ikke rettidigt modtaget fondens godkendte årsrapport i behørig stand efter årsregnskabsloven • Fonden ikke har den bestyrelse eller revisor, der er foreskrevet i loven eller i vedtægten, og det ikke vurderes hensigtsmæssigt for fondsmyndigheden at udpege en ny bestyrelse eller revisor • Fonden ikke har det hjemsted, der er foreskrevet i loven • Fonden ikke har opbevaret dokumentation for oplysningerne om fondens reelle ejere, eller fonden har opbevaret mangelfuld dokumentation • Hvis fonden er i kapitaltab, og bestyrelsen ikke indkalder til bestyrelsesmøde eller bestyrelsen beslutter ikke at berigtige fondens kapitalforhold • Hvis granskningsmænd i en skriftlig erklæring anbefaler, at fonden opløses, og bestyrelsen ikke indkalder til bestyrelsesmøde, hvor emnet er på dagsordenen • Virksomheden ikke har indleveret oplysninger jf. Erhvervsstyrelsens krav efter årsregnskabslovens §§ 159, 160 eller 161.	Der er ikke i lov om fonde og visse foreninger regler om tvangsopløsning af fonde. Fondsmyndigheden kan dog meddele påbud til bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven, i overensstemmelse med loven.

2. Overblik over væsentlige forskelle mellem regnskabsreglerne for selskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde

Nedenfor er gengivet en række af de væsentligste forskelle mellem regnskabsreglerne for selskaber, erhvervsdrivende fonde og ikke-erhvervsdrivende fonde. Der er ikke tale om en udtømmende oversigt over reglerne, eftersom skemaet er udarbejdet med henblik på at fremhæve væsentlige forskelle mellem regelsættene frem for at være en udførlig beskrivelse af de enkelte regelsæt.

	Selskaber Jf. årsregnskabsloven	**Erhvervsdrivende fonde** Jf. årsregnskabsloven og LBK nr. 984 af 20. september 2019	**Ikke-erhvervsdrivende fonde** Jf. lov om fonde og visse foreninger og anbringelses-bekendtgørelsen
Aflæggelse	Aflægges i henhold til ÅRL.	Aflægges i henhold til ÅRL med tilpasninger for de eventuelle særlige vedtægtsmæssige forhold, hvorved skemakravene fraviges.	Aflægges i henhold til god regnskabsskik. Begrebsrammen er ikke lovgivningsmæssigt bestemt. Det er PwC's opfattelse, at bestemmelserne i ÅRL om regnskabsklasse A sædvanligvis kan opfylde god regnskabsskik, når regnskabet tilpasses de ikke-erhvervsdrivende fondes særlige forhold. Civilstyrelsen har offentliggjort to regnskabsskabeloner samt en tjekliste for god regnskabsskik, hvor flere af årsregnskabslovens regnskabsklasse A-elementer er indarbejdet.

	Selskaber Jf. årsregnskabsloven	Erhvervsdrivende fonde Jf. årsregnskabsloven og LBK nr. 984 af 20. september 2019	Ikke-erhvervsdrivende fonde Jf. lov om fonde og visse foreninger og anbringelses-bekendtgørelsen
Indberetning	Årsregnskab skal indberettes til Erhvervsstyrelsen for regnskabsklasse B og C senest fem måneder efter balancedagen i XBRL-format.	Årsregnskab skal indberettes til Erhvervsstyrelsen for regnskabsklasse B og C senest fem måneder efter balancedagen i XBRL-format. Vedtægten kan bestemme et tidligere tidspunkt, og da gælder dette. Fonde, hvor koncernregnskabet udarbejdes i et datterselskab, skal indberette eget regnskab i XBRL-formatet og samtidigt indberette koncernregnskabet i pdf-format.	Årsregnskabet skal ikke indberettes til myndigheder, men det skal underskrives inden seks måneder efter balancedagen. Vedtægten kan bestemme et tidligere tidspunkt, og da gælder dette. Civilstyrelsen indkalder stikprøvevis fondes årsregnskaber til gennemgang.
Krav om ledelsesberetning	Ja – omfanget varierer afhængig af regnskabsklasse.	Som for selskaber, men jf. §§ 77 a og 77 b i årsregnskabsloven er det et krav, at der skal være en redegørelse for god fondsledelse og en redegørelse for uddelingspolitik. Disse redegørelser kan gives i ledelsesberetning eller noter eller på fondens hjemmeside.	Ikke et krav – men god regnskabsskik.
Krav om oplysninger om politikker	I regnskabsklasse store C og D skal der oplyses om underrepræsentation og CSR. Oplysningerne kan gives i ledelsesberetningen, noter eller på selskabets hjemmeside.	Som for selskaber, men herudover skal alle fonde oplyse om uddelingspolitikken.	Ingen bestemmelser.

	Selskaber Jf. årsregnskabsloven	Erhvervsdrivende fonde Jf. årsregnskabsloven og LBK nr. 984 af 20. september 2019	Ikke-erhvervsdrivende fonde Jf. lov om fonde og visse foreninger og anbringelses-bekendtgørelsen
Redegørelse om god ledelse	Selskaber i regnskabsklasse D skal oplyse om kodeks for god selskabsledelse (følg eller forklar-princippet).	Alle erhvervsdrivende fonde skal oplyse om god fondsledelse (følg eller forklar-princippet).	Ingen bestemmelser.
Krav om at opdele aktiver og egenkapital i bundne og disponible midler	Nej.	Nej.	Ja.
Oplysning om ledelsesvederlag, incitamentsprogrammer og pension	I regnskabsklasse B er der ikke krav om oplysning. I regnskabsklasse C og D skal oplyses det samlede vederlag til bestyrelsen/tilsynet henholdsvis direktionen, og der skal gives oplysninger om incitamentsprogrammer og pension. Tilsvarende skal i koncernregnskabet oplyses det samlede vederlag, som moderselskabets ledelse modtager fra alle koncernselskaber.	Krav om angivelse af det samlede vederlag til bestyrelse henholdsvis direktion uanset regnskabsklasse, og der skal gives oplysninger om incitamentsprogrammer og pension. Oplysninger om det samlede vederlag skal gives for arbejdet i fonden samt for fondens øvrige virksomheder. Vederlag til medlemmer af ledelsen må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der anses for forsvarligt i forhold til fonden og moderfondens økonomiske stilling jf. § 49. Erhvervsstyrelsen har fastsat regler for oplysning om administratorvederlag.	Vederlag til bestyrelsesmedlemmer må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og omfang jf. LFF § 18 og § 31. Der er ingen oplysningskrav i regnskabet – revisor har dog rapporteringspligt til fondsmyndigheden, hvis bestyrelsen overtræder § 31.

	Selskaber Jf. årsregnskabsloven	Erhvervsdrivende fonde Jf. årsregnskabsloven og LBK nr. 984 af 20. september 2019	Ikke-erhvervsdrivende fonde Jf. lov om fonde og visse foreninger og anbringelses-bekendtgørelsen
Oplysninger om transaktioner med nærtstående parter	I regnskabsklasse B er der ikke oplysningskrav herom. I regnskabsklasse C og D er der valgfrihed mellem at oplyse samtlige transaktioner med nærtstående parter eller at oplyse transaktioner, som ikke er indgået på markedsmæssige vilkår.	Har der fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter, skal der, jf. ÅRL § 69, oplyses: • Transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse • Den beløbsmæssige størrelse af mellemværender samt betingelser for disse • Årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter samt den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.	Der er ingen oplysningskrav i regnskabet – revisor har dog rapporteringspligt til fondsmyndigheden, hvis bestyrelsen overtræder § 31.
Skal der udarbejdes koncernregnskab?	Selskaber, som koncernmæssigt er omfattet af regnskabsklasse C eller D, skal med få undtagelser udarbejde koncernregnskab.	Der er undtagelser: • Hvis fonden alene ejer ét datterselskab • Hvis datterselskabet udarbejder koncernregnskab for koncernselskaberne – dvs. en undtagelse til, at det er øverste virksomhed, altså fonden, som konsoliderer.	Som udgangspunkt kan en ikke-erhvervsdrivende fond ikke have en bestemmende indflydelse i en erhvervsdrivende virksomhed uden at blive erhvervsdrivende. Der er derfor ikke bestemmelser i lov om fonde og visse foreninger herom.

3. Modelregnskab for erhvervsdrivende fonde

b) Erhvervsdrivende Fond
Fondsvej 20, 9999 Fondsby

Årsrapport for 20x1

CVR-nr. 98 76 54 32

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på fondens bestyrelsesmøde
den /

a) Jens Jensen
Dirigent

Forord

Dette modelregnskab for erhvervsdrivende fonde er udarbejdet på grundlag af bestemmelserne i årsregnskabsloven (ÅRL) af 2001 med efterfølgende ændringer, herunder ændringer som følge af implementeringen af lov om erhvervsdrivende fonde, der trådte i kraft den 1. januar 2015. Årsrapporten er udarbejdet i henhold til reglerne i regnskabsklasse B med tilvalg af oplysninger fra regnskabsklasse C.

Det fremgår af ÅRL § 3, stk. 1, nr. 3, at erhvervsdrivende fonde er omfattet af reglerne i ÅRL.

Begrebet erhvervsdrivende fond defineres i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. bekendtgørelse af lov nr. 984 af 20. september 2019.

Dette modelregnskab omfatter en erhvervsdrivende fond i regnskabsklasse B.

Der henvises til ÅRL § 7, som regulerer den erhvervsdrivende fonds indplacering i regnskabsklasser.

ÅRL-modelregnskabet skal betragtes som et forslag til, hvorledes en erhvervsdrivende fond kan opfylde årsregnskabslovens bestemmelser. Det skal præciseres, at der er medtaget flere informationer i modelregnskabet end krævet efter årsregnskabsloven. Disse ekstraoplysninger er blandt andet inspireret af kravene til regnskabsklasse C og D samt de internationale regnskabsstandarder.

Med henblik på at illustrere flest mulige regnskabsforhold er det valgt som eksempel at anvende en fond, der er karakteriseret ved at udøve en direkte erhvervsmæssig aktivitet i form af udlejning af en erhvervsejendom samt en indirekte erhvervsmæssig aktivitet i form af et datterselskab. Herudover er det valgt, at fonden udfylder sit fondsformål gennem bevilling af uddelinger, der udbetales kontant. Årsrapporten kan som følge af disse valg ikke anses for dækkende for alle erhvervsdrivende fonde og alle regnskabsforhold for en fond i regnskabsklasse B.

På venstresiderne er der i dette ÅRL-modelregnskab indsat kommentarer til indholdet på højresiderne. Disse kommentarer er ikke en del af selve årsrapporten. Vi refererer først til årsregnskabslovens paragraffer og giver uddybende bemærkninger hertil og henviser også til vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde, Erhvervsstyrelsen januar 2020.

Ændringerne i årsregnskabsloven, der fik virkning for regnskabsår, der begyndte den 1. januar 2016 eller senere, ophævede pligten til at opdele fondens aktiviteter i ikke-erhvervsdrivende aktiviteter og erhvervsdrivende aktiviteter. Der vil dog sædvanligvis i vedtægterne være omtalt både en erhvervsmæssig aktivitet og et eller flere uddelingsmæssige formål, som derfor skal omtales i ledelsesberetningen. I nogle (få) fondes vedtægter er der stillet krav om at præsentere fondsaktiviteterne adskilt fra de erhvervsmæssige aktiviteter. I sådanne fonde vil der fortsat være behov for yderligere opdelinger af resultatopgørelsens og balancens poster og/eller specifikationer i noter.

PwC

Oktober 2021

pwc

1

Kommentarer til forside og indholdsfortegnelse

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*5*	*Efter lov om erhvervsdrivende fonde skal "Fond" indgå i navnet på den erhvervsdrivende fond.*
b)	*Indsendelses-bekendtgørelsen § 28*	*Af indsendelsesbekendtgørelsen fremgår, at den, der indberetter årsrapporten, indestår over for Erhvervsstyrelsen for, at årsrapporten er underskrevet af dirigenten og revisor samt at det er den endelige version, der indberettes elektronisk som PDF og i XBRL-format.* *Dirigenten er ansvarlig for, at årsrapporten er godkendt af virksomhedens ansvarlige ledelsesorganer.*
	§ 27	*På forsiden af årsrapporten skal fremgå:* *1) Dokumentets betegnelse, »Årsrapport«.* *2) Virksomhedens fulde navn, CVR-nummer og hjemstedsadresse.* *3) Regnskabsperiode.* *4) Navnet på dirigenten for generalforsamlingen eller det tilsvarende godkendelsesorgan.* *5) Datoen for godkendelse af årsrapporten.*
c)	*22*	*Årsrapporten for en erhvervsdrivende fond, der omfattes af regnskabsklasse B, skal i det mindste indeholde: Ledelsespåtegning, resultatopgørelse, balance, noter samt anvendt regnskabspraksis. I årsrapporten har fonden valgt at præsentere en egenkapitalopgørelse og dermed tilvalgt regnskabsoplysninger for regnskabsklasse C, jf. ÅRL § 86 a. Ledelsespåtegningen og revisionspåtegningen er i dette ÅRL-modelregnskab placeret før årsregnskabet. Anden placering er mulig, eksempelvis efter årsregnskabet og før eventuelle supplerende beretninger.*

c) # Indholdsfortegnelse

	Side
Påtegninger	
Ledelsespåtegning	5
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	7
Ledelsesberetning	
Generelle oplysninger om fonden	11
Ledelsesberetning	13
Årsregnskab	
Resultatopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	19
Balance pr. 31. december	21
Egenkapitalopgørelse	25
Noter til årsregnskabet	27

Kommentarer til ledelsespåtegning

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*9, stk. 1*	*Når årsrapporten er udarbejdet, skal alle medlemmer af de ansvarlige ledelsesorganer datere og underskrive den. De skal give deres underskrift i tilknytning til en ledelsespåtegning, hvori de erklærer:* • *hvorvidt årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og eventuelle standarders krav samt eventuelle krav i vedtægter eller aftaler, og* • *hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver, finansielle stilling og resultat.* *Såfremt der i fondens vedtægter fremgår bestemmelser, der influerer på regnskabsudarbejdelsen, skal disse tillige iagttages.* *Endvidere kan det efter omstændighederne i fonden være relevant og aktuelt, at ledelsen eksplicit udtaler:* • *at ledelsen anser den anvendte regnskabspraksis for hensigtsmæssig og de udøvede regnskabsmæssige skøn for forsvarlige, og at den samlede præsentation af årsrapporten (ledelsesberetning mv.) anses for at være relevant og pålidelig.* • *at ledelsen erklærer sig om, hvorvidt ledelsesberetningen indeholder en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerheder, som fonden står overfor.*
	9, stk. 7	*Har ledelsen indføjet supplerende beretninger i årsrapporten, jf. ÅRL, § 14, skal medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer tillige erklære, hvorvidt beretningen giver et retvisende billede inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger.*
	10	*Selv om et ledelsesmedlem er helt eller delvist uenig i årsrapporten eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Ledelsesmedlemmet kan dog i tilknytning til sin underskrift tilkendegive sine indvendinger med en konkret og fyldestgørende begrundelse.* *Den godkendte årsrapport skal indberettes til Erhvervsstyrelsen. Årsrapporten skal være forsynet med påtegning fra dirigenten om, at årsrapporten er fremlagt og godkendt. Dirigentens påtegning skal vises på årsrapportens forside.* *Dirigentens påtegning for Erhvervsdrivende Fond kan formuleres således:* *"Årsrapporten er fremlagt og godkendt på fondens bestyrelsesmøde, den / 20x2* *Jens Jensen* ***Dirigent"*** *Årsrapporten skal i henhold til ÅRL, § 138, indberettes til Erhvervsstyrelsen "uden ugrundet ophold" efter godkendelsen. Ved "uden ugrundet ophold" forstås tre til fire arbejdsdage. Årsrapporten skal i alle tilfælde være modtaget i styrelsen senest fem måneder efter regnskabsårets afslutning.*
b)		*Der er ikke krav om en direktion i fonde, men er der indsat en direktion, skal direktionen underskrive regnskabet.*

pwc

4

Ledelsespåtegning

a) Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1 for Erhvervsdrivende Fond.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 20x1 samt af resultatet af fondens aktiviteter for 20x1.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Fondsby, den xx.yy.20x2

b) **Direktion**

Dan Danson Karla Karlsen

Bestyrelse

Bente Bengtson
Formand

Anders Andersen

Dan Danson

Gunnar Gunnarsen

Pia Petersen

pwc

5

Kommentarer til den uafhængige revisors revisionspåtegning

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Revisor erklærer sig i overensstemmelse med erklæringsbekendtgørelsen og ajourførte ISA'er.*
		Påtegningen er i modelregnskabet tilpasset til PwC's praksis.
b)		*I henhold til LEF § 69 er der krav om, at en erhvervsdrivende fonds årsregnskab revideres.*
		Der stilles ikke krav om, at eventuelle supplerende beretninger skal revideres. Revisionspåtegningen omfatter derfor som udgangspunkt ikke supplerende beretninger. Hvis fondens ledelse ønsker det, kan revisor afgive en erklæring om sådanne supplerende beretninger. I så fald vil det typisk ske i en særskilt erklæring.
		Af revisionspåtegningen skal det fremgå, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme, der er anvendt ved aflæggelsen af årsrapporten - eksempelvis ÅRL og internationale regnskabsstandarder. Såfremt der i fondens vedtægter fremgår bestemmelser, der influerer på regnskabsudarbejdelsen, skal disse tillige omtales.
		I henhold til ISA 700 skal der i påtegningen oplyses om såvel ledelsens som revisors opgaver og ansvar i forbindelse med årsregnskabet og revisionen heraf.
		Det er i regnskabsklasse B frivilligt at medtage en egenkapitalopgørelse, men i modelregnskabet er egenkapitalopgørelsen tilvalgt og nævnes derfor i påtegningen.
c)		*Endvidere skal det fremgå, efter hvilke standarder revisionen er foretaget. Det skal således nævnes, at revisionen er foretaget efter internationale standarder.*
d)		*I nogle tilfælde kan der være behov for at erstatte begreberne ledelsen med "den øverste ledelse og den daglige ledelse" eller andre begreber, der er passende.*
e)		*Se næste side.*

pwc

6

a) # Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen i Erhvervsdrivende Fond og fondsmyndigheden

b) ## Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 20x1 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret årsregnskabet for Erhvervsdrivende fond for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

c) ## Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af fonden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

e) ## Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

d) ## Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

pwc

Kommentarer til den uafhængige revisors revisionspåtegning

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
e)		*Rapporteringen gives i overensstemmelse med ISA 720 (ajourført). Overskriften "Andre Oplysninger" er ændret til "Udtalelse om ledelsesberetningen", fordi der kun er det ene forhold, som rapporteres under "Andre Oplysninger".* *ISA stiller ikke eksplicitte krav til placering af "Andre Oplysninger".* *Revisor skal afgive en udtalelse om en eventuel ledelsesberetning. Revisor skal angive, hvorvidt oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet. Der er ikke tale om revision, men blot et konsistenstjek, hvilket også fremgår af udtalelsen, hvor revisor fremhæver, at der har været tale om en gennemlæsning, og at der ikke er foretaget yderligere handlinger i forhold til den gennemførte revision af årsregnskabet.* *Ikke reviderede forhold kan alene omtales i ledelsesberetningen, da den ikke revideres.* *Nogle fonde ønsker for eksempel at give oplysninger om budgettal i årsregnskabet, hvilket dog ikke er muligt inden for årsregnskabsloven. Budgettal kan ifølge Erhvervsstyrelsens vejledning om årsrapporter, for erhvervsdrivende fonde januar 2020, placeres i ledelsesberetningen.*

pwc

8

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol.

- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om fondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at fonden ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den xx.yy.20x2

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-NR.: 3377 1231

Mads Mortensen
statsautoriseret revisor
mne33333

Mona Madsen
statsautoriseret revisor
mne44444

pwc

9

Kommentarer til ledelsesberetningen og strukturen heri

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Fondens ledelse fastlægger det konkrete indhold af ledelsesberetningen og strukturen heri. Nedenstående struktur er alene et eksempel på, hvorledes beretningen kan struktureres:* • *Fondsoplysninger* • *Beretning.* *De afsnit, hvori ledelsen analyserer, uddyber og forklarer væsentlige forhold i årsregnskabet, kan eventuelt samles i ét afsnit benævnt regnskabsberetning. Fondsoplysninger præsenteres indledningsvist, idet disse oplysninger ofte er informative for regnskabslæser og nødvendige for forståelse af fondens struktur og aktiviteter.*
	76 a	Ledelsesberetningen skal 1) beskrive virksomhedens væsentligste aktiviteter og 2) redegøre for eventuelle væsentlige ændringer i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold. *De krævede oplysninger om god fondsledelse og uddelingspolitik kan præsenteres i ledelsesberetningen eller i noterne, jf. §§ 77 a, 77 b eller på fondens hjemmeside, jf. bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven.* *Ledelsesberetningen skal også leve op til alle de grundlæggende forudsætninger beskrevet i ÅRL § 13.*

pwc

10

a) # Ledelsesberetning

Generelle oplysninger om fonden

Fonden	Erhvervsdrivende Fond Fondsvej 20 9999 Fondsby Danmark	
	Telefon:	9999 9999
	Telefax:	9999 9998
	E-mail:	erhvervsdrivende@fond.dk
	Hjemmeside:	www.erhvervsdrivendefond.dk
	Stiftelsesdato:	15.02.20xx
	CVR-nr.:	98 76 54 32
	Regnskabsår:	1. januar - 31. december
	Hjemstedskommune:	Fondsby Kommune
Direktion	Dan Danson Karla Karlsen	
Bestyrelse	Bente Bengtson, formand Anders Andersen Dan Danson Gunnar Gunnarsen Pia Petersen	
Revisor	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Strandvejen 44 2900 Hellerup	

pwc

Kommentarer til ledelsesberetningen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*76 a*	*Ledelsesberetningen for erhvervsdrivende fonde skal efter PwC's opfattelse indeholde følgende:*
		1) Beskrivelse af fondens væsentligste aktiviteter
		2) Redegøre for eventuelle væsentlige ændringer i fondens aktiviteter og økonomiske forhold
		3) Beskrivelse af eventuel usikkerhed ved indregning eller måling, så vidt muligt med angivelse af beløb, hvis dette er relevant
		4) Beskrivelse af årets uddelinger
		5) *Beskrivelse af fondens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, som ledelsen har lagt til grund for beskrivelsen*
	77 a	6) *Redegørelsen for god fondsledelse - som minimum skal angives URL-adressen (dvs. dybt link) til fondens hjemmeside, hvor redegørelsen kan placeres. Herudover skal afgives bestemte oplysninger jf. anbefalingerne om god fondsledelse*
	77 b	7) *Redegørelsen for fondens uddelingspolitik - som minimum skal angives URL-adressen (dvs. dybt link) til hjemmesiden, hvor redegørelsen kan placeres.*
		8) Hvis redegørelserne placeres på hjemmesiden, skal de være tilgængelig på hjemmesiden i sin helhed i uændret form i mindst fem år på den URL-adresse, som er anført i årsrapporten. Der skal derfor uploades nye redegørelser på hjemmesiden for hvert regnskabsår.
		Herudover kan fonde i regnskabsklasse B omtale betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning. Det er et notekrav i regnskabsklasse C.

pwc

12

a) # Ledelsesberetning

Fondens formål

Erhvervsmæssige formål

Fondens erhvervsmæssige aktiviteter består i udlejning af en erhvervsejendom samt forlagsvirksomhed i et datterselskab.

Ikke-erhvervsmæssige formål

Den fondsmæssige virksomhed består i stillingtagen til uddelinger i overensstemmelse med vedtægternes § x samt administration og forvaltning af fondens midler.

De fundatsmæssige formål består i at yde bevillinger til følgende formål:

1. Forskning i sygdomme og sygdomsbekæmpelse
2. Forskning i miljøteknologi
3. Anden samfundsforskning

Resultat for regnskabsåret 20x1

	20x1 TDKK	20x0 TDKK
Årets resultat	**6.200**	**6.200**

Uddelinger

Der er i årets løb uddelt 4.500 TDKK (20x0: 4.000 TDKK), der efter fondens formål er fordelt således på hovedkategorier:

Årets uddelinger

	20x1 TDKK	20x0 TDKK
Kategori 1	1.500	2.000
Kategori 2	1.500	4.000
Kategori 3	1.500	2.000
Uddelinger i alt	**4.500**	**4.000**
Der er i året henlagt følgende til uddelingsrammen	5.000	5.000
Uddelingsrammen er i regnskabsåret forøget med, netto	500	1.000

I henhold til vedtægt er der af årets resultat foretaget konsolidering af fondsformuen med 1.550 TDKK (20x0: 1.550 TDKK), jf. resultatdisponeringen.

pwc

Kommentarer til ledelsesberetningen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*

a)	*77 a*	*Efter LEF § 60 skal fonde redegøre for god fondsledelse enten i noterne eller i ledelsesberetningen. Komitéen for god Fondsledelse er fremkommet med 16 anbefalinger, som bestyrelsen skal forholde sig til.*
		
		Komitéen for god Fondsledelses anbefalinger er inden for følgende emner:
		
		• *Åbenhed og kommunikation*
		• *Bestyrelsens opgaver og ansvar*
		  ○ *Overordnede opgaver og ansvar*
		  ○ *Formanden og næstformanden for bestyrelsen*
		  ○ *Bestyrelsens sammensætning og organisering*
		  ○ *Uafhængighed*
		  ○ *Udpegningsperiode*
		  ○ *Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen*
		• *Ledelsens vederlag.*

	77 a, stk. 2	*Bekendtgørelse om offentliggørelsen af en række redegørelser efter årsregnskabsloven, heriblandt redegørelse for god fondsledelse og redegørelse for fondens uddelingspolitik på fondens hjemmeside medfører, at redegørelsen efter ÅRL § 77 a, stk. 1, ikke skal medtages i ledelsesberetningen eller noterne, hvis ledelsesberetningen eller noterne indeholder en henvisning til fondens hjemmeside, hvor redegørelsen er offentliggjort. Jf. bekendtgørelsen skal URL-adressen fremgå som et dybt link – og den skal være tilgængelig senest på tidspunktet for offentliggørelse af fondens årsrapport og i mindst fem år.*
b)	*God fondsledelse 2.3.4 2.4.1*	*I modelregnskabet er det forudsat, at fonden lever op til anbefalingerne, og derfor er der ikke forslag til forklaringer. Det medfører imidlertid, at der i ledelsesberetningen og på fondens hjemmeside skal gives oplysning om de enkelte bestyrelsesmedlemmers forhold, jf. anbefalingerne punkt 2.3.4 (som anført i punkterne i tabellens venstre kolonne). Uafhængighed afgøres under iagttagelse af anbefaling punkt 2.4.1, herunder også af en konkret vurdering af om der inden for det seneste år har været en væsentlig forretningsrelation. Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at samtlige 16 anbefalinger – herunder om de følges eller ikke følges – skal gengives enten på fondens hjemmeside, i ledelsesberetningen eller i årsregnskabets noter.*
	2.5.2	*Endvidere skal fonden oplyse om aldersgrænsen jf. punkt 2.5.2 Anbefalingerne for god Fondsledelse. Oplysningen anbefales givet enten i ledelsesberetningen eller på fondens hjemmeside*
	3.1.2	*Derudover anbefales, jf. punkt 3.1.2 Anbefalingerne for god Fondsledelse, at der i årsregnskabet (dvs. i noterne) gives oplysning om vederlag til det enkelte bestyrelsesmedlem og den enkelte direktør i fonden og i andre dattervirksomheder.*
	GDPR	*Da årsrapporten forbliver offentlig tilgængelig og ikke kan tilbagekaldes, skal fondsbestyrelsen overveje, hvordan den forholder sig til GDPR. Såfremt fondsbestyrelsen vil efterleve anbefalingerne for god fondsledelse, bør fonden udarbejde en politik eller indarbejde det i kontrakterne med ledelsesmedlemmerne, samt heri anføre, at oplysningerne ikke kan slettes i regnskaberne eller tilbagekaldes.*

Ledelsesberetning (fortsat)

a) **Redegørelse for god fondsledelse**
[Dette afsnit skal formuleres konkret i forhold til fondens forhold. Rapportering ske ved enten at indsætte og udfylde skemaet fra https://godfondsledelse.dk/sites/default/files/media/skema_til_redegoerelse_for_stillingtagen_til_anbefalingerne_0.docx her i ledelsesberetningen - eller redegørelsen om god fondsledelse kan placeres på fondens hjemmeside og angive URL-adressen her i ledelsesberetningen eller i noterne.]

[Indsæt URL-adresse *www.Erhvervsdrivende-Fond.dk/Godfondsledelse20x1*, hvis der ikke bruges hjemmeside indsættes skemaet her]

I overensstemmelse med anbefaling 2.3.4 og 2.4.1 kan det oplyses følgende om bestyrelsens medlemmer:

b)

	Gunnar Gunnarsen	**Bente Bengtson**	**Dan Danson**	**Anders Andersen**	**Pia Petersen**
Stilling	Formand i fondsbestyrelsen	Direktør i landsforeningen vedrørende "kategori 1"	Direktør i Erhvervsdrivende fond og i Datterselskab A/S	Borgmester i kommune XX	Advokat og partner i advokatfirmaet Pia Petersen
Alder	74	55	60	45	40
Køn	Mand	Kvinde	Mand	Mand	Kvinde
Indtrådt i bestyrelsen den	15. april 2010	15. april 2003	15. april 1985	1. januar 2014	15. april 2016
Genvalg har fundet sted?	Ja i 2014	Ja i 2007, 2011 og 2015	Udpeget af descendenter i livslang stilling	Nej	Nej
Udløb af valgperiode	20x2 – efter god fondsledelse har fonden fastsat en aldersgrænse på 74 år og genvalg kan derfor ikke ske.	20x3	n/a	1. januar 20x2	15. april 20x3
Medlemmets særlige kompetencer	Fondsledelse	Viden om fondens uddelinger indenfor kategori 1 og kategori 2	Erhvervserfaring	Kommunalpolitisk erfaring	Juridisk erfaring i selskabsret og fondes forhold
Øvrige ledelseserhverv	Bestyrelsesformand i fond X, fond Y og fond Z og i datterselskab A/S	Direktør i landsforeningen der udøver aktivitet indenfor fondens uddelingsformål "kategori 1"	Formand for erhvervsklubben i kommune XX	Næstformand i kommunernes landsforening	Bestyrelsesformand i selskab A og N
Udpeget af myndigheder/ tilsyn?	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej
Anses medlemmet for uafhængigt?	Ja, alle punkter i anbefaling 2.4.1 er opfyldt for at være uafhængigt medlem	Nej, på grund af 12 års reglen og fonden uddeler til landsforeningen "formål 1"	Nej, på grund af af nære familiebånd til stifter	Ja, alle punkter i anbefaling 2.4.1 er opfyldt for at være uafhængigt medlem	Ja alle punkter i anbefaling 2.4.1 er opfyldt for at være uafhængigt medlem

Fondsbestyrelsesmedlemmer skal udtræde af bestyrelsen i det år, hvor de fylder 75 år. Vedrørende aflønning af bestyrelsen og direktionen henvises til note 2.

pwc

Kommentarer til ledelsesberetningen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*77 b*	*Bestyrelsen skal give en redegørelse for fondens uddelingspolitik enten i ledelsesberetningen eller i noterne. Af redegørelsen skal fremgå, hvilke hovedkategorier, der i regnskabsåret er foretaget uddelinger til og størrelsen af uddelingerne til de enkelte hovedkategorier, medmindre bestyrelsen har indarbejdet legatarfortegnelsen i årsrapporten.*
		Redegørelsen skal tage udgangspunkt i vedtægternes uddelingsbestemmelser og uddybe, hvorledes disse bestemmelser udmøntes i praksis.
	77 b, stk. 2	*Bekendtgørelse om redegørelse for god fondsledelse og om redegørelse for fondens uddelingspolitik på fondens hjemmeside medfører, at redegørelsen efter stk. 1 ikke skal medtages i ledelsesberetningen eller i noterne, hvis ledelsesberetningen eller noterne indeholder en henvisning til fondens hjemmeside, hvor redegørelsen er offentliggjort.*
b)		*Eventuelle ekstraordinære dispositioner kan beskrives i ledelsesberetningen. Det kan passende oplyses, om dispositionerne er blevet godkendt af Erhvervsstyrelsen, om dispositionerne fortsat er i proces eller i behandling hos Erhvervsstyrelsen.*
c)		*Fonde i regnskabsklasse B kan i ledelsesberetningen omtale betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning. Det er et notekrav i regnskabsklasse C.*

Ledelsesberetning (fortsat)

a) **Redegørelse for uddelingspolitik**

[Dette afsnit skal formuleres konkret i forhold til fondens forhold]. Et eksempel kan være:

Der ydes legater, typisk i størrelsen 10.000 DKK, til kategori 1 og kategori 2. Disse uddeles på grundlag af modtagne ansøgninger. Ansøgningerne skal være modtaget inden udløbet af marts og oktober måneder, hvorefter bestyrelsen behandler ansøgninger på regnskabsmødet i april og bestyrelsesmødet i november. Efter disse to bestyrelsesmøder giver fonden meddelelse til de imødekomne ansøgninger. Sædvanligvis er antallet af ansøgninger stort, og der gives derfor ikke meddelelse til de ansøgninger, som ikke imødekommes.

Fonden finder selv de uddelingsmodtagere, som kan modtage uddelinger efter uddelingskategori 3.

Vedrørende uddelinger til de forskellige kategorier henvises til side 13.

Forventet udvikling

Det forventes, at fondens erhvervsmæssige resultat for 20x2 vil ligge på niveau med resultatet for 20x1. Det forventes endvidere, at resultatet af de ikke-erhvervsmæssige aktiviteter for 20x2 vil ligge på niveau med 20x1.

b) **Ekstraordinære dispositioner**

[Eventuelle ekstraordinære dispositioner beskrives her]

c) **Begivenheder efter regnskabsårets udløb**

Der er ikke i tiden efter regnskabsårets udløb indtruffet betydningsfulde hændelser, som væsentligt har forrykket fondens økonomiske stilling.

Kommentarer til resultatopgørelsen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*23*	*Fonden kan vælge mellem en artsopdelt og en funktionsopdelt resultatopgørelse (bilag 2, skema 3 og 4 til ÅRL)*
b)	*32*	*For erhvervsdrivende fonde i regnskabsklasse B kan der ske sammendrag af nettoomsætning, eksterne omkostninger og andre driftsindtægter, som benævnes bruttoresultat.*
c)	*Bilag 2, skema 3*	*Den artsopdelte resultatopgørelse skal indeholde oplysninger om lønninger, pensioner og andre omkostninger til social sikring. I modelregnskabet gives oplysningerne i noten.*
d)		*"Andre driftsomkostninger" vedrører omkostninger, som er sekundære i forhold til fondens aktivitet. Er posterne væsentlige eller afviger væsentligt fra tidligere års regnskabstal, bør indholdet af posterne nærmere forklares i noterne.*
e)	*Bilag 2, skema 3 og 4*	*"Finansielle indtægter" omfatter renteindtægter og indtægter som følge af kursregulering af aktiver og gældsforpligtelser.*
f)	*Bilag 2, skema 3 og 4*	*"Finansielle omkostninger" omfatter renteomkostninger og omkostninger som følge af kursregulering af aktiver og gældsforpligtelser.*
g)	*47*	*"Skat af årets resultat" omfatter beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, årets regulering af udskudt skat og eventuelle reguleringer vedrørende tidligere år.*
h)	*31*	*Ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af fondens resultat, herunder til uddelingsrammen placeres i tilknytning til resultatopgørelsen.*
	49, stk. 4	*Betydningen af reglen er, at årets uddelinger ikke må indgå i resultatopgørelsen, men at de i stedet skal indregnes direkte på egenkapitalen. Erhvervsstyrelsen har udtalt, at årets uddelinger skal præsenteres enten i resultatdisponeringen eller direkte i egenkapitalopgørelsen. Uddelingsbeløbet skal kunne afstemmes til legatarfortegnelsen.*
	ERST, statusbrev af 15. maj 2014	*Uddelingsrammen er et begreb, som Erhvervsstyrelsen anbefaler anvendt, men begrebet er ikke omtalt i loven eller lovforarbejderne. Princippet er, at bestyrelsen på bestyrelsesmødet, hvor regnskabet godkendes, overfører et beløb fra de frie reserver til uddelinger i det kommende år. Beløbet benævnes "uddelingsrammen" og indgår som en del af egenkapitalen. Uddelingsrammen kan også øges senere på året, men kræver udarbejdelse af mellembalance. Fra uddelingsrammen kan bestyrelsen løbende i året foretage de faktiske uddelinger. Regulering af uddelingsrammen kan alternativt indgå direkte i egenkapitalen fra de frie reserver.*

Resultatopgørelse for perioden 1. januar - 31. december

a)		Note	20x1 TDKK	20x0 TDKK
b)	**Bruttoresultat**	1	**11.750**	**11.650**
c)	Personaleomkostninger	2	-4.700	-4.500
	Af- og nedskrivninger af materielle aktiver		-300	-250
d)	Andre driftsomkostninger		-1.250	-1.300
	Udbytte fra dattervirksomheder		0	0
	Resultat før finansielle poster		**5.500**	**5.600**
e)	Finansielle indtægter	3	1.300	1.250
f)	Finansielle omkostninger	4	-600	-650
	Resultat før skat		**6.200**	**6.200**
g)	Skat af årets resultat	5	0	0
	Årets resultat		**6.200**	**6.200**

h) Resultatdisponering

Forslag til resultatdisponering

Konsolidering af fondsformuen		1.550	1.550
Regulering af uddelingsrammen		500	500
Udmøntede uddelinger	6	4.500	4.000
Overført resultat		-350	150
		6.200	**6.200**

pwc

Kommentarer til balancen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Børsnoterede værdipapirer er med baggrund i investeringsstrategien (som er en køb- og beholdstrategi) indregnet som finansielle anlægsaktiver. Såfremt strategien er anderledes, kan det være relevant at indregne aktivet som omsætningsaktiv.*
b)	*26*	*Tilgodehavender under omsætningsaktiver, der forfalder til betaling mere end et år efter regnskabsårets udløb, anses som langfristede og skal opføres eller oplyses særskilt for hver post.*
c)	*73*	*Tilgodehavender hos ledelsesmedlemmer og personer, som står ledelsesmedlemmerne særligt nær, skal anføres på en særskilt linje, og i noter skal for hver ledelseskategori anføres: de væsentligste vilkår, rentefod og de beløb, som er tilbagebetalt i årets løb. Er der optaget og indfriet lån i årets løb, skal det oplyses særskilt.* *Tilsvarende er gældende for sikkerhedsstillelser for ledelsen.* *Efter § 126, stk. 2, skal tilsvarende gives for koncernvirksomhederne tilsammen i koncernregnskabet.*
	126 stk. 2	*Der er efter lov om erhvervsdrivende fonde § 87, stk. 2, forbud imod lån til stiftere, medlemmer af ledelsen med flere. Hvis det forekommer, medfører det, at revisor i sin påtegning skal modificere sin påtegning og oplyse om ledelsesansvaret. Forholdet kan efter omstændighederne medføre, at revisor også straks skal give meddelelse til Erhvervsstyrelsen efter lov om erhvervsdrivende fonde § 74, stk. 2.*

Balance pr. 31. december

Aktiver

		Note	20x1 TDKK	20x0 TDKK
	Grunde og bygninger		9.550	9.650
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		100	150
	Materielle anlægsaktiver	7	**9.650**	**9.800**
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	8	500	500
	Værdipapirer	9	3.100	2.375
a)	**Finansielle anlægsaktiver**		**3.600**	**2.875**
	Anlægsaktiver		**13.250**	**12.675**
b)	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		375	350
	Andre tilgodehavender		45	50
c)	Tilgodehavender hos ledelse		0	0
	Periodeafgrænsningsposter		30	45
	Tilgodehavender		**450**	**445**
	Værdipapirer	9	0	0
	Værdipapirer		**0**	**0**
	Likvide beholdninger		**6.125**	**5.055**
	Omsætningsaktiver		**6.575**	**5.500**
	Aktiver		**19.825**	**18.175**

pwc

21

Kommentarer til balancen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond skal udgøre minimum 300.000 DKK.*
b)	*55 a*	*Med lov nr. 1.716 af 27. december 2018, som har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2020 eller senere, men som kan implementeres for regnskabsår, der slutter 31. december 2018 eller senere, er der krav om at præsentere dagværdireserverne, for eksempel hedging og valuta, i egenkapitalen.*
c)	*22*	*I regnskabsklasse B er der ikke krav om at medtage en egenkapitalopgørelse. Dette er dog et krav i regnskabsklasse C og D. Hvis årets uddelinger ikke fremgår af resultatdisponeringen, skal der altid udarbejdes en egenkapitalopgørelse, der viser årets uddeling (Erhvervsstyrelsen skal kunne stemme beløbet af til legatarfortegnelsen).*
d)		*Hensættelser til uddelinger kan forekomme, når uddelinger er usikre med hensyn til uddelingstidspunkt eller beløb, for eksempel hvis uddelingerne er betingede.*
e)		*Påhviler der fonden en udskudt skatteforpligtelse, skal det til regnskabsposten overvejes at give noteoplysninger (regnskabsklasse C skal medtage en note og skal specificere opgørelsen af udskudt skat jf. ÅRL § 93 a). Hvis der er afsat udskudt skat af værdireguleringer af aktiver og forpligtelser, som er indregnet i egenkapitalen, skal det oplyses i en note.* *I den situation, hvor der kan argumenteres for, at den udskudte skat ikke skal indregnes i balancen, skal den omtales med beløb i en note for eksempel i noten under "Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser".*
f)	*26, stk. 2*	*Den del af de langfristede gældsforpligtelser, der forfalder inden et år, skal medtages under kortfristede gældsforpligtelser.*
g)	*27, stk. 2*	*Periodeafgrænsningsposter omfatter betalinger, der senest er indgået på balancedagen, men som vedrører indtægter i de efterfølgende regnskabsår.*

Balance pr. 31. december

Passiver

		Note	20x1 TDKK	20x0 TDKK
a)	Grundkapital		1.000	1.000
	Konsolidering af fondsformuen		3.100	1.550
b)	Dagsværdireserve		0	0
	Uddelingsrammen		5.500	5.000
	Overført resultat		865	1.215
c)	**Egenkapital**		**10.465**	**8.765**
d)	Hensættelse til uddelinger		0	0
e)	Hensættelse til udskudt skat		0	0
	Hensatte forpligtelser		**0**	**0**
	Gæld til realkreditinstitutter		7.000	7.200
	Anden gæld		500	500
f)	**Langfristede gældsforpligtelser**	10	**7.500**	**7.700**
	Gæld til realkreditinstitutter	10	500	400
	Leverandører af varer og tjenesteydelser		50	60
	Skyldig fondsskat	5	0	0
	Anden gæld		20	15
	Skyldige uddelinger	11	1.000	1.000
g)	Periodeafgrænsningsposter		290	235
	Kortfristede gældsforpligtelser		**1.860**	**1.710**
	Gældsforpligtelser		**9.360**	**9.410**
	Passiver		**19.825**	**18.175**
	Eventualforpligtelser og øvrige økonomiske forpligtelser	12		
	Nærtstående parter	13		

pwc

23

Kommentarer til egenkapitalopgørelsen

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*17*	*ÅRL stiller ikke for regnskabsklasse B krav om en egenkapitalopgørelse, men alene for regnskabsklasse C og D. I modelregnskabet er praksis for regnskabsklasse C tilvalgt og egenkapitalopgørelsen medtages efter § 86 a.* *I modelregnskabet opskrives ingen aktiver. Hvis en fond har anvendt muligheden i årsregnskabslovens § 41 om opskrivning af aktiver, skal opskrivninger bindes på egenkapitalen. Bindingen frigives i takt med, at opskrivningen afskrives. Afskrivninger på opskrivninger skal uændret føres i resultatopgørelsen, og derfor bliver frigivelsen alene en postering mellem bindingen og de frie reserver. Tidligere foretagne afskrivninger på opskrivninger må ligeledes frigives fra bindingen.*
	55 a	*Med lov nr. 1.716 af 27. december 2018, som har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2020 eller senere, men som kan implementeres for regnskabsår, der slutter 31. december 2018 eller senere, er der krav om at præsentere dagværdireserverne, for eksempel hedging og valuta, i egenkapitalen.*

a) **Egenkapitalopgørelse**

TDKK	Grund-kapital	Konsoli-dering	Dags-værdi	Udde-lings-rammen	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 20x1	1.000	1.550	0	5.000	1.215	8.765
Overført i regnskabsåret ved brug af mellembalance	0	0	0	0	0	0
Ændring af dagsværdireserven under egenkapitalen	0	0	0	0	0	0
Udmøntede uddelinger i regn-skabsåret	0	0	0	-4.500	0	-4.500
Henlagt af årets overskud	0	1.550	0	5.000	-350	6.200
Egenkapital 31. december 20x1	**1.000**	**3.100**	**0**	**5.500**	**865**	**10.465**

Kommentarer til noterne

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*67 a*	*Fonde skal i noterne – ikke i resultatopgørelsen – oplyse om størrelsen og arten af indtægts- eller omkostningsposter, som er særlige på grund af deres størrelse eller art.*
b)	*24, stk. 3*	*ÅRL kræver kun sammenligningstal til noterne i det omfang, det specifikt fremgår af loven. Der er i regnskabsklasse B ikke krav om en note for personaleomkostningerne. Af skemakravene til den artsopdelte resultatopgørelse fremgår, at oplysningerne om lønninger, pensioner og andre omkostninger til social sikring skal gives. Oplysningerne kan præsenteres i en note i stedet for i resultatopgørelsen. I modelregnskabet har vi valgt at medtage det i en note. Et tilsvarende krav gælder ikke for den funktionsopdelte resultatopgørelse.*
c)	*69, stk. 1 og 2*	*Uanset regnskabsklasse skal fonde efter § 69, stk. 1, give de i ÅRL § 98 b nævnte oplysninger om vederlag, herunder forpligtelse til at yde pension og oplysninger om incitamentsprogrammer mv. til bestyrelsen og direktionen. Der skal gives sammenligningstal om ledelsesvederlag. Er fonden modervirksomhed i en koncern, som i henhold til §§ 110-111 undlader at udarbejde koncernregnskab, skal der i årsregnskabet tillige gives oplysning om det samlede vederlag mv., medlemmer af fondens bestyrelse og direktion modtager som ledelsesmedlem i andre virksomheder i koncernen. Det samme er tilfældet, hvis fonden i henhold til § 114, stk. 2, nr. 4, udeholdes af konsolideringen i koncernregnskabet (udarbejdes koncernregnskab, skal oplysningerne gives også heri, jf. § 126 stk. 2).* *Bemærk – hvis der kun er én direktør i fonden, må dennes vederlag præsenteres sammen med vederlaget til bestyrelsen.*
d)	*69, stk.4*	*Erhvervsstyrelsen har med en bekendtgørelse om oplysninger om vederlag til administrator udnyttet muligheden for at fastsætte yderligere regler om oplysning af andre vederlag eller honorarer, som et ledelsesmedlem, en administrator eller andre modtager for rådgivning eller lignende for fonden. Dette vil oftest være et personligt honorar og derfor indgå i lønnoten.* *Såfremt administrators vederlag er et personligt honorar (dvs. lønindberettes), indgår det i lønnoten. Såfremt vederlaget ikke er personligt, indarbejdes det enten i eksterne omkostninger eller andre driftsomkostninger, da det i så fald ikke skal indgå i lønnoten. I disse tilfælde skal der medtages en note til posten.*
e)	*68*	*Virksomheder skal oplyse om gennemsnitligt antal ansatte.*

Noter

			20x1 TDKK	20x0 TDKK
a)	**1**	**Væsentlige indtægter og omkostninger**		
		I bruttoresultatet indgår modtagne gaver, da fonden ikke sædvanligvis modtager gaver.	750	800
		Herudover har der ikke været særlige poster i 20x1 eller 20x0.		
b)	**2**	**Personaleomkostninger**		
		Lønninger	3.450	3.300
		Pensioner	1.200	1.050
		Andre omkostninger til social sikring	50	150
			4.700	**4.500**
e)		Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	**10**	**10**
c)		Det samlede vederlag mv. til fondens bestyrelse og direktion udgør:		
		Bestyrelse	300	300
		Direktion	800	775
d)		Administrator	0	0
			1.100	**1.075**
		Bestyrelsen og direktionen modtager i alt fra andre koncernselskaber	**2.300**	**2.100**

Fonden og dattervirksomheder har ingen pensionsforpligtelser eller incitamentsordninger over for fondens ledelse.

pwc

27

Kommentarer til noterne

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*God Fondsledelse 3.1.2*	*Det anbefales efter punkt 3.1.2 i Anbefalinger for god Fondsledelse, at der i årsregnskabet gives oplysning om vederlaget til det enkelte bestyrelsesmedlem og den enkelte direktør i fonden og i andre virksomheder. Det må formodes, at en del fonde præsenterer denne information i noterne (som det er kendt fra børsnoterede virksomheder).*
	GDPR	*Da årsrapporten forbliver offentlig tilgængelig og ikke kan tilbagekaldes, skal fondsbestyrelsen overveje, hvordan den forholder sig til GDPR. Såfremt fondsbestyrelsen vil efterleve anbefalingerne for god fondsledelse, bør fonden udarbejde en politik eller indarbejde det i kontrakterne med ledelsesmedlemmerne, samt heri anføre, at oplysningerne ikke kan slettes i regnskaberne eller tilbagekaldes.*
b)		*ÅRL tillader, at man undlader noter om finansielle indtægter eller finansielle omkostninger i regnskabsklasse B. Hvis koncerninterne finansieringsindtægter og udgifter sammendrages i resultatopgørelser under henholdsvis finansielle indtægter og omkostninger, skal de finansielle poster specificeres i en note.* *Der er ikke pligt til at opdele finansielle indtægter og omkostninger i resultatopgørelsen i erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige poster. Pligten kan dog i sjældne tilfælde fremgå af fondens vedtægter, og da må fonden medtage specifikationer om de erhvervsmæssige og de ikke-erhvervsmæssige poster.*

Noter

2 Personaleomkostninger (fortsat)

a) I overensstemmelse med anbefaling om god fondsledelse kan følgende oplyses om bestyrelsens og direktionens vederlag (TDKK):

Navn	Gunnar Gunnarsen	Bente Bengtson	Dan Danson	Anders Andersen	Pia Petersen	Karla Karlsen	I alt
Bestyrelseshonorar fra Erhvervsdrivende fond	100	50	50	50	50	-	300
Direktionsvederlag fra Erhvervsdrivende fond	-	-	500	-	-	300	800
Bestyrelseshonorar i Datterselskab A/S	200	-	-	-	100	-	300
Direktionsvederlag i Datterselskab A/S	-	-	2.000	-	-	-	2.000
I alt	300	50	2.550	50	150	300	3.400

Vedrørende Pia Petersen henvises endvidere til note 13 om nærtstående parter for vederlag udbetalt til advokatfirmaet Pia Petersen.

b) **3 Finansielle indtægter**

	20x1 TDKK	20x0 TDKK
Renteindtægter af bankindestående	50	0
Renteindtægter, tilknyttede virksomheder	0	0
Aktieudbytte	0	0
Kursreguleringer, obligationer	600	500
Kursreguleringer, aktier, mv.	650	750
	1.300	**1.250**

b) **4 Finansielle omkostninger**

Renteomkostninger vedr. realkreditlån	600	650
Renteomkostninger, tilknyttede virksomheder	0	0
Kursreguleringer, obligationer	0	0
Kursreguleringer, aktier, mv.	0	0
	600	**650**

pwc

29

Kommentarer til noterne

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*47*	*Der skal som udgangspunkt indregnes fuld udskudt skat i årsrapporten, og for virksomheder i regnskabsklasse C skal der medtages yderligere noteoplysninger om udskudt skat (§§ 88 a, 93 a).*
b)	*88*	*I regnskabsklasse B er der ikke krav om at medtage anlægsnote. I modelregnskabet er reglerne for regnskabsklasse C tilvalgt, og derfor skal der for hver post under materielle anlægsaktiver oplyses kostpris, opskrivninger, samt af- og nedskrivninger som anført.*
c)	*58*	*Opskriver fonden anlægsaktiver efter § 41, skal fonden, uanset at fonden ikke har pligt til at medtage anlægsnoter, give noteoplysninger efter § 58:* *1) Regnskabsmæssig værdi, hvis opskrivning ikke havde været foretaget* *2) Reserve for opskrivninger:* • *Størrelse primo* • *Tilgang* • *Årets tilbageførsler* • *Afskrivninger* • *Afgang* • *Ultimo*
d)	*53* *54*	*Der er krav om årligt at vurdere restværdien (scrapværdien).* *Endvidere skal der årligt oplyses om de væsentligste ændringer i regnskabsmæssige skøn.*

Noter

			20x1 TDKK	20x0 TDKK
a)	**5**	**Skat af årets resultat**		
		Årets aktuelle skat	0	0
		Årets udskudte skat	0	0
		Regulering af skat vedrørende tidligere år	0	0
		Årets skat i alt	**0**	**0**
	6	**Udmøntede uddelinger**		
		Årets udmøntede uddelinger:		
		Kategori 1	1.500	1.000
		Kategori 2	1.500	1.000
		Kategori 3	1.500	2.000
			4.500	**4.000**

			Grunde og bygninger TDKK	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar TDKK
b)	**7**	**Materielle anlægsaktiver**		
		Kostpris 1. januar	12.500	200
		Tilgang i årets løb	150	0
		Afgang i årets løb	0	0
		Kostpris 31. december	12.650	200
c)		Opskrivninger 1. januar	0	0
		Årets reguleringer	0	0
		Opskrivninger 31. december	0	0
		Afskrivninger 1. januar	2.850	50
		Årets afskrivninger	250	50
		Afskrivninger 31. december	3.100	100
		Regnskabsmæssig værdi 31. december	**9.550**	**100**
d)		Scrapværdien er 1. januar og 31. december 20x1 skønnet til Dette er uændret i forhold til tidligere år.	300	0

31

Kommentarer til noterne

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*40*	*Noten er et tilvalg fra regnskabsklasse C. Der er ikke i regnskabsklasse B krav om at præsentere anlægsnoter.* *Efter ÅRL er kostprisudgangspunktet for indregning af kapitalandele. Det er denne praksis, der er anvendt i dette modelregnskab.* *Af hensyn til fonde, som indregner kapitalandele til indre værdi eller dagsværdi, er linjerne for værdireguleringerne medtaget.* *Virksomheder i regnskabsklasse C skal i henhold til § 97 a oplyse dattervirksomheder og associerede virksomheder i koncernen, hvilket også omfatter dattervirksomheders dattervirksomheder mv. I den sammenhæng skal oplyses, hvor stor en ejerandel virksomheden ejer og sædvanligvis også størrelsen af egenkapitalen og resultatet i den senest offentliggjorte årsrapport.* *Hvis der anvendes dagsværdier, skal der efter § 58 i noterne oplyses om den regnskabsmæssige værdi i balancen, som ville have været indregnet, hvis opskrivning efter § 41, stk. 1, ikke havde været foretaget samt om bevægelserne i posten "reserve for opskrivning" under egenkapitalen:* *a) størrelsen primo regnskabsåret* *b) tilgang i løbet af regnskabsåret* *c) årets tilbageførsler af tidligere års opskrivninger* *d) årets afskrivninger* *e) afgang i løbet af regnskabsåret* *f) størrelsen ultimo regnskabsåret.*
	53 og 58 a	*For aktiver eller forpligtelser, der måles til dagsværdi, jf. § 37-38, skal der, når dagsværdien ikke måles på grundlag af observationer på et aktivt marked, oplyses om de værdiansættelsesmodeller og –teknikker herunder de centrale forudsætninger, som er anvendt ved beregningen.* *Der er ikke krav om sammenligningstal i anlægsnoten.*

Noter

		20x1 TDKK
a) **8**	**Kapitalandele i datterselskaber**	
	Kostpris 1. januar	500
	Årets tilgang	0
	Årets afgang	0
	Kostpris 31. december	500
	Værdireguleringer 1. januar	0
	Årets regulering	0
	Værdireguleringer 31. december	0
	Regnskabsmæssig værdi 31. december	**500**

	Hjemsted	Selskabs-kapital TDKK	Stemme- og ejerandel i %	Årets resultat TDKK	Egenkapital TDKK
Kapitalandel i tilknyttet virksomhed					
Datterselskab A/S	Datterby	500	100	500	5.000

Kommentarer til noterne

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Noten er et tilvalg fra regnskabsklasse C. Der er ikke i regnskabsklasse B krav om at præsentere anlægsnoter.*
		Det skal konkret vurderes, om værdipapirerne er anlægsaktiver eller omsætningsaktiver – og det kan derfor efter omstændighederne i den enkelte fond være nødvendigt at medtage en note for omsætningsaktiverne.
	58 a	*Værdipapirer vil ofte være målt til dagsværdi. Oplysningskravene om dagsværdi som beskrevet side 32 er også gældende for værdipapirer.*
		For aktiver eller forpligtelser, der måles til dagsværdi, jf. § 37-38, skal der, når dagsværdien ikke måles på grundlag af observationer på et aktivt marked, oplyses om de værdiansættelsesmodeller og –teknikker herunder de centrale forudsætninger, som er anvendt ved beregningen.
		Der er ikke krav om sammenligningstal i anlægsnoten.

Noter

a) **9** **Værdipapirer**

Værdipapirer består af:

TDKK	Pantebreve	Aktier og aktiebaserede investerings-foreninger
Kostpris 1. januar	1.075	1.700
Årets tilgang	0	0
Årets afgang	-425	-500
Kostpris 31. december	650	1.200
Værdireguleringer 1. januar	0	0
Årets værdiregulering	600	650
Årets tilbageførsel af tidligere værdireguleringer	0	0
Værdireguleringer 31. december	600	650
Regnskabsmæssig værdi 31. december	**1.250**	**1.850**

Dagsværdien af pantebreve fastsættes baseret på en tilbagediskontering af fremtidige forventede pengestrømme, baseret på en rentefaktor på x %. Rentesatsen er fastsat under hensyntagen til den beregnede sikkerhed i aktivet.

pwc

35

Kommentarer til noter

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*92*	*For hver post under gældsforpligtelser skal der gives oplysning om den del, der forfalder til betaling mere end fem år efter balancetidspunktet. Denne bestemmelse gælder dog ikke for regnskaber, der aflægges efter reglerne for klasse B.*
b)	*64*	*Den erhvervsdrivende fond skal oplyse om sine eventualforpligtelser. I regnskabsklasse B er det muligt at sammenlægge alle eventualforpligtelser og alene oplyse det som ét beløb for hvert år, men det må næppe anses for god praksis. Tilsvarende gælder for alle fondens pantsætninger og sikkerhedsstillelser, som kan oplyses samlet med ét beløb.* *I modelregnskabet specificeres beløbene.* *Eventualforpligtelser samt pantsætninger og sikkerhedsstillelser over for tilknyttende henholdsvis associerede virksomheder skal desuden oplyses særskilt.*
c)	*69, stk. 3*	*Der er krav om oplysninger om transaktioner med nærtstående parter. Har der været transaktioner mellem fonden og dens nærtstående parter, som defineret i ÅRL § 98 c, stk. 2 – det vil sige omfattende ledelsesmedlemmet og dennes nære familiemedlemmer samt de af denne persongruppes kontrollerede selskaber, joint ventures og fælles kontrollerede selskaber samt en lang række af fondens direkte og indirekte investeringer, skal fonden som minimum oplyse om:* *1) Transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse.* *2) Den beløbsmæssige størrelse af mellemværender samt betingelser for disse.* *3) Årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter samt den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.* *I modsætning til bestemmelsen i § 98 c er denne bestemmelse for fonde ikke begrænset til oplysninger om transaktioner på ikke-markedsmæssige vilkår. Transaktioner skal omtales, uanset om der modtages/betales vederlag, og uanset om det er på markedsvilkår eller ej, svarende til oplysningskravene i IFRS. Det gælder således også for eksempel, hvis fonden stiller en garanti/kaution eller lignende over for datterselskabet uden at få præmie herfor. I sådan en situation skal oplyses, at garantien/kautionen stilles, uden der opnås vederlag.* *Oplysningerne kan efter PwC's opfattelse imidlertid ikke udstrækkes til andet end den enhed, som rapporteres for – dvs. når der alene udarbejdes et regnskab for fonden, er det alene de transaktioner, som fonden har med de nærtstående parter, som rapporteres. Når fonden også udarbejder et koncernregnskab, skal der i koncernregnskabet rapporteres om alle transaktioner, som fonden og fondens datterselskaber mv. har med fondsbestyrelsen og fondsdirektionen, idet transaktionerne omfattes af rapporteringspligten.*

Noter

			20x1 TDKK	20x0 TDKK
a)	**10**	**Gældsforpligtelser**		
		Gældsforpligtelser vedrører gæld til realkreditinstitutter og anden gæld. Gældsforpligtelserne forfalder efter denne orden:		
		Inden for 1 år	500	400
		Mellem 1 og 5 år	1.100	1.200
		Efter 5 år	6.400	6.500
			8.000	**8.100**
	11	**Skyldige uddelinger**		
		Skyldige uddelinger 1. januar	1.000	1.000
		Årets udmøntede uddelinger	4.500	4.000
		Bortfaldne uddelinger	0	0
		Udbetalte uddelinger, udmøntet i tidligere år	-800	-1.000
		Udbetalte uddelinger, udmøntet i året	-3.700	-3.000
		Skyldige uddelinger 31. december	**1.000**	**1.000**
b)	**12**	**Eventualforpligtelser og øvrige økonomiske forpligtelser**		
		Eventualforpligtelser		
		Der verserer på balancedagen en sag mod Erhvervsdrivende Fond for et beløb på i alt TDKK 100. Sagen vedrører en tvist om et opsagt lejemål.		
		Leje- og leasingforpligtelser		
		Leasingforpligtelser fra operationel leasing. Samlede fremtidige leasingydelser		
		Inden for 1 år	10	10
		Mellem 1 og 5 år	40	40
		Efter 5 år	50	60
			100	**110**
		Sikkerhedsstillelser		
		Disse aktiver er stillet til sikkerhed for realkreditinstitutter:		
		Grunde og bygninger med en regnskabsmæssig værdi på	9.550	9.650
			9.550	**9.650**
c)	**13**	**Nærtstående parter**		

Transaktioner

Fonden har i årets løb indhentet juridisk assistance hos advokatfirmaet Pia Petersen for 25 TDKK, hvoraf der på balancedagen udestår 10 TDKK, som forfalder i 20x2. Herudover har der ikke i årets løb – bortset fra normalt ledelsesvederlag (jf. note 2) – været gennemført transaktioner med bestyrelse, direktion, ledende medarbejdere, tilknyttede virksomheder eller andre nærtstående parter, ligesom der ikke på balancedagen er mellemværender med parterne.

pwc

37

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*53, stk. 1 og 7, stk. 6*	*Det skal angives, hvilken regnskabsklasse (B, C, D) årsregnskabet aflægges efter.* *Det er tilladt at anvende alle eller nogle af reglerne for en højere regnskabsklasse, hvis det sker systematisk og konsekvent. Benyttelsen af regler fra en højere regnskabsklasse skal oplyses.*
	51 *13, stk. 2 henviser til 11, stk. 3, 2. punktum § 51*	*Ændrer fonden regnskabspraksis jf. § 13, stk.2, skal de poster i årsregnskabet, der berøres heraf, ændres i overensstemmelse med den nye praksis ved indregning af effekten af ændringen direkte på egenkapitalen primo regnskabsåret. Sammenligningstal skal ændres i overensstemmelse med den nye praksis.* *Endvidere skal forholdet begrundes konkret og fyldestgørende med oplysning om, hvilken indvirkning, herunder så vidt muligt den beløbsmæssige indvirkning, fravigelsen har på virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat.*
	33 *83 a* *83 b*	*Med lov nr. 1.716 af 27. december 2018, der har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2020 eller senere, og som kan implementeres for regnskabsår, der slutter den 31. december 2018 eller senere, er det muligt at anvende indregnings- og målingskriterierne i IFRS 15 og 16 og dele af IFRS 9. Hvis fonden vælger at anvende disse regler, skal det fremgå, at reglerne er anvendt og samtidigt skal omtales de forskellige overgangsbestemmelser i IFRS-standarderne, som anvendes.*
b)	*16*	*Indregning, måling og oplysninger i monetære enheder skal foretages i DKK, EUR eller anden relevant valuta.*
c)	*23*	*Vedtægtsmæssigt kan der være krav om for eksempel at opdele fondens aktiviteter i erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter. Hvis dette krav findes i vedtægterne, skal opstillingsformen af resultatopgørelsen og balancen tilpasses med henblik på at opfylde kravet i vedtægten. I givet fald må fravigelse af skemakravene forklares – og det må konkret afklares med Erhvervsstyrelsen, om fonden kan få en dispensation fra XBRL-indberetningen, eller om posterne i XBRL-indberetningen skal præsenteres mere aggregeret.*
d)	*21*	*Den erhvervsdrivende fond skal redegøre for de indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelse), der er anvendt for posterne i alle årsrapportens bestanddele.*

pwc

38

Regnskabspraksis

Regnskabsgrundlag

a) Årsrapporten for Erhvervsdrivende fond er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for virksomheder i regnskabsklasse B med enkelte tilvalg fra regnskabsklasse C.

Regnskabspraksis er uændret i forhold til tidligere år.

b) Årsrapporten er aflagt i TDKK.

c) [Hvis fondens vedtægt bestemmer, at fonden skal opdele sine aktiviteter i erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter og derfor fraviger skemakravene, skal det omtales].

d) **Generelt om indregning og måling**

Regnskabet er udarbejdet med udgangspunkt i det historiske kostprisprincip.

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*83 a*	*For erhvervsdrivende fonde i regnskabsklasse B er det frivilligt, hvorvidt aktiver, der ikke ejes af fonden, indregnes, når fonden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet, det vil sige finansielt leasede aktiver. IAS 17 indeholder nærmere bestemmelser vedrørende leasing.* *Såfremt muligheden for indregning benyttes, skal finansielt leasede aktiver indregnes i balancen som henholdsvis et leasingaktiv og en leasinggæld. Leasingaktiver skal således behandles, som om aktiverne var købt og lånefinansieret.* *IFRS 16 kan også tilvælges. IFRS 16 medfører at operationelle leasingkontrakter indregnes som aktiver og gæld. IFRS 16 kan dog ikke anvendes, uden at IFRS 15 også implementeres.*
	60	*Der skal særskilt i noterne gives oplysninger om sådanne indregnede aktiver, som fonden ikke juridisk ejer, og med hvilken værdi de indgår.*
b)		*Alternativt omregnes til gennemsnitlige valutakurser. Den gennemsnitlige valutakurs anvendes af praktiske hensyn, idet denne tilnærmelsesvis er udtryk for transaktionsdagens kurs.*

pwc

40

Regnskabspraksis

a) **Leasing**

Leasingkontrakter, hvor fonden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), indregnes i balancen til det laveste af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af leasingydelserne, beregnet ved anvendelse af leasingaftalens interne rentefod eller en tilnærmet værdi heraf som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver af- og nedskrives efter samme praksis som fastlagt for fondens øvrige anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Alle øvrige leasingkontrakter betragtes som operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

b) **Omregning af fremmed valuta**

Som målevaluta benyttes DKK. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Forskelle mellem balancedagens kurs og transaktionsdagens kurs indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post, jf. dog afsnittet om regnskabsmæssig afdækning.

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*53*	*Kriterier for indregning af indtægter skal beskrives for de enkelte typer af indtægter.*
b)	*47, bilag 2, skema 3 og 4*	*Fondsskat omfatter såvel årets aktuelle skat som forskydning i udskudt skat. Skat vedrørende egenkapitalbevægelser indregnes direkte på egenkapitalen.* *Ændringer i udskudt skat som følge af en ændret skatteprocent indregnes i resultatopgørelsen, medmindre den udskudte skat relaterer sig til forhold indregnet direkte over egenkapitalen.*

Regnskabspraksis

a) **Bruttoresultat**

Bruttoresultatet opgøres med henvisning til årsregnskabslovens § 32 som et sammendrag af nettoomsætning, eksterne omkostninger og andre driftsindtægter. I andre driftsindtægter indregnes modtagne gaver, som fonden ubetinget har modtaget ret til fra gavegivere, der ikke har stillet krav om, at gaven skal tilgå grundkapitalen.

a) **Nettoomsætning**

Nettoomsætningen omfatter lejeindtægter. Indregning sker, når lejen er forfalden i henhold til kontrakt. Nettoomsætningen indregnes eksklusive moms.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter alle fondens lønomkostninger til ledelse og medarbejdere mv. og omkostningsføres i takt med, at medarbejderne optjener retten til vederlaget.

Andre driftsindtægter og -omkostninger

Andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger omfatter regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til fondens hovedaktivitet, herunder avance og tab ved salg af anlægsaktiver.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger omfatter renter, finansielle omkostninger ved finansiel leasing, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer, kursregulering på værdipapirer, amortisering af realkreditlån samt tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen.

b) **Skat af årets resultat**

Skat af årets resultat, som består af årets aktuelle skat og årets udskudte skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til egenkapitaltransaktioner.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*41*	*ÅRL tillader måling af materielle og immaterielle anlægsaktiver til dagsværdi. Dette er ikke valgt i ÅRL-modelregnskabet. Nedenfor omtales de sædvanlige muligheder for dagsværdi og pligt til at nedskrive til en lavere genindvindingsværdi. Der henvises endvidere til Erhvervsstyrelsens vejledning om årsrapporten for erhvervsdrivende fonde, punkt. 7.4.* *Opskrives materielle anlægsaktiver, skal det gøres konsekvent. Samtlige aktiver inden for samme kategori skal således opskrives på et systematisk grundlag. Grundlaget og metoden for opskrivninger skal beskrives under regnskabspraksis. Endvidere stilles en række krav til noterne om oplysninger om opgørelse af dagsværdi. Vælges indregning til dagsværdi efter § 41, skal der gives noteoplysninger, jf. § 58.* *Eksisterer der et velfungerende marked for aktivet, vil dagsværdien svare til markedets salgsværdi. Eksisterer der ikke et aktivt marked, og kan der heller ikke opnås en tilnærmet salgsværdi, kan virksomheden vælge at anvende genanskaffelses- eller nettorealisationsværdien.* *Opskrivninger skal indregnes direkte i egenkapitalen. Opskrivninger skal bindes på en særlig reserve, der ikke kan benyttes til udbytte eller dækning af underskud. Den del af en opskrivning, som udløser en udskudt skatteforpligtelse, skal dog indregnes som en hensat forpligtelse til udskudt skat.* *Reserven for opskrivning skal opløses eller formindskes i det omfang, de opskrevne aktiver* • *realiseres eller udgår af aktiviteten* • *nedskrives på grund af lavere genindvindingsværdi* • *er forbundet med udskudt skat, der skal hensættes* • *tilbageføres på grund af ændret regnskabsmæssigt skøn, og* • *reduceres i værdi som følge af afskrivninger.* *Ved realisation af det opskrevne anlægsaktiv er det ikke tilladt at overføre opskrivningshenlæggelsen til resultatopgørelsen som en del af gevinsten ved realisationen. Denne overføres blot til egenkapitalens frie reserver.* *Materielle anlægsaktiver med begrænset brugstid skal afskrives systematisk over deres brugstid. Er et aktiv opskrevet, skal opskrivningen indgå i afskrivningsgrundlaget. Opskrives aktiverne i overensstemmelse med ovennævnte regler, skal der i noterne oplyses forskellen mellem de enkelte posters værdi og den værdi, posten ville have haft, hvis opskrivning ikke havde været foretaget.*
	38 *53, stk. 2, a og 58 a*	*Hvis fonden har investeringsejendomme, kan fonden vælge at indregne ejendommene til dagsværdi og dermed føre værdireguleringerne over driften uden bindingspligt på egenkapitalen. For investeringsejendomme skal oplyses de værdiansættelsesmodeller og -teknikker, herunder de centrale forudsætninger, som er anvendt ved opgørelsen af dagsværdien, når aktiver eller forpligtelser måles til dagsværdi, jf. §§ 37-38, og dagsværdien ikke måles på grundlag af observationer på et aktivt marked.*
b)	*42*	*Anlægsaktiver, der ikke løbende omvurderes til dagsværdi, skal nedskrives til en lavere genindvindingsværdi. Denne defineres som den højeste værdi af aktivets nettosalgspris og kapitalværdi på balancedagen. Det fremgår endvidere, at hvis der ikke kan fastsættes en genindvindingsværdi for det enkelte aktiv, skal aktivet vurderes samlet i den mindste gruppe af aktiver, hvor der ved en samlet vurdering kan fastsættes en pålidelig genindvindingsværdi. En eventuel nedskrivning skal fordeles systematisk på de enkelte aktiver.*
c)	*53, stk. 2, a*	*For værdipapirer, som indregnes til dagsværdi, uden at dagsværdien er målt på grundlag af observationer i et aktivt marked, skal der i regnskabspraksis oplyses om de værdiansættelsesmetoder og teknikker, herunder centrale forudsætninger, som er anvendt ved opgørelsen af dagsværdien. Dette gælder, uanset om det er et anlægsaktiv eller et omsætningsaktiv.*

Regnskabspraksis

Balancen

a) **Materielle anlægsaktiver**

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger, direkte tilknyttet anskaffelsen, indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For egne fremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og underleverandører.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris med tillæg af opskrivninger og reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Bygninger	30-40 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	4-7 år

Grunde afskrives ikke.

Afskrivningsperiode og restværdien revurderes årligt.

b) **Nedskrivning af anlægsaktiver**

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning. Er dette tilfældet, gennemføres en nedskrivningstest til afgørelse af, om genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, og der nedskrives til denne lavere genindvindingsværdi.

Genindvindingsværdien for aktivet opgøres som den højeste værdi af nettosalgsprisen og kapitalværdien. Er det ikke muligt at fastsætte en genindvindingsværdi for det enkelte aktiv, vurderes aktiverne samlet i den mindste gruppe af aktiver, hvor der ved en samlet vurdering kan fastsættes en pålidelig genindvindingsværdi.

Kapitalandele i dattervirksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder måles til kostpris. I tilfælde, hvor kostprisen overstiger genindvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi.

Udbytte fra datterselskaber indregnes i resultatopgørelsen på deklareringstidspunktet.

c) **Værdipapirer**

Værdipapirer omfatter investeringsforeninger, der er optaget til handel på et reguleret marked. De er værdiansat til balancedagens børskurser.

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)	*27*	*Posten omfatter forudbetalte omkostninger.*
b)		*Hensættelsen må ikke forveksles med den skattemæssige hensættelse til senere uddelinger.*
		Det vil være sjældent, at der i regnskaber vil fremkomme hensættelser vedrørende uddelinger, men det kan forekomme, hvor der er usikkerhed enten om beløbets størrelse eller modtager. I modelregnskabet har vi ikke hensættelser hertil.
c)	*47*	*Der skal indregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og skattemæssige værdier, såvel positive som negative.*
		Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser skal kun modregnes, hvis de vedrører samme skattejurisdiktion.

Regnskabspraksis

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles i balancen til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealisationsværdi, hvilket her svarer til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab. Nedskrivninger til tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender samt for tilgodehavender fra salg tillige med en gruppevis nedskrivning, baseret på fondens erfaringer fra tidligere år.

a) **Periodeafgrænsningsposter**

Periodeafgrænsningsposter, opført som aktiver, omfatter afholdte forudbetalte omkostninger vedrørende kommende regnskabsperiode, blandt andet forsikringspræmier.

Egenkapital

Fondens bundne egenkapital består dels af oprindelig grundkapital inklusive efterfølgende forhøjelser samt konsolidering af fondsformuen i henhold til vedtægterne.

Den disponible egenkapital består af uddelingsrammen samt overført resultat.

b) **Hensættelser til uddelinger**

Hensættelse til uddelinger indregnes, når fonden har udmøntet en uddeling besluttet senest på balancedagen, og fonden derfor har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen. Dette forekommer blandt andet, når de meddelte uddelinger er betinget af en eller flere fremtidige hændelser, som skal være opfyldt, før udbetaling kan finde sted eller hvis den konkrete modtager er ukendt.

c) **Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser**

Der indregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter alternative beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser.

Kommentarer til regnskabspraksis

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser indregnes med det beløb, som forventes betalt eller modtaget på grundlag af den forventede skattepligtige indkomst for året. Skattetilgodehavender og -forpligtelser kan kun præsenteres modregnet, når følgende betingelser er opfyldt:* • *Der er legal modregningsadgang, og* • *virksomheden har til hensigt at afregne beløbene samtidigt.*
b)	*37*	*Gæld skal indregnes til enten dagsværdi eller til amortiseret kostpris. Dagsværdi skal anvendes på finansielle forpligtelser - der indgår i en "handelsbeholdning" - samt afledte finansielle instrumenter, mens amortiseret kostpris skal anvendes i de andre - og langt de hyppigste - tilfælde. Amortiseret kostpris kan forklares ved et eksempel som realkreditlån. Amortiseret kostpris af et realkreditlån ved lånoptagelse svarer til det udbetalte beløb. Optages der derfor et kontantlån, vil der - når der ses bort fra låneomkostninger - ikke efterfølgende skulle foretages regnskabsmæssige værdireguleringer hertil i takt med afdragene, idet restgælden altid vil udgøre lånets kontantværdi, målt på renteniveauet på tidspunktet for lånoptagelsen. Hvis der derimod er optaget et nominelt prioritetslån (obligationslån), skal forskellen mellem det modtagne provenu og den nominelle restgæld værdireguleres i takt med lånets indfrielse. De årlige værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster. Låneomkostninger behandles som et fradrag i det modtagne provenu.*
c)	*27, stk. 2*	*Posten omfatter forud modtagne indtægter. Væsentlige periodeafgrænsningsposter skal forklares i noterne.*
d)		*Uddelingsrammen er et begreb, som er behandlet i Erhvervsstyrelsens statusbrev af 15. juni 2014.*

Regnskabspraksis

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

a) Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser indregnes i balancen med det beløb, der kan beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster.

Skattetilgodehavender og -forpligtelser præsenteres modregnet i det omfang, der er legal modregningsadgang, og posterne forventes afregnet netto eller samtidig.

Finansielle gældsforpligtelser

b) Fastforrentede lån som realkreditlån og lån hos kreditinstitutter indregnes ved lånoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles lånene til amortiseret kostpris, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen som en renteomkostning over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

Periodeafgrænsningsposter

c) Periodeafgræsningsposter opført som forpligtelser udgøres af modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende regnskabsår.

Uddelinger

Udbetalte uddelinger

Uddelinger, som i overensstemmelse med fondens formål er vedtagne og udbetalte på balancedagen, fragår uddelingsrammen via resultatdisponeringen.

Skyldige uddelinger

Uddelinger, som i overensstemmelse med fondens formål er vedtaget på balancedagen og kundgjort over for modtager, men som ikke er udbetalt på balancedagen, fragår via resultatdisponeringen og indregnes som en gældsforpligtelse.

d) ***Uddelingsrammen***

På bestyrelsesmødet, hvor godkendelse af årsregnskabet sker, beslutter bestyrelsen en beløbsramme, som forventes uddelt frem til næste årsregnskab godkendes. Dette beløb overføres fra de frie reserver til uddelingsrammen. I takt med, at uddelingerne bliver kundgjort over for modtager, udbetales beløbene, eller de overføres til gæld eller til hensættelser vedrørende uddelinger.

4. Tjekliste for erhvervsdrivende fonde, der aflægger regnskab efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse C-mellemstor, regnskabsklasse C-stor eller aflægger koncernregnskab

PwC's modelregnskab er bygget på en fond omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Såfremt en fond er omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse C-mellemstor eller C-stor gælder en række yderligere oplysningskrav, der skal iagttages i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten, som anført i tjeklisten nedenfor. For vurdering af regnskabsklasse henvises til kapitlet *Regnskab*, afsnit 1.1.1 *Årsregnskabsloven*.

Når en fond går fra regnskabsklasse B til regnskabsklasse C-mellemstor, gælder følgende yderligere oplysningskrav:

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1. Generelle forhold			
1.1	Årsrapporten skal endvidere indeholde:		
	– Ledelsespåtegning[1)]	ÅRL 18	*1) For fuldstændighe-den er disse punkter medtaget, selvom punkterne som udgangspunkt også gælder for klasse B.*
	– Revisionspåtegning, når der foretages revision. Anden erklæring, hvis revisor udfører andet arbejde[1)]	ÅRL 18	
	– Ledelsesberetning (indeholdende en beskrivelse af væsentlige aktiviteter samt væsentlige ændringer i aktiviteter og økonomiske forhold)[1)]	ÅRL 22.1 ÅRL 76 a	
	– Ledelsesberetning	ÅRL 78.1	*2) Hvis en moderfonds oplysninger er de samme som koncernens oplysninger, kan moderfonden undlade at give oplysningerne i sit eget årsregnskab og ledelsesberetning jf. § 78, stk. 6.*
	– Hoved- og nøgletal	ÅRL 99	
	– Årsregnskabet indeholdende:	ÅRL 101	
	– Redegørelse for anvendt regnskabspraksis[1)]	ÅRL 18	
	– Resultatopgørelse[1)]	ÅRL 18	
	– Balance[1)]	ÅRL 18	
	– Egenkapitalopgørelse	ÅRL 78.1	
	– Pengestrømsopgørelse	ÅRL 78.1	
	– Noter[1)]	ÅRL 18	
	– Koncernregnskab med tilsvarende indhold[2)]	ÅRL 118, 125, 126, 128	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
2. Ledelsesberetning			
Generelt			
2.1	Ledelsesberetningen skal beskrive fondens væsentligste aktiviteter.	ÅRL 99.1.1	
2.2	Ledelsesberetningen skal beskrive eventuel usikkerhed ved indregning eller måling, så vidt muligt med angivelse af beløb.	ÅRL 99.1.2	
2.3	Ledelsesberetningen skal beskrive usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregningen eller målingen, så vidt muligt med angivelse af beløb.	ÅRL 99.1.3	
2.4	Ledelsesberetningen skal redegøre for udviklingen i fondens aktiviteter og økonomiske forhold.	ÅRL 99.1.4	*Bemærk sammenhængen med næste punkt.*
2.5	Ledelsesberetningen skal omtale den forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, som ledelsen har lagt til grund for beskrivelsen.	ÅRL 99.1.5	
2.6	Ledelsesberetningen skal beskrive fondens videnressourcer, hvis de er af særlig betydning for den fremtidige indtjening.	ÅRL 99.1.6	
2.7	Ledelsesberetningen skal beskrive fondens påvirkning af det eksterne miljø og foranstaltninger til forebyggelse, reduktion eller afhjælpning af skader herpå.	ÅRL 99.1.7	*Bestemmelsen finder ikke anvendelse for fonde, der er omfattet af § 99 a (store fonde), og som har en politik for miljøforhold (jf. § 99, stk. 3).*
2.8	Ledelsesberetningen skal beskrive forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for fonden.	ÅRL 99.1.8	
2.9	Ledelsesberetningen skal omtale filialer i udlandet.	ÅRL 99.1.9	
2.10	Er det væsentligt for at vurdere fondens aktiver, forpligtelser, finansielle stilling og resultat, skal ledelsesberetningen i forhold til fondens anvendelse af finansielle instrumenter beskrive: 1) Fondens mål og politikker for styring af finansielle risici, herunder fondens politik for sikring for alle større grupper af forventede fremtidige transaktioner, for hvilke der anvendes sikring, og 2) Fondens risikoeksponering i forbindelse med mulige ændringer i priser, kreditværdighed, likviditet og pengestrømme.	ÅRL 99.2	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
2.11	Ledelsesberetningen skal beskrive årets resultat sammenholdt med den forventede udvikling ifølge den senest offentliggjorte årsrapport og begrunde afvigelser i resultatet i forhold hertil.	ÅRL 100	
2.12	Moderfondens og koncernens ledelsesberetninger kan sammendrages, hvis det uden vanskeligheder er muligt at finde de af denne lov krævede oplysninger, der ikke er blevet overflødige som følge af sammendraget, jf. dog § 22, stk. 4, § 78, stk. 6, og § 102, stk. 8. Oplysningerne efter § 107 b for moderfonden og efter § 107 b, stk. 1, nr. 6, for koncernen skal gives samlet. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på statslige aktieselskaber, jf. § 107 c.	ÅRL 128.5	*Ledelsesberetningen for moderfonden og koncernen kan sammendrages, hvis de oplysninger, der er forskellige for moderfonden og koncernen, fremgår hver for sig af den samlede beretning jf. § 17, stk. 2.*
Hoved-/nøgletal			
2.13	Ledelsesberetningen skal indeholde en oversigt over følgende hoved- og nøgletal for året og de fire foregående regnskabsår: – årets nettoomsætning – resultat af primær drift – resultat af finansielle poster – årets resultat – balancesum – investeringer i materielle anlægsaktiver – egenkapital – de nøgletal, som efter fondens forhold er nødvendige. Mellemstore fonde kan undlade at vise nettoomsætningen i hoved- og nøgletalsoversigten. jf. § 32.	ÅRL 101.1 ÅRL 101.2 ÅRL 32	
2.14	Er posterne ikke direkte sammenlignelige med foregående års poster, skal sidstnævnte tilpasses. Fonden kan dog undlade at tilpasse sammenligningstal, hvis den manglende sammenlignelighed skyldes ændringer i fondens aktiviteter.	ÅRL 101.2 ÅRL 24.1, 2-3. pkt.	
2.15	Er sammensætningen af fondens aktiviteter ændret i løbet af regnskabsåret, skal der gives oplysninger, der muliggør en sammenligning af fonden år for år. Oplysningerne kan dog undlades, hvis sammenligningstallene tilpasses de i regnskabsåret skete ændringer. Kan beløb for regnskabsåret og det foregående år ikke sammenlignes, eller er beløbene tilpasset, skal den manglende sammenlignelighed henholdsvis den foretagne tilpasning anføres samt begrundes konkret og fyldestgørende.	ÅRL 101.2 ÅRL 55	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
2.16	Uanset § 101, stk. 2, kan fonden dog undlade at tilpasse sammenligningstal for 2.-4. foregående regnskabsår i hoved- og nøgletalsoversigten, hvis fonden har ændret regnskabspraksis. Der skal i så fald gives oplysning herom i tilknytning til oversigten med en overordnet omtale af, hvilken indvirkning den ændrede regnskabspraksis har på sammenligningstallene.	ÅRL 101.3	
2.17	En fond, der er moderfond i en koncern, kan undlade at vise egne hoved- og nøgletal, hvis fonden aflægger koncernregnskab, hvori der gives hoved- og nøgletal for koncernen.	ÅRL 101.4	
2.18	Fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, skal medtage bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse, jf. § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde. Udarbejder bestyrelsen en ledelsesberetning, kan redegørelsen placeres i ledelsesberetningen.	ÅRL 77 a.1	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
2.19	Er redegørelsen for god fondsledelse i stedet givet på fondens hjemmeside [kræver angivelse af URL-adresse], skal der henvises hertil i ledelsesberetningen eller i noterne.	ÅRL 77 a.2 + BEK. 1088 af 31/5 2021	
2.20	Fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, skal medtage en redegørelse for fondens uddelingspolitik. Fonden skal som en del af redegørelsen oplyse, hvilke hovedkategorier bestyrelsen i regnskabsåret har foretaget uddelinger til, og størrelsen af uddelingerne til de enkelte hovedkategorier, medmindre bestyrelsen har indarbejdet legatarfortegnelsen i årsrapporten. Udarbejder bestyrelsen en ledelsesberetning, kan redegørelsen placeres i ledelsesberetningen.	ÅRL 77 b	
2.21	Er redegørelsen for fondens uddelingspolitik i stedet givet på fondens hjemmeside [kræver angivelse af URL adresse], skal der henvises hertil i ledelsesberetningen eller i noterne.	ÅRL 77 a.2 + BEK. 1088 af 31/5 2021	
3. Regnskabspraksis			
Undladelse af udarbejdelse af koncernregnskab			
3.1	Undlader en moderfond, der er en erhvervsdrivende fond, at udarbejde et koncernregnskab efter § 111, skal det oplyses i fondens årsrapport, at fonden i medfør af denne undtagelse har undladt at udarbejde koncernregnskab.	ÅRL 111.3.5	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
Pengestrømsopgørelse			
3.2	Der skal oplyses om indregningsmetoder og målegrundlag for pengestrømsopgørelsen, herunder oplysning om, hvad fonden henregner til likvider.	ÅRL 87	
3.3	Det skal særskilt oplyses, hvis fonden har undladt at udarbejde en pengestrømsopgørelse i medfør af § 86, stk. 4, hvis denne er indeholdt i pengestrømsopgørelsen for koncernen.	ÅRL 87.1	
Nøgletal			
3.4	Der skal i ledelsesberetningen oplyses om de anvendte metoder til opgørelse af nøgletal, der indgår i ledelsesberetningen.	ÅRL 87.2	*Oplysningerne kan alternativt præsenteres i ledelsesberetningen.*
4. Resultatopgørelse			
4.1	Første gang en fond ikke længere anvender en eller flere af undtagelserne i § 22 b (mikrofonde), kan fonden for de poster i resultatopgørelsen, som påvirkes af, at § 37 (dagsværdi) finder anvendelse, opgøre sammenligningstal for resultatopgørelsen efter § 24 for perioder, der ligger før regnskabsåret, efter den hidtil anvendte metode.	ÅRL 22.4	*Gælder også for fonde i regnskabsklasse B.*
5. Balance			
Passiver			
5.1	Indregnes udviklingsprojekter, skal et beløb svarende til de indregnede udviklingsomkostninger indregnes direkte i posten ”Reserve for udviklingsomkostninger” under egenkapitalen.	ÅRL 83	*Reserven skal opløses eller formindskes i takt med afskrivningerne.*
5.2	Egenkapitalopgørelsen skal for hver post oplyse: - størrelsen primo regnskabsåret - tilgang i løbet af regnskabsåret - afgang i løbet af regnskabsåret - størrelsen ultimo regnskabsåret. Indholdet af årets bevægelser skal fremgå af benævnelsen eller i noterne.	ÅRL 86 a.1-2	
5.3	I egenkapitalopgørelsen skal særskilt fremgå til- og afgange i posterne "Reserve for opskrivninger" og "Reserve for udviklingsomkostninger" samt beløb, som indregnes direkte på egenkapitalen i henhold til § 49, stk. 2, nr. 3 (sikring) og 4 (omregning af aktivitet i fremmed valuta).	ÅRL 86 a.3	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
5.4	Ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af underskud, herunder beslutning om uddelinger skal fremgå af egenkapitalopgørelsen.	ÅRL 86 a.4 ÅRL 95 a	
6. Pengestrømsopgørelse			
6.1	Årsrapporten skal indeholde en pengestrømsopgørelse med sammenligningstal.	ÅRL 78 ÅRL 86.3	*Er posterne ikke direkte sammenlignelige med det foregående års poster, skal sidstnævnte tilpasses. Fonden kan dog undlade at tilpasse sammenligningstal, hvis den manglende sammenlignelighed skyldes ændringer i fondens aktiviteter. Poster i pengestrømsopgørelsen, som ikke indeholder noget beløb for regnskabsåret, skal kun medtages, hvis den foregående årsrapport indeholder en sådan post jf. § 86, stk. 3.*
6.2	Fonde i regnskabsklasse C skal selv udarbejde pengestrømsopgørelse i årsrapporten, medmindre der er udarbejdet pengestrømsopgørelse i koncernregnskabet, hvori fonden indgår.	ÅRL 86.4	
6.3	Pengestrømsopgørelsen skal i det mindste vise periodens pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteterne, regnskabsårets forskydning i likvider samt likviderne ved periodens begyndelse og slutning.	ÅRL 86.2	
7. Noter			
Resultatopgørelsen			
7.1	Fonden skal redegøre for indtægter og omkostninger, der hidrører fra ændring af regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52.	ÅRL 95	
Personale			
7.2	Fondens personaleomkostninger skal specificeres i lønninger, pensioner og andre omkostninger til social sikring, medmindre dette fremgår af resultatopgørelsen.	ÅRL 98 a	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
7.3	Fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, skal give de i § 98 b nævnte oplysninger om ledelsesvederlag, dvs. oplysninger om det samlede vederlag samt om pension og særlige incitamentsordninger for regnskabsåret og med sammenligningstal for året forud til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan samt hvor der ikke er udpeget et ledelsesorgan, for ejerne. Hvis oplysningerne vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori, kan beløbene i stedet: - angives samlet for to kategorier, eller - udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag mv., pension eller særligt incitamentsprogram.	ÅRL 69.1	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
7.4	Er fonden moderfond i en koncern, som i henhold til §§ 110 og 111 undlader at udarbejde koncernregnskab, skal der i årsregnskabet tilli ge gives oplysning om det samlede vederlag mv., medlemmer af fondens bestyrelse og direktion modtager som ledelsesmedlem i andre virksomheder i koncernen. Det samme er tilfældet, hvis fonden i henhold til § 114, stk. 2, nr. 4, udeholdes af konsolideringen i koncernregnskabet.	ÅRL 69.2	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
7.5	I årsrapporten skal det samlede vederlag mv. for regnskabsåret til administrator angives. Hvis administrator har krav på pensionsbetaling, skal den samlede pensionsforpligtelse oplyses. Er der fastsat særlige bonusordninger for administrator, skal det oplyses, hvilke ordninger bonussen omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien af bonusordningen.	ÅRL 69.4 BEK 1452 af 15/12 2014	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
7.6	Er fonden moderfond i en koncern, skal der i årsregnskabet gives oplysninger om det samlede vederlag mv., som administrator modtager i andre virksomheder i koncernen. Oplysningerne om vederlag i andre virksomheder i koncernen, skal oplyses i årsregnskabet for moderfonden, uagtet om der udarbejdes koncernregnskab.	ÅRL 69.4 BEK 1452 af 15/12 2014	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
Balancen			
Immaterielle og materielle anlægsaktiver			

7.7	For immaterielle og materielle anlægsaktiver skal kostpris, opskrivninger samt ned- og afskrivninger oplyses således:
	
	- Kostprisen
	  - kostprisen ved det foregående regnskabsårs slutning uden op-, ned- og afskrivninger
	  - tilgang i årets løb, herunder forbedringer
	  - afgang i årets løb
	  - overførsler i årets løb til andre poster og
	  - den samlede kostpris på balancetidspunktet.
	
	- Opskrivninger
	  - opskrivninger ved foregående regnskabsårs afslutning
	  - årets opskrivninger
	  - årets tilbageførsler af tidligere års opskrivninger og
	  - de samlede opskrivninger på balancetidspunktet.
	
	- Ned- og afskrivninger
	  - ned- og afskrivninger ved det foregående regnskabsårs slutning
	  - årets nedskrivninger
	  - årets afskrivninger
	  - årets ned- og afskrivninger på afhændede og udrangerede aktiver
	  - årets tilbageførsler af tidligere års nedskrivninger samt tilbageførsel af de samlede af- og nedskrivninger på aktiver, der i året er afhændet eller udgået af driften, og
	  - de samlede af- og nedskrivninger på balancetidspunktet.
		ÅRL 88.1	

7.8	Oplysninger jf. § 88, stk. 1 (anlægsnote), finder med de fornødne tilpasninger anvendelse for hver post under anlægsaktiver, der måles til dagsværdi eller indre værdi.	ÅRL 88.2	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
Udviklingsprojekter			
7.9	Fonden skal oplyse om de særlige forudsætninger, som ligger til grund for indregning og måling af udviklingsprojekter.	ÅRL 88 a	
Finansielle anlægsaktiver			

7.10	For finansielle anlægsaktiver skal kostpris, opskrivninger samt ned- og afskrivninger oplyses således:
	
	- Kostprisen
	  - kostprisen ved det foregående regnskabsårs slutning uden op-, ned- og afskrivninger
	  - tilgang i årets løb, herunder forbedringer
	  - afgang i årets løb
	  - overførsler i årets løb til andre poster og
	  - den samlede kostpris på balancetidspunktet.
	
	- Opskrivninger
	  - opskrivninger ved foregående regnskabsårs afslutning
	  - årets opskrivninger
	  - årets tilbageførsler af tidligere års opskrivninger og
	  - de samlede opskrivninger på balancetidspunktet.
	
	- Ned- og afskrivninger
	  - ned- og afskrivninger ved det foregående regnskabsårs slutning
	  - årets nedskrivninger
	  - årets afskrivninger
	  - årets ned- og afskrivninger på afhændede og udrangerede aktiver
	  - årets tilbageførsler af tidligere års nedskrivninger samt tilbageførsel af de samlede af- og nedskrivninger på aktiver, der i året er afhændet eller udgået af driften, og
	  - de samlede af- og nedskrivninger på balancetidspunktet.
		ÅRL 88.1	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
7.11	Har fonden finansielle anlægsaktiver, der måles til kostpris, hvor de pågældende aktiver er indregnet til en højere værdi end dagsværdien, skal fonden give oplysning om: – aktivernes dagsværdi – den indregnede værdi – årsagen til, at der ikke er foretaget nedskrivninger. Der skal endvidere gives oplysning om, hvilken dokumentation, der ligger til grund for antagelsen om, at den bogførte værdi vil blive genindvundet. Oplysningerne kan gives samlet for ensartede grupper af anlægsaktiver.	ÅRL 88 b	
Varebeholdninger			
7.12	Afviger en varebeholdnings genanskaffelsesværdi fra kostprisen opgjort i overensstemmelse med §§ 44, 45 og 82, skal fonden for hver post oplyse forskelsbeløbet.	ÅRL 89.2	
Skatteaktiv			
7.13	Fonden skal oplyse om de særlige forudsætninger, som ligger til grund for indregning og måling af skatteaktiver.	ÅRL 88 a	
Periodeafgrænsningsposter			
7.14	Fonden skal forklare de periodeafgrænsningsposter, der indgår som aktiver i balancen.	ÅRL 89.1	
7.15	Fonden skal forklare de periodeafgrænsningsposter, der indgår som forpligtelser i balancen.	ÅRL 91	
Hensatte forpligtelser			
7.16	Fonden skal forklare de hensatte forpligtelser.	ÅRL 91	
7.17	For udskudt skat, jf. § 47, skal i det mindste oplyses om beløbet: 1) ved foregående regnskabsårs slutning, 2) indregnet i resultatopgørelsen i regnskabsåret, 3) indregnet direkte på egenkapitalen i regnskabsåret og 4) på balancetidspunktet.	ÅRL 93 a	
Gældsforpligtelser			
7.18	For hver post under gældsforpligtelser skal der oplyses om den del, der forfalder til betaling mere end fem år efter balancetidspunktet.	ÅRL 92	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
Øvrige notekrav			
Ophørende aktiviteter			
7.19	Fonden skal i en linje i henholdsvis resultatopgørelsen og balancen særskilt præsentere de aktiviteter, der i henhold til en samlet plan skal afhændes, lukkes eller opgives, medmindre de ikke kan udskilles fra de øvrige aktiviteter. De poster, som er sammendraget i én linje i henholdsvis resultatopgørelsen og balancen, skal specificeres i noterne.	ÅRL 80	
Tilbagetrædelseserklæringer			
7.20	Har en kreditor tilkendegivet at ville træde tilbage til fordel for alle fondens andre kreditorer med henblik på dækning for deres tilgodehavender i fonden, skal der for hver forpligtelse, som er omfattet af tilbagetrædelsen, oplyses det udestående beløb, tidspunktet for forfald og eventuelle særlige vilkår for tilbagetrædelsen.	ÅRL 93.3	
Eventualforpligtelser mv.			
7.21	Oplysninger om eventualforpligtelser skal gives særskilt for kautions- og garantiforpligtelser samt andre eventualforpligtelser, som ikke er indregnet i balancen. For leasingaftaler, der oplyses som eventualforpligtelser, skal forpligtelserne i henhold til aftalerne oplyses særskilt, medmindre forpligtelserne er indregnet i balancen.	ÅRL 94 b	
7.22	Fonden skal oplyse om arrangementer, som ikke er indregnet i balancen, herunder anvendelse af virksomheder eller aktiviteter til et specielt økonomisk, juridisk, skatte- eller regnskabsmæssigt formål, hvis oplysning herom er nødvendig for bedømmelsen af fondens finansielle stilling. Oplysningerne skal omfatte karakteren af og det forretningsmæssige formål med arrangementerne. Fonden skal tillige oplyse om de risici og fordele, der er forbundet med arrangementerne, og den finansielle stilling heraf.	ÅRL 94 a	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
7.23	Har fonden stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver, skal den angive omfanget af pantsætningerne og de pantsatte aktivers regnskabsmæssige værdi, specificeret for de enkelte poster. Fonden skal særskilt angive den samlede sikkerhedsstillelse, for eventuelle datterviksomheder og den samlede sikkerhedsstillelse for eventuelle andre tilknyttede virksomheder.	ÅRL 94 ÅRL 97	
Eventualforpligtelser mv.			
7.24	Har der fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter, jf. § 98 c, stk. 2, skal fonden i årsregnskabet oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de nærtstående parter og give de informationer om transaktioner og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af forholdets mulige påvirkning af årsregnskabet. Oplysningerne skal som minimum omfatte: 1) transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse 2) den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og betingelser for disse 3) årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.	ÅRL 69.3	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
7.25	Nærtstående parter defineres i overensstemmelse med IAS 24.	ÅRL 98 c.2	
7.26	Er en erhvervsdrivende fond ved en vedtægtsbestemmelse eller aftale knyttet til en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal der redegøres herfor.	ÅRL 70	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
7.27	Fonden skal oplyse navn på hjemsted og retsform for hver dattervirksomhed, associeret virksomhed og for hvert interessent- eller kommanditselskab, i hvilket fonden er interessent eller komplementar.	ÅRL 97 a.1	
	Fonden skal endvidere for hver dattervirksomhed og associeret virksomhed oplyse: 1) hvor stor en andel fonden ejer og 2) størrelsen af egenkapitalen og resultatet ifølge den senest godkendte årsrapport.	ÅRL 97 a.2	
	Oplysningerne om størrelsen af egenkapitalen og resultatet ifølge den senest godkendte årsrapport kan undlades, hvis: 1) den pågældende kapitalinteresse, dattervirksomhed eller associerede virksomhed ikke er forpligtet til at offentliggøre årsrapport, og fonden ejer mindre end 50 % af egenkapitalen, 2) den pågældende kapitalinteresse, dattervirksomhed eller associerede virksomheds regnskab indgår ved konsolidering i fondens koncernregnskab eller 3) fonden indregner kapitalinteresse, kapitalandelene i den pågældende dattervirksomhed eller associerede virksomhed til dennes regnskabsmæssige indre værdi.	ÅRL 97 a.3	
	Oplysningerne kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for fonden selv eller de omhandlede virksomheder. Anvendelse af denne undtagelse skal oplyses.	ÅRL 97 a.4	
Efterfølgende begivenheder			
7.28	Der skal gives en beskrivelse af arten af betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets udløb, og den finansielle virkning heraf.	ÅRL 98 d	

Når en fond går fra regnskabsklasse C-mellemstor til regnskabsklasse C-stor gælder følgende yderligere oplysningskrav:

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1. Ledelsesberetning			
Generelt			
1.1	Store fonde skal supplere ledelsesberetningen med en ikke-finansiel redegørelse for samfundsansvar. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om miljøforhold, herunder fondens arbejde med at reducere klimapåvirkningen ved fondens aktivitet, sociale forhold, personaleforhold og forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, bekæmpelse af korruption og bestikkelse. Oplysningerne skal sikre forståelsen af fondens udvikling, resultat og situation og fondens aktivitets påvirkning af forholdene i 2. pkt.	ÅRL 99 a.1	
	Redegørelsen skal indeholde oplysninger om fondens politikker for samfundsansvar for de forhold, der er nævnt i stk. 1, herunder om eventuelle standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar, som fonden anvender. Har fonden for et eller flere forhold valgt ikke at have en politik, skal redegørelsen indeholde en klar og begrundet forklaring herfor. For hvert forhold, hvor fonden har en politik, skal oplyses følgende: 1) Indholdet af fondens politikker for samfundsansvar. 2) Hvordan fonden omsætter sine politikker for samfundsansvar til handling, herunder eventuelle systemer eller procedurer herfor. 3) Processer for nødvendig omhu (due diligence), hvis fonden anvender sådanne processer. 4) Fondens vurdering af, hvilke resultater der er opnået som følge af fondens arbejde med samfundsansvar i regnskabsåret, og fondens forventninger til arbejdet fremover.	ÅRL 99 a.2	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
	Redegørelsen skal, uanset om fonden har politikker for de forhold, der er nævnt i stk. 1, indeholde følgende: 1) En kort og præcis beskrivelse af fondens forretningsmodel. 2) Oplysninger om de væsentligste risici forbundet med de forhold, der er nævnt i stk. 1, i relation til fondens forretningsaktiviteter, herunder, hvor det er relevant og proportionalt, i relation til fondens forretningsforbindelser, produkter eller tjenesteydelser, som indebærer en særlig risiko for negative påvirkninger af de forhold, der er nævnt i stk. 1. Der skal gives oplysning om, hvordan fonden håndterer de pågældende risici. 3) Oplysninger om ikke-finansielle nøgleresultatindikatorer, som er relevante for specifikke forretningsaktiviteter. 4) Hvor det er relevant, referencer til og yderligere forklaring af beløb, der er rapporteret i den finansielle del af regnskabet.	ÅRL 99 a.3	
	Fonden kan i særlige tilfælde undlade at give oplysninger efter stk. 2 og 3, hvis offentliggørelse af de pågældende oplysninger kan forventes at volde betydelig skade for fonden i forbindelse med igangværende forhandlinger eller retstvister. Undladelse af at give oplysninger må dog ikke forhindre, at redegørelsen giver en rimelig og afbalanceret forståelse af fondens udvikling, resultat og situation og fondens aktivitets påvirkning af de forhold, der er nævnt i stk. 1. Anvendes undtagelsen i 1. pkt., skal fonden i sin redegørelse for samfundsansvar oplyse, at fonden har gjort brug af denne undtagelse.	ÅRL 99 a.4	
	Redegørelsen efter stk. 1-4 skal gives i ledelsesberetningen. Fonden kan dog i stedet vælge at give redegørelsen 1) i en supplerende beretning i årsrapporten, jf. § 14, hvortil der henvises i ledelsesberetningen, eller 2) på fondens hjemmeside (kræver angivelse af URL-adresse), hvortil der henvises i ledelsesberetningen.	ÅRL 99 a.5 BEK. 1088 af 31/5 2021	
	For fonde, som udarbejder koncernregnskab, er det tilstrækkeligt, at oplysningerne efter stk. 1-4 gives for koncernen som helhed.	ÅRL 99 a.6	
	En dattervirksomhed, som indgår i en koncern, kan undlade at medtage oplysningerne i sin ledelsesberetning, hvis en moderfond opfylder oplysningskravene efter stk. 1-4. Anvendes undtagelsen i 1. pkt., skal dattervirksomheden oplyse dette, herunder hvilken moderfond der har medtaget redegørelsen, og hvor denne er offentliggjort.	ÅRL 99 a.7	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
	En fond kan undlade at udarbejde en redegørelse efter stk. 1-4, hvis fonden oplyser om sine politikker for samfundsansvar efter internationale retningslinjer eller standarder, der indeholder de i stk. 1-4 anførte oplysningskrav. Stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse, hvis redegørelsen udarbejdet efter internationale retningslinjer eller standarder ikke dækker de forhold, der er nævnt i stk. 1.	ÅRL 99 a.8	
	Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om offentliggørelse af redegørelsen i en supplerende årsrapport og om regler om, på hvilke betingelser en fond kan oplyse om samfundsansvar efter internationale retningslinjer eller standarder.	ÅRL 99 a.9 og 99 a.10	
1.2	Store fonde, der efter den selskabslovgivning, der er gældende for fonden, er forpligtet til at opstille måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i det øverste ledelsesorgan, skal oplyse om måltallet og redegøre for status for opfyldelsen af det opstillede måltal, herunder for, hvorfor fonden i givet fald ikke har nået den opstillede målsætning.	BEK. 1088 af 31/5 2021 ÅRL 99 b.1	
	Store fonde, der har en ligelig fordeling af mænd og kvinder i det øverste ledelsesorgan, og som derfor ikke har pligt til at opstille et måltal, skal oplyse herom i ledelsesberetningen.	ÅRL 99 b.2	
	Store fonde, som efter den selskabslovgivning, der er gældende for fonden, er forpligtet til at udarbejde en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på fondens øvrige ledelsesniveauer, skal redegøre for politikken. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om: 1) hvordan fonden omsætter sine politikker for at øge andelen af det underrepræsenterede køn til handling, og 2) fondens vurdering af, hvad der er opnået som følge af fondens arbejde med at øge andelen af det underrepræsenterede køn i regnskabsåret, og fondens eventuelle forventninger til arbejdet fremover.	ÅRL 99 b.3	
	Store fonde, der har en ligelig fordeling af mænd og kvinder på virksomhedens øvrige ledelsesniveauer, og som derfor ikke har pligt til at udarbejde en politik, skal oplyse herom i ledelsesberetningen.	ÅRL 99 b.4	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
	Redegørelsen efter stk. 1-4 skal gives i ledelsesberetningen. Fonden kan dog i stedet vælge at give redegørelsen 1) i en supplerende beretning i årsrapporten, jf. § 14, hvortil der henvises i ledelsesberetningen, eller 2) på fondens hjemmeside (kræver angivelse af URL-adresse), hvortil der henvises i ledelsesberetningen.	ÅRL 99 b.5 BEK. 1088 af 31/5 2021	
	En dattervirksomhed, som indgår i en koncern, kan undlade at medtage oplysningerne i sin ledelsesberetning, hvis en modervirksomhed opfylder oplysningskravene efter stk. 1-4. Anvendes undtagelsen i 1. pkt., skal datterfonden oplyse dette, herunder hvilken modervirksomhed der har medtaget redegørelsen, og hvor denne er offentliggjort.	ÅRL 99 b.6	
	En virksomhed kan undlade at udarbejde en redegørelse for måltal og politikker for det underrepræsenterede køn efter stk. 1-4, hvis fonden oplyser om måltal og politikker for det underrepræsenterede køn efter internationale retningslinjer eller standarder, der indeholder oplysninger som anført i stk. 1-4.	ÅRL 99 b.7	
	Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om offentliggørelse af en redegørelse efter stk. 1-4 i en supplerende beretning i årsrapporten og regler om revisors pligter i forhold til de oplysninger, som offentliggøres heri, jf. stk. 5, nr. 1. Erhvervsstyrelsen fastsætter desuden nærmere regler om offentliggørelse på fondens hjemmeside af redegørelsen efter stk. 1-4, herunder regler om opdatering af oplysningerne på hjemmesiden og regler om revisors pligter i forbindelse med de oplysninger, som offentliggøres på hjemmesiden.	ÅRL 99 b.8	
	Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, på hvilke betingelser en virksomhed efter internationale retningslinjer eller standarder kan oplyse om måltal og politikker for det underrepræsenterede køn.	ÅRL 99 b.9 BEK. 959 af 13/9 2019	
1.3	Store fonde med aktivitet indenfor efterforskning, prospektering, opdagelse, udvikling og udvinding af mineral-, olie- og naturgasforekomster mv. eller skovning af primærskove, skal supplere ledelsesberetningen med en beretning om betalinger til myndigheder.	ÅRL 99 c + BEK. 1088 af 31/59 2021	*Hvis fonden er omfattet af § 99 c, skal de specifikke krav i § 99 c, stk. 1-9, følges.*

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1.4	Store fonde, som har en politik for dataetik, skal supplere ledelsesberetningen med en redegørelse for fondens politik for dataetik. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om fondens arbejde med og politik for dataetiske spørgsmål. Har fonden ikke en politik for dataetik, skal ledelsesberetningen indeholde en redegørelse med forklaring af baggrunden herfor.	ÅRL 99 d.1	*Se omtalen i kapitlet* Væsentlige fokusområder, *afsnit 5* Dataetik – praktisk tilgang.
	For moderfonde, som udarbejder koncernregnskab, er det tilstrækkeligt, at oplysningerne efter stk. 1, gives for koncernen som helhed.	ÅRL 99 d.2	
	En dattervirksomhed, som indgår i en koncern, kan undlade at medtage oplysningerne i sin ledelsesberetning, hvis en moder opfylder oplysningskravene efter stk. 1. Anvendes undtagelsen i 1. pkt., skal dattervirksomheden oplyse dette, herunder hvilken moder der har medtaget redegørelsen, og hvor denne er offentliggjort.	ÅRL 99 d.3	
	Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, at redegørelsen ikke skal medtages i ledelsesberetningen, hvis ledelsesberetningen indeholder en henvisning til virksomhedens hjemmeside, hvor redegørelsen er offentliggjort, og om revisors pligter i forbindelse med de oplysninger, som offentliggøres på hjemmesiden.	ÅRL 99 d.4 + BEK. 1088 af 31/5 2021	
1.5	Store moderfonde og moderfonde omfattet af regnskabsklasse D skal udarbejde beretning om betalinger til myndigheder jf. § 99 c, stk. 2, hvis fonden selv eller en dattervirksomhed har aktiviteter, som er omfattet af § 99 c, stk. 1. Beretningen skal gives, som om de konsoliderede virksomheder tilsammen var én enhed.	ÅRL 128 a	*Hvis fonden er omfattet af § 128 a, skal de specifikke krav i § 128 a, stk. 2-3, følges.*
1.6	En moderfond, der er omfattet af § 128 a, og som ikke udarbejder koncernregnskab, skal give beretningen i sin egen årsrapport.	ÅRL 128 a.5	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
2. Noter			
Resultatopgørelsen			
Specifikation af nettoomsætningen			
2.1	Store fonde skal oplyse nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og på geografiske markeder, hvis aktiviteterne henholdsvis markederne afviger betydeligt indbyrdes med hensyn til tilrettelæggelsen af salget af varer og tjenesteydelser. Ved fordelingen skal der tages hensyn til den måde, hvorpå salget af de varer og tjenesteydelser, der indgår i fondens primære drift, er tilrettelagt. Angivelserne kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for fonden. Udeladelsen skal begrundes.	ÅRL 96.1	
Revisionshonorar			
2.2	Der skal angives oplysninger om det samlede honorar for regnskabsåret til den revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision, og til revisionsvirksomhedens dattervirksomheder. Oplysningen skal specificeres i: - honorar for lovpligtig revision af årsregnskabet, - honorar for andre erklæringsopgaver med sikkerhed, - honorar for skatterådgivning og - honorar for andre ydelser. De tilsvarende beløb skal angives for det foregående regnskabsår.	ÅRL 96.2	
2.3	En virksomhed kan undlade at give oplysningerne, hvis virksomhedens regnskab ved fuld konsolidering indgår i et koncernregnskab, hvori oplysningen gives for koncernen som helhed, og koncernregnskabet er udarbejdet af en moderfond, der henhører under lovgivningen i et EU-/EØS-land.	ÅRL 96.3	
Eventualaktiver			
2.4	Karakteren og værdien af fondens eventualaktiver skal oplyses.	ÅRL 90 b	

Når en fond aflægger koncernregnskab, gælder følgende oplysningskrav i samspil med foregående tjeklister:

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1. Koncernregnskab			
Ledelsesberetning for koncernen			
1.1	Koncernens ledelsesberetning skal opfylde de samme oplysningskrav som moderfondens ledelsesberetning jf. §§ 76 a, 77, 99-99 b, 100 og 101. Oplysninger om udenlandske filialer jf. § 99, stk. 1, nr. 10 kan dog undlades.	ÅRL 128.2	
1.2	Koncernens ledelsesberetning skal oplyse om koncernen, som om koncernvirksomhederne tilsammen var én enhed. I stedet for oplysninger om den enkelte virksomheds beløb vises de konsoliderede enheders beløb tilsammen, konsolideret efter de samme metoder, som gælder for koncernregnskabet.	ÅRL 128.1	
1.3	Er moderfonden omfattet af reglerne i regnskabsklasse D, finder § 107, om oplysning af ledelseserhverv, som ledelsesmedlemmerne beklæder i andre erhvervsdrivende virksomheder bortset fra fondens egne 100% ejede datterselskaber, tilsvarende anvendelse på koncernens ledelsesberetning. Er moderfonden omfattet af reglerne i regnskabsklasse D, finder § 107 b, stk. 1, nr. 6, og stk. 3-4, om at beskrive hovedelementerne i fondens interne kontrol- og risikostyringssystemer i forbindelse med regnskabsaflæggelsesprocessen, tilsvarende anvendelse på koncernens ledelsesberetning.	ÅRL 128.3	*Beskrivelsen skal gives i sammenhæng med afsnittet om selskabets kapitalforhold og ejerstruktur jf. § 107 b, stk. 3.*
1.4	Første gang en moderfond, der har undladt at aflægge koncernregnskab efter §§ 110-112, aflægger koncernregnskab, kan fonden uanset bestemmelsen i § 101, stk. 1, nr. 2, undlade at vise sammenligningstal for 2.-4. foregående regnskabsår.	ÅRL 128.4	*Gælder også for klasse B. Der skal gives oplysninger baseret på moderselskabets tal, hvis moderselskabet er større end klasse B.*
1.5	Moderfondens og fondens ledelsesberetninger kan sammendrages, hvis det uden vanskeligheder er muligt at finde de af denne lov krævede oplysninger, der ikke er blevet overflødige som følge af sammendraget, jf. dog § 22, stk. 4, § 78, stk. 6, og § 102, stk. 8. Oplysningerne efter § 107 b for moderfonden og efter § 107 b, stk. 1, nr. 6, for koncernen skal gives samlet.	ÅRL 128.5	*Bemærk omtalen i kapitlet* Fondsret – Erhvervsdrivende fonde*, afsnit 5.9* Kønsmæssig repræsentation i bestyrelsen.

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
Konsolidering			
1.6	Koncernregnskabet skal vise de konsoliderede enheders aktiver og passiver, deres finansielle stilling samt deres resultat, som om de tilsammen var en enkelt enhed.	ÅRL 115	
1.7	Koncernregnskabets balance, resultatopgørelse, egenkapitalopgørelse og pengestrømsopgørelse skal opstilles efter reglerne for årsregnskaber i regnskabsklasse C med de undtagelser, der følger af § 118, stk. 2-4.	ÅRL 118.1	
1.8	Den konsoliderede egenkapital kan opstilles således, at kun de poster vises, der er nødvendige for at opnå et retvisende billede.	ÅRL 118.3	
1.9	Kapitalandele i, tilgodehavender hos eller gæld til ikke-konsoliderede dattervirksomheder, henholdsvis kapitalinteresser, skal opføres som særskilte poster i koncernregnskabets balance.	ÅRL 118.2	
1.10	Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes egenkapital opføres som en særskilt hovedpost under "Egenkapital". Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes resultat skal opføres som en særskilt post i ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af fondens overskud eller dækning af underskud.	ÅRL 118.4	
Supplerende oplysningskrav til regnskabspraksis vedrørende koncernforhold			
1.11	Koncernregnskabets redegørelse for anvendt regnskabspraksis og noterne skal oplyse om koncernen, som om de konsoliderede enheder tilsammen var én enhed. I stedet for oplysninger om den enkelte enheds beløb vises de konsoliderede enheders beløb tilsammen, konsolideret efter de samme metoder som gælder for koncernregnskabet.	ÅRL 125.1	
1.12	Af redegørelsen om anvendt regnskabspraksis skal endvidere fremgå: - udeladelse af en koncernvirksomhed med konkret og fyldestgørende begrundelse. - en anden balancedag for en konsolideret dattervirksomhed end for moderfonden. Er der mellem de to balancedatoer indtruffet betydningsfulde hændelser, som har haft indflydelse på dattervirksomhedens aktiver og passiver, på dens finansielle stilling eller på resultatet, skal dette forklares. - anvendelse af andre metoder jf. § 119, stk. 2 og 3 til indregning og grundlag for måling end dem i moderfondens årsregnskab samt en konkret og fyldestgørende begrundelse for at anvende andre metoder.	ÅRL 125.2	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1.13	I en særskilt del af redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal det fremgå, hvis fonden har benyttet undtagelsen i § 114, stk. 2, nr. 4, om udeholdelse af en koncernvirksomhed af konsolideringen som følge af, at moderfonden er en erhvervsdrivende moderfond, der selv kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter. I dette tilfælde skal koncernens resultat og egenkapital oplyses.	ÅRL 125.3.1	
1.14	I en særskilt del af redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal fremgå de resterende positive og negative forskelsbeløb efter §§ 122 (virksomhedsovertagelse) og 123 (virksomhedssammenlægninger) samt de metoder, der er anvendt ved opgørelsen. Ændringer i forskelsbeløbene i forhold til forrige år skal forklares.	ÅRL 125.3.2	*Det er kun det første år, at denne oplysning skal medtages.*
Supplerende oplysningskrav til koncernnoterne			
1.15	Følgende krav finder tilsvarende anvendelse på koncernregnskabet: - oplysning om opdeling af nettoomsætningen på aktiviteter og geografiske segmenter, jf. § 96, stk. 1, - oplysning om revisionshonorar, jf. § 96, stk. 2, - oplysning om særlige indtægts- eller omkostningsposter, jf. § 67 a, - oplysning om ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af fondens overskud eller dækning af underskud, jf. § 95 a, - oplysning om anlægsaktiver, jf. §§ 58-58 c og 88-88 b, - oplysning om eventualaktiver, jf. § 90 b, - oplysning om kapitalen, jf. § 87 a, - oplysning om forpligtelser, jf. §§ 92-93 a, - oplysning om eventualforpligtelser mv., jf. §§ 64 og 94-94 b, - oplysning om nærtstående parter mv., jf. § 68, § 69, stk. 3 og 4, §§ 73, 97 b og 98 a og § 98 c, stk. 1, 2, 4 6, og 7, - oplysning om betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets udløb, jf. § 98 d. Oplysningerne skal præsenteres i samme rækkefølge som de poster i resultatopgørelsen og balancen, de vedrører.	ÅRL 126.1 ÅRL 126.5	
1.16	For koncernen som helhed skal der, for kategorierne af ledelsesmedlemmer, gives oplysninger om vederlag mv. i § 69, stk. 1, og § 98 b, som koncernvirksomhederne tilsammen har ydet.	ÅRL 126.2 ÅRL 126.3	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1.17	For koncernen som helhed skal der for kategorierne af ledelsesmedlemmer gives oplysninger om tilgodehavender hos og sikkerhedsstillelser for ledelsesmedlemmer i § 73, som koncernvirksomhederne tilsammen har ydet. (Sådanne udlån er som udgangspunkt ikke tilladt og vil i de fleste tilfælde kunne medføre en modificeret påtegning).	ÅRL 126.2	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*
1.18	Har der fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter, jf. § 98 c, stk. 2, skal fonden i koncernregnskabet oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de nærtstående parter og give de informationer om transaktioner og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af forholdets mulige påvirkning af årsregnskabet. Oplysningerne skal som minimum omfatte: – transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse – den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og betingelser for disse – årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.	ÅRL 126.1 ÅRL 69.3	
1.19	Der skal angives det samlede vederlag mv. for regnskabsåret til administrator i koncernregnskabet. Hvis administrator har krav på pensionsbetaling, skal den samlede pensionsforpligtelse oplyses. Er der fastsat særlige bonusordninger for administrator, skal det oplyses, hvilke ordninger bonussen omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien af bonusordningen.	ÅRL 126.1 ÅRL 69.4 BEK 1452 af 15/12 2014	
1.20	Der skal gives oplysning om forskydningen i minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes egenkapital.	ÅRL 126.4	
1.21	Det gennemsnitlige antal beskæftigede i pro rata-konsoliderede enheder skal oplyses særskilt.	ÅRL 126.6	
1.22	Der skal gives oplysninger om de ændringer i reserverne, som følger af anvendelsen af § 123 (sammenlægningsmetoden), og navn på og hjemsted for de virksomheder, der i årets løb er indregnet og målt efter § 123.	ÅRL 126.7	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1.23	For hver af de konsoliderede henholdsvis ikke-konsoliderede dattervirksomheder skal oplyses: - navn og hjemsted, - hvor stor en andel af egenkapitalen, der besiddes af koncernenhederne tilsammen, - grundlaget for koncernforholdet, jf. bilag 1, B, nr. 4, medmindre det følger af flertallet af stemmerettighederne, og koncernenhedernes andel - af dattervirksomhedernes virksomhedskapital og stemmerettigheder er den samme, - en konkret og fyldestgørende begrundelse, hvis virksomhedens er udeholdt af konsolideringen, jf. § 114, stk. 2, og - om den i § 123 omhandlende metode (sammenlægningsmetoden) for kapitaludligning har været anvendt. Oplysningerne kan udelades, såfremt de kan volde betydelig skade for fonden selv eller de omhandlede virksomheder. Udeladelse af oplysninger af denne grund skal oplyses.	ÅRL 127.1 ÅRL 127.4	
1.24	For hver associeret virksomhed skal oplyses: - navn og hjemsted, - hvor stor en andel af egenkapitalen, der besiddes af koncernenhederne tilsammen, og - om virksomheden er indregnet og målt efter andre metoder end den indre værdis metode. Oplysningerne kan udelades, såfremt de kan volde betydelig skade for fonden selv eller de omhandlede virksomheder. Udeladelse af oplysninger af denne grund skal oplyses.	ÅRL 127.2 ÅRL 127.4	
1.25	For hver virksomhed, hvis regnskab indgår i en pro rata-konsolidering i medfør af § 124, skal oplyses: - navn og hjemsted, - hvor stor en andel af egenkapitalen der besiddes af de konsoliderede enheder tilsammen, og - grundlaget for den fælles ledelse. Oplysningerne kan udelades, såfremt de kan volde betydelig skade for fonden selv eller de omhandlede virksomheder. Udeladelse af oplysninger af denne grund skal oplyses.	ÅRL 127.3 ÅRL 124.4	

Nr.	Lovtekst	Ref. §	Guidance
1.26	For hver kapitalinteresse, som ikke er en associeret virksomhed, skal oplyses 1) navn og hjemsted, 2) hvor stor en andel af egenkapitalen der besiddes af de konsoliderede enheder tilsammen, og 3) størrelsen af egenkapitalen og resultatet ifølge den senest godkendte årsrapport.	ÅRL 127.4	
	Oplysningen i stk. 4, nr. 3 kan undlades, hvis den pågældende kapitalinteresse ikke har offentliggjort en årsrapport.	ÅRL 127.5	
	Der skal endvidere oplyses navn, hjemsted og retsform for hvert interessentskab eller kommanditselskab, i hvilket de konsoliderede enheder er interessent eller komplementar.	ÅRL 127.6	
1.27	Er finansieringsindtægter og finansieringsomkostninger ikke særskilt angivet i resultatopgørelsen, jf. skemakrav, skal der gives oplysning om koncerninterne (moderselskab, dattervirksomhed og søstervirksomhed) finansieringsindtægter og -omkostninger.	Bilag 2, Skema 3-4	*Gælder også for fonde omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Da der er tale om forhold af stor relevans for fonde, er punkterne også medtaget her.*

5. Erhvervsdrivende fonde, LBK nr. 984 af 20. september 2019

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1: Lovens anvendelsesområde mv.
Kapitel 2: Kommunikation
Kapitel 3: Anmeldelse, registrering og frister
Kapitel 4: Fondsmyndighed
Kapitel 5: Stiftelse
Kapitel 6: Kapital
Kapitel 7: Ledelse mv.
Kapitel 8: Revision mv.
Kapitel 9: Uddelinger og anden kapitalafgang mv.
Kapitel 10: Vedtægtsændring
Kapitel 11: Fusion
Kapitel 12: Opløsning
Kapitel 13: Overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fond mv.
Kapitel 14: Erstatning
Kapitel 15: Klageadgang
Kapitel 16: Straffebestemmelser mv.
Kapitel 17: Ikrafttræden og overgangsbestemmelser
Kapitel 18: Ændringer i anden lovgivning
Kapitel 19: Territorialbestemmelser

Bekendtgørelse af lov om erhvervsdrivende fonde

Herved bekendtgøres lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde med de ændringer, der følger af § 3 i lov nr. 738 af 1. juni 2015, § 3 i lov nr. 262 af 16. marts 2016, § 4 i lov nr. 631 af 8. juni 2016, § 11 i lov nr. 665 af 8. juni 2017, § 4 i lov nr. 1665 af 26. december 2017, § 3 i lov nr. 676 af 29. maj 2018 og § 3 i lov nr. 554 af 7. maj 2019.

Den bekendtgjorte lovtekst vedrørende fodnoten i lovens titel, § 18, stk. 2 og 4, § 21 a, § 21 d, § 115, stk. 1, og § 132, stk. 1, træder i kraft den 10. januar 2020, jf. § 13, stk. 1, i lov nr. 554 af 7. maj 2019 om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, lov om erhvervsdrivende fonde og forskellige andre love (Ændring af reglerne om reelle ejere som følge af 5. hvidvaskdirektiv).

Kapitel 1: Lovens anvendelsesområde m.v.

Anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, der efter § 2 anses for at være erhvervsdrivende (erhvervsdrivende fonde).

Stk. 2. Ved en erhvervsdrivende fond forstås i denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, hvor der udøves erhvervsaktivitet, jf. § 2, stk. 1 og 2, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Stk. 3. Fondens væsentlige gavegivere, bidragsydere el.lign. sidestilles i alle henseender i forhold til denne lov med fondens stifter.

§ 2. En fond anses efter denne lov for erhvervsdrivende, hvis den
1) overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser el.lign., for hvilke den normalt modtager vederlag,
2) udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom eller
3) har den i selskabslovens § 7 anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed.

Stk. 2. En fond anses dog ikke for erhvervsdrivende, hvis den virksomhed, fonden udøver eller har den i stk. 1, nr. 3, anførte forbindelse med, er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om, hvornår fondes erhvervsdrift anses for begrænset eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens formue.

§ 3. Loven omfatter ikke
1) Danmarks Nationalbank,
2) fonde, der er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,
3) fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til sociallovgivningen eller anden lovgivning, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver af væsentligt omfang, eller
4) fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet offentligt tilsyn og økonomisk kontrol, helt eller delvis skal være undtaget fra denne lov. En fond kan ikke undtages fra denne lov, hvis stifter af fonden er tilsynsmyndighed.

Stk. 3. § 21 a om registrering af reelle ejere finder anvendelse for fonde, som falder uden for lovens område efter stk. 1, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 2.

§ 4. Erhvervsstyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om en fond er omfattet af denne lov.

Erhvervsdrivende fondes navne

§ 5. Erhvervsdrivende fonde skal i deres navn benytte ordet fond.

Stk. 2. Betegnelsen erhvervsdrivende fond eller erhvervsfond eller forkortelsen ERF må kun benyttes af en fond, som er registreret eller anmeldt til registrering i overensstemmelse med § 12, stk. 1.

Stk. 3. Navnet skal tydeligt adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og må ikke være egnet til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk. 4. Fonde skal i breve og på andre forretningspapirer, herunder elektroniske meddelelser, og på fondens hjemmeside angive navn, hjemsted og cvr-nummer.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på binavne.

Koncerner

§ 6. En fond, som omfattes af § 2, stk. 1, nr. 3, anses som moderfond, og den eller de aktie- eller anpartsselskaber eller andre virksomheder, med hvilke fonden har den der anførte forbindelse, anses som dattervirksomheder.

Stk. 2. En moderfond udgør sammen med en eller flere dattervirksomheder en koncern. Hvis flere fonde opfylder et eller flere af kriterierne i selskabslovens § 7, jf. denne lovs § 2, stk. 1, nr. 3, er det alene den fond, som faktisk udøver den bestemmende indflydelse over virksomhedens økonomiske og driftsmæssige beslutninger, der anses for at være moderfond.

Skifterettens og Sø- og Handelsrettens beføjelser

§ 7. Hvor beføjelser i henhold til denne lov er henlagt til skifteretten, udøves de af skifteretten på fondens hjemsted. Dog udøves beføjelserne af Sø- og Handelsretten i de områder, der er henlagt under Københavns Byret, retten på Frederiksberg og retterne i Glostrup og Lyngby, jf. konkurslovens § 4.

Kapitel 2: Kommunikation

§ 8. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Erhvervsstyrelsen om forhold, som er omfattet af denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Erhvervsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Civilstyrelsen om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør af denne lov, skal foregå digitalt. Stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

§ 9. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at Erhvervsstyrelsen kan udstede afgørelser og andre dokumenter efter denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov uden underskrift, med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Sådanne afgørelser og dokumenter sidestilles med afgørelser og dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser og andre dokumenter, der udelukkende er truffet eller udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af Erhvervsstyrelsen som afsender.

Stk. 3. Erhvervsministeren kan for Civilstyrelsen efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler svarende til stk. 1 og 2.

§ 10. Hvor det efter denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er krævet, at et dokument, som er udstedt af andre end Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 2. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere bestemmelser om fravigelse af underskriftskrav. Det kan herunder bestemmes, at krav om personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter.

Kapitel 3: Anmeldelse, registrering og frister

Anmeldelse og registrering

§ 11. Erhvervsstyrelsen fører som registreringsmyndighed et register over erhvervsdrivende fonde, der er omfattet og registreret i medfør af denne lov. Registrering og offentliggørelse i henhold til denne lov sker i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. Oplysninger, der er offentliggjort i Erhvervsstyrelsens it-system, anses for at være kommet til tredjemands kendskab. Så længe offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system ikke har fundet sted, kan forhold, der skal registreres og offentliggøres, ikke gøres gældende mod tredjemand, medmindre det bevises, at denne har haft kendskab hertil. Den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er offentliggjort, hindrer ikke tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om sprogkrav til den dokumentation, som skal indsendes i forbindelse med registreringer eller anmeldelser.

Stk. 4. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af årsrapport på engelsk.

§ 12. Registreringspligtige oplysninger efter denne lov skal være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system, senest 2 uger efter at den retsstiftende beslutning er truffet eller forholdet er ændret, medmindre andet er bestemt i eller i medfør af denne lov. Hvor anmelder ikke selv forestår registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 19, stk. 1, skal anmeldelse være modtaget i Erhvervsstyrelsen, senest 2 uger efter at den retsstiftende beslutning er truffet eller forholdet er ændret.

Stk. 2. Det påhviler bestyrelsen at sikre, at registrering finder sted, eller at anmeldelse med henblik på registrering meddeles Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på offentliggørelse af dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system. Hvor anmelder ikke selv forestår offentliggørelsen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 19, stk. 3, skal dokumentet eller meddelelsen være modtaget i Erhvervsstyrelsen, senest 2 uger efter at den pågældende begivenhed har fundet sted.

Stk. 4. Erhvervsstyrelsen kan som registreringsmyndighed meddele forlængelse af de frister, der er fastsat i denne lov.

§ 13. Medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. Hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 12, stk. 1, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om registrering af stiftere.

§ 14. Ved stiftelse eller forhøjelse af grundkapitalen skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 12, stk. 1, vedlægges oplysning om de dermed for fonden forbundne omkostninger.

§ 15. Registrering må ikke finde sted, hvis det forhold, der ønskes registreret, ikke opfylder bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten. Registrering må heller ikke finde sted, hvis den beslutning, der lægges til grund for registreringen, ikke er blevet til i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Stk. 2. En anmelder, der registrerer et forhold i Erhvervsstyrelsens it-system eller indsender anmeldelse herom til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system, indestår for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget, herunder at der foreligger behørig fuldmagt, og at dokumentationen i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er gyldig.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på dokumenter m.v., som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, eller som indsendes til Erhvervsstyrelsen til offentliggørelse m.v. efter denne lov.

§ 16. Kan en anmeldelse ikke registreres på grund af en fejl eller mangel, kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed fastsætte en frist til berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Stk. 2. Nægtes registrering efter stk. 1, skal anmelderen have skriftlig meddelelse om, at registrering ikke vil finde sted, og om begrundelsen herfor.

§ 17. Erhvervsstyrelsen kan som registreringsmyndighed forlange de oplysninger, som er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt.

Stk. 2. Ved anmeldelse og registrering efter regler fastsat i medfør af dette kapitel kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed i indtil 3 år fra registreringstidspunktet stille krav om, at der indsendes dokumentation for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget. Erhvervsstyrelsen kan som registreringsmyndighed i forbindelse hermed i særlige tilfælde stille krav om, at der indsendes en erklæring afgivet af en godkendt revisor om, at de økonomiske dispositioner i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget. Opfyldes kravene i henhold til 1. og 2. pkt. ikke, fastsætter Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed en frist for forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke senest ved udløbet af den fastsatte frist, kan Erhvervsstyrelsen om nødvendigt foranledige fonden tvangsopløst efter reglerne i §§ 115-117.

Stk. 3. Ved overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten, kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed give bestyrelsen, direktionen eller revisor påbud om at bringe forholdet i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

§ 18. Oplysning om navn på personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres til enhver tid i Det Centrale Virksomhedsregister, medmindre Erhvervsstyrelsen træffer anden beslutning. Dette gælder for både aktive og ophørte erhvervsdrivende fonde.

Stk. 2. Oplysning om adresse for personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres i Det Centrale Virksomhedsregister, indtil der er forløbet 5 år, efter at personen er ophørt med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Det Centrale Virksomhedsregister. Dette gælder for både aktive og ophørte virksomheder. For personer, der har registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister, offentliggøres adressen ikke i Det Centrale Virksomhedsregister, så længe beskyttelsen er gældende i Det Centrale Personregister, medmindre personen anmoder Erhvervsstyrelsen om, at adressebeskyttelsen ikke skal gælde i Det Centrale Virksomhedsregister. Personer, der ikke har et cpr-nummer, kan anmode Erhvervsstyrelsen om adressebeskyttelse i Det Centrale Virksomhedsregister.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen fastsætter de nærmere vilkår og betingelser for adressebeskyttelse og for videregivelse af beskyttede adresser for personer uden cpr-nummer, jf. stk. 2, 4. pkt.

Stk. 4. Opdatering af personoplysninger omfattet af stk. 1 og 2 for fuldt ansvarlige deltagere, ejere og ledelsesmedlemmer ophører, 5 år efter at den pågældende person ophører med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Det Centrale Virksomhedsregister.

Særlige bestemmelser om registrering mv.

§ 19. Hvor anmelderen selv foretager registreringen i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, træder sådanne registreringer i stedet for indsendelse af anmeldelse.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen fastsætter regler om anmeldelse og registrering af forhold, som er registreringspligtige efter denne lov.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen fastsætter regler om offentliggørelse af registreringer, dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system efter denne lov.

Stk. 4. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om gebyrer for anmeldelse, udskrifter m.v., bekendtgørelse, kopi af dokumenter, brugen af Erhvervsstyrelsens it-system og rykkerbreve ved for sen betaling. Erhvervsstyrelsen kan endvidere fastsætte regler om, at de enkelte fonde skal betale et gebyr til dækning af udgifterne ved administration af denne lov.

§ 20. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at oplysninger, som fondsmyndigheden er i besiddelse af, skal være undtaget fra offentlighed.

§ 21. Mener nogen, at en registrering er den pågældende til skade, hører spørgsmålet om sletning af registreringen under domstolene.

Stk. 2. Sag herom skal være anlagt mod fonden senest 6 måneder efter registreringens offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system. Retten sender en udskrift af dommen til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed, hvorefter Erhvervsstyrelsen offentliggør oplysning om sagens udfald i Erhvervsstyrelsens it-system.

§ 21a. Fonden skal indhente oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Stk. 2. Fondens reelle ejere skal efter fondens anmodning forsyne fonden med oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, som fonden er forpligtet til at indhente.

Stk. 3. Fonden skal registrere oplysningerne om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, som er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen.

Stk. 4. Fonden skal mindst en gang årligt undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere. Resultatet af den årlige undersøgelse fremlægges på fondens årsregnskabsmøde.

Stk. 5. Fonden skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.

Stk. 6. Fonden skal efter anmodning udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet. Fonden skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk. 7. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet og andre kompetente myndigheder kan vederlagsfrit videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

Stk. 8. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1, 3 og 5 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i styrelsens it-system.

§ 21b. Som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der i sidste ende direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder

1) fondens bestyrelse og
2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

§ 21c. Ved etablering af en erhvervsdrivende fond skal der senest samtidig med registreringen af fonden, jf. § 12, indhentes og registreres oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, jf. § 21 a, stk. 1.

§ 21d. Fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. § 21 a, skal efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om deres reelle ejere.

Stk. 2. Modtager Erhvervsstyrelsen indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere, foretager Erhvervsstyrelsen en undersøgelse af forholdet, jf. § 17, stk. 1, og § 21 a, stk. 5. Erhvervsstyrelsen kan over for fonden fastsætte en frist for forholdets berigtigelse.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system. Fonden skal have mulighed for at gøre indsigelse mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

Fristberegning

§ 22. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling kan eller skal foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år før en nærmere angivet begivenhed finder sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen før denne begivenhed.

Stk. 2. Udløber fristen for at foretage handlingen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, vil handlingen skulle foretages senest den sidste hverdag forinden.

Stk. 3. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling eller beslutning tidligst kan foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen eller beslutningen fra dagen efter denne begivenhed. Handlingen eller beslutningen kan tidligst foretages, dagen efter at fristen er udløbet.

§ 23. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling senest skal foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen efter denne begivenhed, jf. stk. 2-4.

Stk. 2. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i uger, udløber fristen for at foretage handlingen på ugedagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted.

Stk. 3. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i måneder, udløber fristen for at foretage handlingen på månedsdagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted. Hvis begivenheden fandt sted på den sidste dag i en måned, eller hvis fristen udløber på en månedsdato, som ikke findes, udløber fristen altid på den sidste dag i måneden uanset månedens længde.

Stk. 4. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i år, udløber fristen for at foretage handlingen på årsdagen for begivenheden.

Stk. 5. Udløber fristen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, skal handlingen senest være foretaget den førstkommende hverdag derefter.

Kapitel 4: Fondsmyndighed

§ 24. Fondsmyndighed efter denne lov udøves af Erhvervsstyrelsen.

Stk. 2. Ved overtrædelse af denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten kan fondsmyndigheden give ledelsen eller revisor påbud om at bringe forholdet i overensstemmelse med denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Stk. 3. Fondsmyndigheden kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til varetagelse af dens opgaver.

Granskning

§ 25. Fondsmyndigheden kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold vedrørende en erhvervsdrivende fond, dens forvaltning eller årsrapporter.

Stk. 2. Fondsmyndigheden udpeger på fondens vegne en eller flere granskningsmænd. Udgifterne til granskning godkendes og udredes foreløbigt af fondsmyndigheden, men afholdes af fonden.

Stk. 3. Granskningsmændene kan af ledelsen kræve de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden og, hvis fonden er en moderfond, koncernen.

Stk. 4. Granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden fastsætter granskningsmændenes vederlag.

Kapitel 5: Stiftelse

Stiftere

§ 26. En erhvervsdrivende fond kan stiftes af en eller flere stiftere.

Stk. 2. En stifter må ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 3. Hvis en stifter er en fysisk person, skal personen være myndig og må ikke være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven.

Stk. 4. Hvis stifter er en juridisk person, skal denne være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager.

Vedtægt

§ 27. For en erhvervsdrivende fond skal der oprettes en vedtægt. Denne skal indeholde angivelse af

1) navn og eventuelle binavne,
2) stifter,
3) formål,
4) grundkapitalens størrelse, og hvorledes den er indbetalt,
5) hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter,
6) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre,
7) antallet af medlemmer af bestyrelsen, og hvorledes de udpeges,
8) regnskabsår, herunder første regnskabsår,
9) fra hvilken bestemt dato stiftelsen skal have retsvirkning, hvis retsvirkningen skal indtræde på et andet tidspunkt end datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, jf. § 29, stk. 3 og 4, og
10) anvendelse af overskud og reserver.

Stk. 2. Dokumenter, hvortil der henvises i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, skal vedhæftes denne.

Stk. 3. Fastsættes der almindelige retningslinjer vedrørende de i stk. 1, nr. 3 og 10, nævnte forhold, skal disse indsendes til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed.

§ 28. Bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling, har ikke retsvirkning efter deres indhold i det omfang, fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til en i forhold til disse ufødt generation.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Registrering af stiftelsen

§ 29. En erhvervsdrivende fond skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1. Fonden kan ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte grundkapital er fuldt indbetalt og bestyrelse og revisor er udpeget.

Stk. 2. Stiftelsen har retsvirkning fra datoen for beslutningen om stiftelse eller fra den senere dato, som er anført i vedtægten, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Hvis grundkapitalen udelukkende består af kontanter, kan stiftelsen ikke tillægges retsvirkning senere end 12 måneder efter vedtægtens datering.

Stk. 4. Hvis fonden i forbindelse med stiftelsen skal overtage andre værdier end kontanter, kan stiftelsen ikke tillægges retsvirkning senere end tidspunktet for fondens registrering eller anmeldelse til registrering, jf. stk. 1.

Stk. 5. Hvis fonden i forbindelse med stiftelsen overtager en allerede bestående virksomhed eller overtager en bestemmende ejerandel i en anden virksomhed, kan stiftelsen tillægges virkning i regnskabsmæssig henseende fra første dag i indeværende regnskabsår i den virksomhed, der indskydes, eller som ejerandelen vedrører.

§ 30. En erhvervsdrivende fond, der ikke er registreret, kan ikke erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen. Fonden skal til sit navn føje ordene under stiftelse.

Stk. 2. Stiftes fonden med en dato for retsvirkning, der ligger senere end datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, jf. § 29, stk. 3 eller 4, kan der ikke frem til retsvirkningsdatoen erhverves rettigheder eller indgås forpligtelser på fondens vegne.

Stk. 3. For en forpligtelse indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Kapitel 6: Kapital

§ 31. En erhvervsdrivende fond skal have en grundkapital på mindst 300.000 kr.

Indskud af grundkapital i andre værdier end kontanter

§ 32. Skal indbetaling af grundkapitalen helt eller delvis ske i andre værdier end kontanter, skal indskuddet have en økonomisk værdi og kan ikke bestå i pligt til at udføre et arbejde eller levere en tjenesteydelse. Fordringer på stiftere kan ikke indskydes eller overtages, uanset om fordringerne er sikret ved pant.

Stk. 2. Skal indbetaling af grundkapitalen helt eller delvis ske i andre værdier end kontanter, eller skal fonden overtage sådanne værdier i forbindelse med oprettelsen, skal der redegøres for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af indskuddet eller overtagelsen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de enkelte indskudte eller overtagne aktiver og skal angive navn og bopæl på de personer, der er omfattet af aftalen om indskud eller overtagelse.

§ 33. Indskydes andre værdier i fonden, eller skal fonden overtage andre værdier end kontanter, skal der i forbindelse med stiftelsen udarbejdes en vurderingsberetning. Vurderingsberetningen skal indeholde

1) en beskrivelse af hvert indskud,
2) oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen og
3) en erklæring om, at den ansatte økonomiske værdi mindst svarer til grundkapitalen.

Stk. 2. Vurderingsberetningen skal udarbejdes af en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd. Som vurderingsmænd kan stifterne udpege godkendte revisorer. Skifteretten på det sted, hvor fonden skal have hjemsted, kan i andre tilfælde udpege vurderingsmænd. Vurderingsmændene skal kunne foretage de undersøgelser, de finder nødvendige, og kan fra stifterne eller ledelsen forlange de oplysninger og den bistand, som de anser for nødvendige for udførelsen af deres hverv.

Stk. 3. Vurderingen må ikke være foretaget mere end 4 uger før beslutningen. Overskrides fristen, må vurderingen foretages på ny.

Stk. 4. Overtager fonden i forbindelse med stiftelsen en bestående virksomhed, skal vurderingsberetningen endvidere indeholde en åbningsbalance for fonden. Åbningsbalancen skal udarbejdes i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Åbningsbalancen skal være forsynet med en revisorerklæring om revision.

§ 34. Kravet om udarbejdelse af en vurderingsberetning efter § 33, stk. 1, gælder ikke ved indskud af:

1) Aktiver og forpligtelser, som er præsenteret individuelt i et års- eller koncernregnskab for det forudgående regnskabsår, der er udarbejdet i overensstemmelse med bestemmelserne i årsregnskabsloven eller de internationale regnskabsstandarder, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder, i overensstemmelse med regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lovgivningen for finansielle virksomheder, eller i et regnskab for en udenlandsk virksomhed, der er udarbejdet efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU med senere ændringer og forsynet med en revisionspåtegning, hvis aktivet eller forpligtelsen er målt til dagsværdi i års- eller koncernregnskabet for det forudgående regnskabsår.

2) Værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter, der optages til den gennemsnitskurs, hvortil de er blevet handlet på et eller flere regulerede markeder i de 4 uger, der går forud for vedtægtens underskrivelse. Vurderingsberetningen efter § 33, stk. 1, skal dog udarbejdes, hvis bestyrelsen vurderer, at denne gennemsnitskurs er påvirket af ekstraordinære omstændigheder eller i øvrigt ikke kan antages at afspejle den aktuelle værdi.

Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for, at et indskud omfattet af stk. 1 ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer, og bestyrelsen skal udarbejde en erklæring, der indeholder

1) en beskrivelse af aktivet og dets værdi,
2) oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen,
3) en udtalelse om, at de angivne værdier mindst svarer til grundkapitalen, og
4) en udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, der har betydning for den oprindelige vurdering.

Stk. 3. Bestyrelsen skal indsende erklæringen efter stk. 2 til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed samtidig med registreringen eller anmeldelsen til registrering af fondens stiftelse, jf. § 12, stk. 1.

Kapitalforhøjelse

§ 35. Grundkapitalen kan forhøjes ved bestyrelsens beslutning

1) ved overførelse af reserver eller overskud ifølge fondens senest reviderede årsregnskab,
2) ved overførelse af overskud eller frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsregnskab for, medmindre beløbet er uddelt, forbrugt eller bundet, eller
3) ved arv, gave eller lignende bidrag, som fonden har modtaget til forhøjelse af grundkapitalen.

Stk. 2. Bestyrelsen foretager de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af en forhøjelse i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Ved kapitalforhøjelse, der sker ved indskud af andre værdier end kontanter, finder §§ 32-34 tilsvarende anvendelse. En eventuel balance efter § 33, stk. 4, skal i disse tilfælde dog udarbejdes som en overtagelsesbalance for den overtagne virksomhed.

§ 36. En kapitalforhøjelse skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter beslutning om overførelse fra reserver eller overskud eller efter indbetaling af forhøjelsesbeløbet. Kapitalforhøjelsen kan ikke registreres, før overførelsen eller indbetalingen har fundet sted.

Stk. 2. Beslutningen om kapitalforhøjelse bortfalder, hvis registrering nægtes. Beslutningen bortfalder også, hvis registrering ikke er sket eller anmeldelse til registrering ikke er modtaget i Erhvervsstyrelsen senest 12 måneder efter beslutningen.

Kapitel 7: Ledelse mv.

Generelle bestemmelser om ledelseshverv og bestyrelsens opgaver

§ 37. En erhvervsdrivende fond ledes af en bestyrelse, der ud over de medlemmer af bestyrelsen, der vælges efter § 64, stk. 1, 1. pkt., består af mindst 3 medlemmer.

Stk. 2. Bestyrelsen kan ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører. Bestyrelsen og direktionen udgør ledelsen.

Stk. 3. Flertallet af bestyrelsens medlemmer må ikke være ansat som direktører i fonden. En direktør kan ikke være formand eller næstformand for bestyrelsen.

Stk. 4. Ledelsen eller et tilsvarende organ og medlemmer af ledelsen eller et tilsvarende organ i fondens dattervirksomheder og i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, må ikke udpege medlemmer til fondens bestyrelse.

Stk. 5. Formanden eller en næstformand for bestyrelsen må ikke være direktør i en dattervirksomhed eller i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, medmindre fondsmyndigheden undtagelsesvis samtykker deri.

§ 38. Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser. Bestyrelsen skal ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed påse, at

1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende,
2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,
3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold,
4) direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og
5) kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

Stk. 2. I fonde, hvor bestyrelsen ikke har ansat en direktion, skal bestyrelsen ud over opgaverne i stk. 1, varetage den daglige ledelse.

§ 39. Medlemmer af ledelsen skal være myndige personer og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7.

Særligt om stifters repræsentation i bestyrelsen

§ 40. Stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.

Stk. 2. Stiftes en erhvervsdrivende fond af en virksomhed, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i virksomheden, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal. På samme måde kan flertallet af stiftervirksomhedens ledelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med personer, der har den i stk. 1 angivne tilknytning til de pågældende ledelsesmedlemmer.

Kønsrepræsentation

§ 41. I erhvervsdrivende fonde, som har gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Unionen har indgået aftale med på det finansielle område, og i store erhvervsdrivende fonde, jf. stk. 2, skal bestyrelsen

1) opstille måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen og
2) udarbejde en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på fondens øvrige ledelsesniveauer, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 2. Store erhvervsdrivende fonde er fonde, der overskrider 2 af følgende kriterier i to på hinanden følgende regnskabsår:

1) En balancesum på 156 mio. kr.,
2) en nettoomsætning på 313 mio. kr. og
3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 250.

Stk. 3. Ved beregning af størrelserne i stk. 2 finder årsregnskabslovens § 7, stk. 3 og 4, anvendelse.

Stk. 4. For moderfonde, der udarbejder eller lader udarbejde koncernregnskab, skal beregningen i stk. 2 foretages på koncernniveau.

Stk. 5. For moderfonde, der udarbejder koncernregnskab, er det tilstrækkeligt, at der opstilles måltal og udarbejdes en politik, jf. stk. 1, for koncernen som helhed.

Stk. 6. Erhvervsdrivende fonde, der i det seneste regnskabsår har beskæftiget færre end 50 medarbejdere, kan undlade at udarbejde en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på fondens øvrige ledelsesniveauer, jf. stk. 1, nr. 2.

Direktionens opgaver

§ 42. I erhvervsdrivende fonde, hvor der er ansat en direktion, varetager direktionen den daglige ledelse og skal som led heri varetage fondens formål og interesser. Direktionen skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden. Bestyrelsen skal i så fald snarest underrettes om den trufne disposition.

Stk. 2. Direktionen skal sikre, at bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 3. Direktionen skal herudover sikre, at kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

Stk. 4. En direktør har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Administrator

§ 43. Bestyrelsen kan træffe aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver. Ledelsen har ansvaret for fondens daglige drift, uanset om der er truffet aftale med en administrator.

Ledelsesmedlemmers udtræden

§ 44. Et medlem af bestyrelsen kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen.

Stk. 2. Et medlem af bestyrelsen skal udtræde af bestyrelsen, hvis den pågældende er under konkurs.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.

Stk. 4. Et medlem af bestyrelsen, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig uegnet, skal udtræde af bestyrelsen.

§ 45. Fondsmyndigheden kan afsætte et medlem af bestyrelsen eller en direktør, der ikke opfylder betingelserne i § 39. Fondsmyndigheden kan endvidere afsætte et medlem af bestyrelsen, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 44, stk. 2-4.

§ 46. Fondsmyndigheden kan i særlige tilfælde give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør, hvis denne klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

§ 47. Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye bestyrelsesmedlem i overensstemmelse med vedtægten.

Stk. 2. Sker udpegning af et bestyrelsesmedlem ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages udpegningen af fondsmyndigheden

Suppleanter

§ 48. Denne lovs bestemmelser om medlemmer af bestyrelsen finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

Aflønning af ledelsesmedlemmer

§ 49. Vederlag til medlemmer af ledelsen må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds og i moderfonde koncernens økonomiske stilling.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen, der findes for højt, jf. stk. 1.

Forretningsorden

§ 50. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver.

Stk. 2. Ved bestyrelsens udformning af forretningsordenen skal der tages udgangspunkt i fondens virksomhed og behov. I den forbindelse bør bestyrelsen særlig overveje, om forretningsordenen skal indeholde bestemmelser om konstitution, arbejdsdeling, tilsyn med direktionen, føring af bøger, protokoller m.v., skriftlige og elektroniske møder, tavshedspligt, suppleanter, regnskabskontrol, underskrivelse af revisionsprotokol og sikring af tilstedeværelsen af det nødvendige grundlag for revision.

Inhabilitet

§ 51. Et medlem af ledelsen må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem den erhvervsdrivende fond og den pågældende selv eller søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

Afholdelse af møder i bestyrelsen

§ 52. Bestyrelsen vælger selv sin formand. Ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

Stk. 2. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer af bestyrelsen indkaldes.

Stk. 3. Formanden for bestyrelsen må ikke udføre hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand. En bestyrelsesformand kan dog, hvor der er særligt behov herfor, udføre opgaver, som den pågældende bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen.

§ 53. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer af bestyrelsen er repræsenteret, hvis der ikke efter vedtægten stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at samtlige medlemmer af bestyrelsen har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægten, kan et medlem af bestyrelsen i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

Stk. 3. De anliggender, der behandles i bestyrelsen, afgøres, for så vidt der ikke efter vedtægten kræves særligt stemmeflertal, ved simpelt stemmeflertal. Det kan i vedtægten bestemmes, at formandens stemme eller ved formandens forfald næstformandens er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

Stk. 4. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer af bestyrelsen. Et tilstedeværende ledelsesmedlem, der ikke er enig i en beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

§ 54. Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder under behandling af årsregnskaber m.v., der påtegnes af revisor. Revisor har pligt til at deltage i bestyrelsesmøder, hvis blot ét medlem af ledelsen anmoder herom.

Stk. 2. Fører revisor en revisionsprotokol, skal revisionsprotokollen forelægges på hvert bestyrelsesmøde. Enhver protokoltilførsel skal underskrives af samtlige medlemmer af bestyrelsen.

§ 55. Et medlem af ledelsen, revisor, fondsmyndigheden eller Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed kan forlange, at bestyrelsen indkaldes.

Skriftlige og elektroniske møder i bestyrelsen

§ 56. Bestyrelsesmøder kan afholdes skriftligt, i det omfang dette er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Et medlem af ledelsen kan dog forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted. Denne lovs bestemmelser om afholdelse af bestyrelsesmøde finder tilsvarende anvendelse på skriftlige bestyrelsesmøder.

Stk. 2. Bestyrelsesmøder kan afholdes ved anvendelse af elektroniske medier, i det omfang dette er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Et medlem af ledelsen kan dog forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted. Denne lovs bestemmelser om afholdelse af bestyrelsesmøde og om elektronisk kommunikation finder tilsvarende anvendelse på elektroniske bestyrelsesmøder og på kommunikationen i forbindelse hermed.

Stk. 3. Bestyrelsen kan træffe beslutning om anvendelse af elektronisk dokumentudveksling og elektronisk post i kommunikationen til brug for et elektronisk bestyrelsesmøde i stedet for fremsendelse eller fremlæggelse af papirbaserede dokumenter i henhold til denne lov.

Tavshedspligt

§ 57. Medlemmer af ledelsen, vurderingsmænd og granskningsmænd samt disses medhjælpere og suppleanter må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Afgivelse af oplysninger mv. til revisor eller granskningsmand

§ 58. Medlemmer af ledelsen skal give enhver revisor eller granskningsmand, som skal erklære sig om den erhvervsdrivende fonds forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden og, hvis fonden er en moderfond, dens koncern, jf. § 6.

Stk. 2. Medlemmer af ledelsen skal give enhver revisor eller granskningsmand, som skal erklære sig om fondens forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Årsregnskabsmøde

§ 59. Der skal årligt afholdes et årsregnskabsmøde, hvor bestyrelsen skal træffe beslutning om godkendelse af årsrapporten og om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til den godkendte årsrapport.

Stk. 2. Revisor har pligt til at deltage på det i stk. 1 nævnte årsregnskabsmøde. Hvis der er enighed blandt samtlige medlemmer af bestyrelsen om, at revisors deltagelse ikke er påkrævet, og er revisor enig, har revisor dog ikke pligt til at deltage. Beslutningen skal fremgå af bestyrelsesprotokollen.

Anbefalinger for god Fondsledelse

§ 60. Bestyrelsen skal redegøre for, hvorledes de forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede Anbefalinger for god Fondsledelse. Bestyrelsen skal i sin redegørelse oplyse, om fonden følger de enkelte anbefalinger, eller om den fraviger en eller flere anbefalinger og i givet fald hvilke. Hvis bestyrelsen fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for grundene hertil og for, hvordan man i stedet har indrettet sig.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan påbyde bestyrelsen at redegøre for, hvorledes den forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede anbefalinger, jf. stk. 1.

Ekstraordinære dispositioner

§ 61. Bestyrelsen må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.

Efterfølgende erhvervelser fra stifter mv.

§ 62. Ledelsen er ansvarlig for, at erhvervelse af aktiver fra stifter m.v. ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer. Hvis fonden erhverver aktiver fra en stifter, skal fondsmyndigheden godkende erhvervelsen, hvis fonden yder et vederlag for erhvervelsen og vederlaget mindst svarer til 10 pct. af grundkapitalen. Tilsvarende gælder ved erhvervelser fra personer, der er knyttet til en person, som er omfattet af 1. pkt. ved ægteskab, fast samlivsforhold eller slægtskab i ret op- eller nedstigende linje så nært som søskende, eller som på anden måde står den pågældende særlig nær.

Stk. 2. Bestyrelsen skal til brug for godkendelsen i stk. 1 udarbejde en redegørelse om de nærmere omstændigheder ved erhvervelsen. Der skal desuden udarbejdes en vurderingsberetning efter § 33, medmindre erhvervelsen er omfattet af § 34. Hvis det erhvervede er en bestående virksomhed, skal balancen efter § 33, stk. 4, dog udarbejdes som en overtagelsesbalance for den overtagne virksomhed.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på fondens sædvanlige forretningsmæssige dispositioner.

Utilbørlige dispositioner

§ 63. Medlemmer af ledelsen må ikke disponere således, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe medlemmer af ledelsen eller andre en utilbørlig fordel på fondens bekostning. Utilbørlige bestyrelsesbeslutninger, der strider imod lovgivningen eller vedtægten, er ugyldige.

Stk. 2. Aftaler mellem fonden og et eller flere medlemmer af ledelsen er kun gyldige, hvis de affattes på en måde, som senere kan dokumenteres, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende.

Medarbejderrepræsentation

§ 64. De i selskabsloven og i henhold til denne fastsatte regler om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på en erhvervsdrivende fond og dens dattervirksomheder. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af medarbejderne, deltager kun i behandlingen af spørgsmål, som ikke vedrører erhvervsvirksomheden, hvis dette er bestemt i vedtægten. I det omfang nye bestyrelsesmedlemmer skal udpeges af bestyrelsen, deltager de bestyrelsesmedlemmer, der er valgt af medarbejderne, ikke i udpegningen, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Stk. 2. Hvor de af medarbejderne valgte bestyrelsesmedlemmer efter stk. 1, 2. eller 3. pkt., ikke deltager i behandlingen, medregnes de pågældende bestyrelsesmedlemmer ikke, når det til en beslutning kræves, at et bestemt antal af medlemmerne eller en bestemt del af bestyrelsen er til stede.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte særlige regler for selskabs- og koncernrepræsentation i erhvervsdrivende fonde.

Underretning om koncernforhold mv.

§ 65. Bestyrelsen i en moderfond skal underrette en dattervirksomhed, så snart et koncernforhold er etableret. En dattervirksomhed skal give moderfonden de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af koncernens virksomhed.

§ 66. Medlemmer af ledelsen må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende ejerandele i dattervirksomheder.

Kapitaltab

§ 67. Bestyrelsen skal sikre, at bestyrelsesmøde afholdes, senest 3 måneder efter at det konstateres, at egenkapitalen udgør mindre end halvdelen af grundkapitalen. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen stille forslag om foranstaltninger, der fører til fuld dækning af grundkapitalen, eller stille forslag om opløsning af fonden.

Stk. 2. Bestyrelsen kan til opfyldelse af stk. 1 under iagttagelse af §§ 81-86 beslutte at nedsætte grundkapitalen. Hvis grundkapitalen efter nedsættelse er mindre end det beløb, der er fastsat i § 31, skal bestyrelsen stille forslag om, at fonden opløses.

Stk. 3. Bestyrelsen skal senest 2 uger efter afholdelsen af bestyrelsesmøde, jf. stk. 1, indsende protokoludskrift fra bestyrelsesmødet, jf. § 53, stk. 4, med en redegørelse for fondens økonomiske stilling til fondsmyndigheden.

Stk. 4. Indkaldes der ikke til bestyrelsesmøde, eller beslutter bestyrelsen ikke at berigtige fondens kapitalforhold efter stk. 1, og sker dette ikke inden for en af fondsmyndigheden fastsat frist, foranlediger fondsmyndigheden fonden tvangsopløst efter reglerne i §§ 115-117.

Repræsentations- og tegningsret

§ 68. Medlemmerne af ledelsen repræsenterer en erhvervsdrivende fond udadtil.

Stk. 2. Fonden forpligtes ved aftaler, som indgås på fondens vegne af den samlede bestyrelse, af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk. 3. Den tegningsret, som efter stk. 2 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen eller direktionen, kan i vedtægten begrænses, således at tegningsretten kun kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

Stk. 4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen.

Kapitel 8: Revision mv.

§ 69. En erhvervsdrivende fonds årsregnskab skal revideres af en eller flere godkendte revisorer udpeget af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten. Revisor udpeges af bestyrelsen for 1 år ad gangen på årsregnskabsmødet, jf. § 59, medmindre vedtægten bestemmer andet. Hvis revisor udpeges i henhold til vedtægten, må en sådan udpegningsret alene gælde op til 7 år fra fondens stiftelse.

Stk. 2. Er der ingen revisor i fonden, udpeger fondsmyndigheden en revisor.

§ 69a. Uanset artikel 17, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden kan bestyrelsen på årsregnskabsmødet, jf. § 59, i en erhvervsdrivende fond omfattet af revisorlovens § 1 a, litra a, vælge samme revisor i maksimalt[1] 20 år, hvis en udbudsprocedure er gennemført i overensstemmelse med artikel 16, stk. 2-5, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden med virkning for revisionen efter udløbet af en varighed på 10 år, eller [2] 24 år, hvis bestyrelsen på årsregnskabsmødet efter udløbet af en varighed på 10 år udpeger yderligere mindst en revisor til at udføre revisionen.

§ 70. Fondsmyndigheden kan på fondens vegne udpege yderligere en godkendt revisor, der skal deltage i revisionen sammen med den eller de øvrige revisorer frem til næste årsregnskabsmøde, jf. § 59. De øvrige bestemmelser i denne lov om revisor finder tilsvarende anvendelse på denne medrevisor.

Stk. 2. Den udpegede medrevisor registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Fondsmyndigheden fastsætter vederlaget til medrevisor. Omkostninger til medrevisor udredes foreløbigt af statskassen, men afholdes endeligt af fonden.

§ 71. Revisor kan af medlemmerne af ledelsen kræve de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af den erhvervsdrivende fond og, hvis fonden er en moderfond, dens koncern, jf. § 6.

§ 72. Ændringer vedrørende revisor skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1.

Stk. 2. En revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren, eller af fondsmyndigheden. En revisor kan kun afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil.

Stk. 3. Fratræder revisor, eller ophører revisionen på anden måde, inden revisors hverv udløber, eller skyldes revisorskiftet uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal revisor straks meddele dette til fondsmyndigheden. Meddelelsen skal vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

1. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF samt Kommissionens direktiv 2006/70/EF, EU-Tidende 2015, nr. L 141, side 73, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/843/EU af 30. maj om ændring af direktiv (EU) 2015/849 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme og om ændring af direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU, EU-Tidende 2018, nr. L 156, side 43.
2. Der er udstedt følgende bekendtgørelse om ikrafttræden i medfør af den nævnte bestemmelse: Bekendtgørelse nr. 1386 af 10. december 2014.

§ 73. Revisor skal påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af revisionsprotokollen er overholdt, hvis revisor fører en sådan. Konstaterer revisor, at de omhandlede krav ikke er opfyldt, skal revisor udfærdige en særskilt udtalelse herom, der indsendes til fondsmyndigheden.

§ 74. I forbindelse med sin kritiske gennemgang af den erhvervsdrivende fonds regnskabsmateriale og fondens forhold i øvrigt skal revisor efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller.

Stk. 2. Revisor skal straks give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten ikke er overholdt og den pågældende overtrædelse ikke er uvæsentlig eller straks berigtiges. Der skal endvidere straks gives fondsmyndigheden særskilt meddelelse om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere. Herunder skal altid oplyses om overtrædelse af

1) straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen og
2) lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Stk. 3. Hvis revisor i øvrigt i forbindelse med afgivelse af erklæringer i henhold til revisorlovens § 1, stk. 2 og 3, får oplysninger eller har bemærkninger, som giver anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor straks give meddelelse herom til fondsmyndigheden.

§ 75. Fondsmyndigheden kan påbyde revisor at give oplysninger om fondens forhold.

Kapitel 9: Uddelinger og anden kapitalafgang mv.

§ 76. Afgang af en erhvervsdrivende fonds midler kan kun finde sted som

1) uddeling, jf. §§ 77-79, eller
2) kapitalnedsættelse, jf. §§ 81-86.

Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for, at kapitalafgangen ikke overstiger, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til fondens og i moderfonde koncernens økonomiske stilling, og ikke sker til skade for fonden eller dens kreditorer, jf. § 38, stk. 1, nr. 5. Bestyrelsen er desuden ansvarlig for, at der efter kapitalafgangen er dækning for grundkapitalen og de reserver, der er bundne i henhold til lov eller vedtægt.

Uddeling

§ 77. Det påhviler bestyrelsen at foretage uddeling i overensstemmelse med § 78 til de formål, der er fastsat i vedtægten, jf. § 27, stk. 1, nr. 10. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af den erhvervsdrivende fond.

§ 78. Til uddeling kan kun anvendes frie reserver, hvorved forstås beløb, som i den erhvervsdrivende fonds senest godkendte årsregnskab er opført som overført overskud, og reserver, som ikke er bundet i henhold til lov eller vedtægt, med fradrag af overført underskud.

Stk. 2. Efter aflæggelsen af fondens første årsrapport kan optjent overskud og frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsrapport for, også anvendes til uddelinger, medmindre beløbet er uddelt, forbrugt eller bundet.

Stk. 3. Ved anvendelsen af midler omfattet af stk. 2 skal bestyrelsens beslutning om uddeling vedlægges en balance. Bestyrelsen vurderer, om det er forsvarligt at vedlægge balancen fra seneste årsrapport, eller om der skal udarbejdes en mellembalance, der viser, at der er tilstrækkelige midler til rådighed for uddelingen, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Uanset stk. 3 skal der altid udarbejdes en mellembalance, der viser, at der er tilstrækkelige midler til rådighed for uddelingen, hvis beslutningen om uddeling træffes mere end 6 måneder efter balancedagen i fondens seneste godkendte årsrapport.

Stk. 5. Hvis der udarbejdes mellembalance efter stk. 3 og 4, skal mellembalancen være gennemgået af revisor. Mellembalancen skal udarbejdes efter de regler, som fonden udarbejder årsrapport efter. Mellembalancen må ikke have en balancedag, der ligger mere end 6 måneder forud for beslutningen om uddelingen.

Stk. 6. Foretages en uddeling i andre værdier end kontanter, skal der udarbejdes en vurderingsberetning, jf. § 33. Det skal i vurderingsmandens erklæring angives, at uddelingsbeløbet mindst svarer til den ansatte værdi af den eller de andre værdier end kontanter, der uddeles. Hvis bestyrelsen udarbejder og indsender en erklæring efter reglerne i § 34, stk. 2, er der ikke pligt til at indhente vurderingsberetning ved uddeling af aktiver som omtalt i § 34, stk. 1. Bestyrelsen skal offentliggøre erklæringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 12, stk. 3, senest 2 uger efter beslutningen om uddelingen. Balancen efter § 33, stk. 4, udarbejdes som en overdragelsesbalance for den overdragne virksomhed.

Stk. 7. Bestyrelsens beslutning om uddeling skal optages i protokollen. Ved anvendelsen af midler omfattet af stk. 2 skal mellembalancen eller balancen for det seneste regnskabsår indgå i bestyrelsens protokol som bilag til den trufne beslutning.

§ 79. Såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Stk. 2. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af vedtægten, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen påbyde bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

Legatarfortegnelse

§ 80. Bestyrelsen skal indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af fondens årsrapport til Erhvervsstyrelsen.

Stk. 2. Indsendes fortegnelsen, jf. stk. 1, som et selvstændigt dokument, er fortegnelsen undtaget fra aktindsigt.

Beslutning om kapitalnedsættelse

§ 81. Bestyrelsen kan med fondsmyndighedens samtykke beslutte at nedsætte grundkapitalen, herunder ændre vedtægten. Beslutningen om kapitalnedsættelse skal angive det beløb, hvormed grundkapitalen nedsættes, og til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes:

1) Dækning af underskud,
2) uddeling eller
3) henlæggelse til særlig reserve.

Stk. 2. Vedtægten kan bestemme, at grundkapitalen gennem et nærmere fastsat tidsrum skal nedsættes med bestemte beløb eller bestemte andele med henblik på uddeling til formålet. De nødvendige vedtægtsændringer som følge af en nedsættelse besluttes af bestyrelsen og skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1.

Stk. 3. Grundkapitalen kan ikke nedsættes til under det i § 31 fastsatte mindstebeløb.

§ 82. Må størrelsen af grundkapitalen anses for at indebære en overtrædelse af vedtægten, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen påbyde bestyrelsen at foretage en kapitalnedsættelse, jf. §§ 81 og 83-86.

Kapitalnedsættelse ved uddeling af andre værdier end kontanter

§ 83. Sker en kapitalnedsættelse til uddeling af andre værdier end kontanter, skal der på beslutningstidspunktet foreligge en vurderingsberetning, jf. § 33. Det skal i vurderingsmandens erklæring angives, at kapitalnedsættelsesbeløbet mindst svarer til den ansatte værdi af den eller de andre værdier end kontanter, der uddeles. Hvis bestyrelsen udarbejder og indsender en erklæring efter reglerne i § 34, stk. 2, er der ikke pligt til at indhente vurderingsberetning ved uddeling af aktiver som omtalt i § 34, stk. 1. Bestyrelsen skal offentliggøre erklæringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 12, stk. 3, senest 2 uger efter beslutningen om uddelingen. Balancen efter § 33, stk. 4, udarbejdes som en overdragelsesbalance for den overdragne virksomhed.

Anmeldelse af kapitalnedsættelse

§ 84. En beslutning om kapitalnedsættelse skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1.

Opfordring til kreditorerne

§ 85. Sker en kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve, jf. § 81, stk. 1, nr. 2 og 3, skal den erhvervsdrivende fonds kreditorer opfordres til inden for en frist på 4 uger at anmelde deres krav til fonden. Opfordringen sker ved registreringen og offentliggørelsen af bestyrelsens beslutning om at nedsætte grundkapitalen.

Gennemførelse af kapitalnedsættelsen

§ 86. Når kreditorernes frist for anmeldelse af krav er udløbet, jf. § 85, kan bestyrelsen træffe beslutning om at gennemføre kapitalnedsættelsen til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve, hvis det er forsvarligt at gennemføre kapitalnedsættelsen, jf. § 38, stk. 1, nr. 5, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. En kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve kan af Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed gennemføres uden yderligere varsel 4 uger efter udløbet af fristen for anmeldelse af krav til fonden, jf. § 85, medmindre det inden gennemførelsen af nedsættelsen er blevet registreret eller anmeldt til registrering, at beslutningen om kapitalnedsættelsen skal annulleres, jf. stk. 3, eller at kapitalnedsættelsen først skal gennemføres ved en efterfølgende anmeldelse til Erhvervsstyrelsen, jf. stk. 4 og 5.

Stk. 3. Bestyrelsen skal registrere eller anmelde til registrering, at kapitalnedsættelsen skal annulleres inden udløb af fristen i stk. 2, hvis kapitalnedsættelsen til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve ikke kan gennemføres i overensstemmelse med det offentliggjorte, jf. § 85, eller det ikke er forsvarligt at gennemføre kapitalnedsættelsen, jf. § 38, stk. 1, nr. 5.

Stk. 4. En kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve må ikke gennemføres, hvis anmeldte forfaldne krav ikke er fyldestgjort og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav. Erhvervsstyrelsen afgør som registreringsmyndighed på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk. 5. En kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system senest ved udløbet af indsendelsesfristen for den årsrapport, hvori tidspunktet for beslutningen om kapitalnedsættelsen indgår, dog senest 1 år efter beslutningen om kapitalnedsættelsen. Overskrides fristen, mister beslutningen om gennemførelse af kapitalnedsættelsen sin gyldighed.

Stk. 6. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om, at visse ændringer vedrørende fonden efter registreringen af beslutningen om kapitalnedsættelsen, jf. § 84, medfører, at beslutningen om kapitalnedsættelse annulleres, eller at kapitalnedsættelsen skal gennemføres ved en efterfølgende anmeldelse til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed.

Uddelinger mv. til stifter, ledelsesmedlemmer mv.

§ 87. Der kan ikke tillægges stiftere, medlemmer af ledelsen, revisorer eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold, og de nævnte personers mindreårige børn.

Stk. 2. Ydelse af lån eller sikkerhedsstillelse for lån til den i stk. 1 nævnte kreds er ikke tilladt.

Stk. 3. Uanset stk. 2 kan en erhvervsdrivende fond som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition yde lån eller stille sikkerhed for lån for personkredsen, der er nævnt i stk. 1.

Tilbagebetaling

§ 88. Er der sket uddeling eller anden kapitalafgang i strid med bestemmelserne i denne lov, skal modtagerne tilbagebetale de modtagne beløb tillige med en årlig rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct. Dette gælder dog kun, hvis modtageren indså eller burde have indset, at udbetalingen af midler var ulovlig, jf. dog § 49, stk. 2.

Stk. 2. Hvis en erhvervsdrivende fond har ydet lån eller stillet sikkerhed for lån i strid med § 87, stk. 2, skal beløbet tilbageføres til fonden sammen med en årlig rente, der er fastsat i § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct., medmindre højere rente er aftalt.

Stk. 3. Kan tilbagebetaling efter stk. 1 eller 2 ikke finde sted, eller har modtageren ikke tilbagebetalingspligt, jf. stk. 1, 2. pkt., er de medlemmer af bestyrelsen, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter de almindelige erstatningsregler for det tab, som fonden måtte blive påført.

Stk. 4. Sikkerhedsstillelse for lån foretaget i strid med § 87, stk. 2, er bindende for fonden, hvis aftaleparten ikke havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med denne bestemmelse.

Kapitel 10: Vedtægtsændring

§ 89. Efter indstilling fra bestyrelsen kan fondsmyndigheden tillade, at en bestemmelse i en vedtægt ændres, eller at den erhvervsdrivende fond opløses, jf. dog stk. 2. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med en eller flere fonde omfattet af lov om fonde og visse foreninger.

Stk. 2. Ved ændring af vedtægtsbestemmelser om formål eller uddelinger og ved fondens likvidation i henhold til § 107 skal fondsmyndigheden indhente Civilstyrelsens samtykke, før tilladelse i henhold til stk. 1 kan meddeles.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

§ 90. Efter forhandling med bestyrelsen og med samtykke fra Civilstyrelsen kan fondsmyndigheden beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Civilstyrelsen kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Kapitel 11: Fusion

Fusion mellem erhvervsdrivende fonde

§ 91. En erhvervsdrivende fond kan efter bestemmelserne i dette kapitel opløses uden likvidation ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden erhvervsdrivende fond. Det samme gælder, når to eller flere erhvervsdrivende fonde sammensmeltes til en ny fond. Overdragelserne gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Stk. 2. En erhvervsdrivende fond kan ophøre ved fusion efter stk. 1, hvis den fortsættende fonds formål er beslægtet med den ophørende fonds formål og den ophørende fonds formål

1) vil blive væsentlig bedre varetaget ved fusionen eller
2) ikke længere eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Stk. 3. En erhvervsdrivende fond kan deltage i en fusion efter stk. 1 som den fortsættende fond, når

1) fusionen ikke strider mod fondens vedtægt og
2) fusionen må antages at være i fondens interesse.

Stk. 4. Bestyrelsen i hver af de fusionerende fonde træffer beslutning om fusion med forbehold for fondsmyndighedens tilladelse i henhold til § 96.

Stk. 5. Hvis en ophørende fond har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor den ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til den fortsættende fond, og bestyrelsen endnu ikke har godkendt årsrapporten for denne regnskabsperiode, skal bestyrelsen godkende årsrapporten for denne regnskabsperiode senest samtidig med beslutningen om fusion.

Stk. 6. Likvidator kan med fondsmyndighedens tilladelse beslutte eller tiltræde, at en erhvervsdrivende fond i likvidation hæver likvidationen for at deltage i en fusion som ophørende eller fortsættende fond, hvis uddeling af likvidationsprovenuet endnu ikke er påbegyndt. Skal fonden være den fortsættende fond, kræver tilladelse til fusion, jf. § 96, at fonden opfylder denne lovs bestemmelser og vedtægtens krav, herunder bestemmelser og krav til kapital, ledelse og revisor. Reglerne om genoptagelse i § 119 finder herefter ikke anvendelse.

Stk. 7. Skifteretten eller en af skifteretten udnævnt likvidator kan med fondsmyndighedens tilladelse beslutte eller tiltræde, at en erhvervsdrivende fond under tvangsopløsning kan deltage i en fusion som ophørende eller fortsættende fond. Skal fonden være den fortsættende fond, kræver tilladelse til fusion, jf. § 96, at fonden opfylder denne lovs bestemmelser og vedtægtens krav, herunder bestemmelser og krav til kapital, ledelse og revisor. Reglerne om genoptagelse i § 119 finder herefter ikke anvendelse.

Stk. 8. Kurator kan beslutte eller tiltræde, at en erhvervsdrivende fond under konkurs kan deltage i en fusion som den ophørende fond.

Fælles fusionsredegørelse

§ 92. Bestyrelserne i de fusionerende fonde opretter og underskriver i forening en fælles fusionsredegørelse, der skal indeholde oplysning og bestemmelser om

1) fondenes navne og binavne, herunder om den ophørende fonds navn eller binavn skal indgå som binavn for den fortsættende fond,
2) fondenes hjemsted,
3) tidspunktet, fra hvilket en ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, jf. stk. 2,
4) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af ledelserne, stifterne eller andre, og
5) en begrundelse for fusionens hensigtsmæssighed for hver af de deltagende fonde med henblik på tilladelse i henhold til § 96, herunder en redegørelse for fusionens konsekvenser for opfyldelsen af den enkelte fonds formål, og hvordan de fusionerende fondes formål er beslægtede.

Stk. 2. Den fælles fusionsredegørelse skal være underskrevet senest ved udløbet af det regnskabsår, hvori tidspunktet for fusionens regnskabsmæssige virkning, jf. stk. 1, nr. 3, indgår. Overskrides fristen, vil Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed ikke kunne registrere fusionen.

Mellembalance

§ 93. Hvis den fælles fusionsredegørelse er underskrevet mere end 6 måneder efter udløbet af det regnskabsår, som fondens seneste årsrapport vedrører, skal der for den pågældende fond udarbejdes en mellembalance. Fondsmyndigheden kan dispensere fra dette krav.

Stk. 2. Mellembalancen, der skal udarbejdes i overensstemmelse med årsregnskabsloven, må ikke have en opgørelsesdato, der ligger mere end 3 måneder forud for underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse. Mellembalancen skal være revideret.

Vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling

§ 94. For hver af de fusionerende fonde udarbejder en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i den enkelte fond må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation.

Stk. 2. Vurderingsmændene udpeges efter § 33, stk. 2, 3. pkt. Hvis de fusionerende fondes bestyrelser ønsker at benytte en eller flere fælles vurderingsmænd, udpeges disse efter bestyrelsernes anmodning af skifteretten på det sted, hvor den fortsættende fond har sit hjemsted. § 33, stk. 2, 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse på vurderingsmændenes forhold til samtlige fusionerende fonde.

Stk. 3. Det er en betingelse for fondsmyndighedens tilladelse til fusionen, at erklæringen efter stk. 1 positivt udtaler, at kreditorerne i alle de deltagende fonde må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondenes nuværende situation.

Anmeldelse af fusion og indsendelse af dokumenter

§ 95. Erhvervsstyrelsen skal som registreringsmyndighed senest 4 uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse efter § 92 fra hver af de deltagende fonde have modtaget

1) anmeldelse af fusionen,
2) dokumentation for bestyrelsens beslutning om fusion, jf. § 91, stk. 4,
3) fælles fusionsredegørelse, jf. § 92,
4) eventuel mellembalance, jf. § 93,
5) vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, jf. § 94, og
6) dateret vedtægt, hvis der som led i fusionen dannes en ny fond eller foretages vedtægtsændringer i den fortsættende fond.

Stk. 2. Anmeldelsen efter stk. 1 skal inkludere eventuelle konsekvensændringer i de registrerede oplysninger om fonden, for det tilfælde at fusionen tillades af fondsmyndigheden efter § 96.

Fondsmyndighedens tilladelse til fusionen

§ 96. Bestyrelsens beslutning om fusion kræver tilladelse fra fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden giver tilladelse til fusionen, når betingelserne i § 91, stk. 2-8, § 92, stk. 1, § 93, § 94, stk. 3, og § 95, stk. 1, er opfyldt.

Fusionens retsvirkningers indtræden

§ 97. En ophørende fond anses for opløst, og dens rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til den fortsættende eller nye fond, når

1) tilladelse til fusionen er givet, jf. § 96, og
2) fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

§ 98. Hvis en erhvervsdrivende fond, der opstår som led i en fusion, indgår en aftale, inden fonden er registreret, og er medkontrahenten vidende om, at fonden ikke er registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, hvis registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at fonden ikke var registreret, kan denne hæve aftalen, så længe fonden ikke er registreret.

Fusion af en erhvervsdrivende fond med dens helejede datterselskab(er)

§ 99. En moderfond kan overtage et helejet datterselskab, der er et aktie- eller anpartsselskab, således at fonden overtager datterselskabets aktiver og forpligtelser som helhed, hvorved datterselskabet opløses uden likvidation. Overdragelserne gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Stk. 2. Beslutning om fusion træffes i fonden af bestyrelsen med forbehold for fondsmyndighedens tilladelse i henhold til § 104.

Stk. 3. § 91, stk. 6 og 7, finder tilsvarende anvendelse på en fond, der indgår i en fusion i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Beslutning om fusion træffes i et ophørende datterselskab af selskabets centrale ledelsesorgan.

Stk. 5. Er et ophørende datterselskab i likvidation, kan fusion, jf. stk. 1, kun besluttes, hvis udlodning til fonden som kapitalejer endnu ikke er påbegyndt, og hvis generalforsamlingen senest samtidig træffer beslutning om at hæve likvidationen. Selskabslovens § 231 om genoptagelse finder herefter ikke anvendelse.

Stk. 6. Er et ophørende datterselskab under tvangsopløsning, kræver beslutning om fusion, jf. stk. 1, at skifteretten eller en af skifteretten udnævnt likvidator tiltræder dette.

Stk. 7. Et datterselskab under konkurs kan deltage i en fusion, jf. stk. 1, hvis kurator tiltræder dette.

Stk. 8. Hvis et ophørende datterselskab har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor dets rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til den fortsættende fond, og generalforsamlingen endnu ikke har godkendt årsrapporten for denne regnskabsperiode, skal generalforsamlingen godkende årsrapporten for denne regnskabsperiode senest samtidig med beslutningen om fusion.

Fælles fusionsredegørelse

§ 100. Bestyrelsen i fonden og det centrale ledelsesorgan i de deltagende datterselskaber opretter og underskriver i forening en fælles fusionsredegørelse, som skal indeholde oplysning og bestemmelser om

1) fondens og datterselskabernes navne og eventuelle binavne, herunder om et ophørende datterselskabs navn eller binavn skal indgå som binavn for den fortsættende fond,
2) fondens og datterselskabernes hjemsted,
3) tidspunktet, fra hvilket et ophørende datterselskabs rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til fonden, jf. stk. 2,
4) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af fondens eller datterselskabernes ledelse, og
5) en begrundelse for fusionen med henblik på tilladelse i henhold til § 104.

Stk. 2. Den fælles fusionsredegørelse skal for fonden og hvert af datterselskaberne være underskrevet senest ved udløbet af det regnskabsår, hvori tidspunktet for fusionens regnskabsmæssige virkning, jf. stk. 1, nr. 3, indgår. Overskrides fristen, vil Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed ikke kunne registrere fusionen.

Mellembalance

§ 101. § 93 finder tilsvarende anvendelse på fonden.

Stk. 2. Selskabslovens § 239 finder tilsvarende anvendelse på de deltagende datterselskaber.

Vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling

§ 102. For fonden og hvert af de i fusionen deltagende datterselskaber udarbejder en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i fonden og det enkelte datterselskab må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens og det enkelte datterselskabs nuværende situation.

Stk. 2. Vurderingsmændene udpeges efter § 33, stk. 2. Hvis fondens bestyrelse og det centrale ledelsesorgan i de deltagende datterselskaber ønsker at benytte en eller flere fælles vurderingsmænd, udpeges disse efter ledelsesorganernes anmodning af skifteretten på det sted, hvor den fortsættende fond har sit hjemsted. § 33 finder tilsvarende anvendelse på vurderingsmændenes forhold til samtlige fusionerende juridiske personer.

Stk. 3. Det er en betingelse for fondsmyndighedens tilladelse til fusionen, at erklæringen efter stk. 1 positivt udtaler, at kreditorerne i alle de deltagende juridiske personer må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens og det enkelte datterselskabs nuværende situation.

Anmeldelse af fusion og indsendelse af dokumenter

§ 103. Erhvervsstyrelsen skal som registreringsmyndighed senest 4 uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse efter § 100 fra fonden og hvert af de deltagende datterselskaber have modtaget

1) anmeldelse af fusionen,
2) dokumentation for beslutningen om fusion, jf. § 99, stk. 2 og 4,
3) fælles fusionsredegørelse, jf. § 100,
4) eventuel mellembalance, jf. § 101,
5) vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, jf. § 102, og
6) dateret vedtægt, hvis der som led i fusionen foretages vedtægtsændringer i fonden.

Stk. 2. Anmeldelsen efter stk. 1 skal inkludere eventuelle konsekvensændringer i de registrerede oplysninger om fonden, for det tilfælde at fusionen tillades af fondsmyndigheden efter § 104.

Fondsmyndighedens tilladelse til fusionen

§ 104. Bestyrelsens beslutning om fusion kræver tilladelse fra fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden giver tilladelse til fusionen, når

1) fusionen ikke strider mod fondens vedtægt,
2) fusionen må antages at være i fondens interesse og
3) betingelserne i § 99, stk. 2 og 3, § 100, stk. 1, § 101, § 102, stk. 3, og § 103, stk. 1, er opfyldt.

Fusionens retsvirkningers indtræden

§ 105. Fusionen anses for gennemført, og hvert af de deltagende ophørende datterselskaber anses for opløst, og dets rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til fonden, når

1) tilladelse til fusionen er givet, jf. § 104, og
2) fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Grænseoverskridende fusion

§ 106. Erhvervsministeren kan fastsætte regler, hvorefter §§ 91-105 med de fornødne tilpasninger finder anvendelse på

1) en fusion af erhvervsdrivende fonde, hvor en erhvervsdrivende fond deltager i en fusion med en eller flere erhvervsdrivende fonde, der hører under et andet EU-/EØS-lands lovgivning, og som er sammenlignelig med en erhvervsdrivende fond omfattet af denne lov, og
2) en fusion, hvor en moderfond overtager et datterselskab, der svarer til et aktie- eller anpartsselskab, og som hører under et andet EU-/EØS-lands lovgivning.

Kapitel 12: Opløsning

Beslutning om at træde i likvidation

§ 107. Bestyrelsen træffer beslutning om frivillig opløsning ved likvidation under iagttagelse af § 89, stk. 2.

Stk. 2. Er en erhvervsdrivende fond ifølge vedtægten stiftet for et nærmere angivet tidsrum, kan beslutningen efter stk. 1 træffes af bestyrelsen alene.

Valg af likvidator

§ 108. Til at foretage likvidationen udpeger fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen en eller flere likvidatorer, som træder i ledelsens sted. Denne lovs bestemmelser om ledelsen finder anvendelse på likvidator.

Stk. 2. Likvidator udpeges indtil videre. Fondsmyndigheden kan til enhver tid afsætte likvidator og udpege en ny likvidator.

Stk. 3. Bestyrelsen skal samtidig med beslutningen om, at fonden træder i likvidation, jf. § 107, stk. 1, træffe beslutning om indstilling af likvidator. Likvidator skal indstilles til Erhvervsstyrelsen samtidig med registreringen eller anmeldelsen til registrering af beslutningen om likvidation, jf. § 109, stk. 1.

Stk. 4. Likvidationen kan påbegyndes, når likvidator er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 109, stk. 1. I perioden fra beslutningen om frivillig opløsning, jf. § 107, stk. 1, og til der er udpeget en likvidator, må den hidtidige ledelse alene foretage de dispositioner, der er nødvendige, og som kan gennemføres uden skade for fonden, herunder dens formål og interesser, samt fondens kreditorer.

Stk. 5. Likvidator må ikke have været medlem af ledelsen og skal være uafhængig i forhold til fondens formål og aktiviteter.

Anmeldelse af likvidation

§ 109. Beslutningen om at træde i likvidation skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1, når betingelserne i § 89, stk. 2, er opfyldt. Meddelelse om beslutningen skal senest samtidig med registreringen eller anmeldelsen til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed sendes til alle fondens kendte kreditorer.

Stk. 2. En fond, der er i likvidation, skal beholde sit navn med tilføjelsen »i likvidation«.

Stk. 3. Når der i en fond er truffet beslutning om at træde i likvidation, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra
1) ændring af likvidator,
2) ændring af revisor,
3) kapitalforhøjelser,
4) ændring af hjemstedsadresse til likvidators adresse, hvis det ikke er muligt at komme i kontakt med fonden på den hidtidige hjemstedsadresse, eller hvis de konkrete omstændigheder undtagelsesvis taler herfor,
5) genoptagelse, jf. § 119, og
6) fusion, jf. § 91, stk. 6, og § 99, stk. 3, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106.

Stk. 4. Ændring af likvidator i henhold til stk. 3, nr. 1, kan alene træffes af fondsmyndigheden, jf. § 108, stk. 1. Beslutning om ændring af de i stk. 3, nr. 2-6, nævnte forhold kræver, at likvidator beslutter eller tiltræder ændringerne. Beslutning om ændring af forhold i henhold til stk. 3, nr. 2 og 4-6, skal endvidere godkendes af fondsmyndigheden.

Opfordring til kreditorerne

§ 110. Ved registrering og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system af bestyrelsens beslutning om at træde i likvidation, jf. § 107, stk. 1, opfordres fondens kreditorer til at anmelde deres krav til likvidator senest 3 måneder fra datoen for offentliggørelsen.

Stk. 2. Likvidator kan tidligst optage boet til slutning, når fristen i stk. 1 er udløbet.

Stk. 3. Kan likvidator ikke anerkende en fordring som anmeldt, skal kreditor gives underretning herom. Kreditor skal underrettes om, at spørgsmålet skal indbringes for skifteretten på fondens hjemsted senest 4 uger efter underretningens afsendelse, hvis afgørelsen ønskes anfægtet.

Stk. 4. Fordringer, der anmeldes, efter at boet er optaget til slutning, dækkes ved midler, der endnu ikke er uddelt i henhold til vedtægten.

Aflæggelse af årsrapport under likvidation

§ 111. Bestemmelserne i denne lov og årsregnskabsloven om regnskabsaflæggelse og revision og om årsrapportens indsendelse til Erhvervsstyrelsen finder tilsvarende anvendelse på erhvervsdrivende fonde i likvidation.

Likvidators opgaver, herunder redegørelse for de vigtigste årsager til likvidationen

§ 112. Likvidator skal sikre den erhvervsdrivende fonds anliggender under likvidationen og sørge for at realisere fondens aktiver og indfri fondens forpligtelser. Fondens virksomhed kan af likvidator udelukkende fortsættes i den udstrækning, som er nødvendig for en rimelig afvikling af fonden.

Stk. 2. Likvidator skal have kendskab til den erhvervsdrivende fonds virksomhed eller fondsretlige forhold, som er tilstrækkelige til at løfte opgaven i forhold til dennes art og omfang.

Stk. 3. Likvidator skal snarest efter sin udpegning afgive en redegørelse til fondsmyndigheden for de vigtigste årsager til likvidationen, herunder angive, om der er grund til at påbegynde undersøgelse med henblik på strafforfølgelse.

Godkendelse af likvidators vederlag og uddeling af fondens midler

§ 113. Likvidators fastsættelse af sit vederlag, der skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og de under de givne omstændigheder opnåede resultater, skal godkendes af fondsmyndigheden.

§ 114. Uddeling af likvidationsprovenu kan foretages, når fristen i § 110, stk. 1, er udløbet og gælden til alle kendte kreditorer er betalt, og når uddelingen af likvidationsprovenuet er godkendt af fondsmyndigheden.

Stk. 2. Når bobehandlingen er afsluttet, kan likvidator træffe beslutningen om endelig likvidation af fonden. Bobehandlingen må ikke afsluttes, før eventuelle tvister i henhold til § 110, stk. 3, er afgjort.

Stk. 3. Senest 2 uger efter likvidationens afslutning skal dette registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Likvidationsregnskabet med dokumentation for likvidationsprovenuets uddeling skal følge som bilag til registreringen eller anmeldelsen. Likvidationsregnskabet skal være revideret af en godkendt revisor. Herefter slettes fonden af Erhvervsstyrelsens register.

Tvangsopløsning

§ 115. Erhvervsstyrelsen kan som registreringsmyndighed under iagttagelse af § 89, stk. 1, anmode skifteretten på den erhvervsdrivende fonds hjemsted om at opløse fonden, hvis

1) fonden ikke rettidigt har indsendt godkendt årsrapport i behørig stand efter årsregnskabsloven,
2) fonden ikke har den bestyrelse eller revisor, der er foreskrevet i denne lov eller i vedtægten, og det ikke vurderes hensigtsmæssigt for fondsmyndigheden at udpege en ny bestyrelse eller revisor i overensstemmelse med § 47, stk. 2, eller § 69, stk. 2,
3) fonden ikke har registreret oplysninger om reelle ejere eller fonden har foretaget mangelfuld registrering i henhold til § 21 a,
4) fonden ikke har opbevaret dokumentation for oplysningerne om fondens reelle ejere eller fonden har opbevaret mangelfuld dokumentation i henhold til § 21 a,
5) fonden ikke har det hjemsted, der er foreskrevet i denne lov eller i vedtægten, eller
6) opløsning ikke bliver vedtaget i tilfælde, som er omfattet af § 67, stk. 4, eller § 118, stk. 2.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen kan som registreringsmyndighed fastsætte en frist, inden for hvilken fonden kan afhjælpe en mangel efter stk. 1. Afhjælpes manglen ikke senest ved udløbet af den fastsatte frist, kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed anmode skifteretten om at opløse fonden, jf. stk. 1.

Stk. 3. Bliver opløsning ikke vedtaget af bestyrelsen i tilfælde, hvor dette er påbudt i lovgivningen eller vedtægten, kan Erhvervsstyrelsen anmode skifteretten på fondens hjemsted om at opløse fonden.

§ 116. Erhvervsstyrelsen offentliggør beslutningen om at sende en erhvervsdrivende fond til tvangsopløsning i skifteretten i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. Fonden skal beholde sit navn med tilføjelsen »under tvangsopløsning«.

Stk. 3. Skifteretten kan udnævne en eller flere likvidatorer. Skifteretten kan tillige udnævne en revisor. For tvangsopløsningen gælder bestemmelserne om likvidation i dette kapitel, dog således at skifteretten eller den, som retten har bemyndiget hertil, træffer afgørelser om fondens forhold. Omkostningerne ved opløsningen betales om fornødent af statskassen.

Stk. 4. Når bobehandlingen er afsluttet, meddeler skifteretten dette til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed, som registrerer fondens opløsning i Erhvervsstyrelsens it-system.

§ 117. Når der er truffet beslutning om, at en erhvervsdrivende fond skal tvangsopløses, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra

1) indsættelse eller ændring af skifteretsudnævnt likvidator, jf. § 116, stk. 3, 1. pkt.,
2) indsættelse eller ændring af skifteretsudnævnt revisor, jf. § 116, stk. 3, 2. pkt.,
3) genoptagelse, jf. § 120, eller
4) fusion, jf. § 91, stk. 7, og § 99, stk. 3, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106.

Stk. 2. Ændring af likvidator i henhold til stk. 1, nr. 1, kan alene træffes af skifteretten. Beslutning om ændring af de i stk. 1, nr. 2-4, nævnte forhold kræver, at skifteretten eller, hvis skifteretten har udnævnt en likvidator, den skifteretsudnævnte likvidator beslutter eller tiltræder ændringerne. Beslutning om ændring af forholdene i stk. 1, nr. 3 og 4, skal endvidere godkendes af fondsmyndigheden.

Stk. 3. I perioden fra fondens oversendelse til skifteretten, og til der enten er udpeget en likvidator eller fonden er opløst, må den hidtidige ledelse alene foretage de dispositioner, der er nødvendige, og som kan gennemføres uden skade for fonden, herunder dens formål og interesser, og fondens kreditorer.

Stk. 4. Den hidtidige ledelse er forpligtet til at bistå skifteretten og en eventuel likvidator udnævnt af skifteretten i fornødent omfang med oplysninger om fondens virke frem til likvidationens indtræden. Tilsvarende gælder fondens hidtidige revisor, hvis skifteretten ikke kan indhente oplysninger fra fondens hidtidige ledelse. Ledelsen og revisor skal give de oplysninger, som måtte være nødvendige for skifterettens, herunder en eventuelt udpeget likvidators, vurdering af bestående og fremtidige krav. I koncerner er ledelsen i datterviksomheder ligeledes forpligtet til at bistå skifteretten og en eventuel likvidator udnævnt af skifteretten, hvis fonden som modervirksomhed oversendes til tvangsopløsning.

Stk. 5. Skifteretten kan indkalde tidligere medlemmer af ledelsen og fondens hidtidige revisor til møde i skifteretten med henblik på indhentelse af oplysninger i henhold til stk. 4.

§ 118. Hvis en i medfør af § 25 iværksat granskning medfører, at granskningsmændene i den skriftlige beretning til fondsmyndigheden anbefaler, at den erhvervsdrivende fond opløses, skal bestyrelsen inden 4 uger efter at have modtaget kopi af granskningsberetningen indkalde til bestyrelsesmøde, hvor emnet er på dagsordenen.

Stk. 2. Indkalder bestyrelsen ikke til bestyrelsesmøde, eller beslutter bestyrelsen ikke at opløse fonden efter stk. 1, kan fondsmyndigheden foranledige fonden tvangsopløst efter reglerne i §§ 115-117.

Genoptagelse og reassumption

§ 119. En erhvervsdrivende fond kan besluttes genoptaget, hvis uddeling af likvidationsprovenu efter § 114 ikke er påbegyndt. Det er en betingelse for genoptagelsen, at der udpeges en bestyrelse og en revisor i overensstemmelse med denne lov og vedtægten, og at der udarbejdes en erklæring af en vurderingsmand, jf. § 33, stk. 2, om, at fondens grundkapital er til stede. Grundkapitalen skal nedskrives til det beløb, der er i behold. Er grundkapitalen herefter mindre end kravet i § 31, skal den bringes op til mindst dette beløb.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også, hvis det under likvidationen viser sig, at de forhold, som har ført til beslutning om likvidationen, ikke længere foreligger. Likvidator skal i det tilfælde beslutte, at likvidationen hæves, og at fonden på ny træder i virksomhed.

Stk. 3. Beslutning om genoptagelse efter stk. 1 eller 2 skal godkendes af fondsmyndigheden. Beslutningen om genoptagelse skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1.

§ 120. § 119 finder tilsvarende anvendelse, når en erhvervsdrivende fond, der er under tvangsopløsning ved skifteretten, registrerer eller anmelder til registrering, jf. § 12, stk. 1, at skifteretsbehandlingen skal afbrydes, og at fonden skal genoptages.

Stk. 2. Er en fond oversendt til tvangsopløsning, er det en betingelse for genoptagelse af fonden, at de forhold, der begrundede oversendelsen til tvangsopløsning, er berigtiget. Berigtigelsen skal foretages senest samtidig med beslutningen om genoptagelse, jf. § 119, stk. 1. Dokumentation for de berigtigede forhold skal indsendes senest samtidig med registreringen eller anmeldelsen, jf. stk. 1. Hvis fonden på tidspunktet for anmodningen om genoptagelse endnu ikke har afleveret årsrapporter for regnskabsår, hvor indsendelsesfristen er udløbet, er modtagelsen af disse årsrapporter ligeledes en betingelse for genoptagelsen.

Stk. 3. Hvis skifteretten har udnævnt en likvidator, skal denne samtykke i genoptagelsen.

§ 121. Skifteretten kan bestemme, at boet efter en erhvervsdrivende fond, der efter afsluttet likvidation er slettet i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 114, stk. 3, skal reassummeres, hvis der fremkommer yderligere midler til uddeling. Skifteretten kan endvidere bestemme, at reassumption skal finde sted, hvis der i øvrigt måtte være forhold, der giver anledning til at reassumere boet efter fonden.

Stk. 2. Den tidligere likvidator forestår bobehandlingen. Kan dette ikke ske, forestår skifteretten eller en likvidator, der er udpeget af skifteretten, bobehandlingen.

Stk. 3. Reassumption af bobehandlingen og dens afslutning skal være registreret eller anmeldt til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter skifterettens bestemmelse herom.

Overgang til rekonstruktionsbehandling eller konkurs

§ 122. Begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs kan kun indgives på fondens vegne af bestyrelsen, fondsmyndigheden eller, hvis fonden er i likvidation, af likvidator. Skifteretten giver Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed meddelelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 2. Finder likvidator, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal likvidator indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 3. Er en fond under tvangsopløsning i medfør af § 115, stk. 3, indgives begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs af likvidator. Er ingen likvidator udnævnt, kan skifteretten af egen drift træffe afgørelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 4. Når der er indgivet konkursbegæring, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende den skifteretsudnævnte revisor eller fusion, jf. § 91, stk. 8, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106.

Stk. 5. I en fond, hvori rekonstruktøren har overtaget ledelsen, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende revisor udpeget af rekonstruktøren.

§ 123. En erhvervsdrivende fond, der er under rekonstruktionsbehandling, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under rekonstruktionsbehandling«.

Stk. 2. En erhvervsdrivende fond, der er under konkurs, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under konkurs«.

Stk. 3. Konkursens slutning registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre andet fremgår af skifterettens meddelelse herom.

Kapitel 13: Overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fond mv.

§ 124. Bliver en eksisterende fond omfattet af denne lov, eller ophører forudsætningerne for en undtagelse fra denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter denne lov.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen afgør, om fonden er registreringspligtig efter denne lov. Kapitel 5 finder med undtagelse af § 27 ikke anvendelse ved en eksisterende fonds registrering som en erhvervsdrivende fond.

§ 125. Ophører en erhvervsdrivende fond med at være omfattet af denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden ikke længere vurderes at være omfattet af denne lov.

Stk. 2. Når en fond ikke længere er omfattet af denne lov, slettes fonden af registeret for erhvervsdrivende fonde. Erhvervsstyrelsen underretter Civilstyrelsen herom.

Kapitel 14: Erstatning

§ 126. Stiftere og medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet den erhvervsdrivende fond skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet tredjemand.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til erstatningspligt for revisorer, vurderingsmænd eller granskningsmænd.

Stk. 3. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, som revisionen er overdraget til, erstatningsansvarlige.

§ 127. Beslutning om anlæggelse af søgsmål efter § 126, stk. 1, 1. pkt., mod medlemmer af ledelsen, revisorer, vurderingsmænd, granskningsmænd eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

§ 128. Erstatning efter § 126 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk. 1, er dog kun ansvarlig med det nedsatte beløb. Har en af de erstatningspligtige betalt erstatningen, kan den pågældende afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del under hensyntagen til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, og omstændighederne i øvrigt.

§ 129. Søgsmål mod medlemmer af ledelsen, revisorer, vurderingsmænd eller granskningsmænd kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Kapitel 15: Klageadgang

§ 130. Afgørelser truffet af fondsmyndigheden eller af Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, kan indbringes for Erhvervsankenævnet, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelserne kan indbringes for domstolene uden først at være indbragt for Erhvervsankenævnet.

Stk. 2. Fastsættelse af frist efter § 16, stk. 1, og meddelelse af fristforlængelse efter § 12, stk. 4, og afgørelser efter § 17, stk. 1, § 24, stk. 3, § 25, § 60, stk. 2, og § 75 kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Kapitel 16: Straffebestemmelser mv.

§ 131. Er strengere straf ikke forskyldt efter anden lovgivning, straffes overtrædelse af denne lovs regler om registrering i Erhvervsstyrelsens it-system og om indsendelse af anmeldelser, vurderingsberetninger i henhold til § 62, stk. 2, og meddelelser til fondsmyndigheden eller Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed med bøde.

Stk. 2. Undlader medlemmer af ledelsen, revisor eller likvidator i rette tid at efterkomme de pligter, der ifølge denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov påhviler dem i forhold til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed eller fondsmyndigheden, kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed eller fondsmyndigheden som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

§ 132. Overtrædelse af §§ 5, 13 og 15, § 21 a, stk. 3, 5 og 6, § 26, stk. 2, § 34, stk. 2, § 37, stk. 3-5, § 38, § 42, stk. 3, §§ 49-51, § 52, stk. 3, § 53, stk. 4, § 54, §§ 56-59, § 61, § 62, stk. 1, §§ 63 og 65-67, § 76, stk. 2, § 77, § 78, stk. 1 og stk. 6, 4. pkt., § 80, § 83, 4. pkt., § 85, § 86, stk. 4, § 87, § 116, stk. 2 og §§ 117 og 123-125 straffes med bøde. Opretholdelse af dispositioner, der er truffet i strid med § 87, straffes med bøde.

Stk. 2. Er højere straf ikke forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der uberettiget videregiver eller anvender en adgangskode eller andet adgangsmiddel til at overvære eller deltage elektronisk, herunder stemme elektronisk, i et elektronisk bestyrelsesmøde, jf. § 56, stk. 2, 1. pkt.

Stk. 3. Er højere straf ikke forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der uberettiget videregiver eller anvender en adgangskode eller andet adgangsmiddel til at læse, ændre eller sende elektroniske meddelelser m.v. omfattet af bestemmelserne om elektronisk kommunikation i § 56, stk. 3.

Stk. 4. I forskrifter, der er fastsat i henhold til denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 5. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Stk. 6. Forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år.

§ 133. Erhvervsministeren fastsætter tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, jf. dog stk. 2-14. Erhvervsministeren kan herunder fastsætte, at forskellige dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter. § 24, stk. 1, træder dog i kraft den 1. december 2014.2)

Stk. 2. Erhvervsministeren bemyndiges samtidig til at ophæve lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 19. maj 2010 med senere ændringer. Erhvervsministeren kan herunder bestemme, at visse regler i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 19. maj 2010 med senere ændringer, forbliver i kraft, indtil de erstattes af regler i denne lov.

Stk. 3. Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af de hidtidige bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 19. maj 2010 med senere ændringer, vedbliver at være i kraft, indtil de ændres eller ophæves.

Stk. 4. § 5, stk. 1 og 3, og §§ 28, 30 og 40 gælder ikke for erhvervsdrivende fonde stiftet før den 1. januar 1985. Dispensationer i henhold til § 67, stk. 2, 1. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 19. maj 2010 med senere ændringer, vedbliver at være gældende efter lovens ophævelse.

Stk. 5. Bestyrelsen skal ved førstkommende bestyrelsesmøde efter denne lovs ikrafttræden bringe vedtægten m.v. i overensstemmelse med denne lov, jf. dog stk. 6-14.

Stk. 6. Bestyrelsen skal ved førstkommende bestyrelsesmøde efter denne lovs ikrafttræden bringe bestyrelsens sammensætning i overensstemmelse med § 37, stk. 3 og 5. Igangværende udpegningsperioder skal respekteres, dog skal bestyrelsens sammensætning bringes i overensstemmelse med § 37, stk. 3 og 5, senest 4 år efter denne lovs ikrafttræden.

Stk. 7. I erhvervsdrivende fonde, der er stiftet før denne lovs ikrafttræden, og hvor ledelsen eller et tilsvarende organ og medlemmer af ledelsen eller et tilsvarende organ i fondens dattervirksomheder og i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, udpeger et mindretal af medlemmerne til bestyrelsen, er der ikke krav om, at bestyrelsen skal bringe bestyrelsens sammensætning i overensstemmelse med § 37, stk. 4. I erhvervsdrivende fonde, der er stiftet før denne lovs ikrafttræden, og hvor ledelsen eller et tilsvarende organ og medlemmer af ledelsen eller et tilsvarende organ i fondens dattervirksomheder og i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, udpeger mere end et mindretal af medlemmerne til fondens bestyrelse, skal bestyrelsens sammensætning bringes i overensstemmelse med 1. pkt., således at de pågældende alene udpeger et mindretal af bestyrelsens medlemmer. Igangværende udpegningsperioder skal respekteres, dog skal bestyrelsens sammensætning bringes i overensstemmelse med 1. pkt., senest 2 år efter denne lovs ikrafttræden.

Stk. 8. Udgøres flertallet af bestyrelsens medlemmer af ledelsesmedlemmer i fondens stiftervirksomhed, skal sammensætningen af bestyrelsen bringes i overensstemmelse med § 40, stk. 2, 2. pkt. Igangværende udpegningsperioder skal respekteres, dog skal bestyrelsens sammensætning bringes i overensstemmelse med § 40, stk. 2, 2. pkt., senest 2 år efter lovens ikrafttræden.

Stk. 9. Hvis bestyrelsen har truffet aftale med en administrator, skal aftalen bringes i overensstemmelse med § 43 senest 1 år efter denne lovs ikrafttræden.

Stk. 10. Bestyrelsen skal senest 1 år efter denne lovs ikrafttræden udarbejde en forretningsorden, jf. § 50.

Stk. 11. Bestyrelsen skal senest 1 år efter denne lovs ikrafttræden i vedtægten træffe beslutning om, hvorvidt formandens stemme eller ved formandens forfald næstformandens er afgørende ved stemmelighed, jf. § 53, stk. 3, jf. § 52, stk. 1.

Stk. 12. Bestemmelsen i § 69 om udpegning af revisor eller nødvendige vedtægtsændringer i forbindelse hermed skal opfyldes senest ved førstkommende årsregnskabsmøde efter denne lovs ikrafttræden.

Stk. 13. Fonde omfattet af § 39 i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 19. maj 2010 med senere ændringer, skal inden 2 år fra denne lovs ikrafttræden vælge en godkendt revisor og foretage eventuelle nødvendige ændringer i vedtægten. I modsat fald skal den pågældende fond søge fondsmyndigheden om at blive undtaget efter § 3, stk. 2.

Stk. 14. Kapitel 11 om fusion finder ikke anvendelse på igangværende fusioner, hvor Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed ved denne lovs ikrafttræden har offentliggjort modtagelsen af en fusionsplan i henhold til § 23 i bekendtgørelse nr. 1064 af 17. november 2011 om opløsning, rekonstruktion, konkurs og fusion af erhvervsdrivende fonde (opløsningsbekendtgørelsen). For igangværende fusioner omfattet af 1. pkt. finder reglerne i opløsningsbekendtgørelsen anvendelse.

Kapitel 18: Ændringer i anden lovgivning

§ 134. – § 135. (Udelades)

Kapitel 19: Territorialbestemmelser

§ 136. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 554 af 7. maj 2019 (Ændring af reglerne om reelle ejere som følge af 5. hvidvaskdirektiv)[3] indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 13 Loven træder i kraft den 10. januar 2020, jf. dog stk. 2.

Stk. 2-3. (Udelades)

Erhvervsstyrelsen, den 20. september 2019
P.M.V.
Henning Steensig
Vicedirektør
/ Christine Maxner

3 Lovændringen vedrører fodnoten til lovens titel, § 18, stk. 2 og 4, § 21 a, § 21 d, § 115 stk. 1, og § 132, stk. 1.

6. Bekendtgørelse om oplysninger om vederlag mv. som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond

Bekendtgørelse nr. 1452 af 15. december 2014

I medfør af § 69, stk. 4, i årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1253 af 1. november 2013, som ændret ved lov nr. 712 af 25. juni 2014, fastsættes:

Oplysninger om vederlag mv. til administrator

§ 1. Årsrapporten for en erhvervsdrivende fond skal angive det samlede vederlag mv. for regnskabsåret til administrator, som omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde § 43. Hvis administrator har krav på pensionsbetaling, skal årsrapporten desuden angive de samlede pensionsforpligtelser. Er der fastsat særlige bonusordninger for administrator, skal det oplyses, hvilke ordninger bonussen omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien af bonusordningerne.

Stk. 2. Oplysninger efter stk. 1, skal desuden angives for det foregående regnskabsår.

§ 2. Er fonden moderfond i en koncern, skal der i årsregnskabet gives oplysninger om det samlede vederlag mv., som administrator modtager i andre virksomheder i koncernen.

Ikrafttræden

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2015.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder anvendelse for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2015 eller senere.

Erhvervsstyrelsen, den 15. december 2014
Victor Kjær
/ Lars Bunch

7. Bekendtgørelse om begrænset erhvervsdrift

Bekendtgørelse nr. 1448 af 15. december 2014

I medfør af § 2, stk. 3, i lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde fastsættes:

§ 1. En erhvervsdrivende fonds erhvervsdrift anses for begrænset eller omfatter kun en uvæsentlig del af fondens formue, hvis fonden opfylder et af nedenstående kriterier:

1) Fondens erhvervsmæssige bruttoindtægter udgør mindre end 250.000 kr.,
2) fondens erhvervsmæssige bruttoindtægter udgør mindre end 10 % af fondens samlede årlige indtægter, eller
3) fondens erhvervsmæssige aktiver udgør mindre end 10 % af fondens samlede aktiver.

§ 2. Hvis en erhvervsdrivende fonds i 3 på hinanden følgende regnskabsår ikke har opfyldt kriterierne i § 1, anses fonden ikke længere for at være en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovens § 125.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2015.

Erhvervsstyrelsen, den 15. december 2014
Victor Kjær
/ Lars Bunch

8. Bekendtgørelse om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven

Bekendtgørelse nr. 1.088 af 31. maj 2021

(De dele af bekendtgørelsen, der særligt vedrører erhvervsdrivende fondes forhold, er markeret i nedenstående)

I medfør af § 77 a, stk. 2, § 77 b, stk. 2, § 99 a, stk. 9 og 10, § 99 b, stk. 8 og 9, § 99 c, stk. 9, § 99 d, stk. 4,§ 107 b, stk. 4, § 107 c, stk. 2, § 107 d, stk. 6 og § 164, stk. 4, i årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 838 af 8. august 20915, som ændret ved lov nr. 741 af 30. maj 2020 fastsættes:

Kapitel 1: Offentliggørelse af oplysninger på virksomhedens hjemmeside

§ 1. Det skal oplyses i ledelsesberetningen i årsrapporten, hvis virksomheden har valgt at offentliggøre sin redegørelse på virksomhedens hjemmeside, jf. årsregnskabslovens § 77 a, § 77 b, § 99 a, § 99 b, § 99 c, § 99 d, § 107 b, § 107 c og § 107 d. **For erhvervsdrivende fonde kan henvisningen for redegørelser efter § 77 a og § 77 b også anføres i noterne til årsrapporten.**

Stk. 2. **URL-adressen, hvor redegørelsen er offentliggjort, skal oplyses i tilknytning til oplysningen efter stk. 1. Med URL-adressen menes den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til redegørelsen eller til den side, hvor samtlige offentliggjorte redegørelser er tilgængelige.**

Stk. 3. **Redegørelsen skal være tilgængelig på virksomhedens hjemmeside i sin helhed i uændret form i mindst 5 år på den URL-adresse, som er anført i årsrapporten, jf. stk. 1.** For virksomheder, som har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, skal redegørelsen være offentlig tilgængelig i mindst 10 år, i overensstemmelse med § 26, stk. 3, i lov om kapitalmarkeder. Hvis URL-adressen ændres i løbet af perioden, skal der være direkte viderestilling fra den oprindelige URL-adresse til den nye URL-adresse.

Stk. 4. **Virksomheden er forpligtet til så vidt muligt at fastholde rådigheden over det domæne, på hvilken URL-adresse redegørelsen er offentliggjort frem til udgangen af 5-årsperioden henholdsvis 10-årsperioden, jf. stk. 3. Såfremt rådighed over domænet ikke er mulig, skal der henvises til den eller de nye URL-adresser i den førstkommende årsrapport.**

§ 2. **Redegørelsen, jf. § 1, stk. 1, skal offentliggøres som en samlet redegørelse for hvert enkelt lovkrav under følgende betegnelser: "Redegørelse for god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a", "Redegørelse for fondens uddelingspolitik, jf. årsregnskabslovens § 77 b",** "Redegørelse for samfundsansvar, jf. årsregnskabslovens § 99 a", "Redegørelse for den kønsmæssige sammensætning af ledelsen, jf. årsregnskabslovens § 99 b", "Redegørelse for betalinger til myndigheder, jf. årsregnskabslovens § 99 c", "Redegørelse for politik for dataetik, jf. årsregnskabslovens § 99 d", "Redegørelse for virksomhedsledelse, jf. årsregnskabslovens § 107 b", "Redegørelse for virksomhedsledelse, jf. årsregnskabslovens § 107 c" og "Redegørelse for mangfoldighedspolitik, jf. årsregnskabslovens § 107 d". Redegørelsen skal holdes tydeligt adskilt fra eventuelle yderligere oplysninger om redegørelsesemnet på virksomhedens hjemmeside.

Stk. 2. **Det skal oplyses i redegørelsen, at denne udgør en bestanddel af ledelsesberetningen i virksomhedens årsrapport. Gives henvisningen til redegørelsen for god fondsledelse eller redegørelsen for fondens uddelingspolitik i noterne, skal det oplyses i redegørelsen, at denne udgør en bestanddel af noterne i den erhvervsdrivende fonds årsrapport. Regnskabsperioden for den pågældende årsrapport skal angives. Redegørelsen skal dække samme periode som årsrapportens regnskabsperiode.**

Stk. 3. For redegørelse for virksomhedsledelse efter henholdsvis årsregnskabslovens § 107 b eller § 107 c, skal det oplyses i redegørelsen, hvilke dele af redegørelsen der ikke er omfattet af revisionspåtegningen på virksomhedens årsrapport. Oplysningerne om kodeks for virksomhedsledelse, jf. årsregnskabslovens § 107 b, stk. 1, nr. 1-5, eller § 107 c, stk. 1, er ikke omfattet af revisionspåtegningen på virksomhedens årsrapport, medmindre virksomheden og revisor har aftalt andet.

Stk. 4. **For redegørelse for god fondsledelse og redegørelse for fondens uddelingspolitik efter henholdsvis årsregnskabslovens § 77 a eller § 77 b, skal det oplyses i redegørelsen, hvilke dele af redegørelsen, der ikke er omfattet af revisionspåtegningen på den erhvervsdrivende fonds årsrapport. Oplysninger om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a og oplysninger om fondens uddelingspolitik, jf. årsregnskabslovens § 77 b, er ikke omfattet af revisionspåtegningen på den erhvervsdrivende fonds årsrapport, medmindre den erhvervsdrivende fond og revisor har aftalt andet.**

§ 3. Redegørelser efter § 99 a, § 99 b, § 99 c, § 99 d, § 107 b, § 107 c og § 107 d skal være tilgængelige for kapitalejerne fra det tidspunkt, hvor årsrapporten er tilgængelig for kapitalejerne forud for den generalforsamling, hvor årsrapporten skal godkendes.

Stk. 2. **Redegørelser efter § 77 a, § 77 b, § 99 a, § 99 b, § 99 c, § 99 d, § 107 b, § 107 c og § 107 d skal være tilgængelig på virksomhedens hjemmeside senest fra det tidspunkt, hvor årsrapporten er tilgængelig for offentligheden.**

Kapitel 2: Revisors særlige pligter i forbindelse med offentliggørelse af redegørelser på virksomhedens hjemmeside

§ 4. **Revisor skal påse, at ledelsesberetningen henholdsvis noterne indeholder de oplysninger, som følger af § 1, stk. 1 og 2.**

§ 5. **Revisor skal påse, at redegørelsen, der offentliggøres på virksomhedens hjemmeside, er benævnt som anført i § 2, stk. 1, og at redegørelsen indeholder de oplysninger, der følger af § 2, stk. 2-4.**

Redegørelse i en supplerende beretning i årsrapporten

§ 6. Det skal oplyses i ledelsesberetningen i årsrapporten, hvis virksomheden har valgt at offentliggøre sin redegørelse efter årsregnskabslovens § 99 a, § 99 b eller § 99 c i en supplerende beretning i årsrapporten. For en redegørelse i en supplerende beretning finder § 2, stk. 1, 1. pkt. og § 2, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Offentliggørelse efter internationale retningslinjer eller standarder

§ 7. En virksomhed, der i henhold til årsregnskabslovens § 99 a, stk. 8, eller § 99 b, stk. 7, giver sin redegørelse efter internationale retningslinjer eller standarder, kan undlade at udarbejde en særskilt redegørelse i ledelsesberetningen i henhold til § 99 a og/eller § 99 b, såfremt alle de oplysninger, der kræves efter disse bestemmelser, fremgår af rapporten.

Stk. 2. Med oplysning om samfundsansvar efter visse internationale standarder og retningslinjer efter stk. 1, menes rapportering på én af følgende måder:

1) Rapportering i form af en fremskridtsrapport, som krævet af deltagende virksomheder i FN's Global Compact.
2) Rapportering i form af en rapport om ansvarlige investeringer, som det er krævet af underskrivere af de FN-støttede Principper for ansvarlige investeringer, PRI.
3) Rapportering efter den gældende standard, Global Reporting Initiative, GRI.

Stk. 3. Det skal oplyses i ledelsesberetningen i årsrapporten, hvis virksomheden har valgt at give sin redegørelse efter internationale retningslinjer eller standarder, jf. stk. 1. Redegørelsen skal dække samme periode som årsrapportens regnskabsperiode. Uanset sproget i virksomhedens årsrapport kan redegørelsen efter internationale retningslinjer eller standarder være på engelsk.

Stk. 4. En virksomhed, der anvender muligheden efter stk. 1 og 2, skal offentliggøre redegørelsen på virksomhedens egen hjemmeside, uanset at redegørelsen også er offentliggjort på hjemmesiden for den internationale organisation, der har udstedt de pågældende retningslinjer eller standarder. §§ 1 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

Straf

§ 8. Overtrædelse af §§ 1-3 og §§ 6-7, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Ikrafttræden

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2021.

Stk. 2. **Bekendtgørelsen har virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2021 eller senere. Bekendtgørelsen kan dog anvendes for regnskabsår, der slutter den 30. juni 2021 eller senere.**

Stk. 3. **Bekendtgørelse nr. 959 af 13. september 2019 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven ophæves.**

9. Oversigt over strafsanktionerede bestemmelser i lov om erhvervsdrivende fonde

I lov om erhvervsdrivende fonde, § 132 fremgår, hvilke bestemmelser i loven, der er strafbelagt (bøde). Antallet af strafbelagte bestemmelser er væsentligt udvidet i forhold til den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde.

Paragraf	Betydning
5	Erhvervsdrivende fonde skal i deres navn benytte ordet fond. Stk. 2. Betegnelsen erhvervsdrivende fond eller erhvervsfond eller forkortelsen ERF må kun benyttes af en fond, som er registreret eller anmeldt til registrering i overensstemmelse med § 12, stk. 1. Stk. 3. Navnet skal tydeligt adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og må ikke være egnet til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed. Stk. 4. Fonde skal i breve og på andre forretningspapirer, herunder elektroniske meddelelser, og på fondens hjemmeside angive navn, hjemsted og cvr-nummer. Stk. 5. Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på binavne.
13	Medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Stk. 2. Hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 12, stk. 1, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør. Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om registrering af stiftere.
15	Registrering må ikke finde sted, hvis det forhold, der ønskes registreret, ikke opfylder bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten. Registrering må heller ikke finde sted, hvis den beslutning, der lægges til grund for registreringen, ikke er blevet til i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten. Stk. 2. En anmelder, der registrerer et forhold i Erhvervsstyrelsens it-system eller indsender anmeldelse herom til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system, indestår for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget, herunder at der foreligger behørig fuldmagt, og at dokumentationen i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er gyldig. Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på dokumenter mv., som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, eller som indsendes til Erhvervsstyrelsen til offentliggørelse mv. efter denne lov.

Paragraf	Betydning
21a, stk. 3, 5 og 6	Stk. 3. Fonden skal registrere oplysningerne om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, som er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen. Stk. 5. Fonden skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget. Stk. 6. Fonden skal efter anmodning udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet. Fonden skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.
26, stk. 2	Stk. 2. En stifter må ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.
34, stk. 2	Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for, at et indskud omfattet af stk. 1 ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer, og bestyrelsen skal udarbejde en erklæring, der indeholder 1) en beskrivelse af aktivet og dets værdi, 2) oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen, 3) en udtalelse om, at de angivne værdier mindst svarer til grundkapitalen, og 4) en udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, der har betydning for den oprindelige vurdering.
37, stk. 3-5	Stk. 3. Flertallet af bestyrelsens medlemmer må ikke være ansat som direktører i fonden. En direktør kan ikke være formand eller næstformand for bestyrelsen. Stk. 4. Ledelsen eller et tilsvarende organ og medlemmer af ledelsen eller et tilsvarende organ i fondens dattervirksomheder og i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, må ikke udpege medlemmer til fondens bestyrelse. Stk. 5. Formanden eller en næstformand for bestyrelsen må ikke være direktør i en dattervirksomhed eller i en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken fonden og dennes dattervirksomhed udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, medmindre fondsmyndigheden undtagelsesvis samtykker deri.

Paragraf	Betydning
38	Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser. Bestyrelsen skal ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed påse, at 1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende, 2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller, 3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold, 4) direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og 5) kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt. Stk. 2. I fonde, hvor bestyrelsen ikke har ansat en direktion, skal bestyrelsen ud over opgaverne i stk. 1, varetage den daglige ledelse.
42, stk. 3	Stk. 3. Direktionen skal herudover sikre, at kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.
49	Vederlag til medlemmer af ledelsen må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til den erhvervsdrivende fonds og i moderfonde koncernens økonomiske stilling. Stk. 2. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen, der findes for højt, jf. stk. 1.
50	Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver. Stk. 2. Ved bestyrelsens udformning af forretningsordenen skal der tages udgangspunkt i fondens virksomhed og behov. I den forbindelse bør bestyrelsen særlig overveje, om forretningsordenen skal indeholde bestemmelser om konstitution, arbejdsdeling, tilsyn med direktionen, føring af bøger, protokoller mv., skriftlige og elektroniske møder, tavshedspligt, suppleanter, regnskabskontrol, underskrivelse af revisionsprotokol og sikring af tilstedeværelsen af det nødvendige grundlag for revision.
51	Et medlem af ledelsen må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem den erhvervsdrivende fond og den pågældende selv eller søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

Paragraf	Betydning
52, stk. 3	Stk. 3. Formanden for bestyrelsen må ikke udføre hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand. En bestyrelsesformand kan dog, hvor der er særligt behov herfor, udføre opgaver, som den pågældende bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen.
53, stk. 4	Stk. 4. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer af bestyrelsen. Et tilstedeværende ledelsesmedlem, der ikke er enig i en beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.
54	Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder under behandling af årsregnskaber mv., der påtegnes af revisor. Revisor har pligt til at deltage i bestyrelsesmøder, hvis blot ét medlem af ledelsen anmoder herom. Stk. 2. Fører revisor en revisionsprotokol, skal revisionsprotokollen forelægges på hvert bestyrelsesmøde. Enhver protokoltilførsel skal underskrives af samtlige medlemmer af bestyrelsen.
56	Bestyrelsesmøder kan afholdes skriftligt, i det omfang dette er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Et medlem af ledelsen kan dog forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted. Denne lovs bestemmelser om afholdelse af bestyrelsesmøde finder tilsvarende anvendelse på skriftlige bestyrelsesmøder. Stk. 2. Bestyrelsesmøder kan afholdes ved anvendelse af elektroniske medier, i det omfang dette er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Et medlem af ledelsen kan dog forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted. Denne lovs bestemmelser om afholdelse af bestyrelsesmøde og om elektronisk kommunikation finder tilsvarende anvendelse på elektroniske bestyrelsesmøder og på kommunikationen i forbindelse hermed. Stk. 3. Bestyrelsen kan træffe beslutning om anvendelse af elektronisk dokumentudveksling og elektronisk post i kommunikationen til brug for et elektronisk bestyrelsesmøde i stedet for fremsendelse eller fremlæggelse af papirbaserede dokumenter i henhold til denne lov.
57	Medlemmer af ledelsen, vurderingsmænd og granskningsmænd samt disses medhjælpere og suppleanter må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.
58	Medlemmer af ledelsen skal give enhver revisor eller granskningsmand, som skal erklære sig om den erhvervsdrivende fonds forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden og, hvis fonden er en moderfond, dens koncern, jf. § 6. Stk. 2. Medlemmer af ledelsen skal give enhver revisor eller granskningsmand, som skal erklære sig om fondens forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Paragraf	Betydning
59	Der skal årligt afholdes et årsregnskabsmøde, hvor bestyrelsen skal træffe beslutning om godkendelse af årsrapporten og om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til den godkendte årsrapport. Stk. 2. Revisor har pligt til at deltage på det i stk. 1 nævnte årsregnskabsmøde. Hvis der er enighed blandt samtlige medlemmer af bestyrelsen om, at revisors deltagelse ikke er påkrævet, og er revisor enig, har revisor dog ikke pligt til at deltage. Beslutningen skal fremgå af bestyrelsesprotokollen.
61	Bestyrelsen må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.
62, stk. 1	Ledelsen er ansvarlig for, at erhvervelse af aktiver fra stifter mv. ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer. Hvis fonden erhverver aktiver fra en stifter, skal fondsmyndigheden godkende erhvervelsen, hvis fonden yder et vederlag for erhvervelsen og vederlaget mindst svarer til 10 pct. af grundkapitalen. Tilsvarende gælder ved erhvervelser fra personer, der er knyttet til en person, som er omfattet af 1. pkt. ved ægteskab, fast samlivsforhold eller slægtskab i ret op- eller nedstigende linje så nært som søskende, eller som på anden måde står den pågældende særlig nær.
63	Medlemmer af ledelsen må ikke disponere således, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe medlemmer af ledelsen eller andre en utilbørlig fordel på fondens bekostning. Utilbørlige bestyrelsesbeslutninger, der strider imod lovgivningen eller vedtægten, er ugyldige. Stk. 2. Aftaler mellem fonden og et eller flere medlemmer af ledelsen er kun gyldige, hvis de affattes på en måde, som senere kan dokumenteres, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende.
65	Bestyrelsen i en moderfond skal underrette en dattervirksomhed, så snart et koncernforhold er etableret. En dattervirksomhed skal give moderfonden de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af koncernens virksomhed.
66	Medlemmer af ledelsen må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende ejerandele i dattervirksomheder.
67	Bestyrelsen skal sikre, at bestyrelsesmøde afholdes, senest 3 måneder efter at det konstateres, at egenkapitalen udgør mindre end halvdelen af grundkapitalen. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen stille forslag om foranstaltninger, der fører til fuld dækning af grundkapitalen, eller stille forslag om opløsning af fonden. Stk. 2. Bestyrelsen kan til opfyldelse af stk. 1 under iagttagelse af §§ 81-86 beslutte at nedsætte grundkapitalen. Hvis grundkapitalen efter nedsættelse er mindre end det beløb, der er fastsat i § 31, skal bestyrelsen stille forslag om, at fonden opløses. Stk. 3. Bestyrelsen skal senest 2 uger efter afholdelsen af bestyrelsesmøde, jf. stk. 1, indsende protokoludskrift fra bestyrelsesmødet, jf. § 53, stk. 4, med en redegørelse for fondens økonomiske stilling til fondsmyndigheden. Stk. 4. Indkaldes der ikke til bestyrelsesmøde, eller beslutter bestyrelsen ikke at berigtige fondens kapitalforhold efter stk. 1, og sker dette ikke inden for en af fondsmyndigheden fastsat frist, foranlediger fondsmyndigheden fonden tvangsopløst efter reglerne i §§ 115-117.

Paragraf	Betydning
76, stk. 2	Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for, at kapitalafgangen ikke overstiger, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til fondens og i moderfonde koncernens økonomiske stilling, og ikke sker til skade for fonden eller dens kreditorer, jf. § 38, stk. 1, nr. 5. Bestyrelsen er desuden ansvarlig for, at der efter kapitalafgangen er dækning for grundkapitalen og de reserver, der er bundne i henhold til lov eller vedtægt.
77	Det påhviler bestyrelsen at foretage uddeling i overensstemmelse med § 78 til de formål, der er fastsat i vedtægten, jf. § 27, stk. 1, nr. 10. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af den erhvervsdrivende fond.
78, stk. 1 og stk. 6, 4. pkt.	Til uddeling kan kun anvendes frie reserver, hvorved forstås beløb, som i den erhvervsdrivende fonds senest godkendte årsregnskab er opført som overført overskud, og reserver, som ikke er bundet i henhold til lov eller vedtægt, med fradrag af overført underskud. Stk. 6, 4. pkt. Bestyrelsen skal offentliggøre erklæringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 12, stk. 3, senest 2 uger efter beslutningen om uddelingen.
80	Bestyrelsen skal indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af fondens årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Stk. 2. Indsendes fortegnelsen, jf. stk. 1, som et selvstændigt dokument, er fortegnelsen undtaget fra aktindsigt.
83, 4. pkt.	Bestyrelsen skal offentliggøre erklæringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 12, stk. 3, senest 2 uger efter beslutningen om uddelingen.
85	Sker en kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve, jf. § 81, stk. 1, nr. 2 og 3, skal den erhvervsdrivende fonds kreditorer opfordres til inden for en frist på 4 uger at anmelde deres krav til fonden. Opfordringen sker ved registreringen og offentliggørelsen af bestyrelsens beslutning om at nedsætte grundkapitalen.
86, stk. 4	Stk. 4. En kapitalnedsættelse til uddeling eller henlæggelse til særlig reserve må ikke gennemføres, hvis anmeldte forfaldne krav ikke er fyldestgjort og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav. Erhvervsstyrelsen afgør som registreringsmyndighed på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.
87	Der kan ikke tillægges stiftere, medlemmer af ledelsen, revisorer eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold, og de nævnte personers mindreårige børn. Stk. 2. Ydelse af lån eller sikkerhedsstillelse for lån til den i stk. 1 nævnte kreds er ikke tilladt. Stk. 3. Uanset stk. 2 kan en erhvervsdrivende fond som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition yde lån eller stille sikkerhed for lån for personkredsen, der er nævnt i stk. 1.

Paragraf	Betydning
116, stk. 2	Stk. 2. Fonden skal beholde sit navn med tilføjelsen »under tvangsopløsning«.
117	Når der er truffet beslutning om, at en erhvervsdrivende fond skal tvangsopløses, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra 1) indsættelse eller ændring af skifteretsudnævnt likvidator, jf. § 116, stk. 3, 1. pkt., 2) indsættelse eller ændring af skifteretsudnævnt revisor, jf. § 116, stk. 3, 2. pkt., 3) genoptagelse, jf. § 120, eller 4) fusion, jf. § 91, stk. 7, og § 99, stk. 3, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106. Stk. 2. Ændring af likvidator i henhold til stk. 1, nr. 1, kan alene træffes af skifteretten. Beslutning om ændring af de i stk. 1, nr. 2-4, nævnte forhold kræver, at skifteretten eller, hvis skifteretten har udnævnt en likvidator, den skifteretsudnævnte likvidator beslutter eller tiltræder ændringerne. Beslutning om ændring af forholdene i stk. 1, nr. 3 og 4, skal endvidere godkendes af fondsmyndigheden. Stk. 3. I perioden fra fondens oversendelse til skifteretten, og til der enten er udpeget en likvidator eller fonden er opløst, må den hidtidige ledelse alene foretage de dispositioner, der er nødvendige, og som kan gennemføres uden skade for fonden, herunder dens formål og interesser, og fondens kreditorer. Stk. 4. Den hidtidige ledelse er forpligtet til at bistå skifteretten og en eventuel likvidator udnævnt af skifteretten i fornødent omfang med oplysninger om fondens virke frem til likvidationens indtræden. Tilsvarende gælder fondens hidtidige revisor, hvis skifteretten ikke kan indhente oplysninger fra fondens hidtidige ledelse. Ledelsen og revisor skal give de oplysninger, som måtte være nødvendige for skifterettens, herunder en eventuelt udpeget likvidators, vurdering af bestående og fremtidige krav. I koncerner er ledelsen i dattervirksomheder ligeledes forpligtet til at bistå skifteretten og en eventuel likvidator udnævnt af skifteretten, hvis fonden som modervirksomhed oversendes til tvangsopløsning. Stk. 5. Skifteretten kan indkalde tidligere medlemmer af ledelsen og fondens hidtidige revisor til møde i skifteretten med henblik på indhentelse af oplysninger i henhold til stk. 4.
123	En erhvervsdrivende fond, der er under rekonstruktionsbehandling, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under rekonstruktionsbehandling«. Stk. 2. En erhvervsdrivende fond, der er under konkurs, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under konkurs«. Stk. 3. Konkursens slutning registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre andet fremgår af skifterettens meddelelse herom.

Paragraf	Betydning
124	Bliver en eksisterende fond omfattet af denne lov, eller ophører forudsætningerne for en undtagelse fra denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter denne lov. Stk. 2. Erhvervsstyrelsen afgør, om fonden er registreringspligtig efter denne lov. Kapitel 5 finder med undtagelse af § 27 ikke anvendelse ved en eksisterende fonds registrering som en erhvervsdrivende fond.
125	Ophører en erhvervsdrivende fond med at være omfattet af denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden ikke længere vurderes at være omfattet af denne lov. Stk. 2. Når en fond ikke længere er omfattet af denne lov, slettes fonden af registeret for erhvervsdrivende fonde. Erhvervsstyrelsen underretter Civilstyrelsen herom.

10. Oversigt over vejledninger fra Erhvervsstyrelsen

Erhvervsstyrelsen har udgivet en række vejledninger til fonde på deres hjemmeside

Der er udgivet i alt følgende 17 vejledninger mv. til brug for fondene:

- Vejledning om fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse (udgivet december 2017)
- Vejledning om stiftelse af en erhvervsdrivende fond (udgivet december 2015)
- Vejledning om grundkapitalen og kapitalforhøjelse i erhvervsdrivende fonde (udgivet december 2014)
- Vejledning om kapitalnedsættelse i en erhvervsdrivende fond (udgivet december 2014)
- Vejledning om ledelsen i de erhvervsdrivende fonde (udgivet december 2014)
- Vejledning om bestyrelsens forretningsorden (udgivet december 2014)
- Vejledning om kapitaltab i en erhvervsdrivende fond (udgivet december 2014)
- Vejledning om vedtægtsændringer i erhvervsdrivende fonde (udgivet december 2014)
- Vejledning om uddelinger (udgivet december 2014)
- Vejledning om revisors funktion og særlige rolle i erhvervsdrivende fonde (udgivet december 2014)
- Vejledning om overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde (udgivet december 2014)
- Vejledning om likvidation (udgivet december 2014)
- Vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde (udgivet januar 2020 og gengivet i bilag 11)
- Vejledning om nye regler om ledelsen i de erhvervsdrivende fonde (overgang til 2014-loven) (udgivet december 2014)
- Erhvervsstyrelsens udkast til vedtægt for en erhvervsdrivende fond – med kommentarer (udgivet december 2014)
- Notat om opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde (udgivet april 2017)

Særligt om sparekassefonde

- Vejledning for sparekassefonde – formål, uddeling og bestyrelsessammensætning (januar 2013)

Vejledningerne findes på følgende link:
www.erhvervsstyrelsen.dk/vejledninger

11. Vejledning om årsrapporter for erhvervsdrivende fonde

Indholdet i dette bilag stammer fra Erhvervsstyrelsens hjemmeside og er senest opdateret den 29. januar 2020: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-aarsrapporter-erhvervsdrivende-fonde.*

Vejledningen giver en kort indføring i de generelle bestemmelser i årsregnskabsloven, og de særlige krav og undtagelser i årsregnskabsloven, som erhvervsdrivende fonde skal være ekstra opmærksomme på.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Huskeliste
3. Årsrapporten
4. Koncernregnskab
5. Revision
6. Særlige oplysnings- og notekrav
7. Udvalgte emner
8. Indsendelse af årsrapport til erhvervsstyrelsen
9. Erhvervsstyrelsens kontrol af årsrapporter

1. Indledning

Denne vejledning beskriver hvilke regler, der gælder for erhvervsdrivende fondes årsrapporter. Vejledningen er primært tiltænkt bestyrelsesmedlemmer og øvrige ledelsesmedlemmer, administratorer, m.v., i de erhvervsdrivende fonde, som ønsker en kort indføring i de generelle bestemmelser i årsregnskabsloven, som alle erhvervsdrivende virksomheder er omfattet af, herunder også erhvervsdrivende fonde, og de særlige krav og undtagelser i årsregnskabsloven, som erhvervsdrivende fonde skal være ekstra opmærksomme på eller som især er relevante for erhvervsdrivende fonde.

Vejledningen indeholder også en beskrivelse af reglerne for indsendelse af årsrapport, Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol og hvilke sanktioner erhvervsdrivende fonde kan blive mødt med, hvis styrelsen konstaterer fejl og mangler i en årsrapport fra en erhvervsdrivende fond.

2. Huskeliste

Alle erhvervsdrivende fonde skal i årsrapporten opfylde en række særlige oplysningskrav. Nedenfor er oplistet disse oplysningskrav samt andre krav, som erhvervsdrivende fonde skal være særligt opmærksomme på i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten.

Krav	Henvisning til lovbestemmelse	Afsnit i denne vejledning
Noteoplysninger om vederlag mv. til ledelsen og administrator	ÅRL § 69, stk. 1-2 og bekendtgørelse om oplysninger om vederlag m.v., som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond	Afsnit 6.1
Noteoplysninger om transaktioner med nærtstående parter	ÅRL § 69, stk. 3	Afsnit 6.2
Noteoplysninger om forbindelse til anden fond eller virksomhed	ÅRL § 70	Afsnit 6.3
Bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse	ÅRL § 77 a og LEF § 60	Afsnit 6.4
Redegørelse for fondens uddelingspolitik	ÅRL § 77 b	Afsnit 6.5
Indsendelse af legatarfortegnelse	LEF § 80 og indsendelsesbekendtgørelsens § 1, stk.4 og § 12, stk. 2	Afsnit 8.6
Undtagelser til krav om Koncernregnskab for moderfonde: **1) Husk oplysningskrav.** **2) Indsendelse af koncernregnskab iht. ÅRL § 111, stk. 3, skal ske digitalt.**	ÅRL §§ 110, 111, stk. 2-3, og 114, stk. 2, nr. 4, og indsendelsesbekendtgørelses § 13, stk. 4	Afsnit 4 og afsnit 8.4

3. Årsrapporten

3.1. Årsregnskabsloven

Erhvervsdrivende fonde skal, ligesom aktieselskaber, anpartsselskaber og andre virksomheder med begrænset hæftelse, følge årsregnskabsloven. Erhvervsdrivende fonde skal derfor udarbejde årsrapporter efter årsregnskabslovens almindelige regler, jf. årsregnskabslovens § 3. Årsrapporten skal indsendes til Erhvervsstyrelsen med henblik på offentliggørelse, jf. årsregnskabslovens § 138.

Betegnelsen årsrapport er en fællesbetegnelse for årsregnskabet, en ledelsespåtegning, en ledelsesberetning og eventuelt et koncernregnskab, jf. årsregnskabslovens § 2.

Det er et grundlæggende krav til årsrapporten, at årsregnskabet og eventuelt koncernregnskabet giver et retvisende billede af fondens og eventuelt koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet, jf. årsregnskabslovens § 11. Årsrapporten skal udarbejdes efter de grundlæggende forudsætninger oplistet i årsregnskabslovens § 13.

3.2. Ledelsen har ansvaret for årsrapporten

Fondens ledelse har ansvaret for, at den erhvervsdrivende fond aflægger årsrapport, jf. årsregnskabslovens § 8. Hvert enkelt medlem af fondens bestyrelse og direktion har ansvaret for, at årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med årsregnskabsloven og fondens vedtægt. Fondens bestyrelse og direktion har også ansvaret for, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide.

Fondens bestyrelse har endvidere ansvaret for, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de gældende frister. Hvis årsrapporten ikke indsendes til tiden, kan de enkelte bestyrelsesmedlemmer risikere at blive pålagt adfærdsregulerende afgifter. Se mere herom i afsnit 8.2.

3.3. Regnskabsklasser

Størrelsen af fonden er afgørende for, hvilken regnskabsklasse i årsregnskabsloven fonden er omfattet af og dermed også hvilke bestemmelser i årsregnskabsloven, som fonden har pligt til at følge, jf. årsregnskabslovens § 7.

Erhvervsdrivende fonde, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser, er små virksomheder:

- En balancesum på 44 mio. kr.
- en nettoomsætning på 89 mio. kr.
- et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

Erhvervsdrivende fonde, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser, er mellemstore virksomheder:

- En balancesum på 156 mio. kr.
- en nettoomsætning på 313 mio. kr.
- et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 250.

Erhvervsdrivende fonde, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet overskrider to af størrelsesgrænserne for mellemstore virksomheder er store virksomheder.

Årsregnskabsloven opdeler virksomhederne i regnskabsklasserne A, B, C eller D baseret på størrelsen og klassifikationen af virksomheden. Regnskabsklase A gælder for personligt drevne virksomheder, som ikke har pligt til at offentliggøre en årsrapport. Erhvervsdrivende fonde er i praksis enten omfattet af regnskabsklasse B eller C. Små virksomheder er omfattet af regnskabsklasse B, mens mellemstore virksomheder og store virksomheder er omfattet af regnskabsklasse C. Visse bestemmelser for regnskabsklasse C er kun obligatoriske for store virksomheder.

Virksomheder, som har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU/EØS-land er omfattet af regnskabsklasse D. I det omfang en erhvervsdrivende fond har gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked, vil fonden være omfattet af regnskabsklasse D, men det vil være meget usædvanligt.

3.4. Årsrapportens bestanddele og opstilling

En årsrapport for en erhvervsdrivende fond i regnskabsklasse B skal som hovedregel bestå af følgende bestanddele, jf. årsregnskabslovens § 22:

- Ledelsespåtegning
- Ledelsesberetning
- Revisionspåtegning
- Redegørelse for anvendt regnskabspraksis
- Resultatopgørelse
- Balance
- Lovpligtige noter

En årsrapport for en erhvervsdrivende fond i regnskabsklasse C skal tillige indeholde en egenkapitalopgørelse og en pengestrømsopgørelse, jf. årsregnskabslovens § 78. Store virksomheder skal også iagttage årsregnskabslovens bestemmelser om redegørelse for samfundsansvar, redegørelse for opfyldelsen af det opstillede måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i det øverste ledelsesorgan og evt. en beretning om betalinger til myndigheder, jf. årsregnskabslovens §§ 99 a, 99 b og 99 c.

Balance og resultatopgørelse skal opstilles i skematisk form i overensstemmelse med årsregnskabslovens skemakrav i § 23 og bilag 2 til loven. Opstillingen og benævnelsen af posterne skal tilpasses, når fondens særlige karakter gør det påkrævet.

3.5. Undtagelse for mikrovirksomheder

Erhvervsdrivende fonde kan også vælge gøre brug af årsregnskabslovens bestemmelser for såkaldte mikrovirksomheder i § 22 a og § 22 b og dermed undlade at give bestemte noteoplysninger i årsregnskabet.

En mikrovirksomhed er en meget lille virksomhed omfattet af regnskabsklasse B, der i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser:

- En balancesum på 2.700.000 kr.
- En nettoomsætning på 5.400.000 kr.
- Et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.

Holdingfonde, som besidder kapitalandele i en eller flere dattervirksomheder eller associerede virksomheder, kan ikke gøre brug af undtagelserne for mikrovirksomheder uanset at de ligger under størrelsesgrænserne. Dette samme gælder for fonde, der på balancetidspunktet har rettigheder eller forpligtelser som et resultat af indgåede aftaler om afledte finansielle instrumenter.

Mikrovirksomheder er undtaget for at give følgende noteoplysninger:

- Oplysninger om anvendt regnskabspraksis, jf. § 53.
- Oplysninger om gæld, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet, jf. § 63.
- Oplysninger om visse særlige poster, jf. § 67 a, nr. 1 og 2.
- Oplysninger om det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i regnskabsåret, jf. § 68.

Det skal oplyses i en note, hvis en fond undlader at give en eller flere af noteoplysningerne ovenfor. Hvis en fond vælger at gøre brug undtagelsen for mikrovirksomheder er den endvidere afskåret fra at anvende årsregnskabslovens §§ 37-38 og dermed afskåret fra at indregne visse aktiver og forpligtelser til dagsværdi.

3.6. Årsrapport aflagt efter IFRS

Erhvervsdrivende fonde kan frivilligt vælge at udarbejde årsregnskabet eller koncernregnskabet efter de internationale regnskabsstandarder IFRS, jf. årsregnskabslovens § 137. Hvis en erhvervsdrivende fond vælger at aflægge årsregnskab efter IFRS, skal samtlige godkendte standarder følges.

Visse bestemmelser i årsregnskabsloven skal dog altid følges, hvilket er nærmere beskrevet i IFRS-bekendtgørelsen. IFRS er mere omfattende end årsregnskabsloven, hvorfor det typisk kun er erhvervsdrivende fonde med børsnoterede datterselskaber, som gør brug af denne mulighed.

4. Koncernregnskab

Et koncernregnskab viser de konsoliderede virksomheders aktiver og passiver, deres finansielle stilling samt deres resultat, som om den erhvervsdrivende fond og dennes dattervirksomheder tilsammen var en enkelt virksomhed, jf. årsregnskabslovens § 115.

Hvis en erhvervsdrivende fond besidder bestemmende indflydelse i en eller flere dattervirksomheder, er fonden en moderfond. Bestemmende indflydelse er defineret som beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger og foreligger som hovedregel, når fonden ejere mere end halvdelen af stemmerettighederne i en virksomhed. Bestemmende indflydelse kan dog i visse tilfælde foreligge, selvom fonden ejer mindre end halvdelen af stemmerettighederne – f.eks. hvis fonden ved aftale eller vedtægter besidder den bestemmende indflydelse, eller hvis fonden på dattervirksomhedens generalforsamling besidder det faktiske flertal.

En moderfond, som besidder kapitalandele i en eller flere dattervirksomheder, skal som udgangspunkt aflægge et koncernregnskab, jf. årsregnskabslovens § 109.

4.1. Undtagelse for små koncerner

Hvis fonden og dattervirksomhederne tilsammen i to på hinanden følgende år ikke overskrider størrelsesgrænserne for små virksomheder, kan fonden dog undlade at aflægge koncernregnskab, jf. årsregnskabslovens § 110:

- En balancesum på 44 mio. kr.
- en nettoomsætning på 89 mio. kr.
- et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

4.2. Moderfonde kan holdes ude af konsolidering

Som udgangspunkt skal både moderfonden og alle dattervirksomheder indgå i koncernregnskabet ved fuld konsolidering. Selve moderfonden kan imidlertid under visse betingelser holdes ude af konsolideringen, jf. årsregnskabslovens § 114, stk. 2, nr. 4.:

- fonden selv kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter og
- fonden, bortset fra konvertible gældsbreve og ikkeudbetalt udbytte, ikke har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for nogen af sine dattervirksomheder.

Bedømmelsen af, hvad der forstås ved begrænset erhvervsaktivitet, er den samme som ved erhvervsfondslovens § 2, stk. 2. Deltager fonden i koncernens drift ved enten selv at drive virksomhed af et ikke begrænset omfang eller ved långivning eller sikkerhedsstillelse for dattervirksomhederne, kan undtagelsen ikke benyttes.

Undtagelsen tilgodeser således de tilfælde, hvor erhvervsaktiviteterne er placeret i dattervirksomhederne, og fonden ikke direkte eller indirekte deltager i disse aktiviteter. Her kan det være hensigtsmæssigt at aflægge koncernregnskabet uden at inddrage moderfondens årsregnskab, således at koncernregnskabet i det store hele kun beskriver erhvervsaktiviteterne.

Selvom en erhvervsdrivende fond holdes ude af konsolideringen med henvisning til årsregnskabslovens § 114, stk. 2, nr. 4, ligger pligten til at udarbejde og indsende koncernregnskabet og årsregnskabet stadigvæk hos fonden.

4.3. Moderfond med én dattervirksomhed

Hvis en erhvervsdrivende fond kun har én dattervirksomhed, kan fonden undlade at udarbejde koncernregnskab, selvom koncernen overskrider de ovenfor nævnte størrelsesgrænser for små virksomheder, jf. årsregnskabslovens § 111, stk. 2. Følgende betingelser skal være opfyldt:

- Fonden har kun én dattervirksomhed,
- Fonden udøver selv kun i begrænset omfang erhvervsaktiviteter og
- Fonden har, bortset fra konvertible gældsbreve og ikkeudbetalt udbytte eller udlodning, ikke tilgodehavender hos eller stillet sikkerhed for dattervirksomheden.

Ved dattervirksomhed menes enhver dattervirksomhed i koncernen, dvs. både dattervirksomheder, som fonden selv besidder kapitalandele i og dattervirksomheder, som en direkte dattervirksomhed besidder kapitalandele i.

Hvis den erhvervsdrivende fond kan gøre brug af undtagelsen, kan fonden nøjes med at følge reglerne for regnskabsklasse B, såfremt fonden isoleret set ligger under størrelsesgrænserne for små virksomheder.

4.4. Moderfond med flere dattervirksomheder

Hvis en erhvervsdrivende fond har flere dattervirksomheder, kan fonden undlade at udarbejde koncernregnskab og i stedet lade en dattervirksomhed aflægge koncernregnskabet for de resterende virksomheder i koncernen, jf. årsregnskabslovens § 111, stk. 3. Følgende betingelser skal være opfyldt:

- fonden har flere dattervirksomheder, og en af disse udarbejder et koncernregnskab, hvori den erhvervsdrivende moderfond er udeladt,
- koncernregnskabet er udarbejdet efter årsregnskabsloven, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU med senere ændringer eller regler, der i det mindste er ligeværdige med reglerne for konsoliderede årsregnskaber i det nævnte direktiv, og det er revideret af personer, der er autoriseret hertil i medfør af den nationale lovgivning, hvorunder dattervirksomheden, der har udarbejdet koncernregnskabet, henhører,
- fonden selv udøver kun i begrænset omfang erhvervsaktiviteter,
- fonden, bortset fra konvertible gældsbreve og ikkebetalt udbytte eller udlodning, ikke har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for en af dattervirksomhederne,
- det oplyses i fondens årsrapport, at fonden i medfør af undtagelsen har undladt at udarbejde koncernregnskab, og
- fonden indsender det i nr. 1 nævnte reviderede koncernregnskab sammen med sin egen årsrapport til Erhvervsstyrelsen.

Erhvervsstyrelsen skal særligt gøre opmærksom på nr. 5 og 6, da det er vores erfaring, at flere erhvervsdrivende fonde i forbindelse med udarbejdelsen og indsendelsen af årsrapporten glemmer at opfylde disse to betingelser. Se i øvrigt afsnit 8.4.

I praksis betyder undtagelsen, at koncernregnskabet aflægges og indsendes af fondens direkte dattervirksomhed ved en konsolidering af alle virksomheder i koncernen med undtagelse af selve fonden. Såfremt fonden har mere end én direkte dattervirksomhed, skal der foretages en vandret konsolidering.

Undtagelsen er særligt tiltænkt de erhvervsdrivende fonde, hvis dattervirksomheder aflægger årsrapport efter IFRS. Undtagelsen betyder, at fonden kan følge årsregnskabslovens regler, mens de resterende koncernvirksomheder kan følge IFRS.

Hvis den erhvervsdrivende fond kan gøre brug af undtagelsen, kan fonden nøjes med at følge reglerne for regnskabsklasse B, hvis fonden isoleret set ligger under størrelsesgrænserne for små virksomheder.

5. Revision

Erhvervsdrivende fonde har pligt til at lade årsregnskabet revidere af en godkendt revisor (statsautoriseret eller registreret revisor), jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 69. Modsat andre små virksomheder har erhvervsdrivende fonde ikke mulighed for at fravælge revision eller lade revisionen udføre efter den særlige erklæringsstandard (udvidet gennemgang), jf. årsregnskabslovens § 135, stk. 2.

Baggrunden for at årsregnskabet for erhvervsdrivende fonde skal revideres, hænger sammen med fondenes særlige ejer- og tilsynsforhold, og at det som led heri er vurderet som hensigtsmæssigt, at fondsmyndigheden kan basere sit tilsyn på reviderede årsregnskaber.

Medlemmerne af fondens ledelse skal give revisor de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden og fondens dattervirksomheder. Fondens ledelse skal også give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, samt sikre, at revisor får de oplysninger og den bistand, som denne anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 58.

Erhvervsstyrelsen skal gøre opmærksom på, at det forhold, at en dattervirksomheds eller en associeret virksomheds årsregnskab ikke er revideret, ikke i sig selv kan føre til, at revision af fondens årsregnskab kan undlades. Der bør således ikke tages forbehold for værdiansættelsen af kapitalandelene udelukkende med den begrundelse, at en underliggende virksomheds årsregnskab ikke er revideret.

I de tilfælde, hvor en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed har fravalgt revision, er det op til den valgte revisor at vurdere, hvor mange revisionshandlinger der skal til, for at revisor kan udtale sig om, hvorvidt fondens årsrapport giver et retvisende billede. Omfanget af revisionshandlingerne er afhængige af de konkrete forhold, og det indebærer derfor ikke nødvendigvis en fuld revision af den underliggende virksomhed.

Erhvervsdrivende fonde skal have en godkendt revisor tilknyttet. Hvis fonden skifter revisor, skal dette registreres hos styrelsen inden for 2 uger. Hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen på årsagen til hvervets ophør, jf. erhvervsfondslovens § 13, stk. 2. Man kan læse mere i styrelsens vejledning om revisors funktion og særlige rolle i erhvervsdrivende fonde: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-revisors-funktion-og-saerlige-rolle-i-erhvervsdrivende-fonde.*

6. Særlige oplysnings- og notekrav

6.1. Noteoplysninger om vederlag mv. til ledelsen og administrator

Alle erhvervsdrivende fonde skal i årsrapporten give oplysninger om vederlag m.v., pensionsforpligtelser og incitamentsprogrammer til alle nuværende og forhenværende registrerede medlemmer af fondens bestyrelse og direktion i det pågældende og foregående regnskabsår fordelt på hvert ledelsesorgan, jf. årsregnskabslovens § 69.

Vederlag mv. omfatter både kontant og ikkekontant vederlag samt fast og variabelt vederlag (typisk løn og gage) og andre fordele (fx fri bil, telefon, bolig, avis). Oplysningskravet omfatter også eventuelle pensionsbidrag til direktionen og fratrædelsesgodtgørelser til nuværende eller tidligere direktionsmedlemmer.

Er der undtagelsesvist fastsat særlige incitamentsprogrammer for fondens direktion, skal det oplyses, hvilke ydelser programmet omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien heraf.

Fonden kan dog undlade at give de pågældende oplysninger, hvis fonden for at opfylde kravet ellers ville oplyse, hvad det enkelte medlem af ledelsen modtager. Hvis fonden eksempelvis kun udbetaler vederlag m.v. til fondens eneste direktør, skal oplysningerne om beløb ikke gives i årsrapporten. Hvis der kun findes ét medlem af direktionen, og både bestyrelsen og direktøren modtager vederlag, kan beløbene i stedet angives samlet for bestyrelse og direktør.

En moderfond skal også give oplysninger, om det samlede vederlag m.v., som fondens bestyrelse og direktion modtager, som ledelsesmedlemmer i andre virksomheder i koncernen, uanset om moderfonden aflægger koncernregnskab eller gør brug af de særlige undtagelser herfor, jf. årsregnskabslovens §§ 69, stk. 2, og 126, stk. 2.

Dette betyder, at der i moderfonde, hvor både bestyrelse og direktøren modtager vederlag, skal vederlaget som minimum præsenteres som to særskilte beløb:

- Det samlede vederlag mv., som betales af fonden til fondens ledelse.
- Det samlede vederlag mv., som betales af andre virksomheder i koncernen til medlemmer af fondens ledelse.

Hvis fonden ikke udbetaler vederlag m.v. til ledelsen, anbefaler Erhvervsstyrelsen, at der oplyses om dette i en note eller i ledelsesberetningen, men årsregnskabsloven stiller ikke krav herom.

Alle erhvervsdrivende fonde skal også give oplysninger om vederlag m.v. til fondens administrator for regnskabsåret og det foregående regnskabsår. Dette fremgår af bekendtgørelse om oplysninger om vederlag m.v., som administrator modtager fra en erhvervsdrivende fond.

Hvis administrator har krav på pensionsbetaling, skal der også gives oplysninger om de samlede pensionsforpligtelser. Er der fastsat særlige bonusordninger for administrator, skal det oplyses, hvilke ordninger bonussen omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien af bonusordningerne.

En moderfond skal også give oplysninger om det samlede vederlag m.v., som fondens administrator modtager i andre virksomheder i koncernen. Disse oplysninger skal ligeledes præsenteres som to særskilte beløb.

Se mere om ledelsesvederlag i Erhvervsstyrelsens vejledning om ledelsen i de erhvervsdrivende fonde: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-ledelsen-i-de-erhvervsdrivende-fonde*.

6.2. Noteoplysninger om transaktioner med nærtstående parter

Har der fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter, skal fonden oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de nærtstående parter og give de informationer om transaktioner og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af forholdets mulige påvirkning af årsregnskabet, jf. årsregnskabslovens § 69, stk. 3. Oplysningerne skal som minimum omfatte:

- Transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse.
- Den beløbsmæssige størrelse.
- Årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.

Der skal oplyses om alle transaktioner med nærtstående parter – også hvis de transaktioner som vurderes at være på markedsmæssige vilkår. Dette skyldes, at det er relevant for Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed at kende omfanget af transaktioner mellem fonden og dens nærtstående.

Ved nærtstående parter menes tilknyttede virksomheder, associerede virksomheder, medlemmer af ledelsen, nærtstående personer til ledelsen (fortrinsvis ægtefæller og børn), nøglemedarbejdere og virksomheder, som et ledelsesmedlem har bestemmende indflydelse eller fælles kontrol over.

Begrebet "nærtstående parter" skal følge den internationale udvikling i forhold til forståelsen af begrebet, da der i forarbejderne til årsregnskabslovens § 98 c, stk. 2, henvises til definitionen i den altid gældende IAS 24. Resten af bestemmelsen er også inspireret af IAS 24 og skal fortolkes i overensstemmelse med denne regnskabsstandard.

Hvis der ikke har fundet transaktioner sted mellem fonden og dens nærtstående parter anbefaler Erhvervsstyrelsen, at der oplyses om dette i en note eller i ledelsesberetningen, men årsregnskabsloven stiller ikke krav herom.

6.3. Noteoplysninger om forbindelse til anden fond eller virksomhed

Hvis en erhvervsdrivende fond ved en vedtægtsbestemmelse eller aftale er knyttet til en ikke-erhvervsdrivende fond, en erhvervsdrivende fond eller en anden virksomhed, skal fonden oplyse om forbindelsen i årsrapporten, jf. årsregnskabslovens § 70. Bestemmelsen er særligt tiltænkt fonde, som har en tilknytning til en virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed.

6.4. Bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse

Erhvervsdrivende fonde skal medtage bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse i årsrapporten, jf. årsregnskabslovens § 77 a. Redegørelsen kan placeres i ledelsesberetningen eller i noterne. Man kan læse mere om god fondsledelse i styrelsens vejledning om fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse (*erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-fondsbestyrelsens-redegorelse-god-fondsledelse*) og på *www.godfondsledelse.dk.*

I stedet for at give redegørelsen for god fondsledelse direkte i årsrapporten, kan fonden vælge at offentliggøre redegørelsen på fondens hjemmeside og henvise hertil i årsrapporten. URL-adressen skal i så fald fremgå af ledelsesberetningen eller i en note, jf. bek. om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven.

6.5. Redegørelse for fondens uddelingspolitik

Erhvervsdrivende fonde skal også medtage en redegørelse for fondens uddelingspolitik i årsrapporten, jf. årsregnskabslovens § 77 b. Redegørelsen kan placeres i ledelsesberetningen eller i noterne. Man kan læse mere om uddelinger i styrelsens vejledning om uddelinger i erhvervsdrivende fonde.

I stedet for at give redegørelsen for fondens uddelingspolitik direkte i årsrapporten, kan fonden vælge at offentliggøre redegørelsen på fondens hjemmeside og henvise hertil i årsrapporten. URL-adressen skal i så fald fremgå af ledelsesberetningen eller i en note, jf. bek. om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven.

7. Udvalgte emner

7.1. Indregning og præsentation af uddelinger i årsrapporten

Fondes uddelinger skal indregnes direkte på egenkapitalen, jf. årsregnskabslovens § 49, stk. 4.

Årets uddelinger skal fremgå af resultatdisponeringen, som skal placeres i tilknytning til resultatopgørelsen, jf. årsregnskabslovens § 31. Uddelinger eller anden fordeling af årets resultat må ikke indgå i selve resultatopgørelsen, da fordelingen af årets overskud eller underskud ikke er en omkostning.

Ekstraordinære uddelinger, som fondens bestyrelse har vedtaget i regnskabsåret, skal ligeledes fremgå af resultatdisponeringen. Er der foretaget udlodning af ekstraordinære uddelinger efter regnskabsårets udløb, skal dette fremgå i tilknytning til resultatdisponeringen.

Det beløb af fondens frie reserver, som fondens bestyrelse på årsregnskabsmødet vælger at henlægge til uddelinger, skal vises som en særskilt post over egenkapitalen sammen med eventuelle uddelinger fra tidligere år, som endnu ikke er blevet udbetalt og som samtidig ikke er blevet kundgjort over for modtagerne.

Den del af fondens uddelinger fra foregående regnskabsår, som ikke er blevet udbetalt endnu, men som er blevet kundgjort over for modtagerne, skal som udgangspunkt indregnes som en gældsforpligtelse. Såfremt skyldige uddelinger er uvisse med hensyn til størrelse eller forfaldstid, skal disse uddelinger indregnes som en hensat forpligtelse.

Du kan læse mere om fondes uddelinger i Erhvervsstyrelsens vejledning om uddelinger: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-uddelinger.*

7.2. Opdeling i erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter

Årsregnskabslovens § 19, stk. 3, stillede tidligere krav om at indregnede forhold, der ikke vedrørte de erhvervsmæssige aktiviteter, blev klassificeret således, at de tydeligt fremstod adskilt fra de erhvervsmæssige aktiviteter i balance og resultatopgørelse. Denne bestemmelse var særligt relevant for erhvervsdrivende fonde, som både havde erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter.

I henhold til styrelsens faste praksis havde erhvervsdrivende fonde ikke pligt til at foretage denne opdeling af resultatopgørelse og balance, selvom dette fremgik af den tidligere gældende § 19, stk. 3. Bestemmelsen er med virkning fra og med regnskabsår, der begynder 1. januar 2016 eller senere, ikke længere relevant for erhvervsdrivende fonde, da den nu kun omfatter enkeltmandsvirksomheder.

Selvom der efter den nugældende § 19, stk. 3, ikke er et krav om opdeling af resultatopgørelse og balance i erhvervsdrivende fonde, vil dette til en vis grad være muligt indenfor årsregnskabslovens almindelige bestemmelser om opstilling m.v.

Erhvervsdrivende fonde, som gør brug af muligheden for at adskille de erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter, kan søge om fritagelse for digitale indberetning af årsrapporten. Se mere herom i afsnit 8.5. Som følge af ændringen af § 19, stk. 3, har styrelsen i højere grad end tidligere afslået at give fritagelse for digital indberetning i de tilfælde, hvor anmodningen har været begrundet i, at fonden ønsker at opdele resultatopgørelse og balance.

7.3. Budgettal

I forbindelse med overgangen til digital indberetning af årsrapporten er styrelsen blevet opmærksom på, at flere fondes årsregnskaber indeholder ikke-reviderede budgettal.

Dette er som udgangspunkt i strid med årsregnskabslovens § 135, stk. 1, 1. pkt., idet et årsregnskab fra en erhvervsdrivende fond skal revideres. Budgettal er per definition ikke reviderede og kan derfor ikke indgå i årsregnskabet.

Hvis en fond ønsker at have budgettal med i årsrapporten, kan disse placeres i ledelsesberetningen, som alene er omfattet af revisors konsistenstjek. Visse fonde er dog underlagt særlovgivning – f.eks. lov om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet – og derfor forpligtet til at have budgettal i selve regnskabet.

7.4. Indregning og måling af grunde og bygninger

Grunde og bygninger skal som udgangspunkt indregnes til kostpris, hvilket er ensbetydende med købsprisen, jf. årsregnskabslovens § 36. Bygninger anses for at have en begrænset brugstid, hvorfor de skal afskrives systematisk over brugstiden, jf. årsregnskabslovens § 43.

Grunde og bygninger, som indregnes til kostpris, kan opskrives til dagsværdi, jf. årsregnskabslovens § 41. Opskrivningen skal i så fald bindes som en reserve under egenkapitalen, og der skal forsat afskrives på bygningerne.

Som alternativ hertil kan investeringsejendomme indregnes til dagsværdi, jf. årsregnskabslovens § 38. I så fald skal der ikke afskrives på bygningen.

Dagsværdien er det beløb, som en ejendom kan sælges for i en handel mellem uafhængige parter. Hvis en ejendom indregnes til dagsværdi, skal der ske en regelmæssig værdiregulering. Som oftest beregnes dagsværdien ved DCF-model (Discounted Cash Flow), hvor værdien opgøres ved en tilbagediskontering af forventede fremtidige pengestrømme eller ved en afkastbaseret model, hvor værdien opgøres på baggrund af ejendommens forventede driftsafkast og et forrentningskrav, men en ekstern vurdering fra en vurderingsmand kan også bruges til at fastsætte dagsværdien.

Styrelsen ser sommetider, at den offentlige ejendomsvurdering bruges til at fastsætte dagsværdien. Dette er ikke i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler for, hvordan dagsværdien fastsættes.

De værdiansættelsesmodeller og -teknikker, som fonden har anvendt ved opgørelsen af dagsværdien på en investeringsejendom, skal fremgå af redegørelsen for anvendt regnskabspraksis, jf. årsregnskabslovens § 53, stk. 2, litra a.

For investeringsejendomme, som måles til dagsværdi, skal følgende oplyses:

- dagsværdien ultimo regnskabsåret,
- ændringer af dagsværdien, der er indregnet direkte i resultatopgørelsen, og
- ændringer, der er indregnet i dagsværdireserven, jf. § 49, stk. 3, under egenkapitalen.

Måles dagsværdien af investeringsejendommen ikke på grundlag af observationer på et aktivt marked, skal der også oplyses om de centrale forudsætninger, som er anvendt ved beregningen.

7.5. Overgang til erhvervsdrivende fond

Hvis en ikke-erhvervsdrivende fond overgår til at være omfattet af erhvervsfondsloven efter denne lovs § 124, vil den pågældende fond som udgangspunkt skulle aflægge årsrapport som erhvervsdrivende fond første gang fra det regnskabsår, hvor datoen for overgangen indgår.

Hvis en fond eksempelvis efter en afgørelse fra Erhvervsstyrelsen overgår til at være en erhvervsdrivende fond med virkning fra den 12. november 2019, og fondens regnskabsår følger kalenderåret, vil den pågældende fonds første årsrapport som erhvervsdrivende fond være årsrapporten for regnskabsåret 2019, som skal indsendes til styrelsen senest mandag den 1. juni 2020.

I de tilfælde, hvor en fonds seneste årsregnskab er aflagt efter anden regnskabsregulering end årsregnskabsloven finder bekendtgørelse om overgang til regnskabsaflæggelse efter årsregnskabsloven anvendelse.

Læs mere i Erhvervsstyrelsens vejledning om overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-overgang-mellem-erhvervsdrivende-og-ikkeerhvervsdrivende-fonde.*

8. Indsendelse af årsrapport til Erhvervsstyrelsen

Årsrapporten skal indsendes til styrelsen senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning. Der kan ikke dispenseres for indsendelsesfristen, jf. årsregnskabslovens § 138. Hvis fristen falder på en weekend eller en helligdag skubbes fristen til den førstkommende hverdag.

Årsrapporten skal som udgangspunkt indsendes til Erhvervsstyrelsen som et digitalt regnskab via styrelsens digitale regnskabsløsning, Regnskab 2.0. Se afsnit 8.3.

Fonde under likvidation skal forsætte med at indsende årsrapporten indtil likvidationen er afsluttet, jf. årsregnskabslovens § 139.

Fonden under rekonstruktion skal indsende årsrapporten, så den er modtaget senest 1 måned efter rekonstruktionens ophør, jf. årsregnskabslovens § 140.

Fonden under konkurs skal ikke indsende årsrapport, jf. årsregnskabslovens § 141.

8.1. Årsregnskabsmøde

Efter erhvervsfondslovens § 59 skal der årligt afholdes et årsregnskabsmøde, hvor bestyrelsen skal træffe beslutning om godkendelse af årsrapporten og om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til den godkendte årsrapport. Først når årsrapporten er blevet godkendt på årsregnskabsmødet, kan den indsendes til styrelsen.

8.2. Konsekvenser ved forsinket eller manglende indsendelse af årsrapport

Er årsrapporten ikke modtaget ved udløbet af fristen sender Erhvervsstyrelsen et påkravsbrev til fondens digitale postkasse, jf. årsregnskabslovens § 150. I påkravsbrevet gives en frist på 8 hverdage fra brevets datering. Modtages årsrapporten inden udløbet af denne frist, foretager styrelsen sig ikke yderligere, selvom årsrapporten var forsinket.

Modtages årsrapporten efter fristen på 8 hverdage fra påkravsbrevets datering pålægges hvert enkelt medlem af fondens bestyrelse en adfærdsregulerende afgift. Afgifterne vil være på 500 kr., 2.000 kr. eller 3.000 kr. afhængig af, om årsrapporten modtages i den 1., 2. eller 3. påbegyndte måned efter udløbet af den oprindelige indsendelsesfrist.

Hvis en erhvervsdrivende fond eksempelvis har kalenderåret som regnskabsår, skal årsrapporten for 2019 være modtaget hos styrelsen senest mandag den 1. juni 2020. Hvis påkravsbrevet sendes den 8. juni 2020, skal årsrapporten være modtaget senest den 18. juni 2020, hvis bestyrelsesmedlemmerne skal undgå at blive pålagt afgifter. Hvis årsrapporten eksempelvis bliver modtaget den 30. juni 2020, vil bestyrelsesmedlemmerne blive pålagt afgifter på 500 kr. Hvis årsrapporten derimod bliver modtaget den 1. juli 2020, vil afgifterne være på 2.000 kr. pr. bestyrelsesmedlem.

Erhvervsstyrelsen kan under visse særlige omstændigheder fritage bestyrelsesmedlemmerne for de pålagte afgifter, hvis bestyrelsesmedlemmerne kan godtgøre overfor for styrelsen, at denne har søgt at fremme indsendelsen, og at forsinkelsen ikke kan lægges bestyrelsesmedlemmet til last.

Læs mere om frister, forsinkelser og afgifter: *erhvervsstyrelsen.dk/frister-forsinkelser-og-afgifter.*

Hvis årsrapporten forsat ikke er modtaget 4 uger fra påkravsbrevets datering, kan styrelsen vælge at oversende fonden til skifteretten med henblik på tvangsopløsning, jf. erhvervsfondslovens § 115.

8.3. Digital indberetning

Efter indsendelsesbekendtgørelsen skal virksomheder, som har pligt til at indsende årsrapporten til Erhvervsstyrelsen efter årsregnskabsloven, foretage digital indberetning af årsrapporten til styrelsen, og dette gælder således også erhvervsdrivende fonde.

Der stilles ikke krav om, at dét eksemplar af årsrapporten, som indberettes digitalt til Erhvervsstyrelsen, indeholder fysiske underskrifter fra ledelse, revisor og dirigent, men fonden har pligt til at opbevare et underskrevet eksemplar af årsrapporten.

Ved digital indberetning af årsrapporten skal erhvervsdrivende fonde anvende Regnskab Basis eller Regnskab Special, som skal tilgås via Virk. Som alternativ til Regnskab Basis eller Regnskab Special kan system til system-løsningen anvendes.

Regnskab Special eller system til system-løsningen er tiltænkt revisorer og andre professionelle, da det forudsætter en særlig IT-software, som kan danne XBRL-filer. Hovedparten af de erhvervsdrivende fonde lader revisor stå for indberetningen af årsrapporten.

Regnskab Basis er tiltænkt de fonde, som selv står for indsendelsen af årsrapporten. Ved indberetning af årsrapporten i Regnskab Basis bedes fonden følge denne procedure:

- Årsrapporten indtastes og dannes i Regnskab Basis
- Årsrapporten udskrives som PDF-version fra Regnskab Basis.
- Fondens ledelse underskriver ledelsespåtegningen i årsrapporten udskrevet fra Regnskab Basis.
- Revisor underskriver erklæringen i årsrapporten udskrevet fra Regnskab Basis.
- Bestyrelsen godkender årsrapporten udskrevet fra Regnskab Basis, der derefter underskrives af dirigenten.
- Indberetter af årsrapporten går efterfølgende ind på Regnskab Basis igen og sikrer, at underskriftsdatoer og navne er identiske med den underskrevne version af årsrapporten.
- Den endelige og godkendte årsrapport indberettes i Regnskab Basis.

Se Erhvervsstyrelsens vejledning til indsendelsesbekendtgørelsen, hvis der ønskes flere oplysninger om digitale årsrapport og reglerne for indsendelse af årsrapport til styrelsen.

8.4. Indsendelse af koncernregnskab for dattervirksomhed

Moderfonde, som benytter undtagelsen i årsregnskabslovens § 111, stk. 3, og derfor skal indsende et koncernregnskab udarbejdet af en dattervirksomhed sammen med sin egen årsrapport, kan ikke indsende årsrapporten og dattervirksomhedens koncernregnskab via system til system-løsningen, jf. indsendelsesbekendtgørelsens 13, stk. 4.

Disse fonde skal i stedet enten indsende årsrapport og koncernregnskab via Regnskab Basis eller Regnskab Special på Virk. Både Regnskab Basis eller Regnskab Special giver nemlig mulighed for at vedlægge koncernregnskabet for dattervirksomheden direkte i indberetningsløsningen eller at henvise til et allerede indsendt koncernregnskab, hvis dattervirksomheden er en dansk virksomhed.

8.5. Fritagelse for digital indberetning

Hvis en erhvervsdrivende fonds særlige karakter gør det nødvendigt at fravige årsregnskabslovens skemakrav, kan styrelsen efter ansøgning herom fritage fonden for digital indberetning af årsrapporten, jf. indsendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 2.

Ansøgningen skal indgives via Erhvervsstyrelsens digitale selvbetjeningsløsning til brug for ansøgning om fritagelse for indberetning af årsrapport i Regnskab Basis (*virk.dk/myndigheder/stat/ERST/selvbetjening/Regnskab_20*) eller Regnskab Special (*virk.dk/myndigheder/stat/ERST/selvbetjening/Regnskab_speciel*) på Virk.

Som hovedregel skal en specifik regnskabspost, som ikke findes i Regnskab Basis eller Regnskab Special placeres under en regnskabspost med en bredere benævnelse, mens specifikationen skal ske i noterne. Hvis der ikke findes en regnskabspost, som kan dække den pågældende post, og fonden, som følge af dens særlige karakter har et særligt behov, som gør det påkrævet at tilføje den pågældende regnskabspost, kan fonden søge om fritagelse.

8.6. Indsendelse af legatarfortegnelse

Fondens bestyrelse skal hvert år indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til Erhvervsstyrelsen. Legatarfortegnelsen skal være indsendt senest samtidig med indsendelsen af fondens årsrapport. Dette kan ske ved at lade legatarfortegnelsen indgå i årsrapporten eller ved at indsende legatarfortegnelsen som et særskilt dokument til styrelsen.

Legatarfortegnelsen skal som minimum indeholde navn på modtagerne og det beløb, de enkelte personer m.v. har modtaget. Det samlede uddelingsbeløb, der fremgår af legatarfortegnelsen, skal stemme overens med det beløb, som fonden i henhold til årsregnskabet har uddelt det pågældende år.

Hvis legatarfortegnelsen bliver indsendt som en del af årsrapporten, kan den både placeres i ledelsesberetningen eller i en note. Det vil være oplagt at placere legatarfortegnelsen i tilknytning til fondens redegørelse for uddelingspolitik.

Fonde, som ikke har foretaget uddelinger i regnskabsåret, har også pligt til at indsende en legatarfortegnelse til styrelsen. Det er imidlertid tilstrækkeligt at dette gøres i form af en oplysning om, at fonden ikke har foretager uddelinger i regnskabsåret.

Erhvervsdrivende fonde kan i de enkelte regnskabsår frit vælge mellem at lade legatarfortegnelsen indgå i årsrapporten eller at indsende den som et særskilt dokument. Det afgørende er, at den er styrelsen i hænde senest samtidig med årsrapporten.

Erhvervsstyrelsens indberetningsløsninger Regnskab Basis og Regnskab Special på Virk giver mulighed for at vedlægge legatarfortegnelsen som et særskilt dokument. Det er ikke muligt at vedlægge legatarfortegnelsen som et særskilt dokument i system til system-løsningen. Det er også muligt at indsende legatarfortegnelsen via styrelsens selvbetjeningsløsning på 'Ændre Virksomhed' på Virk under funktionen Henvendelse til fondsmyndighed.

Hvis årsrapporten for en erhvervsdrivende fond indeholder en legatarfortegnelse, er legatarfortegnelsen offentligt tilgængelig, idet årsrapporten i sin helhed er offentlig tilgængelig. Er legatarfortegnelsen indsendt til Erhvervsstyrelsen som et særskilt dokument, er legatarfortegnelsen undtaget fra offentlighed, jf. erhvervsfondslovens § 80.

8.7. Betaling af årsgebyr

Erhvervsdrivende fonde skal betale et årsgebyr, som beregnes på grundlag af fondens egenkapital ifølge årsrapporten for det seneste regnskabsår

Den gældende gebyrsats kan ses på Erhvervsstyrelsens hjemmesides afsnit om gebyr og takster: *erhvervsstyrelsen.dk/gebyrer-og-takster.*

Årsgebyret betales for et helt kalenderår ad gangen. Det nedrundes til nærmeste hele kronebeløb. Årsgebyret sendes umiddelbart efter, årsrapporten er modtaget hos styrelsen.

Årsgebyret for fonde skal bl.a. dække modtagelse og bekendtgørelse af årsrapporter, registrering af ændringer mv., Erhvervsstyrelsens tilsyn og kontrol med de erhvervsdrivende fonde og visse ikke særligt prissatte ydelser.

Erhvervsdrivende fonde betaler ud over årsgebyret ikke gebyr for registrering af ændringer mv. som eksempelvis aktie- og anpartsselskaber.

9. Erhvervsstyrelsens kontrol af årsrapporter

9.1. Automatiske kontroller

I forbindelse med selve indberetningen af årsrapporten foretager styrelsen en automatisk kontrol af, om visse grundlæggende krav til årsrapporten er opfyldt. Det gælder eksempelvis visse logiske kontroller af datoen for godkendelsen af årsrapporten eller om regnskabsperioden er korrekt. Styrelsen undersøger også, om visse af årsrapportens obligatoriske bestanddele indgår. Indberetteren af årsrapporten kan i forbindelse med indberetningen af årsrapporten risikere at få afvist årsrapporten eller blive adviseret om, at årsrapporten ikke overholder reglerne.

For de erhvervsdrivende fonde kontrolleres det samtidig, om følgende indgår i årsrapporten:

- Revisionspåtegning
- Noteoplysninger om ledelsesvederlag
- Redegørelse for god fondsledelse
- Redegørelse for fondens uddelingspolitik

Man kan læse mere om dette emne i teknisk vejledning og dokumentation for Regnskab 2.0: Kontroller: *erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-teknisk-vejledning-og-dokumentation-regnskab-20-kontroller*.

9.2. Stikprøvekontroller

Erhvervsstyrelsen skal stikprøvevis udtage og undersøge modtagne årsrapport fra blandt andet erhvervsdrivende fonde for at konstatere åbenbare overtrædelser af årsregnskabsloven, erhvervsfondsloven og bogføringsloven, jf. årsregnskabslovens § 159.

Styrelsen kan også ligge andre kriterier til grund ved udvælgelsen af de årsrapporter som undersøges, og styrelsen kan derfor også af egen drift vælge hvilke fonde, der udtages til kontrol på baggrund af f.eks. omtaler i medierne, henvendelser fra tredjemand, eller særlige risikoparametre – eksempelvis tabt egenkapital eller en forsinket indsendelse af årsrapporten.

Hvis en erhvervsdrivende fond udtages til en stikprøvekontrol, kan styrelsen både kontrollere om årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven, om fondens registreringer og vedtægt er i overensstemmelse med erhvervsfondsloven, og om fondens bestyrelse i øvrigt varetager ledelsen af fonden i overensstemmelse med erhvervsfondsloven.

Erhvervsstyrelsen kan i forbindelse en stikprøvekontrol tage kontakt til fondens ledelse eller revisor for at forlange de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan tages stilling til om årsregnskabsloven, erhvervsfondsloven eller vedtægten er overtrådt, jf. årsregnskabslovens § 160 og erhvervsfondslovens § 24, stk. 3, og § 75

9.3. Sanktioner

Erhvervsstyrelsen kan efter årsregnskabslovens § 161 reagerer på følgende måder, hvis der konstateres fejl eller mangler i en årsrapport:

- yde vejledning,
- påtale overtrædelser og
- påbyde, at fejl skal rettes og overtrædelser bringes til ophør

Hvis Erhvervsstyrelsen konstaterer fejl eller mangler i en årsrapport fra en erhvervsdrivende fond, vil styrelsens reaktion afhænge af den konstaterede lovovertrædelses art og grovhed.

Hvis en årsrapport indeholder væsentlige fejl eller mangler, vil styrelsen påbyde fonden at indsende en ny og berigtiget årsrapport for regnskabsåret. Ved mindre alvorlige lovovertrædelser af årsregnskabsloven vil styrelsens reaktion være at påbyde fonden at rette fejlen i årsrapporten for det kommende regnskabsår. Bagatelagtige fejl og mangler vil ikke selvstændigt medføre en reaktion fra styrelsen, medmindre mængden af sådanne overtrædelser sammenlagt skønnes at være alvorlige.

Erhvervsstyrelsens erfaringer viser, at de fleste overtrædelser af årsregnskabsloven er af en sådan karakter, at det ikke vil være rimeligt at kræve omgående berigtigelse og offentliggørelse af en omgjort årsrapport. Vejledning, eventuelt kombineret med et krav fra styrelsen om at de omhandlede overtrædelser skal være berigtiget i årsrapporten for den efterfølgende regnskabsperiode, vil ofte være en hensigtsmæssig reaktion.

12. Vejledning om Fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse

ERHVERVSSTYRELSEN

VEJLEDNING OM

Fondsbestyrelsens redegørelse for god fondsledelse

Udarbejdet af Erhvervsstyrelsen

Version: *1.0*

Dato: *December 2017*

1 Indholdsfortegnelse

1. Indledning **3**

2. Redegørelse **3**

2.1. Generelt **3**

2.2. Fonden følger en anbefaling **4**

2.3. Fonden fraviger en anbefaling **4**

2.4. Rapporteringsperiode **4**

3. Offentliggørelse **4**

4. Revisors rolle **6**

4.1. Manglende redegørelse for god fondsledelse **6**

4.2. Redegørelse i noterne eller i ledelsesberetningen **6**

4.3. Redegørelse på fondens hjemmeside **7**

5. Sanktionering **8**

1. Indledning

Det følger af § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde[1], at bestyrelsen skal redegøre for, hvorledes den forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse[2] udarbejdede Anbefalinger for god Fondsledelse. Bestyrelsen skal i sin redegørelse oplyse, om fonden følger de enkelte anbefalinger, eller om den fraviger en eller flere anbefalinger og i givet fald hvilke. Hvis fonden fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for grundene hertil og for, hvordan man i stedet har indrettet sig.

I henhold til årsregnskabslovens § 77a skal fondene medtage bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse i årsrapporten.

Kravet omfatter samtlige erhvervsdrivende fonde, hvilket skal ses i sammenhæng med, at det også i små og mellemstore fonde er hensigtsmæssigt, at bestyrelsen tager stilling til en række overordnede governance-principper ved ledelse af fonden.

I denne vejledning beskrives, hvad redegørelsen nærmere skal indeholde, hvordan redegørelsen skal offentliggøres og revisors rolle i denne forbindelse.

2. Redegørelse

Det følger af § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde, at bestyrelsen skal redegøre for, hvorledes bestyrelsen forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede Anbefalinger for god Fondsledelse.

Redegørelsen skal udarbejdes efter det såkaldte ”følg eller forklar”- princip, som er forankret i § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde. Bestyrelsen skal således i sin redegørelse oplyse, om fonden følger de enkelte anbefalinger, eller om den fraviger en eller flere anbefalinger og i givet fald hvilke. Hvis fonden fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for grundene hertil og for, hvordan man i stedet har indrettet sig.

2.1. Generelt

Bestyrelsen skal forholde sig til hver enkelt anbefaling under anvendelse af ”følg eller forklar”-princippet.

Redegørelsen skal gives samlet og skal omhandle situationen i det pågældende regnskabsår. Offentliggørelsen skal ske samtidig med årsregnskabet. Oplysningerne skal præsenteres på en overskuelig måde.

Til brug ved rapporteringen har Komitéen for god Fondsledelse udarbejdet et skema, som de erhvervsdrivende fonde *kan* vælge at anvende. Skemaet kan findes på www.godfondsledelse.dk.

[1] Lov nr. 712 om erhvervsdrivende fonde af 25/06/2014
[2] Læs mere om Komitéen for god Fondsledelse og Anbefalinger for god Fondsledelse her: www.godfondsledelse.dk

Det er frivilligt, om man vil bruge skemaet.

2.2. Fonden følger en anbefaling

Følger fonden en anbefaling, er det tilstrækkeligt at oplyse dette for den enkelte anbefaling.

Denne oplysning skal gives særskilt for hver enkelt anbefaling, f.eks. ved at indikere med et kryds i et afrapporteringsskema[3], at anbefalingen følges. Det er ikke tilstrækkeligt at oplyse, at ”fonden følger alle anbefalinger, bortset fra…”.

2.3. Fonden fraviger en anbefaling

Hvis fonden fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for

- hvorfor bestyrelsen har valgt at indrette sig anderledes, og
- hvordan man i stedet har valgt at indrette sig.

Bestyrelsen skal klart anføre, på hvilke konkrete områder fonden ikke følger den enkelte anbefaling. Det er således ikke tilstrækkeligt at anføre, at "fonden følger anbefalingerne med enkelte afvigelser". Fravigelserne skal fremgå tydeligt, og der skal gives en redegørelse for, hvorfor bestyrelsen har valgt at indrette sig anderledes, og hvordan man i stedet har valgt at indrette sig.

Der skelnes således ikke mellem "gode" og "dårlige" grunde til at fravige den enkelte anbefaling. Forklaringen af en fravigelse skal dog indeholde en klar og konkret begrundelse.

Det understreges, at manglende efterlevelse af en anbefaling *ikke* er et regelbrud, men udtryk for, at bestyrelsen har valgt at indrette sig på en anden måde end den, der fremgår af anbefalingen. Bestyrelsen i den enkelte fond kan selv afgøre, i hvilket omfang bestyrelsen ønsker at efterleve anbefalingerne.

2.4. Rapporteringsperiode

Fondens bestyrelse skal forholde sig til Anbefalingerne for god Fondsledelse hvert år. Redegørelsen skal vedrøre samme periode som årsrapportens regnskabsperiode.

3. Offentliggørelse

I henhold til årsregnskabslovens § 77a skal fondene medtage bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse i årsrapporten.

Redegørelsen skal placeres

- i årsrapportens ledelsesberetning, eller
- i noterne i årsrapporten, eller

[3] Et afrapporteringsskema udarbejdet af Komitéen for god Fondsledelse kan findes på www.godfondsledelse.dk

- på fondens hjemmeside med en præcis henvisning dertil i ledelsesberetningen eller noterne.

Uanset om ledelsen vælger at medtage de i årsregnskabslovens § 77a nævnte oplysninger i ledelsesberetningen, i noterne eller på hjemmesiden, er det ledelsens ansvar, at fonden offentliggør de krævede oplysninger.

I bekendtgørelse nr. 558 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven af 1/06/2016, er der fastsat nogle særlige krav til offentliggørelse af redegørelser for god fondsledelse på fondens hjemmeside.

Det skal oplyses i ledelsesberetningen eller i noterne i årsrapporten, hvis fonden har valgt at offentliggøre sin redegørelse for god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a, på fondens hjemmeside.

URL-adressen, hvor redegørelsen er offentliggjort, skal oplyses i tilknytning hertil. Med URL-adressen menes den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til redegørelsen eller til den side, hvor samtlige offentliggjorte redegørelser er tilgængelige.

Redegørelsen skal være tilgængelig på fondens hjemmeside i sin helhed i uændret form i mindst 5 år på den URL-adresse, som er anført i ledelsesberetningen eller noterne i den årsrapport, redegørelsen knytter sig til. Hvis URL-adressen ændres i løbet af perioden, skal der være direkte viderestilling fra den oprindelige URL-adresse til den nye URL-adresse.

Fonden er forpligtet til så vidt muligt at fastholde rådigheden over det domæne, på hvilken URL-adresse redegørelsen er offentliggjort frem til udgangen af 5-årsperioden. Såfremt rådighed over domænet ikke er mulig, skal der henvises til den eller de nye URL-adresser i den førstkommende årsrapport.

Redegørelsen skal offentliggøres som en samlet redegørelse under betegnelsen "Redegørelse for god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a.". Redegørelsen skal holdes tydelig adskilt fra eventuelle yderligere oplysninger om god fondsledelse på fondens hjemmeside.

Det skal oplyses i redegørelsen, at denne udgør en bestanddel af ledelsesberetningen eller noterne i fondens årsrapport. Regnskabsperioden for den pågældende årsrapport skal angives. Redegørelsen skal dække samme periode som årsrapportens regnskabsperiode.

Det skal oplyses i redegørelsen hvilke dele af redegørelsen, der ikke er omfattet af revisionspåtegningen på fondens årsrapport. Oplysningerne om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a, er ikke omfattet af revisionspåtegningen på fondens årsrapport, medmindre fonden og revisor har aftalt andet. Med mindre der er truffet anden aftale med revisor, vil fonden således blot kunne anføre, at redegørelsen ikke er omfattet af revisionspåtegningen på fondens årsrapport.

Redegørelsen skal være tilgængelig for offentligheden på fondens hjemmeside fra det tidspunkt, hvor årsrapporten er tilgængelig for offentligheden.

4. Revisors rolle

Fondens bestyrelse skal redegøre for, hvorledes bestyrelsen forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede Anbefalinger for god Fondsledelse, jf. erhvervsfondslovens § 60. Redegørelsen eller link dertil skal indgå i fondens årsrapport, jf. årsregnskabslovens § 77a.

Bestyrelsen overtræder lov om erhvervsdrivende fonde og årsregnskabsloven, og kan ifalde ledelsesansvar, såfremt bestyrelsen ikke medtager redegørelse eller link dertil i årsrapporten, jf. § 164, stk. 1, i årsregnskabsloven.

Det fremgår af § 74, stk. 2, 3. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde, at fondens revisor altid straks skal give meddelelse til fondsmyndigheden om overtrædelser af lovgivningen om regnskabsaflæggelse. Fondens revisor har dermed en særlig underretningspligt over for fondsmyndigheden vedrørende overtrædelser af årsregnskabsloven.

Fondens revisor skal således kontrollere, at bestyrelsen har udarbejdet og offentliggjort redegørelsen for god fondsledelse, og påse, at redegørelsen indeholder de krævede oplysninger.

Revisors forpligtelser varierer afhængigt af, om der er tale om manglende redegørelse, om redegørelsen er placeret i noterne eller i ledelsesberetningen, eller om redegørelsen ligger på fondens hjemmeside.

4.1. Manglende redegørelse for god fondsledelse

Fondens revisor skal kontrollere, at bestyrelsen har udarbejdet og offentliggjort redegørelsen for god fondsledelse.

Er redegørelsen for god fondsledelse ikke udarbejdet og offentliggjort, skal revisor således straks underrette fondsmyndigheden herom, jf. § 74, stk. 2, 3. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde.

Revisor skal oplyse i revisionspåtegningens afsnit om udtalelse om ledelsesberetningen, at redegørelsen for god fondsledelse mangler.

Bestyrelsen kan ifalde ledelsesansvar, såfremt bestyrelsen ikke medtager redegørelse eller link dertil i årsrapporten, jf. § 164, stk. 1, i årsregnskabsloven. Revisor skal oplyse herom i revisionspåtegningen.

Er der tidsmæssigt sammenfald mellem revisors underretningspligt og indsendelse af årsrapporten, kan revisor nøjes med oplysningen om, at bestyrelsen kan ifalde ledelsesansvar i revisionspåtegningen.

4.2. Redegørelse i noterne eller i ledelsesberetningen

Er redegørelsen placeret i *noterne* til regnskabet omfattes oplysningerne af revisors revision.

Er redegørelsen placeret i *ledelsesberetningen*, er den omfattet af revisors udtalelse om ledelsesberetningen. Det vil sige, at revisor skal foretage et såkaldt ”konsistenstjek”, jf. § 5, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 736 om godkendte revisorers erklæringer af 17/06/2016, hvorefter revisor skal gennemlæse ledelsesberetningen og

- sammenholde oplysningerne heri med oplysningerne i årsregnskabet og et evt. koncernregnskab,
- sammenholde oplysningerne heri med den viden og de forhold, revisor er blevet bekendt med i forbindelse med sin revision, og
- ud fra sin viden om regelgrundlaget tage stilling til, om der er fejl eller mangler i ledelsesberetningen.

Revisor skal altid (medmindre fonden har ladet ledelsesberetningen revidere) afgive en udtalelse om, hvorvidt der er uoverensstemmelser mellem ledelsesberetningen og års- og koncernregnskabet eller ej.

Uanset om redegørelsen for god fondsledelse placeres i noterne eller i ledelsesberetningen skal modifikationer eller oplysninger om mangler og fejl i redegørelsen fremgå af revisionspåtegningen.

Konstaterer revisor mangler og fejl i redegørelsen kan revisor være forpligtet til straks at underrette fondsmyndigheden, jf. § 74, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Er der tidsmæssigt sammenfald mellem revisors underretningspligt og indsendelse af årsrapporten, kan revisor nøjes med oplysningen i revisionspåtegningen.

4.3. Redegørelse på fondens hjemmeside

Også hvis en redegørelse for god fondsledelse offentliggøres på fondens hjemmeside udgør redegørelsen en bestanddel af ledelsesberetningen eller noterne i fondens årsrapport.

Revisor har *særlige* pligter i forbindelse med offentliggørelse af redegørelsen for god fondsledelse på fondens hjemmeside.

Det skal oplyses i ledelsesberetningen eller i noterne i årsrapporten, hvis fonden har valgt at offentliggøre sin redegørelse for god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a, på fondens hjemmeside. I tilknytning hertil skal URL-adressen, hvor redegørelsen er offentliggjort, oplyses, jf. § 2, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 558 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven af 1/06/2016.

Revisor skal påse, at ledelsesberetningen eller noterne indeholder disse oplysninger, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 558 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven af 1/06/2016.

Revisor skal derudover påse, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 558 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven af 1/06/2016, at den lovpligtige redegørelse for god fondsledelse, der offentliggøres på fondens hjemmeside, er korrekt betegnet som "Redegørelse for god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a." og

- at der i redegørelsen oplyses om, at redegørelsen udgør en bestanddel af ledelsesberetningen eller noterne i fondens årsrapport,
- at regnskabsperioden for den pågældende årsrapport er angivet, og
- at redegørelsen dækker samme periode som årsrapportens regnskabsperiode.

Oplysninger om mangler og fejl, der er omfattet af revisors *særlige* pligter, skal fremgå af revisionspåtegningen. Derimod er oplysningerne om god fondsledelse ikke omfattet af revisionspåtegningen (medmindre andet er aftalt), jf. § 3, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 558 om offentliggørelse af en række redegørelser efter årsregnskabsloven af 1/06/2016. Fondens revisor har dermed heller ikke pligt til at foretage et "konsistenstjek".

Er redegørelsen for god fondsledelse offentliggjort på fondens hjemmeside, er redegørelsen dermed en del af årsregnskabet, men er ikke omfattet af revisionspåtegningen (medmindre andet er aftalt). Bliver revisor under sit arbejde bekendt med mangler og fejl i redegørelsen, skal fondsmyndigheden staks underrettes herom, jf. § 74, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

5. Sanktionering

Det er fondsbestyrelsens ansvar, at fonden meddeler de krævede oplysninger. Fondsmyndigheden kan følge op på bestyrelsens pligter.

Fondsmyndigheden kan således, jf. § 60, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde, påbyde bestyrelsen i en fond at redegøre for, hvorledes den forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede anbefalinger efter "følg eller forklar"-princippet, hvis fondsmyndigheden konstaterer, at en fonds bestyrelse ikke forholder sig til anbefalingerne, eller hvis en fonds bestyrelse ikke anfører en egentlig forklaring og begrundelse for en afvigelse eller anfører en begrundelse for en afvigelse fra en anbefaling, som er åbenbart grundløs eller uden mening.

Under skærpende omstændigheder vil dette konkret kunne indgå i fondsmyndighedens vurdering af, hvorvidt der bør iværksættes en granskning af visse konkrete forhold i fonden, jf. § 25, stk. 1, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Hvis en bestyrelse flere gange helt undlader at forholde sig til anbefalingerne, uanset at den af fondsmyndigheden har fået påbud herom, kan forholdet indgå i fondsmyndighedens vurdering af, om der konkret kan være anledning til at afsætte bestyrelsesmedlemmer i medfør af § 45 i lov om erhvervsdrivende fonde.

13. Skema for lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

På hjemmesiden for god fondsledelse findes flere hjælpeværktøjer – blandt andet dette bilag: *godfondsledelse.dk/sites/default/files/skematilafrapportering.pdf*

Hvad kan skemaet bruges til?

Skemaet er tænkt som et hjælperedskab for de erhvervsdrivende fonde, som ønsker at afgive den lovpligtige redegørelse for god fondsledelse i skemaform, jf. årsregnskabslovens § 77 a.

Redegørelsen for god fondsledelse skal offentliggøres enten i ledelsesberetningen eller i noterne i årsrapporten eller på fondens eventuelle hjemmeside med en henvisning dertil i ledelsesberetningen eller noterne.

Offentliggørelse af redegørelsen for god fondsledelse på fondens eventuelle hjemmeside – med præcis henvisning dertil i ledelsesberetningen – skaber størst transparens, da den derved vil være lettere tilgængelig for offentligheden.

En offentliggørelse på fondens eventuelle hjemmeside kræver, at URL-adressen, hvor redegørelsen er offentliggjort, oplyses i ledelsesberetningen eller i noterne. URL-adressen er den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til redegørelsen. Redegørelsen skal være tilgængelig på fondens hjemmeside i sin helhed i uændret form i mindst fem år på den URL-adresse, som er anført i årsrapporten. Det anbefales derfor, at der uploades en ny redegørelse på hjemmesiden for hvert regnskabsår.

For nærmere information om offentliggørelse af redegørelsen for god fondsledelse på fondens eventuelle hjemmeside skal Komitéen for god Fondsledelse henvise til bekendtgørelse om redegørelse for god fondsledelse og om redegørelse for fondens uddelingspolitik på fondens hjemmeside mv.

Bemærk:
Nedenstående skema indeholder Komitéen for god Fondsledelses anbefalinger fra juni 2020. Anbefalingerne er tilgængelige på Komitéens hjemmeside *www.godfondsledelse.dk.* Skemaet kan anvendes ved udarbejdelse af redegørelse for god fondsledelse i fondens årsrapport.

”Følg eller forklar”
Det følger af årsregnskabslovens § 77 a, at fonde, som er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, skal medtage bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse, jf. § 60 i lov om erhvervsdrivende fonde, i ledelsesberetningen eller i noterne.

Efter § 60, i lov om erhvervsdrivende fonde, skal bestyrelsen i sin redegørelse oplyse, hvordan fonden forholder sig til anbefalingerne. Bestyrelsen kan vælge at følge Anbefalingerne for god Fondsledelse eller at forklare, hvordan de i stedet har valgt at indrette sig.

Manglende efterlevelse af en anbefaling er ikke et regelbrud, men udtryk for, at bestyrelsen konkret og af grunde, den har redegjort for, har valgt at indrette sig på en anden måde end det, der fremgår af anbefalingen.

Rapporteringen skal afspejle den gældende ledelsesform på tidspunktet for regnskabsaflæggelse. Hvis der er væsentlige ændringer i løbet af året eller efter tidspunktet for regnskabsafslutningen, bør det beskrives i redegørelsen for god fondsledelse. Det er vigtigt, at bestyrelsen forholder sig til de enkelte anbefalinger.

Bemærk!
Redegørelsen udgør en bestanddel af ledelsesberetningen i fondens årsrapport med følgende regnskabsperiode: [indsat regnskabsperiode]

Anbefalinger for god Fondsledelse

Fonden er omfattet af Anbefalingerne for god Fondsledelse, som er tilgængelige på Komitéen for god Fondsledelses hjemmeside *www.godfondsledelse.dk*.

Anbefaling	Fonden følger	Fonden forklarer[1]		Ikke relevant
		Hvorfor	Hvordan	
1. Åbenhed og kommunikation				
1.1. Det *anbefales*, at bestyrelsen vedtager principper for ekstern kommunikation, som imødekommer behovet for åbenhed og interessenternes behov og mulighed for at opnå relevant opdateret information om fondens forhold.				

1. Hvis en anbefaling ikke følges, skal fonden forklare, hvorfor anbefalingen ikke følges og hvordan fonden har indrettet sig anderledes. En tilstrækkelig forklaring besvarer begge spørgsmål og kategoriserer besvarelsen som efterlevelse af anbefalingen. Det er derfor vigtigt, at fonden besvarer begge spørgsmål i sin forklaring.

Anbefaling	Fonden følger	Fonden forklarer[1]		Ikke relevant
		Hvorfor	Hvordan	
2. Bestyrelsens opgaver og ansvar				
2.1 Overordnede opgaver og ansvar				
2.1.1 Det *anbefales*, at bestyrelsen med henblik på at sikre den erhvervsdrivende fonds virke i overensstemmelse med fondens formål og interesser mindst en gang årligt tager stilling til fondens overordnede strategi og uddelingspolitik med udgangspunkt i vedtægten.				
2.1.2 Det *anbefales*, at bestyrelsen løbende forholder sig til, om fondens kapitalforvaltning modsvarer fondens formål og behov på kort og lang sigt.				
2.2 Formanden og næstformanden for bestyrelsen				
2.2.1 Det *anbefales*, at bestyrelsesformanden organiserer, indkalder og leder bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde, enkeltvis og samlet.				
2.2.2 Det *anbefales*, at hvis bestyrelsen undtagelsesvis anmoder bestyrelsesformanden om at udføre særlige opgaver for den erhvervsdrivende fond ud over formandserhvervet, bør der foreligge en bestyrelsesbeslutning herom, der sikrer, at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion. Der bør sikres en forsvarlig arbejdsdeling mellem formanden, næstformanden, den øvrige bestyrelse og en eventuel direktion.				
2.3 Bestyrelsens sammensætning og organisering				
2.3.1 Det *anbefales*, at bestyrelsen løbende og mindst hvert andet år vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over for bedst muligt at kunne udføre de opgaver, der påhviler bestyrelsen.				
2.3.2 Det *anbefales*, at bestyrelsen med respekt af en eventuel udpegningsret i vedtægten godkender en struktureret, grundig og gennemskuelig proces for udvælgelse og indstilling af kandidater til bestyrelsen.				

Anbefaling	Fonden følger	Fonden forklarer[1]		Ikke relevant
		Hvorfor	Hvordan	
2.3.3 Det *anbefales*, at bestyrelsesmedlemmer udpeges på baggrund af deres personlige egenskaber og kompetencer under hensyn til bestyrelsens samlede kompetencer, samt at der ved sammensætning og indstilling af nye bestyrelsesmedlemmer tages hensyn til behov for fornyelse – sammenholdt med behovet for kontinuitet – og til behovet for mangfoldighed i relation til blandt andet erhvervs- og uddelingserfaring, alder og køn.				
2.3.4 Det anbefales, at der årligt i ledelsesberetningen, og på den erhvervsdrivende fonds eventuelle hjemmeside, redegøres for sammensætningen af bestyrelsen, herunder for mangfoldighed, samt at der gives følgende oplysninger om hvert af bestyrelsens medlemmer: • den pågældendes navn og stilling, • den pågældendes alder og køn, • dato for indtræden i bestyrelsen, hvorvidt genvalg af medlemmet har fundet sted, og udløb af den aktuelle valgperiode, • medlemmets eventuelle særlige kompetencer, • den pågældendes øvrige ledelseshverv, herunder poster i direktioner, bestyrelser og tilsynsråd, inklusive ledelsesudvalg, i danske og udenlandske fonde, virksomheder, institutioner samt krævende organisationsopgaver, • hvorvidt den pågældende ejer aktier, optioner, warrants og lignende i fondens dattervirksomheder og/eller associerede virksomheder, • hvilke medlemmer, der er udpeget af myndigheder/tilskudsyder m.v., og • om medlemmet anses for uafhængigt.				
2.3.5 Det *anbefales*, at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i den erhvervsdrivende fond ikke samtidig er medlemmer af bestyrelsen eller direktionen i fondens dattervirksomhed(er), medmindre der er tale om et helejet egentligt holdingselskab.				

Anbefaling	Fonden følger	Fonden forklarer[1]		Ikke relevant
		Hvorfor	Hvordan	
2.4 Uafhængighed				
2.4.1 Det *anbefales*, at en passende del af bestyrelsens medlemmer er uafhængige. Består bestyrelsen (eksklusiv medarbejdervalgte medlemmer) af • op til fire medlemmer, bør mindst ét medlem være uafhængigt, • mellem fem til otte medlemmer, bør mindst to medlemmer være uafhængige, eller • ni til elleve medlemmer, bør mindst tre medlemmer være uafhængige og så fremdeles. Et bestyrelsesmedlem anses i denne sammenhæng ikke for uafhængig, hvis det pågældende for eksempel.: • er, eller inden for de seneste tre år har været, medlem af direktionen eller ledende medarbejder i fonden eller en væsentlig dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden, • inden for de seneste fem år har modtaget større vederlag, herunder uddelinger eller andre ydelser, fra fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden i anden egenskab end som medlem af fondens bestyrelse eller direktion, • inden for det seneste år har haft en væsentlig forretningsrelation (for eksempel personlig eller indirekte som partner eller ansat, aktionær, kunde, leverandør eller ledelsesmedlem i virksomheder med tilsvarende forbindelse) med fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden, • er, eller inden for de seneste tre år har været, ansat eller partner hos ekstern revisor, • har været medlem af fondens bestyrelse eller direktion i mere end 12 år, • er i nær familie med eller på en anden måde står personer, som ikke betragtes som uafhængige, særligt nær, • er stifter eller væsentlig gavegiver, hvis fonden har til formål at yde støtte til disses familie eller andre, som står disse særligt nær, eller • er ledelsesmedlem i en organisation, en anden fond eller lignende, der modtaget eller gentagne gange inden for de seneste fem år har modtaget væsentlige donationer fra fonden.				

Anbefaling	Fonden følger	Fonden forklarer[1]		Ikke relevant
		Hvorfor	Hvordan	
2.5 Udpegningsperiode				
2.5.1 Det *anbefales*, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år, og maksimalt for en periode på fire år.				
2.5.2 Det *anbefales*, at der for medlemmerne af bestyrelsen fastsættes en aldersgrænse, som offentliggøres i ledelsesberetningen eller på fondens hjemmeside.				
2.6 Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen				
2.6.1 Det *anbefales*, at bestyrelsen fastlægger en evalueringsprocedure, hvor bestyrelsen, formanden og de individuelle medlemmers bidrag og resultater årligt evalueres, og at resultatet drøftes i bestyrelsen.				
2.6.2 Det *anbefales*, at bestyrelsen én gang årligt evaluerer en eventuel direktions og/eller administrators arbejde og resultater efter forud fastsatte klare kriterier.				
3. Ledelsens vederlag				
3.1.1 Det *anbefales*, at medlemmer af bestyrelsen i erhvervsdrivende fonde aflønnes med et fast vederlag, samt at medlemmer af en eventuel direktion aflønnes med et fast vederlag, eventuelt kombineret med en bonus, der ikke bør være afhængig af regnskabsmæssige resultater. Vederlaget bør afspejle det arbejde og ansvar, der følger af hvervet.				
3.1.2 Det *anbefales*, at der i årsregnskabet gives oplysning om det samlede vederlag, som hvert enkelt medlem af bestyrelsen og en eventuel direktion modtager fra den erhvervsdrivende fond og fra fondens dattervirksomheder og associerede virksomheder. Endvidere bør der oplyses om eventuelle andre vederlag, som bestyrelsesmedlemmer og en eventuel direktion modtager for udførelse af andet arbejde eller opgaver for fonden, fondens dattervirksomheder eller associerede virksomheder, bortset fra medarbejderrepræsentanters vederlag som ansatte.				

14. Notat fra Erhvervsstyrelsen om opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde

ERHVERVSSTYRELSEN

NOTAT

7. april 2017

ERHVERVSSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 29 10 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Opmærksomhedspunkter for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende fonde

Fondsbestyrelsens opgaver og ansvar er blevet behandlet i forbindelse med en konkret sag, som bl.a. vedrører de forhold, der gør sig gældende, hvis et bestyrelsesmedlem i en fond samtidig er offentlig ansat – eksempelvis i et ministerium, en region eller en kommune.

Der er derfor god grund til generelt at præcisere de regler, der gælder på området.

Erhvervsstyrelsen vil gerne skabe øget klarhed på området og sætte fokus på en række generelle opmærksomhedspunkter ift. de opgaver og det ansvar, der følger med at sidde i en fondsbestyrelse.

Hvis man sidder som medlem af en fondsbestyrelse, er det særligt vigtigt at være opmærksom på følgende:

1. Fonde er selvejende, hvilket betyder, at ingen uden for fonden kan udøve nogen former for ejerbeføjelser.
2. Bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og skal alene varetage fondens formål og interesser.
3. Bestyrelseshvervet – og dermed også ansvaret – er personligt.
4. Alle bestyrelsesmedlemmer har lige rettigheder og pligter.
5. Bestyrelsen skal være selvstændig ift. fondens stifter, væsentlige gavegivere o.l.

Ad 1. Fonde er selvejende, hvilket betyder, at ingen uden for fonden kan udøve nogen former for ejerbeføjelser.

Erhvervsdrivende fonde er reguleret i lov om erhvervsdrivende fonde (LEF) og underlagt regler om aflæggelse af årsrapporter i årsregnskabsloven (ÅRL). Derudover skal Anbefalingerne for god Fondsledelse[1] bidrage til, at ledelsen varetager fondens formål og interesser, og forvalter fonden i overensstemmelse med god skik ("best practice") for ledelse af erhvervsdrivende fonde.

[1] Komitéen for god Fondsledelse udsteder anbefalingerne, som gælder for alle erhvervsdrivende fonde. Se komitéens hjemmeside: www.godfondsledelse.dk

Fonde har ingen medlemmer eller ejere og har derfor heller ingen generalforsamling. Den øverste myndighed er bestyrelsen, som udpeges i henhold til fondens vedtægt.

Fordi der ikke er andre end fonden selv, der ejer fondenes penge, er det et særligt kendetegn ved fonde, at de er underlagt en statslig tilsynsmyndighed, som fører tilsyn med, at lovgivningen og fondens vedtægt overholdes. Erhvervsstyrelsen er tilsynsmyndighed for alle erhvervsdrivende fonde.

I fonde er der **ingen mulighed for instruktion** fra den udpegningsberettigede, ligesom denne heller ikke kan afsætte bestyrelsesmedlemmet. Bestyrelsens medlemmer kan alene afsættes af fondsmyndigheden.

Der er ikke noget til hinder for, at et udpeget medlem af en fondsbestyrelse drøfter konkrete emner med den udpegningsberettigede. I det tilfælde er det dog vigtigt at være opmærksom på lovbestemmelser om **tavshedspligt**.

Reglerne herom indebærer, at et bestyrelsesmedlem ikke uberettiget må videregive, hvad vedkommende under udøvelsen af hvervet har fået kendskab til.

Det er bestyrelsen, der træffer beslutning om, hvorvidt der skal gives oplysning om et anliggende, i fortrolighed til udvalgte interessenter, herunder udpegningsberettigede, f.eks. i form af videregivelse af skriftligt materiale, som udleveres i forbindelse med bestyrelsesmøder. Dette forudsætter dog, at det sker i fondens interesse og på en måde, så oplysningerne ikke skader fonden.

Hvornår der er tale om uberettiget videregivelse, er en afvejning af de konkrete omstændigheder herunder hvilken type af oplysninger, der er tale om, hvordan bestyrelsesmedlemmet har fået kendskab til oplysningerne, og hvem oplysningerne videregives til.

Et bestyrelsesmedlem udpeget af eksempelvis en kommune, der gerne vil kunne informere kommunen om visse forhold, som drøftes i fondsbestyrelsen, må derfor ikke på egen hånd ukritisk videregive samtlige informationer, men skal bringe det op til beslutning i bestyrelsen.

Hvervet som bestyrelsesmedlem er et personligt hverv. I fonde, der f.eks. helt eller delvist er stiftet af en kommune, kan der opstå uklarhed ift. den ansattes pligter og rettigheder overfor kommunalbestyrelsen, når kommunen har udpeget kommunalt ansatte som bestyrelsesmedlemmer i fonden.

Uklarheden udspringer af, at den ansatte ved varetagelsen af bestyrelseshvervet ikke er underlagt den instruktion, som normalt gælder i forhold til de opgaver, den pågældende udfører i kommunen.

Kommunen kan derfor ikke udarbejde et formelt mandat, som den pågældende ansatte skal arbejde ud fra i sit bestyrelseshverv. Omvendt må kommunalbestyrelsen gerne udtrykke sin holdning til generelle spørgsmål vedrørende fondens arbejde over for det kommunalt ansatte bestyrelsesmedlem. Dette kan selvfølgelig i praksis gøre det meget vanskeligt for den pågældende at skelne mellem uforbindende holdningstilkendelser og en formel instruktion i strid med instruktionsbeføjelserne.

Hvis en kommune har konkrete synspunkter eller ønsker til sager, der behandles af fonden, anbefales det, at kommunen fremfører disse over for fondens bestyrelse som sådan eller over for bestyrelsesformanden fremfor over for det bestyrelsesmedlem, som er udpeget af kommunen.

Ønskes der kontrol med tildeling af midler, som er tilgået en fond fra f.eks. en kommune, kan det ske via resultatkontrakter e.l., som indgås mellem kommunen og fonden, og som der kan følges op på. Her er situationen en anden, fordi der indgås en særskilt aftale, som ikke medfører en påvirkning af det enkelte bestyrelsesmedlem.

Ad 2. Bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og skal alene varetage fondens formål og interesser.

Bestyrelsen skal varetage den overordnede og strategiske ledelse af fonden og skal alene varetage fondens interesser i overensstemmelse med fondens formål. Det er i den sammenhæng uden betydning, hvordan de enkelte bestyrelsesmedlemmer er udpeget.

Erhvervsdrivende fonde har et formål, der typisk er fastlagt af stifteren og fremgår af vedtægten. Rammerne for bestyrelsens arbejde fastlægges i vedtægten.

Hvis der ansættes en direktion, skal den varetage den daglige ledelse. Direktionen skal også varetage fondens interesser i overensstemmelse med fondens formål.

Ad 3. Bestyrelseshvervet – og dermed også ansvaret – er personligt.

Hvervet som bestyrelsesmedlem er et personligt hverv. Et bestyrelsesmedlem er ikke ansat i fonden og en evt. ansættelse i f.eks. en udpegningsberettiget kommune omfatter ikke den pågældendes rolle som bestyrelsesmedlem.

Bedømmelsen af bestyrelsens ansvar foretages efter den såkaldte culpanorm og følger dermed de almindelige regler om ansvar for skade, som et medlem af ledelsen under udførelsen af sit hverv påfører fonden eller tredjemand.

Der må således foreligge et **uforsvarligt forhold** for at ifalde ansvar. Det betyder, at beslutninger, som efterfølgende viser sig at være forkerte eller tabsgivende, ikke kan føre til ansvar, forudsat at de er truffet på et forsvarligt grundlag for at varetage fondens formål og interesser, og forudsat at der ikke foreligger illoyalitet[2].

Grundsætningen om bestyrelsesmedlemmernes **ligestilling** gør, at alle medlemmer af en fonds bestyrelse principielt har samme rettigheder, forpligtelser og ansvar. Familiemedlemmer, offentligt udpegede og evt. medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer vil således i forhold til et muligt erstatningsansvar som udgangspunkt have samme ansvar som de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Et erstatningsansvar vil efter omstændighederne kunne dreje sig om anseelige økonomiske beløb, og der er derfor adgang for, at domstolene i forbindelse med en retssag om erstatningsansvar kan nedsætte erstatningen, hvis dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. I denne vurdering kan der tages hensyn til, hvilke muligheder det enkelte bestyrelsesmedlem havde for at gribe ind, herunder også i forhold til f.eks. hvilke informationer formanden har givet til bestyrelsen.

Ad 4. Bestyrelsesmedlemmer har lige rettigheder og pligter.

Alle bestyrelsesmedlemmer er ligestillede (lighedsgrundsætningen), hvilket betyder, at alle medlemmer har den samme retsstilling, uanset hvem der har udpeget eller valgt det pågældende medlem.

Der kan differentieres ift. konkrete ansvarsopgaver og vederlag. Det betyder, at formanden kan have en særlig rolle, som eksempelvis at indkalde til og lede bestyrelsesmøder, og modtage et særligt vederlag derfor. Formanden har dog ingen selvstændig beslutningskompetence, men skal involvere de øvrige bestyrelsesmedlemmer i tide og indhente bestyrelsens godkendelse hvis relevant.

Anbefalingerne for god Fondsledelse lægger op til, at ”bestyrelsesformanden organiserer, indkalder og leder bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde enkeltvis og samlet”.

Det er Erhvervsstyrelsens holdning, at formanden skal give **retvisende og fyldestgørende oplysninger** til bestyrelsen og sørge for et **forsvarligt beslutningsgrundlag** i bestyrelsen, herunder at der indhentes juridisk rådgivning i relevant omfang. Det kan være ansvarspådragende ikke at leve op til de pligter, et bestyrelsesmedlem har, og bestyrelsesmedlemmet kan afsættes af fondsmyndigheden.

[2] Se f.eks. U1999.707H (bestyrelsesformand indsatte midler på en indlånskonto i en bank, som herefter gik konkurs; han frifandtes for erstatningsansvar)

Ad 5. Bestyrelsen skal være selvstændig ift. stifter, væsentlige gavegivere o.l.

Bestyrelsen af en erhvervsdrivende fond skal være **uafhængig** af stifter, væsentlige gavegivere o.l. Medlemmerne af bestyrelsen skal endvidere handle uafhængigt af særinteresser.

I modsat fald øges risikoen for misbrug af denne særlige retsform, f.eks. til at skabe et kreditorly. Manglende selvstændighed kan derfor føre til, at fonden ikke betragtes som gyldigt stiftet, således at der ikke er dannet et selvstændigt retssubjekt.

Kravet om selvstændighed i forhold til fondens stifter og væsentlige gavegivere o.l. medfører, at mindst en tredjedel af bestyrelsens medlemmer skal være uafhængige af disse. Bestyrelsesmedlemmer udpeget af stifter eller væsentlige gavegivere o.l. kan sædvanligvis ikke betegnes som uafhængige.

Kravet om ledelsens uafhængighed af stifter, væsentlige gavegivere o.l. suppleres af Anbefalinger for god Fondsledelse, som indeholder et mere generelt uafhængighedsbegreb og evne til upartisk at varetage fondens formål og interesser. Her anbefales det, at en passende del af bestyrelsens medlemmer er uafhængige i denne forstand, og anbefalingerne indeholder en liste over kriterier for, hvornår et bestyrelsesmedlem ikke anses for uafhængig.

15. Erhvervsstyrelsens statusbreve for de erhvervsdrivende fonde

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde, december 2013

ERHVERVSSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 46 60 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde december 2013

Nærværende statusbrev er koncentreret om gode rådog tips som redskab for bestyrelsen til at gennemgå årsrapporteni forbindelse med afslutning og godkendelse af årsrapporten.

Der er stor spredning i de erhvervsdrivende fondes størrelse, omsætning og antal medarbejdere. Behovet for information fra Erhvervsstyrelsen kan derfor være meget forskelligt. Erhvervsstyrelsen forsøger med statusbrevet at ramme et passende indhold, der har relevans for størstedelen af de erhvervsdrivende fonde.

Nærværende statusbrev indeholder følgende emner:

1. Erhvervsstyrelsens gennemgang af en række årsrapporter for 2012
2. Vederlag til bestyrelsen
3. Status på lov om erhvervsdrivende fonde
4. Råd til hurtigere sagsbehandling

Hvis bestyrelsen vil vide mere, kan bestyrelsen finde flere informationer på Erhvervsstyrelsens hjemmeside:

- http://erhvervsstyrelsen.dk/fonde

På hjemmesiden findes blandt andet informationer om frister og årsgebyr for de erhvervsdrivende fonde, afgørelser, vejledninger samt Deloittes undersøgelse fra september 2012 af en række erhvervsdrivende fonde.

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvist gøre opmærksom på, at Erhvervsstyrelsen i dette statusbrev kun henviser til anmeldelsesbekendtgørelsen og ikke bestemte bestemmelser heri. Begrundelsen herfor er, at en ny anmeldelsesbekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 2014, hvorfor henvisning til nugældende bestemmelse kan virke misvisende fremadrettet.

1. Erhvervsstyrelsens gennemgang af årsrapporterne for 2012

Erhvervsstyrelsen skal årligt stikprøvevis udtage og undersøge modtagne årsrapporter fra de erhvervsdrivende fonde for at konstatere åbenbare overtrædelser af bestemmelser i eller i henhold til årsregnskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde samt revisorloven, jf. ÅRL § 159.

Gennemgangen af årsrapporterne for 2012 viser blandt andet, at i

1. 20 pct. af de gennemgåede årsrapporter har bestyrelsen ikke anmeldt ud- og indtræden af nye ledelsesmedlemmer,
2. 4 pct. af årsrapporterne stemmer grundkapitalen ikke med den i Erhvervsstyrelsens it-system registrerede grundkapital,
3. ca. 8 pct. af årsrapporterne er der ikke givet tilstrækkelige oplysninger om datterselskaber,
4. 10 pct. af årsrapporterne blev uddelinger indregnet i resultatopgørelsen,
5. 10 pct. af årsrapporterne blev der ikke afskrevet på ejendomme eller der var ingen afskrivning på opskrivningsbeløb,
6. 5 pct. opfyldte årsrapporten ikke minimumskravene til afsnittet om anvendt regnskabspraksis,
7. 31 pct. af årsrapporterne var fondene i en kapitaltabssituation, og
8. 10 pct. var der mindre forhold, som kunne være imødekommet med oplysninger i for eksempel ledelsesberetningen.

Ad 1 og 2) Sker der ud- og indtræden af medlemmer i ledelsen skal ændringen anmeldes til Erhvervsstyrelsen senest 4 uger efter ændringen, jf. LEF § 53, stk. 3.

Erhvervsstyrelsen skal gøre opmærksom på, at bestyrelsen kan anmelde ændringen på selskabsblanketten på www.virk.dk. Der skal med anmeldelsen vedhæftes dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse, jf. anmeldelsesbekendtgørelsen.

På www.cvr.dkkan bestyrelsen bestille et sammenskrevet resume, hvoraf fremgår, hvilke personer der er registreret i ledelsen samt den registrerede grundkapital.

*Ad 3)*Efter ÅRL § 72 skal årsrapporten indeholde oplysninger om navn, hjemsted og retsform for hver dattervirksomhed. Årsrapporten skal endvidere indeholde oplysninger om, hvor stor en andel fonden ejer,samt størrelsen af dattervirksomhedens egenkapitalog resultat ifølge den seneste godkendte årsrapport.

Oplysningerne kan fx. opstilles på følgende måde:

	Hjemsted	Nominel DKK. 1.000	Ejerandel i %	Årets resultat DKK 1.000	Egenkapital DKK. 1.000
Kapitalandele i tilknyttet virksomhed					
Datterselskab A/S	Bynavn	500	100	500	5.000

*Ad 4)*Erhvervsstyrelsen skal henlede bestyrelsens opmærksomhed på, at uddelinger ikke skal opføres som udgift i resultatopgørelsen, men at uddelinger er udtryk for fordeling af et overskud i balancen, eventuelt opsamlet over flere år. Der kan kun foretages uddelinger, såfremt fonden har frie reserver, jf. § 41 i lov om erhvervsdrivende fonde.

Uddelinger foretaget i regnskabsårets periode skal derfor ikke indgå i resultatopgørelsen, men vises som en overskudsdisponering, jf. forudsætningsvis § 41 i lov om erhvervsdrivende fonde. Det betyder at uddelinger skal opføres som en post under fx. forslag til resultatdisponering.

Efter årets resultat i resultatopgørelsen kan følgende fx. opstilles:

	Note	2013 TDKK	2012 TDKK
Forslag til resultatdisponering			
Konsolidering			
Uddelinger			
Henlæggelser til senere uddelinger			
Overført resultat			

*Ad 5)*I ÅRL § 43 er det angivet, at der skal foretages afskrivninger på materielle anlægsaktiver, som fx. ejendomme. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det videre, at bygninger anses for at have en begrænset brugstid, hvorfor de skal afskrives over brugstiden.

Foretages der ikke afskrivning på fondens bygninger, er dette således i strid med ÅRL § 43.

*Ad 6)*Erhvervsstyrelsen har bemærket, at afsnittet om anvendt regnskabspraksis i flere tilfælde ikke har indeholdt en fyldestgørende beskrivelse.

Efter ÅRL § 53, stk. 2 skal der redegøres for de indregningsmetoder og målegrundlag, der er anvendt på posterne i balance, resultatopgørelse og noter. I årsregnskabslovens kapitel 7 står det anført, hvordan de enkelte poster skal indregnes og måles.

*Ad 7)*Efter § 12 i bekendtgørelse nr. 1064 af 17. november 2011 om opløsning, rekonstruktion, konkurs og fusion af erhvervsdrivende fonde, skal bestyrelsen i en fond afholde et bestyrelsesmøde senest 3 måneder efter at fonden har tabt mere end halvdelen af grundkapitalen. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen redegøre for fondens økonomiske stilling, og *stille forslag, der fører til fuld dækning af grundkapitalen*, eller *stille forslag om opløsning af fonden*. Efter bestemmelsens stk. 4 kan Erhvervsstyrelsen foranledige en fond tvangsopløst, hvis bestyrelsen ikke indkalder et sådan bestyrelsesmøde, eller hvis bestyrelsen ikke beslutter at berigtige fondens kapitalforhold inden for en af Erhvervsstyrelsen fastsat frist.

Efter § 12, stk. 3 skal bestyrelsen senest 4 uger efter afholdelsen af bestyrelsesmødet, indsende kopi af referat fra bestyrelsesmødet med redegørelse for fondens økonomiske stilling til fondsmyndigheden.

Erhvervsstyrelsen har erfaret, at en række bestyrelser ikke har overholdt denne pligt. I forbindelse hermed skal Erhvervsstyrelsen gøre bestyrelsen opmærksom på § 46 i lov om erhvervsdrivende fonde, hvorefter bestyrelsesmedlemmer er erstatningsansvarlige for skade, de under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kreditorer eller tredjemand. Dette kan konkret betyde, at bestyrelsesmedlemmer, der undlader at stoppe en fonds virksomhed i tide, kan risikere at ifalde et erstatningsansvar.

På baggrund af ovennævnte gennemgang af hovedpunkter fra årets gennemgang af årsrapporterne for 2012 vil Erhvervsstyrelsen gerne med dette statusbrev opfordre bestyrelsen tilsærligt at have ovennævnte forhold in mente og rette op på eventuelle forhold i forbindelse med godkendelsen af årsrapporten for 2013. Såfremt en fond er i tvivl om nogle af de beskrevne forhold er man velkommen til at rette henvendelse til Erhvervsstyrelsen på telefon 35 29 13 77.

2. Vederlag til bestyrelsen

Bestyrelsen skal varetage fondens interesser og sikre overholdelse af vedtægten. Udgangspunktet er således, at bestyrelsen ikke kan beslutte at tildele de enkelte medlemmer af bestyrelsen et vederlag i strid med vedtægten.

Vedtægtsbestemmelser om vederlag til medlemmer af bestyrelsen suppleres af LEF § 19, stk. 1, hvorefter:

> *"Vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdet omfang."*

Efter LEF § 19, stk. 3 kan fondsmyndigheden nedsætte et vederlag, hvis fondsmyndigheden vurderer, at dette er for højt.

Afgørelser efter LEF § 19, stk. 3 træffes ud fra en samlet vurdering af alle sagens omstændigheder. Ved vurderingen lægges der blandt andet vægt på de nedenfor beskrevne forhold, der dog ikke udgør en udtømmende beskrivelse af de hensyn, der indgår ibedømmelsen af, om et vederlag er "sædvanligt" eller "for højt" efter hvervets art og arbejdet omfang:

- Bestyrelsens tidsforbrug og aktiviteter: Der ses på det faktiske tidsforbrug, men det vurderes også, hvad der er et sædvanligt tidsforbrug i forhold til bestyrelsens aktiviteter.

- Fondens formål, aktiviteter og resultater: Bestyrelsens primære opgave er at opfylde fondens formål, og der kan være en afgørende forskel på både arten og omfanget af det arbejde, der kræves for at opfylde forskellige formål. Der vil også blive taget hensyn til fondens faktiske aktiviteter og resultater.

- Fondens størrelse: Størrelsen af fondens kapital har den betydning, at der alt andet lige vil være et større arbejde og ansvar forbundet med

bestyrelsesarbejdet, jo større fonden er. Fondens størrelse kan således være et parameter i forhold til at vurdere både hvervets art og arbejdets omfang.

- Bestyrelseshonorarer i sammenlignelige virksomheder og fonde: Bestyrelseshonorarer i sammenlignelige fonde og eventuel andre sammenlignelige virksomhedsformer, herunder aktieselskaber, indgår i vurdering af, hvad der må anses for "sædvanligt". Det vil typisk være mest relevant at sammenligne med honorarernes størrelse i andre erhvervsdrivende fonde, der ud fra diverse parametre minder om den pågældende fond, men det kan ikke udelukkes, at det også kan være relevant at se på honorarernes størrelse i andre virksomhedsformer, hvis virksomhederne i øvrigt er sammenlignelige.

Til brug for Erhvervsstyrelsens vurdering af bestyrelsesmedlemmernes vederlag kan Erhvervsstyrelsen indhente redegørelser og dokumentation fra fonden. Derudover anvender Erhvervsstyrelsen blandt andet Deloittes undersøgelse af en række erhvervsdrivende fonde fra september 2012, der blev udarbejdet i forbindelse med Erhvervsfondsudvalgets forslag til ændringer til lov om erhvervsdrivende fonde. Undersøgelsen er tilgængelig på:

- http://erhvervsstyrelsen.dk/undersogelse_af_erf

Det fremgår blandt andet af undersøgelsen, at det er meget naturligt, at der er en tendens til, at formanden i gennemsnit får højere vederlag end næstformanden og de menige medlemmer. Det fremgår endvidere, ati 46 pct. af fondene modtager ingen bestyrelsesmedlemmer vederlag.

Undersøgelsen viser blandt andet følgende i forhold til vederlag:

Tabel 97

Vederlag	Formand	Evt. næst-formand	Menige Bestyrelses-medlemmer	Gennemsnit vederlag	Evt. særlige tillæg
0	48 %	56 %	50 %	46 %	95 %
1-20.000	21 %	19 %	27 %	28 %	1 %
20.001-50.000	11 %	12 %	12 %	10 %	2 %
50.001-150.00	11 %	6 %	6 %	11 %	2 %
150.001-250.000	4 %	3 %	3 %	2 %	0 %
250.001-350.000	1 %	1 %	1 %	2 %	0 %
350.00-500.000	2 %	3 %	1 %	1 %	0 %
500.001 og over	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gensnit. vederlag i kr.	48.179	30.929	22.941	28.036	2.256

3. Status på ny lov om erhvervsdrivende fonde

Den 10. juli 2013 sendte Erhvervsstyrelsen et forslag til en ny lov om erhvervsdrivende fonde, samt en række afledte ændringer i årsregnskabsloven, i høring. Lovforslaget er udarbejdet i forlængelse af Erhvervsfondsudvalgets rapport af 18. december 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde.

Lovforslaget medfører en grundlæggende modernisering af lovgivningen for de erhvervsdrivende fonde svarende til den reform af selskabsloven, der blev gennemført i 2009. Lovforslaget sikrer størst mulig parallelitet mellem selskabsloven og lov om erhvervsdrivende fonde og vil medføre, at lov om erhvervsdrivende fonde bliver mere sammenhængende, moderne og fleksibel.

Lovforslaget indeholder regler om rammerne for ledelsen og dens sammensætning, hvilket har til formål at styrke ledelse af de erhvervsdrivende fonde. Der foreslås øget gennemsigtighed omkring ledelsen, herunder om bestyrelsens vederlæggelse samt flere krav til revisor. Endvidere foreslås åbenhed om fondenes uddelingspolitik og uddelinger. Endelig forslås en styrkelse af revisors og fondsmyndighedens tilsyn med de erhvervsdrivende fonde, herunder opfølgning i forhold til bestyrelsens redegørelse for god fondsledelse.

Lovforslaget forventes fremsat i starten af 2014.

4. Råd til hurtigere sagsbehandling

Erhvervsstyrelsen oplever ofte, at der mangler oplysninger eller dokumentation samtny dateretvedtægtmed den fuldstændige ordlyd i den nye affattelse i forbindelse med anmeldelse af vedtægtsændringer. I denne forbindelse skal Erhvervsstyrelsen gøre bestyrelsen opmærksom på, at en ændring af vedtægten ikke er gyldig før fondsmyndigheden har givet tilladelse og eventuel samtykke hertil er givet fra Civilstyrelsen, jf. LEF § 48.

Erhvervsstyrelsen skal derfor gøre bestyrelsen opmærksom på anmeldelsesbekendtgørelsen, hvoraf fremgår, at anmeldelse om ændringer i vedtægten skal være modtaget i Erhvervsstyrelsen senest 4 uger efter, at de er vedtaget, medmindre andet er bestemt i lovgivningen. Med anmeldelsen skal følge dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse – f.eks. referat fra afholdt bestyrelsesmøde – og ved enhver vedtægtsændring skal der indsendes dateret vedtægt med den fuldstændige ordlyd i den nye affattelse.

Som fondsmyndighed yder Erhvervsstyrelsen gerne vejledning og sparring i forbindelse med bestyrelsens forberedende overvejelser med affattelse af nye vedtægtsbestemmelser. Erhvervsstyrelsen hjælper desuden gerne med at afklare tvivlsspørgsmål om forhold om for eksempel bestyrelsens habilitet eller uafhængighed. Endvidere kan Erhvervsstyrelsen hjælpe med at besvare spørgsmål om fortolkning af vedtægten eller fondsretlige regler og grundsætninger.

Bestyrelsen er altid velkommen til at kontakte Erhvervsstyrelsen på telefon 35 29 13 77.

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde, 1/2014

15. maj 2014
/team fonde

ERHVERVSSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 46 60 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde, 1/2014

Nærværende statusbrev er koncentreret om L 154 forslag til lov om erhvervsdrivende, der blev fremsat den 12. marts 2014, og førstebehandlet den 25. marts 2014.

Der er stor spredning i de erhvervsdrivende fondes størrelse, omsætning og antal medarbejdere. Behovet for information fra Erhvervsstyrelsen kan derfor være meget forskelligt. Erhvervsstyrelsen forsøger med statusbrevet at ramme et passende indhold, der har relevans for størstedelen af de erhvervsdrivende fonde.

Nærværende statusbrev indeholder følgende emner:

1. Status på L 154 forslag til lov om erhvervsdrivende fonde, herunder nogle væsentlige fokuspunkter, som bestyrelserne skal være opmærksomme på når loven bliver vedtaget.
2. Råd i forbindelse med godkendelse af årsrapporten
3. Gebyrændring

Hvis bestyrelsen vil vide mere, kan bestyrelsen finde flere informationer på Erhvervsstyrelsens hjemmeside:

- http://erhvervsstyrelsen.dk/fonde

På hjemmesiden findes blandt andet informationer om frister og årsgebyr for de erhvervsdrivende fonde, afgørelser og vejledninger.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at bestyrelsen altid er velkommen til at kontakte Erhvervsstyrelsen på telefon 35 29 10 00.

1. Status på L 154 forslag til lov om erhvervsdrivende fonde
L 154 forslag til lov om erhvervsdrivende fonde blev fremsat i Folketinget den 12. marts 2014, og forventes vedtaget i indeværende folketingssamling.

Lovforslaget medfører en grundlæggende modernisering af lovgivningen for de erhvervsdrivende fonde, svarende til den reform af selskabsloven, der blev gennemført i 2009.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af Erhvervsfondsudvalgets rapport fra december 2012, og forslaget skal være med til at sikre, at det fortsat vil være attraktivt at drive erhvervsdrift i fondsform.

Lovforslaget indebærer en række nye og ændrede bestemmelser af betydning for fondenes virke, som bestyrelserne vil skulle forholde sig til når loven er vedtaget.

Lovforslaget er fortsat under behandling i Folketinget, og der kan derfor stadig ske ændringer i lovforslaget. De nedenfor nævnte fokuspunkter har dog ikke hidtil givet anledning til drøftelse eller spørgsmål i Folketinger. Erhvervsstyrelsen finder, trods det at lovforslaget endnu ikke er vedtaget, at det allerede nu er relevant at fremhæve nogle af de væsentligste punkter i lovforslaget for bestyrelserne, således at bestyrelserne har mulighed for at forberede sig herpå, uanset at der kan forekomme ændringer.

Det er muligt at følge behandlingen af lovforslaget på folketingets hjemmeside ved at trykke her.

1.1 Nogle væsentlige fokuspunkter for bestyrelsen

1.1.1 Forretningsorden

Det fremgår af selskabslovens § 130, at hvis bestyrelsen eller tilsynsrådet i et kapitalselskab består af flere medlemmer skal der ved en forretningsorden træffes nærmere bestemmelser om udførelsen af bestyrelsens eller tilsynsrådets hverv.

I den gældende lov om erhvervsdrivende fonde er der ikke regler om udarbejdelse af en forretningsorden for bestyrelsen, selvom bestyrelsen altid skal bestå af mindst tre medlemmer.

Det fremgår af Deloittes undersøgelse om erhvervsdrivende fonde fra september 2012, at 51 pct. af de erhvervsdrivende fonde har fastsat en forretningsorden for bestyrelsens arbejde, mens 49 % ikke har en forretningsorden, jf. tabel 70.

På baggrund af ovennævnte indeholder lovforslaget i § 50 en bestemmelse om, at samtlige erhvervsdrivende fonde fremover skal udarbejde en forretningsorden, som skal indeholde nærmere bestemmelser om udførelsen af bestyrelsens opgaver.

Ved bestyrelsens udformning af forretningsordenen skal der tages udgangspunkt i fondens virksomhed og behov. I den forbindelse bør bestyrelsen særligt overveje, om forretningsordenen skal indeholde bestemmelser om konstitution, arbejdsdeling, tilsyn med direktionen, føring af bøger, protokoller m.v., skriftlige og elektroniske møder, tavshedspligt, suppleanter, regnskabskontrol, underskrivelse af revisionsprotokol og sikring af tilstedeværelsen af det nødvendige grundlag for revision.

Foruden ovennævnte kan også andre emner af fondsretlig karakter være relevant at medtage i forretningsordenen, for eksempel udarbejdelse af oplæg om fondens nærmere procedure i forhold til fastlæggelse af de årlige uddelinger og politikker herfor.

Det er den enkelte bestyrelses ønsker og behov, der er afgørende. Forretningsordenen bør derfor løbende gennemgås af bestyrelsen med henblik på at sikre dette.

Det skal bemærkes, at en forretningsorden for bestyrelsen er særlig relevant, hvor fonden ikke har en direktør, og hvor bestyrelsen derfor også varetager den daglige ledelse. Derfor bør der i forretningsordenen tages stilling til, hvorledes bestyrelsen fordeler disse opgaver mellem sig, samt at bestyrelsen med passende mellemrum tager stilling til, hvorvidt fonden skal have en direktør til at forestå den daglige ledelse.

Hvis bestyrelsen i stedet for en direktør har en aftale med en administrator, bør forretningsordenen fastsætte rammer for samarbejde og kontakt med administrator samt vurdering og kontrol af administrators arbejde.

Bestyrelsen skal senest et år efter lovens ikrafttræden udarbejde en forretningsorden.

1.1.2 Administrator

Den gældende lov om erhvervsdrivende fonde indeholder ikke regler om administrator. En væsentlig del af de erhvervsdrivende fonde anvender imidlertid en administrator. Deloittes undersøgelse viste, jf. tabel 45, at 47 pct. af de erhvervsdrivende fonde anvendte en administrator til hjælp til bestyrelsen. I de fleste tilfælde anvendes en ekstern tredjepart som administrator. I en del tilfælde anvendes fondens advokat, et af fondens koncernselskaber eller et bestyrelsesmedlem, jf. tabel 46.

Erhvervsfondsudvalget fandt det vigtigt, at administrators rolle blev præciseret. Derfor indeholder lovforslaget en bestemmelse, der præciserer, at en administrator ikke er direktør, og vedkommende kan ikke bestride de opgaver, som en direktør varetager. Den foreslåede bestemmelse har til formål at præcisere, at administrator alene fungerer som fuldmægtig for bestyrelsen i forhold til fondens administration. En administrator kan derfor ikke repræsentere og tegne fonden i forhold til tredjemand.

Bestyrelsen og direktionen har således det fulde ansvar for den daglige drift af fonden, uanset om der er indgået aftale med en administrator.

Bestyrelsens eventuelle aftale med en administrator skal bringes i overensstemmelse med loven senest et år efter lovens ikrafttræden.

1.1.3 Legatarfortegnelse
Efter de gældende regler i lov om erhvervsdrivende fonde kan fondsmyndigheden anmode om en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden (legatarfortegnelse), hvis fondsmyndigheden har brug for denne i forbindelse med udøvelsen af sit hverv som tilsynsmyndighed for fonden.

Erhvervsfondsudvalget foreslog, at der i den nye erhvervsfondslov bliver krav om, at bestyrelsen årligt skal indsende fortegnelsen over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden. I overensstemmelse med Erhvervsfondsudvalgets anbefaling indeholder lovforslaget en bestemmelse om, at legatarfortegnelsen skal indsendes til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af årsrapporten til Erhvervsstyrelsen.

Legatarfortegnelsen skal som udgangspunkt oprettes som et selvstændigt dokument, og fortegnelsen skal altid godkendes af bestyrelsen sammen med godkendelsen af årsrapporten, og skal være påtegnet af samtlige bestyrelsesmedlemmer.

Legatarfortegnelsen skal som minimum indeholde navn på modtagerne og det beløb, de enkelte personer m.v. har modtaget. Det samlede uddelingsbeløb, der fremgår af legatarfortegnelsen skal stemme overens med det beløb, som fonden i henhold til årsregnskabet har uddelt det pågældende år.

Det foreslås, at legatarfortegnelsen er undtaget fra aktindsigt, jf. lovforslagets § 80, stk. 2, hvis den indsendes som et selvstændigt dokument.

1.1.4. Uddelinger
En erhvervsdrivende fonde kan i henhold til lovforslagets § 78, stk. 1 anvende de midler i henhold til fondens seneste årsregnskab, der ikke er bundne, til uddelinger. Dette svarer til de gældende regler.

En erhvervsdrivende fonds bestyrelse skal således i forbindelse med godkendelsen af fondens årsrapport – ligesom i et aktie- eller anpartsselskab – skal beslutte, hvad fondens frie midler i henhold til fondens årsrapport skal anvendes til. I et aktie- eller anpartsselskab skal det besluttes, hvor stor en andel der skal udbetales som ordinært udbytte til kapitalejerne, og i en erhvervsdrivende fond skal det besluttes, hvor stor en andel der skal uddeles til fondens uddelingsformål.

Uddelingsbeløbet **skal** derfor også fremgå af årsregnskabet som uddeling i overskudsdisponeringen under resultatopgørelsen. Nogle erhvervsdrivende fonde anfører fejlagtigt uddelingerne som en omkostning i resultatopgørelsen. Da der er tale om overskudanvendelse, kan uddelingerne ikke blive opført som værende omkostninger for fonden.

Når uddelingsrammen er godkendt, kan bestyrelsen begynde at udmønte uddelingerne. Hvem bestyrelsen ønsker at uddele til, kan således besluttes i løbet af året. Der er naturligvis intet til hinder for, at en del af udmøntningen sker samtidig med godkendelsen af årsrapporten.

En række fondsbestyrelser har formentlig ikke været fuldt opmærksomme på anvendelse af de nævnte regler, og Erhvervsstyrelsen vil derfor i nærmeste fremtid offentliggøre en vejledning om reglerne.

Lovforslaget vil medføre, at det som noget nyt bliver muligt løbende at anvende årets driftsoverskud i det indeværende regnskabsår til uddelinger, således som det for eksempel kendes fra kapitalselskaber, jf. lovforslagets § 78, stk. 2. Beslutter bestyrelsen at foretage løbende uddelinger, skal der udarbejdes en balance, og det er bestyrelsen, der skal vurdere, om det er forsvarligt at vedlægge en balance fra seneste årsrapport, eller om der skal udarbejdes en mellembalance, der viser, at der er tilstrækkelige midler til rådighed for uddelingen, jf. lovforslagets § 78, stk. 3.

1.1.5. Uddelingspolitik
Som noget nyt skal alle bestyrelser i de erhvervsdrivende fonde udarbejde og offentliggøre en redegørelse for fondenes uddelingspolitik.

Uddelingspolitikken skal indeholde en eventuel udarbejdet strategi samt retningslinjer og mål, som bestyrelsen følger ved uddelinger fra fonden. Uddelingspolitikken kan ikke blot være en afskrift af vedtægten, men skal være en uddybning af, hvorledes bestyrelsen konkret forholder sig til spørgsmålet om uddelinger mv.

Som led i uddelingspolitikken skal der redegøres for, hvilke hovedkategorier bestyrelsen har foretaget uddelinger til i regnskabsåret, og hvor store uddelingerne er i forhold til de enkelte hovedkategorier. Det er bestyrelsen, der fastlægger, hvilke hovedkategorier, der vil være relevant at opdele uddelingerne i.

Hvis der i vedtægten er angivet flere uddelingsformål, skal der som minimum være en hovedkategori for hvert af uddelingsformålene. Hvis uddelingsformålet er meget bredt formuleret, eksempelvis støtte af almenvelgørende formål, skal der ske en specifikation af uddelingsformålet i hovedkategorier.

Ovennævnte redegørelse kan placeres i ledelsesberetningen i årsrapporten. Erhvervsstyrelsen kan dog bestemme, at redegørelsen ikke skal medtages i ledelsesberetningen eller noterne, hvis ledelsesberetningen eller noterne indeholder en henvisning til fondens hjemmeside, hvor redegørelsen er offentliggjort.

1.1.6. Registrerings- og anmeldelsesfrist
Anmeldelsesfristen ændres til en generel registrerings- og anmeldelsesfrist på to uger. Det vil sige, at ændringer i for eksempel ledelsen eller vedtægten fremover skal anmeldes senest to uger efter, at ændringerne er vedtaget.

2. Råd i forbindelse med godkendelse af årsrapporten

2.1 Tjek oplysningerne i årsrapporten med de registrerede oplysninger i Erhvervsstyrelsens it-system

I forbindelse med bestyrelsens gennemgang af årsrapporten bør bestyrelsen tjekke, at oplysningerne i årsrapporten er i overensstemmelse med de registrerede oplysninger i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder om det er de rigtige bestyrelsesmedlemmer, der er anmeldt, samt om antallet af registrerede bestyrelsesmedlemmer er i overensstemmelse med vedtægtens krav.

På www.cvr.dk kan bestyrelsen rekvirere de oplysninger, der er registreret om fonden i Erhvervsstyrelsens it-system.

I denne forbindelse gøres opmærksom på § 52, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1476 af 11. december 2013 om anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse mv. i Erhvervsstyrelsen, hvorefter der skal ske anmeldelse af ændringer i registrerede forhold senest 4 uger efter, at de er vedtaget. Efter bestemmelsens stk. 2 skal der med anmeldelsen følge dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse.

2.2 Kapitaltab og ledelsens ansvar
Efter § 12 i bekendtgørelse nr. 1064 af 17. november 2011 om opløsning, rekonstruktion, konkurs og fusion af erhvervsdrivende fonde skal bestyrelsen foranledige bestyrelsesmøde afholdt senest 3 måneder efter, at fonden har tabt mere end halvdelen af grundkapitalen. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen redegøre for fondens økonomiske stilling, og stille forslag, der fører til fuld dækning af grundkapitalen, eller stille forslag om opløsning af fonden.

Efter bestemmelsens stk. 3 skal bestyrelsen senest 4 uger efter afholdelsen af bestyrelsesmødet, indsende kopi af referat fra bestyrelsesmøde med redegørelse for fondens økonomiske stilling, til fondsmyndigheden.

Hvis en fond, der er i en kapitaltabssituation, ønsker frist til berigtigelse af kapitalforholdene, skal der – sammen med en bekræftet udskrift af bestyrelsesprotokollen – indsendes revisorpåtegnede budgetter med balance, hvoraf fremgår, hvornår grundkapitalen forventes at være retableret.

3. Gebyrændringer
Den 5. januar 2014 trådte bekendtgørelse nr. 3 af 2. januar 2014 om ændring af bekendtgørelse om anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse m.v. i Erhvervsstyrelsen i kraft. I forbindelse hermed blev gebyrerne for de erhvervsdrivende fonde ændret.

De erhvervsdrivende fonde skal efter den 5. januar 2014 betale et årsgebyr på 0,0175 pct. af egenkapitalen, dog mindst 200 kr. og højst 26.000 kr.

Årsgebyret for de erhvervsdrivende fonde skal blandt andet dække modtagelse og bekendtgørelse af årsrapporter, administration af den omhandlede lovgivning og visse ikke særligt prissatte ydelser.

Årsgebyret betales for et helt kalenderår ad gangen. Gebyret beregnes på grundlag af de erhvervsdrivende fonds egenkapital ifølge årsrapporten for det

seneste regnskabsår. Der nedrundes til nærmeste hele kronebeløb. Årsgebyret forfalder 5 måneder efter et regnskabsårs udløb.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at Erhvervsstyrelsen efter regnskabsårets udløb sender en opkrævning til fonden.

I tilfælde af manglende betaling af årsgebyr vil der blive pålagt et rykkergebyr på 100 kr.

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde, 2/2014

3. december 2014
/team fonde

ERHVERVSSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 46 60 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Statusbrev for de erhvervsdrivende fonde, 2/2014

I dette statusbrev har Erhvervsstyrelsen valgt at fokusere på ledelsens pligter og ansvar i forhold til den kommende lov om erhvervsdrivende fonde.

Statusbrevet indeholder følgende emner:

1. Status på lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde.
2. Komitéen for god Fondsledelse.
3. Straksmeddelelsespligten i den nye lov om erhvervsdrivende fonde.
4. Bestyrelsens opgaver, pligter og ansvar i den nye lov om erhvervsdrivende fonde.
5. Foreløbig status på stikprøvevis kontrol af årsrapporter for 2013.
6. Gode råd fra Erhvervsstyrelsen.
7. Afsluttende bemærkninger

1. Status på lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde
Den nye lov om erhvervsdrivende fonde (herefter erhvervsfondslovens forkortet LEF) blev vedtaget i Folketinget den 3. juni 2014. Du finder loven her.

Det følger af LEF § 133, stk. 1, at erhvervs- og vækstministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det forventes, at loven samt tilhørende bekendtgørelser træder i kraft den 1. januar 2015. Det bemærkes i den anledning, at Anbefalingerne for god Fondsledelse skal være endeligt vedtaget inden den nye lov om erhvervsdrivende fonde kan træde i kraft, jf. nærmere herom i afsnit 2.

Uanset den endelige dato for ikrafttræden af lov om erhvervsdrivende fonde træder LEF § 24, stk. 1, om fondsmyndighed, i kraft den 1. december 2014. Det medfører, at alle erhvervsdrivende fonde fra den 1. december 2014 har Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed. De erhvervsdrivende fonde, der før den 1. december 2014 havde Civilstyrelsen som fondsmyndighed, skal således efter den 1. december 2014 kontakte Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed.

Erhvervsstyrelsen kan oplyse, at Erhvervsstyrelsen op til lovens ikrafttræden offentliggør en række vejledninger om f.eks. stiftelse, kapitalnedsættelse, ledelsesforhold mv., som følge af den nye lov om erhvervsdrivende fonde.

2. Komitéen for god Fondsledelse
LEF § 60 stiller krav om, at "*bestyrelsen skal redegøre for, hvorledes de forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede anbefalinger for god fondsledelse.*" Loven har således den indbyggede forudsætning, at der nedsættes en Komité for god Fondsledelse, og at Komitéen udarbejder et sæt Anbefalinger for god Fondsledelse.

Erhvervs- og vækstministeren udpegede den 25. september 2014 medlemmerne af Komitéen, der har afholdt de første møder, og som den 5. november 2014 sendte et udkast til Anbefalinger for god Fondsledelse i høring.

Komitéen består af

- Formand, Marianne Philip, partner og advokat hos Kromann Reumert
- Lars-Erik Brenøe, Direktør i A.P. Møller-Mærsk A/S
- Rasmus Kristian Feldthusen, Professor ved Juridisk Fakultet, Københavns Universitet
- Finn L. Meyer, Partner, statsautoriseret revisor hos Ernst & Young
- Birgitte Nauntofte, Direktør i Novo Nordisk Fonden
- Søren Thorup Sørensen, Direktør i KIRKBI A/S
- Dorrit Vanglo, Direktør i Lønmodtagernes Dyrtidsfond

Erhvervsstyrelsen er sekretariat for Komitéen.

Foruden udarbejdelse af anbefalingerne skal Komitéen være med til at støtte udviklingen af en best practice for god fondsledelse i Danmark.

Når bestyrelserne aflægger det første årsregnskab – efter den nye lovs ikrafttræden – skal alle erhvervsdrivende fonde forholde sig til Anbefalingerne for god Fondsledelse. Bestyrelsens redegørelse medtages i fondens årsrapport og/eller på fondens hjemmeside med præcis henvisning hertil i ledelsesberetningen eller noterne i årsrapporten.

På Komitéens hjemmeside www.godfondsledelse.dk kan I blandt andet finde Komitéens udkast til Anbefalinger for god Fondsledelse.

3. Straksmeddelelsespligten i den nye lov om erhvervsdrivende fonde
Det fremgår af LEF § 74, stk. 1, at revisor i forbindelse med sin kritiske gennemgang af den erhvervsdrivende fonds regnskabsmateriale og fondens forhold i øvrigt skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller.

Af LEF § 74, stk. 2 fremgår, at revisor straks skal give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis erhvervsfondsloven, bestemmelser fastsat i henhold hertil eller vedtægten ikke er overholdt, og den pågældende overtrædelse ikke er uvæsentlig eller straks berigtiges.

I dialogen med bestyrelsen om forholdet vil revisor hurtigt få afklaret, om der straks vil ske berigtigelse. Sker dette ikke, skal revisor uden videre, og senest inden for et par dag, give meddelelse til fondsmyndigheden om forholdet.

Overholder revisor ikke denne "*straks-meddelelsespligt*", kan revisor ifalde erstatningsansvar efter LEF § 126, stk. 2.

Det er vigtigt at præcisere, at revisors pligt indtræder, hvis der under den løbende gennemgang af regnskabsmateriale opdages overtrædelser – og dermed ikke nødvendigvis først i forbindelse med revision af årsregnskabet. Det betyder, at overtrædelser, der opdages af revisor i forbindelse dennes løbende dialog med bestyrelsen og som ikke straks berigtiges, straks skal meddeles til fondsmyndigheden.

4. Bestyrelsens opgaver, pligter og ansvar i den nye lov om erhvervsdrivende fonde

I dette afsnit beskrives i oversigtsform nogle af de opgaver, pligter og ansvar, som bestyrelsen er pålagt i den nye lov om erhvervsdrivende fonde, jf. LEF kap. 7.

Bestyrelsen har fortsat ansvaret for, at fondens aktiviteter udføres i overensstemmelse med vedtægten, herunder formålet, og at erhvervsvirksomheden drives bedst muligt, og at overskuddet anvendes i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelse om anvendelse af overskud og reserver.

Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser. Bestyrelsen skal varetage den overordnede og strategiske ledelse, samt sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed.

Foruden ovennævnte har bestyrelsen til opgave at påse, at

- bogføring og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende,
- der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontrol,
- bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold,
- direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og
- kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarlig, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

Bestyrelsen kan fortsat vælge at ansætte en direktør til at varetage den daglige ledelse af fonden. Har bestyrelsen ikke ansat en direktør, skal bestyrelsen også varetage den daglige ledelse.

Er der ikke registreret en direktør i Erhvervsstyrelsens it-system, anses vedkommende ikke for at være direktør i lovens forstand. Dette betyder, at besty-

relsen – trods brugen af begrebet ”direktør” for en ansat i fonden med særlige opgaver – stadig skal varetage den daglige ledelse.

Husk: En direktør skal anmeldes til Erhvervsstyrelsen, jf. LEF § 13.

Det er alene bestyrelsen – også selvom der er ansat en direktør – der kan træffe aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver. Hvis der ikke er en direktør i fonden, og bestyrelsen indgår aftale med en administrator, er det stadig bestyrelsen, der har ansvaret for den daglige ledelse af fonden.

Husk: Administrator kan kun varetage visse konkrete driftsopgaver, og administrator kan ikke have ansvaret for den daglige ledelse af fonden.

Nedenfor er oplistet en række nye bestemmelse i den nye lov om erhvervsdrivende fonde vedrørende bestyrelsens pligter og ansvar.

- Fristen for anmeldelse af ændringer ændres fra fire til to uger.

- Bestyrelsen skal senest ét år efter lovens ikrafttræden udarbejde en forretningsorden, jf. LEF § 133, stk. 10, jf. lovens § 50.

- Bestyrelsesformanden må ikke udføre hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand. Formanden kan dog, hvor der er særligt behov herfor, udføre opgaver, som den pågældende bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen, jf. LEF § 52, stk. 3.

- Bestyrelsen skal afholde et årligt årsregnskabsmøde, jf. LEF § 59, stk. 1.

- Bestyrelsen skal i årsregnskabet redegøre for, hvorledes den forholder sig til de af Komitéen for god Fondsledelse udarbejdede anbefalinger for god fondsledelse, jf. LEF § 134, nr. 3.

  Bestyrelsen skal i sin redegørelse oplyse, om fonden følger de enkelte anbefalinger, eller om den fraviger en eller flere anbefalinger og i givet fald hvilke. Hvis bestyrelsen fraviger en anbefaling, skal bestyrelsen redegøre for grundene hertil og for, hvordan man i stedet har indrettet sig, jf. LEF § 60.

- Bestyrelsen (sammen med en evt. direktion) er ansvarlig for, at erhvervelse af aktiver fra stifter mv. ikke er til skade for fonden eller dens kreditorer, jf. LEF § 62. Endvidere må der ikke træffes dispositioner, der er åbenbart egnet til at skaffe ledelsen eller andre en fordel på fondens bekostning, jf. LEF § 63. Aftaler mellem fonden og et eller flere medlemmer af ledelsen skal være skriftlige for at være gyldige.

- Bestyrelsen har pligt til at foretage uddelinger i overensstemmelse med LEF § 78 til de formål, der er fastsat i vedtægten, jf. LEF § 27, stk.1, nr.10.

- Bestyrelsen skal udarbejde og indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden. Dette skal ske senest samtidig med indsendelsen af fondens årsrapport til Erhvervsstyrelsen, jf. LEF § 80.

- Bestyrelsen skal udarbejde en redegørelse for fondens uddelingspolitik. Som en del af denne redegørelse skal bestyrelsen oplyse, hvilke hovedkategorier bestyrelsen i regnskabsåret har foretaget uddelinger til, og størrelsen af uddelingerne til de enkelte hovedkategorier, medmindre bestyrelsen har indarbejdet legatarfortegnelsen i årsrapporten, jf. LEF § 134, nr. 3.

Det skal bemærkes, at ovennævnte bestemmelser også gælder for bestyrelsessuppleanter, jf. LEF § 48.

Erhvervsstyrelsen skal endvidere oplyse, at

- bestyrelsen ved førstkommende møde efter lovens ikrafttræden skal bringe vedtægten mv. i overensstemmelse med loven,

- bestyrelsen ved førstkommende møde efter lovens ikrafttræden skal bringe bestyrelsens sammensætning i overensstemmelse med lovens § 37, stk. 3 og 5, senest fire år efter lovens ikrafttræden,

- sammensætningen af bestyrelsen skal bringes i overensstemmelse med lovens § 40, stk. 2, 2. pkt., hvis flertallet af bestyrelsens medlemmer udgøres af ledelsesmedlemmer i fondens stiftervirksomhed. Igangværende udpegningsperioder skal respekteres, dog skal bestyrelsens sammensætning bringes i overensstemmelse med § 40, stk. 2, 2. pkt., senest to år efter lovens ikrafttræden,

- hvis bestyrelsen har truffet aftale med en administrator, skal aftalen bringes i overensstemmelse med lovens § 43 senest ét år efter lovens ikrafttræden,

- bestyrelsen senest ét år efter lovens ikrafttræden i vedtægten skal træffe beslutning om, hvorvidt formandens stemme eller ved formandens forfald næstformandens er afgørende ved stemmelighed, jf. lovens § 133, stk. 11,

- bestemmelsen i lovens § 69 om udpegning af revisor eller nødvendige vedtægtsændringer i forbindelse hermed skal opfyldes senest ved førstkommende årsregnskabsmøde efter lovens ikrafttræden.

5. Foreløbig status på stikprøvevis kontrol af årsrapporter for 2013
Erhvervsstyrelsen er i gang med at foretage den årlige stikprøvevise gennemgang af de modtagne årsrapporter for regnskabsåret 2013.

Erhvervsstyrelsen har på nuværende tidspunktet gennemgået 110 årsrapporter, og fundet følgende typefejl:

5.1 Forkert registrerede oplysninger i Erhvervsstyrelsens it-system
En række årsrapporter er underskrevet af en administrator eller en direktør, som ikke er registreret i Erhvervsstyrelsens register over erhvervsdrivende fonde.

Er en direktør ikke anmeldt til Erhvervsstyrelsen som direktør, er vedkommende ikke medlem af et ledelsesorgan, og skal ikke underskrive årsrapporten, jf. årsregnskabslovens (forkortet ÅRL) § 9, stk. 1. Det er således kun ledelsesmedlemmerne, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system som sådan, der skal underskrive årsrapporten.

I en række erhvervsdrivende fonde er der uoverensstemmelse mellem den registrerede grundkapital, grundkapitalen i vedtægt samt den oplyste grundkapital i årsrapporten. Bestyrelsen skal være opmærksom på at bringe vedtægten og de registrerede oplysninger i overensstemmelse med de faktiske forhold.

I de tilfælde, hvor der ikke er anmeldt et revisorskifte eller ændringer i grundkapitalen til Erhvervsstyrelsen, medfører det, at der er uoverensstemmelse mellem de registrerede oplysninger og fondens faktiske forhold. Der skal være overensstemmelse mellem disse oplysninger, og ændringer skal anmeldes til Erhvervsstyrelsen senest fire uger efter, at ændringerne er vedtaget, jf. anmeldelsesbekendtgørelsens § 52, stk. 1.

Bestyrelsen kan anmelde ændringerne på selskabsblanketten på www.virk.dk. Der skal med anmeldelsen vedhæftes dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse.

Det bemærkes, at når den nye erhvervsfondslov træder i kraft ændres anmeldelsesfristen fra fire uger til to uger.

5.2 Forkert indregning af ejendomme
Der er en række erhvervsdrivende fonde, der enten indregner investeringsejendomme til dagsværdi efter ÅRL § 38, eller opskriver ejendomme til dagsværdi efter ÅRL § 41, som ikke bruger den valgte metode korrekt. Det viser sig for eksempel ved, at ejendommens dagsværdi ikke bliver reguleret løbende, eller at den offentlige ejendomsvurdering overføres direkte til årsrapporten, som et udtryk for dagsværdien.

Endvidere er beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis af, hvordan ejendommen indregnes og måles, ofte sparsom, ufyldestgørende eller i strid med den valgte indregningsmetode.

5.3 Kapitaltab
Efter § 12 i bekendtgørelse nr. 1064 af 17. november 2011 om opløsning, rekonstruktion, konkurs og fusion af erhvervsdrivende fonde, skal bestyrelsen i en fond afholde et bestyrelsesmøde senest 3 måneder efter at fonden har tabt mere end halvdelen af grundkapitalen. På bestyrelsesmødet skal bestyrelsen redegøre for fondens økonomiske stilling, og *stille forslag, der fører til fuld dækning af grundkapitalen*, eller *stille forslag om opløsning af fonden*.

Efter bestemmelsens stk. 3, skal bestyrelsen senest fire uger efter afholdelsen af bestyrelsesmødet, indsende kopi af referat fra bestyrelsesmødet med redegørelse for fondens økonomiske stilling til fondsmyndigheden.

Regnskabsgennemgangen har vist, at en række bestyrelser ikke har overholdt denne pligt.

6. Gode råd fra Erhvervsstyrelsen

6.1 Kontroller om de registrerede oplysninger er i overensstemmelse med de faktiske omstændigheder.
Der er fortsat en række erhvervsdrivende fonde, som ikke har registreret den korrekte ledelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Erhvervsstyrelsen skal således opfordre til, at bestyrelsen tjekker de registrerede oplysninger i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder om bestyrelsesmedlemmer og revisor er i overensstemmelse med fondens faktiske forhold.

På www.cvr.dk kan bestyrelsen rekvirere de oplysninger, der er registreret om fonden i Erhvervsstyrelsens it-system.

Erhvervsstyrelsen skal gøre bestyrelsen opmærksom på § 52, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1476 af 11. december 2013 om anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse mv. i Erhvervsstyrelsen, hvorefter der skal ske anmeldelse af ændringer i registrerede forhold senest fire uger efter, at de er vedtaget.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at når den nye erhvervsfondslov træder i kraft ændres anmeldelsesfristen fra fire uger til to uger.

6.2. Bilag i forbindelse med anmeldelse af ændringer i registrerede forhold
I forbindelse med anmeldelser af ændringer i registrerede forhold, herunder vedtægtsændringer, mangler Erhvervsstyrelsen ofte oplysninger eller dokumentation samt ny dateret vedtægt med den nye fuldstændige ordlyd.

Erhvervsstyrelsen skal derfor gøre bestyrelsen opmærksom på anmeldelsesbekendtgørelsens § 52, stk. 2, hvoraf fremgår, at der med anmeldelse om ændringer i vedtægten, eller registrerede forhold, skal følge dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse – f.eks. referat fra afholdt bestyrelsesmøde – og ved enhver vedtægtsændring skal der indsendes dateret vedtægt med den fuldstændige ordlyd i den nye affattelse.

Erhvervsstyrelsen anbefaler, at bestyrelsen medsender følgende i forbindelse med en vedtægtsændring:

- Anmeldelsesblanket
- En begrundet redegørelse for, hvorfor vedtægten ønskes ændret.
- En oversigt med 3 lodrette kolonner, hvor den første kolonne indeholder den nugældende vedtægts tekst paragraf for paragraf, den anden kolonne indeholder tekstforslag til ændring af paragraffen, og den tredje kolonne indeholder konkrete bemærkninger til, hvorfor paragraffen ønskes ændret.
- Udkast til ny vedtægt.

Ved ændring af vedtægtsbestemmelser om formål eller uddelinger og ved fondens likvidation skal fondsmyndigheden indhente Civilstyrelsens samtykke, før tilladelse hertil kan meddeles. I sådanne tilfælde kontakter Erhvervsstyrelsen således selv Civilstyrelsen herom. Fonden skal derfor kun indsende anmodningen til Erhvervsstyrelsen, jf. LEF § 89.

6.3. Ikke rettidig anmeldelse af ændringer
Anmeldelse om ændringerne i registrerede forhold bliver ofte ikke anmeldt rettidigt. Det følger af anmeldelsesbekendtgørelsens § 52, stk. 1, at anmeldelsen skal være modtaget i Erhvervsstyrelsen senest fire uger efter, at de er vedtaget. Erhvervsstyrelsen skal således opfordre bestyrelserne til at overholde ovennævnte tidsfrist.

7. Afsluttende bemærkninger
Erhvervsstyrelsen yder gerne vejledning og sparring i forbindelse med bestyrelsens forberedende overvejelser om eventuel ændring af fondens vedtægt. Erhvervsstyrelsen hjælper desuden gerne med at afklare tvivlsspørgsmål om eksempelvis bestyrelsens habilitet eller uafhængighed. Endvidere kan Erhvervsstyrelsen hjælpe med at besvare spørgsmål om fortolkning af vedtægten eller fondsretlige regler og grundsætninger.

Bestyrelsen er altid velkommen til at kontakte Erhvervsstyrelsen på telefon 35 29 10 00 og spørge efter en fondsmedarbejder.

16. Fonde og visse foreninger Lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1: Lovens anvendelsesområde
Kapitel 2: Navn
Kapitel 3: Registrering af reelle ejere
Kapitel 4: Vedtægt
Kapitel 5: Kapital
Kapitel 6: Ledelse
Kapitel 7: Årsregnskab og revision
Kapitel 8: Uddeling og overskudsanvendelse
Kapitel 9: Ændringer af vedtægten mv.
Kapitel 10: Fondsmyndigheden
Kapitel 11: Erstatning
Kapitel 12: Straf og administrative bestemmelser mv.
Kapitel 13: Regler om visse foreninger
Kapitel 14: Ikrafttrædelsesbestemmelser

Bekendtgørelse af lov om fonde og visse foreninger[1]

Herved bekendtgøres lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012, med de ændringer, der følger af § 3 i lov nr. 634 af 12. juni 2013, § 3 i lov nr. 639 af 12. juni 2013, lov nr. 734 af 25. juni 2014, § 12 i lov nr. 262 af 16. marts 2016, § 2 i lov nr. 81 af 30. januar 2019 og § 12 i lov nr. 554 af 7. maj 2019.

1. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF samt Kommissionens direktiv 2006/70/EF, EU-Tidende 2015, nr. L 141, side 73, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/834/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv (EU) 2015/849 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme og om ændring af direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU, EU-Tidende 2018, nr. L 156, side 43.

Kapitel 1: Lovens anvendelsesområde m.v.

Anvendelsesområde

§ 1. Lovens kapitel 1-12 gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde).

Stk. 2. Ved en fond forstås i denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Stk. 3. Væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. sidestilles i alle henseender med fondens stifter. Oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v., som tildeler fonden midler efter fondens stiftelse, skal indsendes til fondsmyndigheden senest 4 uger efter fondens modtagelse af midlerne.

Stk. 4. Loven omfatter ikke:

1) fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,
2) fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,
3) folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver,
4) fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde,
5) fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af nævnte lov,
6) selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning, og
7) selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning.

Stk. 5. Fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvis skal være undtaget fra loven. En fond kan dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden.

Stk. 6. Fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, er ikke omfattet af loven. Bestemmelserne i §§ 4 og 5, § 6, stk. 1, § 7, § 8, stk. 1, 2. pkt., og kapitel 9 gælder dog også for disse fonde.

Stk. 7. Reglerne i §§ 38 og 59 gælder også for fonde, som falder uden for lovens område efter stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 7, eller stk. 6, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 5. Afgørelse træffes af den pågældende tilsynsmyndighed.

Stk. 8. §§ 4 og 5 gælder også for fonde, som falder uden for lovens område efter stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 7, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 5.

§ 2. Lovens kapitel 13 gælder for:

1) arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og andre faglige sammenslutninger, der har til hovedformål at varetage de økonomiske interesser for den erhvervsgruppe, som medlemmerne hører til, og

2) foreninger, hvis midler hovedsagelig består af bidrag fra de i nr. 1 nævnte foreninger, såfremt foreningen har som et formål at varetage de økonomiske interesser for den erhvervsgruppe, som medlemmerne hører til.

Stk. 2. Loven omfatter ikke foreninger, hvis aktiver ikke overstiger 250.000 kr.

Kapitel 2: Navn

§ 3. Fonde skal i deres navn benytte ordet »fond«.

Stk. 2. En fonds navn og hjemsted (hovedkontor) skal angives på fondens breve og tryksager.

Kapitel 3: Registrering af reelle ejere

§ 4. Fonden skal indhente oplysninger om fondens reelle ejere, jf. § 5, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Stk. 2. Fondens reelle ejere skal efter anmodning fra fonden forsyne fonden med de oplysninger, som fonden er forpligtet til at indhente efter stk. 1.

Stk. 3. Fonden skal registrere oplysninger efter stk. 1 i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen.

Stk. 4. Fonden skal mindst en gang årligt undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere.

Stk. 5. Fonden skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.

Stk. 6. Fonden skal efter anmodning udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet. Fonden skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk. 7. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet og andre kompetente myndigheder kan vederlagsfrit videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

Stk. 8. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1 og 3 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i styrelsens it-system.

§ 4 a. Fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. § 4, skal efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om fondens reelle ejere.

Stk. 2. Modtager fondsmyndigheden fra Erhvervsstyrelsen indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere, foretager fondsmyndigheden en undersøgelse af forholdet, jf. § 37.

Stk. 3. Efter anmodning fra fondsmyndigheden kan Erhvervsstyrelsen sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden. Fonden skal have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

§ 5. Som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder

1) fondens bestyrelse og
2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

Kapitel 4: Vedtægt

§ 6. For en fond skal der oprettes en vedtægt (fundats). Denne skal indeholde angivelse af:

1) fondens navn og eventuelle binavne,
2) fondens stifter (stiftere),
3) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor),
4) fondens formål,
5) størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen,
6) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre,
7) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges,
8) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og
9) anvendelse af overskud.

Stk. 2. Vedtægten skal senest 3 måneder efter oprettelsen indsendes til fondsmyndigheden samt til told- og skatteforvaltningen.

§ 7. Bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, har ikke retsvirkning efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til een i forhold til disse ufødt generation.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Kapitel 5: Kapital

§ 8. En fond skal ved oprettelsen have aktiver på mindst 1 mio. kr. Aktiverne og egenkapitalen skal stå i rimeligt forhold til formålet.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., kan fondsmyndigheden i særlige tilfælde tillade oprettelse af en fond med aktiver på på under 1 mio. kr.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., gælder ikke for fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985.

§ 9. En fonds bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke uddele:

1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og
2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Stk. 2. En fonds bestyrelse beslutter, om aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse herom. Beslutning herom skal være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens formue. I øvrigt finder § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. De aktiver, der er nævnt i stk. 1, må kun overdrages eller pantsættes efter regler, der fastsættes af justitsministeren, eller med fondsmyndighedens samtykke, jf. dog stk. 3.

Stk. 5. Den i stk. 1 og 4 nævnte rådighedsindskrænkning skal i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde.

Stk. 6. Det kan bestemmes i vedtægten, at de i stk. 1 nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

§ 10. Medmindre andet er bestemt i vedtægten, skal en fonds midler være anbragt efter regler, der fastsættes af justitsministeren. Fondens midler kan forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte.

Kapitel 6: Ledelse

§ 11. En fond ledes af en bestyrelse. Bestyrelsen må kun med fondsmyndighedens tilladelse udgøres af mindre end 3 medlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed.

Stk. 2. En fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen skal senest 3 måneder efter fondens oprettelse indsendes til fondsmyndigheden.

Stk. 3. Bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører.

Stk. 4. Bestemmelserne i §§ 12-17 finder ikke anvendelse, når bestyrelsen i en fond udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed.

§ 12. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

§ 13. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen.
Stk. 2. Et bestyrelsesmedlem skal udtræde, såfremt den pågældende er under konkurs.
Stk. 3. Et bestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.
Stk. 4. Et bestyrelsesmedlem, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig uegnet, skal udtræde af bestyrelsen.

§ 14. Fondsmyndigheden kan afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke opfylder betingelserne i § 12. Fondsmyndigheden kan endvidere afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet for fonden eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 13, stk. 2-4.

§ 15. Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten.
Stk. 2. Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages den af fondsmyndigheden.

§ 16. Stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.
Stk. 2. Stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

§ 17. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§ 18. Vederlag til bestyrelsesmedlemmer må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.
Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om vederlagets størrelse. Et vederlag, der ikke er fastsat i overensstemmelse med disse regler, skal godkendes af fondsmyndigheden.
Stk. 3. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag, der findes for højt.

§ 19. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

§ 20. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Stk. 2. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er til stede. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende.

Stk. 3. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres referat, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening tilført referatet. Bestyrelsen skal sørge for, at referatet opbevares forsvarligt.

§ 21. Fondens bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Kapitel 7: Årsregnskab og revision

§ 22. Fonde skal aflægge årsregnskab, der skal udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Stk. 2. Årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen inden 6 måneder efter regnskabsårets slutning.

§ 23. Bestyrelsen skal sørge for, at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer.

Stk. 2. Havde fonden i det forudgående regnskabsår en egenkapital på 3 mio. kr. eller derover, skal mindst en af revisorerne være statsautoriseret eller registreret revisor. I andre fonde kan fondsmyndigheden kræve, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor.

Stk. 3. Bestyrelsen skal senest 3 måneder efter udpegelsen sende fondsmyndigheden meddelelse om, hvem der er udpeget til revisor. Er den udpegede revisor ikke statsautoriseret eller registreret revisor, skal der sammen med meddelelsen indsendes en erklæring fra revisor om, at denne er indforstået med i forbindelse med revisionen at påse, at bestemmelserne i loven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt er overholdt.

§ 24. Revisor skal være myndig og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Revisor skal have bopæl her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Stk. 2. Revisor må ikke være:

1) medlem af fondens bestyrelse eller direktion,
2) en person, som står i afhængighedsforhold til fonden, til medlemmer af dens bestyrelse eller direktion eller til funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af midlerne, eller
3) en person, der er knyttet til fondens bestyrelse, direktion eller de i nr. 2 nævnte funktionærer ved ægteskab, fast samlivsforhold, slægtskab eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nært som søskende.

Stk. 3. En revisor kan afsættes af fondsmyndigheden, såfremt revisor ikke opfylder de i § 13, stk. 2-4, nævnte krav, eller såfremt denne ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2.

§ 25. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revionsskik. Revisor skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i denne lov, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt. Revisor skal herunder efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af fondsmyndigheden.

Stk. 2. Bestyrelse og direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som denne anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Stk. 3. Revisor skal ved en påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til.

Stk. 4. Har revisionen givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden.

§ 26. En tiltrædende revisor skal rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysning om baggrunden for sin fratræden.

§ 27. Lovens bestemmelse om revisorer finder tilsvarende anvendelse på revisorsuppleanter.

§ 28. §§ 23-25 gælder ikke for fonde, der er undergivet statslig eller kommunal revision. Revisor skal dog give meddelelse om fondens forhold til fondsmyndigheden i overensstemmelse med § 25, stk. 4.

Stk. 2. § 23 gælder ikke, hvis en advokat har påtaget sig at udfærdige fondens regnskaber og at påse de forhold, der er nævnt i § 25, stk. 1. §§ 24-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende advokat.

Stk. 3. §§ 23-24 gælder ikke, hvis en godkendt forvaltningsafdeling har påtaget sig de i stk. 2 nævnte opgaver. §§ 25-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende forvaltningsafdeling.

Kapitel 8: Uddeling og overskudsanvendelse

§ 29. Med fradrag af henlæggelser efter stk. 2 påhviler det bestyrelsen at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Anvendelsen kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål.

Stk. 2. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 30. Såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Stk. 2. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

§ 31. Bestyrelsen kan ikke tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Stk. 2. Bestyrelsen kan ikke yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

Kapitel 9: Ændringer af vedtægten m.v.

§ 32. Fondsmyndigheden kan efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at en bestemmelse i vedtægten ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre fonde, eller at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses ved uddeling af kapitalen.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene.

§ 33. Fondsmyndigheden kan efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal sammenlægges med andre fonde eller opløses ved uddeling af kapitalen.

Stk. 3. Fondsmyndigheden kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

§ 34. Justitsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved opløsning eller sammenlægning af fonde.

Kapitel 10: Fondsmyndigheden

§ 35. *(Ophævet)*

§ 36. Fondsmyndighed efter denne lov udøves af justitsministeren.

§ 37. Fondsmyndigheden kan af fondens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold, forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaverne efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan meddele påbud til bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven, i overensstemmelse med bestemmelserne.

§ 38. Fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i stadfæstede fondes vedtægter skal gælde ved siden af lovens almindelige regler.

§ 39. Til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov kan der opkræves betaling fra de enkelte fonde, jfr. § 45, stk. 1, nr. 3.

Kapitel 11: Erstatning

§ 40. Bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er pligtige at erstatte denne.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

Stk. 3. Erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 41. Beslutning om anlæggelse af søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

§ 42. Søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Kapitel 12: Straf og administrative bestemmelser m.v.

§ 43. Overtrædelse af § 4, stk. 3, 5 og 6, § 6, stk. 2, § 11, stk. 2, § 23, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, § 25, stk. 1, 3. pkt., eller § 26 straffes med bøde.

Stk. 2. Med bøde straffes den, der

1) uddeler aktiver i strid med § 9, stk. 1 og 3, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, eller
2) undlader at efterkomme påbud efter § 23, stk. 2, 2. pkt., § 30, stk. 2, § 37, stk. 2, eller
3) undlader at indsende meddelelse efter § 25, stk. 4, eller
4) undlader at afgive oplysninger efter § 37, stk. 1.

Stk. 3. Grov eller gentagen overtrædelse af § 18, stk. 1 og 2, § 21 og § 31 straffes med bøde.

Stk. 4. Borgerlig straffelovs §§ 144, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på den, som er udpeget som revisor i medfør af § 23, stk. 1. For så vidt angår dennes medarbejdere finder samme lovs §§ 144, 152 og 155 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år.

§ 44. Røber bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer ubeføjet, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til, straffes de med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

§ 45. Justitsministeren kan fastsætte regler om
1) indsendelse af vedtægter, meddelelser m.v.,
2) beregningen af fondens kapital, hvor denne helt eller delvis indbetales i andre værdier end kontante midler,
3) betaling i henhold til § 39,
4) indholdet og udformningen af årsregnskaber og
5) betaling for udlevering af oplysninger fra fondsmyndigheden om fondes forhold.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af stk. 1, nr. 1 og 4, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 46. Enhver har ret til hos fondsmyndigheden at få kopi af en fonds årsregnskaber. §§ 30 og 34 i lov om offentlighed i forvaltningen finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En fond har pligt til hurtigst muligt og inden for 2 uger at indsende kopi af årsregnskaber til fondsmyndigheden på dennes anmodning til brug for behandling af en anmodning efter stk. 1.

Kapitel 13: Regler om visse foreninger

§ 47. *(Ophævet)*

§ 48. For en forening skal der oprettes en vedtægt. Denne skal indeholde angivelse af:
1) foreningens navn,
2) den kommune her i landet, hvor foreningen skal have sit hjemsted (hovedkontor),
3) foreningens formål,
4) antallet af ledelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges,
5) medlemmernes indbyrdes forhold, herunder indtræden og udtræden af foreningen,
6) medlemmernes hæftelse for foreningens forpligtelser,
7) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og
8) foreningens ophør.

Stk. 2. Vedtægten skal senest 3 måneder efter foreningens oprettelse indsendes til told- og skatteforvaltningen. Vedtægtsændringer skal indsendes senest 4 uger efter ændringens vedtagelse.

§ 48 a. Forøges aktiverne i en forening som nævnt i § 2, stk. 1, fra 250.000 kr. eller derunder, jf. § 2, stk. 2, til over 250.000 kr., skal ledelsen senest 3 måneder herefter indsende vedtægt og fortegnelse over ledelsens medlemmer, jf. § 48, stk. 2, og § 49, stk. 2, 1. pkt., til told- og skatteforvaltningen.

§ 49. En forening skal udpege en bestyrelse eller en anden ledelse.

Stk. 2. En fortegnelse over medlemmerne af ledelsen skal senest 3 måneder efter foreningens oprettelse indsendes til told- og skatteforvaltningen. Meddelelse om senere ændringer af ledelsens sammensætning skal indsendes senest 4 uger efter ændringens vedtagelse.

§ 50. En forening skal udarbejde årsregnskab i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Stk. 2. Årsregnskabet skal underskrives af ledelsen inden 6 måneder efter regnskabsårets afslutning.

§ 51. Foreningen skal udpege en eller flere revisorer. Havde foreningen i det forudgående regnskabsår aktiver på 3 mill. kr. eller derover, skal mindst en af revisorerne være statsautoriseret eller registreret revisor.

Stk. 2. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik og herunder foretage en kritisk gennemgang af foreningens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt.

Stk. 3. Ledelsen skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som denne anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Stk. 4. Revisor skal ved en påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til.

§ 52. Foreningen skal indhente oplysninger om foreningens reelle ejere, jf. § 52 a, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Stk. 2. Foreningens reelle ejere skal efter anmodning fra foreningen forsyne foreningen med de oplysninger, som foreningen er forpligtet til at indhente efter stk. 1.

Stk. 3. Foreningen skal registrere oplysninger efter stk. 1 i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter at foreningen er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at foreningen er blevet bekendt med ændringen.

Stk. 4. Foreningen skal mindst en gang årligt undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere.

Stk. 5. Foreningen skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om foreningens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Foreningen skal endvidere opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.

Stk. 6. Foreningen skal efter anmodning udlevere oplysninger om foreningens reelle ejere, herunder om foreningens forsøg på at identificere foreningens reelle ejere, til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet. Foreningen skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk. 7. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet og andre kompetente myndigheder kan vederlagsfrit videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

Stk. 8. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1 og 3 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger foreningen skal registrere i styrelsens it-system.

§ 52 a. Som reel ejer af en forening anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer foreningen eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder

1) foreningens stiftere,
2) foreningens bestyrelse og
3) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af foreningens uddelinger, endnu ikke kendes af foreningen, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse foreningen er oprettet eller fungerer.

§ 52 b. Foreninger skal efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om foreningens reelle ejere.

Stk. 2. Modtager Civilstyrelsen fra Erhvervsstyrelsen indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om foreningens reelle ejere, foretager Civilstyrelsen en undersøgelse af forholdet.

Stk. 3. Efter anmodning fra Civilstyrelsen kan Erhvervsstyrelsen sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden. Foreningen skal have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

§ 52 c. Civilstyrelsen kan af foreningens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til foreningens forhold, forlange de oplysninger, der efter Civilstyrelsens skøn er nødvendige til at vurdere, om en forening overholder sine forpligtelser i medfør af § 52.

Stk. 2. Civilstyrelsen kan pålægge foreningen at bringe forhold, der strider imod § 52, i orden.

§ 53. Til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov kan der opkræves betaling fra de enkelte foreninger. Der er udpantningsret for beløbet.

§ 54. Overtrædelse af § 48, stk. 2, § 48 a, § 49, stk. 2, og § 52, stk. 3, 5 og 6, og undladelse af at afgive oplysninger efter § 52 c, stk. 1, eller at efterkomme et pålæg efter § 52 c, stk. 2, straffes med bøde.

§ 55. Justitsministeren kan fastsætte regler om

1) indsendelse af vedtægter og meddelelser,
2) betaling i henhold til § 53,
3) beregningen af foreningens aktiver,
4) forhøjelse af beløbsgrænserne i § 2, stk. 2, og § 48 a og
5) indholdet og udformningen af årsregnskabet.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af stk. 1, nr. 1 og 5, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 56. Enhver har ret til hos told- og skatteforvaltningen at få kopi af en forenings årsregnskaber. §§ 30 og 34 i lov om offentlighed i forvaltningen finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En forening har pligt til hurtigst muligt og inden for 2 uger at indsende kopi af årsregnskaber til told- og skatteforvaltningen på dennes anmodning til brug for behandling af en anmodning efter stk. 1.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren regler om betaling for udlevering af de i stk. 1 nævnte kopier og oplysninger.

Kapitel 14: Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 57. Loven træder i kraft den 1. januar 1985. § 58, jfr. §§ 52, 53 og 55, træder dog i kraft den 1. oktober 1984. § 32, jfr. § 36, finder anvendelse fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Bestående fonde og foreninger skal dog først opfylde § 6, stk. 1, § 12, stk. 1, § 23, stk. 2, § 24, stk. 1 og 2, § 48, stk. 1, og § 51, stk. 1, inden 2 år efter lovens ikrafttræden. Justitsministeren kan forlænge fristen for bestemte fonde og foreninger.

Stk. 3. §§ 3, 5, 7 og 8, § 11, stk. 1, 3. pkt., og § 16 gælder ikke for fonde, der er oprettet før lovens ikrafttræden. For disse fonde gælder § 12, stk. 2, først, når der skal udpeges et medlem af bestyrelsen.

§ 58. De foreninger, der er nævnt i § 2, stk. 1, og som er oprettet inden 1. oktober 1984, skal af ledelsen anmeldes til registrering i tiden 1. oktober 1984 til 31. december 1984.

Stk. 2. Overtrædelse af stk. 1 straffes med bøde.

§ 59. Bestemmelser i vedtægter for ikke-stadfæstede fonde, der pålægger fondsmyndigheden opgaver, som efter den 1. januar 1992 ikke længere er nævnt i denne lov, bortfalder, medmindre fondsmyndigheden træffer anden bestemmelse. Vedtægterne behøver ikke at blive forsynet med påtegning om bestemmelsernes bortfald.

§ 60. Lov nr. 213 af 31. maj 1983 om registrering af fonde ophæves. De fonde, der har anmeldt sig til registrering i henhold til denne lov, skal dog ikke på ny anmeldes til registrering.

§ 61. Loven gælder ikke for Færøerne eller Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold medfører.

Lov nr. 442 af 1. juni 1994 (Selskabstømninger m.v.)[2] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 7 Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.[3]

Stk. 2-6. *(Udelades)*

2. Lovændringen vedrører § 22, stk. 1, og § 50, stk. 1.
3. Bekendtgjort i Lovtidende den 2. juni 1994.

Lov nr. 166 af 24. marts 1999 (Objektiveringer, justering af reglerne for beskatning ved død samt afgrænsning af told- og afgiftsområdet m.m.)[4] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 25 Loven træder i kraft den 1. januar 2000, jf. dog stk. 2-17.
Stk. 2-15. *(Udelades)*
Stk. 16. § 23 finder anvendelse på fonde og foreninger, der oprettes dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende[5] eller senere, og fonde og foreninger, som dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende eller senere omlægger regnskabsperioden.
Stk. 17. *(Udelades)*

Lov nr. 525 af 12. juni 2009 (Harmonisering af selskabers aktie- og udbyttebeskatning m.v.)[6] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 22 Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.[7]
Stk. 2. Loven har virkning fra og med indkomståret 2010, jf. dog 2. pkt., stk. 3-8 og stk. 11, 2. pkt. Loven har ikke virkning for aktier, som er afstået inden den 22. april 2009.
Stk. 3-19. *(Udelades)*

Lov nr. 634 af 12. juni 2013 (Styrket indsats over for økonomisk kriminalitet)[8] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 13 Loven træder i kraft den 1. juli 2013.
Stk. 2. *(Udelades)*
Stk. 3. §§ 3 og 5-11 finder anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Lov nr. 639 af 12. juni 2013 (Konsekvensændringer i lyset af lov om offentlighed i forvaltningen og af ændringer i forvaltningsloven og retsplejeloven)[9] indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 31 Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

4. Lovændringen vedrører § 22, stk. 1, og § 50, stk. 1.
5. Bekendtgjort i Lovtidende den 25. marts 1999.
6. Lovændringen vedrører § 9, stk. 2, 1. pkt.
7. Bekendtgjort i Lovtidende den 13. juni 2009.
8. Lovændringen vedrører § 43, stk. 5.
9. Lovændringen vedrører § 46, stk. 1, 2. pkt., og § 56, stk. 1, 2. pkt.

Lov nr. 734 af 25. juni 2014 (Forhøjelse af beløbsgrænsen for små fonde, udvidet adgang til uddeling af gaver, indsigt i fonde og foreningers årsregnskaber m.v.)[10] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 2 Loven træder i kraft den 1. september 2014.

Stk. 2. For fonde, der er stiftet før lovens ikrafttræden, indebærer § 1, stk. 2, i lov om fonde og visse foreninger som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, ikke krav om ændringer i forhold til sammensætningen af fondens bestyrelse. Endvidere finder § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om fonde og visse foreninger som affattet ved denne lovs § 1, nr. 8, ikke anvendelse for disse fonde.

Stk. 3. For fonde, der som følge af denne lovs § 1, nr. 5, ved lovens ikrafttræden ikke længere er omfattet af lov om fonde og visse foreninger, jf. dog § 1, stk. 4, 2. pkt., der bliver § 1, stk. 6, 2. pkt., og som dermed overgår fra skattepligt efter fondsbeskatningsloven til skattepligt efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, finder reglerne om ophørsbeskatning i selskabsskattelovens § 5, stk. 4, jf. fondsbeskatningslovens § 2, stk. 1, ikke anvendelse. Overgangen til beskatning efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, sker for disse fonde fra det førstkommende indkomstår efter lovens ikrafttræden.

Lov nr. 262 af 16. marts 2016 (Indførelse af register over reelle ejere)[11] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 13 Erhvervs- og vækstministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.[12] Erhvervs- og vækstministeren kan herunder fastsætte, at forskellige dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter. Erhvervs- og vækstministeren kan endvidere fastsætte overgangsregler.

10. Lovændringen vedrører overskriften til kapitel 1, § 1, stk. 2-7, § 6, stk. 1, nr. 1-9, § 6, stk. 2, 2. og 3. pkt., § 8, stk. 1, 1. pkt., § 8, stk. 2, § 9, stk. 2-6, § 11, stk. 2, 1-2. pkt., § 13, stk. 4, § 31, stk. 1, 2. pkt., 43, stk. 2, nr. 1-2, § 45, stk. 1, nr. 4, § 45, stk. 2, § 46, stk. 1 og 2, § 48, stk. 2, 2. pkt., § 48 a, § 49, stk. 2, 2. pkt., og § 56, stk. 1-3.
11. Lovændringen vedrører fodnoten til lovens titel, § 1, stk. 4, nr. 5, § 1, stk. 6, 2. pkt., § 1, stk. 8, Kapitel 3, § 4, § 5, § 11, stk. 2, 2. pkt., § 43, stk. 1, § 52, § 52 a og § 54.
12. Ved bekendtgørelse nr. 485 af 18. maj 2017 er det bestemt, at lov nr. 262 af 16. marts 2016 træder i kraft den 23. maj 2017.

Lov nr. 81 af 30. januar 2019 (Indsamlinger bland t juridiske personer, testamentariske dispositioner m.v.)[13] indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 3 Loven træder i kraft den 1. februar 2019, jf. dog stk. 2.
Stk. 2-3. *(Udelades)*
Stk. 4. § 2 finder ikke anvendelse på aktiver, som fonden har modtaget i gave før lovens ikrafttræden eller arvet fra en arvelader, der er afgået ved døden før lovens ikrafttræden. For sådanne aktiver finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Lov nr. 554 af 7. maj 2019 (Ændring af reglerne om reelle ejere som følge af 5. hvidvaskdirektiv)[14] indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 13. Loven træder i kraft den 10. januar 2020, jf. dog stk. 2.
Stk. 2-3. *(Udelades)*

Justitsministeriet, den 11. december 2020
Nick Hækkerup
/Helene Bendtsen

13. Lovændringen vedrører § 9, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 9, stk. 2.
14. Lovændringen vedrører fodnoten til lovens titel, § 4, § 4 a, § 43, stk. 1, § 52, § 52 b, § 52 c og § 54.

17. Modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde

b) Ikke-erhvervsdrivende Fond
Fondsvej 1, 1111 Fondsby

Årsregnskab for 20x1

CVR

Årsregnskabet er fremlagt og godkendt på fondens bestyrelsesmøde den /

a) Søren Sørensen

Forord

Dette modelregnskab for ikke-erhvervsdrivende fonde er udarbejdet på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse af lov om fonde og visse foreninger, nr. 938 af 20. september 2012 (fondsloven) med senere ændringer, regnskabsskabeloner og tjekliste fra Civilstyrelsen og med årsregnskabsloven (ÅRL) som udfyldende begrebsramme.

Til forskel fra de erhvervsdrivende fonde gælder der ingen detaljerede regler om indholdet i et årsregnskab for en ikke-erhvervsdrivende fond. Her fastslår lov om fonde og visse foreninger, at årsregnskabet skal udarbejdes efter god regnskabsskik. Det er PwC's vurdering, at kravet om god regnskabsskik mest hensigtsmæssigt kan udfyldes ved at benytte årsregnskabslovens regler og Civilstyrelsens anbefalinger og skabeloner. Derfor er nærværende modelregnskab baseret på årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse A og Civilstyrelsens regnskabsskabeloner og tjekliste. Det betyder blandt andet, at årsregnskabslovens grundlæggende forudsætninger skal iagttages, og herunder at periodisering skal foretages. Periodisering af indtægter og omkostninger behandles også i Civilstyrelsens tjekliste.

Modelregnskabet omfatter ikke-erhvervsdrivende fonde som defineret i lov om fonde og visse foreninger § 1.

Modelregnskabet for ikke-erhvervsdrivende fonde skal betragtes som et forslag til, hvorledes en ikke-erhvervsdrivende fond, eksempelvis en almennyttig fond eller en familiefond, kan opfylde bestemmelserne i lov om fonde og visse foreninger om "god regnskabsskik". Begrebet god regnskabsskik har ændret sig over tid fra en udgiftsbaseret tilgang (kasseprincippet) til en omkostningsbaseret tilgang i overensstemmelse med årsregnskabsloven og Civilstyrelsens tjekliste. Det skal derfor præciseres, at der er medtaget flere informationer i modelregnskabet end krævet efter "god regnskabsskik" i henhold til fondslovens § 22 og Civilstyrelsens regnskabsskabeloner og tjekliste.

I modelregnskabet indregnes kursreguleringer af såvel bundne som disponible værdipapirer i resultatopgørelsen og overføres via resultatdisponeringen til den bundne eller disponible fondskapital. Værdipapirerne er optaget til dagsværdi. Det skattemæssige lagerprincip forudsættes anvendt på aktier og aktiebaserede investeringsforeninger samt obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger. Som følge heraf er de regnskabsmæssige kursreguleringer lig med de skattemæssige kursreguleringer.

På venstresiderne er der indsat kommentarer til indholdet på højresiderne. Disse sider er ikke en del af selve årsregnskabet.

Tilføjelser efter Civilstyrelsens nye regnskabsskabeloner er markeret med: ●

Det bemærkes, at der i Civilstyrelsens regnskabsskabeloner ikke er medtaget regnskabspraksis. I modelregnskabet er der foretaget tilføjelser af regnskabspraksis på baggrund af regnskabsskabelonerne. Tilføjelserne er i modelregnskabet indarbejdet uden markeringer af ændringerne.

PwC

Oktober 2021

Kommentarer til forside og indholdsfortegnelse

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Efter lov om fonde og visse foreninger § 3 skal "Fond" indgå i navnet på den ikke-erhvervsdrivende fond.*
b)	*Årsregnskabet er ikke omfattet af indsendelsesbekendtgørelsen, og der er derfor ikke krav til, at en dirigent underskriver årsregnskabet. Som dokumentation for den lovformelige godkendelse er det imidlertid relevant med en underskrift af den person på regnskabsmødet, der er ansvarlig for, at godkendelsen er lovformelig. Det ses ofte i praksis, at dirigenten udgøres af bestyrelsesformanden, men der er ikke krav om, at det skal være bestyrelsesformanden.*
c)	*Der er ikke et eksplicit krav i lov om fonde og visse foreninger om, at regnskabet skal indeholde en indholdsfortegnelse. Det anbefales dog, da dette giver et godt overblik over årsregnskabets bestanddele.*

c) # Indholdsfortegnelse

	Side
Påtegning	
Ledelsespåtegning	5
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	7
Ledelsesberetning	
Fondsoplysninger	11
Beretning	13
Årsregnskab	
Resultatopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	15
Balance pr. 31. december	17
Noter til årsregnskabet	21

Kommentarer til ledelsespåtegning

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Ifølge Civilstyrelsens tjekliste for god regnskabsskik skal der indgå en ledelsespåtegning i årsregnskabet.*
b)	*Årsregnskabet skal aflægges efter de regnskabsbestemmelser, der er gældende for den pågældende fond. Disse kan fremgå af fondens vedtægter, fundats eller lignende. Det er PwC's opfattelse, at anvendt regnskabspraksis for indregning og måling må forventes at ligge inden for årsregnskabslovens rammer samt at der kun er mindre afvigelser til årsregnskabslovens oplysningskrav. Det skal derfor fremgå, at årsregnskabsloven udgør den regnskabsmæssige begrebsrammen.*
c)	*Ud over bestyrelsen skal en eventuel daglig ledelse underskrive årsregnskabet. Den daglige ledelse kan eksempelvis udgøres af administrator, direktion eller fondssekretær.*

a) **Ledelsespåtegning**

Bestyrelse og direktion har dags dato aflagt årsregnskabet for 20x1 for Ikke-erhvervsdrivende Fond.

b) Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og fundatsen samt årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A med de nødvendige tilpasninger.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 20x1 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Fondsby, den xx.yy.20x2.

c) **Direktion**

Anders Andersen

Bestyrelse

Hanne Hansen
Formand

Jens Jensen

Niels Nielsen

Tone Tonesen

pwc

5

Kommentarer til den uafhængige revisors revisionspåtegning

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*Revisor erklærer sig i overensstemmelse med erklæringsbekendtgørelsen og ajourførte ISA'er.* *Påtegningen er i modelregnskabet tilpasset til PwC's praksis.*
b)		*Der er ikke i lov om fonde og visse foreninger krav om, at årsregnskabsloven skal anvendes som begrebsramme. Årsregnskabslovens bestemmelser er dog i høj grad udfyldende for begrebet "god regnskabsskik". Det er PwC's opfattelse, at anvendt regnskabspraksis for indregning og måling er indenfor årsregnskabslovens rammer samt at der kun er mindre afvigelser til årsregnskabslovens oplysningskrav.* *Der stilles ikke krav om, at eventuelle supplerende beretninger skal revideres. Revisionspåtegningen omfatter derfor som udgangspunkt ikke supplerende beretninger. Hvis fondens ledelse ønsker det, kan revisor afgive en erklæring om sådanne supplerende beretninger. I så fald vil det typisk ske i en særskilt erklæring.* *Af revisionspåtegningen skal det fremgå, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme, der er anvendt ved aflæggelsen af årsrapporten - eksempelvis ÅRL og internationale regnskabsstandarder. Såfremt der i fondens vedtægter fremgår bestemmelser, der influerer på regnskabsudarbejdelsen, skal disse tillige omtales.* *I henhold til ISA 700 skal der i påtegningen oplyses om såvel ledelsens som revisors opgaver og ansvar i forbindelse med årsregnskabet og revisionen heraf.*
c)		*Endvidere skal det fremgå, efter hvilke standarder revisionen er foretaget. Det skal således nævnes, at revisionen er foretaget efter internationale standarder.*
d)		*Rapporteringen gives i overensstemmelse med ISA 720 (ajourført). Overskriften "Andre Oplysninger" er ændret til "Udtalelse om ledelsesberetningen", fordi der kun er det ene forhold, som rapporteres under "Andre Oplysninger".* *ISA stiller ikke eksplicitte krav til placering af "Andre Oplysninger".* *Revisor skal afgive en udtalelse om en eventuel ledelsesberetning. Revisor skal angive, hvorvidt oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og indeholder eventuelle øvrige krav i den anvendte begrebsramme. Der er ikke tale om revision, men blot et konsistenstjek, hvilket også fremgår af udtalelsen, hvor revisor fremhæver, at der har været tale om en gennemlæsning, og at der ikke er foretaget yderligere handlinger i forhold til den gennemførte revision af årsregnskabet.* *Ikke reviderede forhold kan alene omtales i ledelsesberetningen, da den ikke revideres.* *Nogle fonde ønsker at give oplysninger om budgettal i årsregnskabet, hvilket dog ikke er muligt inden for årsregnskabsloven. Budgettal kan ifølge Erhvervsstyrelsens vejledning om årsrapporter, april 2016, placeres i ledelsesberetningen.*
e)		*I nogle tilfælde kan der være behov for at erstatte begreberne ledelsen med "den øverste ledelse og den daglige ledelse" eller andre begreber, der er passende.*

pwc

6

a) # Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen i Ikke-erhvervsdrivende Fond og fondsmyndigheden.

b) ## Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 20x1 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1 i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og fundatsen samt årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A med de nødvendige tilpasninger.

Vi har revideret årsregnskabet for Ikke-erhvervsdrivende fond for regnskabsåret 1. januar - 31. december 20x1, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

c) ## Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af fonden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

d) ## Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens og fundatsens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

e) ## Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger, fundatsen samt årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A med nødvendige tilpasninger. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

pwc

Kommentarer til den uafhængige revisors revisionspåtegning

Pkt.	*§*	*Beskrivelse*
a)		*I lov om fonde og visse foreninger § 23 er der krav om, at fondens regnskab undergives revision. Såfremt egenkapitalen er større end 3 mio. DKK, er der krav om, at mindst én af revisorerne er statsautoriseret revisor eller registreret revisor. Dette krav er ikke gældende, såfremt et godkendt forvaltningsinstitut eller en advokat har påtaget sig disse pligter.* *Bestyrelsen skal senest tre måneder efter udpegelsen af revisor sende fondsmyndigheden meddelelse om, hvem der er udpeget til revisor. Er den udpegede revisor ikke statsautoriseret eller registreret revisor, skal der sammen med meddelelsen indsendes en erklæring fra revisor om, at denne er indforstået med i forbindelse med revisionen at påse, at bestemmelserne i loven samt fondens vedtægt er overholdt.* *Regnskabet for en ikke-erhvervsdrivende fond er ikke omfattet af Erhvervsstyrelsens indsendelsesbekendtgørelse og skal ikke indsendes til Erhvervsstyrelsen. Der er derfor ikke krav om, at anføre MNE-nummer i forlængelse af underskriften.*

pwc

8

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol.

- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om fondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at fonden ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den xx.yy.20x2

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-NR.: 3377 1231

a) Olga Olsen
statsautoriseret revisor

Peter Petersen
statsautoriseret revisor

pwc

9

Kommentarer til ledelsesberetningen

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der er PwC's opfattelse, at der bør udarbejdes en ledelsesberetning i årsregnskaber for ikke-erhvervsdrivende fonde.*

a) # Ledelsesberetning

Fondsoplysninger

Fonden	Ikke-erhvervsdrivende Fond Fondsvej 1 1111 Fondsby	
	Telefon:	99 99 99 99
	Telefax:	99 99 99 98
	E-mail:	ikke-erhvervsdrivende fond.dk
	Hjemmeside:	www.ikke-erhvervsdrivende fond.dk
	Stiftelsesdato:	xx.yy.20xx
	CVR-nr.:	23 45 67 89
	Regnskabsår:	1. januar - 31. december
	Hjemstedskommune:	Fondsby Kommune
Bestyrelse	Hanne Hansen, formand Jens Jensen Niels Nielsen Tone Tonesen	
Direktion	Anders Andersen	
Advokat	Lars Larsen	
Bank/forvaltnings-afdeling	Fondsbanken	
Revisor	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Strandvejen 44 2900 Hellerup	

pwc

11

Kommentarer til ledelsesberetningen

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Det er PwC's opfattelse, at ledelsesberetningen bør indeholde de afsnit, som fremgår af ledelsesberetningen i dette modelregnskab.*
b)	*Ved familiefonde vil formålet ofte være bidrag til descendenter efter stifter.*
c)	*Såfremt årets resultat er påvirket af usædvanlige begivenheder, bør dette forklares i ledelsesberetningen.*
d)	*Såfremt bestyrelsen vælger at anvende muligheden i lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 3, om uddeling af skattemæssige nettokursavancer vedrørende den bundne kapital, bør dette fremgå af ledelsesberetningen og overskudsdisponeringen, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens tjekliste for god regnskabsskik.*
e)	*Det er fondens primære formål at foretage uddelinger. Som følge heraf er det sædvanligvis vigtigt at omtale hvor meget, der uddeles inden for fondens enkelte uddelingsmæssige formål.*
f)	*Ifølge Civilstyrelsens tjekliste om god regnskabsskik skal eventuelle ekstraordinære dispositioner fremgå af ledelsesberetningen. Det kan passende oplyses, om dispositionerne er blevet godkendt af Civilstyrelsen, om dispositionerne fortsat er i proces eller i behandling hos Civilstyrelsen.*

a) **Ledelsesberetning**

b) **Fondens formål**

Ikke-erhvervsdrivende Fond har til formål at yde uddelinger til følgende formål:

1. Forskning i sygdomme og sygdomsbekæmpelse
2. Forskning i miljøteknologi
3. Anden samfundsforskning

Fondens virksomhed

Fondens virksomhed har bestået i uddelinger i overensstemmelse med vedtægternes § Y samt administration og forvaltning af fondens midler.

c) **Resultat for regnskabsåret 20x1**

Årets overskud andrager 110.000 DKK (20x0: 84.500 DKK).

Fondens beholdning af værdipapirer (bundne aktiver) er værdiansat til gældende ultimokurser, hvilket har medført en nettokursregulering på 8.000 DKK (20x0: 5.000 DKK), som har forøget fondens bundne kapital. I henhold til vedtægternes § X er der af årets resultat foretaget konsolidering af den bundne kapital med 10.000 DKK, jf. overskudsdisponeringen. Fondens bundne kapital udgør herefter 1.949.000 DKK (31. december 20x0: 1.931.000 DKK).

d) Skattemæssige nettokursgevinster på bundne værdipapirer udgør 8.000 DKK. Heraf er det besluttet at overføre X DKK til den disponible kapital. Som følge heraf vil der i 20x2 blive overført X DKK fra de bundne midler til de disponible midler. Den regnskabsmæssige indarbejdelse heraf er foretaget i regnskabsåret 20X1, og den disponible kapital udgør herefter 61.500 DKK pr. 31. december 20x1.

e) **Uddelinger**

Der er i årets løb til opfyldelse af fondens formål uddelt 88.000 DKK (20x0: 65.000 DKK). Uddelingerne er fordelt således:

Årets uddelinger

	20x1 DKK	20x0 DKK
Kategori 1	23.000	16.000
Kategori 2	30.000	24.000
Kategori 3	35.000	25.000
Uddelinger i alt	**88.000**	**65.000**

f) **Ekstraordinære dispositioner**

[Eventuelle ekstraordinære dispositioner beskrives her].

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er ikke i tiden efter regnskabsårets udløb indtruffet betydningsfulde hændelser, som væsentligt har forrykket fondens økonomiske stilling.

Kommentarer til resultatopgørelsen

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Regnskabsklasse A er ikke omfattet af de generelle skemakrav, hvorfor disse ikke er anvendt.* *Civilstyrelsens regnskabsskabelon har en tredeling af resultatopgørelse i henholdsvis:* - *Indtægter i alt* - *Negative afkast og værdireguleringer i alt* - *Administrationsomkostninger.* *Forskellen mellem metoderne anvendt i modelregnskabet og regnskabsskabelonen er specificeringsgraden i resultatopgørelse, hvor PwC's modelregnskab specificeres yderligere i noterne og i specifikationerne til årsregnskabet i særskilt dokument. Det er efter PwC's opfattelse passende at anvende modelregnskabets opdeling.*
b)	*I modelregnskabet er det forudsat, at de modtagne gaver, arv og bidrag er givet til uddelingsformål.* *Gaver modtaget før den 1. februar 2019, hvor det ikke klart fremgår af* donators *meddelelse til fonden ved modtagelsen af gaven, tilfalder gaven, jf. den da gældende LFF § 9, stk. 1, nr. 2, den bundne kapital, og kan da ikke uddeles.* *For arv og gaver, som fonden modtager efter den 1. februar 2019, beslutter fondens bestyrelse, om det modtagne skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet beslutning om, hvordan midlerne skal anvendes.* *Den faktiske indregning og præsentation skal også omtales i regnskabspraksis.*

a) **Resultatopgørelse for perioden 1. januar - 31. december**

	Note	20x1 DKK	20x0 DKK
b) Gaver, arv og bidrag	1	30.000	25.000
Renter af bankindestående		7.500	8.000
Renter af pantebreve		0	0
Renter af obligationer		82.000	66.000
Årets positive værdireguleringer af kapitalandele		0	0
Årets opskrivninger af ejendomme		0	0
Aktieudbytte		5.000	1.000
Kursreguleringer, obligationer	2	5.000	2.000
Kursreguleringer, aktier mv.	3	3.000	3.000
Indtægter		**132.500**	**105.000**
Årets negative værdireguleringer af kapitalandele		0	0
Årets nedskrivninger af ejendomme		0	0
Kursreguleringer, obligationer	2	0	0
Kursreguleringer, aktier mv.	3	0	0
Renter af bankindestående		0	0
Bestyrelseshonorar		7.000	5.000
Administrationshonorar		4.000	4.000
Gebyrer og forvaltning		3.500	3.000
Advokat		0	0
Revision		4.500	4.500
Øvrige rådgivning		0	0
Årets afskrivninger		0	0
Andre eksterne omkostninger		3.500	4.000
Omkostninger		**22.500**	**20.500**
Resultat før skat		**110.000**	**84.500**
Fondsskat	4	0	0
Årets resultat		**110.000**	**84.500**

pwc

15

Kommentarer til balancen

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Det er PwC's opfattelse, at der skal vises en resultatdisponering, da dette er en væsentlig del af en ikke-erhvervsdrivende fonds aktivitet, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens regnskabsskabelon.*
b)	*Kursreguleringer på aktiver i den bundne kapital skal som udgangspunkt overføres til den bundne kapital. Efter lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 3, kan skattepligtige nettokursgevinster uden ansøgning til Civilstyrelsen dog anvendes til uddeling, såfremt beslutning træffes herom inden seks måneder efter regnskabsårets afslutning.*
	Vælges en regnskabspraksis, hvor kursregulering af de bundne aktiver føres direkte på den bundne kapital og ikke via resultatopgørelsen, vil resultatdisponeringen alene berøre de disponible midler. Der henvises til kapitlet Regnskab, afsnit 2.1.7 Kursregulering (resultatopgørelse/binding på egenkapital) for nærmere omtale heraf.
c)	*Skat af nettoindtægter vedrørende bundne aktiver kræver, at der er indhentet tilladelse fra Civilstyrelsen på overførsel fra den bundne kapital til den disponible kapital.*
d)	*Konsolidering af den bundne formue kan i henhold til praksis maksimalt udgøre 25 % af årets resultat. Da kursreguleringer af de bundne aktiver tilhører den bundne formue, skal konsolideringen beregnes eksklusive disse resultatførte kursreguleringer.*

Resultatdisponering

a) **Forslag til resultatdisponering**

Årets resultat		**110.000**	**84.500**
Heraf fordeles til bunden kapital:			
b) Kursgevinster og -tab på bundne værdipapirer		8.000	5.000
Heraf nettokursgevinster besluttet uddelt		0	0
Modtagne arv, gaver mm. bestemt til den bundne formue		0	0
Op-, ned- og afskrivninger på ejendomme, netto		0	0
Afståelse af bundne aktiver (ej værdipapirer), netto		0	0
c) Skat af nettoindtægt vedrørende bundne aktiver		0	0
d) Konsolidering af den bundne kapital, jf. vedtægterne		10.000	6.000
I alt bunden kapital		**18.000**	**11.000**
Heraf fordeles på disponibel kapital:			
Urealiserede kursreguleringer på disponible værdipapirer		0	0
Årets uddelinger	5	88.000	65.000
Anvendt/henlagt til almennyttige uddelinger, netto		2.000	5.000
Overført resultat		2.000	3.500
I alt disponibel kapital		**92.000**	**73.500**

pwc

17

Kommentarer til balancen

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Såfremt fondens andel af kapitalandele i tilknyttede virksomheder udgør en væsentlig andel af fondens formue, og disse udøver erhvervsmæssig virksomhed i større omfang, anbefales det at undersøge, om fonden er erhvervsdrivende og kontakte Erhvervsstyrelsen for vejledning, jf. LEF § 2 stk. 1-3. Se omtalen i kapitlet* Fondsret – Erhvervsdrivende fonde, *afsnit* 1.5 Udøvelse af erhvervsdrift.
b)	*Såfremt fondens andel af ejendomme udgør en væsentlig andel af fondens formue, og eventuel udlejning er af større omfang, anbefales det at undersøge, om fonden er erhvervsdrivende eller kontakte Erhvervsstyrelsen for vejledning, jf. LEF § 2 stk. 1-3. Se omtalen i kapitlet* Fondsret – Erhvervsdrivende fonde, *afsnit* 1.5 Udøvelse af erhvervsdrift.
c)	*På baggrund af, at ikke-erhvervsdrivende fonde er underlagt regler om, at fondens kapital skal opdeles i en bunden kapital og en disponibel kapital, er det PwC's opfattelse, at denne opdeling skal afspejles i balancen, alternativt i noterne, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens regnskabsskabelon.* *Det er desuden et krav fra Civilstyrelsen, at balancen skal indeholde oplysning både om de nominelle værdier og om kursværdierne, ligesom egenkapitalens kursværdi skal fremgå af regnskabet.* *Kravet om nominelle værdier skal ses i sammenhæng med kravene til anbringelse af fondes midler i henhold til Anbringelsesbekendtgørelsen og i forhold til, at Civilstyrelsen skal kunne vurdere fondens reelle størrelse, hvilket ikke nødvendigvis kommer til udtryk, hvis fondens regnskabspraksis er at optage aktiverne til kostpris.*
d)	*Der foretages periodisering af renteindtægter. Det er PwC's opfattelse, at periodisering af renter fremadrettet er god regnskabsskik, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens tjekliste.*
e)	*Opstillingen af egenkapitalen bør ligeledes tage udgangspunkt i fordelingen mellem bunden og disponibel kapital, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens regnskabsskabelon.*
f)	*Det er PwC's opfattelse, at henlæggelser til senere uddeling ikke opfylder årsregnskabslovens definition på en hensat forpligtelse, såfremt der er tale om en uddeling, som ikke er kundgjort for modtager. Sådanne uddelinger/henlæggelser ses ofte besluttet på baggrund af skattemæssige hensyn. Henlæggelserne skal derfor vises som en del af egenkapitalen og ikke som en særskilt post under forpligtelser.*

Balance pr. 31. december

Aktiver

		Note	20x1 DKK	20x0 DKK
	Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger	2	983.500	957.000
	Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger	3	939.500	948.500
	Pantebreve		0	0
a)	Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder	6	0	0
b)	Ejendomme	7	0	0
	Bankindestående	8	16.000	19.500
	Mellemregning med disponible aktiver		10.000	6.000
c)	**Bundne aktiver**		**1.949.000**	**1.931.000**
d)	Tilgodehavende renter		25.000	35.000
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		0	0
	Andre tilgodehavender		31.500	20.000
	Bankindestående		42.000	43.500
	Mellemregning med bundne aktiver	9	-10.000	-6.000
	Disponible aktiver		**88.500**	**92.500**
	Aktiver		**2.037.500**	**2.023.500**

Passiver

e)	Bunden kapital		1.949.000	1.931.000
f)	Henlagt til senere uddeling		12.000	10.000
	Disponibel kapital		61.500	59.500
	Egenkapital	10	**2.022.500**	**2.000.500**
	Gæld til realkreditinstitutter		0	0
	Anden gæld		0	0
	Langfristede gældsforpligtelser		**0**	**0**
	Gæld til realkreditinstitutter		0	0
	Skyldige omkostninger		5.000	8.000
	Skyldige uddelinger	11	10.000	15.000
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	12	0	0
	Skyldig fondsskat		0	0
	Anden gæld	13	0	0
	Kortfristede gældsforpligtelser		**15.000**	**23.000**
	Passiver		**2.037.500**	**2.023.500**
	Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser	14		

pwc

19

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der henvises til kommentarer vedrørende modtagne gaver, arv og bidrag på side 14.*
b)	*Der skal udarbejdes noter vedrørende de væsentligste regnskabsposter. Det er desuden et krav fra Civilstyrelsen, at balancen skal indeholde oplysning både om de nominelle værdier og om kursværdierne, ligesom egenkapitalens kursværdi skal fremgå af regnskabet.*

Det er PwC's opfattelse, at Civilstyrelsens behov for disse oplysninger primært udspringer af at kunne måle, hvor store fondenes værdier reelt er – og er særlig relevant for fonde, som anvender kostpris for aktiverne. Da modelregnskabet anvender dagsværdier, er der næppe et behov for denne oplysning.

Fonde, der anvender kostpris på for eksempel værdipapirerne, kan følgende specifikation anvendes:

Beholdningen består af:	*Dagsværdi*
500.000 DKK Danske statsobligationer, 2 % restløbetid X år	*X DKK*
400 stk. børsnoterede aktier i aktieselskabet XY	*X DKK*
Nom. 100.000 investeringsbeviser i investeringsforeningen NN	*X DKK*

Eller man kan i forbindelse med egenkapitalen oplyse:

Pr. 31. december 20x1 er der urealiserede kursgevinster på obligationer, obligationsbaserede investeringsbeviser, aktier og aktiebaserede investeringsforeninger på X DKK i forhold til anskaffelsesværdi, svarende til Y DKK efter skat. Kursgevinsten er ikke indeholdt i regnskabet pr. 31. december 20x1. Såfremt egenkapitalen opgøres inklusive den urealiserede gevinst efter skat, vil den udgøre Z DKK pr. 31. december 20x1.

c)	*Ifølge Civilstyrelsens regnskabsskabelon kan alle af fondens værdipapirer specificeres i noten. Det er PwC's opfattelse, at såfremt fonden ejer et større antal værdipapirer, kan specifikationen passende placeres i specifikationerne til årsregnskabet.*

pwc

20

Noter til årsregnskabet

			20x1 DKK	20x0 DKK
a)	1	**Modtagne gaver, arv, legatar, bevillinger mm.**		
		Gaver	0	0
		Arv	0	0
		Legater	0	0
		Bevillinger	0	0
		I alt modtaget til den bundne formue	**0**	**0**
		Gaver	0	0
		Arv	0	0
		Legater	0	0
		Bevillinger	0	0
		I alt modtaget til den disponible formue	**0**	**0**
		Modtaget i alt	**0**	**0**
b)	2	**Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger**		
		Regnskabsmæssig værdi 1. januar	957.000	950.000
		Tilgang i året	26.500	10.000
		Afgang i året	-5.000	-5.000
		Realiseret kursgevinst ved salg	500	1.000
		Urealiserede kursreguleringer	4.500	1.000
		Regnskabsmæssig værdi 31. december	**983.500**	**957.000**

c) **Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger består af:**

Navn	Antal (stk)	Ultimokurs	Kursværdi	Kursværdi
.....				
.....				

b)	3	**Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger**		
		Regnskabsmæssig værdi 1. januar	948.500	950.000
		Tilgang i året	30.000	5.000
		Afgang i året	-42.000	-9.500
		Realiseret kursgevinst ved salg	8.000	6.000
		Urealiserede kursreguleringer	-5.000	-3.000
		Regnskabsmæssig værdi 31. december	**939.500**	**948.500**

c) **Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger består af:**

Navn	Antal (stk)	Ultimokurs	Kursværdi	Kursværdi
.....				
.....				

pwc

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Noteoplysningerne vedrørende skat skal tilpasses den anvendte regnskabspraksis, jf. kommentarerne hertil.*

Noter til årsregnskabet

			20x1 DKK	20x0 DKK
a)	4	**Skat**		
		Skat af årets indkomst	0	0
			0	**0**
		Skat af årets indkomst kan specificeres således:		
		Skat af indtægter fra den bundne formue	0	0
		Skat af indtægter fra den disponible formue	0	0
			0	**0**

Der henvises til note 14 - eventualforpligtelser om udskudte skatteforpligtelser vedrørende skattemæssige hensættelser til senere uddeling.

5	**Uddelinger**		
	Årets uddelinger:		
	Kategori nr. 1	23.000	16.000
	Kategori nr. 2	30.000	24.000
	Kategori nr. 3	35.000	25.000
		88.000	**65.000**
6	**Pantebreve**		
	Antal pantebreve: x		
	Hovedstol pr. 1. januar	0	0
	Tilgang i året	0	0
	Hovedstol pr. 31. december	0	0
	Afdrag pr. 1. januar	0	0
	Tidligere afdrag på erhvervede pantebrev	0	0
	Afdrag i året	0	0
	Afdrag pr. 31. december	0	0
	Nedskrivninger 1. januar	0	0
	Nedskrevet til købskurs på erhvervede pantebreve	0	0
	Nedskrivninger i året	0	0
	Tilbageførte nedskrivninger i året	0	0
	Nedskrivninger 31. december	0	0
	Regnskabsmæssig værdi 31. december	**0**	**0**

Der er tinglyst sikkerhed for pantebrevenes hovedstol på i alt XX DKK.

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der henvises til kommentarer vedrørende kapitalandele og ejendomme på side 18.*
b)	*Efter lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 5, skal aktiver,* *1. der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og* *2. de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering fondens formue,* *rådighedsindskrænkning ske i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde.*

Noter til årsregnskabet

			20x1 DKK	20x0 DKK
a)	7	**Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder**		
		Kostpris 1. januar	0	0
		Tilgang i året	0	0
		Afgang i året	0	0
		Kostpris 31. december	0	0
		Værdireguleringer 1. januar	0	0
		Årets resultatandel	0	0
		Udloddet udbytte	0	0
		Værdireguleringer 31. december	0	0
		Regnskabsmæssig værdi 31. december	**0**	**0**

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Selskabskapital	Stemme- og ejerandel
.....			
.....			

a)	8	**Ejendomme**		
		Kostpris 1. januar	0	0
		Tilgang i året	0	0
		Afgang i året	0	0
		Kostpris 31. december	0	0
		Værdireguleringer 1. januar	0	0
		Årets værdireguleringer	0	0
		Værdireguleringer 31. december	0	0
		Regnskabsmæssig værdi 31. december	**0**	**0**

b) Der er tinglyst rådighedsindskrænkelse på ejendomme i overensstemmelse med LFF § 9, stk. 5.

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Det anbefales, at der udarbejdes en specifikation af mellemregningen mellem den bundne og disponible formue. Som omtalt i kapitel* Regnskab*, afsnit 2.1.5* Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver, herunder udligning *samt bilag 20* Procedure for uddelinger af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde*, skal mellemregningen udlignes senest inden udgangen af året, hvor beslutningen om overførslen er taget.*
b)	*For arv og gaver, som fonden modtager efter den 1. februar 2019, beslutter fondens bestyrelse, om det modtagne skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet beslutning om, hvordan midlerne skal anvendes.* *Der kan forekomme yderligere reguleringer, som reguleres uden om resultatdisponeringen, men som skal specificeres direkte på egenkapitalen.*
c)	*Nogle fonde har grundet store flerårige uddelinger midlertidigt placeret disponibel kapital i værdipapirer. Urealiserede kursgevinster af disse værdipapirer uddeles sædvanligvis ikke, inden aktiverne realiseres - og der kan derfor være behov for en særskilt linje i egenkapitalen for at udskille de urealiserede opskrivninger fra den disponible kapital.*

Noter til årsregnskabet

			20x1 DKK	20x0 DKK
a)	**9**	**Mellemregning mellem bundne og disponible aktiver**		
		Mellemregning 1. januar	0	0
		Konsolidering jf. resultatdisponeringen	0	0
		Tidligere konsolidering overført i året	0	0
		Afkast af bundne aktiver ført i den bundne formue	0	0
		Afkast af bundne aktiver overført i året	0	0
		Overførsel af årets nettokursgevinster	0	0
		Tidligere overførsel af nettokursgevinster overført i året	0	0
		Mellemregning 31. december	**0**	**0**

Mellemregningen er udlignet og overført efter statusdagen.

Eller

Mellemregningen er endnu ikke udlignet på tidspunktet for regnskabets aflæggelse [uddyb eventuelle årsager for eksempel afventning af Civilstyrelsens godkendelse af anmodning om overførsel af skat på bundne aktiver].

b) og c) **10** **Egenkapital**

	Bunden kapital	Disponibel kapital		I alt
20x1		**Uddelt/Hensat til senere uddeling**	**Overført resultat**	
Saldo 1. januar	1.931.000	10.000	59.500	2.000.500
Årets resultat jf. resultatdisponeringen	18.000	90.000	2.000	110.000
Heraf uddelt i året	0	-88.000	0	-88.000
Saldo 31. december	**1.949.000**	**12.000**	**61.500**	**2.022.500**
20x0				
Saldo 1. januar	1.920.000	5.000	56.000	1.981.000
Årets resultat jf. resultatdisponeringen	11.000	70.000	3.500	84.500
Heraf uddelt i året	0	-65.000	0	-65.000
Saldo 31. december	**1.931.000**	**10.000**	**59.500**	**2.000.500**

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der skal udarbejdes en note, der viser udviklingen i posten "Skyldige uddelinger".*
b)	*Ifølge Civilstyrelsens regnskabsskabelon kan leverandører af varer og tjenesteydelser og anden gæld specificeres i noterne.*

Noter til årsregnskabet

			20x1 DKK	20x0 DKK
a)	**11**	**Skyldige uddelinger**		
		Skyldige uddelinger 1. januar	15.000	35.000
		Årets udmøntede uddelinger	88.000	65.000
		Frafaldne uddelinger	0	0
		Udbetalte uddelinger, bevilget i tidligere år	-15.000	-35.000
		Udbetalte uddelinger, bevilget i året	-78.000	-50.000
		Skyldige uddelinger 31. december	**10.000**	**15.000**
b)	**12**	**Leverandører af varer og tjenesteydelser**		
		Skyldigt revisorhonorar	0	0
		Skyldigt administrationshonorar	0	0
		Skyldigt forvaltningshonorar	0	0
		Øvrige skyldige omkostninger	0	0
			0	**0**
b)	**13**	**Anden gæld**		
		Skyldig A-skat	0	0
		Skyldig AM-bidrag	0	0
		Skyldig pension	0	0
		Skyldigt bestyrelseshonorar	0	0
		Øvrige anden gæld	0	0
		Skyldige uddelinger 31. december	**0**	**0**

Kommentarer til noterne

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Såfremt fonden har eventualforpligtelser eller sikkerhedsstillelser, skal der oplyses herom i en note.* *Såfremt der ikke er disponible midler, svarende til den skattemæssige hensættelse til senere uddelinger, skal det særligt vurderes, om den udskudte skat heraf skalafsættes.*

Noter til årsregnskabet

a) **14 Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser**

[*Alternativ 1:*

Ikke-erhvervsdrivende Fond har ingen eventualforpligtelser eller sikkerhedsstillelser.]

[Alternativ 2:

Eventualforpligtelser

Ikke-erhvervsdrivende Fond har en ikke indregnet latent skatteforpligtelse, som udgør xx DKK. Skatteforpligtelsen vedrører skattemæssige hensættelser til senere uddelinger *samt ikke beskattede kursgevinster på aktier og aktiebaserede investeringsforeninger. Fonden forventer at neutralisere denne skatteforpligtelse ved fremtidige bevillinger, hvorfor den latente forpligtelse ikke indregnes.*

Ikke-erhvervsdrivende Fond har ingen sikkerhedsstillelser].

pwc

31

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der skal oplyses om den anvendte regnskabsmæssige begrebsramme. Det er således relevant at nævne vedtægter, fundats eller lignende, såfremt der heri er afsnit, der omhandler kravene til regnskabsaflæggelsen.* *Vælges regnskabsklasse B (eller højere regnskabsklasse) skal man omtale, at man afviger fra skemakravene.*
b)	*For at overholde årsregnskabslovens krav om kontinuitet, skal det anføres, at anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år. Alternativt skal de konkrete ændringer og den beløbsmæssige effekt heraf anføres.*

pwc

32

Noter til årsregnskabet

a) Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet for ikke-erhvervsdrivende fond er udarbejdet i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og fundatsen samt årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse A med de nødvendige tilpasninger, som følger af lov om fonde og visse foreninger, herunder:

- Udarbejdelse af ledelsesberetning
- Indarbejdelse af resultatdisponering.

b) Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Generelt om indregning og måling

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herudover indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, herunder afskrivninger og nedskrivninger.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde fonden, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå fonden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Som målevaluta benyttes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, der opstår på grund af forskelle mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Forskelle mellem balancedagens kurs og transaktionsdagens kurs indregnes sammen med den regnskabspost, som den vedrører.

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Der er ikke krav om skattemæssig periodisering af renter. I overensstemmelse med årsregnskabsloven, og Civilstyrelsens tjekliste, er det god regnskabsskik regnskabsmæssigt at periodisere renter.*
b)	*Skattemæssige kursgevinster på værdipapirer vedrørende den bundne kapital kan vælges uddelt og skal passere resultatopgørelsen. Se i øvrigt reglerne herfor i lov om fonde og visse foreninger § 9, stk. 3, og bilag 21: Procedure for: Uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde.* *Der er i modelregnskabet valgt en regnskabspraksis, hvor regnskabsmæssige kursreguleringer på bundne aktiver passerer resultatopgørelsen – og via resultatdisponeringen overføres til den bundne kapital. Disse kursreguleringer kan alternativt føres direkte på egenkapitalen, således der ikke fremgår poster i resultatopgørelsen, som ikke kan disponeres til uddeling.*

Noter til årsregnskabet

Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Resultatopgørelsen

Resultatopgørelsens poster periodiseres, således at de omfatter regnskabsåret.

Gaver, arv og bidrag

Gaver, arv og bidrag, som donator har bestemt, at fonden skal uddele, indregnes i resultatopgørelsen på retserhvervelsestidspunktet.

Gaver, arv og bidrag, som er modtaget efter den 1. februar 2019, og som af donator ikke er givet til den bundne kapital, besluttes af bestyrelsen, om de skal anvendes til uddelinger eller indregnes i fondens bundne aktiver og bundne kapital. Denne beslutning træffes senest i forbindelse med aflæggelsen af regnskabet for året, hvor den enkelte arv, gave og bidrag er modtaget.

Finansielle poster

a) Renter af værdipapirer indeholder tilgodehavende ikke-forfaldne renter opgjort efter periodiseringsprincippet.

Kursregulering af værdipapirer, der tilhører de disponible aktiver, indregnes i resultatopgørelsen.

b) Kursregulering af værdipapirer, der tilhører de bundne aktiver, indregnes ligeledes i resultatopgørelsen.

I regnskabsår med positiv skattepligtig indkomst hidrørende fra sådanne kursgevinster, kan det besluttes, at disse helt eller delvist overføres til den frie formue.

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Udgangspunktet er, at skatten skal trækkes på den disponible kapital. Såfremt der kan henføres skat til værdiregulering på den bundne kapital, skal Civilstyrelsen anmodes om, at skatter heraf trækkes på den bundne kapital.*
b)	*I regnskabsklasse A og B er der ikke krav om præsentation af en anlægsnote. Ejendomme kan indregnes til enten kostpris med fradrag akkumulerede af og nedskrivninger eller til dagsværdi. I modellen er der indregnet til kostpris.*
c)	*Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder kan indregnes til kostpris, indre værdi eller dagsværdi. I modellen er indregning efter den indre værdis metode anvendt.*

Noter til årsregnskabet

Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

a) **Skat af årets resultat**

Skat af årets resultat, som består af årets aktuelle skat og årets udskudte skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til egenkapitaltransaktioner.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Ved opgørelse af den skattemæssige avance på porteføljeaktier anvendes lagerprincippet.

Balancen

b) **Materielle anlægsaktiver**

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	4-7 år
Ejendomme	50 år.

Restværdierne for ejendomme udgør mellem x0-x0 % af kostprisen. Restværdien for øvrige anlægsaktiver er fastsat til 0 DKK.

Afskrivningsperiode og restværdi revurderes årligt.

Aktiver, der ikke vurderes at have en blivende værdi for fonden, resultatføres i anskaffelsesåret.

c) **Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder**

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode.

I balancen indregnes under posten "Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder" den forholdsmæssige ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort med udgangspunkt i dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver på anskaffelsestidspunktet.

Den samlede nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder henlægges via overskudsdisponeringen til "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode" under egenkapitalen.

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Det kan være relevant at oplyse om nominel værdi og anskaffelsesværdi i noterne.*
b)	*Det er muligt alternativt at vælge en anvendt regnskabspraksis, hvor aktier, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked, er værdiansat til skønnet handelsværdi.*

Noter til årsregnskabet

Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Værdipapirer og andre kapitalandele

a) Værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked er værdiansat til balancedagens børskurser.

b) Aktier, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked, er værdiansat til kostpris, medmindre dagsværdien er lavere, og denne kan måles pålideligt.

Nedskrivning af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Hvis dette er tilfældet, foretages nedskrivning til den lavere genindvindingsværdi.

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Anvendt regnskabspraksis vedrørende udskudte skatteaktiver og -forpligtelser kan variere fra fond til fond. Nedenstående er nogle forslag til formulering heraf. I overensstemmelse med de grundlæggende krav i årsregnskabsloven skal anvendt regnskabspraksis være konsistent fra år til år.* *Som udgangspunkt bør der indregnes udskudt skat, jf. god regnskabsskik. Hvis der er særlige grunde til ikke at indregne udskudt skat, bør der redegøres herfor i anvendt regnskabspraksis. En sådan særlig grund kunne være, at den udskudte skat forudsættes udlignet af efterfølgende uddelinger.* *Alternativ nr. 1:* *Skattemæssige hensættelser til senere uddeling indregnes ikke i fondens balance, men den udskudte skat med relation hertil indregnes i den samlede udskudte skat, som oplyses i note x.* *Alternativ nr. 2:* *Der er ikke afsat udskudt skat vedrørende værdipapirer og hensættelser til senere uddeling, idet fondens investeringer og uddelingspolitik medfører, at skattetilsvar søges elimineret.*

Noter til årsregnskabet

Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Tilgodehavender

Tilgodehavender, herunder pantebreve, måles i balancen til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealisationsværdi, hvilket svarer til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter opført som aktiver omfatter forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter.

a) **Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser**

Der indregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, herunder skattemæssige hensættelser til senere uddelinger.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter alternative beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser.

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser indregnes i balancen med det beløb, der kan beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster. Skattetilgodehavender og -forpligtelser præsenteres modregnet i det omfang, der er legal modregningsadgang, og posterne forventes afregnet netto eller samtidig.

Kommentarer til anvendt regnskabspraksis

Pkt.	*Beskrivelse*
a)	*Det er PwC's opfattelse, at henlæggelser til senere uddeling ikke opfylder årsregnskabslovens definition på en hensat forpligtelse, såfremt der er tale om en uddeling, som ikke er kundgjort overfor modtager. Sådanne henlæggelser ses ofte indarbejdet på baggrund af skattemæssige hensyn.* *Henlæggelserne skal derfor vises som en del af egenkapitalen og ikke som en særskilt post under forpligtelser, hvilket også er i overensstemmelse med Civilstyrelsens regnskabsskabelon.* *Der kan herudover være tale om henlæggelser ved betingede eller successive uddelinger. Det skal i den konkrete situation vurderes, hvorvidt der er tale om en hensat forpligtelse.*

Noter til årsregnskabet

Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Egenkapital

Fondens bundne egenkapital består dels af oprindelig grundkapital indskudt af stifter, samt efterfølgende tilførsler i form af gaver, arv og bidrag, fondens egen konsolidering i henhold til resultatdisponering, samt kursreguleringer af værdipapirer mv. i de bundne aktiver.

Fondens disponible kapital består af hensat til senere uddeling i henhold til resultatdisponeringen.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgræsningsposter opført som forpligtelser udgøres af modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende regnskabsår.

Bevilgede uddelinger

Udbetalte uddelinger

Uddelinger, som i overensstemmelse med fondens formål er vedtagne og udbetalte på balancedagen, fragår i den disponible kapital via resultatdisponeringen.

Skyldige uddelinger

Uddelinger, som i overensstemmelse med fondens formål er vedtagne på balancedagen og kundgjort overfor modtager, men som ikke er udbetalt på balancedagen, fragår i den disponible kapital via resultatdisponeringen og indregnes som en gældsforpligtelse.

a) **Henlæggelser til senere uddeling**

Uddelinger, der er besluttet på balancedagen, men ikke kundgjort overfor modtager, anses for at være henlagt til senere uddeling. Da fonden ikke er forpligtet overfor modtager på balancetidspunktet, indregnes uddelingerne som en særskilt post i den disponible kapital (under egenkapitalen).

Finansielle gældsforpligtelser

Prioritetsgæld er målt til amortiseret kostpris, der for kontantlån svarer til lånets restgæld. For obligationslån svarer amortiseret kostpris til en restgæld beregnet som lånets underliggende kontantværdi på lånoptagelsestidspunktet reguleret med en over afdragstiden foretaget afskrivning af lånets kursregulering på optagelsestidspunktet.

Øvrige gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

18. Erhvervsstyrelsens notat om regnskabskrav til klasse A-virksomheder

NOTAT

6. marts 2017
/JANNIL

Sag 2016-11207

ERHVERVSSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 29 10 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Regnskabskrav til klasse A-virksomheder – version 1.1 (opdateret notat)

Formålet med nærværende notat er at beskrive Erhvervsstyrelsens opfattelse af en række regnskabsmæssige problemstillinger i relation til aflæggelse af regnskab efter bestemmelserne i årsregnskabslovens regnskabsklasse A. De omhandlede problemstillinger er baseret på konkrete henvendelser til styrelsen.

Notatet er en opdateret udgave, som erstatter den tidligere udgave af 18. oktober 2016. Den eneste materielle ændring er, at afsnittet om udskudt skat er udgået.

Årsagen til opdateringen er, at problemstillingen om udskudt skat for virksomheder i regnskabsklasse A er meget kompleks, ikke mindst på grund af, at der er tale om meget forskelligartede virksomheder med forskellige skattemæssige karakteristika. Styrelsen har derfor vurderet, at der er behov for yderligere analyser og dialog med interessenterne for at afdække området.

Virksomhedens ledelse skal fortsat vurdere, hvilken regnskabspraksis for udskudt skat, som bedst opfylder lovens grundlæggende krav om et retvisende billede og medvirker til, at årsregnskabet kan danne grundlag for regnskabsbrugernes beslutninger.

Herudover er der foretaget en enkelt sproglig ændring.

Indledning
Med årsregnskabsloven fra 2001 fulgte den såkaldte byggeklodsmodel, hvor virksomhederne inddeles i regnskabsklasse A, B, C og D. Princippet i denne model er, at jo højere regnskabsklasse, jo flere og mere detaljerede krav.

Virksomheder omfattet af regnskabsklasse A er ikke pligtige til at udarbejde årsrapport efter årsregnskabsloven, men hvis de frivilligt vælger at aflægge årsrapport, som anvendes overfor tredjemand, skal de (mindst) følge kravene til virksomheder i regnskabsklasse A.

Virksomheder i regnskabsklasse A er ikke omfattet af detaljerede krav til indregning og måling, da disse regler først fremgår af lovens regler for regnskabs-

klasse B. Indregningen og målingen af de enkelte poster i årsregnskabet skal således ske med udgangspunkt i de grundlæggende krav til årsregnskabet i kapitel 3 i årsregnskabsloven samt de få specifikke bestemmelser for regnskabsklassen.

Virksomhederne kan dog systematisk og konsekvent tilvælge bestemmelser fra en højere regnskabsklasse. (Se nedenfor om tilvalg af de særlige regler for mikrovirksomheder, der er en del af regnskabsklasse B).

Grundlæggende krav til årsrapporten

Virksomheder i regnskabsklasse A er omfattet af generalklausulen i § 11 om, at årsregnskabet skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Generalklausulen er uddybet i § 12, hvoraf det bl.a. fremgår, årsrapporten skal udarbejdes således, at den støtter regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger og oplyser om forhold, der normalt er relevante for regnskabsbrugerne.

Det er således, efter de nævnte bestemmelser, regnskabsbrugernes behov, der er i fokus. I tilfælde af usikkerhed om indregning og måling af en konkret post, er det en væsentlig pointe at have in mente – om den valgte regnskabsmæssige behandling opfylder regnskabsbrugernes behov?

Tilsvarende skal årsrapporten for virksomheder i regnskabsklasse A udarbejdes efter de grundlæggende forudsætninger i § 13 om klarhed, substans, væsentlighed, going concern, neutralitet, periodisering, konsistens, bruttoværdi samt formel og reel kontinuitet. Den valgte regnskabsmæssige behandling af en given post, skal således kunne leve op til disse krav.

Specifikke krav til årsrapporten i regnskabsklasse A

De specifikke krav til virksomheder omfattet af regnskabsklasse A fremgår af årsregnskabslovens §§ 18-21.

§ 20 indeholder en overordnet bestemmelse, hvorefter virksomhedens aktiver og forpligtelser samt indtægter og omkostninger indregnes og måles konsekvent i overensstemmelse med almindeligt anerkendte retningslinjer under hensyntagen til virksomhedens art og omfang. Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at § 13 sætter grænser for en tendentiøs udlægning af de brede krav, jf. lovbemærkningerne til § 20 i lov nr. 448 af 7. juni 2001 (den nye årsregnskabslov):

> *Det er altså op til virksomhedens ledelse at udmønte denne brede bestemmelse. Det skal dog ske under skyldig hensyntagen til forslagets § 13, der vil sætte grænser for en alt for tendensiøs udlægning af de brede krav. Desuden gælder kravene om et retvisende billede og formåls- og kvalitetskrav fuldt ud for disse virksomheder. I praksis betyder det, at der næppe kan findes andre alternativer end at vælge mellem historisk kostpris som udgangspunkt i stil med § 33 i B-klassen og dagsværdi i stil med §§ 37 og 38 i B-klassen. Et kontantregnskab er f.eks. udelukket som følge af § 13, stk. 1, nr. 6. Det er så op til ledelsen, om den vil*

> *tage konsekvensen ved at bruge B-klassens indregnings- og måleregler eller blot tage sit udgangspunkt i en mere fri fremgangsmåde inden for rammerne af § 13.*

I lyset af bestemmelsens karakter, er der mulighed for at hente inspiration til forståelsen af kravene til indregning og måling i årsrapporten for virksomheder i regnskabsklasse A i de regler, der gælder for de højere regnskabsklasser. Denne mulighed er direkte omtalt i de specielle bemærkninger, jf. ovenfor. Der er dog i sagens natur ingen krav om, at bestemmelserne i de højere regnskabsklasser skal følges.

Af de specielle bemærkninger til § 20 fremgår det også, at man ligeledes kan forestille sig, at der for bestemte brancher er udviklet retningslinjer, der er almindeligt anerkendte og anses som god regnskabsskik:

> *Man kan også forestille sig, at der for bestemte brancher er udviklet retningslinier, der er almindeligt anerkendte – anses som god regnskabsskik. Dette kendes f.eks. inden for landbruget.*

Såfremt det måtte være tilfældet, vil disse retningslinjer som udgangspunkt kunne følges.

Konkrete problemstillinger

I det følgende gennemgås en række konkrete problemstillinger, hvor der kan være anledning til at overveje den regnskabsmæssige behandling af forhold og poster i årsrapporter for virksomheder i regnskabsklasse A.

Lovens definitioner

Lovens definitioner i lovens bilag 1, finder også anvendelse i regnskabsklasse A. Dette følger af, at der ikke er nogen bestemmelser i loven, der undtager disse virksomheder fra definitionerne.

Dette betyder f.eks., at en hensat forpligtelse først kan indregnes, når den opfylder definitionen på en forpligtelse.

Afskrivning på bygninger

Virksomheder omfattet af regnskabsklasse A er ikke omfattet af kravene om systematisk afskrivning af anlægsaktiver over brugstiden, da disse regler fremgår af § 43, som er en del af bestemmelserne, som virksomheder omfattet af regnskabsklasse B skal følge. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal afskrives på en bygning eller ej, må derfor primært vurderes i forhold til kravene om periodisering i § 13, stk. 1, nr. 6, om et retvisende billede i § 11 og om regnskabsbrugers informationsbehov i § 12.

Virksomheden skal på denne baggrund vælge en regnskabspraksis for løbende måling af bygninger.

Det skal indgå i virksomhedens overvejelser, hvorledes eventuelle løbende værditab kan indregnes i regnskabet, jf. kravet om periodisering. Virksomhe-

den kan således ikke ukritisk måle bygningen til kostpris i en årrække, hvorefter der indregnes et betydeligt tab ved nedrivning eller anden realisation.

Der skal i denne forbindelse tages højde for påvirkningen af resultatopgørelse og balance i såvel det enkelte regnskabsår som på den akkumulerede virkning. Er der eksempelvis tale om et maskinhus i landbruget med en brugstid på 25 år (hvorefter maskinhuset nedrives), vil det efter styrelsens vurdering være nødvendigt, at foretage afskrivninger herpå for at leve op til de ovennævnte krav om periodisering af tabet (forbruget af kostprisen).

Behovet for afskrivninger kan ikke erstattes af f.eks. en vurdering hvert tredje år, hvor der foretages de fornødne nedskrivninger. Hvis virksomheden er bekendt med, at aktivet vil blive forbrugt over en given årrække, så vil der være et krav om afskrivninger.

Er der omvendt tale om en forældrekøbslejlighed med en forventet brugstid på eksempelvis fem år og en forventet restværdi tæt på kostprisen, vil der ikke i samme omfang være krav om at foretage systematiske afskrivninger.

Hvis der ikke foretages løbende afskrivninger, vil der være et større behov for, løbende at vurdere bygningens værdi. Værdifald – herunder også værdifald, som kan være midlertidige – vil da udløse behov for en nedskrivning.

Regnskabsbrugerne må have en berettiget forventning om, at de regnskabsmæssige værdier ikke overstiger til genindvindingsværdien.

Da loven har et generelt indbygget forsigtighedsprincip (hvilket f.eks. kommer til udtryk i § 49, stk. 1, i forhold til, hvornår en indtægt kan indregnes), vil løbende værdistigninger som udgangspunkt ikke skulle indregnes. Hvis virksomheden ønsker at indregne værdistigninger løbende, skal dette ske gennem valg af anvendelse af dagsværdi som målegrundlag, Dette følger af § 13, stk. 1, nr. 7, om konsistens og § 13, stk. 2, om reel kontinuitet.

I forbindelse med udarbejdelsen af regnskabsvejledningen for andelsboligforeninger, der aflægger årsregnskab efter årsregnskabsloven, vurderede Erhvervsstyrelsen eksempelvis, at der for andelsboligforeninger i regnskabsklasse A ikke var krav om afskrivning på foreningens ejendom. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at det ikke var praksis, at der blev afskrevet på andelsboligforeningers ejendomme, jf. det i de specielle bemærkninger til § 20 anførte om en eksisterende god regnskabsskik, ligesom det i en andelsboligforening er resultatopgørelsens opgave at vise, hvordan midlerne kommer ind og bliver anvendt. Andelsboligforeningens indtægter, omkostninger og resultat er således ikke på samme måde som for en typisk erhvervsdrivende virksomhed udtryk for afsætning til omverdenen og for, hvor godt det går. Boligydelsen skal dække årets kontante, periodiserede omkostninger, evt. opsparing til senere vedligeholdelse samt afdrag på gæld. I denne sammenhæng er årets afskrivning mindre relevant, idet den ikke stiller krav til boligafgiftens størrelse. På denne baggrund er behovet for at indregne afskrivninger i resultatopgø-

relsen for at sikre et retvisende billede væsentligt mindre i en andelsboligforening efter regnskabsklasse A end i en typisk erhvervsdrivende virksomhed.

Det skal understreges, at ovenstående betragtninger alene vedrører virksomheder i regnskabsklasse A. For virksomheder omfattet af regnskabsklasserne B-D, er der et ubetinget krav om afskrivninger på anlægsaktiver med begrænset brugstid. Bygninger anses altid for at have en begrænset brugstid.

Måling af investeringsaktiver, herunder kapitalandele i datter- og associerede virksomheder
Enkelte venturevirksomheder har hidtil valgt at indregne og måle investeringer i datter- og associerede virksomheder, som indgår i investeringsporteføljen, til dagsværdi efter bestemmelsen i § 38.

Nu er § 38 imidlertid ændret således, at finansielle aktiver ikke længere kan måles til dagsværdi med hjemmel i denne bestemmelse.

For virksomheder i regnskabsklasse A, er det er dog styrelsens opfattelse, at dette ikke påvirker muligheden for at måle deres finansielle investeringsaktiver til dagsværdi med regulering i resultatopgørelsen. Af hensyn til regnskabsbrugerne, må det dog forudsættes, at der ved tilvalg af dagsværdi også oplyses om anvendt metode og forudsætninger for beregning af dagsværdi.

Dette er et krav som i regnskabsklasse B fremgår eksplicit af § 53, stk. 2, nr. 1, litra a, og § 58 a.

Det må forudsættes, at der ved valg af dagsværdi som målegrundlag anvendes de samme metoder til måling, som i regnskabsklasse B. Dette sker ved valg af modellerne i §§ 37-38 eller § 41.

Derimod er der i regnskabsklasse A en større frihed til at anvende dagsværdimåling på flere aktiver. Dette kommer klart til udtryk i lovbemærkningerne til § 38, stk. 2, i lov nr. 448 af 7. juni 2001:

> *Hovedaktivitet med biologisk omdannelse af levende dyr og planter med henblik på salg, forbrug eller avl kan efter forslagets stk. 2 ligeledes måles til disse aktivers dagsværdi. Her er det kun det biologiske aktiv, der kan måles til dagsværdi. Herved opstår en forskel mellem praksis for landbrugsvirksomheder, der benytter reglerne i klasse A og landbrugsvirksomheder, der anvender reglerne i klasse B, fordi de er aktie- eller anpartsselskaber. Forskellen er uundgåelig, fordi 4. direktiv ville sætte sig i vejen for at behandle f.eks. immaterielle aktiver, såsom mælkekvoter, til dagsværdi.*

Virksomheder omfattet af regnskabsklasse A har således også større frihed til at indregne dagsværdireguleringer i resultatopgørelsen, fremfor direkte i egenkapitalen. Dette sker ved at vælge modellen efter §§ 37-38.

Måling af gæld
Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at der i mangel af særskilt regulering heraf som udgangspunkt er mulighed for at måle prioritetsgæld til amortiseret kostpris, restgæld eller dagsværdi.

Erhvervsstyrelsen forventer, at amortiseret kostpris vil være hovedreglen, da dette

1. svarer til kravene i regnskabsklasse B-D,
2. kan opgøres pålideligt og
3. periodiserer et eventuelt kurstab.

Hvis virksomheden derimod ønsker at måle gælden til nominel værdi (restgæld), kan et eventuelt kurstab ikke indregnes som et aktiv. Årsagen er, at kurstabet ikke opfylder definitionen på et aktiv i lovens bilag 1, C, nr. 1.

Der kan dog forekomme situationer eller lånekonstruktioner, hvor eksempelvis store kurstab eller låneomkostninger medfører, at der skal foretages en konkret vurdering af den valgte målemetode for at sikre, at regnskabsbrugerens informationsbehov tilgodeses. Dette kan betyde, at forpligtelsen ikke kan indregnes til restgæld (nominel værdi), da dette vil medføre et stort kurstab det første år. Her vil der være behov for at anvende f.eks. amortiseret kostpris for, at kurstabet periodiseres korrekt.

Renteswaps
Erhvervsstyrelsen har den 3. september 2009 udarbejdet et notat om årsregnskabsloven og andelsboligforeninger – herunder om den regnskabsmæssige behandling af renteswaps i en andelsboligforening efter regnskabsklasse A. Det er styrelsens vurdering, at dette notat også kan anvendes i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af renteswaps i øvrige virksomheder i regnskabsklasse A.

En renteswap opfylder definitionen på henholdsvis et aktiv eller en forpligtelse, jf. årsregnskabslovens bilag 1, C, nr. 1 og 7. Hvorvidt der er tale om et aktiv eller en forpligtelse afhænger af, om renteswappen har en positiv eller negativ værdi.

Kravet om, at renteswappen skal indregnes, følger af årsregnskabslovens § 33, som omfatter regnskabsklasserne B-D. Målingen er reguleret i årsregnskabslovens § 37, der som udgangspunkt kræver måling til dagsværdi. Da disse bestemmelser ikke gælder for virksomheder omfattet af regnskabsklasse A, er der for disse virksomheder ikke et ubetinget lovkrav om indregning heraf, jf. dog nedenfor. De pågældende virksomheder kan dog altid frivilligt vælge at anvende reglerne i regnskabsklasse B.

Virksomheder omfattet af regnskabsklasse A er, som tidligere nævnt, omfattet af de almindelige kvalitetskrav i årsregnskabsloven, og renteswaps skal derfor indregnes i balancen for en virksomhed, der aflægger årsregnskab efter regnskabsklasse A, hvis dette er nødvendigt for, at årsregnskabet giver et retvisende

billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet og for, at regnskabsbrugerne kan træffe en korrekt økonomisk beslutning på baggrund af årsregnskabet.

En særlig situation opstår, hvis virksomheden vælger at indregne ejendommen til dagsværdi. Dette kan f.eks. ske med henvisning til årsregnskabslovens § 41. Her vil det efter styrelsens opfattelse stride mod kravet om systematisk tilvalg, hvis de elementer, som direkte vedrører ejendommen, ikke samtidig indregnes og måles efter reglerne i regnskabsklasse B. Her vil der derfor allerede på grund af tilvalget af dagsværdi for ejendommen være krav om, at renteswappen skal indregnes og måles efter reglerne i regnskabsklasse B. Når en renteswap indregnes, vil dette skulle ske til dagsværdi, jf. årsregnskabslovens § 37, stk. 1.

Kontantprincippet
Virksomheder omfattet af regnskabsklasse A kan ikke anvende kontantprincippet ved udarbejdelse af årsrapport, jf. periodiseringskravet i § 13, stk. 1, nr. 6, som det også er fremhævet i de specielle bemærkninger til § 20.

Tilvalg fra højere regnskabsklasser
Følgende fremgår af årsregnskabslovens § 7, stk. 6:

> *I stedet for at følge reglerne i det afsnit, som virksomheden i det mindste skal følge i henhold til stk. 1 og 5, kan virksomheden vælge systematisk og konsekvent at følge alle eller nogle af reglerne i et eller flere efterfølgende afsnit (regnskabsklasser).*

Dette betyder, at virksomheder omfattet af regnskabsklasse A kan vælge at følge enkelte bestemmelser i regnskabsklasserne B-D, eller alle bestemmelser i disse regnskabsklasser. Et tilvalg skal dog ske systematisk og konsekvent.

På grund af den store fleksibilitet i regnskabsklasse A, vil valg af regler for indregning og måling fra højere regnskabsklasser normalt blive anset for virksomhedens praksis for udfyldning af rammerne i regnskabsklasse A, snarere end tilvalg fra højere regnskabsklasser.

Ved ændringen af årsregnskabsloven ved lov nr. 738 af 1. juni 2015, blev der indført særlige lempelser for meget små virksomheder i regnskabsklasse B, de såkaldte mikrovirksomheder. Disse bestemmelser fremgår af årsregnskabslovens §§ 22 a (hvem kan anvende lempelserne) og 22 b (hvilke lempelser er mulige).

Der har været rejst spørgsmål om, hvorvidt disse lempelser kan anvendes af virksomheder i regnskabsklasse A. F.eks. om en virksomhed kan vælge undtagelsen i § 22 b, stk. 1, nr. 1, og undlade at oplyse om anvendt regnskabspraksis, jf. § 53.

Det fremgår af § 22 a, stk. 1, 2. pkt., at:

> *Ved mikrovirksomheder forstås meget små virksomheder omfattet af regnskabsklasse B…*

Dette understreger, at mikroreglerne er særlige lempelser, som er indført for de meget små virksomheder i regnskabsklasse B.

En konsekvens af valget af mikroreglerne er, at virksomhederne ikke hverken kan eller skal anvende de særlige regler om dagsværdiregulering i §§ 37-38. Der er således en nøje sammenhæng mellem en begrænsning i muligheden for valg af regnskabspraksis og muligheden for at undlade oplysninger om anvendt regnskabspraksis.

I regnskabsklasse A er der friere muligheder for valg af regnskabspraksis end i regnskabsklasse B. Dette betyder, at regnskabsbrugerne har et stort behov for at være oplyst om anvendt regnskabspraksis. Kravet om beskrivelse af anvendt regnskabspraksis er også et af de få konkrete krav i regnskabsklasse A, jf. § 18.

§ 22 b, stk. 1, nr. 1, om muligheden for at undlade at oplyse om anvendt regnskabspraksis, henviser også til § 53 og ikke § 18.

Et tilvalg af bestemmelser fra en højere regnskabsklasse skal også ske systematisk og konsekvent, jf. § 7, stk. 6. Dette understreger, at en virksomhed ikke kan nøjes med kun at tilvælge lempelser fra højere regnskabsklasser. De tilsvarende højere krav skal i givet fald også tilvælges.

På denne baggrund er det Erhvervsstyrelsens opfattelse, at en virksomhed omfattet af regnskabsklasse A ikke alene kan vælge at anvende de særlige lempelser for mikrovirksomheder omfattet af regnskabsklasse B.

Hvis en virksomhed i regnskabsklasse A ønsker at anvende mikroreglerne, skal virksomheden vælge at aflægge regnskab efter regnskabsklasse B med de særlige undtagelser, der kan anvendes af mikrovirksomheder.

19. Civilstyrelsens tjekliste – god regnskabsskik

Denne tjekliste skal ses som en hjælp til de almennyttige fonde i forbindelse med deres årlige regnskabsaflæggelse.

Det følger af fondslovens § 22 stk. 1, at fonde skal aflægge deres årsregnskab i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Følgende opmærksomhedspunkter kan fremhæves, hvis fonden har aktiver for i alt 1 mio. DKK eller derover:

Anbefaling	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke relevant
Formalia			
Ledelsespåtegningen er underskrevet af den samlede bestyrelse og fondens eventuelle direktør(er).			
Revisor har udført revision, og revisionspåtegningen indeholdt i regnskabet er underskrevet af fondens revisor(er).			
Ledelsesberetningen			
Civilstyrelsens godkendelse er indhentet for eventuelt ekstraordinære dispositioner.			
Eventuelt ekstraordinære dispositioner er tilstrækkeligt beskrevet i regnskabet.			
Bestyrelsen har inden for seks måneder efter det forudgående regnskabsår truffet beslutning om at uddele aktiver svarende til det forudgående regnskabsårs nettokursgevinster.			
Anvendt regnskabspraksis			
Anvendt regnskabspraksis danner baggrund for, at regnskabsbrugeren kan aflæse og opnå forståelse for fondens aktiver, passiver, dens finansielle stilling samt årets resultat.			
Der er i "Anvendt regnskabspraksis" redegjort for indregnings- og målemetoder for hver enkelte regnskabslinje i henholdsvis resultatopgørelsen og balancen.			
Samme indregnings- og målemetoder er anvendt kontinuerligt fra år til år, medmindre ændring af regnskabspraksis har en saglig begrundelse, herunder giver et mere retvisende billede.			
Indregning og måling er generelt sket efter en konservativ tilgang, herunder i forhold til eventuelle regnskabsmæssige skøn, men dog fortsat med et retvisende billede for øje.			

Anbefaling	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke relevant
Resultatopgørelsen			
Indtægter og omkostninger er periodiseret til rette regnskabsår i forhold til rettigheder og forpligtelser.			
Indtægter og omkostninger er angivet brutto. Der er ikke sket modregning af indtægter og omkostninger.			
Resultatdisponeringen			
Fundatsens uddelingsbestemmelser er overholdt.			
Fundatsens konsolideringsbestemmelse er overholdt.			
Eventuelle uddelinger fremgår af resultatdisponeringen.			
Eventuelle hensættelser til fremtidige uddelinger fremgår af resultatdisponeringen.			
Eventuel konsolidering fremgår af resultatdisponeringen.			
Efter fondsmyndighedens praksis kan der normalt henlægges indtil 25 % af overskuddet til konsolidering. Fradraget for hensættelser til konsolideringen kan ikke overstige 4 %, jf. fondsbeskatningslovens § 5 stk. 1.			
Resultatdisponeringen			
Aktiverne er opdelt i en bunden og en disponibel del.			
Den bundne del er ikke fast og ændres svarende til realiserede /urealiserede værdireguleringer.			
Fondens kapitalanbringelser er i overensstemmelse med fundatsen eller anbringelsesbekendtgørelsen nr. 1525 af 28. oktober 2020.			
Aktivernes fordeling vurderes passende, herunder udgør disponible aktiver maksimalt ét års overskud i henhold til tilsynsmyndighedens praksis.			
Resultatdisponeringen			
Egenkapitalens opdeling skal svare til aktiverne.			
Den bundne del er ikke fast og ændres svarende til de bundne aktiver. Den bundne kapital stemmer til de bundne aktiver.			
Den disponible del tillagt eventuelle henlæggelser samt gældsforpligtelser stemmer til de disponible aktiver.			

De bestemmelser, der henvises til ovenfor, findes i lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020 om fonde og visse foreninger og i lovbekendtgørelse nr. 700 af 20. april 2021 om beskatning af fonde og visse foreninger. Civilstyrelsens tjekliste kan findes her: *civilstyrelsen.dk/sagsomraader/fonde/regnskabsaflaeggelse.*

20. Procedure for uddeling af skattepligtige kursavancer i ikke-erhvervsdrivende fonde

Baggrund

Efter lov om fonde og visse foreninger, § 9, stk. 3 gælder følgende:

"Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse".

Bestemmelsen kan give anledning til visse praktiske udfordringer, hvorfor det er fundet hensigtsmæssigt at udarbejde nedenstående procedurebeskrivelse, som skal sikre, at fondenes anvendelse af bestemmelsen ikke medfører utilsigtede problemer.

Procedure

En fond, der konstaterer skattepligtige kursavancer efter kursgevinstloven eller aktieavancebeskatningsloven hidrørende fra værdipapirer i den bundne formue, kan disponere beløbet således:

1. De opgjorte nettokursgevinster indarbejdes i årsrapporten dels i resultatdisponeringen, hvor beløbet tillægges beløb til disposition, og dels under de bundne aktiver som en gæld på mellemregning med de disponible aktiver. Tilsvarende indregnes under de disponible aktiver et tilgodehavende på mellemregning fra de bundne aktiver. Mellemregningerne benævnes "Mellemregning med disponible aktiver (henholdsvis mellemregning med bundne aktiver) vedr. skattepligtige nettokursgevinster".
2. Passiverne reguleres , således at et beløb svarende til de skattepligtige nettokursgevinster flyttes fra den bundne kapital til den disponible kapital. Dette gøres som nævnt via resultatdisponeringen.
3. Bestyrelsen skal på regnskabsmødet, hvor årsregnskabet godkendes, beslutte, at den ønsker at anvende et beløb, der udgør de skattepligtige nettokursgevinster til uddeling. Denne beslutning skal fremgå af bestyrelsesmødereferatet, som underskrives af bestyrelsen (Husk: Beslutning senest seks måneder efter regnskabsårets udløb!). Det ses i praksis, at der foretages overførsler af de skattepligtige nettokursgevinster.
4. Årsrapporten dateres senest samtidig med bestyrelsesmødereferatet og underskrives af bestyrelsen.
5. Snarest muligt efter bestyrelsesmødet og senest inden udgangen af året, hvor beslutningen om overførslen er taget, kontaktes fondens pengeinstitut (forvaltningsafdelingen) med anmodning om kontant overførsel af beløbet på mellemregningerne (nettokursgevinsterne), dvs. fra den bundne bankkonto til den disponible bankkonto. Som dokumentation for overførslens lovlighed vedlægges bestyrelsesmødereferat og årsrapport. Derved udlignes ovennævnte mellemregning.

6. Er der ikke tilstrækkeligt indestående på den bundne bankkonto til, at mellemregningen kan nulstilles, må fonden afhænde bundne værdipapirer som supplement til likviderne. Denne situation kan særligt opstå, når fonden opgør sine skattepligtige aktieavancer efter lagerprincippet, eller hvis der er store kursavancer på en obligationsbeholdning, som altid opgøres efter lagerprincippet. I begge situationer tilføres der ikke likviditet svarende til de skattepligtige avancer.
7. Bestyrelsen skal inden udgangen af det år, der følger efter regnskabsåret, træffe beslutning om uddeling af den disponible kapital. Denne beslutning skal dokumenteres ved et bestyrelsesmødereferat. Der er dog følgende undtagelser fra dette krav:
   a. Undtagelse 1: Efter LFF § 29, stk. 1, kan bestyrelsen undlade at uddele den disponible kapital, hvis dette har betydning for opfyldelsen af fondens formål. Det vil sige, at fonden kan spare op gennem flere år til en større uddeling. Beslutning herom skal fremgå af bestyrelsesmødereferat.
   b. Undtagelse 2: Hvis der ikke har været kvalificerede ansøgninger, eller det ikke for fonden har været muligt selv at finde egnede formål, kan uddeling udskydes. Dette skal også fremgå af bestyrelsesmødereferat.

Anvendes ovenstående procedure, undgås de situationer, hvor fonden glemmer at udligne mellemregningen eller glemmer at uddele det beløb, der er overført, hvorved loven ikke er overholdt.

Posteringerne fremgår af Civilstyrelsens regnskabsskabeloner, som findes på dette link: *civilstyrelsen.dk/sagsomraader/fonde/regnskabsaflaeggelse.*

21. Eksempler på indberetninger til Skattestyrelsen af foretagne uddelinger

Lovgrundlag	Beskrivelse	Skatteforhold, modtager	Skatte-forhold, fond	Indberettes i rubrik *) **)	
Almennyttige uddelinger					
Personer FBL § 4,1	Almennyttig eller almen-velgørende uddeling til en fysisk person	Skattepligt	Fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Indkomsttype 05 Markering med indtægtsart 99 i kode 68-feltet
Juridisk person FBL § 4,1	Almennyttig eller almen-velgørende uddeling til en institution eller forening mv.	Skattefrit	Fradrags-berettiget	Nej	Ingen indberet-ning, jf. SIL § 25, stk. 4, nr. 3
LL § 7, nr. 22	Uddeling til fysisk person som led i socialt eller sygdomsbekæmpende arbejde Fonden skal godkendes af Told- og skatteforvaltningen	Beløb over 10.000 DKK beskattes	Fradrags-berettiget	38	Beløb, der over-stiger 10.000 DKK, skal indberettes. Indkomsttype 05 Markering med indtægtsart 99 i kode 68-feltet
Forsknings-legat LL § 7K, 4	Legat til person eller institu-tion til brug for forskning	Skattefrit	Fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal an-føres indtægtsart 97 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05
Studierejse-legat til ud-landet, LL § 7K, 1 og 3	Studielegat til fysisk person, brugt til dokumenterede studieformål	Skattefrit	Fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal an-føres indtægtsart 97 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05
Stipendie til udenlandsk statsborger LL § 7K, 5	Stipendie til udenlandsk statsborger fra udviklings-land på midlertidigt studie-ophold	Skattefrit	Fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal an-føres indtægtsart 97 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05

Lovgrundlag	Beskrivelse	Skatteforhold, modtager	Skatte-forhold, fond	Indberettes i rubrik *) **)	
Hædersgaver efter LL § 7 O, 1, nr. 1	Hæderslegat, der udelukkende har karakter af anerkendelse af modtagers fortjenester	Beskatning af 85 % af den del, der overstiger 29.300 DKK (2021-niveau) og 29.600 DKK (2022)	Fradrags-berettiget	39	Bruttobeløbet indberettes. Indkomsttype 05 Markering med indtægtsart 99 i kode 68-feltet
Hæderspris efter LL § 7, stk.1, nr. 19	Hæderspris, der udelukkende har karakter af anerkendelse af modtagers kunstneriske fortjenester. Uansøgt enkeltbeløb	Skattefrit	Fradrags-berettiget	Nej	Beløb indberettes. Herudover skal anføres indtægtsart 97 i kode 68-feltet Indkomsttype 05 ***)
Soldaterlegat efter LL § 7, stk. 1, nr. 6	Legat til skadet militært personel, der har været udsendt på militær mission i udlandet, eller pårørende	Skattefrit	Fradrags-berettiget	Nej	Ingen indberetning, jf. SIL § 25, stk. 4, nr. 2
Ikke-almennyttige uddelinger					
Personer FBL § 4,2	Uddeling til nærtstående eller til en begrænset modtagerkreds	Skattepligt (80 % af uddeling)	Ikke fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Indkomsttype 05 Markering med indtægtsart 100 i kode 68-feltet
Selskaber FBL § 4,2	Uddeling til selskaber, der er skattepligtige af uddelingen	Skattepligt (80 % af uddeling)	Ikke fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes, jf. SIL § 25, stk. 1. Indkomsttype 05
Fonde FBL § 4,2	Uddeling til fonde, der er skattepligtige af uddelingen	Skattepligt (80 % af uddeling)	Ikke fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes, jf. SIL § 25, stk. 1. Indkomsttype 05
Fonde FBL § 4,2	Uddeling til fonde, der er skattefri af uddelingen	Skattefrit	Ikke fradrags-berettiget	38	Ingen indberetning, jf. SIL § 25, stk. 4, nr. 3
Forsknings-legat til nærtstående LL § 7K, 4	Legat til person eller institution til dækning af omkostninger ved videnskabelige arbejder/forskning	Skattefrit	Ikke fradrags-berettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal anføres indtægtsart 97 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05

Lovgrundlag	Beskrivelse	Skatteforhold, modtager	Skatte-forhold, fond	Indberettes i rubrik *) **)	
Studierejselegat til udlandet til familie LL § 7K, 1 og 3	Uddeling til familie eller til en begrænset modtagerskare	Skattefrit	Ikke fradragsberettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal anføres indtægtsart 97 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05
Personer FBL § 4,2	Uddeling til fysisk person, der ikke er fuldt eller begrænset skattepligtig til Danmark	Ej skattepligt til Danmark	Ikke fradragsberettiget	Nej	Ingen indberetning, jf. SIL § 25, stk. 4, nr. 1.
Medarbejderfonde, FBL § 4, stk. 1, og LL § 14 F	Uddeling med henblik på at betrygge eller forbedre kårene for eksisterende eller tidligere medarbejdere	Skattepligt	Fradragsberettiget	38	Beløb indberettes. Herudover skal anføres indtægtsart 99 i kode 68-feltet. Indkomsttype 05

*) Såfremt der er tale om uddelinger eller hædersgaver, der helt eller delvist ydes i form af en naturalieydelse, skal værdien og arten angives i felt 39, krydsmarkering foretages i felt 40 og beskrivelse af ydelsen gives under yderligere oplysninger, jf. SIL §§ 24 og 25.

**) Det skal bemærkes, at for udlodninger til fysiske personer, der hverken er fuldt eller begrænset skattepligtige i Danmark, gælder der ikke nogen indberetningspligt, uanset om udlodningen kommer fra en almennyttig fond eller ikke. Tilsvarende gælder som nævnt oven for skattefrie udlodninger til juridiske personer.

***) Beløbet skal jf. bekendtgørelsen ikke indberettes, men i indberetningsvejledningen er ajourført, at beløbet skal indberettes.

Kontakt

Kontaktoplysninger

Christian Fredensborg Jakobsen
Partner
T: 3945 3049
M: 3038 0432
E: christian.fredensborg.jakobsen@pwc.com

Henrik Steffensen
Partner
T: 3945 3214
M: 2373 2147
E: henrik.steffensen@pwc.com
Ansvarshavende for udgivelsen/Fondsret/Regnskab

Jens Olsson
Partner
T: 3945 3635
M: 2141 6358
E: jens.olsson@pwc.com
Redaktør/Regnskab

Martin Kristensen
Senior Manager
Statsautoriseret revisor
T: 3945 3683
M: 5120 6478
E: martin.kristensen@pwc.com
Redaktør/Fondsret/Regnskab

Gert Fisker Tomczyk
Partner
T: 3945 3099
M: 3038 0400
E: gert.fisker.tomczyk@pwc.com
Regnskab

Thomas Wraae Holm
Partner
T: 3945 3688
M: 3038 0363
E: thomas.wraae.holm@pwc.com
Regnskab

René Otto Poulsen
Partner
T: 3945 3590
M: 4020 5360
E: rene.otto.poulsen@pwc.com
Regnskab

Claus Christensen
Partner
T: 3945 3062
M: 3038 0259
E: claus.christensen@pwc.com
Regnskab, Compliance og dataetik

Nikolaj Erik Johnsen
Partner
T: 3945 3842
M: 2220 2264
E: nikolaj.erik.johnsen@pwc.com
Regnskab, compliance og dataetik

Jeanne Kubel
Director
T: 3945 9524
M: 5158 4381
E: jeanne.kubel@pwc.com
Regnskab

Daniel Nielsen
Director
T: 3945 3456
M: 2494 5946
E: daniel.nielsen@pwc.com
Regnskab

Julius Engell Bjergvang
Senior Associate
T: 3945 9389
M: 3024 0618
E: julius.engell.bjergvang@pwc.com
Regnskab

Anne Cathrine Primdal Allentoft
Partner
T: 3945 9435
M: 5138 4786
E: anne.cathrine.primdal.allentoft@pwc.com
Skat

Henrik Nielsen
Senior Manager
T: 3945 3205
M: 3038 0418
E: henrik.h.nielsen@pwc.com
Skat

Claus Høegh-Jensen
Partner
T: 3945 3303
M: 2366 3918
E: claus.hoegh-jensen@pwc.com
Skat

Lars Ellegård Holst
Director
T: 3945 9358
M: 5194 5185
E: lars.ellegaard.holst@pwc.com
Skat

Rasmus Kjærgaard Nielsen
Senior Manager
T: 3945 9030
M: 2015 6172
E: rasmus.kjaergaard.nielsen@pwc.com
Skat

Claus Boldt
Partner
T: 3945 9008
M: 2364 7871
E: claus.boldt@pwc.com
Moms

Anders Strandet Jepsen
Partner
T: 3945 3381
M: 3055 4293
E: anders.strandet.jepsen@pwc.com
Moms

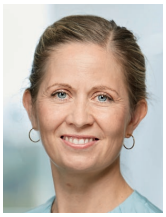

Maja Nyborg Hammel
Senior Manager
T: 3945 9028
M: 2452 8786
E: maja.hammel@pwc.com
Moms

Brian Christiansen
Partner
T: 3945 9080
M: 5140 8040
E: brian.christiansen@pwc.com
Whistleblowerordning

Monna Maria Nielsen
Director
T: 3945 3415
M: 2497 4408
E: monna.maria.nielsen@pwc.com
Whistleblowerordning

Susanne Stormer
Partner
T: 3945 3139
M: 2334 6283
E: susanne.stormer@pwc.com
Bæredygtighed og CSR

Jens Pultz Pedersen
Director
T: 3945 9234
M: 2373 2222
E: jens.pultz.pedersen@pwc.com
Bæredygtighed, dataetik og CSR

Claus Hartmann Lund
Partner
T: 3945 3089
M: 2494 4657
E: claus.hartmann.lund@pwc.com
Databeskyttelse

PwC

København
Strandvejen 44
2900 Hellerup
T 3945 3945

Holstebro
Hjaltesvej 16
7500 Holstebro
T 9611 1800

Aalborg
Skelagervej 1A
9000 Aalborg
T 9635 4000

Esbjerg
Esbjerg Brygge 28
6700 Esbjerg
T 7612 4500

Odense
Munkebjergvænget 1
5000 Odense C
T 6314 4200

Aarhus
Jens Chr. Skous Vej 1
8000 Aarhus C
T 8932 0000

Herning
Platanvej 2-4
7400 Herning
T 9660 2500

Ringsted
Eventyrvej 16
4100 Ringsted
T 3945 3945

Hillerød
Milnersvej 43
3400 Hillerød
T 4825 3500

Trekantområdet
Herredsvej 32
7100 Vejle
T 7921 2700

www.pwc.dk/fh

pwc

Revision. Skat. Rådgivning.